This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

9015 00393 768 0
University of Michigan – BUHR

ARTES VERITAS SCIENTIA
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR
SI QUÆRIS PENINSULAM AMŒNAM
CIRCUMSPICE
THE
DUFFIELD
LIBRARY

THE GIFT OF
THE TAPPAN PRESBY-
TERIAN ASSOCIATION

UNIVERSITY OF MICHIGAN

Sunderland – 80

Geo Duffield Jr
1846

Nicole, Pierre

EPIGRAMMATUM DELECTUS

Ex omnibus

Tum VETERIBUS, tum RECENTIORIBUS

POETIS

ACCURATE' DECERPTUS

CUM

DISSERTATIONE

De verâ Pulchritudine & adumbratâ, in quâ, ex certis Principiis, Rejectionis & Selectionis Epigrammatum cauſæ redduntur.

Adjectæ ſunt

Elegantes SENTENTIÆ ex antiquis POÆTIS parcè, ſed ſeveriore judicio, ſelectæ.

Cum brevioribus

SENTENTIIS ac *PROVERBIIS*

Ex Autoribus Græcis & Latinis.

Quibus ſubjungitur alterius Delectûs Specimen ex nuperis maximè Poëtis ab Electoribus prætermiſſis.

EDITIO UNDECIMA, nuperis longè Emendatior.

In Uſum Scholæ ETONENSIS.

LONDINI:

Impenſis GUL. INNYS & RIC. MANBY, in Area Occidentali D. *Pauli*.

MDCCXL.

808.8
N64
1740

Gift
Tappan Presb. Ass.
11-28-1931

PRÆFATIO.

I. Operis conſilium & utilitas.

CUM in adoleſcentibus inſtituendis duo ſpectari debeant, ſtudia & mores, utriſque nos hoc colligendorum Epigrammatum labore inſervire voluimus. Morum tamen præcipua apud nos cura, quia gravior; eorumque potiſſimùm cauſâ ad hoc operis ſuſcipiendum impulſi ſumus, ut quantum in nobis ſitum erat, unum quaſi oſtium obſtrueremus, quo in multorum animos certiſſima peſtis illabitur.

Scilicet non levi nos dolore ſemper affecit infelix tot adoleſcentium caſus, qui ad impurorum librorum lectionem curioſitate primum allecti, hinc primos dæmonis afflatus hauriunt, & ſic amiſſâ mentis caſtimoniâ, totâ deinde ſerie conſequentis ætatis præceptam in tenera ætate pravitatem novis acceſſionibus cumulant.

Tanti, tamque præſentis exitij una proviſio eſt, ſi penitus ab illis peſtilentibus libris arceantur. Sed quoniam in iiſdem multa ſunt non mediocris elegantiæ, nec exiguæ utilitatis; quorum ſpecie plerique ad eorum lectionem cum tantâ ſuâ pernicie illiciuntur, his penitus fraudare adoleſcentes durius, & ad illos ab iis abſtrahendos alienius videbatur.

Optimum ergo ſemper eorum inſtitutum eſſe judicavi, qui antiquorum libris obſcœna reſecare ſtuduerunt, eorumque exemplum exſequi, & ſimili beneficio juventutem promereri in votis fuit. Cumque non alios pernicioſiores nôſſem, quam Epigrammatum ſcriptores, qui fœditatem ſuam, quo magis in animos penetret, jocis & ſalibus acuunt, eam mihi præcipuè partem ſelegi perpurgandam.

Hoc conſilio Catullum & Martialem in hoc genere ſummos in manus ſumpſi, cæteros deinceps luſtraturus. Ibi vero conſpectum, vehementer horrui, fateor, ad tot ſpurcitiarum aſpectum, vehementerque indignatus ſum tam abominandos ſcriptores in Chriſtianorum, ne dicam in puerorum manibus relinqui, quos jam diu æternâ oblivione ſepultos & vindicibus flammis expiatos decebat.

Sed enim ut in viperis non omnia noxia, quædam etiam ad ſalutem accommodata, ſic non ubique illi virulenti ſunt, aliquando etiam innoxiè feſtivi; interque tot venena videre eſt pulcherrimos flores, & clariſſimarum ſententiarum fructus. Eos mihi decerpere curæ fuit, ne quis illorum ſpecie captus, imprudenter inter tot peſtes ſe demitteret; nec jam ullus bonis adoleſcentibus color eſſet, cur hos libros habere aut tractare averent.

II. Cur in Catullo & Martiali excerpendis minor quam in aliis adhibita ſeveritas.

Hic vero anceps me diu deliberatio tenuit, quo pacto hunc delectum ita concinnarem, ut ſimul judicio prodeſſet & moribus. Duæ enim occurrebant viæ inter ſe oppoſitæ, ac ſuis quæque difficultatibus impeditæ: Prima, ut omnia promiſcuè nihil obſcœni habentia colligerem: Altera, ut contempta mediocrium Epigrammatum numero, elegantiſſima demum quæque ſecernerem.

Prior multo expeditior & minus laborioſa; at eadem p... rum excolendis ingeniis opportuna. Latent enim in vulg... rium lapillorum turbâ pretioſæ gemmæ, nec verum & urb... num ſalem ab illiberali dicacitate rudia puerorum ingenia ...

cernunt, ſi hæc confuſa ſimul & indiſcreta objiciantur. diebatur mihi primâ fronte poſterior, quippe qui ex Quin- didiciſſem optimis pueros ſtatim aſſuefaciendos: Poſt re maturius conſideratâ, difficiliorem illum, nec ſatis ſito noſtro conſentaneam, reperi.

imùm enim excellentium illorum Epigrammatum tanta as extitiſſet, ut meritò veritus ſim ne nimis gravem hic s nimij faſtidij ſubiret invidiam, dum omiſſum quiſque etur, quod ſuâ opinione pulchrum eſſet. Deinde ne op- quidem ſatis elucent, niſi ex comparatione deteriorum; inus ſæpe utilia ſunt vitiorum quam virtutum exempla, agna ſit judicij pars nôſſe quid vitandum ſit. Poſtre- uod præcipuum reor, non ſatis compeſceretur curioſitas entium, ſi præter ea quæ decerpſimus, multa alia culta ceta in his libris remanſiſſe cognoſcerent. Ergo cùm neu- eritò mihi placeret via, neceſſariò arripienda fuit quæ- nter utraſque interjecta, illius licentiam fugiens, hujus tatem declinans, vel potiùs indulgentiâ utens ubi neceſ- fuit, ſeveritate, ubi liberum: Quod à nobis quâdam e perfectum, cujus hic certiorem fieri lectorem non erit n.

er Epigrammatum Scriptores facilè principem locum ob- Catullus & Martialis: Ille orationis munditie, hic ne & ingenio præſtans: Iidem porrò tam infandis ſor- referti, ut nihil deteſtabilius fieri poſſit. Ab his ergo aximè prohiberi adoleſcentes opus eſſet, ut id ipſi mol- errent, tantâ indulgentiâ Catullum ac Martialem ex- mus, nihil ut apud illos relinqueremus, niſi viliſſimas ilias vel peſtiferæ obſcœnitatis ſordes, quibus qui ſe do- ſſe privatum, non pravo tantùm ſe, ſed inſulſo ingenio ſtetur.

Diſſertatione eas conſtituemus regulas, ex quibus quid de quovis Epigrammate ſentiendum ſit, facilè poſſit intelligi.

Poſt Martialem verò, quia ſcriptores nec ita ſpurci, nec ita ab adoleſcentibus expetiti; liberam nobis, imò neceſſariam eſſe duximus accuratioris judicij veniam. In immenſum enim excreviſſet hic liber, ſi omnia tolerabilia colligere vellemus. Quare multo jam reſtrictiores difficilioreſque fuimus, ut illa promiſcuæ farraginis incommoda vitarentur: Ac niſi Epigramma aut elegans eſſet, aut aliquid contineret ſcitu dignius, nihil eſſe cauſæ viſum eſt, cur eo fruſtrà hunc libellum oneraremus.

III. Cur nonnullis mediocribus Epigrammatis aditus nonnunquam in hunc delectum patuerit.

Fatendum tamen id quod res eſt, Lectoribuſque jam inde à limine prædicendum, ne in iſtâ quidem paucitate ſummam, & ab omni emendatam vitio pulchritudinem exſpectandam. Primùm quod vix aut nuſquam illa quam quærebamus abſolutio & perfectio comparuit, ut ſi iis demum in hunc delectum aditus patuiſſet, in quibus nihil eſſet reprehendendum, non jam aliquorum ſelectione, ſed omnium pene rejectione opus fuiſſet. Deinde quod in nonnullis vel memorabilem eventum, vel clari alicujus viri elogium complectentibus, utilitatem magis aliquanto, quam elegantiam ſecuti ſumus, de quo multis in locis Lectorem, ac præſertim in Cæſaribus Auſonij commonefecimus. Poſtremò ne quid diſſimulem, nonnullas hic etiam partes fortuna invitis nobis habuit; ſed habuit tamen. Nam ut ſæpe judicibus uſu venit, ut poſtquam ex legum ſeveritate continenter in plures animadverterunt, ex ipſâ ſuppliciorum frequentiâ mitigentur, & cum nihilo minus nocentibus, remiſſus tamen & clementius agant: Sic nos quoque cùm ex aliquo ſcriptore magnum Epigrammatum numerum acri cenſurâ rejeciſſemus, neſcio quæ ſubibat miſericordia, ipſiuſque ſeveritatis faſtidium; ac ſic affectis ſi quod occurreret aliquid argutiæ præ ſe ferens, licèt fortè quibuſdam rejectis non melius, tamen repulſam eandem non ferebat. Factum

id aliquando non negamus, ſed rariſſimè, nec ferè uſquam, niſi admonito Lectore.

IV. Quantum diligentiæ in excerpendis Epigrammatis adhibitum ſit.

Porrò ut vilius aliquod Epigramma ob eas quas diximus cauſas in hunc delectum potuit irrepere; ſic fortè è diverſo contigit, ut nos aliqua, vel elegantiſſima, fugerint; ſive à nobis omnino lecta non ſint, ſive ut fit, inter legendum minus animadverſa; de quo ſi quis nos admonere non gravetur, dabimus operam ut ne ipſum nos admonuiſſe pœniteat. Nec tamen ſi cujuſquam Poëtæ, aut nulla, aut pauca admodum Epigrammata in hunc delectum aſcita ſunt, ideo ſtatim colligendum vel illum à nobis ignoratum, vel certè indiligentius lectum. Hoc enim nos è contrario verè nobis videmur poſſe profiteri; acceptius longè hoc opus eruditis Lectoribus fore, ſi nôſſent quâ diligentiâ & patientiâ in conquirendis & excerpendis Epigrammatum Scriptoribus verſati ſimus. Patientiam dico, quia & tam multi & maximam partem ſic inſulſi ſunt, ut ineptiſſimus ſit qui tot ineptias ſine tædio & faſtidio legat. Nos tamen ad hanc moleſtiam alacrius ferendam aliorum utilitas hortata eſt, quos noſtro labore tantâ moleſtiâ liberari poſſe ſperavimus. Hâc ergo ſpe & animo innumeros pene ſcriptores variarum ætatum & regionum; & in iis ad viginti Epigrammatum millia contrivimus, è quorum plurimis tamen nihil omnino decerptum eſt, & ideo ab eorum nominibus referendis abſtinebimus, ne qui eos ornare non poſſumus, ad ignominiam nominâſſe videamur. Hoc tantum obiter admonebimus Lectorem, vix quicquam nobis in hoc genere ineptius viſum, quam illas quas Germanorum Poëtarum delicias vocant, ingentibus voluminibus ingentem abſurdiſſimorum Epigrammatum numerum complexas, & cujuſdam Lancini Curtij obſcœniſſimum ſimul & contemptiſſimum librum pluſquam licèt duobus Epigrammatum millibus conſtans. Erant in aliis quædam tolerabiliora, quæ tamen in hunc librum congeri operæ pretium non

 eſt

PRÆFATIO.

Optimum ergo ſemper eorum inſtitutum eſſe judicavi, qui ex antiquorum libris obſcœna reſecare ſtuduerunt, eorumque nobis exemplum exſequi, & ſimili beneficio juventutem promereri in votis fuit. Cumque non alios pernicioſiores nôſſem, quam Epigrammatum ſcriptores, qui fœditatem ſuam, quo magis in animos penetret, jocis & ſalibus acuunt, eam mihi præcipuè partem ſelegi perpurgandam.

Hoc conſilio Catullum & Martialem in hoc genere ſummos in manus ſumpſi, cæteros deinceps luſtraturus. Ibi vero cohorrui, fateor, ad tot ſpurcitiarum aſpectum, vehementerque indignatus ſum tam abominandos ſcriptores in Chriſtianorum, ne dicam in puerorum manibus relinqui, quos jam diu æternâ oblivione ſepultos & vindicibus flammis expiatos decebat.

Sed enim ut in viperis non omnia noxia, quædam etiam ad ſalutem accommodata, ſic non ubique illi virulenti ſunt, aliquando etiam innoxiè feſtivi; interque tot venena videre eſt pulcherrimos flores, & clariſſimarum ſententiarum fructus. Eos mihi decerpere curæ fuit, ne quis illorum ſpecie captus, imprudenter inter tot peſtes ſe demitteret; nec jam ullus bonis adoleſcentibus color eſſet, cur hos libros habere aut tractare averent.

II. Cur in Catullo & Martiali excerpendis minor quam in aliis adhibita ſeveritas.

Hic verò anceps me diu deliberatio tenuit, quo pacto hunc delectum ita concinnarem, ut ſimul judicio prodeſſet & moribus. Duæ enim occurrebant viæ inter ſe oppoſitæ, ac ſuis quæque difficultatibus impeditæ: Prima, ut omnia promiſcuè nihil obſcœni habentia colligerem: Altera, ut contempto mediocrium Epigrammatum numero, elegantiſſima demum quæque ſecernerem.

Prior multo expeditior & minus laborioſa; at eadem parùm excolendis ingeniis opportuna. Latent enim in vulgarium lapillorum turbâ pretioſæ gemmæ, nec verum & urbanum ſalem ab illiberali dicacitate rudia puerorum ingenia fa-

ſecernunt, ſi hæc confuſa ſimul & indiſcreta objiciantur. Blandiebatur mihi primâ fronte poſterior, quippe qui ex Quintiliano didiciſſem optimis pueros ſtatim aſſuefaciendos: Poſt tamen re maturius conſideratâ, difficiliorem illam, nec ſatis propoſito noſtro conſentaneam, reperi.

Primùm enim excellentium illorum Epigrammatum tanta paucitas extitiſſet, ut meritò veritus ſim ne nimis gravem hic libellus nimij faſtidij ſubiret invidiam, dum omiſſum quiſque quæreretur, quod ſuâ opinione pulchrum eſſet. Deinde ne optima quidem ſatis elucent, niſi ex comparatione deteriorum; nec minus ſæpe utilia ſunt vitiorum quam virtutum exempla, cùm magna ſit judicij pars nôſſe quid vitandum ſit. Poſtremò, quod præcipuum reor, non ſatis compeſceretur curioſitas adoleſcentium, ſi præter ea quæ decerpſimus, multa alia culta & faceta in his libris remanſiſſe cognoſcerent. Ergo cùm neutra meritò mihi placeret via, neceſſariò arripienda fuit quædam inter utraſque interjecta, illius licentiam fugiens, hujus ſeveritatem declinans, vel potiùs indulgentiâ utens ubi neceſſarium fuit, ſeveritate, ubi liberum: Quod à nobis quâdam ratione perfectum, cujus hic certiorem fieri lectorem non erit alienum.

Inter Epigrammatum Scriptores facilè principem locum obtinent Catullus & Martialis: Ille orationis munditie, hic acumine & ingenio præſtans: Iidem porrò tam infandis ſordibus referti, ut nihil deteſtabilius fieri poſſit. Ab his ergo cum maximè prohiberi adoleſcentes opus eſſet, ut id ipſi mollius ferrent, tantâ indulgentiâ Catullum ac Martialem excerpſimus, nihil ut apud illos relinqueremus, niſi viliſſimas quiſquilias vel peſtiferæ obſcœnitatis ſordes, quibus qui ſe doleat eſſe privatum, non pravo tantùm ſe, ſed inſulſo ingenio eſſe teſtetur.

Quare ſicubi fortè lector in his quæ decerpſimus vel frigidius acumen, vel aliuſmodi vitium offenderit, nihil eſt quod judicium noſtrum eâ re culpet. Non enim iſta nos non vidimus vitia, ſed iis propter illas quas diximus cauſas parcendum eſſe putavimus. Verum ne hæc noſtra facilitas cuiquam noceat, præfixo in limine Martialis indiculo, elegantiſſima quæque notabimus, & in præfixâ Epigrammatibus

traxit, ut illos penitus à luce ſuâ ſecluderet. Quod etiam gravibus & eruditis Theologis, quandocunque ipſorum libros attingunt, pias & utiles commentationes ſuppeditat, dum ſecum conſiderant quid Ethnici cognoverint, quo progreſſi ſint, ubi ſubſtiterint, & quàm longè obſcuris illis veritatis ſcintillis, quæ apud Ethnicos fulſerunt, revelatum fidei lumen excellat.

Hanc verò maximam ſanè utilitatem ex hoc illi delectu commodiſſimè capient, in quo breviter collecta cernuntur, quæ ab Ethnicis veriſſimè de moribus ſcripta ſunt. Itaque quò plenior eſſet, viſum eſt adjungere etiam brevem illarum ſententiarum faſciculum, quæ quia in ore ſunt omnium, ideò proverbia dicta ſunt; quod genus licèt apud noſtros ſorduerit, propter verborum, quibus vernacula proverbia conſtant, ruſticitatem, tamen apud alias gentes, & præſertim apud Hiſpanos, magno in pretio eſt. Et certè dum fugiatur modo illorum abſurditas, qui proverbia paſſim ingerunt, non video cur ob id contemnendæ ſint præclaræ per ſe ſententiæ, quòd eas vita communis crebrius terat, cùm non ob aliud ſic terantur, quàm quia longè veriſſimæ etiam vulgo viſæ ſint. Hinc Auguſtinus vulgare proverbium in concione ſacrâ aſſerens, Sæpe, *inquit,* lingua popularis eſt doctrina ſalutaris. *Cæterùm nè id quidem incommodi habent quas nos hic exhibemus. Nam quas ex Eraſmo ſumpſimus, eruditorum potiùs quàm vulgi ſententiæ ſunt; imò pleræque ab illuſtri quodam auctore ſemel ſcriptæ, non communi ſermone contritæ. Quas verò ex Hiſpanis & Italis decerpſimus, ſunt quidem apud illos vulgares, at noſtris contrà vulgo ignotæ, ut ſimul & veritatis utilitatem habeant, & gratiam novitatis. Nec diffiteor aliquas identidem levioris notæ admixtas eſſe; vix ulla tamen credo reperietur quæ ſuâ prorſus utilitate careat.*

VI. De notis ac titulis Epigrammatum.

Atque hoc de ipſo tum Epigrammatum, tum Sententiarum delectu; nunc de cæteris quæ nos ad hunc libellum contulimus

[illegible]imus breviter dicam. Imprimis ad multa utile putavimus, ne ſine quibuſdam notis prodiret in vulgus, cùm ſæpe in Epigrammatis aliquid obſcuritatis inſit, quæ totam illorum corrumperet gratiam, niſi lumen quo illuſtraretur præſto eſſet; ſed illæ noſtro labori non ſemper acceptæ ferendæ ſunt. Nam Martiali appoſita Farnabio debentur ſcriptori diligenti & erudito. Nonnullas tamen ex illis reſecare, alias etiam nonnunquam adjicere auſi ſumus, ſi quando ille vel aliquid omiſiſſe, vel parum, vel nimis explanâſſe videretur; omnem tamen illarum laudem, ſi quæ in tam levibus eſſe laus poteſt, ad ipſum libenter ac meritò tranſcribimus.

Reliquis Epigrammatis, quoniam aliunde non ſuppetebant, notas addidimus; ſed parcè, & iis tantùm locis quæ lectorem morari poſſent. Vehementer enim ingentibus illis commentariis infenſi ſumus, in quos homines otio abundantes quicquid didicerint, ſine judicio inculcant. Si quis tamen locus inter ſcribendum ex aliquo ſcriptore ſub ſtyli acumen ſubiret, qui cùm Epigrammatis ſententiâ congrueret, non ſemper repudiavimus, ſed hujus rei hunc modum adhibuimus, ut hujuſmodi loca conquireremus nunquam, oblata non uſquequaque refutaremus; quæ tamen ipſa, ſiquis gravabitur, omiſſis illis faſtidio ſuo ſi libet obſequatur.

Pleriſque autem locis Epigrammatum titulos mutavimus, præcipuè ubi ficta aliqua aut ignobilis perſona eſſet inſcripta. Nam cùm hæc ſit illorum utilitas, ut nos in totius Epigrammatis memoriam redigant, & ut hoc veluti indicio, ſi quid fortè requiras, in indice poſſis facilè reperire: Utrumque qui præſtare poteſt, ridiculus Gargiliani, aut Ceciliani titulus, qui cum ſententia nihil habeat affine, nec ipſam ullo veſtigio demonſtret? Ergo his amotis alios ſubſtituimus, qui vim Epigrammatis quam maximè fieri potuit declarent, quod quam ſit difficile nonnunquam, præſertim ubi denſi ſenſus, non alius perſpicere poterit, niſi qui reipſâ ſit expertus.

Verùm ut ex hujus libelli brevitate eum, quem longè maximum exiſtimamus, excolendi judicij fructum capiat lector, operæ me pretium facturum reor, ſi ante omnia hic illas exponam regulas, quibus in Epigrammatum ſelectione uſi ſumus; eas

eas verò nos non ex ingenio vel ex ſolis hauſimus antiquorum libris, ſed quod longè potius ex virorum omni eruditione præſtantium, & multo vitæ elegantioris uſu veræ urbanitatis intelligentium ſermonibus, quos in his Epigrammatis expendendis in conſilium adhibuimus: Itaque illorum hîc, non noſtra judicia, videbit Lector, eaque, modò ipſe non iniquus ſit, æqua, ni fallor, & accurata eſſe perſpiciet.

DISSERTATIO

De verâ pulchritudine & adumbratâ, in quâ, ex certis principiis, rejectionis ac ſelectionis EPIGRAMMATUM cauſæ redduntur.

I. Cur in dijudicandâ pulchritudine tam varient hominum ſententiæ.

Pulchri deſcriptio & fons.

TANTÆ opinionum varietatis quâ in dijudicandâ ſcriptorum elegantiâ diſtrahi videmus etiam eruditos, ea mihi videtur eſſe cauſa, quòd nulli ferè rationem conſulunt, & ex veris certiſque principiis res expendunt, ſed omnes temerè conceptam opinionem, ac impreſſum ſibi ſine animadverſione ac judicio ſenſum in judicando ſequuntur. Sic factum ut de formandâ & accuratè cognoſcendâ veræ pulchritudinis ideâ, ex quâ deinde cætera metirentur, pauci admodum laborârint, ſed ut quidque animum neſcio quâ voluptate mulcebat,

mulcebat, ſtatim id pulchrum eſſe pronunciârint. Et tamen eâ regulâ nihil fallacius aut incertius; falſa enim & ementita pulchritudo imbutas pravis opinionibus mentes voluptate quâdam afficit, eaſdemque vera & ſolida ſæpe non afficit. Itaque nil tam deforme eſt, quod non alicui placeat, nihil contrà tam undique pulchrum, quod non alicui diſpliceat. Sic ad ridicula cantica videmus exultare ruſticos, & ad ineptos hiſtrionum jocos tota nonnunquam theatra conclamant. Sic contrà non deſunt quos Virgilius ac Terentius, quibus nil habent literæ elegantius, aut nil tamen, aut parum delectent; tanta in conſuetudine & anticipatis opinionibus vis eſt, ad delectationem vel afferendam vel amovendam. Ergo ut ab illâ inconſtanti opinionum turbâ recedatur, ad rationis lumen, quod unum, certum ac ſimplex eſt, accedendum eſt, ac illius ope vera illa ac ſincera pulchritudinis ſpecies inveſtiganda, quâ quicquid impreſſum eſt verè pulchrum & elegans eſt, à quâ contrà quicquid abhorret, deforme & inelegans meritò dicendum.

Ea porrò rectâ nos ad naturam deducet, & id generatim pulchrum eſſe decernet, quòd tum ipſius rei naturæ, tum noſtræ etiam conveniat. Quòd enim, verbi gratiâ, corpus aliquod aliquâ parte vel redundans vel diminutum deforme habeatur, inde eſt quòd abhorreat à naturâ, quæ integritatem partium ſuarum depoſcit, ſuperfluitatem aſpernatur. Omnium ferè quæ deformia cenſentur eadem ratio; ſemperque in illis animadvertere eſt vitium aliquod à naturâ rectè conſtitutâ diſſidens. Nec tamen rem, ut pulchra dicatur, ſuæ quamque naturæ congruere ſatis eſt, niſi etiam noſtræ conveniat. Hæc enim animo conſtans & corpore ſenſibus prædito, utrâque parte certas propenſiones & offenſiones habet, quibus vel alliciatur, vel abalienetur: Itaque viſus certis coloribus jucundus movetur, auditus certo ſonorum genere ducitur; animam etiam quædam delectant, quædam offendunt, prout quæque affectibus ejus vel conſenſerint vel repugnârint. Nec tamen quælibet hic natura intelligenda eſt, cùm quædam diſtortæ, depravatæ, vitioſæ ſint; ſed emendata & bene compoſita,

ex

ra cujus tantùm propenſionibus de pulchritudine & venuſtate judicandum.

Hujus autem veræ pulchritudinis ea vis eſt, ut non fluxa, mutabilis, temporaria ſit, ſed conſtans, certa, perpetua, omnibuſque ſeculis peræque placeat. Quamvis enim reperiantur tam pravo ingenio nonnulli, ut eam deſpiciant; tamen & ij pauci ſunt, & ratione poſſunt ad veritatem revocari, cùm falſa illa pulchritudo, licet tantiſper habeat amatores ſuos, tamen illos non diu retineat, ipſâ naturâ, quæ deleri non poteſt, quoddam ejus ſenſim faſtidium ingenerante. *Opinionum enim*, ut præclarè Cicero, *commenta delet dies, naturæ judicia confirmat.*

Hæc ſi ad orationem transferri placeat, eam verè pulchram eſſe dicimus, quæ tum ipſarum rerum naturæ, tum ſenſuum animique noſtri propenſionibus convenit; atque ut in oratione ſonus, verba, & ſententia ſpectantur, illorum omnium cum duplici illâ naturâ conſenſus ad pulchritudinem requiritur, quæ nobis ideo ſigillatim explicanda ſunt; ac primum de Sono.

DE SONO.

Rara ejus venuſtas in imitatione rerum, frequens in ſuavitate. Naturalis ejus mentio in auribus.

Primam illius naturalis pulchritudinis partem in Sono locavimus, quem à verbis in eo diſtinguimus, quod in verbis ſpectetur proprietas & ſignificationis ἐνέργεια; in Sono jucunditas vel aſperitas aures vel mulcens, vel offendens, aut quædam quaſi rerum imitatio, quâ triſtia flebiliter, incitata celeriter, aſpera aſperè dicuntur; atque hæc quidem, dum oratio pronunciatur, frequenter apparet; in ſcriptis autem, de quibus propriè dicimus, infrequentius; quanquam Virgilius admodum feliciter nonnunquam rerum ipſarum ſonum, celeritatem, tarditatem carminis ſono adumbravit. Nam illud, verbi gratiâ, cùm audis,

procumbit

procumbit humi bos; nonne tibi videris corruentis bovis obtuſum illum ſonum audire? Aut hunc legis verſum, *Quadrupedante putrem ſonitu quatit ungula campum*; Nonne currentium equorum ſonitus aures quodammodo verberat? Sed hoc, ut dixi, rarum, nec ferè ab ullo Poëtâ quàm à Virgilio obſervatum. Itaque maxima ſoni ac maximè vulgaris virtus eſt in deliniendis auribus ſita. Tenuis quidem pulchritudo; ſed tamen naturalis illa, eademque maximè popularis. Vix eſt enim ullus de plebe tam rudis, qui naturâ docente manca & mutila non averſetur; contrà plena, ſtructa, finita non ſentiat. Hinc Cicero rectè in Oratore: *Auris*, inquit, *vel animus aurium nuncio, naturalem quandam in ſe continet vocum omnium menſionem, itaque & longiora & breviora judicat, & perfecta ac moderata ſemper exſpectat*; *mutila ſentit quædam & quaſi decurtata, quibus tanquam debito fraudaretur, offenditur*; *productiora alia, & quaſi immoderatius excurrentia, quæ magis etiam aſpernantur aures, quod cum in pleriſque tum in hoc genere nimium quod eſt offendit vehementiùs, quam id quod videtur parum. Nec verò multitudo pedes novit, nec ullos numeros tenet, nec illud quod offendit, aut cur, aut in quo offendat, intelligit: & tamen omnium longitudinum & brevitatum in ſonis, ſic acutarum graviumque vocum judicium ipſa natura in auribus noſtris collocavit.*

Meritò exigi à Poëtis ſoni jucunditatem. Aſperitas multorum Poëtarum, præcipuè Germanorum. Quidam nimis canori.

Hanc igitur etiam ſoni jucunditatem conſectetur neceſsè eſt, quiſquis naturæ ſtudet congruere; idque eò juſtius exigitur à Poëtis, quod ipſa Poëſis nihil aliud eſt quam oratio modulata, & ad deliniendas aures certis numeris ac pedibus alligata. Quare meritiſſimò reprehenduntur qui ſenis pedibus verba concludere contenti, auribus

homnino ſervire neglexerunt. Quo in vitio vehementer larunt multi epigrammatum ſcriptores, ac præcipuè qui Anthologiam Græcam Latinè reddiderunt, & Germani hitæ.

Nam illa, verbi gratiâ, quis ferat ipſorum?
Ex nihilo qui, quæ nihilum prius, omnia fecit,
Et nihilum, qui quæ nunc aliquid, faciet:
Iſte qui nihilum ante, quod es nunc, fecit ab illo
Quod nihilum & nihilum, nunc quod es, hoc faciet.
Scilicet ut ſi aliquid, ſcelere è ſcelus hercle ni, eras nil:
Et ſcelere hoc aliquid cœlo habile efficere.
Quid illo item Epigrammate durius?
Ex tuo enim haut animo potes haut noviſſe meum illum
Qui ſuam in hâc tuâ agit dudum animâ ipſe animam.
Ex animo ergo animus, ſeu noſcitur ex mea ita iſtac
Muſa animi in muſas nota ſit aura tui.
Aut illo diſticho?
Perge, nec à veteri te flectat tramite quidquam;
Tu quod es, hoc quoad hic vivam ego ſemper ero.

Sed ut magnopere vitioſum eſt in verbis aurium voluptatem prorſus negligere, cum verſus, utì diximus, ad aures demulcendas ſit inventus; ſic è diverſo non leviter peccant qui auribus immodicè ſerviunt, & dummodo iis ſatisfaciant, nihil admodum de ſententiâ laborant; hoc ſtudium canoras nobis peperit nugas, & inopes rerum verſus; in quod ſæpenumero incidunt qui aſſidua Poëtarum tractatione poëticæ elocutionis ac numeri facultatem comparaverunt. Nam illi, cùm affluant verbis elegantibus, vulgares ſententias non indecoro fuco oblinire ferè contenti ſunt. Hoc in multis Buchanani, Borbonij, Barlæi carminibus & epigrammatis animadvertere eſt, quæ lectores quidem minus attentos ſæpe fallunt: at repetita & excuſſa, ob rerum tenuitatem, quoddam ſui faſtidium relinquunt. Quare in hoc quoque vitium ſedulo inquiſivimus, multoſque ex ejuſmodi ſonoris verſibus, qui nihil intus haberent, amandavimus.

Verba

DISSERTATIO.

Verba quomodo rebus accommodanda.

Nunc de verbis ac rebus naturæ accommodandis di
dum eſt, in quo ut ſuprà dictum eſt, duplex natura co
deranda, vel earum ſcilicet, de quibus loquimur, rer
vel eorum à quibus audimur vel legimur.

Verborum autem cum rebus conſenſio in eo poſita
grandibus grandia, humilia humilibus aptentur. P
quidem omne genus orationis ſimplicitatem: Sed iſta ſ
plicitas ſublimitatem non refugit, nec incitationem;
non minus vitioſum eſt alta & gravia tenuiter & dem
quam demiſſa & tenuia altè & graviter dicere. Utr
enim modo ab eâ diſceditur, in quâ poſitam pulchritudi
diximus, cum naturâ, conſenſione. Ergo nec figuras,
ornamenta, quævis oratio recipit, nec rurſum quævis r
diat; eſt ubi illa aptè collocentur, eſt ubi ineptè; to
autem in eo eſt, ut ubique perfecta ſit rerum verborun
concordia.

Porrò, quod diligenter animadverti velim, & à p
omnino obſervatum eſt, ut verba rebus attemperes,
ipſæ res ſpectandæ vel quales in ſe ſunt, vel quales in m
dicentis, ſed quales in mente audientium vel legent
oratione informatæ ſunt. Sic quia ſub initio rudis a
ſupponitur auditor, ſimplicibus verbis, earum de quibu
queris rerum, notitiis imbuendus eſt, quibus poſteà qu
poſſis ſuperſtruere. Hinc fit ut ſi de qualibet atroci faci
dicendum ſit, non prius liceat in illud atrocibus verbis i
hi, quam in mente Lectorum ea ipſius ſpecies impreſſ
quæ vim illam verborum atrocitatemque non reſ
Quo vitio illi premuntur, qui nondum incenſis Audito
animis, & quid velint adhuc neſcientibus, ardentem or
nem inferunt.

Ita optimè Virgilius orditur ſimplicibus verbis:

Arma virumque cano, Trojæ qui primus ab oris
Italiam, fato profugus, Lavinaque venit
Littora.

Op

Optimè Homerus ob hoc ipſum ab Horatio laudatus;

Dic mihi Muſa virum captæ poſt tempora Trojæ
Qui mores hominum multorum vidit & urbes.

At vitioſè Statius, & nimis ſubito lectores in altum rapit verſibus:

Fraternas acies, alternaque regna profanis
Decertata odiis, ſonteſque evolvere Thebas
Pïërius menti calor incidit.

Vitioſiùs etiam Claudianus nondum præparatis animis tumidos illos ingerit verſus:

Inferni raptoris equos, afflataque curru
Sidera Tænario, caliganteſque profundæ
Junonis thalamos.

Hoc verò præceptum præcipuè teneri debet in epithetis, quæ cum rebus ſemper male junguntur, ſi ab illâ ideâ diſſideant, quam impreſſam gerit Auditor. Eam ob rem vidi qui reprehenderint illud initium Lucani:

Bella per Æmathios pluſquam civilia campos
Juſque datum ſceleri canimus.

Rectè, inquiunt, poſt expoſitam ſtragem Pharſalicam hoc epitheto, *pluſquam civilia* uteretur, at ut illo Lectorem nihil tum tale cogitantem occuparet, præpoſterum fuit, & peccat in Horatianum illud:

Non fumum ex fulgore, ſed ex fumo dare lucem
Cogitat.

Quo pacto verba humano ingenio convenire oporteat. Prima ejus abalienatio à verbis inuſitatis unde profecta; huic quatenus obſequendum.

Verùm convenire rebus verba parum eſt, niſi etiam hominum naturæ conveniant, in quâ cerni licet generalem quandam offenſionem in verba obſoleta, ſordida, impropria, quam quidem malint naturalem quàm opinabilem dicere, licet ſuper quâdam opinione fundetur. Quamvis enim quòd aliud vocabulum alio ſit uſitatius & elegantius

meri

bent Muſici, ad tollendum perfecti concentûs faſtidium: ſed quàm crebro illæ, quóve loco uſurpandæ ſint, non exiguæ cautionis ac prudentiæ res eſt. Illud hîc monuiſſe ſufficiet, quia metaphoræ, hyperbolæ, & quæcunque à ‡ ſimplici & naturali loquendi more deflectunt, non propter ſe expetuntur, ſed tanquam nauſeantis naturæ remedia, neceſſitate quâdam aſciſcuntur, propterea magnam in eis moderationem eſſe ſervandam. Unde verè & rectè à Quintiliano dictum: Modico & opportuno earum uſu illuſtrari orationem, frequente obſcurari & tædio compleri. Quod vitium in multis, præſertim recentiorum epigrammatis ſæpe deprehendas, ut infrà quibuſdam exemplis oſtendemus. Sed tamen ne hoc in nimiam abeat ſeveritatem, notandum eſt ea tantum pro metaphoris habenda, quæ à vulgari uſu remota ſunt, & duplicem ideam animo offe‡runt, unde ſi quæ metaphoræ ita tritæ ſint, ut jam quaſi propriæ uſurpentur, nec aliud quam rem ipſam, ad quam explicandam adhibentur, exhibeant; propriorum potiùs vocabulorum numero, quàm metaphorarum, ducendæ ſunt, nec ſub iis quarum copiam reprehendimus tropis comprehenduntur.

De ſtylo nimis Metaphorico. Quædam Epigrammata ob id rejecta.

Eſt quidem Poëtis major quædam troporum venia, ſed tamen ſuus eſt illis etiam modus, ſuà, ut loquitur Cicero, verecundia, præcipuumque ſemper ornamentum ex ſimplicitate petendum. Quare longiſſimè à pulchro aberrant illi apud quos tota quaſi natura hiſtrionicam agit; adeò nihil ‡ communi more eloquuntur; nihil tale effingunt quale extra poëmata cernitur; ſed omnia extollunt, deprimunt, mutant, & quandam veluti larvam omnibus induunt. Hâc nos de cauſâ quædam epigrammata tanquam nimis metaphorica ex ſelectorum numero excluſimus, ut duo ſequentia *Heinſij, viri* cæteroquin humaniorum literarum ſcientiâ *clariſſimi:*

Auriga

ga lucis, ignei poli curſor,
ıtor æthræ, temperator horarum,
miniſter, circulator æterne,
rator orbis, diſſipator umbrarum,
rus perennis, igneæque quadrigæ
nator ingens, qui diem vehis purum,
ſumque vultum ſurripis tuum mundo,
candicantis oculis comæ flammam.
ùs è lacertis Tethyos tuæ rursùs
dibis: at nox occupat meum ſolem. Douzam ſcilicet.

Itemque,

ulces alumni noctis, ignei fratres,
ırvæ cohortes, ignei poli cives,
ui per ſerenos ætheris vagi campos
olles choreas ducitis levi plantâ,
im membra noſtra mollitèr reclinata
ictoſque ſenſus occupat ſopor levis;
ur nunc ut antè per domum cœli pictam
t è latebris, fornicisque inaurati
uris feneſtris tollitis ſacrum vultum?
bite tandem; non videbitis Douzam.

In his Epigrammatis, præter congeſtas ad nauſeam me-phoras, eaſque duras & abſurdas, aliud quoque vir ſaga-ſſimus vitium notabat, quod ſcilicèt à mœrentis, & ami- mortem lugentis animo, quem hic effingere voluit Hein-us, nil longiùs abſit, quam hæc Epithetorum laſcivia. d de verbis ſatis.

rima ſententiarum virtus, veritas. Quantum in alſitate vitium ſit. Ubi de falſis Epigrammatis.

Nunc de ſententiis diſſerendum, quas item rebus ac per-nis accommodandas eſſe prædiximus. Rebus conve-ent, ſi veræ, ſi propriæ ſint, & quaſi interiores. Per-

ſonis congruent, ſi naturalibus vel offenſionibus, ve
fectibus aptentur.

Prima igitur ſententiarum virtus, veritas. A rebus e
ipſis diffidet, quicquid falſum eſt, nec ullâ in falſitate
chritudo, niſi quantum veritatem mentitur. Undè c
pulchritudinis fontem in veritate eſſe, deformitatis, co
in falſitate. Illa verò non à rebus modò abhorret,
etiam à perſonis. Ineſt enim nobis quidam inſitus ve
tis amor, quædam in falſitatem offenſio, quâ fit ut
nos ſpecie veri delectàrunt, ubi falſa patuêre ingrata &
jucunda fiant. Hæc ratio fuit viris eruditis, quorum
ſæpè mentionem facio, ut ex hoc delectu multa epigr
matà reſecàrint, quorum præcipua ſententia ex falſo p
batur, ut, exempli gratiâ, illud Grotij, licèt carmine
magnificum :

In Joannem Arcæam, vulgò La pucelle d'Orle

Gallica non unquam periture laudis Amazon,
Virgo intacta viris, ſed metuenda viris :
Cujus non oculis ſedit Venus atque Cupido,
Sed Mars atque horror, ſanguineæque vices :
Hæc eſt cui Salicæ leges, cui patria ſeſe
Debet, & in veras reddita ſceptra manus.
Nec fas eſt de morte queri ; namque ignea tota,
Aut nunquam, aut ſolo debuit igne mori.

Hæc commemorare non piguit, ut magis lectores
ſpiciant quale ſit illud falſorum genus, quantúmque ab
reat à naturâ, quippe quòd ità ferè ſit comparatum,
ejus quod in eo affirmatur contrarium non minùs plau
liter dici poſſit, nihilo enim magìs ineptè potuiſſet ſcr
Grotius :

Sed fas eſt de morte queri ; non ignibus illa
Debuit, aſt undis ignea tota mori.

Certè ſi ejus originem indagari placeat, reperiemus ad id non naturâ homines duci, ſed inertiâ compelli. Non enim aliâ cauſâ ad falſitatis præſidium confugiunt, niſi quia veram ex rebus ipſis eruere pulchritudinem non valent. Certa quippè & definita veritas, mendacium infinitum & incertum: hinc illa ad inveniendum difficilis, hoc proclive & obvium, eoque etiam nomine ſpernendum.

Porrò non in affirmationibus modò falſitas intervenit, ſed etiam in effectibus effingendis, cùm ſcilicèt alicui perſonæ alij quàm quos natura argumentumque poſtulat aſfinguntur affectus, uti cerni licet in hoc Vultei epigrammate, ob id rejecto:

Nuper marmoreum videns ſepulchrum
Arverni benè cogniti mala in re,
Cœpi ſic tacitus loqui: Ad quid, oro,
Tot ſumptus? Potuiſſet hoc ſepulchrum
Reges claudere, ſanguinemque Regum,
Hoc ignobile quod tegit cadaver.
Prorumpo in lachrymas, fluunt abundè
Emiſſæ ex oculis genas per ambas.
Quidam me arguit, increpatque flentem
Iſtis, ſic puto, talibuſve dictis;
Næ tu, quiſquis es, impius videris,
Peſtem qui patriæ doles ſepultum.
Illi contrà ego: Falleris; ſepulchri
Jacturam fleo, non fleo ſepulti.

Alienum ſanè fuit hominem inducere abundè lachrymantem, quod ſceleratus quidam & ignobilis nobili ſepulchro eſſet conditus. Non enim miſericordiam & lachrymas movent honores ſceleratis habiti, ſed potiùs iram & indignationem. Falſum ergo ſibi induit affectum Poëta, qui ibi lachrymatur, ubi iraſcendum & ſtomachandum fuit.

De fabuloſis Epigrammatis.

Magnum igitur falſitatis vitium, idemque latiſſimè fuſum, & multa quaſi membra complexum. Ad hoc enim revocari poſſunt primùm fabuloſæ ſententiæ, ſolita Poëta-

rum curricula, ubi nihil dicere habent. Cujus generis, tanquam vitioſi, multa nos Epigrammata rejecimus; ut illud Grotij ad Rodulphum Imperatorem, fabulis nimis refertum:

Non tibi Mars tantùm favet, invictiſſimè ductor,
Quem toties hoſtem barbara ſigna tremunt:
Plebs quoque te Superûm donis veneratur, & illud
A Zephyri munus conjuge, Cæſar, habes.
Ver Dea perpetuum Batavo præſcripſit Apelli
Prataque victrici vivere juſſa manu.
Arnuus Alcinoi decor eſt, & Adonidos hortis,
Nec Pharias animat longior aura roſas.
Priſca Semiramios jactat Pomona labores;
Alta tamèn tecti culmina ſcandit hyems.
Quo tibi fluxus honos? Auguſtum ſerta triumphum,
In quæ temporibus nil licèt, iſta decent.

Scio eſſe alia quoque in hoc epigrammate culpanda; ſed nunc id unum vitium notamus, propter quod in exemplum affertur.

De Æquivocis.

Referri etiam ad idem genus poteſt magna pars æquivocorum, quorum acumen ferè ex quâdam oritur falſitate. Nam, verbi gratiâ, in illo Sannazarij Epigrammate:

Jucundus geminos fecit tibi, Sequana, pontes;
Jure tuum potes hunc dicere Pontificem.

Si Pontificem accipias pro pontium fabricatore, vera ſententia, ſed inepta: Ergo ut acuti aliquid includat, debet vox Pontificis accipi pro Epiſcopo, quo ſenſu falſum erit Jucundum eſſe Pontificem. Similitèr in illo Epigrammate ſatìs celebri:

Surdaſtrum curare ferunt te, Gallice, Coſmum,
Et quòd ei certam polliciteris opem.
Sed nihil efficies licet omnem extenderis artem,
Nam malè perpetuos audiet ille dies.

Accipe

Accipe verbum *audiendi* pro ipſo ſenſu, falſa erit ſententia, quia illud corporis vitium ſanari poteſt; accipe pro bono nomine, falſa item erit & inepta, quia falſum & ineptum eſt ideò fruſtrà laborare Medicum de ſanando aurium vitio, quia famæ mederi non poteſt.

In his vitiis hærent omnia æquivoca, quorum proindè venuſtas valdè exilis, imò nulla eſt. Olim quidem iſti generi aliqua laus fuit, apud ſæclum prius: undè à Cicerone & Quintiliano elegantes dicuntur petiti ex amphibologiâ ſales: at nunc contrà meritò valdè contemptum eſt, adeò ut æquivoca non modò non captent urbaniores, ſed etiam vitent. Illa tamen utcunque tolerabilia vel certè minùs vitioſa ſunt, cùm ſponte naſcuntur; at ſi quis ea afferat meditata, aut in iis ſe ſibi placere ſignificet, jure inſulſus exiſtimatur. Indè eſt quòd epigrammata, quorum elegantia ex æquivoco petitur, nullo ferè in pretio ſunt. Nam cùm verſus non niſi labore & induſtriâ componantur, rectè puſilli & anguſti animi exiſtimatur, in tam levi argutiâ verſibus illigandâ tempus conſumere. Nec omittendum eſt hoc quoque in æquivocis incommodum, quòd uni ità linguæ affixa ſint, ut in aliam transferri non poſſint. Propter has cauſas pauca nos ejuſmodi in hunc delectum admiſimus, & tantùm ad exemplum vitioſæ formæ.

De Hyperbolicis.

Falſis item ſententiis accenſentur hyperbolicæ, non in uno aliquo verbo, nam de his jam ſuperiùs egimus, ſed in toto ſenſu; cujuſmodi eſt illud Auſonij intolerandæ abſurditatis:

Fauſtulus inſidens formicæ ut magno elephanto
Decidit, & terræ terga ſupina dedit.
Mox idem ad mortem eſt multatus calcibus ejus,
Perditus ut poſſet vix retinere animam.
Vix tamen eſt fatus: Quid rides, improbe Livor,
Quòd cecidi? Cecidit non aliter Phaëton.

Sic ille Græcos in eo imitatus, quorum mira fuit in hanc cacozeliam proclivitas, ut videre eſt in eorum Anthologiâ,

ejuſmodi hyperbolis ſcatente. In eandem quoque r
frequentes, vel qui infirmo ingenio ſunt, vel qui imp
ſcribunt: undè talibus delectari magnum imperitiæ
num; quo vel moveri debent, qui Rableſij fabulas
ineptas, tam ſtolidis hyperbolis refertas legere, ne d
laudare non verentur.

De litigioſis & controverſis.

Porro ad idem falſorum genus accedunt litigioſæ an
teſque ſententiæ, de quibus ambigit lector, veræne illa
falſæ ſint. Quæ dubitatio, quoniam omnem adimit ju
ditatem, tollit etiam pulchritudinem.

Hoc nomine nunquam mihi probata eſt clauſula
Epigrammatis Martialis:

Par ſcelus admiſit Phariis Antonius armis,
Abſcidit vultus enſis uterque ſacros.
Illud laurigeros ageres cùm læta triumphos,
Hoc tibi Roma caput, cùm loquereris erat.
Antoni tamen eſt pejor quàm cauſa Photini,
Hic facinus domino præſtitit, ille ſibi.

Subit enim lectoris animo tacita quædam moleſtia,
Poëta tam fidenter dubiam ſententiam pro certâ ſu
Libenterque adverſus illum reponeret, ſibi contrà vi
graviùs illum delinquere qui domino præſtat facinus, q
qui ſibi; nec deerunt rationes: Nam ſibi peccantes
cupiditas, metus, ad facinus impellit; quibus volu
adeóque criminis magnitudo minuitur; at qui alte
ſcelere patrando obſequitur, frigidus ad facinus acc
quod longè majorem arguit pravitatem. Hæc & ſi
cauſari quis adverſus Martialem poſſet, ejuſque diſti
ſic immutare nihilo abſurdius,

Antoni tamen eſt melior quàm cauſa Photini,
Hic facinus domino præſtitit, ille ſibi.

Quare totum hoc genus controverſarum ſententi
elegantiâ vacat, & ſtudioſè vitandum eſt iis qui pulch
dinem ſequuntur, quam in unâ demùm veritate inver
& ejuſmodi veritate, quam ſtatim propoſitam lector a
ſcat & amplectatur.

DISSERTATIO.

Alia ſententiarum virtus, ut propriæ & interiores ſint. Ubi de alienis, & accidentariis.

Alteram ſententiarum, dum cum rebus comparantur, virtutem eſſe diximus, ut propriæ & interiores ſint, id eſt, ex rerum quaſi viſceribus erutæ, non longè acceſſitæ vel ex externis accidentibus, rem tantùm quaſi comitantibus ductæ. Eâ lege innumeris frigidioribus epigrammatis liberati ſumus, quorum hîc pauca exempla ſubjici placet.

Alienum & accerſitum eſt illud Audoëni, de Lyrâ:

In tam diverſis cùm ſit concordia chordis,
Tam diſcors hominum non pudet eſſe genus.

Quaſi ad pudefaciendos de ſuis diſcordiis homines, nihil proprius eſſet quam chordarum lyræ concordia.

Ex accidentibus rem concomitantibus, non ex ipſius rei viſceribus depromptum illud Germanici, ut aiunt, Cæſaris, verſibus alioqui ſatis cultum:

Thrax puer adſtricto glacie dum ludit in Hebro,
Frigore concretas pondere rupit aquas.
Dumque imæ partes rapido traherentur ab amni,
Abſcidit tenerum lubrica teſta caput.
Orba quod inventum mater dum conderet urnâ,
Hoc peperi flammis; cætera, dixit, aquis.

Alia certè fuit illi matri interior dolendi cauſa, quàm quòd filius partim aquâ, partim flammâ eſſet abſumptus, nec minùs illa doluiſſet, ſi vel totus in aquis periiſſet, vel totus in flammis. Non debuit ergo ex tam levi [illegible] tota dolendi cauſa repeti, quæ comes, non materia doloris fuit.

Eodem vitio laborant deſcriptiones negativæ, in quibus enumerantur, non quæ cuique rei dotes inſunt, ſed quæ non inſunt; quod jure quidam reprehendebant in hoc Epigrammate Barlæi, alioquin verſibus eleganti:

Regia Borbonij ſoboles, quâ ſoſpite dudùm
Belga ſibi facilem credidit eſſe Deum;
Sceptriferis illuſtris avis, illuſtrior armis,
Et rarum Aſtrææ judice nomen habens:
Quem celebrat Bellona ducem, Pax laudat inermem,
Et cui tot terræ, tot famulantur aquæ.
Non tibi barbaricum potantia vellera ſuccum,
Aut mea Sidonias pagina donat opes:
Non Indus quod mittit ebur, quod Dalmata marmor,
Quæque gravem placant maſcula thura Jovem:
Non bellatrices aquilas, captivaque bello
Oppida, non victo carbaſa rapta mari:
Nos Chriſtum, Lodoice, damus regemque ducemque,
Nomina nominibus non aliena tuis:
Maxima quin cupio dum mittere, maxime Regum,
Quo nequeo majus mittere, mitto Deum.

Nimis certè longus circuitus eſt enumerare quæ Regi non des, ut tam leve munuſculum intelligatur. Sed in clauſulâ illud etiam durum, quòd libellum de Chriſto differentem, Deum & Chriſtum appellat, quaſi idem ſit Chriſtus, & libellus de Chriſto. Sed hæc vulgaris dedicatorij, ut ita loquar, generis ineptia, in quo ſcriptores non aliter ferè de libris ſuis loquuntur, quàm ſi inter ipſum librum, & libri argumentum nihil intereſſet; ità ſi de Cæſare vel Catone ſcribunt, Cæſar inquiunt, & Cato genibus tuis advolvitur; ſi de Cicerone, En, inquit, te Cicero compellat, & patronum adoptat; quæ omnia falſarum ſententiarum generi rectè accenſueris.

Sententiæ cum perſonis quâ ratione conciliandæ. De offenſionibus vitandis: ac primùm obſcænitate.

Atque hæc quidem ſententiarum cum rebus concordia faciliùs intelligitur: at verò earundem cum perſonis attemperatio, longè ad percipiendum difficilior, ad tractandum operoſior. Tota enim hîc humana natura penitùs ſcrutanda

da eſt, ejuſque tacitæ propenſiones, tum alienatores rimandæ, ut iſtas fugiamus, illis obſequamur. Nec enim fieri poteſt ut placeat quod naturam offendit, nec ut diſpliceat, quod ejus propenſioni obſequitur. Nos quædam tantùm hîc delibabimus, ſed quæ ad inſtitutum noſtrum ſufficient.

Imprimis in naturâ hominum quidam adverſus turpia & obſcœna pudor inſitus eſt, idemque in optimâ quâque, & benè inſtitutâ vehementior. Hunc pudorem offendunt omnes obſcœnæ ſententiæ, adeóque illæ alienæ à naturâ, deformes & inelegantes habendæ ſunt. Nec refert quòd illæ quibuſdam corruptis animis arrideant. Non enim elegantiæ eſt, uti diximus, corruptæ naturæ congruere, ſed honeſtæ ac benè moratæ. Itaque totum hoc genus planè abeſt ab honeſtorum hominum ſermonibus, nec niſi ab iis frequentatur, qui ut pietatis, ſic genuinæ comitatis & elegantiæ ſenſu carent.

Ergo quòd fœda omnia & laſciva epigrammata reſecuimus, non modò moribus & pietati inſervitum eſt, ſed etiam urbanitati & elegantiæ, cujus nullum prorsùs ſenſum habuiſſe ſe teſtantur veteres illi Catullus ac Martialis, qui tot illiberalibus ſordibus libros ſuos opplevêre, eoque nomine non modò flagitioſi, ſed etiam ruſtici, inhumani, & ut Catullianis verbis utar, *Caprimulgi ac foſſores* habendi ſunt.

De vilibus argumentis Epigrammatum.

Nec verò ſolùm turpem & obſcœnam ſpeciem, ſed omninò quomodocunque vilem, deformem, & ingratam lectoribus objicere vitioſum & inelegans eſt. Hinc pro pulchris & elegantibus haberi non poſſunt illa epigrammata, quorum argumentum eſt vel vetula edentula, vel detritâ lacernâ poëtaſter, vel olens hircus, vel putidus naſus, vel helluo in menſam vomens, quæ magna hiſtrionibus jocandi ſeges: Nunquam enim acumine ſatis compenſatur iſta deformitas.

Eâ de causâ, in iis quæ Martiali ſubjunximus epigrammatis, nullum ex illis aſcivimus, multaque quæ occurrebant procul ablegavimus; quale illud Buchanani, in quo frigoſi ſenis ingratam & invenuſtam pingit imaginem:

Nævole, dum clamas ut Stentora vincere poſſis,
Omnis homo eſt animal, nocte diéque boans:
Jam tibi dilapſa eſt propè nonageſima meſſis,
Jam tremit effœto curva ſenecta gradu:
Vertice jam lævi vix tres hæsêre capilli,
Et cernis quantum noctua manè videt;
Semper & è gelido diſtillat ſtiria naſo,
Et fluit in madidos longa ſaliva ſinus;
Nec tibi gingiva dens unus & alter inermi,
Nec plus rugarum ſimia ſcalpit anus.
Nævole, ſi pudor eſt, nugarum deſine tandem:
Omnis homo clamans; Nævole, nullus homo es.

Vilius itidem argumentum, ſpecieſque parùm jucunda & elegans pendentis hominis, huic Sannazarij epigrammati fraudi fuit, quanquam aliquid feſtivitatis habenti:

Quicquid erat Tripodum Cumis Delphíſque petîſti,
Diſcere fortunam dum cupis, Eune, tuam:
At Deus, extabis ſupra Regeſque Deoſque,
Veridico tandem rettulit ore tibi.
Tu tamen hinc vanos ſumpſiſti, Græcule, faſtus,
Jam magni dominus, jam pater orbis eras.
Ecce crucem aſcendis; non te Deus, Eune, fefellit,
Omnia ſunt pedibus inferiora tuis.

Sed hæc honeſta & tantùm vilia: At Cynica Martialis & Catulli libertas, quâ multa non quidem in moribus fœda, ſed quæ tamen ab oculis & auribus removeri jubet humana comitas, ſuis nominibus eloquuntur, prorsùs impudens & ruſtica habenda eſt; quarè nunquam laudabunt elegantes vel illas Catulli voces: *Annales Voluſi cacata charta*; vel illud Martialis de Catellâ: *Et deſiderio coacta ventris, guttâ pallia non fefellit unâ.* Et multa alia longè ſordidiora, quæ nè in exemplum quidem vitij libet afferre. Certè nimia fuit antiquis in hoc genere patientia, nec raró miratus ſum quomodò in Senatu Romano Cicero ferri potuerit, cùm hæc adverſus Piſonem declamaret: *Meminiſtine, cœnum, cùm ad te quintâ ferè horâ cum Caio Piſone veniſſem,*

neſcio

neſcio quo è gurguſtio te prodire involuto capite, ſoleatum; & cùm iſto ore fœtido teterrimam nobis popinam inhalaviſſes, excuſatione te uti valetudinis, quòd diceres te vinolentis quibuſdam medicaminibus ſolere curari. Quam nos cauſam cùm accepiſſemus; quid enim facere poteramus? pauliſper ſtetimus in illo ganearum tuarum nidore atque fumo, undè tu nos tum improbiſſimè reſpondendo, tum turpiſſimè eructando ejeciſti.

De Malignis Epigrammatis.

Eſt etiam in hominibus manſuetioris ingenij innatum adverſus malignitatem odium, præſertim quâ vitia corporis irridentur, vel fortunæ calamitates, aut quidvis demùm quod accidit extra culpam. Nam quia nemo ſe horum caſuum exortem videt, ideò iſta deſpici & irrideri moleſtè fert. Humanè Virgiliana Dido, cùm ait,

Non ignara mali miſeris ſuccurrere diſco,

tacituſque in illam indè exoritur Lectorum favor; pulchrè item Seneca:

Non eſt jocus eſſe malignum.

At contrà inhumanè, qui miſeris inſultant, & quæ non culpâ contracta ſunt exprobrant, adeóque quendam illi in legentium animis odij & alienationis excitant ſenſum.

Propterea nos pauca admodùm hujus generis cum noſtro ingenio parere liberum fuit, aſcivimus; multa contrà rejecimus, ut illud Audoëni frigidum & malignum:

Ecce tibi nulli ſuperant in vertice crines,
Nullus in infidâ ſtat tibi fronte pilus.
Omnibus amiſſis à tergo & fronte capillis,
Quid tibi jam reſtat perdere, calve? Caput.

Nec nobis magis placebant tot ejuſmodi in Martiali, quæ tamen non omiſimus, propter ſuperiùs poſitas cauſas.

DISSERTATIO.

De loquacibus Epigrammatis.

Omnes naturæ offenſiones colligere longum eſſet, nonnullas tamen libet addere, quòd magnam ab hâc ſelectione epigrammatum turbam amoverint. Ergo præter iſta longos etiam verborum circuitus, idemque ſibi variis verbis ingeſtum natura faſtidit. Ardet enim curioſitate, & ſemper feſtinat ad exitum, multoque ſe detineri ſermone niſi cum magno operæ pretio, fert impatienter. Proptereà non leve faſtidium afferunt loquacia epigrammata, & quæ longitudinem ſuam non ſatis ſententiæ magnitudine penſant: quo vitio nonnunquam premitur Martialis, in aggerendis vulgaribus laudibus quandoque nimius, aut in enumerationibus minutior: verbi gratiâ, in illo Epigrammate, quo pertinuit tot ſimilitudines de medio petitas cumulare?

Puella ſenibus dulcior mihi cycnis,
Cui nec lapillos præferas Erythræos,
Nec modò politum pecudis Indice dentem,
Niveſque primas, liliumque non tactum,
Fragravit ore quod roſarium Pæſti,
Cui comparatus indecens erit pavo,
Inamabilis ſciurus, & frequens phœnix.
Adhuc recenti tepet Erotion buſto.

Quid item in illo alio eandem ſententiam totiès iterare?

O mihi curarum pretium non vile mearum,
Flacce, Antenorei ſpes & alumne laris;
Pierios differ cantuſque choroſque ſororum,
Æs dabit ex iſtis nulla puella tibi.
Quid petis à Phœbo? nummos habet arca Minervæ;
Hæc ſapit, hæc omnes fœnerat una Deos.
Quid poſſent hederæ Bacchi dare? Palladis arbor
Inclinat varias pondere nigra comas.
Præter aquas Helicon, & ſerta, lyraſque Dearum
Nil habet, & magnum ſemper inane ſophos.
Quid tibi cum Cirrhâ? Quid cum Permeſſidos undâ?
Romanum propius, divitiuſque forum eſt?
Illic æra ſonant; at circum pulpita noſtra,
Et ſteriles cathedras, baſia ſola crepant.

D

DISSERTATIO.

De Vulgaribus.

Quâ ratione autem loquacitatem averſatur natura, eâdem ſententiis nimis vulgaribus offenditur. Eſt enim quædam loquacitatis ſpecies, effutire vulgaria & obvia, cùm is ſit ſermonis uſus, ut quæ neſciuntur pateſiant, non ut nota ac trita repetantur. Ob hoc vitium innumera Epigrammata ab hoc delectu ſegregata ſunt: Sed quia nil illo communius, afferendis ejus exemplis ſuperſedeo.

De minutioribus argutiis, & verborum luſu.

Diſplicet etiam non levitèr minutior diligentia, quæ mentem à rebus avocat, ex quibus vera voluptas effloreſcit. His luſus in verbis, quales ſunt paronomaſiæ, aliæque id genus alluſiones, niſi citra artem ſub ſtylum ſuccedant, non tam figuræ quàm vitia ſunt, iiſque epigrammatis, quorum in eo poſitum eſt acumen, nil exilius, præſertim cùm uni linguæ ita propria ſint, ut in aliam transferri non poſſint, quod ſecuti nos, frivolas illas argutias prætermiſimus; cujuſmodi eſt illa Audoëni:

Latronum finis funis, mors ultima merces,
Furca capit fures, hinc puto nomen habet.
At multi evasêre; dabit Deus his quoque finem:
Rarus funeſto fur ſine fune perit.

Paulo feſtiviùs illud alterius Poëtæ de Helvetio occiſo noctu, licèt vitioſum:

In nive nocte vagans nuceo cado ſtipite nixus,
Sic mihi nix, nox, nux, nex fuit ante diem.

Propenſionibus naturæ quomodò obſequendum.

Omnes illæ naturæ offenſiones diligentèr vitandæ, nec minùs ejuſdem propenſionibus obſequendum, ſi modò illud quod ſequimur pulchrum aſſequi volumus. Tantus enim in hominibus amor ſui viget, nihil ut audire jucundè poſſint,

niſi

niſi quod ſuis affectibus blandiatur. Quamobrem hæc epigrammata meritò pulcherrima cenſentur, quæ in illos affectus magis penetrant, eamque menti ſententiam adjiciunt, quam non modò interiori luce veriſſimam agnoſcat, ſed etiam interiori affectu, ut ſibi blandiſſimam amplectatur; ut illa Martialis:

Nolo virum facili redimit qui ſanguine vitam:
Hunc volo, laudari qui ſine morte poteſt.

Nam cùm omnes mortem oderint, laudes & gloriam expetant, nemo eſt qui non gaudeat ſine morte laudari poſſe. Et illud veteris Poëtæ:

Mitte ſuperba pati faſtidia, ſpemque caducam
Deſpice; vive tibi, cùm moriere tibi.

Habet enim, ut inquit Quintilianus, natura ſublime quoddam & impatiens ſuperioris, quod ſuaviter palpat, qui ipſam ad contemnendum divitum faſtum adhortatur.

Atque hæc de generalibus pulchritudinis & deformitatis fontibus, ad ferendum de quolibet carminis genere judicium ferè ſufficiunt. Sed illa tamen ad propriam Epigrammatum naturam & leges & jura commodanda ſunt, de quibus ideo quædam hîc ſubnectere non erit alienum.

Epigrammatis nomen undè ductum, ejus definitio, forma & leges.

Epigramma, ut notat Scaliger, idem quod inſcriptio; ſed cùm multarum rerum extent inſcriptiones, vox iſta tamen brevibus poëmatiis propriè attributa, hinc adeò quòd trophæis & ſtatuis ejuſmodi epigrammata inſcribi ſolerent: atque indè nomen ad brevia poëmata universè tranſlatum. Definitur igitur epigramma, ut ſit poëma breve, cum ſimplici cujuſdam rei vel perſonæ, vel facti indicatione.

Hujus formam quidam, in gravi aliquà vel argutâ ſententiâ, quâ clauſula conſtet, ita collocant, ut epigramma negent eſſe quod ejuſmodi clauſulâ careat; ſed perperam. Sunt enim quædam vel elegantiſſima, quorum æquabilis ubique majeſtas, & nihil habet clauſula præcipuum, ut illud cujuſdam auctoris recentioris:

DISSERTATIO.

Quòd bellator hydros pacem ſpirare rebelles,
Deplumes trepidare aquilas, miteſcere pardos,
Et depreſſa jugo ſubmittere colla leones
Proſpectat Lodoicus equo ſublimis aheno,
Non digiti, non artifices finxêre camini,
Sed virtus & plena Deo fortuna peregit.
Armandus fidei vindex, paciſque ſequeſter,
Auguſtum curavit opus, populíſque verendam
Regali voluit ſtatuam conſurgere circo;
Ut poſt civilis depulſa pericula belli,
Et circumdomitos armis felicibus hoſtes,
Æternum dominâ Lodoicus in urbe triumphet.

In nonnullis etiam ſimplex quædam munditiès, ac mollis ſubtiliſque feſtivitas placet, cujuſmodi in nonnullis Catulli epigrammatis quæ in hoc delectu appoſuimus, videre eſt.

Quidam tamen contrà nimij, qui iſtiuſmodi clauſulas non modò non requirunt, ſed etiam aſpernantur. Hi ferè ſunt præpoſteri quidam Catulli amatores, qui dum languidulas quaſdam nænias hendecaſyllabis concluſerint, mirè ſibi videntur feſtivi & elegantes; quamvis nihil iis ſit aut inanius, aut facilius illis qui aliquem ſibi Latinæ linguæ uſum paraverunt.

Quantulo, exempli gratiâ, putamus conſtitiſſe Borbonio clauſulam hujus epigrammatis ad Catulli exemplar effictam?

Quarè Patriciæ venite Muſæ;
Plenæ mellis & elegantiarum,
Doctæ, carmina candidi Pinonis:
Vos exoſculor, ô piæ Camœnæ;
Et totis relego lubens diebus,
Iſto tempore macerationis,
Pœnitudinis atque lachrymarum,
Duro, Jupiter! & laborioſo.

En quo perduxerit hominem, Chriſtianum, & cæteroquin pium, perverſa Catulli imitatio! qui in Chriſtiani jejunij ſolemnitate explicandâ, profanum Jovis nomen uſurpare non veritus eſt. Sed hoc miſſo, quid ineptius hoc verſu, quamlibet Catulliano, *Duro, Jupiter! & laborioſo:* In quem

quem tamen eleganter exiſtimat ſuum epigramma definere quia ſimilem verſum invenit in Catullo *Doctis, Jupiter & laborioſis.* Sed miſſis illis jejunis imitatoribus, de illis ſententiis quibus clauduntur epigrammata verè licet affirmare magnam in iis elegantiam eſſe, dum eximiæ ſint & cum antecedente ſerie pulchrè cohæreant. Nam cùm nihil æquè ac clauſula in Lectorum mentibus remaneat, quid rectius quam in illam conferri quæ præcipuè in ipſorum animis infigi velis? adeoque merito vitioſa cenſentur ea epigrammata, in quibus decreſcit ſententia, vel quorum clauſula quaſi additiтia & affixa eſt, nec bellè ex ſuperioribus verſibus fluit; quod vitium cernere eſt in hoc illuſtri cæteroquin Epigrammate:

Qui Romam in mediâ quæris novus advena Româ,
Et Romæ in Româ nil reperis mediâ,
Aſpice murorum moles, præruptaque ſaxa,
Obrutaque horrenti vaſta theatra ſitu,
Hæc ſunt Roma: viden' velut ipſa cadavera tantæ.
Urbis adhuc ſpirent imperioſa minas?
Vicit ut hæc mundum, niſa eſt ſe vincere; vicit,
A ſe non victum ne quid in orbe foret.
Nunc victâ in Româ victrix Roma ipſa ſepulta eſt,
Atque eadem victrix, victaque Roma fuit.
Albula Romani reſtat nunc nominis index,
Qui quoque nunc rapidis fertur in æquor aquis.
Diſce hinc quid poſſit fortuna; immota labaſcunt,
Et quæ perpetuò ſunt agitata manent.

Quatuor enim ibi extremi verſus planè ſuperflui ſunt, frigidum acumen continent, quo ſuperiorum verſuum nitor nonnihil decoloratur.

Epigrammatum materia; indè diviſio in varia genera. Primum genus & ſecundum.

Epigrammatum autem materia res omnes, omniſque ſententia; adeoque quot ſententiaram diviſiones, tot ſunt etiam epigrammatum. Nos hæc potiſſimùm genera notabimus, ex quibus intelligi etiam virtutes poſſunt.

Eſt

Eſt igitur quoddam genus ſublime, grande, magnificum, nobile argumentum nobilibus verſibus perſequens, & illuſtrique ſententia concludens; quale eſt illud Martialis de Scævolâ:

Cùm peteret Regem decepta ſatellite dextra,
Injecit ſacris ſe peritura focis:
Sed tam ſæva pius miracula non tulit hoſtis,
Et raptum flammis juſſit abire virum,
Urere quam potuit contempto Mutius igne,
Hanc ſpectare manum Porſena non potuit.
Major deceptæ fama eſt & gloria dextræ;
Si non erráſſet, fecerat illa minus.

Talia ſunt etiam Epigrammata Grotij de Oſtendâ, de Curribus veliferis, Barclaij de Margaretâ Valeſiâ.

Eſt aliud ſtylo paulò demiſſius genus, ſed utilius graviorique ſententia; cujuſmodi eſt illud verè eximium Martialis:

Quòd magni Thraſeæ, conſummatique Catonis
Dogmata ſic ſequeris, ſalvus ut eſſe velis;
Pectore nec nudo ſtrictos incurris in enſes,
Quod feciſſe velim te, Deciane, facis.
Nolo virum facili redimit qui ſanguine famam,
Hunc volo laudari qui ſine morte poteſt.

Itemque,

Amiſſum non flet, cùm ſola eſt Gellia, fratrem;
Si quis adeſt juſſæ proſiliunt lachrymæ.
Non dolet hic quiſquis laudari, Gellia, quærit:
Ille dolet verè, qui ſine teſte dolet.

Et illud verè aureolum Epigramma:

Quòd te nomine jam tuo ſaluto,
Quem regem & dominum priùs vocabam,
Ne me dixeris eſſe contumacem:
Totis pilea ſarcinis redemi.
Reges & dominos habere debet,
Qui ſe non habet, atque concupiſcit
Quod reges dominique concupiſcunt;
Servum ſi potes, Ole, non habere,
Et regem potes, Ole, non habere.

Ex omnibus autem maximè Epigrammatum proprium genus illud vulgò exiſtimatur, quod ingenioſo laudatur acumine, altè animos penetrante; in quo item excellit Martialis, ut in iſto:

Tu Setina quidem ſemper vel Maſſica ponis,
Papile, ſed rumor tam bona vina negat:
Diceris hàc factus cœlebs quater eſſe lagenâ.
Nec puto, nec credo, Papile, nec ſitio.

Et illud ejuſdem:

Munera quod ſenibus viduiſque ingentia mittis,
Vis te munificum, Gargiliane, vocem?
Sordidius nihil eſt, nihil eſt te ſpurcius uno,
Qui potes inſidias dona vocare tuas.
Sic avidis fallax indulget piſcibus hamus,
Callida ſic ſtultas decipit eſca feras.
Quid ſit largiri, quid ſit donare docebo,
Si neſcis, dona, Gargiliane, mihi.

Quædam humiliora ſunt, ſed argutâ & feſtivâ ſimplicitate niteſcunt, quod animadverti licet in illo ejuſdem Martialis Epigrammate:

Hexametris epigramma facis, ſcio dicere Tuccam:
Tucca, ſolet fieri; denique, Tucca, licet.
Sed tamen hoc longum eſt; ſolet, hoc quoque, Tucca, licetque;
Si breviora probas, diſticha ſola legas.
Conveniat nobis; ut fas, epigrammata longa
Sit tranſire tibi, ſcribere, Tucca, mihi.

Porrò omnium Epigrammatis virtutum nulla aut difficilior aut rarior quàm ſcita tractatio ſive commoda argumenti explicatio, nihil ut neque redundet, neque deſit, nihil ſit præpoſterum, nihil obſcurum, nihil verbis impeditum, vel contrà nimis ſubitum, nec ſatis aptè præparatum; quâ dote mirabilis ſanè Martialis ita aptè, perſpicuè, diſtinctè, argumenta proſequitur, ut mediocribus cæteroquin ſententiis tractationis venuſtate multum elegantiæ conciliet. Nam illo, verbi gratiâ, quid ingenioſiùs explicatum?

Ne

Ne vivam ſi non totis, Deciane, diebus,
Et tecum totis noctibus eſſe velim.
Sed duo ſunt quæ nos diſtinguunt millia paſſûm,
Quatuor hæc fiunt cùm rediturus eam:
Sæpè domi non es, cùm ſis quoque ſæpè negaris,
Vel tantùm cauſſis, vel tibi ſæpè vacas:
Te tamen ut videam duo millia non piget ire;
Ut te non videam quatuor ire piget.

Et illud quid eſſet, niſi tractatione fuiſſet excultum & præparatum?

Occurrit tibi nemo quòd libentèr,
Quòd quacunque venis fuga eſt & ingens
Circa te, Ligurine, ſolitudo,
Quid ſit ſcire cupis? nimis Poëta es.
Hoc valdè vitium periculoſum,
Nam tantos rogo quis ferat labores!
Et ſtanti legis & legis ſedenti,
Currenti legis & legis canenti;
In thermas fugio, ſonas ad aurem:
Piſcinam peto, non licet natare:
Ad cœnam propero, tenes euntem:
Ad cœnam venio, fugas ſedentem:
Laſſus dormio, ſuſcitas jacentem.
Vis quantum facias mali videre?
Vir juſtus, probus, innocens, timeris.

Arguta quidem & feſtiva clauſula, ſed hujus tamen perſpicuus decor ex ſuperiori enumeratione pendet.

Habet lector quid nos in his epigrammatis excerpendis ſpectaverimus; reliqua quæ ad hoc opus contulimus ex præfatione potuit accipere.

ELEGANTIORUM

Hujus Delectûs

EPIGRAMMATUI

INDICULUS.

Totus hic Delectus elegantia ab ineleganti Epigrammata ſecernit. Ab elegantibus eleg tiora hic ſejunget Indiculus. Ex elegantiori elegantiſſima aſteriſcus indicabit.

LIBER I.
MARTIALIS.

V.	*	*Quod magni Thraſeæ*	Pa
VI.		*Itur ad Herculei*	
VII.		*Caſta ſuo gladium*	
VIII.		*O mihi poſt nullos*	
IX.		*Sunt bona*	
XIII.	*	*Cum peteret*	
XVIII.		*Amiſſum non flet*	
XXIX.		*Si quid Fuſce*	
XLV.		*Non plenum modo*	
XLVII.		*Qui pinxit*	
LVI.		*Tercentena*	
LVIII.	*	*Ne valeam*	
LXIII.		*Et judex*	
LXVI.		*Capto tuam*	
LXVII.		*Carmina*	
LXX.		*Non dicam*	
LXXIV.		*Mutua*	
LXXX.		*Vis te, Sexte*	

LIB

INDEX.

LIBER II.

	*	*Quod te nomine*	Pag. 32
		Candidius nihil eſt	33
		Quod non carmine	34
		Quintiliane	35
		Rerum certa ſalus	ibid.
		Conſtituit	36
		Artis Phidiacæ	39
I.	*	*Occurrit tibi*	40
III.	*	*Exigis à nobis*	41
XVII.	*	*Eſſe nihil dicis*	46
		Par ſcelus	47
III.		*Sili Caſtalidum*	50
		Et latet	52
		Ne ſis, crede mihi	53
	*	*Munera quod ſenibus*	54
	*	*Tu Setina quidem*	56
I.		*O felix animo*	57
XVI.	*	*Eſſe quid hoc dicam*	62
XVIII.	*	*Sum fateor*	63
XXII.		*Quòd tibi Decembri*	65

LIBER III.

	Quinctum pro	67
.	*Callidus effractâ*	71
.	*Quæ mihi præſtiteris*	72
I.	*Non donem tibi*	76
III.	*Profecit poto*	ibid.
X.	*Semper eris pauper*	77
XVIII.	*Non de vi*	80
.	*Cum dubitaret*	81
II.	*Septem clepſydras*	ibid.
II.	*Quod convivaris*	82
	Hexametris	85
	Sexageſima	ibid.

LXV.

ELEGANTIORUM

Hujus Delectûs

EPIGRAMMATUI

INDICULUS.

Totus hic Delectus elegantia ab inelegant[i] Epigrammata ſecernit. Ab elegantibus eleg[an]tiora hic ſejunget Indiculus. Ex elegantiori[bus] elegantiſſima aſteriſcus indicabit.

LIBER I.

MARTIALIS.

V.	* *Quod magni Thraſeæ*	P
VI.	*Itur ad Herculei*	
VII.	*Caſta ſuo gladium*	
VIII.	*O mihi poſt nullos*	
IX.	*Sunt bona*	
XIII.	* *Cum peteret*	
XVIII.	*Amiſſum non flet*	
XXIX.	*Si quid Fuſce*	
XLV.	*Non plenum modò*	
XLVII.	*Qui pinxit*	
LVI.	*Tercentena*	
LVIII.	* *Ne valeam*	
LXIII.	*Et judex*	
LXVI.	*Capto tuam*	
LXVII.	*Carmina*	
LXX.	*Non dicam*	
LXXIV.	*Mutua*	
LXXX.	*Vis te, Sexte*	

LIB

LIBER II.

	* *Quod te nomine*	Pag. 32
	Candidius nihil eſt	33
	Quod non carmine	34
	Quintiliane	35
	Rerum certa ſalus	ibid.
	Conſtituit	36
	Artis Phidiacæ	39
I.	* *Occurrit tibi*	40
II.	* *Exigis à nobis*	41
VII.	* *Eſſe nihil dicis*	46
	Par ſcelus	47
II.	*Sili Caſtalidum*	50
	Et latet	52
	Ne ſis, crede mihi	53
	* *Munera quod ſenibus*	54
	* *Tu Setina quidem*	56
I.	*O felix animo*	57
VI.	* *Eſſe quid hoc dicam*	62
VIII.	* *Sum fateor*	63
XII.	*Quòd tibi Decembri*	65

LIBER III.

	Quinctum pro	67
	Callidus effractâ	71
	Quæ mihi præſtiteris	72
I.	*Non donem tibi*	76
III.	*Profecit poto*	ibid.
	Semper eris pauper	77
VIII.	*Non de vi*	80
	Cum dubitaret	81
I.	*Septem clepſydras*	ibid.
I.	*Quod convivaris*	82
	Hexametris	85
	Sexageſima	ibid.

LXV.

LXV.	*Æra domi non ſunt*	Pa
LXXI.	*Jactat inæqualem*	
LXXIV.	*Diſcurſus varios*	
LXXVI.	*Primum eſt*	

LIBER IV.

III.	*Quod te diripiunt*
IX.	*Omnia Caſtor emis*
XV.	*Egi, Sexte, tuam*
XVI.	*Sic tua Cirini*
XXVIII.	*Non horti*
XXXII.	*Miraris veteres*
LXIV.	*Ille ego ſum Scorpus*
LXXIV.	*Vitam quæ*

LIBER V.

III.	*Cum rogo te*
IX.	*Contigit Auſoniæ*
XI.	*Habet Africanus*
XIII.	*Omnia promittis*
XIV.	*Genus Aucte*
XVIII.	*Ne laudet dignos*
XX.	*Quod nimium laudas*

LIBER VI.

E Veteribus Poëtis.

XVIII.	*Omnia tempus edax*
XIX.	* *Ingentes Dominos*
XX.	*Barbara præruptis*
XXII.	*Quiſquis es*
XXV.	*Græcia bellorum*
XXVI.	*Quiſquis Cecropias*
XXXVIII.	* *Jupiter in parvo*

VI.	*Carmina qui quondam*	Pag. 182
VII.	* *Quiſquis compoſito*	183
VIII.	*O qui perpetua*	ibid.

LIBER VII.

E Recentioribus Poëtis.

	Quid Romam in media	188
	Odiſti Selium	196
	Borboniæ ſpes	197
	Dives opum	198
	* *Nympha Caledonia*	199
	Mutua cum centum	203
	Nato hæc	205
III.	*Buſta vides*	209
X.	*O Patria, ô arces*	ibid.
II.	*Qui curioſus*	211
III.	*Area parva ducum*	212
	Hactenus immenſum	215
	Jam ſol à medio	216
	Deſinite in medio	219
I.	*Quod bellator*	220

SCRIPTO-

SCRIPTORU

Undè aliqua Epigrammata in hunc L
incluſa ſunt, recenſio.

MOnuimus in Præfatione, hîc etiam lect monendum putamus, nè iſtos tantùm hîc nomina recenſemus Scriptores lecto & excuſſos arbitretur. Innumeros enim alios pe mus; è quibus ſi nihil excerpſimus, ea cauſa e nihil in iis viſum ſit nobis excerpendum; quanc piùs in nimiæ facilitatis partem peccaverimus, nimiæ ſeveritatis. Sunt enim quædam quæ nos pœnitet, vix ullum quod excluſiſſe pœniteat.

Poëtæ antiquiores.

Martialis	Pag. 1
Catullus	150
Cicero	158
Laureas Tullius	ibid.
Virgilius	159
Seneca	ibid.
Anthologia Græc. Poët.	164
Claudianus	166
Auſonius	167
Sixtus III. Sum. Pont.	180
D. Paulinus	181
Mag. Fel. Ennodius	ibid.
Boetius	182

Poëtæ recentiores.

Sannazarius	185
Andreas Naugerius	186
Antonius Tebaldeus	187
Thomas Porcatius	
Janus Vitalis	
Angelus Colotius	
Pomponius Gauricus	
Hercules Stroza	
Thomas Muſconius	
Joannes Audoënus	
Theodorus Beza	
Buchananus	
Bidermanus	
Janus Douza	
Barlæus	
Paſchaſius	
Nicolaus Faber	
Scævola Sammarthe	
Barclaius	
Nicolaus Borbonius	
Hugo Grotius	
Famianus Strada	
Vincentius Guineſiu.	

EPIG

EPIGRAMMATUM
DELECTUS.
LIBER PRIMUS.
MARTIALIS.

Ad Lectorem. I.

[a] *HIC eſt quem legis, ille quem requiris,*
Toto notus in orbe Martialis
[b] *Argutis Epigrammatôn libellis:*
Cui, Lector ſtudioſe, [c] quod dediſti
Viventi decus, atque ſentienti,
Rari poſt cineres habent poëtæ.

a Se calamo digitoque commonſtrat poëta. b Epigrammatis (quod eſt poëma breve cum ſimplici cujuſpiam rei, perſonæ, vel facti indicatione, aut ex propoſitis aliquid deducens) virtutes duæ ſunt, Brevitas & Argutia, quibus venuſtatem addas. c *Quodque cinis paucis, hoc mihi vita dedit.*

Librum ēdere periculoſum. II.

[a] *ARgiletanas mavis habitare tabernas,*
Cum tibi, parve liber, ſcrinia noſtra vacent.
Neſcis, heu, neſcis [b] dominæ [c] faſtidia Romæ:
Crede mihi, nimiùm [d] Martia turba ſapit.
[e] *Majores nuſquam ronchi: juveneſq; ſeneſque,*
Et pueri [f] naſum [g] Rhinocerotis habent.

a Bibliopolarum tabernas in Argileto imo, in ſecundâ regione urbis. b *Romanorum rerum dominorum.* c Cenſuræ judiciique notas ex oculis, vultu, nutu, ſupercilio, cæteriſque motibus perſpectas, ipſum faſtidium. d Romani Marte oriundi. e Sonantiores ſannæ & irriſiones nuſquam ſunt quam Romæ. f Ut dextra fidei, genua miſericordiæ, ſupercilium gravitati & faſtui, &c. ita naſus irriſioni dicatus, cenſuræ & acri judicio. g Cui ingens cornu munitus, validus naſus.

Audieris cum grande [h] *ſophôs,* [i] *dum baſia captas,*
[k] *Ibis ab excuſſo miſſus in aſtra ſago.*
Sed tu, ne toties [l] *domini patiare lituras,*
Neve notet luſus [m] *triſtis* [n] *arundo tuos;*
[o] *Ætherias, laſcive, cupis volitare per auras:*
[p] *I, fuge; ſed poteras tutior eſſe domi.*

h Ab auditoribus acclamatum recitanti σοφῶς, θείως, μεγάλως. *Pulchrè, benè, rectè! Eugè, bellè, facetè, lautè, lepidè, nihil ſupra!* i Dum captas approbationes, quas veteres amplexu & baſiis atteſtabantur. k Excipient te quidem gremio, ſed ut te ſago in ſublime jactent per ludibrium & procacitatem, ut ſolent canes excipere; quod ab Othone factitatum refert *Sueton. cap.* 2. exprobratque illi famæ cupiditatem, qui ad aſtra tolli velit: vel ad Rhinocerotis naſum reſpicit, quo urſum ſeu urum in aſtra tulit. l Emendantis & ad limam revocantos. m Severa, cenſoria. n Calamus ſcriptorius. o Prodire in vulgus geſtis, verſarique in hominum manu imo, jactaberis in aſtra. p *Epitrope Sarcaſtica.*

Ad Marcum. III.

DO tibi naumachiam, tu das Epigrammata nobis:
Vis, puto, cum libro, Marce, natare tuo.

Ex perſonâ Domitiani offenſi intempeſtivâ Poëtæ (Epigrammata ſua Cæſari dum naumachiam pararet offerentis) interpellatione: & exitium Poëtæ carminibuſque in aquas abjectis minati. Naumachia, *The Repreſentation of a Sea-fight.*

Leo Cæſaris lepori parcens. IV.

[a] *ÆTherias aquilâ* [b] *puerum portante per auras,*
Illæſum [c] *timidis unguibus hæſit onus;*
Nunc ſua [d] *Cæſareos* [e] *exorat præda leones,*
Tutus & ingenti ludit in ore lepus.
[f] *Quæ majora putas miracula? ſummus* [g] *utrique*
Auctor adeſt: hæc ſunt Cæſaris, illa Jovis.

a Domitiani leones lepori parcentes anteponit Jovis aquilæ Ganymedem rapienti. b Ganymedem Trois filium. c Solicitis ne puer excideret vel læderetur. d A Cæſare exhibitos. e Ne lædatur lepus impetrat. f Certè hæc ſunt majora, quod leoni magis propria præda ſit lepus, quam aquilæ puer, & conſequenter Domitiani hoc miraculum majus quam illud Jovis. g *Adulatoriè.*

Ignavus qui ſeipſum occidit. V.

QUOD [a] magni Thraſeæ, [b] conſummatique [c] Catonis
[d] Dogmata ſic ſequeris, ſalvus ut eſſe velis,
[e] Pectore nec nudo ſtrictos incurris in enſes;
Quod feciſſe velim te, Deciane, facis.
[f] Nolo virum, facili redimit qui ſanguine famam;
Hunc volo, laudari qui ſine morte poteſt.

a Thraſ. Pæti conſtantis viri (v. Tacit. 16 Annal. Sueton. Ner. Arrian. Epict. *lib.* i. *cap.* 1, &c.) qui à Nerone juſſus mori, alacriter venas incidi juſſit, ſanguinem libans Jovi liberatori. b Omnibus numeris abſoluti viri, Stoici perfectiſſimi. c Qui ne Cæſarem victorem videret, ſe Uticæ interfecit; cui hinc cognomen Uticenſis. d Placita & decreta Stoica, *Mortem eſſe ad manum portum & libertatem à miſeriis, &c.* e Ut talem nolis tibi mortem conſciſcere, quod fecerunt illi. f Nolo virum qui molliter & deſperanter ad mortem quaſi remedium confugiat: hunc volo qui mala fortiter toleret perferatque.

De Regulo penè oppreſſo. VI.

ITur ad [a] Herculei gelidas quà [b] Tiburis arces,
[c] Canaque ſulphureis Albula fumat aquis;
[d] Rura, nemuſque ſacrum, [e] dilectaque jugera Muſis
Signat vicinâ [f] quartus ab urbe lapis:
Hic [g] rudis æſtivas præſtabat porticus umbras,
Heu quam penè novum porticus auſa nefas!
Nam ſubitò collapſa ruit, cum mole ſub illa
[h] Geſtatus bijugis [i] Regulus [k] eſſet equis.
Nimirum timuit noſtras Fortuna querelas,
[l] Quæ par tam magnæ non erat invidiæ.
[m] Nunc & damna juvant, ſunt ipſa pericula tanti:
[n] Stantia non poterant tecta probare deos.

a Herculem Deum tutelarem colentis. b Opp. ad 17 lapidem ab urbe Romà. c Ad planitiem Tiburi ſubjectam ſcaturiunt aquæ gelidæ, quæ à colore lacteo, quem à venis habent ſulphureis, Albulæ dicuntur. d Villam Reguli. e Reguli ſcilicet oratoris docti. itaque Muſarum cientis. f Σ. μεῖα milliarium totidem. g Incuita, inornata (*Pathos*) eademque ruinoſa. h In gelidis hiſce porticibus geſtari veteres ſoliti eſſedo junctis mulis, vel animi vel valetudinis causâ. i Hic fuit Reg. ille quem Plin. (Epiſt. V. lib. ii.) Regem improborum & bipedum nequiſſimum appellavit, quem tamen Poëta palpat. k Jamque exceſſiſſet. l Ut quæ communem deſiderantium querentiumque, ſi Regulum oppreſſiſſet, invidiam ëiram ferendo non eſſet. m Hæc quidem damna fructui nobis & voluptati ſunt, hæc pericula vel magno pretio ſubeunda, quæ argumento ſint nos diis curæ eſſe, ut in Regulo ſervato deorum providentiam agnoſcamus. *Scilicet is ſuperis labor eſt, ea cura quietos ſolicitat.* n Sed ruentia mox ut Regulus geſtari deſiit, deorum providentiam & bonitatem arguunt.

De Arriâ & Pæto. VII.

[a] *Caſta ſuo gladium cum traderet Arria Pæto,*
Quem de viſceribus traxerat ipſa ſuis:
Si qua fides, vulnus, quod feci, non dolet, inquit;
[b] *Sed quod tu facies, hoc mihi, Pæte, dolet.*

a Cecinnæ Pæto qui in partibus Scribonianis contra Claudium fuiſſet, ad mortem adacto, uxor Arria extractam è ſuo vulnere pugionem marito porrexit, cum voce: *Non dolet.* Tacit. An. 16. Dio *lib.* lx. Plin. *lib.* iii. *epiſt.* 16. egregiè. b Tua n. vita mea mihi charior.

Vive hodiè. VIII.

[a] *O Mihi poſt nullos Juli memorande ſodales;*
Si quid [b] *longa fides, caſtaq; jura valent:*
[c] *Bis jam penè tibi conſul trigeſimus inſtat,*
Et numerat [d] *paucos vix tua vita* [d] *dies.*
[e] *Non bene diſtuleris, videas quæ poſſe negari;*
Et ſolum hoc ducas, quod fuit, eſſe tuum.
Exſpectant curæque [f] *catenatique labores;*
Gaudia non remanent, ſed fugitiva volant.
Hæc utraque manu [g] *complexuque aſſere toto:*
Sæpe fluunt imo [h] *ſic quoque lapſa ſinu.*
Non eſt, crede mihi, ſapientis dicere, Vivam.
Sera nimis vita eſt craſtina, vive hodiè.

a Tranſcriptus hic verſus ab Ovid. 4 eleg. 1 Triſt. b Veteris & probatæ amicitiæ per annos 34 fides. c Penè jam ſexagenarius es. Romanos annos à conſularibus numerâſſe faſtis notum eſt. d Reliquæ vitæ tibi jam ſexagenario: vel præteritæ, cum tibi ærumnis curiſque diſtracto perpauci alluxerint dies felices & hilares. e Non prudenter feceris differendo voluptates in futurum tempus, quod incertum eſt. f Invicem connexi, ubi *Finis alterius mali gradus eſt futuri.* g Vindica, ſupinis manibus accipe, obviis ulnis amplectere. h Etiam dum capeſſis & amplexaris.

In bono libro non omnia bona. IX.

SUNT bona, ſunt quædam mediocria, ſunt mala plura,
Quæ legis hîc: aliter non fit, Avite, liber.

Modeſtè & per jocum librum ſuum excuſat, quaſi ex bonis & malis Epigrammatis compactum. *Tamen æquus judex compenſet vitiis bona: pluribus hiſce (ſi modò plura illi bona ſunt) inclinet.*

De vino optimo vili permiſto. X.

QUID te, Tucca, juvat [a] *vetulo miſcere Falerno*
[b] *In Vaticanis condita muſta cadis?*
Quid tantum fecêre boni tibi peſſima vina?
Aut quid fecerunt optima vina mali?
[c] *De nobis facile eſt: ſcelus eſt* [d] *jugulare Falernum,*
Et dare [e] *Campano* [f] *toxica ſæva mero.*
Convivæ meruêre tui fortaſſe perire:
Amphora non meruit tam pretioſa mori.

a Quod anno. ferat vivatque, laudato. b Vile & peſſimæ notæ vinum è colle Vaticano qui Janiculo conterminus. c Nos jugulare tibi fortè pro levi eſt. d Infuſo Vaticano Falernum occidere. *Metaph.* ſublato vini calore animali (quem ab animâ vitis habet) in acetum vertere, quod & bibentes jugulare videtur. e Falerno è Campaniâ. f Vaticana, quæ venenum appellat; toxicum autem à taxo venenatâ arbore, vel παρὰ τὰ τέξα arcus, tela, quæ Barbari veneno tingunt.

De vetulâ edentulâ. XI.

SI memini, fuerant tibi quatuor, Ælia, dentes;
Expuit una duos tuſſis, & una duos.
Jam ſecura potes totis tuſſire diebus;
Nil iſtic, quod agat, tertia tuſſis habet.

In Boletorum voracem. XII.

DIC mihi quis furor eſt? turbâ ſpectante vocatâ,
Solus boletos, Cæciliane, voras.
Quid dignum tanto tibi ventre, gulâque precabor?
Boletum, qualem Claudius edit, edas.

Boleti, *the beſt Muſhrooms*, notiſſimum gulæ irritamentum, & ut jocatus eſt Nero, *cibus Deorum.* Namque venenato boleto Agrippina Claudium Cæſarem extinxit, qui deinde Imperatorum Romanorum more conſecratus eſt, & in Divorum numerum relatus. *Vilibus ancipites fungi ponentur amicis, Boletus domino: ſed qualem Claudius edit, &c.*

De Mucio Scævolâ. XIII.

CUM peteret [a] *regem decepta* [b] *ſatellite dextra,*
[c] *Injecit ſacris ſe peritura focis.*
Sed tam ſæva pius miracula non tulit hoſtis,
Et raptum flammis juſſit abire virum.
Urere quam potuit contempto [d] *Mucius igne,*
Hanc ſpectare manum Porſena non potuit,
[e] *Major deceptæ fama eſt & gloria dextræ:*
Si non erràſſet, fecerat illa minus.

a Porſenam: hiſtoria nota ex Livio 2. b Scribâ, quem pari cum Rege ornatu ſedentem regem credidit. c Mucij Scævolæ. d Accenſo ad ſacrificium foculo. Porſena tantâ viri conſtantiâ attonitus ex ſævo hoſte pietatem induit, Mucio ad ſuos remiſſo. e Acclamatio Epigrammatis encomiaſticis ſolennis. Majorem ſcilicet laudem meretur conſtantia ultrix manûs errantis, quam tanti facinoris fiducialis inceptio.

Ad Fauſtinum ùt libellos in lucem edat. XIV.

EDE tuos tandem populo, Fauſtine, libellos,
Et cultum docto pectore profer opus:
[a] *Quod nec Cecropiæ damnent Pandionis arces,*
Nec ſileant * *noſtri,* [b] *prætereantque* [c] *ſenes.*
Ante fores ſtantem dubitas admittere famam?
[d] *Teque piget curæ præmia ferre tuæ?*
[e] *Poſt te victuræ, per te quoque vivere chartæ*
Incipiant, [f] *cineri gloria ſera venit.*

a Quod probent Græci ac * Latini Cecrops Athenarum conditor: Pandion inſtaurator: arces in tutela Palladis Athenarum præſidis. b Non prætereant, id eſt, omne laudis punctum illi tribuant. Metaphora à ſuffragiis quæ in tabulas cereas referebantur per puncta: è quibus plurimorum cenſu magiſtratus *creari*; pauciorum, à populo *agitari*: nullorum *præteriri* candidatus dicebatur. Hor. ad Piſones; *Centuriæ Seniorum agitant,* &c. c Qui maturioris judicij vel alludit ad Centurias ſeniorum, *ut modò.* d Noli te dulciſſimo ſtudiorum fructu defraudare, nominis ſcilicet immortalitate, & famæ in vivis dulcedine. e Ingenij tui fœtus, te potius in vivis, & ipſe vivus ingrediatur, quam poſthumus edatur. f Vivus itaque fruere famæ dulcedine.

De Acerrâ bibace. XV.

[a] *HEſterno fœtere mero qui credit Acerram*
Fallitur, [b] *in lucem ſemper Acerra bibit.*

a Negando magis affirmat excuſando Acerram acrius incuſat. b Compotationes in lucem protrahit, adeóque noctis non diei heſternæ merum olet.

In Plagiarium. XVI.

FAma refert noſtros te, Fidentine, libellos
Non aliter populo, quam recitare [a] *tuos.*
Si mea vis dici; gratis tibi carmina mittam:
[b] *Si dici tua vis; hæc eme, ne mea ſint.*

a Pro tuis.
b *Nam quod emis, poſſis dicere jure tuum.*

Non amo te. XVII.

NON amo te, Sabidi, nec poſſum dicere quare,
Hoc tantum poſſum dicere; non amo te.

Odi te, Sab. gratis: neque enim odij mei rationem reddere valeo, an ab animi pravitate, morum diſſimilitudine, & ſyderum contrapoſitione, antipathiâ, genio infeſto, ſeu malo omine. Ita Senecæ Thyeſtes: *rapior & neſcio quò; ſed rapior; & nihil timendum video, ſed timeo tamen*; vel argutiùs, meritò te odi, neque tamen per modeſtiam licet effari odij mei cauſam; vel propter oris tui impuri graveolentiam non ſuſtineo apud te longiore uti ſermone, hoc tantum dico, *Non amo te.*

Fletus ſine teſte. XVIII.

AMiſſum non flet, cum ſola eſt Gellia, patrem;
Si quis adeſt, juſſæ proſiliunt lacrymæ.
Non dolet hic, quiſquis laudari, Gellia, quærit;
Ille dolet verè qui ſine teſte dolet.

Vituperatur heic quiſquis è lacrymis laudem captat, quæ turpiùs nunquam fluunt quam ubi finguntur.

De pietate fratrum. XIX.

[a] *SI*, Lucane, tibi, vel ſi tibi*, Tulle, darentur,*
Qualia Ledæi fata Lacones habent:
Nobilis hæc eſſet pietatis rixa duobus,
Quòd pro fratre mori vellet uterque prior:
Diceret, infernas & qui prior iſſet ad umbras,
[b] *Vive tuo, frater, tempore, vive meo.*

* Nobile par fratrum, quorum pium amorem celebrat Plinius Sec. *epiſt.* xviii. *lib.* viii. a Si poſſetis per mortem alternam vobis invicem indulgere vitam, quod de Caſtore & Polluce Lacedæmoniis Ledæ filiis ferunt Poëtæ. b Ego in æternâ mortis conditione manebo, ut tu in æternum vivas.

Aliena malè recitans. XX.

QUEM [a] recitas meus eſt, ô Fidentine, libellus :
Sed malè cùm recitas, incipit eſſe tuus.

a Pro more poëtarum, qui carmina ſua recitabant publicè in æde Apollinis Palatini, theatris, templis, hortis, ædibus in id ipſum conductitiis, &c. vel privatè, & coram paucis.

Laus viri boni. XXI.

SI quis erit, raros inter numerandus amicos,
Quales priſca fides, famaque novit [a] anus :
Si quis [b] Cecropiæ madidus, Latiæque Minervæ
Artibus, & verâ ſimplicitate bonus :
Si quis erit [c] recti cuſtos, imitator honeſti,
[d] Et nihil arcano qui roget ore Deos :
Si quis erit [e] magnæ ſubnixus robore mentis,
[f] Diſpeream, ſi non hic Decianus erit.

a Priſcos illos propter amicitiam ſincerè cultam decantatos : Herculem & Theſeum, Damona & Pythiam, Pyladen & Oreſtem, &c. Ita Catullus, *Et facilè hæc charta loquatur anus. Fama loquax chartaque dicet anus.* b Græcâ Romanâque ſcientiâ & artibus imbutus. c Stoicæ diſciplinæ ſatelles & ſectator. d *Et qui eò pervenit, ut nihil roget Deum, niſi quod rogare poſſit palàm.* Seneca epiſt. x. *Qui aperto vivit voto,* nec *labra movit metuens audiri.* e Fortis & conſtans. f Execrationis formula.

Supplicium invidi. XXII.

[a] QUI ducis vultus, & non legis iſta libenter,
[b] Omnibus invideas, Livide, nemo tibi.

a Qui vultum adducis ad triſtitiam, qui contractâ fronte hæc improbas. b Infimus omnium ſis precor, qui habeas cur omnibus invideas: cur tibi nemo. Hinc illud antiqui : *Nemo invidit miſero.*

De Porciâ. XXIII.

[a] COnjugis audîſſet fatum cum Porcia Bruti,
Et ſubtracta ſibi quæreret arma dolor :
Nondum ſcitis, ait, mortem non poſſe negari ?
Credideram [b] ſatis hoc vos docuiſſe patrem.

a Hiſtoria nota ex Plutarchi Bruto. b Catonem, cujus morituri illi vox : *An neſcis pauliſper ſpiritu repreſſo, aut capite ad parietem illiſo emori licere?*

Dixit,

Dixit, & ardentes avido bibit ore favillas:
I nunc, & ferrum, turba moleſta, nega.

De apro ad cœnam appoſito. XXIV.

BIS tibi triceni fuimus, Mancine, vocati,
Et poſitum eſt nobis nil herè, præter [a] *aprum.*
[b] *Non quæ de tardis ſervantur vitibus uvæ,*
Dulcibus aut certant quæ [c] *melimela favis;*
[d] *Non pyra, quæ lentâ pendent religata geniſtâ,*
Aut [e] *imitata breves punica mala roſas.*
[f] *Ruſtica lactantes nec miſit fiſcina metas,*
Nec de Picenis venit oliva cadis.
[g] *Nudus aper; ſed & hic minimus,* [h] *qualiſque necari*
A non armato pumilione poteſt.
[i] *Et nihil inde datum eſt; tantum ſpectavimus omnes.*
Ponere aprum nobis ſic & arena ſolet.
Ponatur tibi nullus aper poſt talia facta:
[k] *Sed tu ponaris, cui Charidemus, apro.*

a *Aprum ad convivia natum.* Quem integrum menſis inferebant Romani. b Non nobis apponebantur uvæ duracinæ, non, &c. c Dulciſſima poma. Gall. *de Paradis.* d Non pyra ſerotina, quæ ad maturitatem pendent ab arbore, vel in cellâ vinculo religata è geniſtâ lentâ. e Quæ βαλαυςίυ, id eſt, floris colore imitantur roſas, flores brevis ævi: *aliis*, quod ipſa arbor brevis ævi ſit. f Nec calatho ruſtico allata apponebatur nobis meta lactis. Id eſt, lac coagulatum, in formam metæ Circenſis, id eſt, inverſi turbinis ceu pyramidis coactum, *Cheeſe made in the Form of a Sugar-Loaf.* g Non inconditos (ut volunt quidam) ſed abſque aliis cibis & obſoniis illatus. h *Nec dignus ferro Meleagri*, ſed qualis ab inermi nano confici poſſit. i Neque eum carptor ſcindens præminiſtrabat, ſed tanquam in Amphitheatro nobis pro ſpectaculo exhibitus eſt. k Sed tu objiciaris apro diſcerpendus, ut Charidemus à Domitiano.

Leo & lepus amici. XXV.

RIctibus his tauros non eripuere [a] *magiſtri,*
Per quos præda fugax, itque reditque lepus.
Quodque magis mirum, velocior exit ab hoſte,
[b] *Nec nihil à tantâ nobilitate refert.*
Tutior in ſolâ non eſt cùm currit arenâ,
Nec caveæ tantâ conditur ille fide.
Si vitare canum morſus, lepus [c] *improbe, quæris;*
Ad quæ confugias ora leonis habes.

a Cuſtodes leonum manſuctarij.
b Robur ſcilicet animoſque ſumit à leonis magnanimitate.
c Audax, callide.

Cum dignitate otium. XXVI.

VIR Celtiberis non tacenda gentibus,
Noſtræque laus Hiſpaniæ;
[a] Mercetur alius grande, & inſanum ſophôs;
Miſerere tu [b] felicium;
[c] Veroque fruere [d] non ſuperbus gaudio,
Dum [e] Sura laudatur tuus.
[f] Non impudenter vita, quod reliquum eſt, petit;
Cum fama, quod ſatis eſt, habet.

a Alius irrequieto labore aucupetur inſani populi auram ſibi tanquam diſerto patrono acclamantis σοφῶς. *Inſanum ſophos.* contradictio implicita vel Hypallage *plebis inſanæ.* b Horum qui plebis laudibus tumidi, & forenſibus negotiis occupati ſe felices credunt, digni ſanè miſericordiâ. c Gaudio tranquillæ vitæ, curis & moleſtiis liberæ, non ſolicitæ. d Non ambitioſus, non levis populi aurâ inflatus. e Palphurius Sura; cæterique laudis avidi cauſidici foro vacent. f Tu, O Liciniane, laudum ſatis amplum titulum cumulumque conſecutus, in poſterum citra gloriæ jacturam aut infamiæ notam, otio & quieti indulge.

Ad leporem. XXVII.

NON [a] facit ad ſævos cervix, niſi [b] prima, leones.
Quid fugis hos dentes, [c] ambitioſe lepus?
Scilicet à magnis ad te deſcendere tauris,
Et quæ non [d] cernunt, frangere colla velint?
Deſperanda tibi eſt [e] ingentis gloria fati:
[f] Non potes hoc tenuis præda ſub hoſte mori.

a Leo cervices ignobiles non curat. b Maxima, taurorum ſcilicet & cervorum. c Fati gloriam à leone captans. d Præ exilitate. e Glorioſæ mortis tibi à leone datæ. f *Nolo inquinari ignavo ſanguine.* Phæd.

Plagiarius furti convictus. XXVIII.

UNA eſt in [a] noſtris tua, Fidentine, libellis
Pagina, ſed certâ domini ſignata figurâ:
Quæ tua [b] traducit manifeſto carmina furto.
Sic [c] Aretinæ [d] violant cryſtallina teſtæ:
Sic niger, in ripis errat cum fortè [e] Cayſtri,
Inter [f] Ledeos ridetur corvus olores:

a Quos tibi vendicas furto. b Quæ res manifeſtò arguit cætera ſurripuiſſe. c Tua pagina meis libellis inſerta non minus ſordere apparet, quam teſtæ fictiles ex luto Aretino inter vaſa cryſtallina: aut corvus inter olores: aut pica *inter luſcinias.* Aretium Italiæ urbs, ubi terra teſtis apta. d Contaminant *Cryſtal.* comparata cum cryſtallinis ipſa ſordent. e Aſiæ fluvius cygnis frequens. f Jupiter ſub imagine cygni Ledam compreſſit.

Sic ubi multiſonâ fervet ſacer [g] *Atthide lucus,*
Improba Cecropias offendit pica querelas.
[h] *Indice non opus eſt noſtris, nec vindice libris:*
Stat contra dicitque tibi tua pagina, fur es.

g Philomelâ, Pandionis regis Athenienſis filiâ. h Non opus eſt alio delatore aut aſſertore quam tuâ paginâ, quæ te furti accuſet damnetque.

Amicus novus. XXIX.

[a] *SI quid, Fuſce, vacas adhuc amari*
(Nam ſunt hinc tibi, ſunt & hinc amici)
Unum, ſi ſupereſt, locum rogamus;
Nec me, quod tibi ſum novus, recuſes,
Omnes [b] *hoc veteres tui fuerunt.*
Tu tantùm inſpice, qui novus paratur,
An poſſit fieri vetus ſodalis.

a Si quid loci apud te reliquum ſit novo amico.
b Novi ſcilicet.

Vita quieta. XXX.

VOta [a] *tui breviter ſi vis cognoſcere* [a] *Marci,*
[b] *Clarum militiæ, Fronto, togæque decus;*
Hoc petit; eſſe ſui nec magni ruris arator,
[c] *Sordidaque in parvis otia rebus amat.*
[d] *Quiſquam* [e] *picta colit Spartani frigora ſaxi,*
Et [f] *matutinum portat ineptus ave;*
Cui licet exigui, nemoris ruriſque [g] *beati*
[h] *Ante focum plenas explicuiſſe plagas?*
Et piſcem tremulâ ſalientem ducere ſetâ,
Flavaque de rubro promere mella cado?
Pinguis [i] *inæquales onerat cui villica menſas;*
Et ſua non [k] *emptus præparat ova cinis?*
Non amet hanc vitam, quiſquis me non amat, opto;
Vivat & urbanis [l] *albus in officiis?*

a Amici tui Marci Valerij Martialis, id eſt, mei. b Fuit n. tribunus vigiliarum, & conſul; vir clarus juxtà ac doctus. c Sine cultu & ſplendore, in re modicâ & tenui. d Nemo adeò cui obtigit modicus contiguo cum lare fundus, modò mens ſana ſit, velit ſuperbos aditus regum auraſque fores colere, ut ſummo mane ſalutet patronum. e Atria divitum ad frigiditatem incruſtata marmore Laconico, naturâ quidem variegato, ſed & arte inſuper picto, teſte Plin. *lib.* xxxv. *cap.* 1. f Salutationis matutinæ vocem ſolennem. g Fertilis, vel *Metonymicè,* quod dominum beatum reddat. h Evacuare ante focum caſſes & retia prædis onuſta. i *Menſæ ſed erat pes tertius impar, Teſta parem fecit.* Ovid. Metam. 8. k Meus *Vicinus:* namque *in ipſum ſylva deſcendit focum.* l Nonnulli exponunt *pallidus,* anxius ſcilicet & ſolicitus: alij *pulcher,* non fuſcatus ſcilicet ſole ruſtico, Lipſius i. *Elect. c.* 13. Albâ togâ indutus inter anteambulonum & niveorum *Quiritum officia; ſeu cretatus* & candidatus in comitiis.

Patria Scriptorum. XXXI.

*Verona docti †ſyllabas * amat* [a] *vatis;*
*Marone * felix* [b] *Mantua eſt:*
[c] *Cenſetur* [d] *Apona Livio ſuo* [d] *tellus,*
Stellâque, nec [e] *Flacco minùs:*
[f] *Apollodoro * plaudit* [g] *imbrifer Nilus;*
*Naſone Peligni * ſonant;*
[h] *Duoſque Senecas, unicumque Lucanum*
** Facunda loquitur Corduba.*
** Gaudent jocoſæ Canio ſuo Gades;*
[i] *Emerita Deciano meo,*
*Te, Liciniane, * gloriabitur noſtra,*
** Nec me tacebit, Bilbilis.*

† Verſus è quibus plerique Hendecaſyllabi Phaleucij. * Adverte ſignata & ad argumentum cujuſque auctoris vel loci appoſita verba, *Amat, felix, cenſetur, plaudit, ſonant, facunda loquitur; gaudent jocoſæ, gloriabitur* & modeſtum illud, *non tacebit*. a Catulli. b Virgilius natus eſt in pago qui Andes dicebatur, non procul à Mantuâ. c Magni fit, in cenſu & æſtimatione eſt. d Patavinus ager, Patavium, ab Apono *Fonte Antenoreæ vitam qui porrigit urbi*. Aponus autem nunc ab *Abano* vicus eſt quinque millia paſſuum à Patavio diſtans, thermis nobilis. e Valerio Flacco qui ſcripſit Argonautica. f Poëtæ Alexandrino, Menandri æmulo. g Qui inundatione ſuâ, vice imbrium (qui in Ægypto rari) fungitur in terrâ irrigandâ. h Patrem Rhetorem & declamatorem; filium Philoſophum & tragicum: vel L. Senecam Philoſophum fratriſque ejus filium Marcum tragœdum. i Emerita Auguſta civitas Hiſpaniæ ad Luſitaniam ſpectans.

Ad furem, de libro ſuo. XXXII.

Erras meorum fur avare librorum,
[a] *Fieri poëtam poſſe qui putas tanti,*
[b] *Scriptura quanti conſtet, & tomus vilis.*
[c] *Non ſex paratur aut decem ſophôs nummis.*
[d] *Secreta quære carmina, &* [e] *rudes curas,*
Quas novit [f] *unus, ſcrinioque* [g] *ſignatas*
Cuſtodit ipſe [h] *virginis* [i] *pater chartæ;*
[k] *Quæ trita duro non inhorruit mento.*
[l] *Mutare dominum non poteſt liber notus.*

a Qui ambitioſè nomen poëtæ aucuparis. b Librarij tranſcribentis opella, & non ita magni pretij chartæ ſcapus. c Ipſa ſapientia aut ſapientiæ laus non paratur, quo liber, pretio. d Nondum vulgata. e Verſus nondum in publicum emiſſos. f Auctor ſolus. g Clauſas necdum editas. h Quæ nondum lectorem experta eſt, quam nullius viri manus contrectavit, nullius lectoris oculus foris vagantem vidit. i Auctor. k Quæ nondum lectoris manu verſata, lanugine inhorreſcit, piloſaque facta eſt. *Aliis*, quæ nondum recitata atque edita horreſcit, ab *auditorum baſiantium* mento. l Fruſtrà & ſerò plagiarius ſibi adſcribit opus *cujus innotuerit auctor.*

m Sed

[m] *Sed pumicatâ fronte ſi quis eſt nondum,*
Nec umbilicis cultus atque membranâ:
[n] *Mercare tales ab eo, nec ſciet quiſquam.*
Aliena quiſquis recitat, & petit famam;
Non emere librum, ſed ſilentium debet.

m Si quis vero liber novus ſit, cujus frontes ea ſunt extremitates membranæ in orbem complicatæ, in medio quarum apparebant cornua) pumice jam primum poliuntur; & cujus umbilicus (is eſt, bacillus cedrinus, buxeus, cupreſſinus, &c. extremæ paginæ abſoluto jam opere aſſutus) vel umbilici extremitates (quæ complicatis in volumen membranis, utrinque apparent, cornuaque appellantur) ebore, argento vel auro ornantur; & quem noviſſimè obducit pellis; hunc eme, ſimulque auctoris ſilentium. n P. Scriv. *Mercare, tales babeo, nec ſciet, &c.*

Fur carminum non eſt poëta. XXXIII.

NOſtris verſibus eſſe te poëtam,
Fidentine, putas, cupiſque credi?
[a] *Sic dentata ſibi videtur Ægle,*
Emptis [b] *oſſibus,* [c] *Indicoque cornu:*
Sic, quæ nigrior eſt [d] *cadente moro,*
[e] *Ceruſſata ſibi placet Lycoris.*
[f] *Hac & tu ratione, quâ poëta es,*
Calvus cùm fueris, eris comatus.

a Emendo & adſciſcendo aliena pro ſuis. b Dentibus ex oſſe vel ebore fictitiis. c Elephantis belluæ Indicæ cornu, ut volunt Varro, Pauſanias, Oppianus, &c. vel deus juxta Ariſtot. Plinium, Philoſtratum. d Præmaturo, qui niger. e Candida & lita ceruſſâ. f Comam adſcititiam ſumendo.

De mutuum rogantibus. XXXIV.

DImidium donare Lino, [a] *quam credere totum,*
Qui mavult; [b] *mavult perdere dimidium.*

a Mutuum dare. b Æquè enim utrumque non ſolvit, mutuum ac donatum, totum ac dimidium.

Muſæ

Muſæ egentes. XXXV.

O Mihi [a] *curarum pretium non vile mearum,*
Flacce, [b] *Antenorei ſpes & alumne Laris:*
[c] *Pierios differ cantuſque, choroſque* [d] *ſororum:*
Æs dabit ex iſtis nulla puella tibi.
Quid petis à [e] *Phœbo? nummos habet* [f] *arca Minervæ:*
[g] *Hæc ſapit;* [h] *hæc omneis fœnerat una deos.*
[i] *Quid poſſent hederæ Bacchi dare?* [k] *Palladis arbor*
Inclinat varias [l] *pondere nigra comas.*
[m] *Præter aquas Helicon & ſerta, lyraſque Dearum*
Nil habet, & magnum ſemper inane ſophôs.
Quid tibi cum Cirrha? quid cum [n] *Permeſſidos unda?*
Romanum propius, divitiuſque forum eſt.
[o] *Illic æra ſonant: at circum* [p] *pulpita noſtra*
Et [q] *ſteriles* [r] *cathedras, baſia ſola crepant.*

a Curarum mearum levamen unicum & ſolatium. *Vel* ſtudij poëtici, quod mihi tecum eſt commune, grande decus. b Urbs Patavij quam condidit Antenor: fuit n. Val. Flaccus Argonauticôn auctor civis Patavinus. c Deſine & deſere poëticam, cum Muſæ nullo ſint in pretio, vel differ in aliud tempus cùm præſens poſtulet ut rem facias. d Novem muſas. e Cui laurus & laus nuda curæ. f Arcæ Patronorum, quibus leges & cauſæ quas dedit, quas docuit Minerva, nummorum affatim dederunt. g Lucri enim bonum odorem ſapere, vera eſt hodiè ſapientia, alludit autem ad Avieni apologum, in quo Palladem collaudat Jupiter, quod cæteris diis ſteriles ad gloriæ ſpeciem eligentibus arbores, illa olivam propter fructum elegiſſet. h Adeò dives eſt, ut cæteris diis mutuum det. i Quis enim uſus corymborum & hederæ? k Oliva cujus rami ubertate incurvantur. l Frondes varii coloris baccis onuſtas. m Studia hæc & opera poëtarum, quæ Helicone, Cirrhâ, Permeſſide lymphâ, Sacris Phœbo, Bromio & Muſis, atque hujuſmodi bullatis ſonant nugis, adferunt tantùm voluptatem, inanem laudem, plauſum & baſia ab auditoribus; quin te potiùs conferas ad forenſes cauſas agendas, undè rem augeas ac diteſcas. n *Permeſſide undâ?* omnino reponendum monet Scriverius. o In foro numerantur patronis. p Editiora loca, ante ſcenam, è quibus recitabantur pcëmata. q Nullum fructum afferentes. r Auditorij ſubſellia.

Mors Romana. XXXVI.

[a] *INdignas premeret peſtis cum tabida fauces,*
Inque ſuos vultus ſerperet atra lues:
[b] *Siccis ipſe genis flentes hortatus amicos,*
[c] *Decrevit Stygios Feſtus adire lacus.*
[d] *Nec tamen obſcuro pia polluit ora veneno,*
[e] *Aut torſit lenta triſtia fata fame.*

a Feſtus immedicabili peſtilentiâ correptus. b Oculis non lacrymantibus & firmo pectore. c Relinquendæ vitæ certus. d *Non polluit veneno, quo* *ubliti efferuntur nigri.* e Non [illegible] f Sanctam

[f] *Sanctam Romanâ vitam ſed morte peregit,*
Dimiſitque animam [g] *nobiliore viâ.*
[h] *Hanc mortem fatis magni præferre Catonis*
Fama poteſt: hujus Cæſar amicus erat.

f Sed vulnere facto emiſit animam pulchro mortis genere & Romanis ſolenni, Lucretiæ, Scipioni, Catoni, Bruto, &c. g Honeſtâ & amplâ portâ, non quâ fœda illi fœtidaque peſtis fauces obſtruxerat. h Hic itaque non fugit è vita Cæſaris odio, quòd fecit Cato ille Uticenſis, ne ſubire vultum tyranni cogeretur, ut ipſe dicebat.

Luſus in verbo agere. XXXVII.

SEmper agis cauſas, & res agis, Attale, ſemper;
Eſt, non eſt, quod agas, Attale ſemper agis.
Si, res & cauſæ deſunt, [a] *agis, Attale, mulas.*
Attale, ne quod agas deſit, [b] *agas animam.*

a Agitas.
b Moriaris.

De Regulo penè oppreſſo. XXXVIII.

[a] *HÆC quæ pulvere diſſipata multo*
Longas porticus explicat ruinas,
En quanto jacet [b] *abſoluta caſu!*
Tectis nam modò Regulus ſub illis
Geſtatus fuerat receſſeratque;
Victa eſt pondere cum ſuo repentè;
Et poſtquam domino nihil timebat,
Securo ruit incruenta damno.
Tantæ, Regule, poſt metum querelæ,
Quis curam neget eſſe te deorum,
Propter quem fuit innocens ruina?

a Ejuſdem argumenti & artificij, vide ſupra.
b Crimine abſoluta, quæ innoxio lapſu caduca ſuperſederat *domini capite immerentis.*

Vicinus alienus. XXXIX.

VIcinus meus eſt, manuque tangi
De noſtris Novius poteſt feneſtris,
Quis non invideat mihi, putetque
Horis omnibus eſſe me beatum,
Juncto cui liceat frui ſodale?
Tam longè eſt mihi, quam [a] *Terentianus,*
Qui nunc Niliacam regit Syenen.

a Præfectus Ægypti, in quâ, Æthiopiam verſus urbs Syene *umbras nuſquam flectens* ſolſtitio æſtivo.

Non

Non convivere, nec videre ſaltem,
Non audire licet, nec urbe totâ
Quiſquam eſt tam propè, tam proculque nobis.
Migrandum eſt mihi [b] longiùs vel illi.
[c] Vicinus Novio, vel inquilinus
Sit, ſi quis Novium videre non vult.

b Neque enim tam propè videre fas eſt.
c *Whoever would never ſee* Novius, *ought either to be his Neighbour, or to live in his Houſe.*

Epitaphium pueri. XL.

ALcime, quem [a] raptum domino, [b] creſcentibus annis
[c] Labicana [d] levi ceſpite velat humus:
Accipe [e] non Phario nutantia pondera ſaxo,
[f] Quæ cineri vanus dat ruitura labor:
Sed fragiles [g] buxos, & opacas palmitis umbras;
Quæque virent lacrymis humida prata meis.
Accipe, chare puer, noſtri monumenta [h] doloris:
Hic tibi perpetuo tempore vivet honor.
Cùm mihi ſupremos [i] Lacheſis perneverit annos:
Non aliter cineres mando jacere meos.

a Puer hic videtur fuiſſe Martialis.
b Jam adoleſcentem.
c In viâ Labicanâ, quæ à portâ Eſquilinâ ducit ad Labicum Italiæ pagum.
d Non magnifico tumulo: vel reſpicit precationis & inſcriptionis formulam: *Sit tibi terra levis.*
e Non obeliſcos & pyramidas, non ſtatuas quæ columnis è ſaxo Ægyptio innixæ pendere & nutare videantur.
f *Conſumet ferrum lapidemque vetuſtas, &c.* Ovid. iv. de Ponto & Juven. Sat. x. *data ſunt ipſis quoque fata ſepulchris.*
g Buxetum, hyampelon, viridarium, flores pratenſes: tumulis namque moris erat virentes inſerere arbores; *Spiranteſque crocos & in urnâ perpetuum ver.*
h In cippo excolendo, & hoc carmine.
i E Parcis una, id eſt, ubi Fata abſolverint penſum vitæ meæ.

Ad poëtam obtrectatorem. XLI.

CUM tua non edas, carpis mea carmina Læli;
Carpere vel noli noſtra, [a] vel ede tua.

a Ut ſint quæ ego viciſſim carpam.

In Rabulam. XLII.

QUOD clamas ſemper, quòd agentibus obſtrepis, Heli,
Non facis hoc gratis: accipis, ut taceas.

Peſſimum rabulam obſtrepero clamore ſe aliorum actionibus ingerentem ut quem propter imperitiam nemo adſciviſſet, propter importunitatem aliquis placaret objectâ triſauci huic Cerbero pretij offâ ut taceret: poteſt & intelligi de prævaricatore ad tacendum corrupto, ex noto illo joco in Demoſthenis argentanginam.

In

In Cauſſidicum clamoſum. XLIII.

CUM clamant omnes, loqueris tu, Nævole, ſemper,
Et te patronum cauſſidicumque putas.
Hâc ratione poteſt nemo non eſſe diſertus.
Ecce tacent omnes: Nævole, [a] *dic aliquid.*

a Qui te oſtentare ſoles, cæteris interſtrependo, ac ſi haberes quod diceres: ecce, jam ſilentio facto, oſtende quàm diſertus ſis patronus. At nunc piſcis & rana Seriphia es, nec γρῦ quidem habes quod dicas.

De Podagrâ, Chiragrâ. XLIV.

[a] *LItigat, & podagrâ Diodorus, Flacce, laborat,*
Sed nil patrono porrigit; hæc [b] *chiragra eſt.*

a Podagrâ detenti ut plurimum litigioſi, queruli, loquaces ſunt, & quia pedibus uti non licet, linguâ ſtrenui ſunt, multa animo verſantes. b Jocatur autem avaritiam Diodori à chiragrâ quæ manus contrahit profectam, licet *illi nec juſta chiragra, Contudit articulos.* Horat. ii. Serm.

Quo ditior, hoc ſordidior. XLV.

[a] *NON plenum modò vicies habebas:*
Sed tam prodigus, atque liberalis,
Et tam lautus eras, Calene, ut omnes
Optarent tibi [b] *centies amici.*
Audit vota Deus, preceſque noſtras;
Atque [c] *intra, puto, ſeptimas Calendas,*
[d] *Mortes hoc tibi* [d] *quatuor dederunt.*
At tu, ſic [e] *quaſi non foret relictum,*
Sed raptum tibi centies, abiſti
[f] *In tantam miſer eſuritionem;*
Ut convivia ſumptuoſiora,
Toto quæ [g] *ſemel apparas in anno,*
[h] *Nigræ ſordibus explices monetæ;*
Et ſeptem veteres tui ſodales
Conſtemus tibi [i] *plumbeâ ſelibrâ.*

a Non omnino vicies millia centena ſeſtertium, noſtræ monetæ 15,625 l.
b Noſtræ monetæ 78,125 l.
c Intra ſeptem menſes.
d Hæreditates ex 4 amicis mortuis.
e Quaſi tibi ablatæ potius & amiſſæ fuiſſent 78,125 l. quam relictæ & legatæ.
f In avaritiam tam ſordidam & famelicam.
g Solis natalibus.
h Æreâ monetâ ſeu plumbeâ, cujus contrectatione ſordent manus: ſimul & ſordes Caleni taxat, qui ad 7 veteres amicos excipiendos non excedebat ſumptum ejus ſummulæ, quæ nigrâ vænit monetâ, quod & viliſſimarum rerum pretium eſt, ut apparet ex adjectâ *ſelibra plumbea.* i Peſſimæ notæ, id eſt, æneæ monetæ duobus teruncüs, vel etiam plumbeæ; namque & quadrantes plumbei Romanis quondam in uſu.

Quid

Quid dignum meritis precemur iſtis?
Optamus tibi [k] *millies, Calene,*
Hoc ſi contigerit, fame peribis.

k Millies centena millia, H. S. id eſt, 781,250 lib.

De Virgine vetulâ. XLVI.

MAmmas, atque tatas, habet Afra: ſed ipſa tatarum
Dici & mammarum maxima mamma poteſt.

‡ Puella ſibi viſa, quod viverent pater & mater cum nutriciis quos etiam patres (pro more) appellabat: vel quo junior videri poſſit ſeniores ſe & interdum coævas, imò & juniores ſalutavit appellavitque mammarum & tatarum, patrum ſcilicet matrumque prænomine, cùm ipſa jam vetula eſſet, ipſorumque abavia videri poſſet.

Ludus in malum pictorem. XLVII.

QUI pinxit Venerem tuam, Lycori,
Blanditus, puto, pictor eſt Minervæ.

‡ Pictor qui pinxit Venerem tuam, Licori, blanditus eſt Minervæ, Veneris quondam de pulchritudine æmulæ, adeò deformem pinxit: vel, puto, id eſt ut videtur, pictor eſt Minervæ, cui ſimilior imago tua, Licori, quam Veneri. ‡ Pictores inſuper in Minervæ clientela ſunt, hinc acumen Epigram. xli. lib. v.

In avarum. XLVIII.

SI dederint ſuperi decies mihi millia centum:
Dicebat nondum, Scævola, [a] *factus eques:*
Qualiter ô vivam, quam largè, quamque beatè!
Riſerunt, [b] *faciles & tribuêre, Dei.*
Sordidior multo poſt hoc toga; pænula pejor:
Calceus eſt ſartâ terque quaterque cute:
[c] *Deque decem plures ſemper ſervantur olivæ;*
Explicat & cœnas unicâ menſa duas:
Et [d] *Veientani bibitur fæx craſſa rubelli;*
Aſſe cicer tepidum conſtat, & [e] *aſſe Venus.*
[f] *In jus ô* [g] *fallax atque* [h] *inficiator, eamus:*
Aut [i] *vive, aut decies, Scævola,* [k] *redde Deis.*

a Alij *juſtus*, id eſt, nondum plenum & juſtum ‡ aſſequutus cenſum equitis, qui quadringenta ſeſtert. id eſt, noſtræ monetæ 3125 lib. b *O faciles dare prava deos!* c E 10 olivis major pars reſervatur in proximam cœnam. d Fæculentum & turbidum vinum à Veientibus in Italiâ. e Sc. tam parcè & duriter vivebat, ut aſſe tantum cœna conſtabat. f E formulâ vocandi in jus. g Qui voviſti te lautè victurum ſi, &c. h Qui ſordidè vivendo non agnoſcit ſe ex voto accepiſſe quod accepit. i Laute, genialiter. k Quando iis non uteris, vel ut liberiùs vivas, quod priùs feciſti.

De

De Spectaculo. XLIX.

ᵃPIcto quòd juga ᵇ delicata collo
Pardus ſuſtinet, ᶜimprobæque tigres
ᵈ Indulgent patientiam flagello:
Mordent aurea quòd lupata cervi,
Quòd frænis ᵉ Libyci domantur urſi,
Et quantum Calydon tuliſſe fertur,
Paret ᶠ purpureis aper capiſtris:
Turpes ᵍ eſſeda quod trahunt biſontes,
Et ʰ molles dare juſſa quòd choreas
Nigro bellua nil negat magiſtro;
Quis ſpectacula non putet deorum?
** Hæc tranſit tamen, ut minora, quiſquis*
Venatus humiles vidit leonum,
Quos velox leporum timor fatigat.
Dimittunt, repetunt, amantque captos,
Et ſecurior eſt in ore præda;
Laxos cui dare, perviosque rictus
Gaudent, & timidos tenere dentes;
Mollem frangere dum pudet rapinam;
Stratis cum modò venerint juvencis.
Hæc clementia non paratur arte,
Sed nôrunt cui ſerviunt leones.

a Pardi enim & Pantheræ variegati & maculoſi. b Mollia purpurea, ſerica, ut mox n. 8. c Feroces, rabidæ, vel, quod nemini probabile erat paſſuras tigres. d Patiuntur flagra. e Vide Lipſium Elect. ii. cap. 4. contendentem leones à Romanis tum rudibus obviâ notâque voce dictos fuiſſe *Libycos Urſos*: ut & Elephantum *bovem Lucam*: Struthionem, *Paſſerem marinum*: contra quem ex Plinij auctoritate, lib. viii. cap. 36, & 58, doctè differentem, cùm alij plurimi auctores tum hic facit locus, ubi inductione cæterarum ferarum, inter quos & urſorum, aſcenditur diſtinctè ad leones. f Supra num. 2. g Currus Britannicos. h Quòd Elephantus ſaltans paret rectori ſuo ex Æthiopiâ. * Hæc tamen omnia ſuperat leporum luſus per rictus leonum.

Operari demùm juvat ſi eſt operæ pretium. L.

SÆpe mihi dicis, Luci clariſſime Juli,
Scribe aliquid ᵃ magnum: deſidioſus homo es.
ᵇOtia da nobis: ſed ᶜ qualia fecerat olim
Mæcenas Flacco, Virgilioque ſuo:

a Epicum vel perpetuum carmen. b Agros & pecunias quo Muſis vacem, *non de lodice parandâ Solicitus.* c Locupletavit Cilnius Mæcenas Virgilium, Horatium, &c.

Condere

Condere victuras tentem per ſecula [d] curas,
Et nomen Flammis [e] eripuiſſe meum.
[f] In ſteriles campos nolunt juga ferre juvenci:
[g] Pingue ſolum laſſat, ſed juvat ipſe labor.

d Carmina.
e Ut ultra rogos & cineres ſuperſit.
f Muſæ non libenter arant litus, non amant ſtudia, *Præmia ſi tollas.*
g Optimum quidem ſolum verſare fatigat agricolam, ſed ampliſſimæ ſegetis ſpes alit: non minùs magni operis poëtam fructus & præmij ſpes.

Laus catellæ. LI.

[a] *Iſſa eſt paſſere* [b] *nequior* [c] *Catulli.*
Iſſa eſt purior oſculo columbæ.
Iſſa eſt blandior omnibus puellis.
Iſſa eſt carior Indicis lapillis.
Iſſa eſt deliciæ catella Publi.
Hanc tu, ſi quæritur, loqui putabis;
[d] *Sentit triſtitiamque gaudiumque;*
[e] *Collo nixa cubat, capitque ſomnos,*
Ut [f] *ſuſpiria nulla ſentiantur;*
Et deſiderio coacta [g] *ventris,*
[h] *Guttâ pallia non fefellit ullâ:*
Sed blando pede ſuſcitat, toroque
Deponi rogat, & monet [i] *levari.*
Caſtæ tantus ineſt pudor catellæ:
[k] *Hanc ne lux rapiat ſuprema totam,*
Pictâ Publius exprimit tabellâ,
In quâ tam ſimilem videbis Iſſam,
Ut ſit tam ſimilis ſibi nec ipſa.
Iſſam denique pone cum tabellâ:
Aut utramque putabis eſſe veram,
Aut utramque putabis eſſe pictam.

a Nomen catellæ Publij.
b Laſcivior.
c Lesbiæ paſſ. cujus nequitiam & mortem canit Catullus.
d Sentit hos affectus in Domino, atque illi triſti condolet, hilari laſciva congratulatur.
e Collo Domini ſeu gremio innixa dormit.
f Reſpirationes.
g Ejiciendi.
h Præſtitit munditiem lecto, neque ejus contaminavit ſtragula.
i Alvi ſeu veſicæ onere levando.
k Ut mortuæ ſuperſit memoria, curavit Publius illam pingi.

De prolixis Epigrammatis. LII.

SCribere me quereris, Velox, epigrammata longa,
Ipſe nihil ſcribis: tu breviora facis.

E virtutibus epigrammatum altera eſt brevitas, hanc in Martiali cum eſſent qui carperent, reſpondet neſcio cui Veloci poëtæ brevia ſua epigrammata eſſe potiora illius nullis.

Honeſta

Honeſta Libertas. LIII.

M te non nôſſem, dominum regemque vocabam:
m benè te novi, jam mihi Priſcus eris.

Te prius mihi non notum pro munifico patrono & claro viro honorificè ſaluta- ...ſtquam verò mihi innotueris, familiariùs te appello & mero nomine

Ad Lectorem. LIV.

ᵃæcunque luſi juvenis & puer quondam
ᵇ Apinaſque noſtras, quas nec ipſe jam novi;
e collocare ſi bonas voles horas,
nvidebis otio tuo, lector,
leriano Pollio petes Quincto,
uem ᵉ perire non licet meis nugis.

a Epigrammata quæ mihi olim puero exciderunt venalia ſunt apud Qu. Poll. Valer. b Nugamenta carminum. Apinas autem ut & Tricas Apuliæ oppidula fuiſſe vilia ...linius lib. iii. c. 11. à Diomede tantam per ignominiam everſa, ut in ...ij ludibrium abierint. c Modeſta extenuatio. d Nec fines otium abire ...b. e Exſcribi enim facit, venditque.

Jocus in avarum. LV.

urris quotiès, Luperce, nobis,
is mittam puerum ſubinde dicis,
tradas epigrammatôn libellum;
n quem tibi protinùs remittam.
ſt quod puerum, Luperce, vexes;
m eſt ſi velit ad ᵇ Pyrum venire.
alis habito tribus, ſed altis.
quæris, propiùs petas licebit:
nempe ſoles ſubire ᵈ letum.
ra Cæſaris eſt forum taberna,
tis poſtibus hinc & inde totis,
s tu citò perlegas poëtas.
me pete, ne roges ᵍ Atrectum;

a Mutuo.

b Alij regionem urbis eſſe volunt, alij inſigne ædium, alij leg. *ad pilam*. c In cœnaculo, vel tertio tabulato. d *Tmeſis* Argi-letum, ab argillâ, vel Argiletho, qui ibi ab Evandro cæſus fertur. e E regione ...ij eſt taberna bibliopolæ. f Poſtes, columnæ, pilæ bibliopolarum ...gerebant nomina librorum venalium. g Ne ſit opus quærere quis ...bros habeat venales Atrectus vocabatur bibliopola: alij legi volunt ...s *Atrectum*, id eſt, ab Atrecto.

Hoc

Hoc nomen dominus gerit tabernæ.
[h] *De primo dabit, alterove nido*
Raſum pumice, purpuraque cultum
[i] *Denariis tibi quinque Martialem.*
Tanti non es, ais: [k] *ſapis, Luperce.*

h De ſummo forulo capſi, ſeu armario: in primis autem vel ſummis nidis optimi recondebantur libri: in imis ſeu ultimis libri parvæ æſtimationis. i Quibus ferè æquivalent 40 è noſtris. Sed denarius erat duplex, vetus, qui 8 den. ob. c. novus, qui 7 den. ob. k Ironicè collaudat hominis ſordes, cui pro vili habetur ingenium & labor Poëtæ.

Eſt & prolixa brevitas. LVI.

TErcentena quidem poteras epigrammata [a] *ferre:*
Sed quis te [b] *ferret, perlegeretque, liber?*
At nunc [c] *ſuccincti quæ ſunt bona * diſce libelli.*
Hoc primum eſt, [d] *brevior quod mihi charta perit.*
Deinde, quod hæc unâ peraget librarius [e] *horâ,*
Nec tantum nugis ſerviet ille meis.
Tertia res hæc eſt, quod ſi cui forte legêris,
Sis licet uſque malus, non odioſus eris.
[f] *Te conviva leget miſto quincunce: ſed antè*
Incipiat poſitus quam tepuiſſe calix.
Eſſe tibi tantâ [g] *cautus brevitate videris.*
Hei mihi, quàm multis ſic quoque longus eris!

a Capere. b Pati, tolerare. c Brevis libri commoda. d Minus inſumo & perdo chartæ: *modeſtè.* e Librarius citiùs tranſcribit hæc, ut melioribus vacet exſcribendis. f Inter pocula legeris, & perlegeris minori ſpatio, quam vinum aquâ calidâ in quincunce quinque cyathorum capaci dilutum frigeſcat. g Putas tibi ſatis caviſſe.

Qui ſolvendo non eſt. LVII.

SExte, nihil debes, nil debes, Sexte, fatemur.
Debet enim, ſi quis ſolvere, Sexte, poteſt.

Verè jactat ſe nihil debere qui non eſt ſolvendo. Debitoris n. inopia excludit actionem.

I

De viſendis amicis. LVIII.

valeam, ſi non totis, Deciane, diebus,[a]
Et tecum totis noctibus eſſe velim.
o ſunt, quæ nos diſtinguunt, millia[b]
ûm :
uor hæc fiunt, cùm rediturus eam.
ni non es : cum ſis quoque ſæpe negaris:
ntum [c] *cauſſis, vel* [d] *tibi ſæpè vacas.*
n ut videam, duo millia non piget ire :
non videam, quatuor ire piget.

a Jurandi formula, ut, *si vivam, diſperream.* b Intercapedo & ſpatium 2 mille paſſuum, qui 4 millia fiunt redeunti, nec te convenienti.

c Clientum cauſis. d Tuis ſtudiis, vel balneis, cœnis, ſeu valetudini curandæ.

o; multa agendo nil agens. LIX.

mas [a] *bellè ; cauſſas agis, Attale, bellè,*
hiſtorias bellas ; carmina bella facis ;
is bellè mimos ; epigrammata bellè ;
s grammaticus, bellus es aſtrologus ;
cantas, & ſaltas, Attale, bellè ;
s es arte lyræ, bellus es arte pilæ.
è cum facias, facis attamen omnia bellè.
licam quid ſis ? magnus es [b] *ardelio.*

a Scitè, lepidè. b Πολυπράγμων, ut lib. i. epig. 80. multa agendo nihil agens, qui ut videatur aliquid eſſe in omnibus nihil eſt in ſingulis. *Nuſquam eſt, qui ubique eſt ;* Seneca epiſt. ii. Alii ab *ardore* & multa tentantis, nihil proſequentis : Alij ab *ardeolâ* avi-quæ in volatu movet, parùm promovet, deductum volunt. Sunt qui Ardéliones genus fuiſſe volunt.

In Poſthumum. LX.

a dimidio quæ das mihi, Poſthume, labro,
do : licet demas hinc quoque dimidium.
e majus adhuc, & inenarrabile munus ?
tibi habe totum, Poſthume, dimidium.

Non ego te ſuperbum cenſeo aut minùs humanum, quod me altero labro (ut epig. lxix. infra) vel levi baſio (qui ſalutan- Romanis) excipis ; contentus ero vel quartâ oſculi parte, imò beatus notatque Poſthumi (quiſquis ille fuerit) impuram animam atque os m.

In

In cœnipetam. LXI.

a Selij cœnipetæ mœſtitiæ & luctus cauſam eſſe domi-cœnium. b Quòd mœſto vultu taci-tus præ ſe fert luctum. c Quòd demiſſo ſit vultu capiteque dejecto. d In avari Selij impendium. e O-pes, nummi, *quæ majore domus gemitu, majore tumultu planguntur quam funera.*

QUOD [a] *fronte Selium nubilâ vides, R*
Quòd ambulator porticum terit ſeru
[b] *Lugubre quiddam quòd tacet piger vultu.*
[c] *Quod penè terram tangit indecens naſus;*
Quòd dextrâ pectus pulſat, & comam vell
Non ille amici fata luget, aut fratris:
Uterque natus vivit, & precor [d] *vivat:*
Salva eſt uxor, [e] *ſarcinæque, ſervique;*
Nihil colonus, villicuſque decoxit.
Mœroris igitur cauſſa quæ? domi cœnat.

Unguentis delibuti. LXII.

a Animæ fœtorem & oris ſpurcitiem diſſimulare voluit Poſth. diapaſmatum & unguentorum accito odore: ſub aſſiduo hujuſmodi odore ſuſpicatur poëta latere ulcus, vomicam aut tetrius quippiam.

ESSE quid hoc dicam, quòd olent tua b
myrrham,
Quódque tibi eſt nunquam non alienus od
Hoc mihi ſuſpectum eſt, quòd oles benè, P
hume, ſemper:
Poſthume, non benè olet, qui benè ſen
olet.

Ne litiges. LXIII.

Præſtat abſque lite creditori ſolvere, ne unum ſubterfugiens in tres incidas: namque munere palpandus judex (atque corrupta taxat judicia) munus aliud tibi extorquebit patronus, & creditori dem ex lege & ſententiâ ſolvendum eſt.

ET judex petit, & petit patronus.
Solvas cenſeo, Sexte, creditori.

In Hermum. LXIV.

D nulli calicem tuum propinas,
[H]umanè facis, Herme, non ſuperbè.

Habebant Veteres, homines que maximè, in conſ[…] [u]ſuares ſuos calices: quos aliis interdum propinare, humanitatis [con]trarium, ſuperbiæ. Invertit hoc Poëta collaudando Hermum, quaſi [ab] humanè factum ſit, ne calice à fœtore oris ſui venenato, alios ef[…] Franc. Luiſinus in nominis ambiguitate, quòd illi cum Deo Mercurio […] eſt, joci acumen latere putat, q. d. facis ut homo, &c.

Luxus morbos parit. LXV.

[…]lus ægrotat, [a] faciunt hanc [b] ſtragula febrem:
[Si] fuerit ſanus, coccina quid facient?
[…] [d] torus à Nilo? quid [e] ſindone tinctus [o]lenti?
[Oſt]endit ſtultas quid niſi morbus opes?
[Quid] tibi cum medicis? dimitte [f] Machaonas [o]mnes.
[Vi]s fieri ſanus? ſtragula ſume mea.

a Ut viſentibus oſtentet ſtragula, morbum ſimulat. b Tapetia lecto ſtrata: non convenit Grammaticis de ſtragulis, veſteſne an lectorum ſtrata denotent: ego utrumque: namque leonis ſpolium Herculi pro lecto & [...] apud Senecam, quonam abiit tegmen meum, Idemque ſomno mollis Her[culi tor]us? c Si valeret, non poſſent videri ſtragula. d Torus è lino [Aegypti]co, & Alexandrinâ plumâ factus. e Torus Sidonio tinctus murice, […]: legitur &, ſindone cinctus: id eſt, plagis è ſindone tinctâ olenti tinctus. f Medicos, à Machaone filio Æſculapij, nobilitato ab [Homero] cum fratre Podalirio. g Sapies, & valebis, depoſito ſtragulorum [su]mptiſque vilioribus, cujuſmodi mea ſunt.

[Liber] ſervus, qui ſervi ſervus. LXVI.

[Ca]pto tuam, pudet heu, ſed capto, Maxime, cœnam;
[Tu] captas aliam; jam ſumus ergo pares.
[Mane] ſalutatum venio; tu diceris iſſe
[Ant]e ſalutatum: jam ſumus ergo pares.
[Sum] comes ipſe tuus, tumidique [c] anteambulo [r]egis;
[Tu] comes alterius: jam ſumus ergo pares.
[Eſſe s]at eſt ſervum; jam nolo [d] vicarius eſſe,
[Q]ui Rex eſt, regem, Maxime, non habeat.

a Ego te pro rege meo & patrono ſalutabam, comitabar, proſequebar, cœnam hinc promeriturus, neque negabo me hinc cœnam captare: ſed & te video eadem obire officia (namque hoc faciebant potentiores) quocirca cùm tibi par ſim, re[…] clientelæ, nolo eſſe cliens clientis, &c. b Comes eſt, qui la[…], honoris gratiâ: dictus & exterior ſeu latero. c Anteambulo qui [...] patronum divitem & potentiorem, Poëtis Regem dictum. d Sive […] eſt qui ſervo paret, Horat. e Ut idem Martialis alibi, Non bene, [...]bi, ſervo ſervitur amico: Sit liber dominus qui volet eſſe meus.

In Plagiarium. LXVII.

a Quia empta.

Carmina Paulus emit: recitat [a] *ſua carmina Paulus:*
Nam quod emis, poſſis dicere jure tuum.

In Poſthumum. LXVIII.

a Exoſculandam: malunt alij ſimpliciter prehendendam tangendamque, quod illud nimis faſtuoſum ſit, & Imperatorum proprium. b Diſplicent enim baſia ſpurci oris.

Baſia das aliis, aliis das, Poſthume, [a] *dextram;*
Dicis, utrum mavis? elige: [b] *malo manum.*

De eodem. LXIX.

a *Numina cultori pernicioſa ſuo.* Ovid. 2 Triſt. namque me priùs leviter notum dimidio baſio ſalutabat, jam ex carminibus notiorem me toto ore oſculatur.

QUID mihi vobiſcum eſt, ô * *Phœbe* * *novemque ſorores?*
Ecce nocet vati Muſa jocoſa ſuo.
Dimidio nobis dare Poſthumus antè ſolebat
Baſia, nunc labro cœpit utroque dare.

De eodem. LXX.

NON dicam, licèt uſque me rogetis,
Quis ſit Poſthumus in meo libello.
Non dicam, [a] *quid enim mihi neceſſe eſt*
Has offendere baſiationes,
Quæ ſe tam benè vindicare poſſunt?

a Cur enim velim illum publicato nomine offendere, cui facile eſt me, fœdis oſculis ſub amicitiæ nomine datis adeò mihi non abnuendis vindicare? Ita Artemona ill apud Plautum in Aſinariâ: *Nam ſi domum redieris hodiè, oſculando ego ulciſca potiſſimum:* cùm priùs dixiſſet Demænetus, *malle ſe nauteam bibere, qua illum oſculari.*

In Candidum. LXXI.

SI det iniqua tibi triſtem fortuna reatum;
[b] Squallidus hærebo, pallidiorque reò:
Si jubeat patriâ damnatum excedere terrâ;
Per freta, per ſcopulos exulis ibo comes.
[c] Dat tibi divitias; etquid ſunt iſta duorum?
Das partem? multum eſt; Candide, das aliquid?
[d] Mecum eris ergo miſer: [e] quod ſi Deus ore ſereno
Annuerit; felix, Candide, ſolus eris.

a Lege quatuor primos verſus ex perſona Candidi, ut qui ſæpè promiſerat ſe comitem fore Martiali, ſi adverſæ res incidiſſent. *Et fateor me hîc diſſentire ab aliis omnibus interpretibus qui hæc tribuunt Poëtæ: ſed judicet Lector.*

b Rerum propinquis & amicis niveas togas ſordidis mutare in judiciis moris erat, in miſericordiæ aucupium. d Jam verò fortuna tibi dedit opes, numquid his me participas? non æquam harum poſco partem, quanquam neque hæc iniqua eſſet poſtulatio, apud eum qui ſe mihi toties ingeſſerat adverſarum rerum ſocium. Ita habeo te quidem amicum (ut ais) paratum in adverſis. e Sed ſi dexter tibi affulſerit Mercurius, & benignè tecum luſerit fortuna, tibi ſoli dives eris.

Ad Gallum. LXXII.

DAS nunquam, ſemper promittis, Galle, roganti:
Si ſemper fallis, jam rogo, Galle, nega.

Quoniam ita lubricæ ſeu præpoſteræ es fidei, ut contrarium ſemper facias iis quæ promiſeris: te mihi verbis negare volo, ita ex uſitato dabis.

In Selium Adulatorem. LXXIII.

LAudantem Selium, cœnæ cùm retia tendit,
[a] Accipe, ſive legas, ſive patronus agas:
[b] Effœtè, graviter, citò, [c] nequiter, euge, beatè!
Hoc volui: facta eſt jam tibi cœna, tace.

a Sive opus recitas, ſive cauſas agis, ſemper videas Selium tibi fœdè adulantem ut tecum cœnet.

b [Form]ulæ hæ omnes adulationum. *Effœtè*, perfectè; effœta dicuntur ea [quæ f]œtum [perfectum] emiſerunt. c Verſutè, alij legunt *naviter*.

Amicus ſordidus. LXXIV.

Mutua viginti ſeſtertia forte rogabam;[a]
[b] Quæ vel donanti non grave munus erat.
Quippe rogabatur felixque, vetuſque ſodalis,
Et [c] cujus laxas arca flagellat opes.
[d] Is mihi; Dives eris, ſi cauſſas egeris; inquit.
[e] Quod peto da, Cai; non peto conſilium.

a Ut mihi mutuò daret. b Quam ſummam vel mihi donâſſe non fuiſſet homini tam diviti grave impendium. c Flagellare divitias dicuntur, qui magnas arcis clauſas opes velut verberibus & carceribus coercent, &c. d Caius conſulit mihi quod olim Titus. e Nummos mutuos, non conſilium.

Locus ab improbis remotus. LXXV.

QUID mihi reddat ager, quæris, Line, Nomentanus?
Hoc mihi reddit ager: te, Line, non video.

Lino exprobranti Martiali ſeceſſum in agrum Nomentanum, rogantique quid haberet redditus ex agro tam macro & ſterili, reſpondit Poëta ex inopinato: Si nihil aliud, certè ſe hoc fructus ex eo capere, ut careat conſpectu Lini hominis odioſi. Sic exprobranti ſibi cæcitatem Juliano apoſtatæ Marinus Epiſcopus, amabilem eſſe ſibi nunc cæcitatem reſpondit, quod illum non videret.

Claudiani Epigramma de mulabus Gallicis. LXXVI.

ADſpice morigeras Rhodani torrentis [a] alumnas;
Imperio nexas, imperioque vagas;
Diſſona quàm varios flectant ad murmura currus,
Et certas adeant voce regente vias:
Quamvis quæque ſibi longis diſcurrat habenis,
Et pateant duro libera colla jugo,
Ceu conſtricta tamen ſervit, patienſque laborum
Barbaricos docili concipit aure ſonos.
Abſentis longinqua valent præcepta Magiſtri
Frænorumque vicem lingua virilis agit.

a Mulas juxta Rhodani ripas enutritas.

Ha-

Hæc procul anguſtat ſparſas, ſpargitque coactas;
Hæc ſiſtit rapidas; hæc properare facit.
Læva jubet? lævo deducunt limite greſſum.
Mutavit ſtrepitum? dexteriora petunt.
Nec vinclis famulæ, nec libertate feroces,
Exutæ laqueis, ſub ditione tamen.
Conſenſuque pares, & fulvis pellibus hirtæ
Eſſeda concordes multiſonora trahunt.
Miraris, ſi voce feras pacaverit [b] *Orpheus,*
Cùm pronas pecudes [c] *Gallica verba regant?*

b Qui dulcibus modulaminibus feras immanſuetas ſibi fecit morigeras. c Ideóque verbis barbaris, ſonoque incondito cicures & manſuetas beſtias regant Galli. Hoc Satyricum eſt Epigramma. Claudianus autem Alexandrinus erat patriâ, dicax, & τωθαςικός.

In Effœminatum. LXXVII.

PEctere te nolim, ſed nec turbare capillos,
Splendida ſit nolo, ſordida nolo cutis.
Nec tibi [a] *mitrarum, nec ſit tibi barba reorum;*
Nolo virum nimiùm, Pannice, nolo parùm.
Nunc tibi crura [b] *pilis, & ſunt tibi pectora ſetis*
Horrida, ſed mens eſt, Pannice, [c] *vulſa tibi.*

a Mitra eſt ornamentum muliebre, q. d. nè elegantiùs barbam refeces, ut ſolent homines molles.
b Ita Juven. Sat. ii. *Hiſpida membra quidem & duræ per brachia ſetæ, Promittunt atrocem animum.*
c Mollis, laſciva.

In Nævolum. LXXVIII.

FLorida per varios [a] *ut pingitur Hybla colores,*
Cùm breve Sicaniæ ver populantur apes:
[b] *Sic tua ſuppoſitis pellucent præla lacernis:*
Sic micat innumeris arcula [c] *ſynthe/ibus.*
Atque [d] *unam veſtire tribum* [e] *tua vellera poſſunt,*
[f] *Apula non uno quæ grege terra tulit.*

a Quot coloribus diſtinguitur Hybla in Siciliâ, ubi mellificæ apes depaſcuntur flores vernos brevis ætatis.
b Tot apparent lacernarum colores ad nitorem preſſarum in prælis
c Veſtibus cænatoriis vel quibuſvis aliis in veſtiario compoſitis, à ſυνθεῖναι: vel quæ ſimul induuntur. d Hyperbolicè. e Veſtes tuæ. [illegible] legunt *tua candida*, h. e. togæ candidæ. f De multis gregibus quos [illegible] Apulia velleribus nobilis.

Tu ſpectas [g] *hyemem* [h] *ſuccincti* [i] *lentus amici,*
(Prò ſcelus!) & lateris [k] *frigora trita times.*
[l] *Quantum erat, infelix, pannis fraudare duobus!*
Quid renuis? non te, Nævole, ſed tineas.

g Frigus. h Cui veſtes detritæ ſunt curtæ; id eſt, Mei penè nudi. i Tardus ad commiſerationem. k Laceras lacernas, tritas tunicas, & penetrabili frigori pervias. Legunt alij, *frigora trita mei*; alij, *tui*, h. e. Mei ſodalis tui, latus tuum tegentis. l Quantulum fuerat tibi, infelix, qui rerum uſum neſcias, non dico, te (quid refugis) copiâ ſatis munitum & tutum, ſed tineas, quibus erodendas eas relinquis, defraudare duabus lacernis, quas mihi dones?

In Maximum. LXXIX.

VIS fieri liber? [a] *mentiris, Maxime, non vis:*
Sed fieri ſi vis, hâc ratione potes.
Liber eris, cœnare foris ſi, Maxime, nolis;
[b] *Veientana tuam ſi domat uva ſitim:*
[c] *Si ridere potes miſeri chryſendeta Cinnæ:*
Contentus [d] *noſtrâ ſi potes eſſe togâ:*
Hæc tibi ſi vis eſt, ſi mentis tanta poteſtas,
Liberior [e] *Partho vivere rege potes.*

a Miſerum n. eſt & vile alienâ vivere quadrâ, Juvenal. Sat. v. Vide & epig. 11. lib. ix. b Vinum tenue ac vile ex agro Veientano. c Si potes negligere luxurioſas opes divitum, qui iis uti neſciunt. *Vel* ſi riſu potes excipere vanorum ψευδοπλούτων pompam & ſimulatas divitias. Chryſendeta erant vaſa auro gemmiſque cooperta. d Trita & plebeia. e Parthi pertinaciſſimi ſunt libertatis ſuæ propugnatores.

Ad Sextum. LXXX.

VIS te, Sexte, coli; volebam amare.
† *Parendum eſt tibi: quod jubes coleris.*
Sed ſi te colo, Sexte, non amabo.

Volebam ego te pro ſodali amare; ſed tu me amicum dedignatus, te à me cliente coli vis: colam itaque, non amabo: timor enim cum amore malè convenit.
† & Deo ſatis eſt, ut ametur & coletur. Seneca Epiſt. xlvii.

In Zoilum. LXXXI.

[a]Pexatas pulchrè rides mea, Zoile, trita:
Sunt hæc trita quidem, Zoile; ſed [b]mea ſunt.

a Geſtans togam recentem & villoſam.
b Non conducti-tia, ut tua pexa.

Anceps animus & nihil exequens. LXXXII.

[a]DUM modo cauſidicum, dum te modo rhetora fingis,
Et non decernis, Taure, [b]quid eſſe velis:
[c]Peleos, & Priami tranſit, vel Neſtoris ætas,
[d]Et fuerat ſerum jam tibi deſinere.
Incipe; [e]tres uno perierunt rhetores anno,
Si quid habes animi, ſi quid in arte vales.
[f]Schola damnatur; fora litibus omnia fervent:
[g]Ipſa poteſt fieri Marſya cauſidicus.
Eja, agè, rumpe moras; quo te [h]ſpectabimus uſque?
Dum quid ſis, dubitas, jam potes eſſe nihil.

a Dum te inſtruis ad forum vel ſcholam.
b Uter cauſidicus an rhetor.
c Patris Achillis longævi ut & Priami & Neſtoris.
d Tibi dubio, utrum inires deliberanti, jam ea obrepſit ætas, quâ cogitandum erat de relinquendo initio; niſi cogites de cauſis apud inferos agendis.
e Atque hinc, vel mediocribus profeſſoribus vacant cathedræ. f Rhetorum. g Vel ipſa bardi Marſyæ ſtatua in foro ſtans & litigantium clamore fervens potuit cauſas egiſſe, niſi ſaxea fuiſſet, & tu ſanè ubi tam diuturno ſtudio vacâris, jam poſſes cauſas agere, niſi planè lapideus eſſes, vel plumbeus. h Exſpectabimus.

EPIGRAMMATUM DELECTUS.

LIBER SECUNDUS.

MARTIALIS.

Amicus otioſus. I.

OCCURRIS quocunque loco mihi, *Poſthume, clamas*
Protinùs, & prima eſt hæc tua vox, [a] *Quid agis?*
Hoc ſi me decies unâ conveneris horâ,
Dicis; habes puto tu, Poſthume, nil quod agas.

a Vulgaris ſalutandi formula & civilis ſatis, modò ne fiat importuniùs & ſæpiùs, Quid agis? *How do you do?*

Ambitio ſervum facit. II.

QUOD te [a] *nomine jam tuo ſaluto,*
Quem regem, & dominum priùs vocabam;
Ne me dixeris eſſe [b] *contumacem.*
[c] *Totis pilea ſarcinis redemi.*
[d] *Reges & dominos habere debet,*
Qui ſe non habet, atque concupiſcit
Quod reges dominique concupiſcunt.
[e] *Servum ſi potes, Ole, non habere,*
Et regem potes, Ole, non habere.

a Familiariter, & pro more æqualium.
b Superbum.
c Sportulà, cœna cæteriſque ſervitutis præmiis poſthabitis & neglectis me aſſerui in libertatem: more ſervorum Rom. qui manumittendi pileum raſo capite acceperunt: dicitur *pileus* & *pileum*. d Qui non habet ſui imperium, qui animi ſui cupiditates coërcere non poteſt, ille potentiores colit atque ab inferioribus ſe coli vult, atque ad hoc cupit opes, ſervos, &c. e Qui ſuo contentus poteſt minorum ſervitio carere, & ipſe non neceſſe habebit potentioribus dominis ſervire, ut ab illis accipiat quod his largiatur.

Laudatur

Laudatur inſidioſus. III.

[a] *CAndidius nihil eſt te, Cæciliane, notavi:*
Si quando ex noſtris diſticha pauca legis,
Protinùs aut [b] *Marſi recitas, aut ſcripta* [b] *Catulli,*
[c] *Hæc mihi das, tanquam deteriora legas;*
Ut collata magis placeant mea. [d] *Credimus illud,*
[e] *Malo tamen recites, Cæciliane, tua.*

a Ironicè: alij leg. *callidus*: non placet. b Poëtæ, qui multâ cum laude ſcripſerunt epigrammata. c Mihi gratificari velle videris, præ te ferens mea te cum illis Marſi & Catulli recitare, ut mea cum iis collata appareant eſſe æquè boni aut melioris ingenij atque artificij, cum reverâ hoc facis ut mea præ iis ſordeſcant, quaſi majori lumine offuſcata. d Ironicè. e Tuis certè collata mea facilè apparebunt meliora.

Leo ſemper eſt leo. IV.

VErbera ſecuri ſolitus leo ferre magiſtri,
Inſertamque pati blandus in ora manum:
Dedidicit pacem, ſubito feritate reverſâ,
Quanta nec in [a] *Libycis debuit eſſe jugis.*
Nam [b] *duo de tenerâ puerilia corpora turbâ,*
Sanguineam raſtris quæ renovabat humum,
Sævus & infelix furiali dente peremit:
[c] *Martia non vidit majus arena nefas.*
Exclamare libet; [d] *crudelis, perfide, prædo,*
A [e] *noſtrâ pueris parcere diſce lupâ.*

a Montibus Africæ leonum nutricia. b Duos pueros miniſtros theatrales, qui amphitheatri arenam, ferarum gladiatorumque ſanguine fœdam verſando renovabant, injectâ inſuper novâ arenâ. c Marti ſacrâ Romanâ. d Apoſtrophe ad leonem. e Namque illa Romulo & Remo infantibus pepercit, immo ubera præbuit.

Diſticha longa. V.

COſconi, [a] *qui longa putas epigrammata noſtra:*
Utilis ungendis axibus eſſe potes.

a Qui in epigrammate non tam argutiam quam brevitatem exigis, probas te aptiorem ſuæ aurigæ ſervum qui in Circo axes ad celeritatem ungas, quàm lectorem [illegible]. Ramireſius Coſconium hebetem & ſtolidum à Poëta dici putat.

[b] *Hâc tu credideris longum ratione coloſſum,*
Et puerum Bruti dixeris eſſe brevem.
Diſce, quod ignoras; Marſi doctique [c] *Pedonis*
[d] *Sæpè duplex unum pagina tractat opus.*
Non ſunt longa, quibus nihil eſt quod demere poſſis;
Sed [e] *tu, Coſconi, diſticha longa facis.*

b Eâdem ratione, quâ epigr. mea à menſurâ potiùs quam ab ingenio cenſes, & Coloſſum arguis nimis eſſe longum, & ſtatuam pueri Bruti nimis eſſe brevem, cùm in utroque laudis ſumma ſit propter ſymmetriam, in hâc, brevitatis, quæ puero: in illo altitudinis, quæ Imperatori Deo convenit. c C. Pedonis Albinovani epigrammatarij laudatiſſimi. d Sæpè unum epigram. binas implet paginas. e Tua epigr. vel breviſſima, ſunt nimis longa: ut quæ tædium & nauſeam pariant.

Voluntaria nex. VI.

HOſtem cùm fugeret, ſe [a] *Fannius ipſe peremit.*
Hic, rogo, [b] *non furor eſt, ne moriare, mori?*

a Fannius Cæpio, quod in Auguſtum conjurâſſet proſcriptus, ut percuſſores fugeret, ſe ipſe interemit.

b Senec. epiſt. lviii. *Sic mori, vinci eſt.*

Mala fama. VII.

[a] *ABſciſſâ ſervum quid fingis, Pontice, linguâ?*
Neſcis tu populum, quòd tacet ille, loqui?

a Servum, ne ſcelus domini enunciaret, elinguem herus vel fecerat, vel ſimulaverat eſſe. Occaſionem hujus epigr. à fabulâ Philomelæ & Terei ſumptam opinatur Raderus. Ego ex Juvenalis Satyrâ ix. v. 103. *ſecretum divitis ullum, Eſſe putas? ſervi ut taceant, jumenta loquentur, Et canis & poſtes, &c.*

Difficiles nugæ. VIII.

QUOD non carmine glorior [a] *ſupino,*
[b] *Nuſquam hîc Græcula quòd recantat Echo,*
Non ſum, Claſſice, tam malus Poëta,
Turpe eſt difficiles habere nugas,
Et ſtultus labor eſt ineptiarum.

a Numeris mollioribus compoſito. *Vel potiùs* antiſtropho & recurrente (ſic n. Ovid. ſonat, *ſupinus*, de Ponto *lib.* iv. *el.* 5. *Flumina quæ in fontes curſu reditura ſupino*) quale literale illud, *Roma tibi ſubitò motibus ibit amor.* Verbale illud Virgilij, *Muſa mihi cauſas memora, quo numine læſo*; multaque alia inter quæ Rabani artificioſus dicam an laborioſus liber de laudibus ſanctæ crucis; atque ejuſdem argumenti alter Publitio Optatiano Porph. auctore. Nota ſunt illa, *Laus tua non tua fraus, &c.* b Non ſcribo carmina, quorum extremæ partes reſonent more Echûs. c Non tam nullius ſum ingenij, ut hæc affectem artificia, his ipſe immorer, lectoremve morer.

Scribat

Scribat carmina [d] *circulis* [e] *Palæmon:*
[f] *Me raris juvat auribus placere.*

d Turbæ, plebeiæ coronæ recitantem undique cingenti.
e Forte Q. Remmius Palæmon, qui (teſte Suetonio) poëmata faciebat ex tempore, & ſcripſit variis & vulgaribus metris: aut alius quiſquam tempore Martialis. f Paucis ſed doctis, ex mente Horatij ult. Sat. lib. i.

Imitator vitiorum. IX.

QUOD nimio gaudes noctem producere vino,
Ignoſco: vitium, Gaure, [a] *Catonis habes.*
Carmina quod ſcribis [b] *Muſis & Apolline nullo;*
Laudari debes: hoc [c] *Ciceronis habes.*

a Uticenſis, cujus virtus ſæpè mero incaluit, ut ait Horat.
b Nullâ gratiâ, nullo Muſarum aut Apollinis inſtinctu, invitis Muſis. c Qui infeliciter poëticen eſt aggreſſus.

Ad Quinctilianum Rhetorem. X.

QUinctiliane [a] *vagæ moderator ſumme juventæ,*
[b] *Gloria Romanæ, Quinctiliane, togæ;*
[c] *Vivere quòd propero pauper, nec inutilis annis;*
Da veniam: properat vivere nemo ſatis.
[d] *Differat hoc, patrios optat qui vincere cenſus,*
[e] *Atriaque immodicis arctat imaginibus.*
Me focus, & [f] *nigros non indignantia fumos*
Tecta juvant, & fons [g] *vivus, & herba* [h] *rudis.*
Sit mihi verna ſatur: [i] *ſit non doctiſſima conjux;*
Sit nox cùm ſomno: ſit ſine [k] *lite dies.*

a Annos 23. Romæ erudiendis juvenibus impendit Quint. & in his Domitiani nepotes docuit.
b Romani eloquij ſumme artifex, inſignite ſenatorio clavo ornamentiſque conſularibus.
c Da veniam ſi etiam in tenui re properâ manu carpam gaudia fugientis vitæ; ſi frui velim præſentibus, quod pauci adeò faciunt; cum nemo ferè vivere, id eſt, vitæ uti commodis, & lautè vivere ſciat, omnes differant. d Differant in dies, annos vel ſenectutem ipſam vitæ gaudia & uſum, quibus curæ eſt rem patriam augere, & ſplendere nobilitatis titulis & imaginibus. e In atriis nobilium, quæ primæ ædium partes, oſtendebantur majorum imagines humerorum tenus expreſſæ lineis à ſtemmate ad has diſcurrentibus. f Non aurata laquearia, quæ ne fumo corrumpantur, cautio eſt. g Scaturiens, perennis, naturalis. h Nativa, non arte læſa & ingenuâ gratiâ ſpoliata. Juv. iii. Sat. v. 18. i Ex mente Juvenalis vi. Sat. v. 447. k Domeſtica, & forenſi.

Petit à Domitiano jus trium liberorum. XI.

RErum certa ſalus, terrarum gloria, Cæſar,
[a] *Soſpite quo magnos credimus eſſe Deos:*

a Quos vel hinc rerum humanarum maximam habere curam ſcimus, quod te nobis velint incolumem.

Si [b] *feſtinatis* [c] *toties tibi lecta libellis,*
Detinuere oculos carmina noſtra tuos:
[d] *Quod fortuna vetat fieri, permitte videri;*
Natorum genitor credar ut eſſe trium.
Hæc, ſi diſplicui, fuerint ſolatia nobis:
Hæc fuerint nobis præmia, ſi placui.

b Mihi ſcribenti, vel tibi legenti.
c Quod argumento eſt placuiſſe.
d Iis qui ex matrimonio legitimo tres liberos aut plures ſuſcepiſſent, multa erant in ſpectaculis, honoribus petendis, diviſionibus publicis privilegia. Natum hoc *jus trium liberorum* à trigeminis Horatiis, Liv. 1. lege quoque Papiâ Poppæâ ab Auguſto latâ hæc jura intra ſuos limites redacta, omnibus patebant. Hoc autem jure donabantur à Cæſare multi quibus natura negaverat. Poëta ἄπαις prolis hujus imaginariæ jus ab Imp. petit, laboris ſui præmium vel ſolatium.

Scriptor mutus. XII.

VErſiculos in me narratur ſcribere Cinna.
Non ſcribit, cujus carmina nemo legit.

In Prodigum. XIII.

COnſtituit, Philomuſe, pater tibi millia bina
[a] *Menſtrua,* [b] *perque omnes præſtitit illa dies,*
[c] *Luxuriam premeret cùm craſtina ſemper egeſtas,*
Et vitiis eſſent danda diurna tuis.
[d] *Idem te moriens hæredem ex aſſe reliquit;*
Exhæredavit te, Philomuſe, pater.

a In dimenſum menſtruum.
b Et illius dimenſi menſtrui ſingulas partes ſingulis diviſit diebus.
c Idque ut craſtinam anteverteret egeſtatem coërcendo hodiernum luxum.
d Certè cùm te tibi reliquerit, feceritque hæreditatem tui juris, te quaſi exhæredavit; nam tu rapidè omnia abſumis: melius conſuluiſſet tuo luxui dato curatore.

Conviva unctus & jejunus. XIV.

UNguentum, fateor, bonum dediſti
[a] *Convivis* [b] *herè: ſed* [c] *nihil ſcidiſti.*
Res [d] *ſalſa eſt benè olere & eſurire.*
[e] *Qui non cœnat & ungitur, Fabulle,*
Hic verè mihi mortuus videtur.

a A balneis & antè cœnam priſci inungebantur.
b Heri.
c Nil convivis diſtribuiſti, carpſiſti.
d Ironice, id eſt, inſulſa & inepta. M.S. Bodl. *ſalſa eſt.* e Silicernium hoc mihi videtur, ubi apponitur cœna, nihil diſtribuitur, ubi ungimur tantùm, velut mortui, quorum cadavera ungere condireque mos erat.

In Næviam. XV.

DUM non vis leporem, dum non vis [a] carpere mullum,
Et plus quam patri, Nævia, parcis apro;
Accuſas, [b] rumpiſque coquum, [c] tanquam omnia cruda
Attulerit; [d] nunquam ſic ego crudus ero.

a Sciſſum diſtribuere convivis.
b Cædis, & alludit ad *carpis.*
c Cauſata obſoniorum cruditatem ut ſerventur ad alias cœnas explicandas.

d Si modo nihil eſitavero, nunquam ex obſoniorum copiâ crudus erit mihi ſtomachus: & ludit in tranſlatione τῦ *crudi.* Crudus lepus *erit, qui non eſt benè coctus*; homo crudus, *qui nimiùm comedens ſtomachi vitio laborat.*

De viperâ in ore urſæ marmoreæ. XVI.

[a] PRoxima centenis oſtenditur urſa columnis,
Exornant fictæ quâ Platanona feræ.
Hujus dum patulos alludens tentat hiatus
Pulcher Hylas; teneram merſit in ora manum.
Vipera ſed cæco ſcelerata latebat in ore,
[b] Vivebatque animâ deteriore fera.
Non ſentit puer eſſe dolos niſi dente recepto;
[c] Hoc admiſiſſet viva nec urſa nefas.

a In porticu, ſeu ſtadio potiùs, centum columnis ſublatâ, platanis juxtà conſitis opacâ, & ſtatuis ferarum exornatâ, dum ludibundus puer, & urſæ velut inſultans, ori ſtatuæ hianti manum inſereret, à viperâ quæ in ore ſtatuæ latebat morſus, interiit. b Ficta hæc ſeu marmorea urſa comperta eſt lethalior urſâ vivâ, quaſi ſpirans animâ viperæ, quæ ſuâ deterior. c Scripſerat Martialis, *Dum perit, ô facinus! falſa quòd urſa fuit:* Sed in hujus verſus obſcurioris nec ſatis elegantis locum viſum eſt alterum hùc ex ipſo Martiali transferre.

De Canio homine perfaceto. XVII.

DIC Muſa, quid agat Canius meus Rufus?
Utrumne chartis tradit ille [a] victuris
Legenda [b] temporum acta Claudianorum?
[c] An quæ Neroni falſus adſtruit ſcriptor?

a Non perituris, eo natis genio & fato ut immortalitatem confecutæ poſteris legantur.
b Hiſtoriam de Claudij temporibus.

c An ſcribit quæ adſtruat Neroni tanquàm auctori, ut prodeant ſub nomine Neronis? *Vel* an ad fidem & veritatem hiſtoriæ revocat componitque, quæ [illegible] Nerone ob metum aut adulationem, quæ mortuo ex recenti odio falſa [illegible]ta ſunt? Tacit. in proœm. Annal.

An æmulatur improbi jocos [d] Phædri?
Laſcivus elegis, an ſeverus heroïs?
[e] *An in cothurnis horridus Sophocleis?*
[f] *An otioſus in ſcholâ poëtarum*
Lepore tinctos Attico ſales narrat?
Hinc ſi receſſit, porticum terit [g] templi?
An [h] ſpatia carpit lentus Argonautarum?
[i] *An delicatæ ſole rursùs Europæ*
Inter tepentes poſt meridiem buxos
Sedet, ambulatve liber acribus curis?
[k] *Titine Thermis, an lavatur [l] Agrippæ?*
An rure Tulli fruitur, atque Lucani?
[m] *An æſtuantes jam profectùs ad Bajas*
Piger Lucrino [n] nauculatur in ſtagno?
[o] *Vis ſcire quid agat Canius tuus? ridet.*

d Mimographi alicujus jocularis: non autem illius qui fabulas compoſuit. Ita Farnabius. Sed quàm rectè, ipſe viderit: multo enim probabilius intelligitur de ipſo Phædro Fabularum auctore, quas ipſemet in prologo *jocos* appellat; *Pictis jocari nos meminerit Fabulis.* Favet etiam *improbi* nomen, cum certum ſit Phædrum ſub belluarum nominibus ſui temporis hominum vitia carpere voluiſſe. e An triſtis & altus eſt majeſtate carminis tragici? In tragœdiis autem inducti heroës & reges grande locuti altis innitebantur calceamentis. Claruitque ſtylo tragico Sophocles. f An in conventu Poëtarum recitat elegantes Comœdias vel alia carmina? g Iſidis fani. h Porticum Neptuni. i An in porticu Europæ, in quo buxeta ſolem frangunt à meridie, &c. k *Velocibus muneribus, thermis.* l Balnea de ſuo nomine excitavit M. Agrippa. m Ad aquas calidas in Bajano ſinu intra Miſenum & Puteolos in Campaniâ. n Scriverius contrahit *nauculatur*: ita poſcente modulo. In vulgaribus Editionibus, *naviculatur* legitur. o Ex perſonâ Muſæ reſp. *Quicquid agat, ridet.*

De Apicio prodigo. XVIII.

[a] *DEderas, Apici, bis trecenties ventri,*
Sed adhuc ſupererat centies tibi [b] luxu;
Hoc tu gravatus, ne famem & ſitim ferres
Summâ venenum potione [c] duxiſti.
Nil eſt, Apici, tibi [d] guloſius factum.

a Apicius ſexcenties decoxerat, inſpectis tandem rationibus, ſuperfuturum ſibi centies H.S. computavit; ſed in hâc re tanquàm ultimâ fame victurus ſibi vitam veneno finiit. b *Luxu* pro luxui, id eſt, ad luxum. c Exhauſiſti. d Gulæ extremum eſt mortem ſibi conſciſcere, ne deſit quo gulæ ſatisfiat.

Ne ſe dives extollat. XIX.

SUNT tibi, confiteor, diffuſi jugera campi,
[a] Urbanique tenent prædia multa Lares:
Et [b] ſervit dominæ numeroſus debitor arcæ,
Suſtentatque tuas [c] aurea menſa dapes:
Faſtidire tamen noli, Rufine, minores.
[d] Plus habuit Didymus: plus Philomelus habet.

a Et dij tui penates in urbe occupant ſoli quantum eſſet multis domibus. *Vel*, domus tuæ urbanæ, quas multas habes, habent ſingulæ prædia ſua ſuburbana.

b Multos tibi obæratos habes & fœneratus. c Inaurata; auream habens coronam, vel aurea. d Malis quidem artibus multa nactus es: ſed plura Didymus ſpado, & Philomelus (quantum ex ficto nomine licèt conjicere) citharœdus, qui & te faſtidire poſſunt.

De Piſcibus ſculptis. XX.

ARtis [a] Phidiacæ toreuma clarum,
Piſces adſpicis: adde aquam, natabunt.

a Phidias toreutices inventor fuit. b Ita ad vivum expreſſi, ut additâ aquâ videantur nataturi.

In iraſcentes amicos. XXI.

IRaſci tantùm felices nôſtis amici.
[a] Non bellè facitis: [b] ſed juvat hoc facere.

a Non ex ratione & cauſâ, ſed occaſionem quæritis irarum. b Utile eſt vobis iras ſimulare, ne muneremini pauperum officia.

Probitas laudatur & alget. XXII.

QUÆ te cauſa trahit, vel quæ fiducia Romam,
Sexte? quid aut ſperas aut petis inde? refer.
Cauſas, inquis, agam Cicerone diſertiùs ipſo,
Atque erit in [a] triplici par mihi nemo foro.
[b] Egit [c] Ateſtinus cauſas, & [c] Cajus: utrumque
Nôras: ſed neutri [d] penſio tota fuit.

a Tria erant Romæ Fora præcipua: 1 Vetus Romanum. 2 Julium, à Cajo Julio Cæſare. 3 Auguſtum, ab Auguſto conditum. b *Inquit Poëta, eſt n. Dialogiſmus.* c Cauſidici pauperes, nomina fortaſſè ficta. d Neutri ars ſua ſatis ad ſumptum fuit.

e Refert Sextus.
f Mea carmina æquare Virgilij opus.
g Omnes hi quos vides horridulos tritis lacernis, ſunt Poëtæ non inferiores Virg. & Ovidio.
h Ingrediar (inquit Sextus) cliens potentiorum atria; vel principiis aulam.
i Reſp. Poëta.
k Verba Sexti.

[e] *Si nihil hinc veniet: pangentur carmina nobis:*
Audieris, dices [f] *eſſe Maronis opus.*
Inſanis: [g] *omnes gelidis quicunque lacernis*
Sunt tibi; Naſones, Virgilioſque vides.
[h] *Atria magna colam.* [i] *Vix treis, aut quatuor iſta*
Res aluit: pallet cætera turba fame.
[k] *Quid faciam? ſuade; nam certum eſt vivere Romæ.*
[l] *Si bonus es, caſu vivere, Sexte, potes.*

l Bonis fortuitus eſt Romæ victus & incertus, malis ſtipendium certum.

In lacertam cœlatam. XXIII.

a Cœlatoris laudatiſſimi.
b Affabrè effĩcta videtur ſpirare & vel argentea neſcientibus timetur pro vivâ.

INſerta phialæ [a] *Mentoris manu ducta*
Lacerta [b] *vivit, & timetur argentum.*

Laus ſimplicitatis. XXIV.

SImpliciter pateat vitium fortaſsè puſillum.
Quod tegitur, majus creditur eſſe malum.

Senex juvenem mentitus. XXV.

a Vis apparere juvenis.
b Niger, Metonym.
c Canus, candidus.
d Vitæ mortiſque præſes quæ fingitur morituris crinem ſecare, & has quaſi primitias Orco offerre.
e Fucum illum capillorum & tinctum quaſi caliendrum eleganter dixit *larvam*.

[a] *MEntiris juvenem tinctis, Lentine, capillis:*
Tam ſubitò [b] *corvus, qui modò* [c] *cygnus eras.*
Non omnes fallis; ſcit te [d] *Proſerpina canum:*
[e] *Perſonam capiti detrahet illa tuo.*

Nimis Poëta. XXVI.

OCcurrit tibi nemo quòd libenter:
Quòd quacunque venis, fuga eſt & ingens
Circa te, Ligurine, ſolitudo:

Quid

Quid ſit ſcire cupis? [a] nimis Poëta es:
Hoc valdè vitium periculoſum eſt.
Non tigris catulis citata raptis,
Non [b] dipſas [c] medio peruſta Sole,
Nec ſic ſcorpius improbus timetur.
Nam tantos rogo quis ferat labores?
Et ſtanti legis, & legis ſedenti:
Currenti legis, & legis canenti.
In thermas fugio; ſonas ad aurem.
[d] Piſcinam peto; non licet natare.
Ad cœnam propero; tenes euntem.
Ad cœnam venio; fugas ſedentem.
Laſſus dormio; ſuſcitas jacentem.
Vis quantum facias mali, videre?
[e] Vir juſtus, probus, innocens timeris.

a Plus habes Poëtæ quam hominis. Nimis tibi places in carminibus quæ omnibus incontinenter & importunè legis.

b Serpens, à qua icti vexantur ſiti & æſtu; undè & nomen.

c Apricans ad meridianum ſolem, vel meridionali plagâ vivens.

d Non paucæ nec parvæ erant Romæ piſcinæ quâ natarent.

e Cætera cùm bonus ſis ac juſtus, & propter innocentiam atque probitatem expetendus: propter hanc tamen importunam recitationem te fugiunt omnes cavehtque ut poëticam hirudinem. Horat. in calce Epiſt. ad Piſones.

De eodem. XXVII.

FUgerit an menſas Phœbus cœnamque Thyeſtæ
Ignoro: fugimus nos, Ligurine, tuam.
Illa quidem lauta eſt, dapibuſque inſtructa ſuperbis:
Sed nihil omninò, te recitante, placet.
Nolo mihi ponas rhombum, mullumve bilibrem:
Nec volo boletos, oſtrea nolo; tace.

Aliud amicus, aliud ſervus. XXVIII.

EXigis à nobis operam ſine fine [a] togatam.
Non eo: libertum ſed tibi mitto meum.
[b] Non eſt, inquis, idem: multo [c] plus eſſe probabo.
Vix ego lecticam ſubſequor; ille feret:

a Anteambulonis ſeu clientis togatam.

b Plus mihi, inquis, eſſet honoris ex tui ipſius, quam liberti tui comitatu. c Operam.

In

In turbam incideris; cunctos [d] umbone repellet:
[e] Invalidum eſt nobis, ingenuumque latus.
Quidlibet in cauſis narraveris; [f] ipſe tacebo:
At tibi tergeminum mugiet ille ſophôs.
Lis erit; [g] ingenti faciet convitia voce:
Eſſe pudor vetuit fortia verba mihi.
Ergo nihil nobis, inquis, præſtabis amicus?
[h] Quidquid libertus, Candide, non poterit.

d Muſambertius de umbone togæ intelligit: de cubito potiùs dici credo, quo turba obvia, haud ſecus ac hoſtes umbone, repellitur. e Quòd undam prementis populi contra niti nequeat, pudeat. f Ego tibi oranti non valebo acclamare. g Ingeret adverſario tuo conviciorum abundè, nec in aurem. h Officia liberaliora & quæ me decent magis, præſtabo.

Improbo Poëta nihil improbius. XXIX.

HÆC tibi, non alia eſt ad cœnam cauſa vocandi,
Verſiculos recites ut, Ligurine, tuos.
[a] Depoſui ſoleas; affertur protinùs [b] ingens,
Inter [c] lactucas [d] oxygarumque, liber.
Alter [e] perlegitur, dum fercula prima morantur:
Tertius eſt, nec adhuc menſa ſecunda venit:
Et quartum recitas, & quintum denique librum.
[f] Putidus eſt, toties ſi mihi ponis aprum.
Quòd ſi non [g] ſcombris ſcelerata poëmata donas,
Cœnabis ſolus jam, Ligurine, [h] domi.

a Quod diſcubituri faciebant, ne ſtragula conſpurcarent. b Quod magnum malum. c A quibus cœna inchoari ſolita. d Garum, hoc eſt, liquamen ex piſcibus aceto miſtum. e Al. *Porrigitur.* f Certè puteret vel aper, ad convivia natum animal, toties appoſitus, ac tu mihi libros regeris. g Piſcis genus chartis involvi ſolitum: *Nec ſcombros metuentia carmina, nec thus.* Perſ. h Invitatori ſoli licebat recitare domi; itaque ſolus cœna, tibique recita; foris te cavebimus.

Unguentis delibuti. XXX.

QUOD quacunque venis, [a] Coſmum migrare putamus,
Et fluere [b] excuſſo [c] cinnama fuſa vitro:
Nolo peregrinis placeas tibi, Gellia, nugis:
Scis, puto, poſſe meum, ſic benè olere canem.

a Myropolam. b Succuſſo, vel fracto. c Oleum Cinnami, quod & Cinnamomum dictum; ità noſter Poëta alicubi: *Balſama quòd ſemper, Cinnama ſemper, olet.*

De

De Ciſternâ Ravennate. XXXI.

SIT ciſterna mihi quam vinea malo Ravennæ;
Cùm poſſim multo vendere pluris aquam.

Vini larga copia, aquæ bonæ maxima penuria, undè & caritas, Ravennæ, quæ Sabinorum oppidum aquis marinis & uliginoſis perfluum; *ità ut ſitiant vivi, natent ſepulti.* Sidonius epiſt. 8. l. i.

De Copone. XXXII.

CAllidus impoſuit nuper mihi copo Ravennæ;
Cùm peterem mixtum vendidit ille merum.

Pluris enim venit aqua, quâ dilueretur vinum, quam ipſum merum.

Domitiani laudes. XXXIII.

CReta dedit magnum, majus dedit Africa nomen,
[a] Scipio quod victor, quodque [b] Metellus habet.
Nobilius domito tribuit Germania Rheno,
Et puer [c] hoc dignus nomine Cæſar eras.
Frater Idumæos meruit cum patre triumphos:
Quæ datur ex Dacis [d] laurea, tota tua eſt.

a Scipio n. de Pœnis triumphavit, poſtquam Hannibalem devicerat, & Africani nomen ſortitus eſt.
b Ob victoriam in Cretâ partam, Creticus fuit appellatus.
c Juvenilibus annis, ſub Patre Principe; quando Civilem Batavoſque arma in Romanos moventes debellavit.
d Corona.

Librum ſuum excuſat. XXXIV.

SIqua videbuntur chartis tibi, Lector, in iſtis,
Sive obſcura nimis, ſive Latina parùm:
Non meus eſt error, nocuit Librarius illis,
Dum properat verſus annumerare tibi.
Quòd ſi non illum, ſed me peccâſſe putabis,
Tunc ego te credam cordis habere nihil.
Iſta tamen mala ſunt; quaſi nos manifeſta negemus?
Hæc mala ſunt; ſed tu non meliora facis.

Poëta excuſat culpas, quæ feſtinatione vel oſcitantiâ Librarij in librum irrepſerint. Carpit autem eos qui cùm ipſi meliora facere non poſſint, alios tamen nunquam incuſare deſinunt.

De

De villâ Fauſtini, ad Baſſum. XXXV.

[a] *Baiana noſtri villa, Baſſe, Fauſtini,*
Non [b] *otioſis ordinata myrtetis,*
[c] *Viduâque platano,* [d] *tonſilique buxeto,*
[e] *Ingrata lati ſpatia detinet campi:*
Sed rure vero [f] *barbaroque lætatur.*
[g] *Hîc farta premitur angulo Ceres omni,*
Et multa [h] *fragrat teſta* [i] *ſenibus autumnis.*
Hic poſt Novembres, imminente jam brumâ,
Seras putator horridus refert uvas.
[k] *Truces in altâ valle mugiunt tauri,*
[l] *Vitulusque inermi fronte prurit in pugnam,*
Vagatur [m] *omnis turba * ſordidæ cortis:*
* *Argutus anſer* [n] * *gemmeique pavones,*
[o] *Nomenque debet quæ rubentibus pennis,*
*Et * picta perdix, Numidicæque * guttatæ,*
Et [p] *impiorum phaſiana Colchorum.*
Sonantque turres plauſibus columbarum;
Gemit hînc palumbus; inde [q] *cereus turtur.*
Avidi ſequuntur [r] *villicæ ſinum porci;*
Matremque plenam mollis agnus exſpectat.
Cingunt ſerenum [ſ] *lactei focum vernæ,*
Et [t] *larga feſtos lucet ad* [u] *Lares ſylva.*
Non ſegnis albo pallet otio [x] *caupo,*

a Villa quam habet Fauſtinus Bajus in ſinu Campaniæ, non eſt ſterilis inſtar tuæ ſuburbanæ. b Sterilibus, ſi cum frugiferis conferantur: quamvis baccæ myrtorum in medicinis utiles ſint: vel quæ locum tantùm occupant, & umbram otio abundantibus hominibus præbent. c Cœlibe, infrugiferâ, non, ut populus, vitibus maritatâ. d Buxi enim, ut nunc, in varias animalium formas tondebantur. e Nihil fructûs aut proventûs domino reddentia. f Fœcundo, ut apud barbaros & rudes, qui non ex amœnitate & elegantiâ arborum ad quincuncem diſpoſitarum, ſed ex fructu rus æſtimant. g Omnis Fauſtini domûs angulus ſtipatur frumento. h Benè olent teſtæ quibus reconditum eſt vetus vinum. i Vetere vino, ex uvâ preſſo, multis antehac autumnis; vel quia uva, ex quâ vinum, inter autumnales fructus eſt, ut ὀπώραι pro ὀπωρινοῖς καρποῖς, & *ſenibus*, ut *anus teſta*. k *Aut in reductâ valle, mugientium Proſpectat errantes greges*, Hor. l *Cui frons turgida cornibus Primis & Venerem & prælia deſtinat*. Hor. m Gallinæ, anſeres, &c. quæ ſequuntur. * *Adverte avium nativa epitheta*. n *Qui pictæ pandunt ſpectacula caudæ*. o Phœnicopterum, cujus lingua inter guloſorum delicias. p Qui malè audiunt propter parricidia, impietatem, & veneficia Medeæ. Vide Senecæ Medeæ argumentum. q Cui plumæ coloris cerei. *Aliis*, pinguis turtur. r Sinu ferentis glandes vel alium paſtum. Rob. Titius legit *ſonum* villicæ ſcil. vocantis ſues ad paſtum. ſ Candidi. t Luculentus eſt focus, lignis è vicinâ ſylvâ deſcendentibus. u Quibus juxta focum locus. x Caupo, qui ad quæſtum domini viatoribus vinum vendit, non pallet & pingueſcit otio: ſed habet quod agat, ut ſequitur.

Nec

[y] Nec perdit [z] oleum lubricus palæſtrita;
Sed tendit avidis rete ſubdolum turdis,
Tremulâve captum lineâ trahit piſcem,
Aut impeditam caſſibus refert damam.
Exercet hilares [a] facilis hortus umbellas;
[b] Nec venit inanis ruſticus ſalutator;
Fert ille ceris cana cum ſuis mella,
[c] Metamque lactis Saſſinate de ſylvâ.
Somniculoſos ille porrigit [d] glires;
Hic [e] vagientem matris hiſpidæ fœtum;
[f] Et dona matrum vimineo ferunt texto
Grandes proborum virgines colonorum.
Facto vocatur lætus opere vicinus,
[g] Nec avara ſervat craſtinas dapes menſa:
Veſcuntur omnes, ebrioque non novit
Satur miniſter invidere convivæ,
At tu ſub urbe poſſides [h] famam mundam,
Et turre ab altâ proſpicis [i] meras laurus,
Furem Priapo non [k] timente ſecurus.
Et vinitorem [l] farre paſcis urbano,
[m] Pictamque portas [n] otioſus ad villam
Olus, ova, pullos, poma, caſeum, muſtum,
Rus hoc vocari debet, an [o] domus longè?

y Neque enim utitur oleo aut cerâ, ut qui non exerceat palæſtram: melius ſe exercet aucupio, venatione, &c. vide adagium *Perdere oleum & operam.*
z Luctaturi ſe ceromate ex oleo, cerâ & pulvere Ægyptio ſeu Puteolano ungebant.
a Non laboris exquiſiti, ut in ſuburbanis.
b Non portat nudum & inane *Ave*, ut cliêntis in urbe, ſed adfert munera, quæ ſeq.
c *Cheeſe made like a Sugar-loaf.*
d Anglicè, *A Dormouſe.*
e Hœdum balatu deſiderantem matrem capellam.
f Filiæ agricolarum ferunt dona à matribus, vel *ruſticæ cortis aves & ova matrum.*
g Quod in urbe fieri ſolet.
h Prædium ſuburbanum, mundum quidem & elegans, ſed famelicum & ſterile.
i Solas ſteriles laurus quibus nullæ arbores fructiferæ interſeruntur.
k Nihil enim eſt quod fur auferat.
l Cùm ſterilis villa non alat villicum ipſum.
m Amœnam fortè & viſu pulchram, verum non magis ſaturam quæ in Pictâ tabulâ exprimitur: alludit fortè ad illud Cynici qui ſervo eſurienti pictas oſtendebat dapes, quæ oculos paſcerent, non ventrem.
n Ex urbis curis tanquam è vinculis ſolutus.
o Domus extrà urbem longè ab urbe diſſita, ad quam cibaria ex urbe efferuntur, ὁ πόῤῥω οἶκος.

Conviva,

Conviva, non convictor. XXXVI.

[a] CUM vocor ad cœnam, [b] non jam venalis, ut [c] antè,
Cur mihi non eadem, quæ tibi cœna datur?
Oſtrea tu ſumis ſtagno ſaturata Lucrino;
[d] Sumitur [e] inciſo mytilus ore mihi.
Sunt tibi [f] boleti; fungos ego ſumo ſuillos.
Res tibi cum [g] rhombo eſt; at mihi cum [g] ſparulo.
[h] Cereus immodicis turtur te clunibus implet;
Ponitur in caveâ mortua pica mihi.
Cur [i] ſine te cœno, cùm [k] tecum, Pontice, cœnem?
[l] Sportula quod non eſt, proſit: edamus idem.

a Nero cœnam rectam clientibus exhibitam à potentioribus redegerat ad ſportulam, quæ calathus fuit, quo primum obſonia dabantur; poſteà centum quadrantes. Domitianus antiquato illo Neronis edicto revocavit cœnas. Undè hic Poëta fraudem factam à potentioribus conqueritur, qui clientibus viliſſimos, ſibi optimos apponebant cibos. De ejuſmodi convivio elegantiſſimè Plin. Jun. ep. vi. l. 2. *Convivium illius hominis ut ſibi videbatur, lautum; ut mihi, ſordidum ſimul & ſumptuoſum: nam ſibi & paucis optima quædam, cæteris vilia & minuta ponebat. Ego autem eadem omnibus pono; ad cœnam enim non ad notam invito; cunctiſque rebus ex æquo quos menſâ & toro æquavi. Etiamne libertos? Etiam: convictores enim tunc, non libertas puto. At hoc magno tibi conſtat. Minimè, quia liberti mei non idem quod ego bibunt, ſed idem ego quod liberti. Et herculè ſi gulæ temperes, non eſt oneroſum, quo utaris ipſe, communicare cum pluribus. Gula ergo reprimenda, & ità ſumptibus rectiùs tuâ continentiâ quàm alienâ contumeliâ conſulas. Igitur memento nihil magis eſſe vitandam quam iſtam luxuriæ & ſordium novam ſocietatem, quæ cùm ſint turpiſſima diſcreta at ſeparata, turpiùs junguntur.* b Sportula conductus. Al. leg. *non tam venalis.* c Sportulâ non ſublatâ. d Al. *Sugitur.* e Mytilus piſcis ex genere concharum, ſicut quos Angli vocant *Muſcles*, cujus teſta ſugenti labra ſcindere poteſt. f Fungorum ſalutarium, alij boleti, alij ſuilli ſeu porcini, alij Amantitæ, Al. *fungos ego ſumo puſillos.* g Rhombus, *Turbet*, & ſparulus piſcis vilis. h A colore pinguedinis. Al. *Aureus.* i Non habens eoſdem cibos. k In eâdem menſâ & cœnâ (ut dicitur) communi. l Non obſit nobis, quod Imp. decreto revocatur cœna ſublatâ ſportulâ.

Qui petita extenuant. XXXVII.

[a] ESSE nihil dicis, quidquid petis, improbe Cinna:
Si nil Cinna petis; nil tibi, Cinna, nego.

a Extenuando rem quam petis.

Purpura ſordibus emitur. XXXVIII.

CEntenis quòd emis pueros, & ſæpe ducenis:
Quod [a] ſub rege Numâ condita vina bibis:

a Vina vetuſtiſſima, Hyperbolicè.

Quòd

conſtat decies tibi [b] *non ſpecioſa ſupellex:*
bra quòd argenti millia quinque rapit:
ta quod fundi pretio carruca paratur:
uòd pluris [d] *mula eſt, quàm domus empta tibi:*
animo credis magno te, Quincte, parare?
lleris. [e] *Hæc animus, Quincte, puſillus emit.*

b Etiam quotidiana vulgaris tua ſupellex. c Quod rheda aurata ceu aureis bracteis diſtincta, conſtet quanti fundus. d Alij *nulli*: noſtra lectio placet, ut aptè jungatur hyperbolicum mulæ
n pretio carrucæ. e Magnus animus tantam pecuniæ vim in amicos res potiùs erogâſſet, honeſtæ ipſorum neceſſitati ſuccurrens; quam ſump- ambitione paraſſet ſibi muliebres has & penè pueriles nugas.

Bellus Fabulator. XXXIX.

renas hilarem navigantium pœnam,
Blandaſque mortes, gaudiumque crudele,
s nemo quondam deſerebat auditas,
ix Ulyſſes dicitur [b] *reliquiſſe,*
miror: illud, Caſſiane, mirarer,
fabulantem Canium reliquiſſet.

a Quæ navigantes hilari ſopitos cantu demulcebant, tradebantque in perniciem. b Obturatis ſociorum auribus, ſe adligato navis malo. c In tantum lepore & laſcivâ nequitiâ ſuperat Sirenum cantus & illecebras Canius.

Laus Pompeij & Ciceronis. XL.

AR ſcelus admiſit [a] *Phariis Antonius* [a] *armis;*
bſcidit [b] *vultus enſis* [c] *uterque* [d] *ſacros.*
l [e] *laurigeros ageres cùm læta triumphos:*
loc tibi, Roma, caput, cùm loquereris, erat.
ni tamen eſt pejor, quàm cauſa, Photini:
lic facinus domino præſtitit; ille [f] *ſibi.*

a Ægyptiæ ſicæ, i. e. Pompeio magno occidi juſſo à Photino, qui hoc regi Ptolemæo ſuaſit in gratiam Cæſaris. b Capita. c Photini & Antonij.
pter magiſtratus quos geſſerant ſacros, gloriam, benè merita, res geſtas, e Pompeij caput, triumphales victricis Romæ lauros geſſit, Ciceronis, loquentis Romæ. Ille caput; hic, lingua urbis. f In ſuam ſolius tam, in nullius gratiam.

Nihil dando ſe commendat. XLI.

JCE propinquorum, quâ plurima mittitur ales,
Dum Stellæ turdos, dum tibi, Flacce, paro;
urrit nobis ingens [a] *oneroſaque turba;*
n quâ ſe primum quiſque meumque putat.

a Amicorum turba, quibus omnibus munera mittere mihi foret oneroſum.

Demeruiſſe

De villâ Fauſtini, ad Baſſum. XXXV.

[a] *Baiana noſtri villa, Baſſe, Fauſtini,*
Non [b] *otioſis ordinata myrtetis,*
[c] *Viduâque platano,* [d] *tonſilique buxeto,*
[e] *Ingrata lati ſpatia detinet campi:*
Sed rure vero [f] *barbaroque lætatur.*
[g] *Hîc farta premitur angulo Ceres omni,*
Et multa [h] *fragrat teſta* [i] *ſenibus autumnis.*
Hic poſt Novembres, imminente jam brumâ,
Seras putator horridus refert uvas.
[k] *Truces in altâ valle mugiunt tauri,*
[l] *Vituluſque inermi fronte prurit in pugnam,*
Vagatur [m] *omnis turba *ſordidæ cortis:*
* *Argutus anſer* [n] * *gemmeique pavones,*
[o] *Nomenque debet quæ rubentibus pennis,*
*Et * picta perdix, Numidicæque * guttatæ,*
Et [p] *impiorum phaſiana Colchorum.*
Sonantque turres plauſibus columbarum;
Gemit hînc palumbus; inde [q] *cereus turtur.*
Avidi ſequuntur [r] *villicæ ſinum porci;*
Matremque plenam mollis agnus exſpectat.
Cingunt ſerenum [ſ] *lactei focum vernæ,*
Et [t] *larga feſtos lucet ad* [u] *Lares ſylva.*
Non ſegnis albo pallet otio [x] *caupo,*

a Villa quam habet Fauſtinus Bajus in ſinu Campaniæ, non eſt ſterilis inſtar tuæ ſuburbanæ. b Sterilibus, ſi cum frugiferis conferantur: quamvis baccæ myrtorum in medicinis utiles ſint: vel quæ locum tantùm occupant, & umbram otio abundantibus hominibus præbent. c Cœlibe, infrugiferâ, non, ut populus, vitibus maritatâ. d Buxi enim, ut nunc, in varias animalium formas tondebantur. e Nihil fructûs aut proventûs domino reddentia. f Fœcundo, ut apud barbaros & rudes, qui non ex amœnitate & elegantiâ arborum ad quincuncem diſpoſitarum, ſed ex fructu rus æſtimant. g Omnis Fauſtini domûs angulus ſtipatur frumento. h Benè olent teſtæ quibus reconditum eſt vetus vinum. i Vetere vino, ex uvâ preſſo, multis antehac autumnis; vel quia uva, ex quâ vinum, inter autumnales fructus eſt, ut ὀπώραι pro ὀπωρινοῖς καρποῖς, & *ſenibus*, ut *anus teſta*. k *Aut in reductâ valle, mugientium Proſpectat errantes greges*, Hor. l *Cui frons turgida cornibus Primis & Venerem & prælia deſtinat*. Hor. m Gallinæ, anſeres, &c. quæ ſequuntur. * *Adverte avium nativa epitheta.* n *Qui pictæ pandunt ſpectacula caudæ.* o Phœnicopterum, cujus lingua inter guloſorum delicias. p Qui malè audiunt propter parricidia, impietatem, & veneficia Medeæ. Vide Senecæ Medeæ argumentum. q Cui plumæ coloris cerei. *Aliis*, pinguis turtur. r Sinu ferentis glandes vel alium paſtum. Rob. Titius legit *ſonum* villicæ ſcil. vocantis ſues ad paſtum. ſ Candidi. t Luculentus eſt focus, lignis è vicinâ ſylvâ deſcendentibus. u Quibus juxta focum locus. x Caupo, qui ad quæſtum domini viatoribus vinum vendit, non pallet & pingueſcit otio: ſed habet quod agat, ut ſequitur.

Nec

...perdit [x] oleum lubricus palæſtrita ;
...tendit avidis rete ſubdolum turdis,
...nulâve captum lineâ trahit piſcem,
impeditam caſſibus refert damam.
...cet hilares [a] facilis hortus umbellas ;
... venit inanis ruſticus ſalutator ;
ille ceris cana cum ſuis mella,
...tamque lactis Saſſinate de ſylvâ.
...iculoſos ille porrigit [d] glires ;
[e] vagientem matris hiſpidæ fœtum ;
...dona matrum vimineo ferunt texto
...des proborum virgines colonorum.
... vocatur lætus opere vicinus,
... avara ſervat craſtinas dapes menſa :
...ntur omnes, ebrioque non novit
...r miniſter invidere convivæ,
... ſub urbe poſſides [h] famam mundam,
...urre ab altâ proſpicis [i] meras laurus,
...m Priapo non [k] timente ſecurus.
...initorem [l] farre paſcis urbano,
...ctamque portas [n] otioſus ad villam
..., ova, pullos, poma, caſeum, muſtum,
hoc vocari debet, an [o] domus longè ?

y Neque enim utitur oleo aut cerâ, ut qui non exercent palæſtram : ſpeliùs ſe exercet aucupio, venatione, &c. vide adagium *Perdere oleum & operam.*
z Luctaturi ſe ceromata ex oleo, cerâ & pulvere Ægyptio ſeu Puteolano ungebant.
a Non laboris exquiſiti, ut in ſuburbanis.
b Non portat nudum & inane *Ave*, ut clientes in urbe, ſed adfert munera, quæ ſeq.
c *Cheeſe made like a Sugar-loaf.*
d Angliçè, *A Dormouſe.*
e Hœdum balatu deſiderantem matrem capellam.
f Filiæ agricolarum ferunt dona à matribus, vel *certis aves & ova matrum.* g Quod in urbe fieri ſolet. h Præ... ſuburbanum, mundum quidem & elegans, ſed famelicum & ſte... i Solas ſteriles laurus quibus nullæ arbores fructiferæ interferuntur. ...il enim eſt quod fur auferat. l Cùm ſterilis villa non alat villicum ... m Amœnam fortè & viſu pulchram, verum non magis ſaturam ... n Pictâ tabulâ exprimitur : alludit fortè ad illud Cynici qui ſervo ...ti pictas oſtendebat dapes, quæ oculos paſcerent, non ventrem. n Ex ...curis tanquam è vinculis ſolutus. o Domus extrà urbem longè ab ...ſita, ad quam cibaria ex urbe efferuntur, ὁ πόῤῥω οἶκος.

Conviva,

Conviva, non convictor. XXXVI.

a Nero cœnam rectam clientibus exhibitam à potentioribus redegerat ad ſportulam, quæ calathus fuit, quo primum obſonia dabantur; poſteà centum quadrantes. Domitianus antiquato illo Neronis edicto revocavit cœnas. Undè hic Poëta fraudem factam à potentioribus conqueritur, qui clientibus viliſſimos, ſibi optimos apponebant cibos. De ejuſmodi convivio elegantiſſimè Plin. Jun. ep. vi. l. 2. *Convivium illius hominis ut ſibi videbatur, lautum; ut mihi, ſordidum ſimul & ſumptuoſum: nam ſibi & paucis optima quædam, cæteris vilia & minuta ponebat. Ego autem eadem omnibus pono: ad cœnam enim non ad notam invito; cunctiſque rebus ex æquo quos menſâ & toro æquavi. Etiamne libertos? Etiam: convictores enim tunc, non libertas puto. At hoc magno tibi conſtat. Minimè, quia liberti mei non idem quod ego bibunt, ſed idem ego quod liberti. Et herculè ſi gulæ temperes, non eſt oneroſum, quo utaris ipſe, communicare cum pluribus. Gula ergo reprimenda, & ità ſumptibus rectiùs tuâ continentiâ quàm alienâ contumeliâ conſulas. Igitur memento nihil magis eſſe vitandam quam iſtam luxuriæ & ſordium novam ſocietatem, quæ cùm ſint turpiſſima diſcreta at ſeparata, turpiùs junguntur.* b Sportula conductus. Al. leg. *non tam venalis.* c Sportulâ non ſublatâ. d Al. *Sugitur.* e Mytilus piſcis ex genere concharum, ſicut quos Angli vocant *Muſcles*, cujus teſta ſugenti labra ſcindere poteſt. f Fungorum ſalutarium, alij boleti, alij ſuilli ſeu porcini, alij Amantitæ. Al. *fungos ego ſumo puſillos.* g Rhombus, *Turbet*, & ſparulus piſcis vilis. h A colore pinguedinis. Al. *Aureus.* i Non habens eoſdem cibos. k In eâdem menſâ & cœnâ (ut dicitur) communi. l Non obſit nobis, quod Imp. decreto revocatur cœna ſublatâ ſportulâ.

[a] CUM vocor ad cœnam, [b] non jam venalis, ut [c] antè,
Cur mihi non eadem, quæ tibi cœna datur?
Oſtrea tu ſumis ſtagno ſaturata Lucrino;
[d] Sumitur [e] inciſo mytilus ore mihi.
Sunt tibi [f] boleti; fungos ego ſumo ſuillos.
Res tibi cum [g] rhombo eſt; at mihi cum [g] ſparulo.
[h] Cereus immodicis turtur te clunibus implet;
Ponitur in caveâ mortua pica mihi.
Cur [i] ſine te cœno, cùm [k] tecum, Pontice, cœnem?
[l] Sportula quod non eſt, proſit: edamus idem.

Qui petita extenuant. XXXVII.

a Extenuando rem quam petis.

[a] ESSE nihil dicis, quidquid petis, improbe Cinna:
Si nil Cinna petis; nil tibi, Cinna, nego.

Purpura ſordibus emitur. XXXVIII.

a Vina vetuſtiſſima, *Hyperbolicè.*

CEntenis quòd emis pueros, & ſæpe ducenis:
Quod [a] ſub rege Numâ condita vina bibis:

Quòd

Quòd conſtat decies tibi [b] *non ſpecioſa ſupellex:*
Libra quòd argenti millia quinque rapit:
[c] *Aurea quod fundi pretio carruca paratur:*
Quòd pluris [d] *mula eſt, quàm domus empta tibi:*
Hæc animo credis magno te, Quincte, parare?
Falleris. [e] *Hæc animus, Quincte, puſillus emit.*

b Etiam quotidiana vulgaris tua ſupellex. c Quod rheda aurata ceu aureis bracteis diſtincta, conſtet quanti fundus. d Alij *nulli*: noſtra lectio placet, ut aptè jungatur hyperbolicum mulæ pretium pretio carrucæ. e Magnus animus tantam pecuniæ vim in amicos pauperes potiùs erogâſſet, honeſtæ ipſorum neceſſitati ſuccurrens; quam ſumptuum ambitione parâſſet ſibi muliebres has & penè pueriles nugas.

Bellus Fabulator. XXXIX.

[a] *SIrenas hilarem navigantium pœnam,*
Blandaſque mortes, gaudiumque crudele,
Quas nemo quondam deſerebat auditas,
Fallax Ulyſſes dicitur [b] *reliquiſſe,*
Non miror: illud, Caſſiane, mirarer,
[c] *Si fabulantem Canium reliquiſſet.*

a Quæ navigantes hilari ſopitos cantu demulcebant, tradebantque in perniciem. b Obturatis ſociorum auribus, ſe adligato navis malo. c In tantum lepore & laſcivâ nequitiâ ſuperat Sirenum cantus & illecebras Canius.

Laus Pompeij & Ciceronis. XL.

PAR ſcelus admiſit [a] *Phariis Antonius* [a] *armis;*
Abſcidit [b] *vultus enſis* [c] *uterque* [d] *ſacros.*
Illud [e] *laurigeros ageres cùm læta triumphos:*
Hoc tibi, Roma, caput, cùm loquereris, erat.
Antoni tamen eſt pejor, quàm cauſa, Photini:
Hîc facinus domino præſtitit; ille [f] *ſibi.*

a Ægyptiæ ſicæ, i. e. Pompeio magno occidi juſſo à Photino, qui hoc regi Ptolemæo ſuaſit in gratiam Cæſaris. b Capita. c Photini & Antonij. d Propter magiſtratus quos geſſerant ſacros, gloriam, benè merita, res geſtas, &c. e Pompeij caput, triumphales victricis Romæ lauros geſſit, Ciceronis, caput loquentis Romæ. Ille caput; hic, lingua urbis. f In ſuam ſolius vindictam, in nullius gratiam.

Nihil dando ſe commendat. XLI.

LUCE propinquorum, quâ plurima mittitur ales,
Dum Stellæ turdos, dum tibi, Flacce, paro;
Succurrit nobis ingens [a] *oneroſaque turba;*
In quâ ſe primum quiſque meumque putat.

a Amicorum turba, quibus omnibus munera mittere mihi foret oneroſum.

Demeruiſſe

Demeruiſſe duos, votum eſt : offendere plures,[b]
Vix tutum : multis mittere dona, grave eſt.
Quâ poſſum ſolâ veniam ratione[c] *merebor :*
[d] *Nec Stellæ turdos, nec tibi, Flacce, dabo.*

b Beneficio mihi conciliare te & Stellam volebam.
c Reſpicit ad quod priùs dixerat *Demeruiſſe.*
d Itâ nec vos ſibi prælatos querentur cæteri.

Cœna jejuna. XLII.

ESSE negas coctum leporem, poſciſque flagella.
Mavis, Rufe, coquum ſcindere, quam leporem.

Domitianus Deus major Jove. XLIII.

CÆſaris[a] *alma dies, &*[b] *luce ſacratior illâ,*
Conſcia[c] *Dictæum quâ tulit Ida Jovem,*
Longa precor,[d] *Pylioque veni numeroſior ævo,*
Semper &[e] *hoc vultu, vel meliore nite.*
[f] *Hic colat Albano Tritonida*[g] *cultus in*[h] *auro,*
*Perque *manus tantas plurima*[i] *quercus eat.*
[k] *Hic colat ingenti redeuntia ſecula luſtro,*
Et[l] *quæ Romuleus ſacra Terentus habet.*
Magna quidem ſuperi petimus,[m] *ſed debita terris :*
[n] *Pro tanto quæ ſunt improba vota deo ?*

a Natalis Domitiani.
b Jovis natali ſacratior. *Adulatoriè.*
c In Idam, Cretæ montem vel ipſa Rhea ſeceſſiſſe, vel filium Jovem clam alendum Curetibus & nymphis tradidiſſe fingitur, ne à patre Saturno voraretur, Dictæus idem quod Cretenſis.
d Numeroſior quam Neſtori (qui Pylo oriundus) ſuus natalis. e Feliciter ut nunc, vel etiam feliciùs. f Domitianus diù celebret annua Minervæ (quam ſuperſtitiosè coluit) quinquatria, quæ ipſe inſtituit in arvo Albano. Vide Sueton. Domit. cap. 4. g Redimitus auro, vel & ipſe Deus ac Dominus : ſic enim ſe coli voluit ; alij leg. *multus*, id eſt, frequens, totus. h Sunt qui *arvo* malint : ego retinuerim *auro*, retulerimque ad auream coronam, quâ redimitus Domit. certaminibus Poëtarum & Oratorum, ſceniciſque ludis præſidebat, atque. i Victores ornavit coronis quernis. * Cæſaris Domitiani, cujus manum infra vocat *Ingentem.* k Domit. celebret ludos ſeculares. (Vid. Sueton. Domit. c. 4. & Cenſorinum de die natali) qui centeſimo quoque anno celebrabantur ; quod longum appellat luſtrum, quod proprium eſt quinque annorum : reſpicit item cenſuram quam aſſumſit ſibi Domitianus, Sueton. cap. 8. Cenſoris autem erat condere luſtrum. l Sacra quæ fiebant ad aram Ditis in Campo Martio, ludis ipſis ſecularibus, Val. Max. l. ii. c. 4. Vide Ang. Politiani Miſc. c. 58. m Sub hujus imperio, qui non pauca ſtruxit templa, multa refecit. n Nullæ preces iniquæ, nullæ non probandæ, quæ pro Deo & Domino noſtro Domitiano ſuſcipiuntur.

De

De Nivibus, Adulatoria. XLIV.

ADſpice quam denſum [a] *tacitarum* [b] *vellus aquarum*
Defluat in vultus Cæſaris, inque ſinus.
[c] *Indulget tamen ille Jovi, nec vertice moto*
[d] *Concretas pigro frigore* [e] *ridet aquas;*
[f] *Sidus Hyperborei ſolitus laſſare* [g] *Bootæ,*
Et madidis [h] *Helicen* [i] *diſſimulare comis.*
[k] *Qui* [l] *ſiccis laſcivit aquis, & ab æthere ludit,*
[m] *Suſpicor has pueri Cæſaris eſſe nives.*

a Quæ nullo ſtrepitu ingruunt, ut grando & imber. b Nivem Græci vocant ἐιαῶδες ὕδωρ. Arnob. il. 11. *plumeas cruſtulas & nives plumeas. Qui dat nivem ſicut lanam*, Pſaltes. c Domit. tamen ut plene operaretur, nec ludos hoſce in Jovis forte honorem inſtitutos impediret, ſuſtinuit ſubningente Jove, i. e. aëre permanere. Sic Sueton. Dom. c. 4. d Nives Periphraſis Philoſophica. e Heraldus hunc locum ſuſpicatur, & legit, vel *reicit* pro *rejecit*; vel *ne vertice moto concretas pigro frigore tardet aquas*, retineo tamen *ridet*, & expono *non curat*. f Qui vel à puero (namque pene puer contra Cattos, & poſtea Sarmatas ac Dacos, pugnaverat, Sueton. c. 2. Domit.) didicerat tolerare, immò patientiâ fatigare frigus ſub gelido Septentrione. g Sideris quod Urſam majorem inſequi videtur. h Frigus, imbres, nives Boreales, quâ ſita eſt Helice urſa major è 27 ſtellis, qui & Arctophylax è 20 ſtellis. i Præ ſe ferre non commoveri. k Heraldus legit Quis, &c. interrogativè. l Nive, ex aquis concretâ. m Adulatoriè innuit nives has immiſſas à puero Domitiani, quem tulerat ex Domitiâ Auguſta, nuper extincto & in Deorum album relato.

Horæ cujuſque officia. XLV.

[a] *PRima* [b] *ſalutantes atq; altera continet hora;*
[c] *Exercet raucos tertia cauſidicos.*
In quinctam [d] *varios extendit Roma labores.*
[e] *Sexta quies laſſis, ſeptima finis erit.*
Sufficit in nonam [f] *nitidis octava palæſtris.*
Imperat [g] *extructos frangere nona toros.*
[h] *Hora libellorum decima eſt, Eupheme, meorum:*
Temperat [i] *ambroſias cùm tua cura dapes;*
Et bonus æthereo laxatur [i] *nectare Cæſar,*
[k] *Ingentique tenet pocula parca manu.*

a Prima quæ illuceſcentem excipit diem artificialem, & ſecunda. b Clientes ſalutantes patronos, Juv. Satyr. i. v. 127. c Tertiâ aguntur cauſæ. d Suas quiſque occupationes. e Interjungunt qui laſſi ſunt ſextâ, opus reſumpturi ſeptimâ finiendum. f Exercitationibus & balneis, quorum æſtate, octava; hyeme nona erat hora. Plinius lib. iii. Epiſt. 1. g Lector ſternere & toros compoſitos diſturbare iis inſidendo, i. e. cœnare, nona quidem æſtate; hyeme, decima. h Saturis & mero jam incaleſcentibus lectitare inter pocula uſitatum: petit itaque Poëta ab Euphemo menſæ Domitiani imperatore & extructore, ut opportuno hoc tempore ſua carmina Imperatori offerat. i Deum inſinuat Domitianum, adulatoriè, vinum illi & dapes Deorum attribuens. k Cæſarea, divinâ, & Ἀντιθέτως τῷ *parca*, id eſt, modica. Domitianum palpat, *quaſi parcè biberet.*

E [l] *Tunc*

l Hæc hora eſt & tempus legendi jocoſorum carminum. m Veretur jocoſa mea & conviviis apta Muſa liberè aggredi divinum Imperatorem rebus ſeriis & gravibus occupatum matutino tempore, & antè cœnam.

l Tunc admitte jocos: m greſſu timet ire licenti
Ad matutinum noſtra Thalia Jovem.

De ſe modeſtè. XLVI.

DUM novus eſt, a neque adhùc raſâ mihi fronte libellus;
Pagina dum tangi non benè ſicca timet:
I puer, & caro perfer leve munus amico,
Qui meruit b nugas primus habere meas.
c Curre, ſed inſtructus; comitetur Punica librum
Spongia: muneribus convenit illa meis.
Non poſſunt noſtros multæ, Fauſtine, lituræ
Emendare jocos: d una litura poteſt.

a Nondum pumice lævigatus. b Carmina hæc mea: *modeſtè.* c Al. *Curre; ſed inſtructum comitetur pumice librum Spongia*, ut vel probatus pumice poliatur; vel damnatus ſpongiâ deleatur. d Emendationi libri mei meliùs conſules cuncta ſimul delendo, quàm ſingula corrigendo: primas autem meditationes membranis, codicillis ac pugillaribus veteres inſcribebant, quas correctas in chartas tranſcribebant, vel improbatas ſpongiâ delebant: undè jocoſè Auguſtus reſpondit tragœdiam ſuam Ajacem *in ſpongiam incubuiſſe.*

In Ant. Saturninum. XLVII.

a DUM nimiùm vano tumefactus nomine gaudes,
Et b Saturninum te miſer eſſe pudet,
Impia c Parrhaſiâ moviſti bella ſub urſâ,
Qualia d qui e Phariæ conjugis arma tulit.
f Exciderat ne adeò fatum tibi nominis hujus,
Obruit Actiaci quod gravis ira freti?
g An tibi promîſit Rhenus, quod non dedit illi
Nilus, & h Arctois plus licuiſſet aquis?

a L. Antonius Saturninus Domitiani ſævitiâ & verborum injuriâ (ut ſcribit Aurelius Victor) accenſus, bellum civile in Germaniâ ſuperiori, cui præſidebat, movit: captus poſtea fuit & interfectus: arguit ipſum Poëta ab utriſque nominis omine id molitum fuiſſe; utrumque verò mali ominis & lethale extitiſſe. b Antonius eſſe vis, non Saturninus: orbis totius imperium affectas, pudet eſſe præſidem tantùm Germaniæ. c In Germaniâ quæ Septentrionem ſpectat, ubi Caliſto Lycaonis filia à Parrhaſiâ urbe Arcadiæ in urſæ majoris ſidus verſa fulget. d Antonius triumvir. e Cleopatræ reginæ Ægypti, cujus Pharos inſula. f An non meminiſti quàm malo omine tibi foret imitandus Antonius, qui ad Actium Epiri promontorium ab Auguſto navali prœlio devictus, cum Cleopatrâ fugit in Ægyptum, ubi ſe interfecit? g An tu Germaniæ viribus fretus ſperâſti victoriam, quam ille non aſſecutus eſt Ægypti copiis nixus? h Fluminibus Germaniæ.

i Ille

i *Ille etiam noſtris Antonius occidit armis*
Qui tibi collatus, perfide, Cæſar erat.

i Emphaticè: ille triumvir tibi præfidi collatus videri poſſet Imperator: victus tamen.

Ad Silium Italicum Poëtam. XLVIII.

SILI [a] *Caſtalidum decus ſororum,*
Qui [b] *perjuria barbari furoris*
Ingenti premis ore, [c] *perfidoſque*
Aſtus Hannibalis, [d] *leveſque Pœnos*
Magnis [e] *cedere cogis* [f] *Africanis;*
Paullum ſepoſitâ ſeveritate,
Dum blandâ [g] *vagus aleâ December*
[h] *Incertis ſonat hinc & hinc fritillis,*
Et ludit [i] *Popa* [k] *nequiore talo,*
Noſtris otia commoda Camœnis.
Nec torvâ lege fronte, ſed remiſſâ
Laſcivis madidos [l] *jocis libellos.*
[m] *Sic forſan tener auſus * eſt Catullus*
Magno mittere paſſerem Maroni.

a Muſarum frequentantium fontem in radicibus Parnaſſi, in quem Caſtalia virgo Apollinem fugiens verſa eſt.
b Qui forti & ſonoro epico carmine ſcribis bellum Punicum ſecundum, quod opus extat.
c Pœni autem ſemper fœdifragi; crudelis Hannibal.
d Incertæ fidei; unde in proverbium abiit, *Punica fides.* e Graphicè depingit eos coactos cedere, ſic Horat. l. i. ult. Sat. *Turgidus Alpinus jugulat dum Memnona.* f Scipioni utrique; quorum alteri deletâ Carthagine, cognomen inditum Africani. g Propter licentiam ludorum & libertatem in Saturnalibus. h Pyrgis ſeu turriculis ligneis corneiſve intùs gradatim aſperis, è quibus excutiebant aleas, ne fraus fieret fortunæ aleas componendo, ideò additum epitheton *Incertis.* i Popa inſignis aleator; vel legendum *rota,* aleatorum circumſtantium corona. k Merâ manu jacto, abſque fritillo. l Meis carminibus jocoſis. m Virgilio non potuit, quem multo ætate præceſſerat: verùm hoc fingit Martialis, tum ut ſe Catullo, tum Virgilio Silium conferret, qui Maronem diligenter imitatus eſt, & natalem ejus aramque religioſiſſimè coluit: lege itaque, * *auſus & Catullus* hâc mente; ſic fortè etiam Catullus, ſi vixiſſet coævus Virgilio, ut tibi ego, auſus fuiſſet mittere ſuos hendecaſyllabos, &c. Alij putant Catullum fuiſſe Virgilio coævum.

Malus debitor feſtivè eluſus. XLIX.

MILLE *tibi nummos heſternâ nocte roganti,*
In ſex aut ſeptem, Cæciliane, dies,
[a] *Non habeo, dixi: ſed tu cauſſatus amici*
Adventum, lancem paucaque vaſa rogas.

a Negavi me habere, non quòd non haberem, ſed tibi creditos perderem: quod ſi tu vel tam ſtupidus fueris, vel eſſe te ſimuleris, ut hoc non ſentias; ego tamen non ita ſtultus qui tibi credam vaſa 〈10〉00 H. S. pendentia, cui negavi 1000 H. S.

Stultus es? an ſtultum me credis, amice? negavi
Mille tibi nummos: millia quinque dabo?

De puero ſtillicidio jugulato. L.

a Ubi ſtillicidium eſt portæ Capenæ vicinæ columnis à Vipſanio Agrippâ extructis.
b Cúmque occidiſſet puerum.
c Soluta eſt calore vulneris -----
d ----- Stiria, cujus acies, non ſecus atque ferri puerum jugularet.

QUA vicina [a] pluit Vipſanis porta columnis,
Et madet aſſiduo lubricus imbre lapis,
In jugulum pueri, qui roſcida templa ſubibat,
Decidit hyberno prægravis unda gelu:
[b] *Cúmque peregiſſet miſeri crudelia fata,*
[c] *Tabuit in calido vulnere [d] mucro tener:*
Quid non ſæva ſibi voluit fortuna licere?
Aut ubi mors non eſt, [e] ſi jugulatis aquæ?

e Si quæ naturâ molles ſunt aquæ etiam jugulant.

Nummum à Cæſare elicit. LI.

a Cæſar Domitiane.
b Al. *Num minùs ergo ſoles?*
c Sed & muneribus juris trium liberorum & dignitate Tribunitiâ & Equeſtri.

SÆpè meos laudare ſoles, [a] Auguſte, libellos:
Invidus eccè negat: [b] non minus ergo ſoles.
Quid, quòd honorate [c] non ſolâ voce dediſti,
Non alius poterat quæ dare dona mihi?
Eccè iterum nigros [d] corrodit lividus ungues;
[e] *Da, Cæſar, tanto tu magis, ut doleat.*

d Invidiâ & animi anxietate. e Urbana & artificioſa mendicatio.

Rara juvant. LII.

a Libelli fortaſsè mei nimis multi nocent gratiæ ipſorum, lectori faſtidium parientes propter numerum.
b Quæ rara, cara.
c Gratior eſt parvus liber Satyrarum Perſii, quam ingens volumen Marſi, quo bellum Herculis ſcripſit a Amazonas, quod Amazonida inſcripſit.

[a] *OBſtat, care Pudens, noſtris ſua turba libellis,*
Lectoremque frequens laſſat, & implet opus.
[b] *Rara juvant; primis ſic major gratia pomis:*
Hybernæ pretium ſic meruêre roſæ.
[c] *Sæpiùs in libro memoratur Perſius uno,*
Quàm levis in totâ [d] Marſus Amazonide.
Tu quoque de noſtris releges quemcunque libellis,
Eſſe puta ſolum: ſic tibi pluris erit.

d Credo ego alium hunc fuiſſe Marſum ab illo Epigrammatographo, cujus ſæpè meminit.

De

De ape electro incluſâ. LIII.

ET [a] latet & lucet, [b] Phaëtontide condita guttâ,
Ut videatur apis [c] nectare clauſa ſuo.
[d] Dignum tantorum pretium tulit illa laborum:
Credibile eſt ipſam ſic voluiſſe mori.

a Incluſa eſt. b Electro. c Melle, cujus colorem refert flavum electrum. d Ob ſtrenuos in mellificiis labores merita eſt nobile hoc ſepulchrum.

Laudat libellos ſuos. LIV.

NEſcis, crede mihi, quid ſint epigrammata, Flacce,
Qui tantùm luſus illa, jocoſque putas.
*Ille magis ludit [a] qui ſcribit * prandia ſævi*
*Tereos: aut cœnam, * crude Thyeſta, tuam:*
Aut [b] puero [c] liquidas aptantem Dædalon alas,
Paſcentem Siculas aut Polyphemon oves.
A noſtris procul eſt omnis [d] veſica libellis:
Muſa nec inſano [e] ſyrmate noſtra tumet.
Illa tamen [f] laudant omnes, mirantur, adorant;
Confiteor: laudant illa, ſed [g] iſta legunt.

a Qui tragica aut epica ſcribit, argumenti fabuloſi, de Tereo, & Thyeſte. * Liberos ſuos edentibus, de Dædali fugâ, atque Polyphemi immanitate. b Icaro. c Cerâ aptatas & à ſole liquefactas. d Argumentum cothurnatum & verba ventoſa, turgida, ampulloſa, nugæ bullatæ. e Stylo tragico: eſt enim Syrma ea veſtis pars quæ oblongâ ſolum verrit: qualem in tragœdiis induti reges & heroës trahebant per theatra. f Tanquam jucunda, ſublimia & grandia. g Hæc epigrammata quæ brevia, acuta, & in uſum vitæ falſa.

Vive ut moriturus. LV.

O Cui [a] Tarpeias licuit contingere quercus,
Et meritas [b] primâ cingere fronde comas:
Si ſapis, [c] utaris totis, Coline, diebus,
Extremumque tibi ſemper adeſſe putes.
[d] Lanificas nulli tres exorare [d] puellas
Contigit: obſervant, quem ſtatuêre, diem.
Divitior [e] Criſpo, Theaſeâ conſtantior ipſo,
Lautior & [f] nitido ſis Meliore licet:
Nil adicit penſo Lacheſis, fuſoſque ſororum
Explicat, & ſemper de tribus [g] una ſecat.

a Coronam quernam in quinquennali certamine triplici, muſico, equeſtri, gymnico, inſtituto à Domitiano in honorem Jovis Capitolini: ſed & querna coronabantur vates magni, heroici ſcilicet. b Nobiliſſimâ, Jovi ſacrâ, ab Imperatore datâ. c Ad voluptates, & vitæ hujus gaudia. d Parcas, quibus ſit vitæ ducendi & abſolvendi modus & cura. e Neronis vitrico, cujus opibus Nero ditatus eſt. f Splendido & lauto Meliore; nobili ex epiced. 2. Sylvæ Papinij & epitaphio Glauciæ. g Atropos, vel etiam Lacheſis.

De donis inſidioſis. LVI.

MUnera quòd ſenibus, viduiſque ingentia mittis,
Vis te munificum, Gargiliane, vocem?
Sordidius nihil eſt, nihil eſt te ſpurcius uno,
[a] Qui potes inſidias dona vocare tuas.
Sic avidis fallax indulget piſcibus hamus:
Callida ſic ſtultas decipit eſca feras.
Quid ſit largiri, quid ſit donare, [b] docebo,
Si neſcis: dona, Gargiliane, mihi.

a Qui munificentiæ titulo inſignis hamos, quibus orborum ſenum ac divitum viduarum ineſcas hæreditates. Senec. epiſt. viij. *Munera iſta fortunæ putatis? inſidiæ ſunt.* b Munificus verè & liberalis eris, ſi mihi meique ordinis viris largitus fueris, qui vicem reddere non poſſumus.

De vipera electro incluſâ. LVII.

[a] FLentibus Heliadum ramis dum vipera ſerpit,
[b] Fluxit in obſtantem ſuccina [c] gemma feram:
Quæ dum miratur [d] pingui ſe [d] rore teneri,
Concreto riguit vincta repentè [d] gelu.
[e] Ne tibi regali placeas, Cleopatra, ſepulchro;
Vipera ſi tumulo nobiliore jacet.

a Ramis populi electriferæ. b Artificium refert Poëticè ad caſum. c Al. *Gutta.* d Succino. e E prœlio Actiaco fugiens Cleopatra in Ægyptum ſe incluſit ſepulchro, quod ipſa splendidum exſtruxerat, undè extracta aſpidis morſu periiſſe putabatur: quod Poëta reſpicere videtur, cùm viperæ tumulum conferat tumulo illius quæ aſpidis morſu periit.

Mors inſtat ubique. LVIII.

[a] ARdea ſolſtitio, [b] Caſtranaque rura petantur,
*Quique * Cleonæo ſidere fervet ager:*
Cum † Tiburtinas [c] damnet Curatius auras,
Inter [d] laudatas ad Styga miſſus [d] aquas.
Nullo fata loco poſſis excludere: [e] cùm mors
Venerit, in medio Tibure Sardinia eſt.

a Petamus medio æſtatis fervore loca vel calidiſſima & peſtilentia, Ardeam, Caſtrum Inui. b Sic reſtituit Petr. Scriverius ex opt. libri fide, loco τῦ *Peſtanaque,* tum quia ſeceſſus amœnior, tum quia Ardeæ propius Caſtrum Inui. Cui adſtipulatur Ph. Cluverius l. xiii. c. 3. Ital. * Æſtivo, ſic enim ſimpliciter poſitum ſignificat. † Baias poſtquam in ſaluberrimo Tiburis cœlo periit Curiatius. c Morte ſuâ reddat infames. d Aquam Martiam, quæ ſe in Tiburtinam aperit. Plin. l. xiij. c. 3. e Ubi fatalis hora venerit, ſaluberrimus locus, qualis eſt Tibur, vitam non magis conſervat quàm Sardinia inſula cœli intemperie & gravitate peſtilentiſſimi, ob ſalinas, graves Auſtros, Solpugas venenatæ formicæ genus, ſeu Batrachium.

Villæ deſcriptio elegans. LIX.

JULI jugera pauca Martialis,
Hortis Heſperidum beatiora,
[a] *Longo Janiculi jugo recumbunt:*
Lati collibus imminent receſſus,
[b] *Et planus modico tumore vertex*
Cœlo perfruitur ſereniore:
Et curvas nebulâ tegente valles
Solus luce nitet peculiari:
Puris leniter admoventur aſtris
Celſæ culmina delicata villæ.
Hinc [c] *ſeptem dominos videre montes,*
Et totam licet [d] *æſtimare Romam,*
Albanos quoque, Tuſculoſque colles,
[e] *Et quodcunque jacet ſub urbe frigus,*
Fidenas [f] *veteres,* [g] *breveſque Rubras,*
Et quod virgineo [h] *canore gaudet,*
Annæ pomiferum nemus Perennæ.
[i] *Illic Flaminiæ, Salariæque*
Geſtator patet, eſſedo tacente,
Ne blando rota ſit moleſta ſomno;
Quem nec rumpere nauticum celeuſma,
Nec clamor valet [k] *helciariorum,*
Cùm ſit tam [l] *propè Milvius,* [m] *ſacrumque*
Lapſæ per Tiberim volent carinæ.
[n] *Hoc rus (ſeu potiùs domus vocanda eſt)*

a Porrigebatur enim ad pontem Milvium Janiculum, excelſus mons non procul ab Urbe, trans Tiberim ſitus.
b In vertice Janiculi planities eſt, quæ colles ſuperat, ſerena, & ſuda, non nebulis, ut valles, tecta. Hic Julij Mart. villa.
c Septem colles, Palatinum, Capitolinum, Quirinalem, Cœlium, Eſquilinum, Viminalem, Aventinum, quibus impoſita Roma rerum domina.
d Luſtrare oculis.
e Et quæcunque loca frigida ſuburbana.
f Roma enim antiquiores.
g Oppid. parvum, fortè *Ulubras*.
h *Cruore* multi legunt. Nemus ſcilicet Dianæ Aricinæ, in quo fecerant ſacra non mitiora quàm Tauricæ Dianæ. Strabo l. 5. Cruor itaque vel virginum cæſarum vel Annæ Perennæ, quæ Didonis ſoror (ut habent fabulæ) Laviniæ inſidias fugiens ſe in Numicium fl. dedit præcipitem; ſeu (ut tradunt melioris fidei hiſtorici) anus Bovillis oriundæ, quæ populo per ſeditionem in montem digreſſo cibum tulerit, ſeque poſtea ex altâ feneſtrâ præcipitavit. Vide Ovid. iii. Faſt. Macrob. ii. Saturn. c. 12. & Tiraquell. ad l. 3. Alexand. lege tamen cum ſummo viro Nicolao Heinſio *canore*, non *cruore*, ad mentem Ovidij; *Illic & cantant quicquid didicêre Theatris; Et jactant faciles ad ſua verba manus.* Faſt. l. iii. v. 535. i Ex hâc villâ proſpiciuntur eſſeda & currus in viâ Flam. & Salariâ; non tamen audiuntur, aut ſomnum interpellant. k Qui navem adverſo flumine, vel qui navis anchoram ſeu grave aliud pondus uno connixu & mutuo hortatu moliuntur. l Pons Milvius, qui in viâ Flaminiâ ultra primum lapidem. m Pro Deo cultum Virg. viij. Æneid. n Honeſtior, gratior, laudatior ſit domus iſta à domino Julio Mart. viro hoſpitali.

Commendat dominus; tuam putabis:
Tam non invida, tamque liberalis,
Tam comi patet hoſpitalitate.
Credas [o] *Alcinoi pios Penates,*
*Aut * facti modò divitis* [p] *Molorchi.*
[q] *Vos nunc omnia parva qui putatis,*
Centeno gelidum ligone Tibur,
Vel Præneſte domate, [r] *pendulamque*
Uni dedite Setiam colono:
[s] *Dum, me judice, præferantur iſtis*
Julî jugera pauca Martialis.

o Regis Phæacum, qui Ulyſſem enatantem benigno hoſpitio excepit. Hom. Odyſſ. ζ.

p Pauperis paſtoris qui Herculem ad leonem Nemeæum occidendum venientem hoſpitio excepit.

* Quem *modò divitem factum* appellat Poëta, quòd juxta Herculis fanum ſplendido luxu à Domitiano extructum, Molorcho ſacellum condiderat & ipſum denariis ditatum. q *Epiphonema.* Ite jam avari quibus non ſufficiunt latifundia quæ milvus oberret; ego vel toti Tiburi, Præneſti, & Setiæ pauca hæc Martialis jugera antefero. r In declivitate montis ſitam. s Malo jugerum paucorum Julij Mart. quam totius Setini agri dominus eſſe.

Vinum nobile, ſed ſuſpectum. LX.

TU [a] *Setina quidem ſemper, vel* [a] *Maſſica ponis,*
Papile: [b] *ſed rumor tam bona vina negat.*
Diceris hâc factus [c] *cælebs quater eſſe lagenâ;*
Nec puto, nec credo, Papile, [d] *nec ſitio.*

a Vina nobilia, è Setiâ & Maſſico in Campaniâ.

b Immò veneno miſta eſſe fama eſt.

c Viduus, uxoribus veneno ſublatis: de voce *cælebs* vide quæ ad Senec. Hippolyt. v. 228.

d Nolo tamen bibere; malo enim famæ quàm experientiæ fidem habere.

Ad exigentem libellos ſuos. LXI.

EXigis, ut donem noſtros tibi, Quincte, libellos:
Non habeo, ſed habet [a] *bibliopola Tryphon.*
Æs dabo pro nugis, & emam tua carmina ſanus?
Non, inquis, faciam [b] *tam fatuè:* [c] *nec ego.*

a Clarus præfatione Quinctilian.

b Qui emam nugas.

c Qui donem fatuo.

Amicitia

Amicitia & in morientibus vivit. LXII.

CUM [a] *gravis extremas* [b] *Veſtinus duceret horas,*
Et jam per Stygias eſſet iturus aquas;
Ultima volventes orabat penſa ſorores,
Ut traherent parvâ ſtamina [c] *pulla morâ.*
[d] *Jam ſibi defunctus, caris dum vivit amicis;*
Moverunt tetricas tam pia vota deas.
Tam largas partitus opes à luce receſſit:
Seque [e] *mori poſthac credidit ille* [e] *ſenem.*

a Gravi morbo affectus.
b Filius Veſtini, qui in conſulatu præter culpam a Nerone mori juſſus eſt.
c Nigra quæ mortem minentur; ut contrà *albi*, ubi vitam Parcæ protrahunt, Juv. Sat. xii. v. 65.
d Non vitæ deſiderio moram hanc orabat, ſed ut bona ſua amicis divideret.
e Mori maturum.

Laus matronæ. LXIII.

O Felix [a] *animo, felix Nigrina* [b] *marito,*
Atque inter Latias gloria prima nurus.
[b] *Te patrios miſcere juvat cum conjuge cenſus,*
Gaudentem ſocio, participique viro.
Arſerit [c] *Evadne flammis injecta mariti,*
Nec minor [d] *Alceſtim fama ſub aſtra ferat;*
Tu meliùs certo meruiſti pignore vitæ,
Ut tibi non eſſet morte probandus amor.

a Tuo, id eſt, vitæ tuæ, quæ vel ſine animæ tuæ jacturâ plus marito profuiſti, quàm Evadne & Alceſtis pro & cum ſuis morientes, namque,
b Tu marito tuo, cui lege non licuit patrimonium uxoris caducum participare, è quâ liberòs non procreâſſet, liberaliter impertiiſti à patre tibi relictos cenſus: ſic enim malo legere quàm *ſenſus*, ut vulgò.
c Quæ ſe in rogum Capanei conjugis injecit. d Quæ conjugis Admeti mortem ſuâ redemit.

In Zoilum invidum. LXIV.

NUnquam divitias deos rogavi,
Contentus modicis, meoque lætus;
Paupertas, veniam dabis, recede.
Cauſa eſt quæ ſubiti, novique voti?
Pendentem volo Zoilum videre.

Paupertati, quæ mihi hactenus cordi & in votis erat, jam renuncio; mutato conſilio & voto diteſcere volo, nec alia de causâ quam ut ij qui rebus meis medicè lætis invident, lætiſſimas ubi viderint, invidiâ rumpantur aut ad laqueum fugiant.

Cœna oculos paſcens. LXV.

AD cœnam nuper Varus me fortè vocavit;
Ornatus dives, parvula cœna fuit.
Auro, non dapibus oneratur menſa: miniſtri
Apponunt oculis plurima, pauca gulæ.
Tunc ego, non oculos, ſed ventrem paſcere veni:
Aut appone dapes, Vare, vel aufer opes.

De ſene adulatore. LXVI.

COndita cùm tibi ſit jam ſexageſima meſſis,
Et facies multo ſplendeat alba pilo;
[a] *Diſcurris totâ vagus urbe, nec ulla cathedra eſt,*
Cui non manè feras irrequietus Ave;
Et ſine te nulli fas eſt prodire tribuno,
Nec caret officio conſul uterque tuo;
Et [b] *ſacro decies repetis Palatia clivo,*
[c] *Sigerioſque meros, Partheniosque ſonas.*
Hæc faciant ſanè juvenes; deformius, Afer,
Omninò nihil eſt [d] *ardelione ſene.*

a Ambitioſâ indagine officioſus per omnia divitum atria, quos vel in ipſis atriis egredientes, vel in cathedris ſedentes admiſſus ſalutas, diſcurris portans ineptum *Ave*, cui jam ſexagenario & cano dicendum potiùs fuerat *Vale*.

b Multotiès per viam Sacram repetis Cæſaris domum. c Jactas ubique familiaritatem tuam cum aulicis. Crepas uſque Sigerium & Parthenium Cæſaris cubicularios. d Ardelio, homo inquietus, hùc illuc ſemper volitans, omnibus negotiis ſe immiſcens. Hinc eleganter Phædrus: *Eſt Ardelionum quædam Romæ natio, trepidè concurſans, occupata in otio; Gratis anhelans, multa agendo nihil agens; Sibi moleſta, & aliis odioſiſſima.*

Ad Mathonem. LXVII.

HOſpes eras noſtri ſemper, Matho, Tiburtini.
Hoc emis: [a] *impoſui, rus tibi vendo tuum.*

a Decepi ego te, immò tu teipſum, dum mancipio tuum pretio vis eſſe prædium, &c.

Tacere

Tacere poſſe magnum eſt. LXVIII.

DEclamas in febre, [a] *Mathon: hanc eſſe phreneſim*
[b] *Si neſcis, non es ſanus, amice Mathon.*
Declamas æger, declamas [c] *hemitritæus.*
[d] *Si ſudare aliter non potes, eſt ratio.*
[e] *Magna tamen res eſt, errans cùm viſcera febris*
Exurit: [f] *res eſt magna* [g] *tacere, Mathon.*

a Cauſidicus Juv. Sat. i. v 32. b Si neſcis hanc eſſe inſaniam, quòd febricitans declamas, perditâ ſanè & deploratâ laboras inſaniâ, cujus ſenſum non habes: eſt autem Phreneſis inſania ex inflammatione Cerebri orta, Celſus. c Semitertianâ laborans. d Si hoc facias quo elicias ſudorem & hinc febrem leves, habes ſanè cur declames. e Poſſe in febre declamare, inquit Poëta ex perſonâ Mathonis. f Reſpondet objectioni Poëta. g Non clamare, non ingemiſcere: arguit autem Mathonem vel improbæ & effrænis loquendi libidinis, vel pronunciationis querulæ & quaſi in febri queritantis.

Sapientia in adverſis. LXIX.

[a] *SEcuro nihil eſt te, Nævole, pejus; eodem*
Solicito nihil eſt, Nævole, te melius.
Securus, nullum reſalutas, deſpicis omnes;
[b] *Nec quiſquam liber, nec tibi gratus homo eſt.*
Solicitus donas, dominum regemque ſalutas;
Invitas; eſto, Nævole, [c] *ſolicitus.*

a Te curis vacuo & proſperè agente nihil arrogantius & inſolentius, curis preſſo modeſtior nemo aut ſummiſſior; & quod de Caligulâ Paſſienus, *Nemo fuit ſervus melior, nemo dominus deterior.* b M. S. Bodl. *Nec quiſquam vivus, nec tibi notus homo eſt.* c Ut fies uſque modeſtus.

Vinum diſſimile. LXX.

[a] *NOS bibimus vitro, tu* [b] *myrrhâ, Pontice: quare?*
[c] *Prodat perſpicuus ne duo vina calix.*

a Convivæ tui. b Poculo myrrhino. c Ne ſi tu vitreis, ut nos biberes, appareret te non idem vinum bibere quod nos, ſed generoſius.

De ruſticatione. LXXI.

RURE morans quid agam, reſpondeo pauca, rogatus.
Luce deos oro, famulos, poſt arva reviſo;
[a] *Partibus atque meis juſtos indico labores.*
Inde lego, [b] *Phœbumque cio, Muſamque laceſſo.*
Hinc oleo corpuſque frico, mollique palæſtrâ
Stringo libens, animo gaudens, ac fœnore liber.
[c] *Prandeo, poto, cano, ludo, lavo, cœno, quieſco.*
Dum parvus [d] *lychnus modicum conſumat olivi,*
[e] *Hæc dat nocturnis nox lucubrata Camœnis.*

a Meis famulis opus diſtribuo; ſic Dido Virgiliana *operumque laborem Partibus æquabat juſtis, aut ſorte trahebat.* b Pango carmina. c Anteà legebatur *Pendero,* ſed omnes uno ore emendant, *Prandeo,* neque enim prandium omninò Latio exulabat. d Ellychnium, lucerna. e Nox lucubrata ad hæc carm. &c. *Vel* nox dat hæc carmina lucubrata Muſis nocturnis.

Adulatoria ad Domitianum. LXXII.

[a] *HOC tibi* [b] *Palladiæ ſeu collibus uteris Albæ,*
Cæſar, & hinc [c] *Triviam proſpicis,* [d] *indè Thetin:*
[e] *Seu tua veridicæ diſcunt reſponſa ſorores,*
[f] *Plana ſuburbani quâ cubat unda freti:*
[g] *Seu placet Æneæ nutrix,* [h] *ſeu filia Solis,*
Sive [i] *ſalutiferis* [k] *candidus Anxur aquis;*
* *Mittimus, ô rerum felix tutela, ſaluſque,*
Soſpite quo [l] *gratum credimus eſſe Jovem.*
Tu tantùm accipias: ego te legiſſe putabo,
Et tumidus [m] *Gallâ credulitate fruar.*

a Hoc, quicquid id eſt, libri, hunc qualemcunque librum mittimus tibi, ô Cæſar. b Seu degis in monte Albano. † Quem locum tanquam arcem elegerat, & ubi quinquatria in honorem Minervæ quotannis celebravit. c Artemiſium templum in nemore Dianæ Triviæ prope Aricinam. d Ab alterâ parte proſpicis mare. e Seu degis Antij, ubi Fortuna colitur ſub imagine geminarum ſororum. Per adulationem autem Domitiano numen majus & oraculum certius attribuit, dictanti ſcilicet his tanquam minoribus Diis reſponſa. f Quam urbem mare alluit, cujus ſuburbia occupat mare. g Seu receſſiſti in Cajetam urbem Campaniæ, ab Æneæ nutrice dictam, ut vult Virgil. vij Æneid. ut alij à καίειν, quòd ibi claſſis Trojana incenſa; ut alij, à ſinuoſa cavitate, quam Lacones *Cajetam* dixerunt. h Seu verſaris *Circeis,* promontorio Italiæ à Circe filia Solis & Perſes quondam habitato. i Propter Pontinam, vel alias paludes, in quas pronum eſt Anxur ab Ufenti fluv. non parvâ aquarum ſalubritate. k *Impoſitum latè ſaxis candentibus Anxur.* l Non immemorem Capitolij à Domitiano puero defenſi, vel reſtituti cùm iterùm arſiſſet. m Facili, Galli enim tunc ſimplices & creduli.

De

De ſuis libellis ad Sextum. LXXIII.

[a] *SExte, Palatinæ cultor facunde Minervæ,*
Ingenio frueris qui propiore Dei;
Nam tibi naſcentes domini cognoſcere curas,
Et ſecreta ducis pectora nôſſe licet;
[b] *Sit locus & noſtris aliquâ tibi parte libellis,*
Quà Pedo, quà Marſus, quâque Catullus erit.
[c] *Ad Capitolini * cœleſtia carmina belli,*
Grande cothurnati pone Maronis opus.

a Sexte, qui es Imperatori ſacræ religionis cultu, ab ingenij ſtudiis, & à conſiliis ſecretioribus, Bibliothecarius Palatinus.
b Dignare loco, repone libros meos in bibliothecâ tuâ, vel Imperatoris, inter cæteros epigrammatarios, Catullum, Pedonem, Marſum. c Sed carmina illa de bello Vitelliano, ipſiuſque Domitiani periculo, flagrante Capitolio. (* à te, vel ipſo fortè Domitiano condita: namque his vacaſſe eum ſtudiis conſtat ex Plinij præfat. ad hiſt.) repone juxta Æneida ſublimis Virgilij, Sueton. cap. 1. Domit.

Stultè Superbus. LXXIV.

[a] *EDictum [b] domini, deique noſtri,*
Quo ſubſellia certiora fiunt,
Et [c] puros eques ordines recepit,
Dum laudat modò [d] Phaſis in Theatro,
Phaſis purpureis rubens lacernis,
Et jactat tumido ſuperbus ore:
[e] *Tandem commodiùs licet ſedere,*
Nunc eſt reddita dignitas equeſtris,
Turbâ non premimur nec inquinamur.
Hæc, & talia dum refert ſupinus,
[f] *Illas purpureas & arrogantes*
Juſſit ſurgere Lectius lacernas.

a De renovandâ lege Roſciâ, quâ nulli in 14 gradibus ſedere licuit, niſi cui cenſus equeſtris. Sueton. cap. 8. Domit.
b *Dominum* ſe ac *Deum* appellari inſtituit Domitianus, Xiphilinus & Suetonius in Domit. cap. 13.
c Plebi non admiſſos.
d Plebeius neſcio quis, qui ex veſtitu ſe equitem videri voluit. e *Verba hæc Phaſidis ſe ex lacernis purpureis equitem gloriantis.* f Phaſidem verbis & veſtibus ſe pro equite jactantem gradibus equeſtribus ejecit adveniens deſignator Lectius, qui illum probè noverat.

Ad

Ad medicum. LXXV.

[a] *LAnguebam : ſed tu comitatus protinùs ad me*
[b] *Veniſti centum, Symmache, diſcipulis.*
Centum me tetigêre manus [c] *Aquilone gelatæ :*
[d] *Non habui febrem, Symmache, nunc habeo.*

a Non planè ægrotabam, inclinabam tantùm in morbum. b Veniſti, ô medice, comitatus multis tuis diſcipulis (pro more viſendi illius temporis) qui ſinguli longo ordine venam meam tangebant, vel potiùs arteriam explorabant : *felt my pulſe.* c Frigidiſſimæ, tanquam Boreâ gelatæ. d Et latenti in me febris cauſſæ Προηγουμένῃ frigidus veſter contactus adjecit extrinſecùs Προκαταρκτικὴν, ità planè acceſſit febris, in quam priùs ſolam diſponebar.

Vetera pluris fiunt. LXXVI.

ESSE quid hoc dicam, vivis quòd fama negatur,
Et ſua quòd rarus tempora lector amat ?
Hi ſunt invidiæ nimirum, Regule, mores,
Præferat antiquos ſemper ut illa novis.
[a] *Sic veterem ingrati, Pompeij quærimus umbram ;*
[b] *Et laudant Catuli vilia templa ſenes.*
[c] *Ennius eſt lectus ſalvo tibi, Roma, Marone ;*
Et ſua riſerunt ſecula Mæonidem.
Rara coronato plausêre theatra Menandro :
Nôrat Naſonem ſola Corinna ſuum.
Vos tamen ô noſtri ne feſtinate libelli :
[d] *Si poſt fata venit gloria, non propero.*

a Sic novis Domit. ambulacris & porticibus pulcherrimis præferimus porticum Pomp. b Et ſenes laudatores temporis acti præconeſque vetuſtatis. Capitolio magnificentiſſime à Domitiano inſtaurato præferunt tamen illud priùs à Q. Catulo perfectum dedicatumque, quod bellis nuper Vitellianis conflagrârat. c Neglectum erat opus Maronis, dum ipſe erat in vivis, prælato Ennio ; ſed hoc poëtice amplificat, ut de Homero & Ovidio. d Mihi ſufficiet gloria poſthuma.

Carmen gemmeum. LXXVII.

SArdonychas, ſmaragdos, adamantas, iaſpidas uno
Portat in [a] *articulo Stella, Severe, meus.*
Multas in digitis, plures in carmine gemmas
Invenies : [b] *indè eſt hæc, puto, culta manus.*

a Digito. b Gemmeis annulis ornatur, quòd elegantias & lumina in carmine ponere ſciat.

Mens

Mens præſtat opibus. LXXVIII.

SUM, fateor, ſemperque fui, Calliſtrate, pauper,
Sed [a] non obſcurus, nec malè notus eques.
Sed toto legor orbe frequens, & [b] dicitur, Hic eſt;
Quodque cinis paucis, hoc mihi vita dedit.
At tua centenis incumbunt tecta columnis,
Et [c] libertinas arca [d] flagellat opes:
[e] *Magnaque Niliacæ ſervit tibi gleba Syenes;*
Tondet & innumeros [f] Gallica Parma greges.
[g] *Hoc ego, tuque ſumus; ſed [h] quod ſum, non potes eſſe.*
Tu [i] quod es, è populo quilibet eſſe poteſt.

a Ingenio clarus, honore equitis & titulo donatus.
b Digito monſtror.
c Ingentes, quales poſſederunt liberti ditiſſimi, Chryſoponus, Narciſſus, Pallas, Caliſtus, &c. quos enumerat Plinius, lib. xxxvi. cap. 18.
d Premit.
e Sunt tibi latifundia in fertili Ægypto, cujus civitas *Umbram nuſquam flexura Syene.*
f Galliæ Ciſalpinæ urbs lanâ nobilis.
g Quod ſuprà dixi, ego ſcilicèt.
h Pauper doctus.
i Tu dives indoctus.

De Nannejo. LXXIX.

SEdere [a] primo ſolitus in gradu ſemper,
[b] Tunc cùm liceret [c] occupare, Nannejus;
[d] *Bis excitatus terque tranſtulit caſtra,*
Et inter ipſas penè tertius ſellas
Poſt Cajumque Luciumque conſedit.
Illinc cucullo proſpicit caput tectus,
[e] *Oculoque ludos ſpectat indecens uno;*
Et hinc miſer dejectus in [f] viam tranſit,
Subſellioque [g] ſemifultus extremo,
Et malè receptus altero genu, [h] jactat
Equiti, ſedere; [i] Lectioque, ſe ſtare.

a Proximo Orcheſtræ.
b Ante Domitiani edictum.
c Præripere equitibus.
d Bis terque excitatus à deſignatoribus & coactus migrare in remotiorem locum cum ſellâ ſuâ (& hoc lepidè dicit *caſtra transferre*) quam in ipſis gradibus poſuit inter duos equites Ca. & Lu. inde etiam extractus eſt in viam: ſellas autem inferre moris erat.
e An quia luſcus? An credo quod altero tantùm oculo proſpiceret cucullo obvolutus?
f Interſtitia in ſpectaculis inter ordines erant. inter cuneos & circa balthea quæ theatrum cingebant.
g Semi-ſedens & semi-ſtans.
h Velut ipſe eques.
i Deſignatori, metuens ne & inde ejiceretur.

Ad

Ad Cæſ. Domitianum. LXXX.

Quintus noſtrorum liber eſt, Auguſte, jocorum,
[a] *Et queritur læſus carmine nemo meo.*
Gaudet honorato ſed multus nomine lector,
Cui victura meo munere fama datur.
Quid tamen hæc proſunt, quamvis venerantia multos?
[b] *Non proſunt ſanè: me tamen iſta juvant.*

a Nemo queritur ſe læſum eſſe. Poëtæ ſales innoxij; fictis enim nominibus utens vitia tantùm non homines carpit. b Si minùs utilitatem, voluptatem certè mihi afferunt; quibus verbis tacitè Domitianum admonet, ut ne ſinat fruſtrà ſe carminibus operam dare.

Poëta laudum abundans; æris inops. LXXXI.

[a] *Seria cùm poſſim, quòd delectantia malim*
Scribere tu cauſa es, lector amice, mihi,
Qui legis, & totâ cantas mea carmina Româ;
Sed neſcis, [b] *quanti ſtet mihi talis amor.*
Nam [c] *ſi falciferi defendere templa tonantis,*
Solicitiſque velim [d] *vendere verba reis;*
[e] *Plurimus Hiſpanas mittit mihi nauta metretas,*
Et fiet vario ſordidus ære ſinus.
[f] *At nunc conviva eſt, comeſſatorque libellus,*
Et tantùm gratis pagina noſtra placet.
Sed non hâc veteres contenti laude fuerunt,
Cùm [g] *minimùm vati munus Alexis erat.*
[h] *Bellè, inquis, dixti: ſatis eſt: laudabimus uſque.*
[i] *Diſſimulas?* [k] *facies me, puto, cauſſidicum.*

a Res graves & ſerij argumenti. b Inopiâ ſcil. & rerum indigentiâ: dum enim amorem capto ex his nugis, mercedem amitto quam ex aliis ſtudiis capere poſſem. Ità dum aliis placeo, mihi pereo. c Si velim patronus cauſas defendere in foro ubi Saturni falcem ferentis ædes. d Locare linguam. e Mittentur mihi, à clientibus quos defendi cadi vini Hiſpani, nummo æreo implebitur ſinus, &c. f Nunc tantùm ad convivia admittitur, & inter compotationes lectitatur lib. meus. g Virgilio donatus à Pollione Alexis puer formoſus, Eclog. 2. Virgil. nec tamen pro magno munere. h Acclamas mihi *Bellè*, & laudas, quaſi hoc ſatis ſit; ſed *Gloria quantalibet quid erit, ſi gloria tantum eſt?* i Non vis intelligere, me aliud poſcere præter laudem? k Certè nihil largiendo coges me mutare ſtudium & foro ſervire, ubi ſeges ampla.

Dona inſidioſa. LXXXII.

QUOD tibi [a] Decembri menſe, quo volant [b] mappæ,
Gracileſque [c] ligulæ, cereique chartæque,
Et [d] acuta [e] ſenibus teſta cum damaſcenis,
Præter libellos [f] vernulas nihil miſi;
Fortaſſè avarus videar, aut inhumanus.
Odi doloſas munerum & malas artes.
Imitantur hamos dona; namque quis neſcit
Avidum voratâ decipi ſcarum muſcâ?
Quoties amico diviti nihil donat,
O Quinctiane, [g] liberalis eſt pauper.

a In Saturnalibus.
b Dona paſſim ab amicis mittuntur.
c Gladioli argentei ſeu ſpathulæ.
d Vaſe teſtaceo metæ ſeu turbinis formam habente.
e Prunis rugoſis à Damaſco Syriæ urbe.
f Domi meæ natos, vel procaces, dicaces, jocoſos æquè ac vernas.
g Dona non ineſcat, non cauponatur.

EPI-

EPIGRAMMATUM DELECTUS.

LIBER TERTIUS.

MARTIALIS.

Fœdâ adulatione aurum captat. I.

SI qua fides [a] veri, præferri, maxime Cæſar,
Temporibus poſſunt ſecula nulla tuis.
Quando magis dignos licuit ſpectare [b] triumphos?
[c] Quando Palatini plus meruere Dei?
Pulchrior & major quo ſub duce Martia Roma?
Sub quo libertas principe [d] tanta fuit?
Eſt tamen hoc vitium, ſed non leve, ſit licet unum,
Quòd colit [e] ingratas pauper amicitias.
Quis largitur opes veteri, fidoque ſodali?
Aut quem proſequitur [f] non alienus eques?

a Immò adulationis.
b In ſpectaculis certè, non de hoſtibus, niſi falſos: ut de Dacis & Cattis victoribus magis quàm victis.
c Quandò Palat. Dei, Jupiter, Juno, Minerva beneficiis ſuis majorem cultum & plures meruerunt honores quàm hoc ævo?
d Immò, quando minor? cum nemini de Rep. mutire quidem liceret.
e Donis, beneficiis, officiis.
f Qui nobilitate & cenſu eques eſt: non autem equo ſtipendia faciens, aut titulo equitis ab Imperatore honoratus.

Plus pete ab avaro. II.

MIllia miſiſti mihi ſex, bis ſena petenti:
[a] Ut bis ſena feram, bis duodena petam.

a Quoniam tu tibi caves dimidiato quod petebam, ego neceſſitati meæ conſulam in poſterum, geminum petendo ejus ſummæ quo mihi opus fuerit.

Pugna

Pugna pugnam dirimit. III.

ASpicis imbelles tentent quàm fortia damæ
Prælla? tam timidis quanta ſit ira feris?
In mortem parvis concurrere frontibus audent;
Vis, Cæſar, damis parcere? [a] *mitte canes.*

a A Paradoxo: canibus, qui aliàs damis exitio ſunt, immiſſis, dirimitur prælium damarum ad perniciem inter ſe furentium.

Vita tranquilla. IV.

SI tecum mihi, care Martialis,
Securis liceat frui diebus:
Si diſponere tempus otioſum,
Et veræ pariter vacare vitæ:
[a] *Nec nos atria, nec domos potentûm,*
Nec lites tetricas, forumque triſte
Nôſſemus, nec imagines ſuperbas.
Sed geſtatio, fabulæ, libelli,
Campus, porticus, umbra, [b] *virgo, thermæ;*
Hæc eſſent loca ſemper, hi labores.
Nunc vivit ſibi neuter heu! bonoſque
[c] *Soles effugere, atque abire ſentit,*
[d] *Qui nobis pereunt, & imputantur.*
Quiſquam vivere cùm ſciat, moratur?

a Non curaremus nôſſe.

b Virgo aqua quam adduxit Agrippa viâ Præneſtinâ.

c Dies, quibus benè uti ad vitæ hilaritatem licuit.

d Quòd eos inutiles abire paſſi ſumus, non aliis nobis redditis pro eis quibus non viximus genialiter.

Memoria infelix. V.

QUinctum pro Decimo, pro Craſſo, Regule, [a] *Macrum*
Antè ſalutabat rhetor Apollonius.
Nunc utrumque ſuo reſalutat nomine: [b] *quantùm*
Cura, labórque poteſt! ſcripſit, & edidicit.

a Acutius legas *Macrum*: nam & hinc inepti rhetoris infelicem arguit memoriam, qui *Decimum* ſalutaret dimidio nomine *Quintum*: *Craſſum*, contrario nomine, *Macrum*.

b *Ironicè & ſeptice.*

In

In Paulum. VI.

a Si tanti ſit tibi officium meum ut te videre mereatur: amor quidem meus is eſt ut ad te ire velim, etiamſi longiùs forent Eſquiliæ ubi tu habitas.
b Sed ego habito ad pilam in viâ Tiburtinâ.
c Prope Floræ, deæ ruſticæ & florum præſidis, templum atque vetus Capitolium Jovis.
d Quâ per ſuburram aſcenditur ad montem Eſquilinum.

a *MANE domi ſi te merui, vo*
videre,
Sint mihi, Paule, tuæ longiùs Exqui
b *Sed Tiburtinæ ſum proximus accola pil*
c *Quà videt antiquum ruſtica Flora J*
d *Alta ſuburrani vincenda eſt ſemita cl*
Et e *nunquam ſicco ſordida ſaxa gra*
Vixque datur longas mulorum f *vincere* g
dras;
Quæque trahi multo marmora h *fune vi*
Illud adhùc gravius, quòd te poſt mille labo
Paule, negat laſſo janitor eſſe domi.
Exitus hic operis vani, togulæque i *madent*
k *Vix tanti Paulum manè videre fuit.*
l *Semper inhumanos habet officioſus amicos;*
m *Rex, niſi dormieris, non potes eſſe m*

e Perpetuò cœnoſa ſaxa. f Superare, præterire. g Propriè caulas; ſi la hîc, ut apud Juvenalem Sat. iii. v. 237. ſeries mulorum onera portant h Machinis, vel plauſtris: ut Juven. Sat. iii. v. 255. i Nimbo, luto dore. k Vix ſuſcipiendus ſit labor tantus, etiamſi certum eſſet te tuæ repertum iri. l Officioſus, homo occupatus in aliis ſalutandis, ut lus iſte, non facilè patet officiis & ſalutationibus amicorum. m Aut manè ſis, aut ego non ſubibo tantas itineris moleſtias tua ſalutandi gr innuit autem Paulum exire & ipſum alios ſalutatum.

Laus Hermetis. VII.

a Ævi hujus & Romæ Martiæ deliciæ & gloria propter eruditionem in omni genere armorum, ut mox.
b Et ipſe gladiatorum magiſter, id eſt, laniſta.
c Quo arma tractante tota familia gladiatorum turbatur & timet.

HErmes a *Martia ſeculi voluptas;*
Hermes omnibus eruditus armis;
Hermes & gladiator, & b *magiſter;*
Hermes c *turba ſui tremorque ludi;*
Hermes d *quem timet Ælius, ſed unum;*
Hermes e *cui cadit Advolans, ſed uni;*
Hermes vincere, f *nec ferire doctus;*
Hermes g *ſuppoſititius ſibi ipſi;*

d Quem ſolum gladiator Ælius timet. e A quo ſolo vincitur Advol. nobilis gla f Premendo & involvendo vincere ſine ictu, vel adverſario parcere, ubi ferire. g Pugnando non defatigatus, ſed perindè ac recens, gladiatoribus congreditur, nec indiget, ut ſibi alius ſufficiatur, vide Lipſ. Saturnal.

He

[...]ſtia locariorum ;
[...]elligerâ ſuperbus haſtâ ;
[...]quoreo minax tridente ;
[...]aſſide languidâ timendus ;
[...]loria Martis univerſi ;
[...]omnia ſolus, & ter unus.

h Undè quæſtum faciant qui loca populo in ſpectaculis deſignant locantque. i Gladiatoris Samnitis more validè vibrat haſtam. k Retiarii more [...]um directam in Mirmillionem. l Andabatarum more pug[...]n ex equis galea frontem oculoſque tecti pugnabant. m Poteſt [...]rmetem Triſmegiſtum, cujus ſummam ſcientiam in Philoſophiâ [...]n arenâ.

[...]e invido nihil miſerius. VIII.

[...]iè loquatur, ſentiatque Mamercus,
[...]cere [a] nullis, Aule, moribus poſſis.
[...]atres [b] Curios licèt vincas,
[...]ervas, comitate [d] Ruſones,
Marcos, æquitate [e] Mauricos,
Regulos, jocis Paulos :
[...]ſis cuncta dentibus rodit.
malignum forſan eſſe tu credas :
[...]iſerum credo, cui placet nemo.

a Vel integerrimis. b In vulgatis legebatur *Curtios*. c Intelligi credo de Nervâ, qui ſucceſſit Domitiano ; namque is, teſte Xiphilino, quietus & mitis. d Al. *Druſones*. e Junium Mauri[...]tate laudat Plin. Sec. iv. l. 22. Epiſt. & l. 1. Epiſt. 5. f Theo[...]a, id eſt, maledicentiâ.

Clavis nequam. IX.

[...]ſibi [a] redire de Patrenſibus fundis
[...]centa clamat coccinatus Euclides,
[...]oque plura de ſuburbano ;
[...]ue pulchrâ ſtemma repetit à Ledâ,
[...]nti [d] Lectio reluctatur,
[...]uperbo, nobili, locupleti,
[...]pentè magna de ſinu clavis.
[...], Fabulle, [f] nequior fuit clavis.

a Redditum eſſe annuum ex fundis. Patriæ autem non procul à Corintho, urbe Achaiæ. b Græcus enim Euclides è Corintho. c Jactatque ſe ducere genus ab equitibus Caſtore [...]iliis Ledæ è Jove. d Deſignatori eum ex equeſtri loco exci[...]ur. e *Ironicè*, huic Euclidi. f Quæ prodidit fortunas do[...]ſenditque Euclidem, vel ipſum eſſe ſervum, cui curæ aliena cla[...]perem ſaltem, cui nemo famulus, qui ipſe ſuam geſtaret clavem.

De

De puellâ defunctâ ante ſextum ætatis annum. X.

[a] *PUella ſenibus dulcior mihi [b] cycnis,*
[c] Cui nec lapillos præferas Erythræos,
Nec modò politum pecudis Indicæ dentem,
Niveſque primas, liliumque non tactum:
Fragravit ore, quod roſarium [d] Pæſti;
Cui comparatus indecens erat Pavo,
Inamabilis [e] Sciurus, & frequens [f] Phœnix:
Adhùc [g] recenti tepet Erotion buſto,
Quam peſſimorum lex avara fatorum
Sextâ peregit hyeme, nec tamen totâ.
Et eſſe triſtem me meus vetat Pætus,
[h] *Pectuſque pulſans paritèr & comam vellens*
[i] *Deflere non te vernulæ pudet mortem?*
Ego conjugem, inquit, extuli, & tamen vivo
Notam, ſuperbam, nobilem, locupletem.
[k] *Quid eſſe noſtro fortius poteſt Pæto?*
Ducenties accepit, [l] & tamen vivit.

a Deflet mortem puellæ quæ nondum ſex annos nata obierat. b Qui candore ſunt eximio, & morituri dulcè canunt, ut placet nonnullis: licèt id negent ſanioris judicij auctores. c Lapillos pretioſos, gemmas, margaritas, &c. natas in mari Erythræo, quod vulgò dicitur *Rubrum mare*: ſed perperàm. d Oppidi Lucaniæ roſas bis in anno proferentis, Maio & Septembri. e Sciurus ſic à Græcis dictus propter umbram caudæ. f Quæ rara avis, &, ut quidam volunt, unica, ha tamen Erotion in genere ſuo rarior. g Recens elata eſt & cremata. h Qu afflictis lugendi mos erat, in funeribus præcipuè. i *Verba Pæti Martia luctûs modum ſuadentis, ſuo exemplo.* k Reſp. Poëta Ironicè collaudans Pæ fortitudinem, imò exprobrans illi fictum dolorem, ſeu potiùs gaudium, cui conjugis morte obtigerit dos tam ampla. l Regerit Ironicè in Pætum hæ ſua verba.

Frater fratris cenſum minuit. XI.

CAlliodorus habet cenſum (quis neſcit?) equeſtrem,
Sexte; ſed & fratrem Calliodorus habet.
Quadringenta [a] ſecat, qui dicit σῦκα μερίζει;
[*] Uno credis equo poſſe ſedere duos?
Quid cum fratre tibi, quid cum [b] Polluce moleſto?
[c] Non eſſet Pollux, ſi tibi Caſtor eras.
[*] Unus cùm ſitis duo, Calliodore, ſedetis.

a Et frater ille tuus qui hæreditatem ad aſſem uſque & minima quæque, ut & ficos, dividi ex æquo poſcit, aufert tibi medium cenſum.

* Neque poteſtis ex uno cenſu eſſe duo equites, & uno ſedere equo, aut un ſubſellio. b Fratre (ut ille Caſtoris) qui officit tuo honori, dimidiatu eques. c Elegans luſus in nominibus. Pollux enim pugil; Caſtor eques: frater ille tuus quaſi pugil tibi reluctatur, ne poſſis eſſe eques.

Surge

: [d] *ſolæciſmum, Calliodore, facis.*
are [e] *genus Ledæ; aut cum fratre*
're
otes: alternis, Calliodore, ſede.

d Nec enim fas dicere, *unus ſedetis.* e E quibus Caſtor immortalitatem ſuam cum fratre partitus eſt, ut al-
…s morerentur & reviviſcerent: ità vos per vices eſtote equites;
…a dicat oportere mori & ad inferos deſcendere, ut ſuperſtes ſit eques.

Hæredipeta. XII.

mas tibi triciès in anno
gnanti tabulas, Carine, [b] *miſi*
s madidas thymis placentas.
: miſerere jam, Carine.
-ariùs, aut ſemèl fac illud,
r tua quod ſubindè tuſſis.
'oculoſque ſacculumque:
divitior licèt fuiſſem,
perior forem, Carine,
bim totiès meam comeſſes.

a Sæpiùs mutanti tabulas teſtamenti, ut illicias captatoresquos captes. b Poëta ſe captatorem fingit, quo cantiùs improbas hæredipetarum artes carpat. c Melle optimo, Hybla mons Siciliæ mellificiis clarus; thymo quippè abundat,
…gratus. d Exhauſtus ſum, non ſuppetit quod ultrà mittam.
…l ſpem noſtram eludere, totiès mutando teſtamentum; vel ſemèl
…: præſta fidem tuſſi tuæ mendaci. f Lydiæ illo rege ditiſſimo.
…mendico. h Si non mellitâ placentâ, ſed vili cibo fabarum in
…arum te paſcerem, quotiès ſignas, vel tuſſiendo mihi ſpem mortis

…uod datur non perire. XIII.

is effractâ nummos fur auferet arcâ:
oſternet patrios impia flamma Lares:
uſuram paritèr, ſortemque negabit:
eddet ſterilis ſemina jacta ſeges:
torem fallax ſpoliabit amica:
ibus extructas obruet unda rates.
fortunam eſt quicquid donatur amicis:
dederis, ſolas ſemper habebis opes.

a Extra fortunæ aleam, nullatenùs fortunæ obnoxi-
…Antonius apud Rabirium Poëtam: *Hoc habeo quodcunque dedi, &c.*
…l. de Benef. c. 1. Notum & illud Alexandri, interrogati ubi ſuos theſauros: *Apud amicos,* inquit Plutarch.

In-

In Cœnipetam. XIV.

QUID factum eſt rogo, quid repentè factum,
Ad cœnam mihi, [a] Dento, quòd vocanti
(Quis credat?) quater auſus es negare?
Sed nec reſpicis, & [b] fugis ſequentem;
Quem thermis modò quærere, & theatris,
Et [c] conclavibus omnibus ſolebas.
Sic eſt: captus es unctiore cœnâ,
Et major rapuit [d] canem culina:
Jam te [e] citò cognitum & relictum
Cùm faſtidierit popina dives,
Antiquæ venies ad oſſa cœnæ.

a Nomen ex re natum, dente ſcilicèt ſtrenuus.
b Me ſequentem ut invitem te.
c Cœnationibus, cellis.
d Cœnipetam Dentonem inſtar canis odorantem lautiorem culinam.
e Sed agnitus faſtiditusque divitibus redibis tenuem ad menſam meam.

In Paraſitum. XV.

NUnquam ſe cœnâſſe domi Philo jurat: * & hoc eſt:
Non cœnat, quoties nemo vocavit eum.

* Nec pejerat; jejunat enim quoties non alio invitatur.

Ne data commemores. XVI.

QUÆ mihi præſtiteris, memini, ſemperque tenebo;
Cur igitur taceo? Poſthume, tu loqueris.
Incipio quotiès alicui tua dona referre,
Protinùs exclamat; Dixerat [a] ipſe mihi.
Non bellè quædam faciunt duo: [b] ſufficit unus
Huic operi: ſi vis, ut loquar, ipſe tace.
Crede mihi, quamvis ingentia, Poſthume, dones,
Auctoris [c] pereunt garrulitate ſui.

a Poſthumus.
b Vide Senec. de Benef. l. ii. c. 10, & 11, & l. vii. c. 22.
c Amittunt gratiam.

In

Infelix memoria. XVII.

EXtemporalis factus eſt meus Rhetor.
Calpurnium non ſcripſit, & ſalutavit.

Apollonius qui modò *ſcripſit & edidicit*, nunc tantùm profecit, ut unum aliquem, etiam duri nominis, poſſit ſalutare, nec tamen ſcripſerit. *Iron.*

Varia genera vitæ. XVIII.

CUI tradas, Lupe, filium magiſtro,
Quæris ſolicitus diù, rogaſque.
[a] Omnes grammaticoſque rhetoraſque
Devites, moneo: nihil ſit illi
Cum libris Ciceronis, aut Maronis.
Famæ [b] Tutilium ſuæ relinquat:
Si verſus facit, [c] abdices Poëtam.
Artes diſcere vult pecunioſas?
Fac, [d] diſcat [e] citharœdus, aut [f] choraules.
Si duri puer ingenî videtur,
Præconem facias, vel [g] architectum.

a *Quando* ſotat. ad *honeſtis nu* conſue- *urbe locus*, & erat Juven. Sat. iii. Vitâ
b Non *Rutilium* ut vulg. ne ceſpitet verſus, peccantibus duabus primis ſyllabis. Videtur is eſſe quem laudat Cicero i. de Oratore & in Bruto: de quo Valer. Max. lib. ii. c. 3. & Sueton. in Auguſto, cap. 39. alij leg. *Lucilium.* c A ſterili & inutili poëtices ſtudio illum omni ratione averte. d Diſcat citharœdi artem, diſcat fieri citharœdus. *Helleniſm.* Vide Joſ. Mercerum ad epiſt. 19. l. i. Ariſtæneti. e Citharœdi hâc tempeſtate in pretio. f Qui in choro tibia canit. g Præter privatorum enim in ædificiis hâc tempeſtate luxum, & Domitianus templa, & alia loca publica inſtauravit.

Vocare Dominum. XIX.

CUM voco te dominum, noli tibi, Cinna, placere:
Sæpè etiam ſervum ſic reſaluto meum.

Vive hodiè. XX.

CRAS te victurum, [a] cràs dicis, Poſthume, ſemper.
Dic mihi cràs illud, Poſthume, quando venit?
Quàm longè cràs iſtud? ubi eſt? aut undè petendum?
Numquid apud Parthos, Armenioſque latet?

a Et cràs hoc comperendinat juvenis ignavus apud Perſ. Sat. v. ver. 66.

[b] *Jam cràs iſtud habet Priami vel Neſtoris annos.*
[c] *Cràs iſtud quanti dìc mihi poſſit emi?*
Cràs vives: hodiè jam vivere, Poſthume, ſerum eſt.
Ille ſapit, quiſquis, Poſthume, vixit heri.

ruſiſti hora fe- ›truſerit factum. ›c tuum riit non mi: fu- antuli? pretio,
lo, quia ſponte venit, ſi velis uti: Sed vide Senec. Epiſt. xii.

Dona ſuſpecta. XXI.

QUOD non [a] *argumentum, quod non tibi* [b] *miſimus aurum,*
Hoc facimus [c] *cauſâ, Stella diſerte,* [c] *tuâ.*
Quiſquis magna dedit, voluit ſibi magna remitti:
Fictilibus noſtris [d] *exoneratus eris.*

ntea & nalibus. arcam, ex mo- : ut rſu. s onere mune-
reſpondeas, levibus & fictilibus his meis.

Maledicum imbellem ſilendo ulciſcare. XXII.

ALlatres licèt uſque nos & uſque,
Et [a] *gannitibus improbis laceſſas;*
[b] *Certum eſt hanc tibi pernegare famam,*
Olim quam petis in meis libellis,
Qualiſcunque legaris ut per orbem:
Nam te cur aliquis ſciat fuiſſe?
Ignotus pereas, [c] *miſer, neceſſe eſt.*
Non deerunt tamen hâc in urbe forsàn
Unus, vel duo, treſvè, quatuorve,
[d] *Pellem rodere qui velint caninam:*
[e] *Nos hâc à ſcabie tenemus ungues.*

s tuis & : gan- n eſt, ut um. ret, non t poſte- nen tu- minibus infami tum. vidus. naledicos aledictis Allu-
Eraſmus ad Proverb. *Canis caninum non eſt.* e Ego ab hâc libi-
ntagio maledicendi me contineo, ſcabie ejus nolo me contaminare,
itum ejus ſcabendo levare.

Bibamus,

Bibamus, cràs moriemur. XXIII.

a SExtantes, * Calliſte, duos infunde Falerni:
  Tu ſuper b æſtivas, * Alcime, c funde nives.
d Pingueſcat nimio madidus mihi crinis amomo,
  Laſſenturque e roſis tempora ſutilibus.
Jam f vicina jubent nos g vivere h Mauſolea;
  Cùm doceant, ipſos poſſe perire i deos.

a Triens quatuor cyathos, ſextans duos continet cyathos, & eſt ſexta pars ſextarij. * Miniſter poetæ. b Aquam ſeu gelidam è nivibus expreſſam, quâ vina generoſiſſima diluebant, vel decoctam, & vitris demiſſam in nives ut refrigeretur. Neronis inventum. c Gruterus, *ſolve nives.* d Unguentis delibuti, & floribus coronati convivabantur veteres: rationem vide annotat. ad Thyeſtem Senecæ, verſ. 942, & 945. e Coronas è roſarum foliis conſuebant: vide quæ ad verſ. 357. Agamem. Senec. f In valle Martiâ erat ſepulchrum Auguſti, *vel,* propiora, quàm illud Cariæ Mauſoleum. g Vitâ uti, genialiter vivere. h Sepulchra Auguſti, Imperatorum atque cognatorum, ab Auguſto extructa ad ſimilitudinem Mauſolei Artemiſiæ. i Imperatores qui ſe pro diis haberi volebant.

Urbanus eſto. XXIV.

SÆpè ſalutatus, nunquàm prior ipſe ſalutas:
  Sic erit æternum, Pontiliane, vale.

Cùm adeo ſis inhumanus, ut nec ſalutes nec reſalutes; quoniam tibi non placet *Salve* illud vel *Ave* in congreſſu ſolenne: tibi inhumano & quaſi mortuo dicemus uſque *Vale,* vel *Æternum Vale:* qui mos veteribus fuit ſalutandi mortuos.

In M. Antonium Ciceronis interfectorem. XXV.

a ANtoni Phario nil objecture Pothino,
  Et b leviùs tabulâ quàm Cicerone nocens:
Quid gladium demens c Romana ſtringis in ora?
  Hoc admiſiſſet d nec Catilina nefas.
e Impius infando miles corrumpitur auro:
  Et f tantis opibus vox tacet g una tibi.
Quid proſunt ſacræ pretioſa ſilentia linguæ?
  h Incipient omnes pro Cicerone loqui.

a Nihil habes quod illi exprobres, cùm ejus crimen cæſo Cicerone ſuperaris. b Minùs totâ proſcriptorum tabulâ nocens, quàm uno Cicerone. c In Ciceronis os. *Quod tibi Roma caput cùm loquereris, erat.* d Si revixiſſet, cui tamen major odij cauſa Ciceronis, quàm tibi. e Popilius Lenas percuſſor Ciceronis, qui illum capitis reum defenderat. f 250,000 drachmis Atticis, Appian. l. 4. g Ciceronis, qui te Philippicis exagitavit. h Omnes jam in crudele hoc tuum facinus invehentur.

Malus liber, malum munus. XXVI.

NON donem tibi cur meos libellos
Oranti toties, & exigenti,
Miraris, Theodore? magna cauſa eſt:
Dones tu mihi ne tuos libellos.

De Pompeio & filiis. XXVII.

POmpeios juvenes [a] Aſia atque Europa, [b] ſed ipſum
Terra tegit Libyes; [c] ſi tamen ulla tegit.
Quid mirum [d] toto ſi ſpargitur orbe? jacere
Uno non poterat tanta ruina loco.

a Cneius Pompeij Magni filius interiit in Europâ victus à Cæſare ad Mundam in Hiſpaniâ: Sextus periit à militibus Antonianis interceptus Mileti in Aſia. b Pompeius Magnus occiſus in Africâ ad Peluſium Nili oſtium ſepultus eſt. Strabo, lib. xvi in monte Caſſio ſepultum refert. c Neque enim conſtat an ſepultus fuerit. *Jacet ingens littore truncus,* dixit Virgil. de Priamo, ſed reſpexit Pompeium, 2 Æneid. & illud, *Marmoreo in tumulo Licinus jacet, at Cato parvo, Pompeius nullo. Quis putat eſſe deos?* d Per tres orbis partes quæ tum notæ, nondum inventâ Americâ: de his autem 3 partibus Pompeius triumphârat. *Et quaſi non poſſet tellus tot ferre ſepulchra, Diviſit cineres.* Petronius Arb. de Craſſo, Pompeio, Jul. Cæſare.

Tutus à fame. XXVIII.

PRofecit poto [a] Mithridates ſæpè veneno,
Toxica ne poſſent ſæva nocere ſibi.
Tu quoque caviſti cœnando tam malè ſemper,
Ne poſſes unquàm, Cinna, perire fame.

a Vide Plin. nat. hiſt. l. xxv. cap. 2. & A. Gell. l. xvij. c. 17.

Verſus emendandi. XXIX.

NON totam mihi, ſi vacabis, horam
Dones, & licet [a] imputes, Severe,
Dum noſtras legis, [b] exigiſque nugas.
[c] Durum eſt perdere ferias. [d] Rogamus,
Jacturam patiaris hanc, feraſque.
Quòd ſi legeris ipſe cum diſerto,

a Me tibi debitorem ejus facias. b Ad examen judicij caſtigas. c *Objectio ex perſonâ Severi.* Non eſt æquum me otia mea perdere nugis tuis impenſa. d *Reſp. Poëta.*

(Sed

(Sed nunquid ſumus [e] *improbi ?)* [f] *Secundo ;*
[g] *Plus multo tibi debiturus hic eſt,*
Quàm debet domino ſuo libellus.
Nam ſecurus erit, [h] *nec inquieta*
Laſſi marmora Siſyphi videbit ;
Quem cenſoria, cum meo Severo,
Docti [i] *lima momorderit Secundi.*

e Qui tibi adjungimus comitem æquè gravibus ac tu, diſtr... negotiis. f Libertus hic Lucenſis ille? An Plinius Junior qui noſtro amicus (ut teſtatur ipſe Plin. epiſt. ult. l. iii.) qui & Secundus cognominatus eſt, diſertumque eum vocat Martialis. g Plus tibi caſtigatori quàm mihi auctori. h Effugiet mortem; non interibit, ad inferos, ubi ſaxum ingens volvit Siſyphus, damnatus. i Caſtigatio, expolitio. Metaph. à fabris.

Pauper ſemper pauper. XXX.

SEmper eris pauper, ſi pauper es, Æmiliane,
Dantur opes nulli nunc, niſi divitibus.

De * filio Domitiani. XXXI.

NAſcere Dardanio promiſſum nomen Iülo,
[b] *Vera deûm ſoboles: naſcere, magne puer.*
Cui pater æternas poſt ſecula tradat [c] *habenas,*
[d] *Quique regas orbem cum ſeniore ſenex.*
[e] *Ipſa tibi niveo trahet aurea pollice fila,*
Et totam [f] *Phryxi Julia nebit ovem.*

* Ex Domitiâ uxore, cujus meminit Suet. cap. 3. Neque enim placet hoc de conceptu Juliæ, quem ipſe pater & patruus abortivum eſſe voluit, intelligi: ut vult Calderinus. a Imitatio Virgiliana. *Julius à magno demiſſum nomen Iulo.* 1 Æneid. &------ b *Chara deûm ſoboles, &c.* hæc autem *vera.* Domitiani ſcilicet Dei ac Domini. c Imperium Romanum. d Imit. Ovidiana: *Soſpite ſic te ſit natus quoque ſoſpes: & olim Imperium regat hoc cum ſeniore ſenex,* ii Triſt. verſ. 165. e Parcæ Deæ dabunt patrueli tuæ Juliæ filiæ Titi, partes ſuas: atque Julia, pro amore ſuo tibi, nebit pollice niveo (qui longævitatem figurat) fila aurea, quæ ſummam portendunt felicitatem: namque ex diſciplinâ Hetruſcorum aries inſolito colore indutus regi vel Imperatori omnium rerum largitionem portendebat. f Vellus aureum, quale erat arietis illius quo Phryxus vectus è Bœotiâ in Colchos transfretavit.

Bonæ leges. XXXII.

CEnſor maxime, [b] *principumque princeps,*
Cùm tot jam tibi debeat [c] *triumphos,*

a Cenſuram ſibi aſſumpſit maximam (Suet. cap. 8.) perpetuam Dio. b Imperator. c Ex Dacis ſcil. Cattis, & ...matis.

Tot naſcentia templa, tot renata,
Tot ſpectacula, [d] tot deos, tot urbes;
Plus debet tibi Roma, quòd pudica eſt.

d Novos Deos, ſeipſum, patrem, fratrem & Julium, cum antiquis, Jove cuſtode, Hercule, Fortunâ reduce, Jano, &c. Xiphilin. & Sueton.

Mutuo data gratis data. XXXIII.

RUſtica mercatus nummis ſum prædia multis.
Mutua des centum, Cæciliane, rogo.
Nil mihi reſpondes? [a] tacitum te dicere credo,
Non reddes: [b] ideò, Cæciliane, rogo.

a Tacendo videris dicere me non redditurum.
b Ut non reddam, rogo gratis & dono, non mutuo.

Pecuniam ingenioſè aucupatur. XXXIV.

PAuca Jovem nuper cùm millia fortè rogarem:
[a] Ille Dabit, dixit, qui mihi templa dedit.
[b] Templa quidem dedit ille Jovi: ſed millia nobis
Nulla dedit: [c] pudeat pauca rogâſſe Jovem.
[d] At quàm non tetricus, quàm nullâ nubilus irâ,
Quàm placido noſtras legerat ore preces?
Talis ſupplicibus tribuit diademata Dacis:
Et [e] Capitolinas itque reditque vias.
Dic, precor, ô noſtri, dic [f] conſcia virgo tonantis:
Si negat hoc vultu, quo ſolet ergò dare?
[g] Sic ego: ſic brevitèr [h] poſitâ mihi Gorgone Pallas:
[i] Quæ nondùm data ſunt, ſtulte, negata putas?

a Domitianus.
b Suet. Dom. c.5.
c Al. *Pudet heu, pauca rogâſſe Jovem, nec impetrâſſe.*
d Carmen tamen vel libellum ſupplicem legit vultu non minùs ſereno, quàm quo jura victis dat, quàm quo triumphat.
e Capitolium aſcendit triumphans per viam ſacram.
f O Pallas, familiare Domitiani numen, quàm eximiè colit, & cujus filium ſe eſſe vult. g Sic ego quærebam, inquit Martialis: ſic autem Pallas reſpondit. h Perſonam ſcilicet induta mitem: vel alludit ad ſtatuam Palladis in Capitolio poſitam ſine ægide, ut quam Domitianus habet. i Exſpecta modò, dabit; neque enim negavit; quia non ſtatim dedit.

Ut

Ut ameris ama. XXXV.

[a] *QUOD non ſit Pylades hoc tempore, non ſit Oreſtes,*
Miraris? Pylades, Marce, bibebat idem.
Nec melior panis, turduſve dabatur Oreſti:
Sed par, atque eadem cœna duobus erat.
Tu [b] Lucrina voras: me paſcit [c] aquoſa Peloris:
[d] Non minùs ingenua eſt & mihi, Marce, gula.
Te Cadmea Tyros, me [e] pinguis Gallia veſtit:
Vis te purpureum, Marce, ſagatus, amem?
Ut præſtem Pyladen, aliquis mihi præſtet Oreſten;
Hoc non fit verbis, Marce: [f] ut ameris, ama.

a Quod nullum hodiè reperiatur amicorum par, non eſt mirum: cùm nulla inter eos, qui amici eſſe volunt, inveniatur conditionum paritas, rerum communio, aut ſtudiorum ſimilitudo. Oreſtis cum Pylade amicitia vel pueris audita. b Oſtrea Lucrina, quæ in laude erant & pretio. c Flaccida concha & ſine collo, à Peloro Siciliæ promontorio dicta. d Non mihi minùs exacta eſt & tenuis ſaporum ratio, nec minor deliciarum cupido, quàm tibi. e Sagum Gallicum craſſioris villi. f Ego tibi demonſtrabo (inquit Hecaton referente Senecâ epiſt. ix.) *amatorium ſine medicamento, ſine herbâ, ſine illius veneficæ carmine; Si vis amari, ama.*

De formicâ ſuccino incluſâ. XXXVI.

DUM [a] Phaëthonteâ formica vagatur in umbrâ
Implicuit tenuem ſuccina gutta [b] feram.
Sic modò quæ fuerat vitâ contempta manente,
[c] Funeribus facta eſt nunc pretioſa ſuis.

a Populeâ. b Formicam. c Simile de viperâ, ſuprà.

Pater in filio ſuperſtes. XXXVII.

[a] *SAncta Salonini terris requieſcit [b] Iberis,*
[c] Quâ melior Stygias non videt umbra domos.
[d] Sed lugere nefas: nam qui te, Priſce, reliquit,
Vivit, quâ voluit vivere parte magis.

a Manes enim ſancti habiti. b In Hiſpaniâ. c Quâ umbra non eſt alia apud inferos ſanctior. d *Abſint inani funere næniæ*, quia *multa pars mei vitabit Libitinam.* Magna quidem ejus pars eſt ſuperſtes, cui ſupereſt gloria ex factis & ex benè meritis nominis celebritas: ſed alia hîc mens Poëtæ; vivit itaque melior Salonini pars in eo quod te ſuperſtitem reliquerit, vel amicû ſuâ chariorem habuit. *Serves animæ dimidium meæ.* Horat.

De tribus capellis. XXXVIII.

[a] *NON de vi, neque cæde, nec veneno,*
Sed lis eſt mihi de tribus capellis.
Vicini queror has abeſſe furto.
Hoc judex ſibi poſtulat probari.
[b] *Tu Cannas, Mithridaticumque bellum,*
Et perjuria Punici furoris,
Et Syllas, Marioſque, Mutioſque
Magnâ voce ſonas, [c] *manuque totâ.*
Jam dic, Poſthume, de tribus capellis.

a Ineptos hujuſmodi & umbraticos cauſſidicos, qui figurarum tumore & ſententiarum vaniſſimo ſtrepitu crepantes nihil ex iis quæ in uſu ſunt aut vident, aut loquuntur, exagitat Petronius ſtatim ab initio Sat. Ità hic Poſthumus vel ex aliâ oratione (ut ait Cicero pro Roſcio Amerino) quàm in alium reum fuerat commentatus hæc declamavit: vel arceſſitos hos artis colores & purpureum, qui latè ſplendeat, pannum aſſuit cauſæ levi, quam actam oportuit de tribus capellis. b Tu neſcio quid grande ſonas de clade Cannenſi, bello cum Mithridate, Hannibale, Porſennâ, quem Mutius Scævola adortus eſt, & bellis civilibus Marij & Syllæ: extrà chorum quidem & mira de lente. c Omni geſtu & actionis viribus: ità magno conatu magnas nugas agis.

Citò da, aut nega. XXXIX.

MUtua te centum ſeſtertia, Phœbe, rogavi,
[a] *Cùm mihi dixiſſes, Exigis ergo nihil?*
Inquiris, dubitas, cunctaris, meque diebus
Teque decem crucias: jam rogo, Phœbe, [b] *nega.*

a Cum ipſe me ſæpè hortatus fueris priùs ut aliquid à te peterem: Jam tamen dubitas, cunctaris, &c.
b Amarum eſt diù pendere: æquius erat mihi ſpem præcidi, tibi metum; quàm utrumque ſic trahi, ſic cruciari. Vide Senec. de Benef. lib. c. 1.

Epitaphium Glauciæ. XL.

LIbertus Melioris ille notus,
Totâ qui cecidit dolente Româ,
Cari deliciæ [a] *breves* [b] *patroni,*
Hoc ſub marmore Glaucias humatus
Juncto [c] *Flaminiæ jacet ſepulchro:*
Caſtus moribus, integer pudore,
Velox ingenio, decore felix.
Bis ſenis modò meſſibus peractis
[d] *Vix unum puer applicabat annum.*
[e] *Qui fles talia, nil fleas viator.*

a Puer enim extinctus.
b Melioris Attedij, qui Glauciam etiamnùm infantem propter formam & ingenium manumiſerat.
c Viæ Flam. in quâ tumuli frequentes.
d Propè erat tredecennis.
e Qui Glauciæ fatum immaturum atque Melioris miſeram orbitatem defles, ſis precor felix, neque habeas ex tuo quod fleas.

De eodem. XLI.

[a]*NON de plebe domûs; nec* [b]*avaræ verna* [c]*cataſtæ,*
Sed domini ſancto dignus amore puer:
Munera cùm poſſet nondum ſentire patroni,
Glaucia libertus jam Melioris erat.
Moribus hoc formæq; datum; quis blandior illo?
Aut quis [d]*Apollineo pulchrior ore fuit?*
Immodicis [e]*brevis eſt ætas, & rara ſenectus.*
Quidquid amas, cupias [f]*non placuiſſe nimis.*

a Non pars Niliacæ plebis aut Alexandrinæ, non è familiâ plebeiâ; *vel*, non è grege atque turbâ domeſticorum ſervorum. b Avarorum mangonum quibus hinc quæſtus. c Pegmatis lignei, quo venales exponebantur ſervi, à καταστῆναι. d Formoſo inſtar Apollinis. e Pulcherrima quæque brevis ævi ſunt: præcox indoles immaturi plerumque fati. f Ne citò pereat, teque jactura cruciet.

Mors Othonis. XLII.

CUM dubitaret adhùc belli civilis [a]*Enyo,*
Forſitan & [b]*poſſet vincere mollis Otho:*
Damnavit multo ſtaturum ſanguine Martem,
Et fodit certâ pectora nuda manu.
Sit Cato, dum vivit, ſane [c]*vel Cæſare major:*
Dum moritur nunquid [d]*major Othone fuit?*

a Bellona, furor bellicus. b Neque enim ſe Galbæ oppoſuiſſet, niſi ſperâſſet ſine bello civili rem geri potuiſſe, atque ubi jam à Vitellianis ad Bedriacum fraude ſuperato ſatis ſupereſſet ſpei, integræque ferè copiæ, ſupervenientibus & aliis; odio tamen civilium armorum, & ne periret populus, ſe pugione transfodit. Sueton. Dio. & Tacit. 2 Hiſt. c Quo vel victore majorem ſe & meliorem affirmavit Cato. d Minor certè. Cato enim rebus fractis & deſperatis, Otho ſalvis jam & integris: ille tædio, hic odio belli civilis ſe interfecit: vitam mollem forti morte cohoneſtavit; *alij,* inquit Tacitus, *diutiùs imperium tenuerunt, nemo tam fortiter reliquit.*

In Rabulam. XLIII.

SEptem [a]*clepſydras* [b]*magnâ tibi voce petenti*
[c]*Arbiter invitus, Cæciliane, dedit.*
At tu multa diù dicis: vitreiſque [d]*tepentem*
Ampullis potas ſemiſupinus aquam.
[e]*Ut tandem ſaties vocemque, ſitimque; rogamus*
Jam de clepſydrâ, Cæciliane, bibas.

a Horologia aquaria, phialas è vitro, cupro, argento, per quæ guttatim defluit aqua ad temporum ſpatia dimetienda priſcis in uſu, ut hodiè horologia arenaria: Clepſydra autem tertiam ferè horæ partem continebat. b Tanquam gratum tibi ſicœret judex longum dicendi ſpatium concedendo. c Judex. d Mora gelidam, an à ſole vel igne calidam? quam ſupino ore bibis ad vocem & vires reficiendas, ſimulque ut tempus protrahas: bibendi autem inter agendum morem hunc à ſuo oratore procul abeſſe vult Fabius. e Ut exhauſta tandem clepſydra finias, tuæque voci ac noſtris auribus parcas.

Irriſor irridetur. XLIV.

FEſtivè credis te, Calliodore, jocari;
Et ſolum multo permaduiſſe [a] ſale.
Omnibus arrides, dicteria dicis in omnes;
[b] Sic te convivam poſſe placere putas.
[c] At ſi ego non bellè, ſed verè dixero quiddam;
Nemo propinabit, Calliodore, tibi.

a Leporum, Jocorum.
b Et dicteriis inſtructus tanquam facetus ſcurra menſas alienas petis.
c At ſi ego non falsè ſed verè dixero te eſſe impuri oris, nemo te ad poculum ſuum invitabit.

Cœna diſerta. XLV.

QUOD tam grande ſophôs clamat tibi [a] turba togata;
Non tu, Pomponi; [b] cœna diſerta tua eſt.

a Laudicœnæ & σοφοκλεῖς qui in recitationibus ſolent ἐπισημαίνεσθαι Ὀρθῶς, Σοφῶς, &c. Theophraſt. Charact. περὶ κολακείας. b Suffragia hæc & acclamationes à blandientibus, & cœnâ vel tritâ veſte corruptis, exagitat Horat. ſub finem epiſtolæ ad Piſones.

Benè olet qui nihil olet. XLVI.

QUOD ſemper [a] caſiaque, cinnamoque,
Et [b] nido niger [c] alitis ſuperbæ
Fragras [d] plumbea Nicerotiana;
Rides nos, Coracine, nil olentes?
[e] Malo, quam benè olere, nil olere.

a Synecdoche pro quovis aromate.
b Unctus thure quod æquè ac cinnamomum & caſiam in nidum congerit Phœnix, atque indè diſcutitur, Plin. lib. x. cap. 2. & lib. xii. cap. 19. refert, negatque. c Phœnicis. d Unguenta à Nicerote aromatopolâ confectâ, & in vaſis plumbeis cocta in umbrâ, ut docet Plinius lib. xiii. cap. 2. alij referunt ad ſagittas plumbeas, quibus cinnamomum ex Phœnicis nido decuſſum tradit Ariſtot. l. vi. de Nat. Animalium, cap. 13. Papin. 2 Syl. *Phariæque exempta volucri Cinnama.* e Quia plerumque homines odore bono tetrum vel oris vel corporis odorem tegunt.

Avarus ut ulciſcendus. XLVII.

QUOD convivaris ſine me tam ſæpè, Luperce;
Inveni noce[illegible] [illegible]ratione tibi.

Iraſcar

Iraſcar licet uſque voces, mittaſque, rogeſque;
Quid facies? inquis. Quid faciam? [a] *veniam.*

a Exſpectârat ex præcedentibus Lupereus dicturum Poëtam ſe vocatum non venturum: reſpondet autem ἀπροσδοκήτως ſe venturum: quod malè urat avarum convivatorem.

Sors Libellorum. XLVIII.

[a] *REM factam Pompillus habet, Fauſtine, legetur,*
Et nomen toto ſparget in orbe ſuum.
[b] *Sic* [c] *leve flavorum valeat genus* * *Uſipiorum.*
Quiſquis & Auſonium non amat imperium,
[d] *Ingenioſa tamen Pompilli ſcripta feruntur;*
[e] *Sed famæ non eſt hoc, mihi crede, ſatis.*
Quàm multi [f] *tineas paſcunt blattaſque diſerti!*
Et redimunt ſoli [g] *carmina docta coci!*
Neſcio quid plus eſt, quod donat [h] *ſecula chartis:*
Victurus [i] *Genium debet habere liber.*

a Famam & nominis, quam deſideravit, celebritatem. b Sic valeant. * Uſipij Germaniæ pop. & quicunque nominis Romani hoſtes ſunt, ut vivent Pompilli ſcripta. Id eſt, Utinam ſic pereant hoſtes pop. Rom. ut peribunt Pompilli chartæ. Et hoc reſpondet Poëta priori diſticho è perſona vulgi. c Quòd à Romanis defeciſſent. Tacit. in vitâ Agricolæ. d *Inſtat vulgus.* e *Reſp. Poëta.* f Scribunt, quæ, nemine legente tineis ac blattis relinquantur eſcæ. g Quæ togæ ſunt cordylis & piperis cuculli. h Æternitatem. i Nativam quandam vim & ingenuam facultatem: non ingenium coactum, quòd malè reſpondet. *Vel* felicitatem quandam & quaſi genij favorem, cujus patrocinio libris æquè opus eſt ac viris, urbibus, &c.

Invido invidia ſupplicium eſt. XLIX.

LAudat, amat, cantat noſtros [a] *mea Roma libellos,*
Meque ſinus omnes, me manus omnis habet.
Ecce rubet quidam, pallet, ſtupet, [b] *oſcitat, odit.*
[c] *Hoc volo: nunc nobis carmina noſtra placent.*

a Mihi favens & amica. b Faſtidit. c Ut invidis diſplicеant mea carmina, namque hoc felicitatis argumentum.

Orborum avarus adulator. L.

AMiſit pater unicum Silanus;
[a] *Ceſſas mittere munera, Oppiane?*
Heu crudele nefas, malæque [b] *Parcæ!*
[c] *Cujus vulturis hoc erit cadaver?*

a An ceſſas captare hanc prædam, hæredipeta? b Quæ unicum Silani filium ſuſtuliſtis. c Cui hæredipetæ continget hæc præda? *Qui, ut hæres ſcribatur, conſolatur aut aſſidet: vultur eſt, cadaver exſpectat.* Senec. Epiſt. xcv.

Hæredis fletus. LII.

SCIS te [a] captari: ſcis hunc, qui captat, avarum;
Et ſcis qui captat, [b] quid, Mariane, velit:
Tu tamen hunc tabulis hæredem, ſtulte, ſupremis
Scribis, & [c] eſſe tuo vis, furioſe, loco.
[d] Munera magna quidem miſit, ſed miſit in hamo:
Et piſcatorem piſcis amare poteſt?
Hiccine deflebit vero tua fata dolore?
Si cupis, ut ploret: [e] des, Mariane, nihil.

a Muneribus & officiis allici & oppugnari ab iſto, ut ſcribatur hæres.
b Mortem tuam, quò citiùs fruatur bonis tuis.
c In locum, jus & bona tua ſuccedere.
d Deceptam ſibi ſpem plorabit veris lachrymis.
e *Hæredis autem fletus riſus eſt.*

In detractorem. LII.

CUM ſis nec [b] rigidâ Fabiorum [b] gente creatus,
Nec qualem, [c] Curio dum prandia portat aranti,
Hirſutâ peperit rubicunda ſub ilice conjux;
Sed patris [d] ad ſpeculum tonſi, matriſque [e] togatæ
Filius, & [f] ſponſam poſſit te ſponſa vocare:
Emendare meos, quos novit fama libellos,
Et tibi permittis [g] felices carpere nugas:
Has inquam, nugas, quibus aurem advertere totam
Non aſpernantur proceres urbiſque, forique:
Quas & perpetui dignantur ſcrinia [h] Sili,
Et repetit toties facundo [i] Regulus ore;
[k] Quique videt propiùs magni certamina Circi,
Laudat Aventinæ vicinus Sura Dianæ:
Ipſe etiam tanto dominus ſub pondere rerum
Non dedignatur bis terque revolvere Cæſar.
[l] Sed tibi plus mentis, [m] tibi cor limante Minervâ.

a Tu, quem neque majores ornant neque propriæ virtutes: audes tu, ô viliſſime, & molliſſime tibi criticâ arreptâ virgâ mea carpere carmina, eaque à laudatis laudata?
b Studiis belli aſperrima.
c M. Curio Dentato, agriculturæ ſtudiis non minùs quàm victoriis & triumphis apud auctores celebri.
d Mollis, effœminati, pathici, qualis erat Otho, cui *ſpeculum civilis ſarcina belli*. Juvenal. Sat. ii. v. 100. Vide Senec. de Brevitate vitæ, c. 12.
e Famoſæ adulteræ, adulterij enim convictæ cogebantur togâ indutæ in publicum procedere.
f Uſque adeò effœminatus es & mollis.
g Doctorum calculo & præconio nobilia, atque victura carmina.
h Silij Italici, Poëtæ.
i Ad quem ſæpè ſuprà.
k Quæ carmina laudet clariſſ. orator Palfurius Sura, qui habitat in Aventino monte, ubi Diana colitur, undè deſpicere poteſt in Circum Max. ſubjectum.
l *Ironicè*, tu tamen tibi arrogas plus judicij, &c.
m Et tibi artium atque Athenarum (quæ ſapientiæ magiſtra perhibetur) præſes Minerva polivit ingenium *& exacuit judicium.*

Acrius,

Acrius, & [n] tenues finxerunt pectus Athenæ;
[o] Ne valeam, ſi non multò ſapit altiùs iſtud,
Quod cum panticibus laxis, & cum pede grandi,
Et [p] rubro pulmone vetus, naſiſque timendum,
Omnia crudelis lanius per compita portat.
Audes præterea, [q] quos nullus noverit, in me
Scribere verſiculos, miſeras & perdere chartas:
[r] At ſi quid noſtræ tibi bilis inuſſerit ardor,
Vivet & hærebit, totoque legetur in orbe:
[s] Stigmata nec vafrâ delebit [t] Cinnamus arte.
Sed miſerere tui, [u] rabido nec perditus ore
Fumantem naſum vivi tentaveris urſi.
Sit placidus licèt, & lambat digitoſque, manuſque:
Si dolor, & bilis, ſi juſta coëgerit ira,
Urſus erit: vacuâ dentes in pelle fatiges.
[*] Et tacitus quæras, quam poſſis rodere carnem.

n Subtiles, acutæ. o Diſperеam, ſi non cor pecudis jam putridum, quod cum inteſtinis, pedibus, jecore & pulmone lanius circumfert per compita venale, plus ſapiat quam tuum. p Jam corrupto pulmone putrè & fœtens. q Carmina quæ nemo legat. r At ſi ego in te ſcripſero carmen. s Inuſtam tibi ex meis epigrammatis infamiam. Metaph. à punctis corpori inuſtis, quæ lepidè Petronius epigrammata dixit. t Tonſor. u Noli latratu tuo ad iram irritare me, quem comperies urſum vivum & in iras pronum, ubi dabitur occaſio; quin potius ô timide ac imbecillis catule pellem urſi fœno fartam morſicùs laceſſis, unde tibi nihil impendet periculi? * Me vivum ſenties, cave canis, & quære aliam carnem quam tacitus rodas.

Epigrammata longa. LIII.

HExametris epigramma facis, ſcio dicere Tuccam:
[a] Tucca, ſolet fieri; denique, Tucca, licet.
Sed tamen hoc longum eſt; ſolet hoc quoque Tucca, licetque:
Si breviora probas, diſticha ſola legas.
[b] Conveniat nobis: ut fas, epigrammata longa
Sit tranſire tibi, ſcribere, Tucca, mihi.

a Reſpondet Poëta. b Ex pacto inter nos ita diſpertiamus munia: ut mihi liceat longa epigram. ſcribere, tibi tranſire.

Sanitas, Vita. LIV.

SExageſima, Martiane, meſſis
Acta eſt, & puto, jam ſecunda, Cottæ;
Nec ſe tædia lectuli calentis
Expertum meminit die vel una:

a LXII. annos natus eſt Cotta, neque unquam lecto eum affixit unius dieculæ febris ardens.

At

De tribus capellis. XXXVIII.

a NON de vi, neque cæde, nec veneno,
Sed lis eſt mihi de tribus capellis.
Vicini queror has abeſſe furto.
Hoc judex ſibi poſtulat probari.
b Tu Cannas, Mithridaticumque bellum,
Et perjuria Punici furoris,
Et Syllas, Marioſque, Mutioſque
Magnâ voce ſonas, c manuque totâ.
Jam dic, Poſthume, de tribus capellis.

a Ineptos hujuſmodi & umbraticos cauſſidicos, qui figurarum tumore & ſententiarum vaniſſimo ſtrepitu crepantes nihil ex iis quæ in uſu ſunt aut vident, aut loquuntur, exagitat Petronius ſtatim ab initio Sat. Ità hic Poſthumus vel ex aliâ oratione (ut ait Cicero pro Roſcio Amerino) quàm in alium reum fuerat commentatus hæc declamavit: vel arceſſitos hos artis colores & purpureum, qui latè ſplendeat, pannum aſſuit cauſæ levi, quam actam oportuit de tribus capellis. b Tu neſcio quid grande ſonas de clade Cannenſi, bello cum Mithridate, Hannibale, Porſennâ, quem Mutius Scævola adortus eſt, & bellis civilibus Marij & Syllæ: extrà chorum quidem & mira de lente. c Omni geſtu & actionis viribus: ità magno conatu magnas nugas agis.

Citò da, aut nega. XXXIX.

MUtua te centum ſeſtertia, Phœbe, rogavi,
a Cùm mihi dixiſſes, Exigis ergo nihil?
Inquiris, dubitas, cunctaris, meque diebus
Teque decem crucias: jam rogo, Phœbe, b nega.

a Cum ipſe me ſæpè hortatus fueris priùs ut aliquid à te peterem: Jam tamen dubitas, cunctaris, &c. b Amarum eſt diù pendere: æquius erat mihi ſpem præcidi, tibi metum; quàm utrumque ſic trahi, ſic cruciari. Vide Senec. de Benef. lib. c. 1.

Epitaphium Glauciæ. XL.

LIbertus Melioris ille notus,
Totâ qui cecidit dolente Româ,
Cari deliciæ a breves b patroni,
Hoc ſub marmore Glaucias humatus
Juncto c Flaminiæ jacet ſepulchro:
Caſtus moribus, integer pudore,
Velox ingenio, decore felix.
Bis ſenis modò meſſibus peractis
d Vix unum puer applicabat annum.
e Qui fles talia, nil fleas viator.

a Puer enim extinctus. b Melioris Attedij, qui Glauciam etiamnùm infantem propter formam & ingenium manumiſerat. c Viæ Flam. in quâ tumuli frequentes. d Propè erat tredecennis. e Qui Glauciæ fatum immaturum atque Melioris miſeram orbitatem defles, ſis precor felix, neque habeas ex tuo quod fleas.

De

Acrius, & [n] tenues finxerunt pectus Athenæ;
[o] Ne valeam, ſi non multò ſapit altiùs iſtud,
Quod cum panticibus laxis, & cum pede grandi,
Et [p] rubro pulmone vetus, naſiſque timendum,
Omnia crudelis lanius per compita portat.
Audes præterea, [q] quos nullus noverit, in me
Scribere verſiculos, miſeras & perdere chartas:
[r] At ſi quid noſtræ tibi bilis inuſſerit ardor,
Vivet & hærebit, totoque legetur in orbe:
[s] Stigmata nec vafrâ delebit [t] Cinnamus arte.
Sed miſerere tui, [u] rabido nec perditus ore
Fumantem naſum vivi tentaveris urſi.
Sit placidus licèt, & lambat digitoſque, manuſque:
Si dolor, & bilis, ſi juſta coëgerit ira,
Urſus erit: vacuâ dentes in pelle fatiges.
[*] Et tacitus quæras, quam poſſis rodere carnem.

n Subtiles, acutæ.

o Diſperеam, ſi non cor pecudis jam putridum, quod cum inteſtinis, pedibus, jecore & pulmone lanius circumfert per compita venale, plus ſapiat quam tuum.

p Jam corrupto pulmone putrè & fœtens.

q Carmina quæ nemo legat.

r At ſi ego in te ſcripſero carmen.

s Inuſtam tibi ex meis epigrammatis infamiam. Metaph. à punctis corpori inuſtis, quæ lepidè Petronius epigrammata dixit.

t Tonſor.

u Noli latratu tuo ad iram irritare me, quem comperies urſum vivum & in iras pronum, ubi dabitur occaſio; quin potius ô timide ac imbecillis catule pellem urſi fœno fartam morſicùs laceſſis, unde tibi nihil impendet periculi?

* Me vivum ſenties, cave canis, & quære aliam carnem quam tacitus rodas.

Epigrammata longa. LIII.

HExametris epigramma facis, ſcio dicere Tuccam:
[a] Tucca, ſolet fieri; denique, Tucca, licet.
Sed tamen hoc longum eſt; ſolet hoc quoque Tucca, licetque:
Si breviora probas, diſticha ſola legas.
[b] Conveniat nobis: ut fas, epigrammata longa
Sit tranſire tibi, ſcribere, Tucca, mihi.

a Reſpondet Poeta.

b Ex pacto inter nos ita diſpertiamus munia: ut mihi liceat longa epigram. ſcribere, tibi tranſire.

Sanitas, Vita. LIV.

SExageſima, Martiane, meſſis
Acta eſt, & puto, jam ſecunda, Cottæ;
Nec ſe tædia lectuli calentis
Expertum meminit die vel una:

a LXII. annos natus eſt Cotta, neque unquam lecto eum affixit unius dieculæ febris ardens.

At

Hæredis fletus. LII.

a Muneribus & officiis alliei & oppugnari ab iſto, ut ſcribatur hæres.
b Mortem tuam, quò citiùs fruatur bonis tuis.
c In locum, jus & bona tua ſuccedere.
d Deceptam ſibi ſpem plorabit veris lachrymis.
e *Hæredis autem fletus riſus eſt.*

SCIS te [a] captari: ſcis hunc, qui captat, avarum;
Et ſcis qui captat, [b] quid, Mariane, velit:
Tu tamen hunc tabulis hæredem, ſtulte, ſupremis
Scribis, & [c] eſſe tuo vis, furioſe, loco.
[d] Munera magna quidem miſit, ſed miſit in hamo:
Et piſcatorem piſcis amare poteſt?
Hiccine deflebit vero tua fata dolore?
Si cupis, ut ploret: [e] des, Mariane, nihil.

In detractorem. LII.

a Tu, quem neque majores ornant neque propriæ virtutes: audes tu, ô viliſſime, & molliſſime tibi criticâ arreptâ virgâ mea carpere carmina, eaque à laudatis laudata?
b Studiis belli aſperrima.
c M. Curio Dentato, agriculturæ ſtudiis non minùs quàm victoriis & triumphis apud auctores celebri.
d Mollis, effœminati, pathici, qualis erat Otho, cui *ſpeculum civilis ſarcina belli.* Juvenal. Sat. ii. v. 100. Vide Senec. de Brevitate vitæ, c. 12.

[a] CUM ſis nec [b] rigidâ Fabiorum [b] gente creatus,
Nec qualem, [c] Curio dum prandia portat aranti,
Hirſutâ peperit rubicunda ſub ilice conjux;
Sed patris [d] ad ſpeculum tonſi, matriſque [e] togatæ
Filius, & [f] ſponſam poſſit te ſponſa vocare:
Emendare meos, quos novit fama libellos,
Et tibi permittis [g] felices carpere nugas:
Has inquam, nugas, quibus aurem advertere totam
Non aſpernantur proceres urbiſque, forique:
Quas & perpetui dignantur ſcrinia [h] Sili,
Et repetit toties facundo [i] Regulus ore;
[k] Quique videt propiùs magni certamina Circi,
Laudat Aventinæ vicinus Sura Dianæ:
Ipſe etiam tanto dominus ſub pondere rerum
Non dedignatur bis terque revolvere Cæſar.
[l] Sed tibi plus mentis, [m] tibi cor limante Minervâ.

e Famoſæ adulteræ, adulterij enim convictæ cogebantur togâ indutæ in publicum procedere. f Uſque adeò effœminatus es & mollis. g Doctorum calculo & præconio nobilia, atque victura carmina. h Silij Italici, Poëtæ. i Ad quem ſæpè ſuprà. k Quæ carmina laudet clariſſ. orator Palfurius Sura, qui habitat in Aventino monte, ubi Diana colitur, undè deſpicere poteſt in Circum Max. ſubjectum. l *Ironicè*, tu tamen tibi arrogas plus judicij, &c. m Et tibi artium atque Athenarum (quæ ſapientiæ magiſtra perhibetur) præſes Minerva polivit ingenium & exacuit judicium.

Acrius,

Acrius, & [n] tenues finxerunt pectus Athenæ;
[o] Ne valeam, ſi non multò ſapit altiùs iſtud,
Quod cum panticibus laxis, & cum pede grandi,
Et [p] rubro pulmone vetus, naſiſque timendum,
Omnia crudelis lanius per compita portat.
Audes præthereà, [q] quos nullus noverit, in me
Scribere verſiculos, miſeras & perdere chartas:
[r] At ſi quid noſtræ tibi bilis inuſſerit ardor,
Vivet & hærebit, totoque legetur in orbe:
[s] Stigmata nec vafrâ delebit [t] Cinnamus arte.
Sed miſerere tui, [u] rabido nec perditus ore
Fumantem naſum vivi tentaveris urſi.
Sit placidus licèt, & lambat digitoſque, manuſque:
Si dolor, & bilis, ſi juſta coëgerit ira,
Urſus erit: vacuâ dentes in pelle fatiges.
[*] Et tacitus quæras, quam poſſis rodere carnem.

n Subtiles, acutæ. o Diſperéam, ſi non cor pecudis jam putridum, quod cum inteſtinis, pedibus, jecore & pulmone lanius circumfert per compita venale, plus ſapiat quam tuum. p Jam corrupto pulmone putrè & fœtens. q Carmina quæ nemo legat. r At ſi ego in te ſcripſero carmen. s Inuſtam tibi ex meis epigrammatis infamiam. Metaph. à punctis corpori inuſtis, quæ lepidè Petronius *epigrammata* dixit. t Tonſor. u Noli latratu tuo ad iram irritare me, quem comperies urſum vivum & in iras pronum, ubi dabitur occaſio; quin potius ô timide ac imbecillis catule pellem urſi fœno fartam morſicùs laceſſis, unde tibi nihil impendet periculi? * Me vivum ſenties, cave canis, & quære aliam carnem quam tacitus rodas.

Epigrammata longa. LIII.

HExametris epigramma facis, ſcio dicere Tuccam:
[a] Tucca, ſolet fieri; denique, Tucca, licet.
Sed tamen hoc longum eſt; ſolet hoc quoque Tucca, licetque:
Si breviora probas, diſticha ſola legas.
[b] Conveniat nobis: ut fas, epigrammata longa
Sit tranſire tibi, ſcribere, Tucca, mihi.

a Reſpondet Poëta. b Ex pacto inter nos ita diſpertiamus munia: ut mihi liceat longa epigram. ſcribere, tibi tranſire.

Sanitas, Vita. LIV.

SExageſima, Martiane, meſſis
Acta eſt, & puto, jam ſecunda, Cottæ;
Nec ſe tædia lectuli calentis
Expertum meminit die vel una:

a LXII. annos natus eſt Cotta, neque unquam lecto eum affixit unius dieculæ febris ardens.

At

Lentè loquens. LXVIII.

HOC agere eſt cauſas, hoc dicere, Cinna, diſertè,
Horis, Cinna, [a] *decem, dicere verba novem?*
Sed modò clepſydras ingenti voce petîſti
Quatuor; [b] *ô quantùm, Cinna, tacere potes!*

a Synechdoche finite.
b Petiiſti, credo, tantum ſpatij, quo taceres, non diceres.

De natali Lucani. LXIX.

HÆC eſt illa dies, [a] *quæ magni conſcia* [a] *partûs,*
Lucanum populis & tibi, [b] *Polla, dedit.*
Heu Nero crudelis, [c] *nullaque invíſior umbrâ:*
Debuit hoc ſaltem [d] *non licuiſſe tibi.*

a Lucani nobilis poëtæ.
b Polla Argentaria uxor Lucani.
c Nullius cæde inviſior quam Lucani: ſic de Cice[illegible] ſupra.
d Reſpexit id quod multis à ſe occiſis dixit Nero, *Neſciiſſe [illegible]ès Cæſarem quantum Imperatori liceret.*

Ad Pollam uxorem Lucani Poëtæ. LXX.

[a] *PHæbe veni; ſed quantus eras cùm bella canenti*
Ipſe dares Latiæ plectra ſecunda lyræ.
Quid tantâ pro luce preces? tu, Polla, maritum
[b] *Sæpè colas, & ſe ſentiat ipſe coli.*

a Ad ſacra hæc, quibus celebramus natalem Lucani, cui tu ipſe dediſti ſecundam carminis epici à Virgilio gloriam.
b Diù vivas, ut quotannis colas hunc mariti tui natalem.

Liber inæqualis. LXXI.

[a] *JActat inæqualem Matho me feciſſe libellum:*
Si verum eſt, laudat carmina noſtra Matho.
[b] *Æquales ſcribit libros* [c] *Calvinus &* [c] *Umber:*
Æqualis liber eſt, [d] *Cretice, qui malus eſt.*

a Objicit Matho me ſcripſiſſe lib. inæqualem, cui, vel me fatente, & bona inſunt & mala: habet prætere a inæqualis liber laudem à rerum varietate.
b Totos malos, quibus nihil admiſcetur boni: nullus autem liber totus bonus eſt.
c Poëta malus.
d Alij leg. *Criticè.*

Verſus

Verſus malè dulces & inſipidi. LXXII.

DUlcia cùm tantùm ſcribas epigrammata ſemper,
Et [a] ceruſſatâ candidiora cute:
Nullaque mica [b] ſalis, nec amari [c] fellis in illis
Gutta ſit, ô demens, vis tamen illa legi?
[d] Nec cibus ipſe juvat morſu fraudatus aceti:
[e] Nec grata eſt facies, cui Gelaſinus abeſt.
[f] Infanti melimela dato, fatuaſque mariſcas:
Nam mihi, [g] quæ novit pungere, Chia ſapit.

a Ceruſſâ expolita. b Ingenij, argutiæ, urbanitatis. c Amarulentiæ, acerbitatis. d Ut acida irritant ſtomachum; ità acritèr dicta invitant lectorem. e Qualem ori gratiam addunt, rugæ illæ inter ridendum contractæ: tale epigrammati decus addunt quæ riſum movent. *Vel*, Ut minùs grata eſt facies cui ridenti deeſt Deus Gelaſinus: ita & epigrammati perit venuſtas, ſi abſit mordacitas. f Infantibus mellita ſeu muſtea poma dato, & propter dulcedinem inſipidas ficus, q. d. Inſulſis placeant epigrammata dulcia, & nec ingenio nec acerbitate condita: mihi placeat epigramma ſalſum, acre, mordax & piperatum. g Ficus Chia quæ ſalem & vinum ſapit.

De Apro ad ſe miſſo. LXXIII.

[a] TUſcæ glandis aper populator, & [b] ilice multâ
Jam piger, [c] Ætolæ fama ſecunda feræ,
Quem meus intravit ſplendenti [d] cuſpide [e] Dexter;
Præda jaces noſtris [f] invidioſa focis.
Pingueſcant madidi læto nidore [g] Penates,
Flagret & exciſo feſta culina [h] jugo.
[i] Sed coquus ingentem piperis conſumet acervum,
Addet & [k] arcano miſta falerna garo.
Ad dominum redeas: noſter te non capit ignis,
[l] Conturbator aper; [m] vilius eſurio.

a Glande paſte in agro Tuſcano. b Saginâ & pinguedine à glande. c Magnitudine proxime apro illi quem irata Diana in Ætolorum agros immiſit, lib. ſpect. 15. d Venabulo. e Al. A quo occiſum & poëtæ miſſum arguit ſupremum diſtichon. f Opima; cui vel invideri poſſit, utpote majori quam mea ferat conditio. g Qui juxta focum, *vel* ædes, *Metonymicè*. Al. *madido tetri nidore penatis*. h Sylvâ. *Hyperbolicè: Vel* igitur *Synecdochicè* è montis jugo. i Sed impenſa condiendi ſuperabit facultates meas: ſatiùs itaque eſt ut remittam Dextrò, niſi fortè & ille mihi hos ſumptus ſuppeditet. k Interiori meliorique garo, quod admiſto falerno dicebatur œnogarum. l In quo condiendo conturbabuntur rationes meæ, & decoquentur opes. m Minoris conſtat fames mea, viliori cibo contenta eſt, *minore ſumptu* cœnam mihi conſtare velim.

Fingens

Fingens podagram. LXXIV.

[a] *Diſcurſus varios, vagumque manè*
Et faſtus, & ave [b] potentiorum,
Cùm perferre patique jam negaret;
Cœpit fingere Cælius podagram.
Quam dum vult nimis approbare veram,
Et ſanas linit obligatque plantas,
Inceditque gradu laborioſo
([c] Quantum cura poteſt, & ars doloris!)
[d] *Deſît fingere Cælius podagram.*

a Officioſas clientis diſcurſitationes in ſalutandis patronis ſuperbis.
b Divitum.
c *Ironicè.*
d Veram enim habet podagram.

Modeſtè de ſe. LXXV.

Muneribus cupiat ſi quis contendere tecum,
Audeat hic etiam, Caſtrice, carminibus.
[b] *Nos tenues in utroque ſumus, [c] vincique parati:*
Indè ſopor nobis, & placet alta quies.
[J]am mala cur igitur dederim tibi carmina quæris?
[d] *Alcinoo nullum poma dediſſe putas?*

a Cum æquè nobilis ſis poëta, ac munificus dives.
b Ego.
c Opibus & carminibus.
d Ut Phæacum illi regi, cui ſuppetebant poma nobiliſſima, aliquis fortè muneri obtulit minùs nobilia: ita ego tibi mala mea carmina.

Aut da, aut nega. LXXVI.

[P]Rimum eſt, ut præſtes, ſi quid te, Cinna, rogabo:
Illud deindè ſequens, ut citò, Cinna, neges.
[D]iligo præſtantem, non odi, Cinna, negantem:
Sed tu nec præſtas, nec citò, Cinna, negas.

Amicus verus & fortis. LXXVII.

Maximus ille tuus, Ovidi, Cæſonius hic eſt,
Cujus adhùc vultum vivida cera tenet.

a Hæc eſt effigies in cerâ ad vivum expreſſa Max. [Cæ]ſonij: quem à Nerone damnatum in conjuratione Piſonianâ (*Tacit.* xv. [Ann]*al.*) Tu, Ovidi, in exilium comitatus es per mare Siculum in Siciliam [&] Africam, cui modò præfuerat: proconſuli te comitem negabas, exuli of[fere]bas.

Hunc

b Iniquum fuiſſe Neronis judicium arguebas, ſponte exulem ejus ſecutus.
c Si vitale fuerit hoc carmen meum, ſcient indè præſentes & poſteri, Ovidium id præſtitiſſe Cæſonio, quod Cæſonius priùs Annæo Senecæ à Claudio in Corſicam relegato.

Hunc Nero damnavit: [b] *ſed tu damnare Neronem*
Auſus es, & profugi, non tua, fata ſequi.
Æquora per Scyllæ magnus comes exulis iſti:
Qui modò nolueras conſulis ire comes.
[c] *Si victura meis mandantur nomina chartis,*
Et fas eſt cineri me ſupereſſe meo:
Audiet hoc præſens, venturaque turba; fuiſſe
Illi te, Senecæ quod fuit ille ſuo.

De eodem. LXXVIII.

a Ejuſdem argumenti cum præcedenti epigram.
b Carus, Serenus, Cæſonius Maximus, ut epigr. præcedenti, & Senec. epiſt. 87. Senecæ amiciſſimi erant.
c Ad quem totiès ſcripſit Seneca.
d Neronis.
e Oreſti, non quidem à matre in exilium miſſo, ſed ab Electrâ ſorore ſubducto, & à pædagogo in Phocidem ſublato: unde reverſus matris cæde, patris ſui necem ultus, rurſùm exulavit. Electra Eurip. & Sophoclis.
f Crudeliſſimi tyranni, & cujus in manu erat te repetiiſſe, quod Clytemneſtra non potuit.

[a] *Facundi Senecæ potens amicus,*
[b] *Caro proximus, aut prior* [b] *Sereno,*
Hic eſt Maximus ille, [c] *quem frequenti*
Felix litera paginâ ſalutat.
Hunc tu per Siculas ſecutus undas,
O nullis, Ovidi, tacende linguis,
Spreviſti [d] *domini furentis iras.*
Miretur Pyladem ſuum vetuſtas,
Hæſit qui comes [e] *exuli parentis.*
Quis diſcrimina comparet duorum?
Hæſiſti comes exuli [f] *Neronis.*

Morbo liberatus. LXXIX.

a Sic Plinius Sec. XXX. epiſt. 4. lib. *altiſſimâ iſtâ eruditione tua digniſſimam quæſt. &c.* Al. *celeberrime ſumme Virorum.*
b Cujus ſincera oratio & antiquitatem ſapiens exprimit gravitatem & mores veterum illorum Romanorum.
c Quanto nos beârint munere Parcæ, quæ te propè mortuum vitæ reſtituerint.

Doctorum Licini celeberrime [a] *Sura virorum,*
[b] *Cujus priſca graves lingua reduxit avos.*
[c] *Redderis, heu! quanto fatorum munere nobis,*
Guſtatâ Lethes penè remiſſus aquâ?

[d] *Perdide*

[a] *Perdiderant jam vota metum, ſecuraque fle-*
bant
Triſtia cum [e] *lacbrymis, jamque peractus eras.*
[f] *Non tulit invidiam taciti regnator Averni,*
[g] *Et raptas fatis reddidit ipſe colos.*
Scis igitur quantas hominum mors [h] *falſa que-*
relas
Moverit: [i] *& frueris poſteritate tuâ.*
[k] *Vive velut rapto, fugitivaque gaudia carpe:*
Perdiderit nullum vita reverſa diem.

d Tanquam in certâ morte depoſueramus ſpem & cum votis metum curamque pro te, qui jam —— e —— Pro mortuo deploratus eras & conclamatus. f Vidit ſenſitque Pluto ſe non ſore ferendo invidiam & querelas, hominum te lugentium ipſiuſque rapacitatem deteſtantium: itaque—— g Erlpuit parcis colos fuſoſque, & te vitae reſtituit. h Te faucibus ſuis erepto decepta. *Vel* quam nos veram …tabamus, teque verè mortuum. i Et quaſi redivivus ſentis guàm charus …ris nobis, tanquam poſteris tuis futuris. k Mortis itaque, quàm evaſiſti, …memor, rape vitas reſtitutæ gaudia tibi ſuperſtes.

Laus inſignis architecti. LXXX.

[a] *ASTra polumque* [b] *tuâ cepiſti mente,* [c] *Ra-*
biri,
[d] *Parrhaſiam mirâ qui ſtruis arte domum.*
Phidiaco ſi digna Jovi dare templa parabit,
[e] *Has petat à noſtro Piſa Tonante manus.*

a Ut Phidias Jovis Olympici ſimulachrum effecturus dicitur direxiſſe mentem ſuam ad vultum Jovis ab Homero expreſ…m Iliad. *α*. Valer. Max. l. 3. c. 7. Itâ tu, Rabiri, Domitiano palatium …ſtructurus concepiſti mente cœleſtes domos, quibus magiſtris & exemplari…s utereris ad hanc fabricam. b Al. *piâ*. c Architectus erat nobi… d Palatinam in monte Palatino, ubi Evander Arcas primus ædifica… Parrhaſia autem urbs Arcadiæ eſt; unde Evander Virgilio dictus Par…, xi Æneid. e Si Piſa urbs illa Elidis inſtituerit ædificare templum …um illo ſimulachro à Phidiâ fabrefacto, petat à noſtro Deo Domitiano …n architectum Rabirium.

EPI-

EPIGRAMMATUM
DELECTUS.
LIBER QUARTUS.
MARTIALIS.

Ad Jovem. I.

TARPEIÆ venerande rector [a] aulæ,
Quem ſalvo duce credimus Tonantem,
Cum votis ſibi quiſque te fatiget,
Et poſcat dare, quæ Dei poteſtas:
Nil pro me mihi, Jupiter, petenti,
Ne ſuccenſueris velut ſuperbo.
[b] Te pro Cæſare debeo rogare:
Pro me debeo Cæſarem rogare.

a Capitolij in colle priùs Saturnio, mox Tarpeio à Virgine Tarpeiâ, quæ arcem Sabinis prodidit, dicto. b Tu meâ & publicâ prece rogatus ſerva Cæſarem, ille me ſervabit: tu illi donato, ille mihi donabit.

Ubique habitans. II.

ESquiliis domus eſt, domus eſt tibi [a] colle Dianæ,
[b] Et tua Patricius culmina vicus habet:
[c] Hinc viduæ Cybeles, illinc ſacraria Veſtæ;
Indè novum, veterem proſpicis inde Jovem.

a In monte Aventino, cujus ſummitas habet templum Dianæ. b Suntque tibi ædes in vico ſub Eſquiliis, ubi Servius Tullius juſſit patricios habitare. c Ex domo tuâ in Eſquiliis ab alterâ parte vides ædem Veſtæ & Capitolium novum. Ex ædibus tuis in Aventino proſpicis templum Cybeles & Capitolium vetus.

Dic,

Dic, ubi conveniam: dic, quâ te parte requi-
ram.
[d] *Quiſquis ubiquè habitat, Maxime, nuſ-*
quàm habitat.

d *Nuſquàm eſt, qui ubiquè eſt*, Senec. 2. Epiſt.

In Scurram. III.

QUOD [a] te diripiunt potentiores
Per convivia, porticus, theatra,
Et tecum, quoties ità incidiſti,
Geſtari juvat, & juvat lavari:
Nolito nimiùm tibi placere.
Delectas [b], Philomuſe, non amaris.

a Comitem habere certatim cupiunt.

b Pro ſcurrâ & morione haberis, non pro amico.

Quis liber bonus. IV.

TRiginta toto [a] mala ſunt epigrammata li-
bro:
Si totidem bona ſunt, Lauſe, liber bonus eſt.

a Modeſtè & per jocum librum ſuum excuſat, quaſi ex malis & bonis epigrammatis compactum. *Tamen æquus Judex compenſet vitiis bona.*

Tonſor lentus. V.

EUtrapelus tonſor dum circuit ora Luperci,
Expungitque [a] genas; [b] altera barba ſubit.

a Al. *Expingitque.* b Tardus tonſor ſeu circumſpectus tantam operi impendit moram, ut vel radenti altera increſcat barba.

Poëta pictor fui. VI.

DUM [a] mea Cæcilio formatur imago Se-
cundo,
Spirat [b] & argutâ picta tabella manu:

a Dum Cæcilius Secundus (Plinius, ut credo, Junior: namque is Bithyniam & Pontum obtinuit Provincias) ſibi effingi curat meam imaginem. Quod diſceſſuri amici mutuò factitabant ad memoriam abſentium revocandam. b Ad vivum effifta.

I liber ad Geticam [c]*Peucen, Iſtrumque* [d] *tacentem*;
[e] *Hæc loca perdomitis gentibus ille tenet.*
Parva dabis charo, ſed dulcia dona, ſodali:
[f] *Certior in noſtro carmine vultus erit.*
Caſibus hic nullis, nullis delebilis annis
Vivet, Apelleum cùm morietur opus.

c Inſulam ad Iſtri oſtium.
d Placidis & quaſi ſtagnantibus aquis, vel gelu & frigore concretum: alij leg. *jacentem.*
e Supra, num 1.
f Epigrammata Cæcilio grata, & quæ ingenij mei imaginem certiorem expreſſerint & diuturniorem retinuerint, quàm tabula quævis ab artifice peritiſſimo effiĉta.

Pauca ſcribere facile eſt. VII.

QUOD non inſulsè ſcribis tetraſticha [a] *quædam:*
Diſticha quod bellè pauca, Sabelle, facis:
Laudo, nec admiror, facile eſt epigrammata bellè
Scribere; [b] *ſed librum ſcribere difficile eſt.*

a Pauca.
b Deſideratur enim ad librum perficiendum varietas, acumen, & largus ingenij fons.

Nil ſponde, aut præſta. VIII.

SIquid opus fuerit, ſcis me non eſſe rogandum,
Bis nobis dicis, Baccara, terque die.
[a] *Appellat rigidâ triſtis me voce Secundus:*
Audis, ſed neſcis, Baccara, quid ſit opus.
Penſio, te coram petitur claréque, palámque:
Audis, ſed neſcis, Baccara, quid ſit opus.
Eſſe queror gelidaſque mihi tritaſque lacernas:
Audis, ſed neſcis, Baccara, quid ſit opus.
Hoc opus eſt, ſubito fias ut ſidere mutus,
Dicere ne poſſis, Baccara, quid ſit opus.

a Exigit à me fœnus creditor.

In emacem. IX.

OMnia, Caſtor, emis; ſic fiet, ut omnia vendas.

Cùm ultrà facultates, omnia vis habere lauta ac nitida, multaque emis, adigêris tandem, urgente inopiâ, ad omnia vendenda.

Laudat

Laudat libellos ſuos. X.

QUinque ſatìs fuerant, vel ſex, ſeptemque libelli,
Et nimiùm: quid adhùc ludere Muſa juvat?
Sit pudor, & finis; jam plus nihil addere nobis
Fama poteſt: teritur noſter ubique liber.
[a] *Et cùm rupta ſitu* [b] *Meſſalæ ſaxa jacebunt,*
Altaque cùm [c] *Licini marmora pulvis erunt:*
Me tamen ora legent, & ſecum plurimus hoſpes
Ad patrias ſedes carmina noſtra feret.
Finieram, cùm ſic reſpondit [d] *nona ſororum,*
Cui coma, & unguento ſordida veſtis erat:
Tune potes dulces, ingrate, relinquere * *nugas?*
Dic mihi, quid meliùs deſidioſus ages?
An juvat ad tragicos [e] *ſoccum transferre cothurnos?*
Aſpera vel [f] *paribus bella tonare modis?*
[g] *Perlegat ut tumidus raucâ te voce magiſter,*
[h] *Oderit & grandis virgo bonuſque puer?*
Scribant iſta graves nimiùm, nimiúmque ſeveri,
[i] *Quos mediâ miſeros nocte lucerna videt.*
At tu Romano lepidos [k] *ſale tinge libellos:*
[l] *Agnoſcat mores vita legatque ſuos.*
[m] *Anguſtâ cantare licèt videaris* [m] *avenâ;*
Dum tua multorum vincat avena tubas.

a Atque ubi invidioſa vetuſtas in pulverem verterit marmoreas ædes vel potiùs ſepulchra.—

b M. Val. Corvini Meſſalæ oratoris clariſſ. &—

c Licinij ditiſſimi liberti Cæſ. Auguſti.

d Una è novem Muſis non tamen infima, Thalia conviviis apta: uncta itaque pro more à balneis & ante convivia.

* Epigrammata.

e Verſum humilem & levem inſtar comicorum, quorum propriè eſt ſoccus.

f Verſibus heroicis.

g Melior lectio *prælegat*: ut in ſcholiis prælegunt & exponunt magiſtri Homerum, Virgilium, & alios auctores epicos.

h Teque quem in ludo explicabunt Grammatici, oderint puellæ ob ætatem fermè viripotentes, puerique, licet integri, caſti tamen: *oderint*, i. e. tædio, vel propter pœnas irrogatas, execrentur; quod nonnunquam à diſcipulis, ignavioribus præſertim, fit.

i Quos elucubrationes reddunt miſeros.

k Jocoſo acumine.

l Vita communis hominum hic legat, &c.

m Tenui carmine, ſive verſum ſive argumentum reſpicias.

Vir caput uxoris. XI.

UXorem quarè locupletem ducere nolim
Quæritis? [a]uxori nubere nolo meæ.
Inferior matrona ſuo ſit, Priſce, marito:
Non aliter [b]fuerint fœmina virque pares.

a Nolo ſubjici uxori quæ propriè viro *nubere* dicitur: nolo dote libertatem vendere, γυναῖκ' οὐ δέσποιναν θέλω, ἧς ἐστὶ δοῦλος ὁ πένης, Anaxandrides apud Stobæum. Vide lepidiſſimum Callimachi Epigramma de Pittaco: Antholog. lib. iii. c. 33. b MSS. *ſiunt.*

Morio. XII.

MOrio dictus erat: [a]viginti millibus emi.
Redde mihi nummos, Gargiliane: [b]ſapit.

a Fatui iſti & moriones in pretio & deliciis erant apud divites ad hilaritatem: vel, ut hodiè apud noſtros fatuos divites, ut ſit in ædibus aliquis domino ipſo ſtultior. b Plus juſto ſapit, id eſt, plus quàm fatuum & morionem vellem.

Amantior arborum quàm amicorum. XIII.

PAllida [a]ne [b]Cilicum timeant pomaria brumam,
Mordeat & [c]tenerum fortior aura nemus:
Hybernis objecta Notis [d]ſpecularia puros
Admittunt ſoles, & [e]ſine fæce diem.
At mihi cella datur, non totâ clauſa feneſtrâ,
In quâ [f]nec Boreas ipſe manere velit.
Sic [g]habitare jubes veterem crudelis amicum?
Arboris ergo tuæ tutior hoſpes ero.

a Ab injuriâ ventorum & frigoris. b Referas *Cilicum* ad arbores potiùs è Ciliciâ tranſlatas quàm ad brumam. c Stirpium teneriorum ſuccreſcentem ſylvam. d Lapides pellucidi in tenues cruſtas fiſſi, quibus Romani in feneſtris utebantur ut nos vitro, Seneca epiſt. xix. & lib. de Provid. divinâ. c. 4. Plin. l. xv. c. 16. Columella l. xi. c. 3. Pancirol. e Purum, abſque pulveris, venti, aut atomorum turbine, ſine pluviâ & tempeſtate. Al. *& ſine ſole diem.* f Non ipſe horrens Septentrionis incola Boreas. *Emphaſis hyperbolica.* g In hoc verſu quodque verbum eſt emphaticum.

Rex

Rex ſuos nôrit. XIV.

*DUM nova [a] Pannonici * numeratur gloria belli,*
Omnis & ad reducem dum litat ara [b] Jovem;
Dat Populus, dat gratus Eques, dat thura Senatus,
** Et [c] ditant Latias tertia dona tribus;*
Hos quoque ſecretos memorabit Roma triumphos;
Nec [d] minor iſta tuæ laurea pacis erit;
Quòd tibi de ſanctâ credis pietate tuorum,
Principis eſt virtus maxima, [e] nôſſe ſuos.

a Sarmatici. * *Narratur.* b Domitianum. c Et à Domitiano ditum plebi pauperique populo congiarium & tributim epulum, propter relatam è bello Sarmatico lauream tertiam: bis enim antè de Cattis & Dacis triumphaverat. d Quòd cùm liceiſſet juſtum agere triumphum, lauream tantùm Jovi Capitolino maluit inferre. e Benevolos animos & amorem ſubditorum ſuorum erga ſe propter bene merita agnoſcere.

Actor malæ cauſæ. XV.

EGI, Sexte, tuam, pactus duo millia, cauſam,
Miſiſti nummos quot mihi? mille: quid eſt?
Narrâſti [a] nihil, inquis, & à te prodita cauſa eſt:
Tanto [b] plus debes, Sexte, quod erubui.

a Dicis me malè egiſſe & cauſam prodidiſſe. b In ſolatium dedecoris mei & jacturæ famæ quàm ex cauſâ tua ſuſtinui.

Fautor alienæ famæ. XVI.

SIC tua, Cirini, promas epigrammata vulgo,
** Ut mecum poſſis vel [a] prior ipſe legi:*
Sed tibi tantus ineſt veteris reſpectus amici,
Carior ut mea ſit quàm tua fama tibi.
Sic [b] Maro nec Calabri tentavit carmina Flacci,
Pindaricos poſſet cùm ſuperare modos:

* Bonáne hæc fide? an ironice? videtur ſanè & ex animo, propter exemplum Virgilij. a Majori laude quàm ego. b Hâc modeſtiâ & amicitiâ inductus Virgilius ceſſit Horatio lyrici carminis laudem, & Vario epici carminis vel tragœdiæ gloriam, cùm illum Pindaricæ lyræ modis, hunc Sophoclei cothurni ſublimitate viciſſe potuit. Varium ſiquidem ut epicum & Mæonij alitis æmulum canit Horat. od. VI. l. i. ità Varij tragœdiam Thyeſten cuilibet Græcorum comparat Quintilianus lib. x. c. 1.

c Cenſu ſe aliis haberi inferiores ferunt non pauci: ſed nemo ferè eſt qui ſe altero minus ingenioſum fateri velit.

Et Vario ceſſit Romani laude cothurni,
Cùm poſſet tragico fortiùs ore loqui.
Aurum, [c] & opes, & rura frequens donabit amicus:
Qui velit ingenio cedere, rarus erit.

Diſſimulator. XVII.

PAuper videri Cinna vult; & eſt pauper.

Cinna hic verè pauper, quaſi diſſimularet opes, oſtentabat pannos, & paupertatem uſque jactabat, ut ſtulti & ebrij ſimulare volunt non raro ſtultitiam & ebrietatem, cum nil opus ſit ſimulatione.

Poëta Polygraphus. XVIII.

CUM facias verſus nullâ non luce ducenos,
Vare, nihil recitas: [a] non ſapis, atque [b] ſapis.

a Qui quocunque die ducentos præcipitas verſus, vitioſos ſcilicet & ineptos, qui tibi lutulentè fluenti è buccâ excidunt. b Qui non recitat malos illos verſus, unde tibi plus eſſet dedecoris quàm laudis.

Adulatoria. XIX.

PHoſphore [a], redde diem; quid [b] gaudia noſtra moraris?
Cæſare venturo, Phoſphore, redde diem,
Roma [c] rogat: [d] placidi nunquid te pigra Bootæ
Plauſtra vehunt, lento quid nimis [e] igne venis?
[f] Ledæo poteras adducere Cyllaron aſtro:
Ipſe ſuo cedet nunc tibi Caſtor equo.
Quid [g] cupidum Titana tenes? [h] jam Xanthus, & Æthon
Fræna volunt: vigilat [i] Memnonis alma parens.
[k] Tarda tamen nitidæ non cedunt ſidera luci,
Et cupit Auſonium Luna videre ducem.

a Veneris ſtella, quæ Solis orientis prænuncia Lucifer dicitur, ſolem occidentem ſubſequens, Veſperus. b Deſiderium Cæſaris exſpectati & cum die urbem ingreſſuri. c Ut diem properes. d Cur tardè oreris ac ſi vehereris plauſtro quod inſequi videtur Arctophylax, ſignum tardum quia polo vicinum? e Stellâ, luce. f Sumas licet Caſtoris equum illi à Mercurio donatum, & jam aſtris additum. g Exoriri cupientem ſolem. h Jam ſolis equi curſum geſtiunt. i Aurora. k Stant ſtellæ, nec movetur luna deſiderio (credo) videndi Imperatorem Rom. redeuntem.

Jam, Cæſar, vel nocte veni : [1] ſtent aſtra licebit,
Non deerit populo, te veniente, dies,

1 Ipſe Cæſar ſibi ſol erit, gloriæque ſuæ fulgore luſtrabit cœlum, vel manente noctis facie.

Cocus cæſus. XX.

ESSE tibi videor ſævus, nimiúmque guloſus,
Qui propter cœnam, Ruſtice, cædo cocum ?
Si levis iſta tibi flagrorum cauſa videtur,
Ex quâvis causâ vapulet ergo cocus ?

An quæſo iniquum eſt, ſi quis pendat pœnas ejus quod deliquerit in ſuâ arte ? tum ſane iniquus eſſe viderer, ſi delictum alieni artificij in illo punirem.

Quis cultus Dei. XXI.

SI quid fortè petam timido, gracilique libello,
Improba[a] non fuerit ſi mea charta, dato.
Et ſi non dederis, Cæſar, permitte rogari :
Offendunt nunquam thura, preceſque Jovem.
Qui fingit ſacros auro, vel marmore vultus,
Non facit ille deos : [b] qui rogat, ille facit.

a Impudenter petax.
b Qui ſupplicat, qui rogat, ille numen ineſſe rogato fatetur : ità ego te Deum facio dum rogo. *Adulatoriè & paraſiticè.*

Dona ſuſpecta. XXII.

MUnera qui tibi dat locupleti, Gaure, ſenique ;
*Si ſapis, & ſentis, hic tibi ait, * Morere.*

* Ut in bona tua ſuccedat hæredipeta ille.

De Diſtichis. XXIII.

DIſticha qui ſcribit, puto, vult brevitate placere.
Quid prodeſt brevitas, dic mihi, ſi liber eſt ?

Habet quidem epigramma laudem ſuam à brevitate, & ſunt qui diſtichon vel tetraſtichon excedere oportere epigramma negant. Et tamen liber è diſtichis æquè liber eſt, ac ſi ex longioribus epigram. compingeretur.

De ſalſo Scævolâ veri æmulo. XXIV.

QUI [a] *nunc Cæſareæ luſus ſpectatur arenæ,*
Temporibus Bruti gloria ſumma fuit.
Adſpicis, ut teneat flammas, pœnaque [b] *fruatur*
Fortis & attonito regnet in igne manus!
Ipſe [c] *ſui ſpectator adeſt, & nobile dextræ*
Funus [d] *amat:* [e] *totis paſcitur illa ſacris.*
Quòd [f] *niſi rapta foret nolenti pœna, parabat*
Sævior in [g] *laſſos ire ſiniſtra focos.*
Scire [h] *piget poſt tale decus quid fecerit antè:*
Quàm vidi, ſatis eſt hanc mihi nôſſe manum.

a Quod apud primos Romanos admirandæ erat & celebrandæ fortitudinis opus nos jam per luſum fieri videmus. b In laudem ſuam & quaſi voluptatem vertat. c *Eleganter & Emphaticè.* Ipſe per otium quaſi illæſus & à manu ſuâ alienus ſpectavit dextram ſuam exuri. d *Metaphora elegans:* quaſi vivam dextram rogo inferret. e Tanquam victima exuritur; in arâ enim fecerat hoc Scævola. f Namque amovendus erat fictitius hic Scævola ab hinc juſſu Imperatoris; ut ille verus, regis. g Victos & fortitudini cedentes. h Non quærimus quænam ſcelera commiſerit antè; illum fortem eſſe virum vel ex hoc apparet.

In peſſimos conjuges. XXV.

CUM ſitis ſimiles, pareſque vitâ,
Uxor peſſima, peſſimus maritus;
Miror non benè convenire vobis.

Cùm plurimùm ad amorem valeat morum ſimilitudo, vel inter malos.

Adulatoria. XXVI.

HÆC, Auguſte, ſacro quæ vertice ſidera pulſat,
Par domus eſt cœlo; ſed minor eſt domino.

Dona dator commendat. XXVII.

MAgna licèt totiès tribuas, majora daturus
[a] *Dona* [b] *ducum victor,* [c] *victor & ipſe tui:*
Diligeris populo non propter præmia, Cæſar,
Propter te populus præmia, Cæſar, amat.

a Spectacula, epulas, munera, congiaria, &c. Sueton. Domit. b Regum Sarmatarum, Dacorum, &c. c Et qui teipſum indies virtute & benignitate ſuperas.

Ad

Ad Priapum. XXVIII.

NON horti neque [a] palmitis beati,
Sed rari nemoris, Priape, cuſtos,
Ex quo natus es, & potes renaſci;
Furaces, moneo, manus repellas,
Et ſylvam domini focis reſerves.
Si [b] defecerit hæc, & ipſe lignum es.

a Vitis vineæ.

b Namque è ligno es, & niſi ſylvam cuſtodias, deficiente in focum ligno ipſe tu comburêris.

Honos alit artes. XXIX.

TEmporibus noſtris ætas cùm cedat avorum,
Creverit & major cum [a] duce Roma ſuo:
Ingenium ſacri miraris abeſſe Maronis,
Nec quemquam tantâ bella ſonare tubâ?
Sint [b] Mecænates, non deerunt, Flacce, Marones,
Virgiliumque tibi vel tua rura dabunt.
Jugera [c] perdiderat miſeræ vicina Cremonæ,
Flebat & abductas [d] Tityrus æger oves.
Riſit [e] Tuſcus eques, paupertatemque malignam
Reppulit, & celeri juſſit abire fugâ.
Protinùs [f] Italiam concepit, & [g] arma virumque,
Qui modo vix [h] Culicem fleverat ore rudi.
Quid Varios, Marſoſque loquar, ditataque vatum
Nomina, magnus erit quos numerare labor?
Ergo ero Virgilius, ſi munera Mecænatis
Des mihi! [i] Virgilius non ero, [k] Marſus ero.

a Imp. Domitiano.

b Qui foveant poëtas, quod fecit C. Cilnius Mecænas.

c Vide Virgilij vitam & eclog. 1. & 9. unde hoc hemiſtich. *miſeræ vicina Cremonæ.*

d Virgilius ſub perſonâ Tityri ecl. 1.

e Mecænas regibus Etruſcis oriundus.

f Hiſtoriam Italiæ & Romani nominis ducti ab Æneâ.

g Libros Æneidos, cujus initium *Arma virumque cano, &c.*

h Poëmation de Culice.

i Non ero clariſſimus epicus; ero clarus, ut ſpero, epigrammatographus.

k Poëta epigrammatarius, lib. ii.

In luſcum furem. XXX.

ADſpicis hunc [a] uno contentum lumine, cujus
*[b] Lippa ſub * attritâ fronte [b] lacuna patet?*

a Cui unus ſufficit ad furta oculus.

b Cavea oculi ſtillans.

* Impudenti; effrictâ fronte.

Ne contemne [c] *caput, nihil eſt furacius illo:*
Non fuit [d] *Autolici tam* [e] *piceata manus,*
Hunc tu convivam cautus [f] *ſervare memento:*
Tunc furit, atque oculo luſcus utroque videt.
Pocula [g] *ſoliciti perdunt* [h] *ligulaſque miniſtri,*
Et latet in tepido plurima mappa ſinu.
Lapſa nec à cubito ſubducere pallia neſcit,
Et tectus lanis ſæpè duabus abit.
Nec dormitantem vernam fraudare lucernâ
Erubuit fallax, ardeat illa licet.
Si [i] *nihil invaſit, puerum tunc arte doloſâ*
Circuit, & ſoleas ſurripit ipſe ſuas.

c Hominem, ut Græci κεφαλὴν, vel ſimpliciter, caput unoculum noli credere inutile aut innocuum. d Mercurij fi ij patri fortis ſimilis. Illad. x. e Cui adhæreant tacta: viſcata manus. f Obſervare. Al. *vitare.* g Qui quàm ſolicitè cuſtodiunt. h Gladiolos in linguæ modum definentes. i Si nihil aliud eſt quod furetur, puero ſuo, qui ad pedes cuſtodit depoſitas, ſoleas ſuas ſurripit, ne deſuetæ manus artem dediſcant.

Hortus Hybernus. XXXI.

QUI [a] *Corcyræi vidit pomaria regis,*
Rus [b]*, Entelle, tuæ præferat ille domûs.*
Invida purpureos [c] *urat ne bruma racemos,*
Et gelidum [d] *Bacchi munera frigus edat;*
Condita [e] *perſpicuâ vidit vindemia gemmâ,*
Et tegitur felix, nec tamen uva latet.
Formoſum lucet ſic per [f] *Bombycina corpus;*
Calculus in nitidâ [g] *ſic numeratur aquâ.*
Quid non ingenio voluit natura licere?
Autumnum [h] *ſterilis ferre jubetur hyems.*

a Alcinoi regis Phæacum. b Præferat tuum hortum illius horto. c Mordeat. *Boreæ penetrabile frigus adurit.* Virgil. d Vites. e Lapide ſpeculari tegitur ab injuriâ frigoris. f Multitia è bombyce vel ſerico intexta, tenuia & pellucida, Senec. Benef lib. vii. cap. 9. & Juvenal. Sat. ii. v. 66. Hujuſmodi veſtes vitreæ, nebulæ lineæ, vela ſerica, carbaſei venti, texta pellucida Romanis in uſu erant. g Ita perlucent & apparent calculi, ut numerari poſſint. h Ita muniti ſpecularibus horti ipſâ brumâ fructus ferunt, perindè ac in autumno.

Laus veterum. XXXII.

MIraris veteres, Vacerra, ſolos,
Nec laudas niſi mortuos poëtas:
Ignoſcas petimus, Vacerra: [a] *tanti*
Non eſt, ut placeam tibi, perire.

a Ut tua mihi poſt fata contingat laus, non propere mori.

Cœna

Cœna cum ignotis. XXXIII.

IGnotos mihi cùm voces trecentos,
Quarè non veniam vocatus à te
Miraris, quererisque, litigasque:
** Solus cœno, Fabulle, non libenter.*

* Solus quippè videtur, qui inter ignotos nec ſuæ conditionis eſt, utcunque magnus ſit illorum numerus.

Aut ſtent aut creſcant munera. XXXIV.

QUatuor argenti libras mihi [a] *tempore brumæ*
Miſiſti antè annos, Poſthumiane, decem.
Speranti plures [b] *(nam ſtare, aut creſcere debent*
Munera) venerunt, pluſve minuſve, duæ.
Tertius & quartus multo inferiora tulerunt,
Libra fuit quinto [c] *Septitiana:* [d] *quid eſt?*
Beſſalem [e] *ad ſcutulam ſexto pervenimus anno.*
Poſt hunc [f] *in cotulâ raſa ſelibra data eſt.*
Octavius [g] *ligulam miſit ſextante minorem:*
Nonus [h] *acu levius vix cochleare tulit.*
Quod [i] *mittat nobis decimus jam non habet annus.*
Quatuor [k] *ad libras, Poſthumiane, redi.*

a Saturnalibus in menſe Decembri.
b *Beneficia ſubverſis antiquiora, niſi illa poſterioribus cumules.* Plinius, Sec. epiſt. 4. l. iii. & Senec. ii. de Benef. c. 11. *Parùm eſt dediſſe, fovenda ſunt beneficia, &c.*
c Libra octo unciarum cum ſemunciâ: quæ Romanis bello attritis defluxit ab unciis 12.
d *Miſiſti nummos: quot mihi? mille quid eſt?* Ita Scriverius: cum priùs eſſet *quidem* ineptè conceptum compoſitumque à ſciolo librario ex eo quod exaratum invenerat, *quid ē?*
e Ad vaſculum octo unciarum.
f Cotyla ſeu calix politus vel cœ'atus ſex unciarum datus eſt.
g Vaſculum, menſuram quæ quartam partem cyathi continet: aliàs ſignificat *ſpathulam*, gladiolum.
h Al. *acu lævius mî cochleare.*
i Non invenit quod minus mittat.
k Incipe rursùs à primo anno, & perage, ſi placet, annua munera in circulum.

Dij ridiculi. XXXV.

QUantum jam ſuperis, Cæſar, cœloque [a] *dediſti,*
Si repetas, & ſi creditor eſſe velis;
Grandis [b] *in æthereo licet auctio fiat Olympo,*
Coganturque Dei vendere quidquid habent:

a Si tibi rependi velles nec donares.
b Etiamſi haſtâ poſitâ opes ſuas dij deæque vendere velint,

Et Vario ceſſit Romani laude cothurni,
Cùm poſſet tragico fortiùs ore loqui.
Aurum, [c] *& opes, & rura frequens donabit amicus:*
Qui velit ingenio cedere, rarus erit.

c Cenſu ſe aliis haberi inferiores ferunt non pauci: ſed nemo ferè eſt qui ſe altero minus ingenioſum fateri velit.

Diſſimulator. XVII.

Pauper videri Cinna vult; & eſt pauper.

Cinna hic verè pauper, quaſi diſſimularet opes, oſtentabat pannos, & paupertatem uſque jactabat, ut ſtulti & ebrij ſimulare volunt non rarò ſtultitiam & ebrietatem, cum nil opus ſit ſimulatione.

Poëta Polygraphus. XVIII.

CUM facias verſus nullâ non luce ducenos,
Vare, nihil recitas: [a] *non ſapis, atque* [b] *ſapis.*

a Qui quocunque die ducentos præcipitas verſus, vitioſos ſcilicet & ineptos, qui tibi lutulentè fluenti è buccâ excidunt. b Qui non recitat malos illos verſus, unde tibi plus eſſet dedecoris quàm laudis.

Adulatoria. XIX.

Phoſphore [a], *redde diem; quid* [b] *gaudia noſtra moraris?*
Cæſare venturo, Phoſphore, redde diem,
Roma [c] *rogat:* [d] *placidi nunquid te pigra Bootæ*
Plauſtra vehunt, lento quid nimis [e] *igne venis?*
[f] *Ledæo poteras adducere Cyllaron aſtro:*
Ipſe ſuo cedet nunc tibi Caſtor equo.
Quid [g] *cupidum Titana tenes?* [h] *jam Xanthus, & Æthon*
Fræna volunt: vigilat [i] *Memnonis alma parens.*
[k] *Tarda tamen nitidæ non cedunt ſidera luci,*
Et cupit Auſonium Luna videre ducem.

a Veneris ſtella, quæ Solis orientis prænuncia Lucifer dicitur, ſolem occidentem ſubſequens, Veſperus. b Deſiderium Cæſaris exſpectati & cum die urbem ingreſſuri. c Ut diem properes. d Cur tardè oreris ac ſi vehereris plauſtro quod inſequi videtur Arctophylax, ſignum tardum quia polo vicinum? e Stellâ, luce. f Sumas licet Caſtoris equum illi à Mercurio donatum, & jam aſtris additum. g Exoriri cupientem ſolem. h Jam ſolis equi curſum geſtiunt. *i Aurora.* *k Stant* ſtellæ, nec movetur luna deſiderio (credo) videndi *Imperatorem Rom.* redeuntem.

Jam

Jam, Cæſar, vel noƈte veni: [1] ſtent aſtra licebit,
Non deerit populo, te veniente, dies,

1 Ipſe Cæſar ſibi ſol erit, gloriæque ſuæ fulgore luſtrabit cœlum, vel manente noƈtis facie.

Cocus cæſus. XX.

ESSE tibi videor ſævus, nimiúmque guloſus,
Qui propter cœnam, Ruſtice, cædo cocum?
Si levis iſta tibi flagrorum cauſa videtur,
Ex quâvis cauſâ vapulet ergo cocus?

An quæſo iniquum eſt, ſi quis pendat pœnas ejus quod deliquerit in ſuâ arte? tum ſane iniquus eſſe viderer, ſi deliƈtum alieni artificij in illo punirem.

Quis cultus Dei. XXI.

SI quid fortè petam timido, gracil:que libello,
Improba [a] non fuerit ſi mea charta, dato.
Et ſi non dederis, Cæſar, permitte rogari:
Offendunt nunquam thura, preceſque Jovem.
Qui fingit ſacros auro, vel marmore vultus,
Non facit ille deos: [b] qui rogat, ille facit.

a Impudenter petax.

b Qui ſupplicat, qui rogat, ille numen ineſſe rogato fatetur: itá ego te Deum facio dum rogo. *Adulatoriè & paraſiticè.*

Dona ſuſpeƈta. XXII.

MUnera qui tibi dat locupleti, Gaure, ſenique;
*Si ſapis, & ſentis, hic tibi ait, * Morere.*

* Ut in bona tua ſuccedat hæredipeta ille.

De Diſtichis. XXIII.

DIſticha qui ſcribit, puto, vult brevitate placere.
Quid prodeſt brevitas, dic mihi, ſi liber eſt?

Habet quidem epigramma laudem ſuam à brevitate, & ſunt qui diſtichon vel tetraſtichon excedere oportere epigramma negant. Et tamen liber è diſtichis æquè liber eſt, ac ſi ex longioribus epigram. compingeretur.

De ſalſo Scævolâ veri æmulo. XXIV.

QUI [a] nunc Cæſareæ luſus ſpectatur arenæ,
Temporibus Bruti gloria ſumma fuit.
Adſpicis, ut teneat flammas, pœnaque [b] fruatur
Fortis & attonito regnet in igne manus!
Ipſe [c] ſui ſpectator adeſt, & nobile dextræ
Funus [d] amat: [e] totis paſcitur illa ſacris.
Quòd [f] niſi rapta foret nolenti pœna, parabat
Sævior in [g] laſſos ire ſiniſtra focos.
Scire [h] piget poſt tale decus quid fecerit antè:
Quàm vidi, ſatis eſt hanc mihi nôſſe manum.

a Quod apud primos Romanos admirandæ erat & celebrandæ fortitudinis opus nos jam per luſum fieri videmus. b In laudem ſuam &, quaſi voluptatem vertat. c *Eleganter & Emphaticè*. Ipſe per otium quaſi illæſus & à manu ſuâ alienus ſpectavit dextram ſuam exuri. d *Metaphora elegans:* quaſi vivam dextram rogo inferret. e Tanquam victima exuritur; in arâ enim fecerat hoc Scævola. f Namque amovendus erat fictitius hic Scævola ab hinc juſſu Imperatoris; ut ille verus, regis. g Victos & fortitudini cedentes. h Non quærimus quænam ſcelera commiſerit antè; illum fortem eſſe virum vel ex hoc apparet.

In peſſimos conjuges. XXV.

CUM ſitis ſimiles, pareſque vitâ,
Uxor peſſima, peſſimus maritus;
Miror non benè convenire vobis.

Cùm plurimùm ad amorem valeat morum ſimilitudo, vel inter malos.

Adulatoria. XXVI.

HÆC, Auguſte, ſacro quæ vertice ſidera pulſat,
Par domus eſt cœlo; ſed minor eſt domino.

Dona dator commendat. XXVII.

MAgna licèt totiès tribuas, majora daturus
[a] Dona [b] ducum victor, [c] victor & ipſe tui:
Diligeris populo non propter præmia, Cæſar,
Propter te populus præmia, Cæſar, amat.

a Spectacula, epulas, munera, congiaria, &c. Sueton. Domit. b Regum Sarmatarum, Dacorum, &c. c Et qui teipſum indies virtute & benignitate ſuperas.

Ad Priapum. XXVIII.

NON horti neque [a] palmitis beati,
Sed rari nemoris, Priape, cuſtos,
Ex quo natus es, & potes renaſci;
Furaces, moneo, manus repellas,
Et ſylvam domini focis reſerves.
Si [b] defecerit hæc, & ipſe lignum es.

a Vitis vineæ.

b Namque è ligno es, & niſi ſylvam cuſtodias, deficiente in focum ligno ipſe tu comburêris.

Honos alit artes. XXIX.

TEmporibus noſtris ætas cùm cedat avorum,
Creverit & major cum [a] duce Roma ſuo:
Ingenium ſacri miraris abeſſe Maronis,
Nec quemquam tantâ bella ſonare tubâ?
Sint [b] Mecænates, non deerunt, Flacce, Marones,
Virgiliumque tibi vel tua rura dabunt.
Jugera [c] perdiderat miſeræ vicina Cremonæ,
Flebat & abductas [d] Tityrus æger oves.
Riſit [e] Tuſcus eques, paupertatemque malignam
Reppulit, & celeri juſſit abire fugâ.
Protinùs [f] Italiam concepit, & [g] arma virumque,
Qui modo vix [h] Culicem fleverat ore rudi.
Quid Varios, Marſoſque loquar, ditataque vatum
Nomina, magnus erit quos numerare labor?
Ergo ero Virgilius, ſi munera Mecænatis
Des mihi! [i] Virgilius non ero, [k] Marſus ero.

a Imp. Domitiano.

b Qui foveant poëtas, quod fecit C. Cilnius Mecænas.

c Vide Virgilij vitam & eclog. 1. & 9. unde hoc hemiſtich. *miſeræ vicina Cremonæ.*

d Virgilius ſub perſonâ Tityri ecl. 1.

e Mecænas regibus Etruſcis oriundus.

f Hiſtoriam Italiæ & Romani nominis ducti ab Ænea.

g Libros Æneidos, cujus initium *Arma virumque cano, &c.*

h Pœmation de Culice.

i Non ero clariſſimus epicus; ero clarus, ut ſpero, epigrammatographus.

k Pœta epigrammatarius, lib. ii.

In luſcum furem. XXX.

ADſpicis hunc [a] uno contentum lumine, cujus
*[b] Lippa ſub * attritâ fronte [b] lacuna patet?*

a Cui unus ſufficit ad furta oculus.

b Cavea oculi ſtillans.

* Impudenti, effrictâ fronte.

Ne contemne [c] *caput, nihil eſt furacius illo:*
Non fuit [d] *Autolici tam* [e] *piceata manus,*
Hunc tu convivam cautus [f] *ſervare memento:*
Tunc furit, atque oculo luſcus utroque videt.
Pocula [g] *ſoliciti perdunt* [h] *ligulaſque miniſtri,*
Et latet in tepido plurima mappa ſinu.
Lapſa nec à cubito ſubducere pallia neſcit,
Et tectus lanis ſæpè duabus abit.
Nec dormitantem vernam fraudare lucernâ
Erubuit fallax, ardeat illa licet.
Si [i] *nihil invaſit, puerum tunc arte doloſâ*
Circuit, & ſoleas ſurripit ipſe ſuas.

c Hominem, ut Græci κεφαλὴν, vel ſimpliciter, caput unoculum noli credere inutile aut innocuum. d Mercurij filij patri fortis ſimilis. Iliad. x. e Cui adhæreant tacta: viſcata manus. f Obſervare. Al. *vitare*. g Qui quàm ſolicitè cuſtodiunt. h Gladiolos in linguæ modum definentes. i Si nihil aliud eſt quod furetur, puero ſuo, qui ad pedes cuſtodit depoſitas, ſoleas ſuas ſurripit, ne deſuetæ manus artem dediſcant.

Hortus Hybernus. XXXI.

QUI [a] *Corcyræi vidit pomaria regis,*
Rus [b], *Entelle, tuæ præferat ille domûs.*
Invida purpureos [c] *urat ne bruma racemos,*
Et gelidum [d] *Bacchi munera frigus edat;*
Condita [e] *perſpicuâ vidit vindemia gemmâ,*
Et tegitur felix, nec tamen uva latet.
Formoſum lucet ſic per [f] *Bombycina corpus;*
Calculus in nitidâ [g] *ſic numeratur aquâ.*
Quid non ingenio voluit natura licere?
Autumnum [h] *ſterilis ferre jubetur hyems.*

a Alcinoi regis Phæacum. b Præferat tuum hortum illius horto. c Mordeat. *Boreæ penetrabile frigus adurit.* Virgil. d Vites. e Lapide ſpeculari tegitur ab injuriâ frigoris. f Multitia è bombyce vel ſerico intexta, tenuia & pellucida, Senec. Benef lib. vii. cap. 9. & Juvenal. Sat. ii. v. 66. Hujuſmodi veſtes vitreæ, nebulæ lineæ, vela ſerica, carbaſei venti, texta pellucida Romanis in uſu erant. g Ita perlucent & apparent calculi, ut numerari poſſint. h Ita muniti ſpecularibus horti ipsâ brumâ fructus ferunt, perindè ac in autumno.

Laus veterum. XXXII.

MIraris veteres, Vacerra, ſolos,
Nec laudas niſi mortuos poëtas:
Ignoſcas petimus, Vacerra: [a] *tanti*
Non eſt, ut placeam tibi, perire.

a Ut tua mihi poſt fata contingat laus, non propero mori.

Cœna

Cœna cum ignotis. XXXIII.

IGnotos mihi cùm voces trecentos,
Quarè non veniam vocatus à te
Miraris, quererisque, litigaſque:
** Solus cœno, Fabulle, non libenter.*

* Solus quippè videtur, qui inter ignotos nec ſuæ conditionis eſt, utcunque magnus ſit illorum numerus.

Aut ſtent aut creſcant munera. XXXIV.

QUatuor argenti libras mihi [a] tempore brumæ
Miſiſti antè annos, Poſthumiane, decem.
Speranti plures [b] (nam ſtare, aut creſcere debent
Munera) venerunt, plusve minusve, duæ.
Tertius & quartus multo inferiora tulerunt,
Libra fuit quinto [c] Septitiana: [d] quid eſt?
Beſſalem [e] ad ſcutulam ſexto pervenimus anno.
Poſt hunc [f] in cotulâ raſa ſelibra data eſt.
Octavius [g] ligulam miſit ſextante minorem:
Nonus [h] acu levius vix cochleare tulit.
Quod [i] mittat nobis decimus jam non habet annus.
Quatuor [k] ad libras, Poſthumiane, redi.

a Saturnalibus in menſe Decembri. b *Beneficia ſubverſis antiquiora, niſi illa poſterioribus cumules.* Plinius, Sec. epiſt. 4. l. iii. & Senec. ii. de Benef. c. 11. *Parùm eſt dediſſe, fovenda ſunt beneficia, &c.* c Libra octo unciarum cum ſemunciâ: quæ Romanis bello attritis defluxit ab unciis 12. d *Miſiſti nummos: quot mihi? mille quid eſt?* Ita Scriverius: cum priùs eſſet *quidem* ineptè conceptum compoſitumque à ſciolo librario ex eo quod exaratum invenerat, *quid ē?* e Ad vaſculum octo unciarum. f Cotyla ſeu calix politus vel cœlatus ſex unciarum datus eſt. g Vaſculum, menſuram quæ quartam partem cyathi continet: aliàs ſignificat *ſpathulam*, gladiolum. h Al. *acu lævius mî cochleare.* i Non invenit quod minus mittat. k Incipe rursùs à primo anno, & perage, ſi placet, annua munera in circulum.

Dij ridiculi. XXXV.

QUantum jam ſuperis, Cæſar, cœloque [a] dediſti,
Si repetas, & ſi creditor eſſe velis;
Grandis [b] in æthereo licet auctio fiat Olympo,
Coganturque Dei vendere quidquid habent:

a Si tibi rependi velles nec donares. b Etiamſi haſtâ poſitâ opes ſuas dij deæque vendere velint,

 [c] *Contur-*

c Conturbabit d Atlas, e & non erit uncia tota,
Decidat tecum quâ pater ipſe deûm.
Pro f Capitolinis quid enim tibi ſolvere templis,
Quid pro g Tarpeiæ frondis honore poteſt?
h Quid pro culminibus geminis matrona i Tonantis?
Pallada prætereo: k res agit illa tuas.
Quid loquar l Alciden, Phœbumque, pioſque Laconas?
Addita m quid Latio Flavia templa polo?
Exſpectes, & ſuſtineas, Auguſte, neceſſe eſt:
Nam tibi quod ſolvat non habet arca Jovis.

c Cedet foro. d Qui cœlum humeris ſuſtinere fingitur: vel cœlicolæ, quotquot ſuſtinet Atlas. e Nec ipſe Jupiter, ſi velit tecum decidere, poterit ſolvere unciam de aſſe. O miſerum decoctorem Jovem! f Capitolium incendio abſumptum reſtituiſti, & novam ædem in Capitolio excitaviſti Jovi cuſtodi. Domit. Sueton. cap. 5. g Coronæ quernæ, ut & laureæ Capitolinæ. h Quid pro geminis delubris tibi ſolvere poteſt Juno? i Cui Chalciœcæ templum erexiſti. Caſſiod. l. vii. c. 11. cui ſtatuam in cubiculo conſecrâſti & quinquatria. k Illa à te ſtat; res tuas, rationes & conſilia diſponit; tibi familiare numen eſt, imò mater: ubi enim Domitianus audiviſſet ex lib. Sibyllinis, fore, ut virgo pareret æternum Imperatorem, nihil ampliùs voluit quàm ſe eſſe filium perpetuæ virginis Palladis. l Herculi templum in viâ Appiâ poſitum & ſtatuam ut & Apollini, & ex pietate Pollucis ergà fratrem alternatim immortalibus Caſtori & Polluci filiis Ledæ Lacænæ. m Templum Flaviæ gentis, quod cœlum vertice tangit.

Rarus amans veri. XXXVI.

DIC verum mihi, Marce, dic amabo:
Nil eſt, quod magìs audiam libenter:
Sic & cùm recitas tuos libellos,
Et cauſam quotiès agis clientis,
Oras, Gallice, me rogaſque ſemper.
Durum eſt me tibi, quod petis, negare.
Verò verius ergo, quid ſit audi:
Verum, Gallice, non libenter audis.

In cœnipetam. XXXVII.

COENES, Canthare, cum foris libenter:
Clamas, & maledicis, & minaris?
Deponas animos truces, monemus:
Liber non potes, & guloſus eſſe.

Paraſito inſtruatur neceſſe eſt octavâ arte ingenuâ, hoc eſt Adulatoriâ: guloſus cœnipeta loquatur placentia, ut qui libertatem dapibus vendiderit.

Amicus

Amicus cœnæ non amicorum. XXXVIII.

HUNC, quem cœna tibi, quem menſa paravit amicum
Eſſe putas fidæ pectus amicitiæ?
Aprum amat, & mullos, & ſumen, & oſtrea, non te.
Tam benè ſi cœnem, noſter amicus erit.

Errat, inquit Seneca, *qui amicum in atrio quærit, in convivio probat.*

De ſeipſo. XXXIX.

NOTE [a] licet nobis ſublimi pectore vates,
Cui referet ſerus præmia digna cinis;
Hoc tibi ſub noſtrâ [b] breve carmen imagine vivat,
Quam [c] non obſcuris jungis, Avite, [c] viris.
Ille ego ſum nulli nugarum laude ſecundus:
Quem non miraris, ſed puto, lector, amas.
Majores majora ſonent: mihi parva locuto
Sufficit in veſtras ſæpè redire manus.

a Utcunquè ſciam quantùm carmine valeas, quantoque ſublimiorem ipſe potuiſſes imagini noſtræ adjeciſſe inſcriptionem; ſubſcribe tamen, ſi placet, hoc tetraſtichon imagini meæ, quam in bibliothecam tuam admittere dignaris. Al. *Non te celabis.* b Tetraſtichon quod ſeq. *Ille ego ſum.* c Clariſſ. auctorum imaginibus in bibliothecâ tuâ.

De templo Flaviæ gentis. XL.

DUM [a] Janus hyemes, [b] Domitianus autumnos,
[c] Auguſtus annis commodabit æſtates:
Dum [d] grande famuli nomen aſſeret Rheni
Germanicarum magna lux calendarum:
Tarpeia [e] ſummi ſaxa dum patris ſtabunt:
Dum [f] voce ſupplex, dumque thure placabit
Matrona dives dulce Julium numen:

a Quamdiù erunt hyemes, quarum medio menſi Janus dedit nomen. b Quamdiù erit autumnus, cujus menſem Octobrem Domitianus à ſe appellari voluit Domitianum. c Quamdiù erunt æſtates, in quibus menſis Sextilis ab Auguſto denominatus eſt. d Dum magna & prima dies Septembris redit, qui à Domitiano nomen habet Germanici, ob Germanos Rheni fluvij accolas ſubactos. e Dum ſtabit capitolium Jovis à Tarpeiâ olim Sabinis proditum. f Dum matronæ Rom. thure & precibus colent Juliam Titi filiam, quam Domitianus conſecravit relatam in deam.

Manebit

g Templum Flaviæ gentis à Domitiano conditum, Suet. Domit. cap. 1, 5, & 17.

Manebit [g] *altum Flaviæ decus gentis,*
Cum [h] *ſole, & aſtris, cumque luce Romanâ.*
Invicta quicquid condit manus, [i] *cœlum eſt.*

h Quamdiù fulgebunt ſol, aſtra, & gloria imperij Rom. locutio Ovidiana. *Cum ſole & lunâ ſemper Aratus erit.* i Æternum, ut cœlum: ex ſcholæ Peripateticæ ſententiâ.

Epitaphium Latini. XLI.

a *Ego ſum dulce decus, &c.* ex perſonâ Latini ſepulti, quod ſit in Epitaphiis.
b Celebris mimus, Domitiano charus.
c Intrantem ut exeat tantùm.
d In riſum ſolvere graviſſimos illos & continentiſſimos viros Curium & Fabricium.

DUlce [a] *decus ſcenæ, ludorum fama,* [b] *Latinus*
Ille ego ſum: plauſus, deliciæque tuæ:
Qui [c] *ſpectatorem potui feciſſe* [c] *Catonem,*
Solvere [d] *qui Curios, Fabricioſque graves.*
Sed [e] *nihil à noſtro ſumpſit mea vita theatro,*
Et [f] *ſolâ tantùm ſcenicus arte feror?*
*Nec poteram gratus * domino ſine moribus eſſe:*
*Interiùs mentes inſpicit ille * deus.*
Vos me laurigeri [g] *paraſitum dicite Phœbi,*
*Roma ſui famulum dum ſciat eſſe * Jovis.*

e Non contraxit ſibi laſciviam & improbitatem in theatris exprimi ſolitam. f Non animo, non moribus. * Domitian. g Mimi & hiſtriones, qui poëtarum carmina recitabant, appellabantur paraſiti Apollinis.

In vetulam improbam. XLII.

a Tria ſecula 300 annos, ut quidam volunt: ut alij 90, cum γενεὰ pariendi ac generandi perfectius ſpatium annorum 30 periodum conficiat, Cœl. Rhod. l. xix. c. 22.
b Quaſi immatura, *Ironicè.*
c Cumanæ.
d Ætatem M annorum ex voto ſuo ut tot annos viveret, quot manu complecteretur arenæ corpora, &c. Ovid. Metam. l. xiv.

SEcula [a] *Neſtoreæ permenſa, Philæni, ſenectæ,*
Rapta [b] *es ad infernas tam citò Ditis aquas?*
Euboicæ [c] *nondum numerabas* [d] *longa Sibyllæ*
Tempora: [e] *major erat menſibus illa tribus.*
Heu [f] *quæ lingua ſilet! non illam mille* [g] *cataſtæ*
Vincebant, nec [h] *quæ turba Serapin amat:*
Nec matutini [i] *cirrata caterva magiſtri,*
Nec quæ [k] *Strymonio de grege ripa ſonat.*
Sit tibi terra levis, mollique tegaris arenâ,
Ne tua non poſſint eruere oſſa canes.

e Fingit Hyperbolicè poëta defuiſſe Philænidi tres tantùm menſes de ætate Sibyllæ. f Quàm vocalis & Stentorea! g Servi in cataſtis, id eſt, pegmatis ligneis venales expoſiti. h Iſidis ſacerdotes invento Oſiri. i Pueri cirrati in ſcholis, Perſ. ſatyr. i. v. 29. k Gruibus imminente tempeſtate, vel hyeme, magno cum clangore è Thraciâ, cujus Strymon eſt fluv. advolantibus.

Effigies

Effigies pueri. XLIII.

HÆC ſunt illa mei quæ cernitis ora
moni:
Hæc [a] *pueri facies primaque forma fuit*
Creverat hic vultus bîs denis fortior annis:
Gaudebatque ſuas pingere barba genas:
Et [b] *libata ſemèl ſummos modò purpura cultus*
Sparſerat: invidit [c] *de tribus una ſoror,*
Et feſtinatis incîdit ſtamina penſis;
Abſentemque patri retulit urna rogum.
Sed [d] *ne ſola tamen puerum pictura loquatur,*
Hæc erit in chartis major imago meis.

curtus, id eſt, veſtes, vel, *vultus*, vel, ut alij legunt, *cultros*: id eſt, novaculas. Cultros (inquit Joſ. Scalig. in Catullum) intelligit *ſilices*, id eſt, cultros tonſorios. c Parcis: *& ſemper de tribus una necat.* d Pictura infantem oſtendit, ipſa infans & interitura: carmen hoc meum fuiſſe vicennem teſtatur, monumentum picturâ certiùs & perennius.

Quid novi? XLIV.

ARtibus his ſemper cœnam, Philomuſe, me-
reris;
Plurima dum fingis, ſed quaſi vera refers.
Scis, quid in [a] *Arſaciâ* [b] *Pacorus deliberet aulâ.*
Rhenanam [c] *numeras, Sarmaticamque ma-*
num.
Verba ducis Daci chartis mandata [d] *reſignas;*
Victricem [e] *laurum quàm venit ante vides.*
Scis [f] *quotiès* [g] *Phario madeat* [h] *Jove* [i] *fuſca*
Syene:
Scis [k] *quota de Libyco littore puppis eat:*
Cujus [l] *Iuleæ capiti naſcantur olivæ;*
Deſtinet æthereus cui ſua ſerta pater.
Tolle [m] *tuas artes, hodiè cœnabis apud me;*
Hâc lege, ut narres nil, Philomuſe, novi.

a Parthicâ. Parthorum reges ab Arſace, deindè Arſaces dicti: ut Pontici, Mithridates; Ægyptij, Ptolemæi: Armenij, Tigranes; Romani Imp. Cæſares, &c. b Parthorum rex. c Fingis te referre poſſe copiarum Germanicarum & Sarmat. numerum. d Aperis, ac ſi tu noſſes ſecreta regum: acceptis reſignatiſque literis ab illis. e A Sarmatis relatam. f Tu ſcis quotiès pluat in Ægypto: quod perrarò. g Ægyptio, à Pharo inſulâ. h Pluviâ, imbre: Jupiter enim media aëris regio, ima Lunâ, ſumma Minerva, qui magni hinc Dij. i Cujus incolæ à Sole colorantur. Syene enim in confinibus Ægypti ſub Tropico Cancri directè locatur: *atque umbras nuſquam flectente Syene*, Lucan. k Lynceo vel Strabone perſpicacior potes numerum referre navium Carthaginis portu ſolventium, Plin. l. vii. c. 21. l Tu nôſti quibus Cæſar coronas in quinquatriis ſit daturus. m Ego invito te, ſub lege ſilentij.

Amicus

Amicus uſque ad arcam. XLV.

GEllius [a] *ædificat ſemper; modò limina ponit,*
Nunc foribus claves aptat, emitque ſeras;
Nunc has, nunc illas [a] *mutat, reficitque feneſtras.*
Dum [a] *tamen ædificet, quidlibet ille facit:*
Oranti nummos ut dicere poſſit amico
Unum illud verbum Gellius, ædifico.

a Templum viæ genti[s] mitian[æ] tum Minutula neſcio quæ ſemper reficit, ut ædificandi prætextu illiberalem tegat animum, ne quid in amicos eroget.

In tenui tenuis non gloria. XLVI.

INgenium mihi, Gaure, probas ſic eſſe puſillum,
Carmina quòd faciam, quæ brevitate placent.
Confiteor: ſed tu bis denis grandia libris
Qui ſcribis Priami prœlia, magnus homo [a] *es.*
Nos [b] *facimus* [c] *Bruti puerum, nos* [d] *Lagona vivum:*
Tu [e] *magnus* [f] *luteum, Gaure, Giganta facis.*

a Tibi videris.
b Ego quidem parva facio carmina, ſed viva & vegeta, tu magna, ſed ſtupida & mortua.
c Epigram. 171. lib. xiv.
d Puerum & elegantem, ſubdolæ ac fucatæ vernilitatis Luciſci opus, Plin. l. xxxiv. c. 8. Al. *Langona.*
e Mole, non arte & ingenio, certans.
f Πηλόγονον & γηγενῆ. Hoc eſt, magnum, malum, lutulentum opus condis. *At populus tumido gaudeat Antimacho.* Catull.

De ſuis libellis. XLVII.

LEctor & auditor noſtros probat, Aucte, libellos:
Sed quidam exactos eſſe poëta negat.
Non nimiùm curo: [a] *nam cœnæ fercula noſtræ*
Mallem convivis quàm placuiſſe cocis.

a Volo carmina mea magis placere benevolis & ſimplicibus lectoribus, auditoribuſque: quàm æmulis & curioſæ ſtrictæque cenſuræ poëtis.

In Prodigum. XLVIII.

DIxerat * *aſtrologus periturum te citò, Munna:*
Nec puto mentitus dixerat ille tibi:

* Jocus eſt in ambiguitate τῷ *perire:* quod Aſtrologus referebat ad vitam, poëta ad bona & fortunas, quæ Munna perdiderat fretus Aſtrologi prædicto.

Nam

Nam tu dum metuis ne quid poſt fata relinquas,
Hauſiſti patrias luxurioſus opes.
Biſque [a] *tuum decies non uno tabuit anno:*
Dic mihi, non hoc eſt, Munna, perire citò?

a Vicies centena millia H.S.

Petit audacter. XLIX.

DUM [a] *me captares, mittebas munera nobis:*
Poſtquam cepiſti, das mihi, Rufe, nihil.
Ut [b] *captum teneas, capto quoque munera mitte,*
De caveâ fugiat ne malè paſtus aper.

a Amicitiam meam vel hæreditatem.
b Eâdem enim arte ſervantur res, qua acquiruntur.

Verſus ex tempore. L.

LEGE nimis durâ convivam ſcribere verſus
Cogis, Stella: licet ſcribere, nempe malos.

Neque enim ex tempore, neque inter pocula ſcribuntur boni verſus Euripide & Virgilio digni. Aul. Gell. lib. xvii. Valer. Maximus, lib. x.

Liber ab auctore, quàm ab emptore magis æſtimandus. LI.

TU qui longa potes diſpendia ferre viarum,
I [a] *liber abſentis pignus amicitiæ.*
Vilis eras, fateor, ſi te nunc mitteret emptor:
Grande [b] *tui pretium muneris auctor erit.*
Multum [c], *crede mihi, refert, à fonte bibatur*
Quæ fluit, an pigro quæ ſtupet unda lacu.

a In Galliam ad Antonium.
b Quòd à me auctore venit.
c *Quanquam ſapor eſt oblatâ dulcis in undâ; Gratiùs ex ipſo fonte bibuntur aquæ.*

Invidiâ rumpantur ut ilia Codro. LII.

RUmpitur invidiâ quidam, cariſſime Juli,
Quòd me Roma legit, rumpitur invidiâ.
Rumpitur invidiâ, quòd turbâ ſemper in omni
Monſtramur digito, rumpitur invidiâ.

Rumpitur

Rumpitur invidiâ, tribuit quòd Cæſar uterque
Jus mihi natorum, rumpitur invidiâ.
Rumpitur invidiâ, quòd rus mihi dulce ſub urbe eſt,
Parvaque in urbe domus, rumpitur invidiâ.
Rumpitur invidiâ, quòd ſum jucundus amicis,
Quòd conviva frequens, rumpitur invidiâ.
Rumpitur invidiâ, quòd amamur, quódque probamur :
Rumpatur, quiſquis rumpitur invidiâ.

Quis verè pauper. LIII.

NEC [a] toga, nec focus eſt, nec tritus cimice lectus,
[b] *Nec tibi de bibulâ ſarta palude teges :*
Nec puer, aut ſenior, nulla eſt ancilla, nec infans,
Nec ſera, nec clavis, nec canis, atque calix.
Tu tamen affectas, Neſtor, dici atque videri
Pauper, & in [c] populo quæris habere locum.
Mentiris, vanoque tibi blandiris honore :
Non [d] eſt paupertas, Neſtor, habere nihil.

a Sic Catullus epigr. xx. *Furi, qui neque ſervus eſt, neque arca, &c.*
b Nec teges ſeu ſtorea ex alvâ, ſcirpo, ſeu cannâ paluſtri.
c Plebeius eſſe & proletarius.
d Sed mera mendicitas.

In avarum. LIV.

NUmmi cùm tibi ſint, opeſque tantæ,
*Quantas cives habet, * Paterne, rarus :*
Largiris nihil, incubaſque gazæ,
Ut magnus draco, quem canunt poëtæ
Cuſtodem [a] Scythici fuiſſe luci.
Sed [b] cauſa, ut memoras, & ipſe jactas,
Diræ filius eſt rapacitatis.
Et [c] quid tu fatuos, rudeſque quæris,
Illudas quibus, auferaſque mentem ?
Huic ſemper vitio [d] pater fuiſti.

* Al. *paterve*, quod mendoſum.
a Aurei velleris ſago ſuſpenſi in ſuco ante templum Martis, de quo Apollonius & Val. Flaccus in Argonauticis. Ovid. vii. Metamorph. Seneca in Medeâ, Hyginus, 14. fab Apollud. l. i, &c. Alij leg. *Libyci*.
b Sed arguis filium tanquam cauſam tuæ rapacitatis.
c Quaſi verò tam fatui ſimus, quibus hoc perſuadeas.
d Immò tute ipſius vitij pater es. *Vel*, illi auctor ad hoc vitium.

Ubi

Ubi amicus, ibi patria. LV.

DUcit [a] ad auriferas quòd me Salo Celtiber oras,
Pendula [b] quòd patriæ viſere tecta libet,
Tu mihi ſimplicibus, Mani, dilectus ab annis,
Et [c] prætextatâ cultus amicitiâ,
Tu facis; in terris quo non eſt alter Iberis,
Dulcior, & vero dignus amore magìs:
Tecum [d] ego vel ſicci Gætula mapalia Pœni,
Et poteram Scythicas hoſpes amare caſas.
Si tibi mens eadem, ſi noſtri mutua cura eſt,
In [e] quocunque loco Roma duobus erit.

a Cur redire velim in patriam meam, viſurus Tagum flumen auriferum, & Salonem, tu mihi cauſa es, ô Mani, &c. b Bilbilim in edito ſitam. c Uſque à pueris, qui prætextam gerunt, amicitiâ cultâ. d Tecum vel in arenoſis Africæ deſertis, vel in inhoſpitali Scythiâ degerem. e Omnis nobis locus pro Româ erit.

Obſcurus ſcriptor. LVI.

SCribere te, quæ vix intelligat ipſe [a] Modeſtus,
Et vix [b] Claranus, quid rogo, Sexte, juvat?
Non lectore tuis opus eſt, [c] ſed Apolline libris:
Judice te major [d] Cinna Marone fuit.
Sic [e] tua laudentur: ſanè mea carmina, Sexte,
Grammaticis placeant, & [f] ſine Grammaticis.

a Grammaticus cujus meminerunt Tranquillus & A. Gell. & Macrobius. b Grammaticus cujus meminerunt Seneca epiſt. lxvi, & Auſonius epiſt. xviij. ad Urſul. c Sed divinatore, Oedipo aliquo, Sibyllâ: imò ipſo Apolline. d Poëta, auctor egregij quidem laudatique operis, ſed obſcuri, & quo nec ſe ſcribere ſatis digna per modeſtiam profitetur Virgilius eclogâ ix. e Propter obſcuritatem & intricatas tenebras. f Abſque ope Grammaticorum interpretum. Quotus tamen quiſque Grammaticorum, immò Criticorum, aut (quos M. Cato dixit, *Mortua gloſſaria*) philoſophorum hæc intelligit: lege *ſemi-grammaticis*, i. e. iis qui vix elementa Grammatices linguæ vernaculæ didicerunt: indoctis.

Pax viri boni. LVII.

JAM numerat placido felix Antonius ævo
Quindecies actas * Primus Olympiadas:

a Annos LX ex computatione Chronologorum, quibus Olympias eſt quatuor annorum ſpatium; an. LXXV. ex ratione poëtarum qui Olympiada pro quinquennio ſeu luſtro uſurpant. * Cognomen Antonij.

Præteri-

Præteritoſque dies, & [b] tutos reſpicit annos:
Nec [c] metuit Lethes jam propioris aquas.
Nulla recordanti lux eſt ingrata, gravisque:
Nulla fuit cujus non meminiſſe velit.
Ampliat ætatis ſpatium ſibi vir bonus: hoc eſt
Vivere bis, [d] vitâ poſſe [d] priore frui.

b Extra fortunæ aleam poſitos, in quos fortuna jus perdidit. c Nec metuit mortem. d Jucundâ benè actæ vitæ recordatione.

Patientia coacta. LVIII.

IN [a] matutinâ nuper ſpectatus arenâ
Mutius, impoſuit qui ſua membra focis,
Si patiens fortiſque tibi duruſque videtur,
Abderitanæ [b] pectora plebis habes.
Nam [c] cùm dicatur, tunicâ præſente moleſtâ,
Ure manum; plus eſt dicere, non facio.

a Manè pugnabant damnati cum beſtiis, poſt meridiem qui ex beſtiariis ſupererant, inter ſe. Lipſ. iii. Saturn. c. 15. Senec. ep. vij. b Stolidus es, *Vervecum in patriâ craſſoque ſub aëre natus.* Ut ait Juvenal. ſat. x. v. 50. ad quem, vide quæ nos. c Nam ſi damnato huic daretur conditio, ut repræſentando Mutij manum exuſtam redimeret ſupplicium tunicæ moleſtæ, in quâ pice, reſinâ, bitumine cæteriſque ignium alimentis illitâ ardendum illi fuerat: minùs fortitèr facit (ſaltem audactèr minùs) parte quàm toto corpore exuſto. Iſ. Voſſius obſervat. in Catullum p. 42. Chriſtianos hoc in loco laudatos eſſe vult: Longè enim fortiores illi ſunt, ait ille, qui *tunicâ præſente moleſtâ,* audent dicere *non facio,* ut ſolebant Chriſtiani reſpondere, cùm ſacrificare juberentur.

Mors uxoris. LIX.

SEptima jam, Phileros, tibi conditur uxor in [a] agro.
Plus [b] nulli, Phileros, quam tibi reddit ager.

a Sepulchris conſecrari agellum moris fuit. b Manent enim tibi dotes ſepultarum, vacatque thalamus novo conjugio.

Dona iniqua. LX.

NIL aliud loqueris, quam [a] Theſea, Pirithoumque,
Teque putas Pyladi, Calliodore, parem.

a Nobile amicorum par.

Diſpeream,

Diſpeream ſi tu, [b] Pyladi præſtare matellam
Dignus es, aut [c] porcos paſcere Pirithoi.
Donavi tamen, inquis, amico millia quinque,
Et [d] lotam [e] (ut multum) terque quaterque togam.
Quid! quod [f] nil unquam Pyladi donavit Oreſtes?
Qui donat quamvis plurima, plura negat.

b Vel infimo ſervitij munere defungi, ut præſtare matulam, vel porcos paſcere.
c Fortè, quod in glandiferis Pindi ſylvis degebat Pirithous.
d Et togam non uſque adeò tritam, non ultra ter quaterve lotam. e Ex perſonâ poëtæ interpoſitum, indignantis togam imputatam, quaſi magna illa res fiet. f Quippè qui omnia cum Pylade communicavit: quod quia tu non facis, ſed multa negas, non es verus amicus.

Anthropophagi. LXI.

ADdixit [a] ſervum nummis [b] herè mille trecentis,
Ut benè cœnares, Calliodore, [c] ſemèl;
Nec benè cœnâſti: mullus tibi quatuor emptus
Librarum [d] cœnæ pompa caputque fuit.
Exclamare libet, Non eſt hic, improbe, non eſt
Piſcis: homo eſt: hominem, Calliodore, voras.

a Vendidiſti.
b Heri.
c Ex pretio ſervi venundati.
d Cœnæ 3 ſunt partes, ante cœna, cœnæ caput, ſeu pompa, & ſecundæ menſæ, ſeu bellaria.

Imago juvenis. LXII.

HÆC mihi qua colitur violis pictura roſiſque,
Quos referat vultus, Cæditiane, rogas?
Talis erat Marcus mediis Antonius annis
Primus, in hoc juvenum ſe videt ore ſenex.
Ars [a] utinam mores, animumque effingere poſſet.
Pulchrior in terris nulla tabella foret.

a *Quòd ſi oculis facies honeſti cerneretur, mirificos ſui amores excitaret*, Plato. Spectabile hoc & imitabile picturam laudandi exemplar.

In ſordidum. LXIII.

IMproba [a] *Maſſiliæ quidquid* [b] *fumaria cogunt,*
Accipit [c] *ætatem quiſquis ab igne cadus,*
A te, Munna, venit: miſeris tu mittis amicis
Per freta, per longas [d] *toxica ſæva vias:*
Nec facili pretio, ſed quo contenta Falerni
Teſta ſit, aut cellis [e] *Setia chara ſuis.*
Non venias quare tam longo tempore Romam,
Hæc puto cauſa tibi eſt; ne tua vina bibas.

a Adulterantia vinum.
b Loca colligendo fumo idonea.
c Vina apothecis condita ſuperponebantur fumariis ut præcocem maturitatem à fumi tenore traherent. Sed inſaluberrima eſſe hæc vina teſtatur Plinius, lib. xiii. c. 1.
d Vina inſaluberrima.
e Vina Setina nobilia è Setiâ Campaniæ.

Epitaphium Scorpi. LXIV.

ILLE ego ſum Scorpus, clamoſi gloria circi,
Plauſus, Roma, tui, deliciæque [a] *breves:*
Invida quem Lacheſis raptum [b] *trieteride nonâ,*
Dum [c] *numerat palmas, credidit eſſe ſenem.*

a Præreptus morte immaturâ.
b Annos natum 27.
c Propter victoriarum Circenſium numerum poſſet Scorpus videri ſenex.

Jocus in Rhetorem ignobilem. LXV.

JURA trium petiit à Cæſare diſcipulorum,
Aſſuetus ſemper Munna docere duos.

In miſerum literatorem, qui cum non haberet 3 diſcipulos, petit à Cæſare jus trium diſcipulorum. Jocus petitus à jure trium liberorum.

Verba danti verba dantur. LXVI.

SI donare vocas promittere nec dare, Caï,
Vincam te donis, muneribuſque meis.
Accipe [a] *Callaicis quidquid fodit Aſtur in arvis,*
Aurea quidquid habet [b] *divitis unda Tagi;*

a Quicquid auri foditur in Hiſpaniâ: Gallæcia autem & Aſturia Hiſpaniæ regiones ſunt, aurifodinis quondam celebres.
b Auri ramentis fluens Tagus fl. Hiſpaniæ.

Quidquid

id Erythræâ niger invenit Indus in al-
;
lquid & in nidis [e] *unica ſervat avis;*
id [d] *Agenorio Tyros* [e] *improba cogit aëno:*
!quid habent omnes, accipe, [f] *quomo-*
das.

c Phœnix.
d Tyrio, purpureo; Tyros enim & Sidon Agenoris regna erant.
e Inventrix purpuræ quâ iterantur lanæ: veſtes purpureas appel-

c. epiſt. cxv. *lacernas coloris improbi.* Improbum laborem appellavit iſſiduum & iteratum: ità & veſtes *improbi coloris* dibaphas, & iterapurpureo: & hùc facit Plin. lib. ix. c. 41. *Non eſt ſatis abſumæ nomen amethyſtum, rursùs abſolutus inebriatur Tyrio, ut ſit ex utroimprobum, ſimulque luxuria duplex.* f Promiſiſſe.

delicatum lectorem. LXVII.

impta [a] *eſt uno ſi lemmate pagina, tran-*
ſis,
reviora tibi, non meliora placent.
& ex omni poſita eſt inſtructa macello
a tibi, ſed te [b] *mattea ſola juvant.*
pus eſt nobis nimiùm lectore guloſo:
c volo, qui fiat non ſine pane ſatur.

a Si unum epigramma tam longum ſit, ut paginam totam impleat.
b Cupediæ & dulciaria. Athenæo lib. xiv. c. 23. maza.
c Nolo lectorem

um & acuminum cupediis ſaturari velit, ſed qui ſolida exſpectat & gravia, quaſi caput convivij.

Laus Nervæ. LXVIII.

Irà [a] *blanditiæ venitis ad me*
Attritis miſerabiles labellis:
us [b] *dominum, deumque non ſum.*
on eſt locus hâc in urbe vobis:
Parthos procul ite [c] *pileatos,*
pes humileſque ſuppliceſque
rum [e] *ſola* * *baſiate regum.*
l hic dominus, ſed imperator:
ſtiſſimus omnium ſenator:
tem de Stygiâ domo reducta eſt

a Blanditiiſne, an adoratione?
b Non blanditurus Trajano ut Domitiano quondam.
* Parthi enim ſerviliter regem adorant, pedes illius oſculati.
c Cùm cæteræ gentes, pileis rarò uterentur, Parthi & Perſæ geſtabant mitras, tiaras, cy-

u pileos turbinatos, ut hodiè Turcæ. d Pieſ veſte ſeu ſoccis ntium. e Soleas, calceos, ſoccos.

f Siccis

f *Siccis ruſtica Veritas capillis.*
Hoc ſub principe, ſi ſapis, caveto,
Verbis, Roma, g prioribus loquaris.

f Inunctis & delibutis.
g Servilibus, adulatoriis, quibus nuper ſibi placebat Domitianus; quæ tamen non feret Trajanus.

Homines pueri mente. LXIX.

PLorat a Eros, quotiès maculoſæ pocula myrrhæ
Inſpicit, aut pueros, nobiliuſve b citrum.
Et gemitus imo promit de pectore, quòd non
Tota c miſer coemat c ſepta, feratque domum.
Quàm multi faciunt, quod Eros, ſed d lumine ſicco:
Pars major e lachrymas ridet, & intùs habet.

a Quòd non habet, undè hæc omnia emat, quæ licitari geſtiebat Mamurra.
b Menſam citream.
c Omnia quæ venalia exponunt in ſeptis.
d Sed tacitè, oculis non lachrymantibus, abſque lachrymis.
e Riſu ficto coercet diſſimulatque lachrymas, quas intùs concepit.

Laus Scorpi aurigæ nobiliſſimi. LXX.

a *FRangat b Idumæas triſtis * Victoria c palmas:*
*d Plange * Favor ſæva pectora nuda manu.*
*e Mutet * Honor cultus, & iniquis f munera flammis:*
Mitte f coronatas Gloria mœſta comas.
Heu facinus! g primâ fraudatus, Scorpe, juventâ
Occidis, & h nigros tam citò jungis equos.
Curribus i illa tuis ſemper properata, breviſque:
Cur fuit & vitæ tam propè meta tuæ?

* Invitat ad luctus numina quondàm Scorpo nobiliſſimo aurigatori faventia, Victoriam, Favorem, Honorem, Gloriam.
a Reſpicit ad publicum luctum, quo *Conſul init fractis mœrentem faſcibus urbem.* Ovid. ad Liviam.
b Idumæa extrema Judææ pars, palmæ ferax. *Arbuſto palmarum dives Idume.* Lucan.
c Signum victoriæ in certaminibus donabatur palma, quòd depreſſa ea arbor non cedat, ſed adverſus pondus renitatur ac reſurgat. Ariſtotel. probl. Plut. Sympoſ.
d Qui ſolebas plaudere, plauſum in planctum converte.
e Reſpicit morem publici luctus, quo patres Rom. depoſitis quæ ad ornatum pertinebant, atrati, ſordidati, pullatique incedebant.
f Quæ munera rogo imponantur: vide Sueton. Jul. c. 84. Dion. Auguſt. de more laniandi crines in funere, vide quæ nos ad Senecæ Hippol. v. 118.
g Anno ætatis 27.
h Pro albis, quibus victor vehebaris, jam veheris Plutoniis equis, infernis, nigris: ſiquidem affectus & ſtudia in morte & apud inferos manere fingunt Poëtæ.
i Ut ſemper victoriæ, ità & vitæ metam attingere properabas.

Lau

Laus vitæ ruſticæ. LXXI.

SÆpè loquar nimiùm [a] gentes quòd, Avite, remotas
Miraris, Latiâ factus in urbe ſenex:
Auriferumque [b] Tagum ſitiam, patriumque Salonem,
Et repetam ſaturæ ſordida rura caſæ.
Illa placet tellus, in quâ res parva beatum
Me facit, & tenues luxuriantur opes.
Paſcitur hîc, ibi paſcit ager: tepet [c] igne maligno
Hic focus, ingenti lumine lucet ibi.
Hîc [d] pretioſa fames [e] conturbatorque macellus,
Menſa ibi divitiis ruris operta ſui.
Quatuor hîc æſtate togæ, pluresve terantur:
Autumnis ibi me quatuor una tegit.
I, cole nunc reges: quicquid non præſtat amicus,
Cum præſtare tibi poſſit, Avite, locus.

a Hiſpanas, ad quas anhelare videar, cum eas uſque loquar, & tamen Romæ conſeneſcam.
b Patriæ appetam fluvios & agros.
c Lignis multò emptis.
d Arida cœna & famelica magno empta pretio.
e In quo decoctis opibus conturbantur rationes. Alij leg. *conturbaturque macellus.* Alij *conturbatrixque macelli, Menſa, ibi.*

In commiſcentem verſus operi ſuo. LXXII.

QUID, ſtulte, noſtris verſibus tuos miſces?
Cum [a] litigante quid tibi, miſer, libro?
Quid [b] congregare cum leonibus vulpes,
Aquiliſque ſimiles facere noctuas quæris?
Habeas [c] licebit alterum pedem Ladæ,
Inepte, fruſtrà crure ligneo curres.

a Qui tibi litem intendit & contra te dicit, *Fur es.*
b Quid nobilibus, claris, altiſque carminibus inferis ignobiles, tenebroſos, & claudicantes verſus tuos?
c Non magis convenit carminibus meis cum tuis, quàm ſi quis haberet alterum pedem perniciſſimi curſoris Ladæ, alterum ligneum. Ladæ velocitatem celebrat Pauſanias in Corinth. & Arcad.

Jocatur ne ſolvere cogatur. LXXIII.

SOlvere, Pæte, decem tibi me ſeſtertia cogis:
Perdiderat quoniam Bucco ducenta tibi.

* A majori lepidè jocatus rogat ut jacturam 10 HS. ferat in ſe, qui tulit 200 in alio.

*Ne noceant, oro, mihi non mea crimina: * tu qui*
Bis centena potes perdere, perde decem.

Vita quieta. LXXIV.

VItam quæ faciunt beatiorem,
Jucundiſſime Martialis, hæc ſunt:
Res [a] non parta labore, ſed [b] relicta;
Non [c] ingratus ager; focus perennis;
Lis nunquam; [d] toga rara; mens quieta;
Vires ingenuæ; ſalubre corpus;
Prudens ſimplicitas; [e] pares amici;
Convictus [f] facilis; ſine arte menſa;
Nox non ebria ſed [g] ſoluta curis;
Somnus [h] qui faciat breves tenebras;
Quod ſis, eſſe velis, nihilque malis,
Summum [i] nec metuas diem, nec optes.

a Parcè enim, duritèr & anxiè quæſita, anxiè & non ſine curis tenentur. b A patre ſeu majoribus. *Paterna rura bobus exercet ſuis:* vide & Senec. de beatâ vitâ. c. 23. c Qui semina reddit cum largo fœnore; qui ſpem non ementitur. d Officia togata, urbana, clientum ambitus, &c. nulla. e Convictores faciles & jucundi. f Convivæ, vel ipſe cibus parabilis nec mari, terrâ & aëre exquiſitus, gula non irritata. g *O quid ſolutis eſt beatius curis!* Catull. h Somnus facilis, ſuavis, brevis. i Mortis non libido, non fugâ, Senec. epiſt. xxiv, lxx, lxxviii. de beatâ vitâ cap. 5, &c.

Laus à viro laudato. LXXV.

LItera [a] facundi gratum mihi pignus amici
Pertulit, Auſoniæ dona ſevera togæ:
Quâ non Fabricius, ſed vellet Apicius uti,
Vellet Mecœnas Cæſarianus eques.
Vilior hæc nobis alio mittente fuiſſet:
Non [b] quâcunque manu victima cæſa [b] litat,
A te miſſa venit: poſſem niſi munus amare,
Marce, tuum: poteram [c] nomen amare meum.
Munere ſed plus eſt, & nomine gratius ipſa,
Officium docti, judiciumque viri.

a M. Antonius Toloſanus miſit mihi literas & togam elegantiorem quàm quâ uti vellet Fabricius continens ille paupertat s cultor, imò qualem geſtare voluiſſet luxurioſus Apicius, & ipſe tener ac mollis Mecœnas: ſic Juvenal Sat ij. *veſtem Purpuream teneris quoque Mecœnatibus aptam.* b Non ſacrificat, non impetrat: ità donum ab omni miſſum æquè non placet. c *Marci*, quod mihi tecum commune.

pitaphium hiſtrionis. LXXVI.

quis Flaminiam teris viator,
Noli nobile præterire marmor.
delicia, ſaleſque [a] Nili,
gratia, luſus & voluptas,
ni [b] decus, & dolor theatri,
unt condita, quo [c] Paris, ſepulchro.

a Ægypti.
b Decus dum viveret, dolor ex morte ejus.
c Hiſtrio nobilis quem interfici juſſit Domitianus, quòd eum deperiret Domitia Auguſta. Sueton. c. 3. Domit.

Agellum extenuat. LXXVII.

nâſti, Lupe, rus [a] ſub urbe nobis:
Sed rus eſt mihi majus [b] in feneſtrâ:
oc dicere, rus potes vocare?
io ruta facit nemus Dianæ,
æ tegit ala quod cicadæ,
formica die comedit uno,
e cui folium roſæ corona eſt:
non magis invenitur herba,
[d] coſti folium, piperve crudum:
nec cucumis jacere rectus,
erpens habitare tota poſſit.
um [e] malè paſcit hortus unam,
mpto moritur culex ſalicto,
lpa eſt mihi foſſor, atque arator.
oletus hiare, non mariſcæ
e, aut violæ patere poſſunt.
mus populatur, & colono
uam ſus Caledonius timetur.
ublata volantis ungue Prognes
lo ſeges eſt hirundinino,
eſt dimidio locus Priapo.
nplet cochleam peracta meſſis,

a Prædiolum urbanum.
b Plebs Romana in feneſtris alebat ad ſpeciem hortorum flores & frutices: quod videmus in Hiſpaniâ & Italiâ monachos facere in feneſtris oſtendentes arbuſcula, malos citreas, hortulos penſiles, &c.
c Quem hortum ruta unica tegit obumbratque non ſecùs ac ſi eſſet nemus Dianæ Aricinæ. *Hyperbolicè, ut cætera quæ ſeq.*
d Quæ non naſcitur in Italiâ, uti nec piper.
e Vermiculum qui olera depaſcitur.
f Cujus ſegetem ſeu herbam uno impetu correptam aufert hirundo ad nidum condendum.

Et muſtum nuce condimus [g] *picatâ.*
Erráſti, Lupe, literâ ſed unâ;
Nam quo tempore prædium *dediſti,*
Mallem tu mihi prandium *dediſſes.*

g Alluſum ad dolia & teſtas, quæ picabantur ne vina expirarent animam.

Precatur deos pro Nervâ Trajano. LXXVIII.

SAcra [a], *Lareſque* [b] *Phrygum, quos* [c] *Trojæ*
maluit [c] *hæres,*
Quàm rapere arſuras [d] *Laomedontis opes:*
Scriptus [e] *& æterno nunc primum Jupiter auro,*
Et [f] *ſoror, & ſummi* [g] *filia tota patris:*
Et [h] *qui purpureis jam tertia nomina faſtis,*
Jane, refers Nervæ, vos precor ore pio:
Hunc omnes ſervate ducem, ſervate ſenatum:
Moribus [i] *hic vivat principis,* [k] *ille ſuis.*

a Vittæ; Veſtæ ignis ἄσβεστε, æterne, &c. b Minerva, Jupiter, Juno, quos recenſet diſticho ſeq. qui tres aëris regiones referant, undè & *Penates* dicti per quos penitùs ſpiramus: vide Macr. Satur. l. iii. c. 4. c Æneas: vide Ælian. l iij. Var. hiſt. c. 22. d Trojanas, à Laomedonte Priami patre. e Effictus, inſcriptus aureâ imagine. f Juno. g Minerva ἀμήτωρ è Jovis cerebro nata; patrima virgo. h Jane cuſtos Faſtorum in quos referuntur nomina conſulum, adeóque Nervæ, qui Imperij anno geſſit tertium conſulatum cum Virgin. Rufo. Junius de tertio conſulatu Ulpian. Nervæ Trajani intelligit. i Senatus. k Nerva Imper.

Laus Nervæ. LXXIX.

TAnta tibi eſt recti reverentia, Cæſar, &
æqui,
Quanta Numæ fuerat: [a] *ſed Numa pau-*
per erat.
Ardua res hæc eſt, [b] *opibus non tradere mores,*
Et cùm tot [c] *Cræſos viceris, eſſe* [d] *Numam.*
Si [e] *redeant veteres, ingentia nomina, patres,*
Elyſium liceat ſi vacuare nemus:

a Non itaque tam miranda atque ardua res in paupertate erat pietas & ſanctitas. b Non efferri & corrumpi à divitiis. c Divites reges, Decebalum, & Dacorum, & Armeniæ Parthiæque reges, Xiphilin, Trajan. d Sanctum, æquum, continentem, qualis fuit Numa ſecundus Romanorum rex. e Si reviviſcant ab inferis reverſi *antiqui* illi clarique Romani. Atque hinc novum ordiuntur aliqui epigram. à *præcedenti tetraſticho* diverſum.

Te volet invictus [f] *pro libertate* [g] *Camillus,*
Aurum [h] *Fabricius, te tribuente, volet.*
Te duce gaudebit [i] *Brutus: tibi Sylla* [k] *cruentus*
Imperium [l] *tradet, cùm poſiturus erit.*
Et te [m] *privato cum Cæſare Magnus amabit:*
Donabit totas & tibi [n] *Craſſus opes.*
Ipſe quoque infernis revocatus Ditis ab umbris,
Si [o] *Cato reddatur, Cæſarianus erit.*

f Lipſ. l. i. Epiſt. quæſt. 5. legit *præ libertate*, quaſi dicat, Camillus te principem malit quàm ſuam illam libertatem.

g Qui Romam à Gallis occupatam Dictator abſens creatus liberavit.

h Qui continentiſſime in paupertate vivens munera ſibi a Pyrrho, & aurum à Samnitibus miſſum, repudiavit.

i Juniuſne qui reges ejecit? an Marcus Brutus unus è Julii Cæſ. percuſſoribus?

k 100000 hominum deleverat, ſenatores 90, conſulares 15, equites 160.

l Ut quondam dictaturam depoſuit, seceſſitque Puteolos.

m Non rerum ſummam affectante, idque civili bello.

n Liciniuſne Craſſus, an Marcus qui periit apud Parthos?

o Qui ſibi mortem conſcivit Uticæ, ne videret Cæſarem: tuâ tamen æquitate adductus à Cæſare ſtabit.

EPIGRAMMATUM DELECTUS.

LIBER QUINTUS.

MARTIALIS.

Liber ad Lectorem. I.

SI nimius videor, ſerâque [a] *coronide longus*
Eſſe liber; legito pauca, libellus ero;
Terque [b] *quaterque mihi finitur carmine parvo*
Pagina; fac tibi me quàm cupis eſſe brevem.

a Signo abſoluti operis in calce libri poſito, hâc figurâ v. vel 7. alæ ſcilicet cornicis tranſlatione ab ædificio, cujus jam abſoluti faſtigio apponitur cornix.

b Poteris ſingulo epigrammate præfinire tibi finem libri.

De Mulione ſurdo. II.

MULIO viginti venit modò millibus, Aule.
Miraris pretium tam grave? [a] *ſurdus erat.*

‡ a Innuit flagitioſo domino magis placere ſervos ſúrdos quos nemo roget de rebus dominorum.

Amico crede. III.

‡ *CUM rogo te nummos* [a] *ſine pignore, non habeo, inquis,*
Idem, ſi pro me ſpondet agellus, habes.

a Non vis mihi nummos mutuo *dare niſi tibi agrum pignori opponam.*

Quòd

Quòd mihi non credis veteri, Theleſine, ſodali,
Credis colliculis, arboribuſque meis.
Ecce reum [b] *Carus te detulit:* [c] *adſit agellus.*
Exilij comitem quæris? [d] *agellus eat.*

b Cauſidicus & delatus: de quo Plin. epiſt. v. I. i. & Juvenal. ſatyrâ i. v. 36.
c Tibi in judicio, cauſam tuam agat agellus meus, cui magis credis quàm mihi. *Scepticè.* d Non ego, vetus ſodalis.

Vitia corporis. IV.

‡ *CRine ruber, niger ore, brevis pede, lumine* * *læſus,*
Rem magnam præſtas, Zoile, ſi bonus es. ‡

Fronti magna fides inquiunt Phyſiognomones, pronunciantque cavendum ab iis quos ſignavit Deus. * Sic MS. Bodleianus. Vulg. *luſcus.*

Laus Silij Italici. V.

‡ *SIlius* [a] *hæc magni celebrat monumenta* [b] *Maronis,*
Jugera facundi qui Ciceronis habet:
Hæredem, dominumque ſui [b] *tumulique,* [c] *Lariſque,*
Non [d] *alium mallet, nec Maro, nec Cicero.* ‡

a Silius Ciceronis atque Virgilij ſtudioſiſſimus imitator: hujus aram religioſiſſimè coluit, illius villas comparavit. Plinius Secun. lib. iii. Epiſt. 7.
b Virgilij. c Ciceronis ædium. d Erat enim Orator & Poëta.

De Pileolo. VI.

HOedinâ [a] *tibi pelle contegenti*
Nudæ tempora verticemque calvæ,
Feſtivè tibi, Phœbe, dixit ille,
Qui dixit caput eſſe [b] *calceatum.*

a Galericulo ex hirſutâ hœdi pelle ad diſſimulandam calvitiem.
b Cum eâdem tegeretur materiâ, quâ pedes.

In habentem varios mores. VII.

‡ *DIfficilis, facilis, jucundus, acerbus es idem:*
Nec tecum poſſum vivere, nec ſine te.

Amici ut amandi. VIII.

TRiginta mihi, quatuorque meſſes
    Tecum, ſi memini, fuêre, Juli:
Quarum dulcia mixta ſunt amaris,
Sed jucunda tamen fuêre plura.
Et [a] ſi calculus omnis huc, & illuc
Diverſus bicolorque digeratur:
Vincet [b] candida turba nigriorem.
Si vitare velis acerba quædam,
Et triſtes animi cavere morſus,
Nulli te facias nimis ſodalem.
Gaudebis minùs, & minùs dolebis.

a Si computemus felices noſtros fauſtoſque dies, quos more ſuo numerant Thraces nigris albiſque lapillis.
b Plures apparebunt fuiſſe boni dies quàm mali.

Vera Nervæ commendatio. IX.

COntigit Auſoniæ procerum mitiſſimus aulæ
    Nerva: licet [a] toto nunc Helicone frui.
Recta fides, hilaris clementia, cauta poteſtas
    Jam redeunt: longi terga dedêre metus.
Hoc [b] populi, genteſque tuæ, pia Roma, precantur:
    Dux tibi ſit ſemper talis, & iſte diù.
Macte [c] animi, quem rarus habet, morumque tuorum,
    Quos Numa, quos [d] hilaris poſſet habere Cato.
Largiri, præſtare, [e] breves extendere cenſus,
    Et dare quæ faciles vix tribuêre dei.
Nunc licet, & fas eſt: [g] ſed tu ſub principe duro,
    Temporibuſque malis, auſus es eſſe bonus.

a Libere vacare Muſis, ſub Imperatore qui Muſis poëſique favet.
b Quod habet verſus inſequens, *Dux tibi, &c.*
c Magis auctus ſis animo, qualem pauci habent. Hortandi formula, re benè geſtâ ſumpta à ſacris. Quoties enim victimæ infundebatur thus aut vinum, dicebant, *Mactus eſt taurus*, h. e. cumulata eſt hoſtia & magis aucta. Iſidor. lib. x. c. 10.
d Quos mores poſſet habere Cato, niſi quod magis tetricus fuit quam Nerva: ſuprâ, *hilaris clementia.* e Civium paupertatem opibus ſublevare. f Sub principe tam *pio*, clementi, æquo; quandoquidem — g—Tu ipſe, O Nerva, ſub Nerone et *temporibus* illis malis non dubitabas eſſe bonus.

Anus

Anus tripilis. X.

TOTO vertice * quot gerit capillos,
Annos ſi tot habet Ligeia, trima eſt.

* Eſt itaque tripilis ſeu triſilis.

Semper avarus eget. XI.

HAbet Africanus millies, tamen captat.
Fortuna multis dat nimis, ſatis nulli.

In habentem amœnas ædes. XII.

DAphnonas [a], platanonas & aërias cypariſſos
Et [b] non unius balnea ſolus habes,
Et tua centenis ſtat porticus alta columnis,
Calcatuſque [c] tuo ſub pede lucet onyx,
Pulvereumque fugax [d] hippodromon ungula plaudit,
Et pereuntis [e] aquæ fluctus ubique ſonat.
Atria longa patent: ſed nec cœnantibus uſquam,
Nec ſomno locus eſt: [f] quàm benè non habitas?

a Laureta.
b Magis ampla quàm pro privato homine.
c Pavimenta ſternuntur Onychite lapide.
d Spatium per quod curruht equi: ex ἵππος & δρόμος.
e Fontium, ſcaturiginum in hortis diffluentium.
f Cui inter hæc omnia cœnatio nulla, cubiculum nullum.

Promiſſor bibax. XIII.

OMnia promittis, cum totâ nocte bibiſti:
Manè nihil præſtas: Poſthume, * manè bibe.

* Ut eodem die præſtes, neque excidant tibi quæ promiſiſti ſobrio poſt ſomnum.

Divitum ſimulata offenſio. XIV.

GEnus*, Aucte, lucri divites habent iram.
Odiſſe quàm donare vilius conſtat.

* Divites iratos ſe ſimulant & offenſos, ut hominibus de ſe benè meritis pro mercede & muneribus odium rependant.

In hominem peſſimum. XV.

‡ *MEntitur, qui te vitioſum, Zoile, dixit.*
*Non vitioſus homo es, Zoile, ſed * vitium.*

* In abſtracto & eminentèr.

Honor mutat mores. XVI.

SÆpè rogare ſoles qualis ſim, Priſce, futurus,
‡ *Si fiam locuples, ſimque repentè potens.*
Quemquam poſſe putas mores narrare futuros?
Dic mihi, ſi fias tu leo, qualis eris?

‡ Multa vitia, quæ coërcet & ſupprimit tenuis fortuna, ampla & ſublimis manifeſtabit: *magiſtratus indicabit virum.*

Poëta æmulus. XVII.

SCribebamus epos[a]*: cœpiſti ſcribere: ceſſi,*
Æmula ne ſtarent carmina noſtra tuis.
Tranſtulit ad tragicos ſe noſtra Thalia cothurnos:
Aptâſti [b] *longum tu quoque ſyrma tibi.*
Fila [c] *lyræ movi doctis exculta camœnis:*
Plectra rapis nobis ambitione novâ.
Audemus ſatyras[d]*: Lucilius eſſe laboras.*
Ludo leves elegos: tu quoque ludis idem.
Quid [e] *minus eſſe poteſt? epigrammata fingere cœpi:*
Hinc etiam petitur jam mea fama tibi.
Elige quid nolis; quis enim pudor, omnia velle?
Et ſi quid non vis, Tucca, relinque mihi.

a Carmen Epicum ſeu Heroicum.
b Tu quoque contuliſti te ad tragœdiam. Syrma enim tragicorum veſtis eſt.
c Scripſi lyrica.
d Satyrographus.
e Quàm ſcribere epigrammata.

Qui omnes laudat. XVIII.

NE laudet dignos laudat Calliſtratus omnes,
‡ *Cui malus eſt nemo, quis bonus eſſe poteſt?*

‡ Cui omnia alba, qui malos æquè ac bonos promiſcuè laudat, arguit ſe judicij infirmi, & vel livore vel adulatione præpediri: vide quæ Chryſippus, referente A Gellio l. vi. c. 1.

De

De Ligurrâ. XIX.

VErſus, & breve [a] vividumque carmen
In te ne faciam [b] times, Ligurra,
Et dignus cupis hoc metu videri:
Sed fruſtrà metuis, cupiſque fruſtrà.
In tauros Libyci [c] ruunt leones:
Non ſunt papilionibus moleſti.
Quæras cenſeo, ſi legi laboras,
Nigri [d] fornicis ebrium poëtam,
Qui [e] carbone rudi, putrique cretâ
Scribit carmina, [f] quæ legunt cacantes:
Frons [g] hæc ſtigmate non meo notanda eſt.

a Acumen enim eſt è virtutibus epigrammatis. b Dicis ſubindè te timere. c Al. *fremunt.* d Obſcuri loci, & vilis notæ verſificatorem. e Qui levi carbone cretâve verſus inſcribit parieti à tergo ædium. f Quæ mandentur Deæ Cloacinæ. Qualia *Tauſii annales* Senecæ: & Catullo, *Annales Voluſi cacata charta.* g Servilis tua frons non digna eſt cui ego inuram manſura carminis mei puncta.

Vera fortitudo. XX.

QUOD nimiùm laudas, Chæremon Stoice, mortem,
Vis animum mirer ſuſpiciamque tuum?
O quàm magnus homo es, qui fæce rubentis aceti,*
Et ſtipulâ, & nigro pane carere potes!
Rebus in anguſtis facile eſt contemnere vitam;
Fortitèr ille facit, qui miſer eſſe poteſt.

* Non hoc facis ex virtute & fortitèr, ſed ex inopiâ rerum & puſillanimitate.

Sera dona poſt mortem. XXI.

NIL mihi das vivus: dicis poſt fata daturum:
*Si non es ſtultus, ſcis, Maro, * quid cupiam.*

* Mortem tuam.

Magna pete. XXII.

PArva rogas magnos: ſed non dant hæc quoque magni.
Ut [a] pudeat leviùs te, Matho, magna roga.

a Levior quippè ignominia ex repulsâ in magnis quàm parvis: & adverte Polyptoton in *magnos, magni, magna.*

Epitaphium canis Lydiæ. XXIII.

AMphitheatrales [a] *inter nutrita magiſtros*
Venatrix, ſylvis aſpera, blanda domi,
Lydia [b] *dicebar,* [c] *domino fidiſſima dextra,*
Qui non Erigones mallet habere [d] *canem:*
Nec [e] *qui, Dictæâ Cephalum de gente ſecutus,*
Luciferæ [f] *paritèr venit ad aſtra deæ.*
Non [g] *me longa dies, nec inutilis abſtulit ætas,*
Qualia Dulichio fatâ fuêre cani.
Fulmineo [h] *ſpumantis apri ſum dente perempta,*
Quantus erat [i] *Calydon, aut,* [k] *Erymanthe, tuus.*
Nec queror, infernas quamvis citò rapta ſub umbras;
Non potui fato [l] *nobiliore mori.*

a Inter venatores qui curant venationes exhibendas in Amphitheatro nutrita.
b *Proſopœia canis.*
c Domino meo æquè fida ac dextra propria. Alij leg. *Dextro*, ut ſit *κύριος*.
d Meram, Hymenæam ſeu Nearam canem; quæ Erigone monſtravit, ubi pater Icarius, à paſtoribus Atticis occiſus, jaceret inſepultus. Hygin. fab. 130.
e Nec Lælaps canis à Jove cuſtos Europæ appoſitus, quem à Minoë acceptum Procris conjugi ſuo Cephalo reliquit. Hygin. fab. 188. & Ovid. vii. Metamorph.
f Ad Lunam, ſeu Dianam gaudentem venatione & canibus. *Vel*, inter aſtra relatus eſt à Jove.
g Neque enim eram annoſa ut ille Ulyſſis canis Argus, qui reverſum poſt viginti annos agnovit herum, Odyſſ. xvii. & Ariſtot. hiſtor. animal. lib. vi.
h Obliquè ferienti inſtar fulminis, *vel* urenti: Ineſſe enim aprorum dentibus igneam vim teſtatur Xenophon.
i Aper Calydonius quem interfecit Meleager. *Ovid.*
k Sus Erymanthius, quem interemit Hercules. *Apoſtrophe.*
l Quàm venatione & pugnâ in Amphitheatro.

In malum Poëtam. XXIV.

UNcto [a] *Corduba lætior Venafro,*
* *Hiſtrâ* [b] *nec minùs abſoluta teſtâ;*
Albi quæ ſuperas oves Galeſi,
Nullo [c] *murice, nec cruore mendax,*
Sed tinctis gregibus colore vivo:
Dic veſtro, rogo, ſit pudor poëtæ,
Ne [d] *gratis recitet meos libellos.*
Ferrem, ſi faceret bonus poëta,
Cui poſſem dare mutuos honores.
Corrumpit [e] *ſine talione* [f] *cælebs.*

a Olearum gloriæ laude principatum obtinuit Venafrum in Campaniâ: Secundas
* Hiſtria Italiæ peninſula.
b Nec cedens teſtis olei ſeu olivarum Hiſtriæ.
c Non muricis ſanguine ſeu ſucco purpureo tincta lana, ſed nativo rutilo imbuta. *Nec varios diſcet mentiri lana colores; Ipſe ſed in pratis aries jam ſuave rubenti Murice, &c.* Virgil.
d Impunè cui nulla vel mala ſcribenti carmina non poſſum ego referre gratiam, illius recitans cum honore, ut ille
e *Vindicta parili.*
f *Metaph.* nihil ſcribens.

Cæcus

[g] Cæcus perdere non poteſt, quod aufert.
Nil eſt deterius latrone [h] nudo;
Nil ſecurius eſt [h] malo poëtâ.

g Non poſſis lege talionis agere cum cæco, qui alteri oculum eruerit.
h Cui nihil eſt quod viciſſim auferas.

In detractorem. XXV.

NAſutus [a] ſis uſque licet, ſis denique [b] naſus,
Quantum noluerit ferre rogatus [c] Atlas;
Et poſſis [d] ipſum tu deridere [d] Latinum,
Non potes in nugas dicere plura meas,
Ipſe ego quàm dixi: [e] quid dentem dente juvabit
Rodere? [f] carne opus eſt, ſi ſatur eſſe velis.
Ne perdas operam: qui ſe mirentur, in illos
Virus habe: nos hæc novimus eſſe nihil.
Nec [g] tamen hoc nimium nihil eſt, ſi candidus aure;
Nec matutinâ ſi mihi fronte venis.

a Sis licet ingens irriſor.
b Totus ex irriſione compoſitus & conflatus, *Deos rogabis Totum ut te faciant, Fabulle, naſum*, dixit Catullus, ſed ſenſu alio.
c Hyperbolicè.
d *Emphaticè*, Mimum, qui ad aliōs imitatione deridet.
e Quid limam rodis, vipera? quid carmina mea reprehenſoria, reprehenſor? f Quæ cedat denti tuo; mea reaget, ut loquuntur Phyſici; pete dente poëtas magna profeſſos, in illos vel frange genuinum; in illos virus invidiæ tuæ & maledicentiæ evome: meæ iſtæ nugæ ſerpunt humi tutæ ſatis; & ſi opus ſit, ſui vindices. g Nec tamen planè nihil ſunt mea hæc: excipientur candidis & feſtivis, ſi minùs placeant ſobriis, ſeveris & impranſis.

Pumilio. XXVI.

SI ſolum ſpectes hominis caput, [a] Hectora credes.
Si ſtantem videas, [b] Aſtyanacta putes.

a Virum robuſtum.
b Puerum imbellem, ſic Juvenalis de fœmina caput ædificante: *Andromachen à fronte videbis. Poſt minor eſt* Pygmeâ Virgine, &c. Satyra vj.

Canis vertagus. XXVII.

NON ſibi, ſed domino venatur * vertagus acer,
Illæſum leporem qui tibi dente feret.

* Vertagus, a Greyhound.

Nota

Notarius. XXVIII.

*CUrrant * verba licet, manus eſt velocior illis :*
Nondum lingua ſuum, dextra peregit opus.

* Utut volubili fluat linguâ, manus loquentem prævenit. Vide Senec. Epiſt. 91. & Auſon. epigr. 38.

Perſica, Nuciperſica. XXIX.

VIlia maternis fueramus præcoqua ramis :
*Nunc * in adoptivis Perſica cara ſumus.*

* An quia in nativâ ſtirpe vilia : pruno inſita fiunt nobilia ? ut habet Pallad. l. iv. de Inſ. An quia in ſuâ Perſide noxia & venenoſa, ſed tranſlata, mutatoque cœlo & ſolo dulcia fiunt & ſalubria ? ex opinione Columellæ. Vide Alciat. emblem. cxlij. & Claud. Minoëm ad idem emblem.

Glires. XXX.

*TOTA * mihi dormitur hyems, & pinguior illo*
Tempore ſum, quo me nil niſi ſomnus alit.

* Plin. l. viii. c. 57. & l. xxix. c. ult.

Cuniculus. XXXI.

GAudet in effoſſis habitare cuniculus antris :
*Monſtravit * tacitas hoſtibus ille vias.*

* Subterraneas ; ab hoc animali *cuniculos* dictas, Vegetius, l. iv. c. 24.

Olivæ. XXXII.

HÆC quæ Picenis [a] venit ſubducta [b] trapetis,
Inchoat [c], atque eadem [d] finit oliva dapes.

a Olivæ optimæ ex agro Piceno in Italiâ.
b Subtracta, oleo non expreſſo integra.
c Ad incitandum ſtomachum.
d Ad tollendum faſtidium.

Lens. XXXIII.

*ACcipe * Niliacam, Peluſia munera, lentem :*
Vilior eſt alicâ, carior illa fabâ.

* Lens enim optima naſcitur circa Peluſium opp. Ægypti, vulgo *Damiata* aliis *Roſetta*, ad extremum Nili oſtium. *Nec Peluſiacæ curam aſpernabere lentis.* Virgilij *Georg.* 1.

Pavo.

Pavo. XXXIV.

Miraris quoties gemmantes explicat alas,
Et potes hunc ſævo tradere, dure, coco?*

* Spectaculum pulchrius quàm ferculum, avem oculis quàm gulæ gratiorem.

Cycnus. XXXV.

Dulcia defectâ modulatur carmina linguâ*
Cantator cycnus funeris ipſe ſui.

* Poëtis & quibuſdam philoſophis receptum, cycnum is præſcium cum voluptate & cantu mori. Sed negant Plinius, Ælianus, Scaliger, aliique ſanioris judicij.

Betæ. XXXVI.

Ut [a] ſapiant [b] fatuæ, fabrorum prandia, betæ,
Quàm ſæpè petet vina, piperque cocus?

a Inſipidæ niſi condiantur.
b Pauperum.

Lactuca. XXXVII.

Claudere[a] quæ cœnas lactuca ſolebat avorum,
Dic mihi, cur noſtras inchoat illa [b] dapes?

a Ut frigiditate ſuâ retunderet vini calorem.
b Ad lubricandum ventrem, tollendum ſtomachi faſtidium, & appetitum irritandum.

Phaſianus. XXXVIII.

Argivâ [a] primùm ſum tranſportata carinâ,
Ante mihi notum nil, niſi [b] Phaſis, erat.

a Argo.
b Fl. Colchorum, undè phaſianos ab Argonautis tranſportatos arguit à nomine avis.

Corona

Corona Roſea. XXXIX.

a Domitiane.
b Naturâ ſuâ erant vernæ, in tuam gratiam hybernæ factæ ſunt. *Adulatorie.*

DAT feſtinatas, Cæſar[a], *tibi brum*
ronas :
Quondam [b] *veris erant, nunc tua fa*
ſa eſt.

Murices. XL.

* Namque inter conchylia menſis inſeruntur murices.

SAnguine de noſtro tinctas, ingrate, la
Induis, * *& non eſt hoc ſatis, ej*
mus.

Locellus. XLI.

a *Pocket.*
b Fundo.
c Si nihil reliqui ſit, dabitur ipſe locellus.

SI [a] *quid adhuc ſupereſt in noſtri* [b] *f*
celli,
Munus erit : [c] *nihil eſt ; ipſe locellu*

Tali eborei. XLII.

a Ludebatur talis quatuor, quandoque tribus. Talorum autem feliciſſimus jactus dicebatur Venus, ubi ſinguli tali diverſam haberent faciem, comparent mul cane, ternario, quaternario & ſenione. b Grati erunt tibi tali tibi miſſi per ſe quidem munus leve, ſed propter ludi depoſita magnum.

CUM [a] *ſteterit nullus vultu tibi ta*
dem,
Munera [b] *me dices magna dediſſe tib*

Turricula. XLIII.

* Fortunæ non artiſ locus eſt.

QUÆ ſcit compoſitos manus improba
talos,
Si per me miſit, * *nil niſi vota fac*

Lepus. XLIV.

INter aves turdus, ſi quis me judice c
Inter quadrupedes gloria prima le

Nuces. XLV.

ALea parva nuces, & non damnoſa videntur:
*Sæpè tamen pueris * abſtulit illa nates.*

* Nudavit ad pœnas ſi ultra diem permiſſum luſerint.

Follis. XLVI.

ITE procul juvenes: mitis mihi convenit ætas:
** Folle decet pueros ludere: folle ſedes.* senes

* Sed minore, qui vento diſtentus agitatur facili manu.

Pica. XLVII.

PICA loquax certâ dominum te voce ſaluto:
Si me non videas, eſſe negabis avem.

Menſa citrea. XLVIII.

ACcipe felices, Atlantica [a] munera, ſylvas:
Aurea [b] qui dederit dona, minora dabit.

a Citreas menſas ex Atlante monte Mauritaniæ.

b Si ex auro puro puto fieret menſa, minoris tamen eſſet pretij quàm citrea.

* Canuſinæ ruſæ. XLIX.

ROma [a] magis fuſcis veſtitur, Gallia rufis:
Et placet hic pueris, militibuſque color.

* Lana è Canuſio: quæ ſubrufi coloris eſt.

a Viri Romani utuntur veſtibus furci coloris, Galli rufis è lana Canuſinâ: & tamen pueri noſtri gaudent rufo hoc colore, ut & milites, ex inſtituto Laconum, quibus hic color in bello placebat, ne per vulnera effluens ſanguis, in veſtibus alterius coloris incuteret ſuis terrorem, hoſtibus adderet animum.

Nives. L.

*NON * potare nivem, ſed aquam potare rigentem*
De nive, commenta eſt ingenioſa ſitis.

* Non aquam nivium, ſed decoctam nive reconditam ac refrigeratam.

Caprea.

in membranis. LVI.

guis arctatur Livius [a] ingens,
uea non totum bibliotheca capit.

c A ſtyli inſurgentis granditate, an ab operis magni- & librorum cxl. multitudine? vide Juvenal. Sat. vij. v. 98.

Salluſtius. LVII.

it, ut perhibent [a] doctorum corda
rorum,
Romanâ Criſpus in hiſtoriâ.

a Quintiliani l. ij. c. 5. & l. iv. c. 2. Senecæ Rhet. l. iij. decl. & controverſ. 25. l. v. Corn. Tacit. iij. hiſt. Vell. Paterc. hiſt. ij, &c.

Mel Atticum. LVIII.

tibi [a] Theſei populatrix miſit [b] Hymetti
os [c] à ſylvis nobile nectar apis.

a Attici, à Theſeo rege.
b Montis Attici.
c Præſidis Atticæ.

Favi Siculi. LIX.

dederis Siculos mediis de collibus [a] Hyblæ,
ios [b] dicas tu licet eſſe favos.

a Montis Siciliæ.
b Atticos, à Cecrope rege.

Cocus. LX.

N [a] ſatis eſt ars ſola coco; ſervire palato,
cocus domini debet habere gulam.

a Turnebus interpungit; *Non ſatis eſt ars ſola Coco, ſervire palato. Atque cocus domini debet habere gulam.*

Lucanus. LXI.

T [a] quidam, qui me dicunt non eſſe Poëtam:
i me vendit bibliopola, [b] putat.

a Magis oratoribus quam poëtis adnumerat eum Fabius c. 1. l. 10. hiſtoricis alij.
b Tum quia verſu ſcriptus ſum, tum quia vendibilis.

Catullus.

Caprea. LI.

PEndentem [a] *ſumma capream de rupe videbis,*
Caſuram ſperes, [b] *decipit illa* [c] *canes.*

a Reſpicit ad Virgilij verſum, Dumoſâ pendere procùl de rupe videbo.
b Al. *deſpicit.*
c Inter venandum.

Accipiter. LII.

PRædo fuit volucrum, famulus nunc aucupis: idem
Decipit, & [a] *captas non ſibi mœret aves.*

a Dolet ſibi prædam ab aucupe, cui ſervit, ereptam: vide Lil. Gyrald. dialog. vj. lib. i.

Fœnum. LIII.

FRaudatâ [a] *tumeat* [b] *facilis tibi culcitra* [c] *plumâ.*
Non venit ad duros pallida cura toros.

a In quâ non eſt pluma. Al. leg. Fraudatâ, id eſt, ſpoliatâ.
b [illegible]. c Alij *ſunt.*

Perſona Batava. LIV.

SUM [a] *figuli luſus rufi perſona Batavi.*
Quæ tu derides, hæc timet ora puer.

a Sum larva, perſona ſeu vultus fictilis Batavi rufi. Pueris quippe terrori ſunt larvati.

Hercules Corinthius. LV.

ELidit [a] *geminos* [b] *infans, nec reſpicit angues.*
Jam poterat teneras hydra timere manus.

a Ex ære Corinthio, Plin. l. xxxi. c. 9.
b Angues ab Herc. in cunis eliſos, & Hydram devictam, vel infantes in fabulis audiverunt.

Livius

Livius in membranis. LVI.

PEllibus exiguis arctatur Livius [a] ingens,
Quem mea non totum bibliotheca capit.

a A ſtyli inſurgentis granditate, an ab operis magnitudine & librorum cxl. multitudine? vide Juvenal. Sat. vij. v. 98.

Salluſtius. LVII.

HIC erit, ut perhibent [a] doctorum corda virorum,
Primus Romanâ Criſpus in hiſtoriâ.

a Quintiliani l. ij. c. 5. & l. iv. c. 2. Senecæ Rhet. l. iij. decl. & controverſ. 25. l. v. Corn. Tacit. iij. hiſt. Vell. Paterc. hiſt. ij, &c.

Mel Atticum. LVIII.

HOC tibi [a] Theſei populatrix miſit [b] Hymetti
Pallados [c] à ſylvis nobile nectar, apis.

a Attici, à Theſeo rege.
b Montis Attici.
c Præſidis Atticæ.

Favi Siculi. LIX.

CUM dederis Siculos mediis de collibus [a] Hyblæ,
Cecropios [b] dicas tu licet eſſe favos.

a Montis Siciliæ.
b Atticos, à Cecrope rege.

Cocus. LX.

NON [a] ſatis eſt ars ſola coco; ſervire palato,
Atque cocus domini debet habere gulam.

a Turnebus interpungit; *Non ſatis eſt ars ſola Coco, ſervire palato. Atque cocus domini debet habere gulam.*

Lucanus. LXI.

SUNT [a] quidam, qui me dicunt non eſſe Poëtam:
Sed qui me vendit bibliopola, [b] putat.

a Magis oratoribus quam poëtis adnumerat eum Fabius c. 1. l. 10. hiſtoricis alij.
b Tum quia verſu ſcriptus ſum, tum quia vendibilis.

Catullus.

Caprea. LI.

PEndentem [a] *ſumma capream de rupe videbis,*
Caſuram ſperes, [b] *decipit illa* [c] *canes.*

a Reſpicit ad Virgilij verſum, *Dumoſâ pendere procùl de rupe videbo.*
b Al. *deſpicit.*
c Inter venandum.

Accipiter. LII.

PRædo fuit volucrum, famulus nunc aucupis : idem
Decipit, & [a] captas non ſibi mœret aves.

a Dolet ſibi prædam ab aucupe, cui ſervit, ereptam : vide Lil. Gyrald. dialog. vj. lib. i.

Fœnum. LIII.

FRaudatâ [a] *tumeat* [b] *facilis tibi culcitra* [c] *plumâ.*
Non venit ad duros pallida cura toros.

a In quâ non eſt pluma. Al. leg. *Frondatâ*, id eſt, frondibus.
b Farcitur. c Alij *ſœno.*

Perſona Batava. LIV.

SUM [a] *figuli luſus rufi perſona Batavi.*
Quæ tu derides, hæc timet ora puer.

a Sum larva, perſona ſeu vultus fictilis Batavi rufi. Pueris quippè terrori ſunt larvati.

Hercules Corinthius. LV.

ELidit [a] *geminos* [b] *infans, nec reſpicit angues.*
Jam poterat teneras hydra timere manus.

a Ex ære Corinthio, Plin. l. xxxi. c. 9.
b Angues ab Herc. in cunis eliſos, & Hydram devictam, vel infantes in fabulis audiverunt.

Livius in membranis. LVI.

PEllibus exiguis arctatur Livius [a] ingens,
Quem mea non totum bibliotheca capit.

c A ſtyli inſurgentis granditate, an ab operis magnitudine & librorum cxl. multitudine? vide Juvenal. Sat. vij. v. 98.

Sallustius. LVII.

HIC erit, ut perhibent [a] doctorum corda virorum,
Primus Romanâ Criſpus in hiſtoriâ.

a Quintiliani l. ij. c. 5. & l. iv. c. 2. Senecæ Rhet. l. iij. decl. & controverſ. 25. l. v. Corn. Tacit. iij. hiſt. Vell. Paterc. hiſt. ij, &c.

Mel Atticum. LVIII.

HOC tibi [a] Theſei populatrix miſit [b] Hymetti
Pallados [c] à ſylvis nobile nectar, apis.

a Attici, à Theſeo rege.
b Montis Attici.
c Præſidis Atticæ.

Favi Siculi. LIX.

CUM dederis Siculos mediis de collibus [a] Hyblæ,
Cecropios [b] dicas tu licet eſſe favos.

a Montis Siciliæ.
b Atticos, à Cecrope rege.

Cocus. LX.

NON [a] ſatis eſt ars ſola coco; ſervire palato,
Atque cocus domini debet habere gulam.

a Turnebus interpungit; *Non ſatis eſt ars ſola Coco, ſervire palato. Atque cocus domini debet habere gulam.*

Lucanus. LXI.

SUNT [a] quidam, qui me dicunt non eſſe Poëtam:
Sed qui me vendit bibliopola, [b] putat.

a Magis oratoribus quam poëtis adnumerat eum Fabius c. 1. l. 10. hiſtoricis alij.
b Tum quia verſu ſcriptus ſum, tum quia vendibilis.

Catullus. LXII.

Elegantes Antitheſeis.

Tantum magna ſuo debet ( ) Verona Catullo,
Quantum parva ſuo ( ) Mantua Virgilio.

Calices gemmati. XLIII.

Gemmatum Scythicis [a] *ut luceat ignibus aurum* [b]
Adſpice: [c] *quot digitos exuit iſte calix!*

a Smaragdis. b Poculum aureum. c *Eo proceſſit luxus, ut multi gemmas digitis detractas poculis inſerant.*

Chryſtallina. LXIV.

Frangere dum metuis, frangis crhyſtallina! peccant *
Securæ nimium, ſolicitæque manus.

* Al. *Peccat Securâ nimium, ſolicitâque manu!* per diligentiam & curam æque ac per negligentiam.

Calices vitrei. LXV.

Adſpicis [a] *ingenium Nili: quibus addere plura*
Dum cupit, ah! quoties [b] *perdidit auctor opus!*

a Artificium Ægyptiorum in formandis vitreis calicibus diverſicoloribus, quos Adrianus Imp. *allaſſontes* dixit. Vide Scalig. ad Propert. l. iv. b Fregit in ipſo opere.

In

In Amphitheatrum Cæſaris. LXVI.

[a] *Barbara* [b] *Pyramidum* [c] *ſileat* [d] *miracula* [*] *Memphis,*
[e] *Aſſiduus jactet nec Babylona labor:*
Nec [f] *Triviæ templo* [g] *molles laudentur* [h] *honores:*
Diſſimuletque [i] *deum cornibus* [k] *ara frequens;*
Aëre nec vacuo [l] *pendentia* [m] *Mauſolea*
Laudibus immodicis Cares [n] *in aſtra ferant.*
Omnis [o] *Cæſareo cedat* [p] *labor* [q] *amphitheatro:*
Unum [r] *præ cunctis fama loquatur* [s] *opus.*

a Ad Græcorum diſtinctionem, quibus alij omnes Barbari. ---*--- Nobiliſſima Ægypti civitas, hodiè *Cairo*. b Moles haſce altiſſimas in ſepulchrorum uſum non ſine profusâ opum oſtentatione reges Ægyptij extruxêre, à quadratâ baſi decreſcendo aſcendentes in formam πυρὸς, unde & nomen: poſt Herodotum, Melam, Plinium, Solinum, Marcellinum, Diod. Siculum, &c. qui de his, lege Bellonium, qui Pyramides quæ hodiè viſuntur, ipſe dimenſus eſt, Lib. ij obſerv. c. 42, 43, & 44. & Gravium ante omnes qui de iis juſtum opus quæ Pyramidographia inſcribitur, confecit. c Signate ad *Barbaros* & ἀφώνες; vel, ſileat miracula, id eſt, non ampliùs miretur, habeatve pro miraculis. d Θεάματα; conſpicua ſeu ſpectanda propter artificium operæ, quæ ſeptem numerantur: quibus & alij ſeptena altera adnumerant; quorum duo Jovis Olympici templum & Coloſſus Rhodius, quoniam ad plenam enumerationem à poëtâ ſunt omiſſa, J. Scoppa cenſet voluiſſe Martialem hoc epigram. amphitheatrum quinque his ſtructuris anteponere, propter, 1. altitudinem, 2. celeritatem, 3. ſtatuas, 4. varietatem, & 5. nobilitatem, quem vide Collect. l. i. c. 29. e Eorum qui laudant, imò regum qui Babylona condiderunt, ſive urbis, hortorum penſilium, murorumque amplitudinem reſpicias, ſive aſſiduitatem operum: namque & ipſe murus, cujus ambitus 350 circiter ſtadiorum erat, intra annum abſolutus eſt, cum diebus ſingulis, ſingula perficerentur ſtadia: alij legunt *Aſſyrius*; minùs rectè. f Dianæ Epheſiæ. g Propter molles Ionas, & Deam, feſti ſummâ cum pompâ & mollitie celebratam. *Aliis* propter ſigna affabre & ad vivum efficta. Virgil. *Spirantia molliùs æra*; & Flaccus, *molles imitabitur ære capillos.* Verum locum hunc procul dubio corruptum luxatumque variæ Criticorum tentârunt manus, necdum ſaluti reſtituerunt. h Columnas, ſtatuas, ſigna, *&c. aliis*, ſacrificia. i Non uſque adeò efferat, non tanquam divinum opus jactet, cum ab Amphitheatro mortali manu facto illam longè ſuperatam videamus. k Non Jovis Hammonis apud Naſamonas, quæ nec opibus nec ſtructurâ erat inſignis: vide Plutarch. de Animalium ſoleitiâ, & in vitâ Theſei, & Politian. 52 Miſcellan. hujus meminit & Callimachus in hymno Apollinis. l Ad altitudinem 140 pedum ſublata columniſque innixa, ſummoque cacumini impoſitam quadrigam cujus equi ſuſpenſis alis volare videbantur: ſuſpenſa autem dicebantur quæ ſuffulta erant. m Mauſoli regis Cariæ tumulum, monumentum illi ab uxore Artemiſiâ extructum. n Eleganter reſpicit ad *τὸ in aëre pendentia.* o A Veſpaſiano auſpicato inceptoque, à Tito F. perfecto & dedicato. p Opus ſpecioſum. q In quo ederentur ſpectacula & venationes, abſque cœnâ, ſedibus per gradus undequâque clauſo, in quibus loca 87000 ovali formâ: ad cujus ſummitatem ægrè viſio humana pertingeret: vide Vitruvium Marlianum, Lipſ. de Amph. &c. r Sic & MS. Bodl. Alij *pro.* s Amphitheatrum Cæſaris.

In

In opera publica Cæſ. LXVII.

HIC [a] ubi [b] ſidereus [c] propiùs videt aſtra [d] coloſſus
Et [e] creſcunt mediâ [f] pegmata [g] celſa [h] viâ;
Invidioſa [i] feri [k] radiabant [l] atria [m] regis,
Unaque [n] jam totâ ſtabat in urbe domus.
Hic [o] ubi conſpicui venerabilis amphitheatri
Erigitur moles; [p] ſtagna Neronis erant.
Hic [q] ubi miramur [r] velocia munera thermas,
Abſtulerat [s] miſeris tecta ſuperbus ager.
Claudia [t] diffuſas ubi porticus explicat [u] umbras,
Ultima [x] pars aulæ deficientis erat.
Reddita Roma ſibi eſt; & ſunt, [y] te præſide, Cæſar,
Deliciæ [z] populi, quæ fuerant domini.

a In quartâ urbis regione. b Cui (dejecto Neronis capite) Veſpaſianus ſolis vultum, 12 radiis inſignem, repoſuit dicavitque Soli Sidereo Deo. c Legitur & *propior*, eſtque *Pathos Metonymicon*. d Statua quam ſibi Nero conſtruxerat altam pedes circiter cxx. e Extruuntur vel ex ſe ſurgunt, erant enim — f — machinæ *αὐτοκινηταὶ* quæ ex ſe in ſublime creſcebant aut rursûs decreſcebant. g In tertium aut quartum tabulatum elata. h Sacra. i Odioſa, inviſa iis quorum ædes interceperat incendiarius Nero, ut in uſum ſuum converteret. k Auro gemmiſque. l Domus priùs *Tranſitoria*, mox incendio abſumpta reſtitutaque, *Aurea* nominata. Suet. Nero cap. 31. m Crudelis Tyranni Neronis, nomen autem regis ſempèr Romanis inviſum. n Notum hoc è carmine illo, *Roma domus fiet*, &c. referente Suetonio Ner. cap. 39. Neronis enim domus à Palatio ad Eſquilias uſque pertinebat. o Inter Cœlium montem & Eſquilias. p Stagnum maris inſtar, circumſeptum ædificiis ad urbis ſpeciem. q In tertiâ urbis regione. r Celeriter extructa. s Incendio enim & ruinis patriæ domum ſibi extruxit, ad eamque arva, ſtagna, ſylvas, proſpectus, &c. Tacit. 15 Annal. t Quæ & Livia, aliis tamen à Liviâ diverſa. u Cùm ſuas, tùm vitis quæ ſubdiales inambulationes umbroſis pergulis opacabat. Plinius lib. xiv. cap. 1. x Extrema pars domûs Aureæ, id eſt, juxta Eſquilias in quinta urbis reg. y Te imperatore. z Poſtquam opera & munera publica facta ſunt, quæ nuper in privatas delicias occupârat Nero.

De gentium confluxu & congratulatione. LXVIII.

QUÆ tam ſepoſita eſt, quæ gens tam [a] barbara, Cæſar,
Ex quâ ſpectator non ſit in [b] urbe tuâ?

a Ex Græcorum diviſione mundi, quibus alij omnes Barbari dicti, imò ex ſuis qui non *ἑλλάδα* incolebant, quive non ore rotundo, mollitèr & Atticè loquebantur. Ab aſpera enim & incultâ pronunciatione Barbaros dictos cenſet Strabo, lib. xiv. J. C. Scaliger à *Bar*, quod Arabicè *Deſertum* ſonat; more Hæbræo geminato ad intentionem, Exerc. & in Theophr. de pl. b Sede imperiali *quæ à te reſtituta*.

Veni

Venit ab [c] *Orpheo* [d] *cultor Rhodopeius Hæmo,*
Venit & epoto [e] *Sarmata paſtus equo;*
Et qui [f] *prima bibit deprenſi flumina Nili,*
Et [g] *quem ſupremæ* [h] *Tethyos unda ferit.*
Feſtinavit [i] *Arabs; feſtinavêre* [k] *Sabæi;*
Et Cilices [l] *nimbis hîc maduêre ſuis.*
Crinibus [m] *in nodum tortis venêre* [m] *Sicambri,*
Atque [n] *alitèr tortis crinibus Æthiopes.*
Vox [o] *diverſa ſonat: populorum eſt vox tamen una,*
Cùm verus patriæ diceris eſſe pater.

c Ad montem Hæmum Orphei parentes habitârunt. d Thrax agriculturæ ſtudioſus. Rhodope enim mons Thraciæ, *quaſi dicat, veteres Boreales incolæ.* e *Tartari, Ruſſi, Poloni.* f A *Meridie,* Ægyptij & Afri apud quos Nilus primum fluere deprehenditur, neque enim fons Nili tum repertus. g *Ab occidente,* qui ad Heſperium litus ſiti. *Aliis* Britanni, quorum littora, ut & ultima Thule maris fluctibus feriuntur. h Uxor Neptuni, *Metonym.* maris. i *Ab Oriente,* è Nabathæâ, id eſt, Petræâ, & Scenitæ, id eſt, è deſertâ Arabiâ. k E Felici Arabiâ. l Κρόκου ῥαινομένου, croci aquâ diluti aſperſionibus, quæ in Theatro & Amphith. fiebant. Cicilia vere croco nobilis. m *Gueldri, Synecdoch.* Germani, quorum inſigne obliquare crinem nodoque ſubſtringere. Tacit. de Germ. & Juven. *Madido torquentes cornua cirro.* n A naturâ, vel ſolis ardore, cum Germani artificio cirrati ſint. o Lingua varia, acclamatio verò & mens eadem. MS. Bodl. *Vox diverſa ſonat Populorum: & Vox tamen una eſt, Cum verus, &c.*

Ad Titum, quòd expulerit delatores, LXIX.

Turba [a] *gravis paci, placidæque inimica quieti,*
Quæ ſemper miſeras ſollicitabat opes,
Tradita [b] *Getulis;* [c] *nec cepit arena nocentes;*
Et delator [d] *habet, quod dabat, exilium.*
Exulat [e] *Auſoniâ profugus delator ab* [e] *urbe:*
[f] *Impenſis vitam principis annumeres.*

a Delatores, calumniatores fiſcales, qui, ſub Nerone divitum opibus inſidiati, eos quo jure quâ injuriâ accuſationibus vexarant. b Relegata eſt in arenoſa & deſerta Africæ loca. Legunt alij *Traducta eſt Gyaris,* alij *Cybiris,* M. S. Bodl. *Geticis.* Lipſius cap. 11. lib. ij. de Cruce legit *Traducta eſt Titulis:* pro more noxiorum traducendi per forum ſeu Amphith. appenſis collo titulis & inſcriptionibus criminum: & Sueton. cap. 8. Titi, *Delatores aſſiduè in foro fuſtibus & flagellis cæſos noviſſimè traductos per Amphitheatri arenam, partim ſubjici in ſervos aut venire, partim in aſperrimas inſularum avehi imperavit.* Traditi ſunt delatores Getulis, magiſtris ſcilicet leonum, ut eos ipſi ſuis leonibus laniandos objicerent: quos tamen quum Arena non caperet, pulſi ſunt quidam in exilium. Scalig. & Scriv. c Tantus eſt delatorum numerus, ut vix capiat eos Amphith. imò vix inſulæ, *Plinius in panegyrico Trajani.* d Exilionis pœna, quæ veteribus placuit. e Roma urbe Italiæ ab Auſone Ulyſſis & Calypſûs nepote. f Curis, beneficiis, muneribus.

De

De Kal. April. quâ die omnis venatio per mulieres confecta eſt. LXX.

BElliger invictis quod Mars tibi ſervit in armis,
*Non ſatis eſt, Cæſar; ſervit & ipſa * Venus.*

Hoc cum ſequenti Epigrammate ab imperitis Librariis confundebatur, & ex duobus unum confecerunt. Lemmata enim erant amiſſa, quæ ex optimo codice reſtituit Iſ. Voſſius ſuis in Catullum obſervationibus p. 127. * Non ſatisfacit tibi Mars, ſed mulieribus opus bellicum eſt peragendum, die Veneri ſacrata.

De Venatrice quæ Leonem primæ formæ venabulo excepit. LXXI.

PRoſtratum vaſtâ Nemeës in valle leonem
Nobile & [a] Herculeum fama canebat opus:
Priſca fides taceat; nam poſt tua munera, Cæſar,
Hæc jam [b] fœmineâ vidimus acta manu.

a Hercules interfecit vaſtæ molis Leonem in ſaltu Nemeo: — b Sed nos vidimus Mulierem interficientem Leonem, haudquaquam minorem illo Nemeenſi: Fœminis ſub Nerone & Domitiano ſolitum erat in Arenam deſcendere: Tacit. Annal. 15. Sueton. Ner. c. 11. Juvenal. Satyr. I. v. 24.

Pœna Laureoli. LXXII.

QUaliter in Scythicâ religatus [a] rupe Prometheus
[b] Aſſiduam [c] nimio pectore pavit [d] avem:
*Nuda [e] Caledonio ſic * pectora præbuit urſo,*
Non [f] falſâ pendens in cruce [g] Laureolus.
Vivebant laceri membris ſtillantibus artus,
Inque [h] omni nuſquam corpore corpus erat.
*Denique * ſupplicium dederat necis ille paternæ,*
Vel domini jugulum foderat enſe nocens;

a Caucaſo. b Interdiu veſcenatem. c Noctu in pœnas renaſcenti jecore. d — Aquilam. e Scotiâ, *Synecdoch.* in Septentrionalibus enim plagis urſi maximi & ſævisſimi. * *Viſcera*, Bodl. MS. f. Non ficto dramate, in quo quis urſi pelle tectus (uti Nero apud Suetonium cap. 29.) fictitium Laureolum dilaniare videretur: non in fictâ cruce, uti agebat Laureolum Lentulus (Juvenal. Satyra viij. judice) dignus vera cruce: ſed verè totum corpus laceratus. g Damnatus iſte Laureolus latronis urſo expoſiti mimum verè agens. h Totus eviſceratus, carne nudatus nil niſi vulnus, Σχῆμ' ὀξύμωρον. * Verſus inſequentes quatuor tanquam ſpurij relegantur ad *neſcio quem* Panormitanum.

Templa

Templa vel [i] *arcano demens ſpoliaverit* [i] *auro:*
Subdiderat ſævas vel tibi Roma faces.
Vicerat [k] *antiquæ ſceleratus crimina famæ,*
In quo, quæ fuerat fabula, pœna fuit.

[i] Ornatu, ſtatuis, vaſis templorum aureis, *ἀναθήμασι*, vel etiam privato auro templis cuſtodiæ causâ depoſito. [k] Admiſerat ſanè aliquod crimen Laureoli illius latrocinio gravius.

De Dædalo. LXXIII.

DÆdale, Lucano cùm ſic lacereris ab urſo,
Quàm cuperes pennas tunc habuiſſe tuas?

Simile quid de Icaro juxta Neronis κρανίσκον decidente; vide apud Tranquil. Ner. cap. 12.

De Rhinocerote. LXXIV.

PRæſtitit exhibitus totâ tibi, Cæſar, arenâ,
Quæ non [a] *promiſit, prœlia* [b] *Rhinoceros.*
O quàm terribiles exarſit pronus in iras!
Quantus erat cornu, cui pila taurus erat!

[a] *Deſperabantur prœlia Martis,* à Cæſare ſcilicet promiſſi, vult Joſ. Scalig. hic ergo legit *promiſti.* Quòd mihi durius videtur quàm noſter dare aut etiam ferre potuerit. [b] Ingens bellua cui nomen dedit τὸ ἐπ' ἄκρᾳ τῇ ῥινὶ κέρας, καὶ ἄλλο ὑπὲρ αὐτὸ οὐ μέγα. Pauſan. lib. ix. quamvis & hæc relatio de 2 cornibus non ità gravi fide conſtet.

De Leone qui gubernatorem offendit. LXXV.

LÆſerat [a] *ingrato leo perfidus ore magiſtrum,*
Auſus tam [b] *notas contemerare manus:*
Sed dignas tanto perſolvit crimine pœnas;
Et qui non tulerat verbera, [c] *tela tulit.*
Quos [d] *decet eſſe hominum tali ſub principe mores,*
Qui jubet [e] *ingenium mitius eſſe feris?*

[a] In cuſtodem, rectorem, manſuetarium. [b] Magiſtri coërcentis, vel fortè irritantis. [c] Venabula, jacula conficientium. [d] A minori. [e] Hemiſtichium ex Ovidiano illo, eleg. x. lib. i.
Turpe erit ingenium mitius eſſe feris.

De ſue quæ ex vulnere peperit. LXXVI.

ICTA gravi telo, confoſſaque vulnere, mater
Sus, [a] *pariter vitam perdidit, atque dedit.*
O quàm certa fuit librato dextera ferro!
Hanc ego [b] *Lucinæ credo fuiſſe manum.*
Experta eſt numen moriens [c] *utriuſque Dianæ,*
Quâque ſoluta parens, quâque perempta fera eſt.

[a] Suam amiſit, ſuculo dedit.
[b] Quæ certò jaculatur, errare neſcit, ἐυςοχωτάτης.
[c] Venatricis & obſtetricis.

De eâdem. LXXVII.

SUS fera [a] *jam gravior, maturi* [b] *pignora ventris*
Emiſit fœtum, vulnere facta parens.
Nec jacuit partus, ſed matre cadente cucurrit.
O [c] *quantum eſt ſubitis caſibus ingenium!*

[a] Partui proxima.
[b] Rectiùs legas *pignore.* Namque unicum peperit ſuculum, cæteri matris funere tumulati.
[c] *Caſus ubique valet.*

De Hercule inſidente tauro ad cœlum rapto. LXXVIII.

RAptus [a] *abit mediâ quòd ad æthera taurus arenâ;*
Non [b] *fuit hoc artis, ſed pietatis opus.*
Vexerat Europen [c] *fraterna per æquora taurus,*
At nunc [d] *Alciden* [e] *taurus in aſtra tulit.*
Cæſaris [f], *atque Jovis confer* [g] *nunc ſchema: juvenci*
Par [h] *onus ut tulerint;* [i] *altiùs iſte tulit.*

[a] Pegmate: γερά-νῳ, machinâ quâ in ſublime rapiebuntur perſonæ è ſcenâ in aëra, ut à Boreâ Orithyia, ab Aurorâ Memnon, ab anguibus Medea, &c.
[b] Non tam machinamenti fuit artificium, quàm pij numinis aura, arti adſpirans.
[c] Neptunia regna, maria.
[d] Domitianum (credo) vel Domitiani effigiem Herculis habitu, quem ipſe affectavit, gentemque Flaviam referri voluit ad Reatinos & comitem Herculis: vide Sueton. Veſpaſ. c. 12.
[e] Tauro huic ligneo Imperatorem incluſum volunt nonnulli, ut quadret Schema cum Jove ſub ſpecie tauri: Verùm nec placet, nec opus eſt: namque ---[f]--- A Cæſare exhibitus in ſpectaculo hic taurus.
[g] Putat Rutgurſius hoc epigram. ad Aruntium Stellam, inter alia, ſcriptum fuiſſe, legendumque, *confer nunc, Stella, juvencos.*
[h] Fac eos tuliſſe par onus, quod tamen non fuit: ille enim puellam, hic heroa, &c.
[i] Ludit in ambiguitate vocis *alti*, quod aliquando pro cœlo, quandoque pro mari ſumitur. Jovis autem taurus Europam per mare, Cæſaris taurus Herculem per aëra (quod mari altius) tulit.

De

e ſupplice elephante. LXXIX.

O D pius, & ſupplex elephas te, Cæ-
ſar, adorat,
modò qui Tauro tam metuendus erat:
facit hoc juſſus, nulloque docente ma-
ſtro:
e mihi, numen ſentit & ille tuum.

* Facit hoc non à magiſtro juſſus & edoctus, ut alibi elephantes: docile animal elephas & religioſum: Solem enim & Lunam naturæ inſtinctu adorat.

ide quæ leonem laceravit. LXXX.

bere ſecuri dextram conſueta magiſtri,
Tigris ab Hyrcano gloria [a] rara jugo,
erum rabido laceravit dente leonem:
nova, non ullis cognita temporibus.
t tale nihil ſylvis dum vixit in altis:
uam [b] inter nos eſt, plus feritatis habet.

[a] Non ità frequens hùc adducta ex Hyrcaniis ſylvis; videturque reſpicere ad morem ſurripiendi catulos Trigidis; cùm enim fœtus inſidiis ereptos videt, inaptorem animal perniciſſimum: ille unum abjicit è catulis, quem cubile reportat, rurſúſque raptorem inſequenti alterum abjicit, mox &c. ità ille unicum vix nactus navim conſcendit, Plin. l. viij. c. 18, 21. [b] Ad nos tralata fortior & animoſior facta eſt.

heus verè diſcerptus. LXXXI.

quid in [a] Orphëo Rhodope ſpectâſſe
theatro
tur, exhibuit, Cæſar, arena tibi.
nt [b] ſcopuli mirandaque [c] ſylva cucurrit,
le fuiſſe [c] nemus creditur Heſperidum.
immixtum [d] pecudum & genus omne
arum,
upra vatem [e] multa pependit [e] avis.

[a] Threiciis vallibus ſeu planitie ad Hæmum Rhodopenve, quæ ad ſimilitudinem veri theatri refert poëta, ut Ovid. 11. Metam. *Mænades Orphëij titulum rapuêre theâtri.* [b] Hæc autem vel per machinamenta ...xi, vel ab hominibus in truncis arborum ſcopuliſque latitantibus ...ur. [c] Horti aureis pomis, id eſt, citreis (ut refert è Jubæ com- Æmilianus apud Athenæum lib. iij. c. 6.) inſignes quos habuerunt â Æthiopiæ parte filiæ Heſperi fratris Atlantis. [d] Al. *Pecori* ... *um genus atque ferarum:* ſed acutiori ſenſu retineatur vetus lectio: ... pecudes ſolùm domeſticæ, ſed etiam feræ Orpheum inſecutæ, quas ... blandâ citharæque ſono delinitas crederes eſſe pecudes. [e] Fil... ërcitæ tenuiſſimo ne avolarent aves multæ.

[f] Malè vatis muſicam compenſante.

Ipſe ſed [f] ingrato jacuit laceratus ab urſ
Hæc tamen ut res eſt facta, ità ficta alia

De Rhinocerote. LXXXII.

[a] Feras ad pugnam irritare ſolebant ſtimulis, igne, flagellis, pilis, mappis.
[b] Verentes ne in ſe beſtiam moverent, vel ne, ſi non moveretur in pugnam, populo diſplicerent, qui lentas oderat pugnas.

SOllicitant [a] pavidi [b] dum Rhinocerota
giſtri,
Seque diù magnæ colligit ira feræ,
Deſperabantur promiſſi prælia Martis:
Sed tamen is rediit cognitus antè furor
Namque [c] gravem gemino cornu ſic extulit
ſum,
Jactat ut impoſitas taurus in aſtra pila

[c] Gemino cornu infeſtum *urum.* Ita legendum divinabat J. Douſa, a Joſ. Scalig. exponit Pet. Scriv. non ut vulgò *urſum.*

De naumachiâ. LXXXIII.

[a] Per itineris longinquitatem.
[b] Qui jam primùm ſpectas naumachiam, Neptuno ſacram, vel à Divo Cæſare exhibitam.
[c] Prœlium navale. Eſt autem Bellona, bellorum dea, Martis ſoror.

SI quis ades longis [a] ſerus ſpectator ab
Cui lux prima [b] ſacri muneris iſta fui
Ne te decipiat ratibus [c] navalis Enyo,
Et par unda fretis; hic modò terra fuit
Non credis? [d] ſpectes, dum laxent æqu
Martem;
Parva mora eſt; dices, hîc modò pontus e

[d] Expectes modò dum certamini fi faciant æquora emiſſa.

De Carpophoro qui viginti hircos paritèr miſſos confecit. LXXXIV.

[a] Adoleſcentem Domitiano charum in θηρομαχίας amphitheatrales deſcendentem.
[b] Non eſſet hoſpitibus periculum ſe a Diomedis Equis diſcerptos fore.
[*] Urbs illa Atticæ non timuiſſet Cretæum taurum, ab Herc. cæſum, quod tamen Theſeo adſcribitur.

SEcula [a] Carpophorum, Cæſar, ſi priſca
liſſent,
Non [b] Diomedis equos barbara terra fera
*Non * Marathon taurum, [c] Nemëe fron*
leonem,
Arcas Mænalium non timuiſſet aprum.
Hoc armante manus [d] hydræ mors una fui
Huic [e] percuſſa foret tota Chimæra ſeme

[c] Non ſylva Nemæa i Cleonas & Phliuntem timuiſſet leonem, non Arcadia aprûm, quem con Herculea. [d] Repullulantibus capitibus creſcens malum uno ictu ſimul terfeciſſet. [e] *Idem* MS. Bodl. habet, *Hinc*, id eſt, ab hâc manu, vel ictu periiſſet triforme illud monſtrum.

Igniſ

Igniferos [f] *poſſet* [g] *ſine Colchide vincere tauros:*
Poſſet utrumque ferum vincere [h] *Paſiphaes.*
Si ſit ut æquorei revocetur fabula monſtri,
Heſionem ſolvet ſolus & [i] Andromedam;
Herculeæ [k] *laudis numeretur gloria: plus eſt*
Bis denas pariter perdomuiſſe feras.

[f] Al. *Æripides*, meliùs legas *Ignivomos*. [g] Abſque Medeæ ope & arte. [h] Laomedontis filiam ceto expoſitam quam aſſeruit Herc. [i] Cephei & Caſſiopes filiam, quam ceto expoſitam liberavit Perſeus. [k] Ite jam, ſubducite rationes, comperietis Herculis labores per omnem vitam non exceſſiſſe XII numerum: Carpophorus uno ſpectaculo XX ſtravit feras. Lemma autem quod Epigrammati præfigitur ex perantiquo codice reſtituit *Iſaacus Voſſius*, abſque quo Epigramma non ſatis benè anteà erat intellectum.

De Priſco & Vero gladiatoribus. LXXXV.

CUM traheret Priſcus, traheret certamina Verus,
Eſſet & æqualis Mars utriuſque diù;
Miſſio [a] *ſæpè* [b] *viris magno clamore petita eſt:*
Sed Cæſar legi paruit ipſe ſuæ.
Lex erat [c] *ad digitum poſitâ concurrere palmâ:*
Quod licuit, [d] *lances, donaque ſæpè dedit.*
Inventus tamen eſt finis diſcriminis æqui;
Pugnavêre pares, ſuccubuêre pares.
Miſit utrique [e] *rudes, &* [f] *palmas Cæſar utrique:*
Hoc [g] *pretium virtus ingenioſa tulit.*
Contigit hoc, nullo niſi te ſub principe, Cæſar,
Cùm duo pugnarent, victor uterque fuit.

[a] Miſſio erat quoties læſus aut victus victori eripiebatur à principe; vel muneratio ex faventiâ populi, quam ſignificabat preſſo pollice. [b] Gladiatoribus. [c] Concurſu digitorum à dimicatione palmam inter ſe ſortiti. Pet. Scriverius, quem vide. *Alij* ſublato digito ſe victum agnoſcere *exp.* [d] Opſonia in lancibus & dona, ut reficeret animumque adderet gladiatoribus, vel populo quo patientiùs ferret longæ pugnæ moram. [e] Scipiones, quibus veterani gladiatores donati in ſignum magiſterij, liberi ab arena in reliquam vitam pronunciabantur. [f] Præſentis certaminis præmia. [g] Miſſionem, palmam, & rudem.

Carmen feſtinatum. LXXXVI.

*DA * veniam ſubitis: non diſplicuiſſe meretur,*
Feſtinat, Cæſar, qui placuiſſe tibi.

* Hæc diſticha, vel mutila ſunt & corrupta, vel Martialis non ſunt, ex fragmentis illi adſcribuntur.

EPIGRAMMATUM

DELECTUS.

LIBER SEXTUS.

E Veteribus POETIS.

CATULLUS.

Mittit libellum ſuum. I.

QUOI donò [a] lepidum novum libellum
Aridâ modò [b] pumice expolitum?
Corneli [c], tibi: namque tu ſolebas
Meas [d] eſſe aliquid putare nugas,
Jam tum, cùm auſus es unus [e] Italorum
Omne ævum tribus explicare chartis,
Doctis, [f] Jupiter, & laborioſis!
Quarè [g] habe tibi quidquid hoc libelli eſt, &

[a] Genus Epigrammatum Catulli tenerum, delicatum, multis ità gratum, ut Catullum longè Martiali præferant. Cum his alij prorsùs ſentire non poſſunt. Ut enim, aiunt, in Catullo ſit aliquid ex iis quas illi mirantur virtutibus, ea tamen plerumque rerum inanitas eſt, ut iſtis vitiis abundè compenſetur, illa qualiſcunque, quâ commendatur, elegantia. Itaque teneritudinem illam Catulli, multo Latinæ linguæ uſu exprimunt nonnulli: Martialis vim, acumen, ingenium pauciſſimi aut nulli adhuc expreſſerunt. [b] Hâc expoliebantur libri pellibus obducti. [c] Tranſpadanus ille & conterraneus Catulli, qui nobis ſcriptam reliquit Attici vitam. [d] Latina phraſis & Ciceroni uſurpata, ex Græco tamen ſumpta, τὶ εἶναι; ſignificat autem verſus ſuos à Cornelio exiſtimari alicujus pretij. [e] Idem tamen fecerat Atticus, ut ſæpè Cicero teſtatur in Epiſtolis: niſi fortè plura ſit amplexus ille Nepos quàm Atticus, ut ſolus verè dici poſſit omnium temporum *hiſtoriam in tres libros* contuliſſe. [f] Exclamando legit. [g] Totum hunc *libellum, qualiſcunque ſit,* à me tibi oblatum accipe.

Quale-

Qualecunque, quod, [h] *ô patroa virgo,*
Plus uno maneat perenne ſæclo.

[h] *Veſtam* auſpicatur, quæ Romanorum patrona, huic enim primitiæ omnium rerum offerebantur, ſolebanque precantes hanc primo loco implorare. *Patroa* quoque dicitur, quoniam Dij qui à longâ progenitorum ſerie erant relicti, ità vocabantur; adi Iſ. Voſſium in loc. p. 4. Alij de Minervâ intelligunt, quæ Bibliothecarum cuſtos, & Artium Patrona.

Phaſeli laus & dedicatio. II.

PHaſelus [a] *ille quem videtis, hoſpites,*
Ait [b] *fuiſſe navium celerrimus,*
Neque ullius natantis [c] *impetum trabis*
Nequîſſe præterire, ſive [d] *palmulis*
Opus foret volare, ſive [e] *linteo.*
Et hoc [f] *negat minacis Adriatici*
Negare [f] *litus, inſulaſve Cycladas,*
Rhodumve nobilem, horridamve Thraciam,
Propontida, trucemve Ponticum ſinum,
Ubi iſte, [g] *poſt phaſelus, anteà fuit*
Comata [h] *ſylvà. Nam Cytorio in jugo*
Loquente [i] *ſæpè ſibilum edidit* [i] *comâ:*
Amaſtri [k] *Pontica, &* [l] *Cytore buxifer,*
Tibi hæc fuiſſe & eſſe cognitiſſima,
Ait Phaſelus: [m] *ultimâ ex origine*
Tuo ſtetiſſe dicit in cacumine,
Tuo [n] *imbuiſſe palmulas in æquore:*
Et indè tot per [o] *impotentia freta*
Herum tuliſſe, [p] *læva, ſive dextera*
Vocaret aura, ſive [q] *utrumque Jupiter*
Simùl ſecundus incidiſſet [q] *in pedem;*
Nec ulla vota litoralibus Diis
Sibi [r] *eſſe facta, cùm veniret à mare*
Noviſſima hunc aduſque limpidum lacum.
Sed hæc priùs fuêre; nunc [s] *recondita*

[a] Genus parvi navigij.
[b] Ob celeritatem navigandi maximè nobile: ab hoc verbo *Vaſcello* Italorum deducitur: undè Galli naves *Vaiſſelles* & nos *Veſſels* nuncupamus. Scilicèt phaſelus ait, quem loquentem inducit.
[c] Omnibus ſe ait navibus curſu & celeritate præſtitiſſe.
[d] Remis; palmula, *the broad End of an Oar.*
[e] Velis.
[f] Ait fore ut hoc verum eſſe fateatur Adriaticum mare.
[g] Qui deinde in Phaſelum compactus eſt.
[h] Frondifera.
[i] Frondibus ſibilantibus.
[k] In vocativo lege: eſt autem civitas Ponti.
[l] Mons ibidem. [m] A principio. [n] Tuis primum in aquis palmulas tinxiſſe. [o] Ferocia, periculoſa, regi neſcia. [p] Sive ventus dextrâ, ſive lævâ aſpiraret. [q] Pes in navi, chorda quâ vela tenduntur. Itaque ſenſus eſt: ſive Jupiter propitius utrumque velum tetendiſſet. [r] Se feciſſe; quo pateat integrum ſibi eſſe ut cui velit ſe dedicet. [s] In portum recepta.

Senet [t] *quiete, ſeque dedicat tibi,*
Gemelle Caſtor, & [u] gemelle Caſtoris.

[t] Seneſcit.
[u] Pollux.

Ad Marcum Tullium. III.

Diſertiſſime Romuli nepotum
Quot ſunt, quotque fuêre, Marce Tulli;
Quotque poſt aliis erunt in annis.
Gratias tibi maximas Catullus
Agit, peſſimus omnium poëta;
Tanto peſſimus omnium poëta,
Quanto tu optimus omnium patronus.

Linteum repetit furto ſurreptum. IV.

Marrucine Aſini, [a] *manu ſiniſtrâ*
Non bellè uteris in joco, atque vino:
Tollis lintea negligentiorum.
Hoc ſalſum eſſe putas? Fugit te, inepte,
Quamvis ſordida res, & invenuſta eſt.
Non credis mihi? Crede Pollioni
Fratri; qui tua furta vel talento
Mulctari vellet: eſt enim [b] *lepôrum*
Diſertus puer, ac facetiarum.
Quarè aut hendecaſyllabos trecentos
Expecta, aut mihi linteum remitte;
Quod me non movet [c] *æſtimatione,*
Verùm eſt [d] μνημόσυνον *mei ſodalis.*
Nam ſudaria [e] *Sætabe ex Iberâ*
Miſerunt mihi muneri Fabullus,
Et Veranius: hæc amem, neceſſe eſt,
Ut Veraniolum meum & Fabullum.

[a] Quia utebatur ad ſurandum, licèt per jocum: ſimile exemplum refert Tacitus cujuſdam Senatoris, qui cùm à Claudio vocatus ad cœnam ſurriperet vaſa aurea, juſſu ejuſdem Claudij fictilibus poſteà acceptus eſt.
[b] Veræ urbanitatis gnarus.
[c] Pretio.
[d] Monumentum.
[e] Sætabis fluvius vel urbs Hiſpaniæ; hinc Sætaba lintea.

Mali

Mali ſcripti jocoſa deteſtatio. V.

NI [a] te plus oculis meis amarem,
Jucundiſſime Calve, munere iſto
Odiſſem te [b] odio Vatiniano.
Nam quid feci ego, quidve ſum locutus,
Cur me tot malè perderes poëtis?
*Iſti * Dij mala multa dent clienti,*
Qui tantum tibi miſit impiorum!
Dij magni horribilem & ſacrum libellum!
Quem tu ſcilicet ad tuum Catullum
Mîſti [c]; continuo ut die [d] periret
Saturnalibus, [e] optimo dierum.
Non, non hoc tibi, ſalſe, ſic abibit.
Nam [f] ſi luxerit, ad librariorum
Curram ſcrinia. Cæſios, Aquinos,
Suffenum, omnia colligam [g] venena,
Ac te [h] his ſuppliciis remunerabor.
Vos hinc intereà, valete, abite
Illùc, undè [i] malum pedem tuliſtis,
Sæcli incommoda, peſſimi Poëtæ.

[a] Epigramma facetè ſcriptum, & verè Catullianum; è quo quatuor reſecuimus verſus obſcuros, & cæterorum lumini officientes.

[b] Quo Vatinium proſequor; quo Vatinius dignus. Vide ejus Nebulonis elogium in Ciceronis Oratione adverſus ipſum ſcriptâ.

* Frequens execratio apud Comicos, præſertim Terentium; *Qui illum omnes dij perduint.*

[c] Miſiſti.

[d] Ut me ejus lectio conficeret.

[e] Jucundiſſimo & ad voluptatem comparato.

[f] Ubi primum poſtera dies illuxerit.

[g] Mala Poëmata.

[h] Has à te pœnas exigam.

[i] Potiùs exiſtimo *malum* legi per interjectionem phraſi uſitatâ; ut apud Ciceronem, *Qui ſunt, malum! illi Pindeniſſæ?* Epigramma hoc, cæteroquin elegans, cùm in optimam deſinat ſententiam, nonnihil tamen inquinatur humiliore proverbio; quod vitij genus non omninò ſatis veteribus cautum eſt. Sed fortè nec inter ipſos humile cenſebatur. Utut ſit, quiſquis hoc ad noſtram poëſin transferet, non mediocriter aberrabit à pulchro.

Vitia ſua nemo videt. VI.

SUffenus iſte, Vare, quem probè nôſti,
Homo eſt venuſtus, & dicax, & urbanus,
Idemque longè [a] plurimos facit verſus.

[a] Multorum in hoc vana jactatio, quia non bona ſed plurima ſcribere geſtiunt, quos facetè Horatius paſſim illudit, & præſertim Satyra iv. de Lucilio loquens:
Nam fuit hoc vitioſus; in horâ ſæpè ducentos,
Ut magnum, verſus dictabat, ſtans pede in uno.

Puto eſſe ego illi millia aut decem, aut plura
Perſcripta, nec ſic, ut ſit in [b] *palimpſeſto,*
Relata [c]; [d] *chartæ regiæ, novi libri,*
Novi [e] *umbilici, lora rubra,* [f] *membrana*
Directa plumbo, & [g] *pumice omnia æquata.*
Hæc cùm legas, tum [h] *bellus ille, & urbanus*
Suffenus, unus caprimulgus aut foſſor
Rurſùs videtur: [i] *tantum abhorret ac* [k] *mutat.*
Hoc [l] *quid putemus eſſe? qui modò* [m] *ſcurra,*
Aut ſi quid hâc re [n] *tritius videbatur,*
Idem [o] *inficeto eſt inficetior rure,*
Simul Poëmata attigit: [p] *neque idem unquam*
Æquè eſt beatus, ac poëma cùm ſcribit:
Tam gaudet in ſe, tamque ſe ipſe miratur.
Nimirum [q] *idem omnes fallimur; neque eſt quiſquam*
Quem non in aliquâ re videre [r] *Suffenum*
Poſſis. [s] *Suus cuique attributus eſt error;*
Sed non videmus, manticæ quod in tergo eſt.

[b] Tabellarum erat genus, in quibus quod ſcriptum erat deleri poterat ut rurſùs in iiſdem ſcribi poſſet; tabella deletitia, à πάλιν rurſùs & ψάω ſive ψαίω deleo.
[c] Relata, perſcripta.
[d] Alio nomine, macrocolon, genus membranæ nobilioris.
[e] Genus ornamenti libris jam perfectis addi ſolitum ex ligno, cornu, auro, aut aliuſmodi materiâ; hinc locutio *ad umbilicum perducere*, id eſt, ad abſolutionem, perfectionem.

[f] Membrana directa, *ruled Parchment.* [g] Pumice expoliebantur libri. [h] Tum ille qui modò videbatur elegans; nunc, dum leguntur inepta planè & inſulſa ejus carmina, caprimulgi aut foſſoris officio dignior videtur quam Poëtæ. [i] Tantùm ille in verſibus à conſuetâ ipſi in ſermone elegantiâ deſciſcit. [k] Mutatur, neutrum pro paſſivo. [l] Undenam oritur talis error? [m] Urbanus, dicax, facetus. [n] Exercitatius, magis in dicteriis jaciendis contritum; puto enim accipi in bonam partem. [o] Inficetus idem eſt quod infacetus, inurbanus, ut ſit ſenſus; Suffenum, qui modò videbatur urbanus, ſimul ac poëmata attigit, ipſo rure ruſticiorem, minùs urbanum. [p] Et tamen ille nuſquam ſibi magis placet quàm cùm verſus pangit. [q] Eodem quo ille nos errore deludimur; in noſtris vitiis dignoſcendis cæci ſumus. [r] Sua ineptè mirantem, nec propria vitia cognoſcentem. [s] Nota fabula quam breviter Phædrus l. iv. *Peras impoſuit Jupiter nobis duas, &c.*

Ineptus Riſus. VII.

Egnatius quòd candidos habet dentes,
Renidet [a] *uſquequaque:* [b] *ſeu ad rei ventum eſt*
Subſellium, cùm orator excitat fletum,
Renidet ille: [c] *ſeu pij ad rogum filî*
Lugetur, orba cùm flet unicum mater,
Renidet ille: quicquid eſt, ubicunque eſt,

[a] Ut candorem dentium oſtentet.
[b] Cùm in judicium venit ut advocati munere fungatur.
[c] Major ex pij filij morte luctus, major etiam ex unici.

Quodcunque

Quodcunque agit, renidet: Hunc habet morbum
Neque elegantem, ut arbitror, neque urbanum:
Nam riſu inepto res ineptior nulla eſt.

In maledicum. VIII.

QUænam te mala mens, miſelle Ravide,
Agit præcipitem in meos iambos?
Quis Deus tibi [a] *non benè advocatus*
Vecordem parat excitare rixam?
An [b] *ut pervenias in ora vulgi?*
Quid vis? Quâ lubet eſſe notus optas?
Eris [c]: *quandoquidem meam ſuperbè*
Diù jam patientiam fatigas.

[a] Non legitimo ritu placatus.
[b] An avidus es famæ qualiſcunque, etiam malæ?
[c] Supple, *notus* & meâ quidem operâ, qui te per urbem inſignem cantari faciam, ut ait Horatius.

Jocus in malum ſcriptum. IX.

O [a] *Funde noſter,* [b] *ſeu Sabine, ſeu Tiburs:*
Nam te eſſe Tiburtem autumant, quibus non eſt
Cordi Catullum lædere: at, quibus cordi eſt,
Quovis [c] *Sabinum pignore eſſe contendunt.*
Sed ſeu Sabine, ſive veriùs Tiburs,
Fui libentèr in tuâ ſuburbanâ
Villâ, malamque pectore expuli tuſſim:
Non [d] *immerenti quam mihi meus venter,*
Dum ſumptuoſas appeto, dedit, cænas.
Nam [e] *Sextianus dum volo eſſe conviva,*
Orationem in Attium petitorem,
Plenam veneni & peſtilentiæ, legit.
Hîc me [f] *gravedo frigida & frequens tuſſis*
Quaſſavit, uſque dum in tuum ſinum fugi,
Et me recuravi [g] *ocymoque & urticâ.*

[a] Quinque illi primi verſus nihil ad rem prorsùs, nec noſtros ferremus ità nugantes; verùm hæc venia antiquis concedatur.
[b] Tiburtis agri amœnitas celebrata, Sabini non adeò. Et ob hanc cauſam fortè poëta mavult fundum ſuum eſſe Tiburtem quàm Sabinum. Vel etiam fortè quòd Sabinus ager vectigalis, vel militibus attributus. De amœnitate Tiburtis vide Horat. od. l. i. *Laudabunt alij claram Rhodon aut Mitylenen.*
[c] Parati ſunt quovis pignore oppoſito de hoc pugnare.
[d] Quia dum voluptati & palato nimis conſulo, valetudini atque auribus non peperci.
[e] Sextij, pro quo extat oratio Ciceronis.
[f] Genus eſt catarrhi.
[g] *Baſil*, Herba expurgandis pulmonibus idonea.

Quarè

Quarè refectus maximas tibi grates
Ago, meum quòd non es ulta peccatum:
Nec deprecor jam, ſi nefaria ſcripta
Sextî [h] receperſo, quin gravedinem, & tuſſim,
Non [i] mi, ſed ipſi Sextio ferat frigus:
Qui tunc vocat me, cùm malum legit librum.

h Recepero.

i Putas hunc ſibi imprecaturum mala; at elegantiùs imprecationem vertit in Sextium.

Ad ſeipſum de adventu veris. X.

Epigramma verſibus ſatis elegans, jejuno & exiguo ſenſu.

JAM ver egelidos refert tepores,
Jam cœli furor æquinoctialis,
Jucundis Zephyri ſileſcit auris.
Linquantur Phrygij, Catulle, Campi,
Nicææque ager uber æſtuoſæ.
Ad claras Aſiæ volemus urbes.
Jam mens [a] prætrepidans avet vagari;
Jam læti ſtudio pedes vigeſcunt.
O dulces comitum valete cœtus,
Longè quos ſimul à domo profectos,
Diverſos variæ viæ reportant.

a *Panting with earneſt Deſire.*

Ad ſeipſum de Strumâ & Vatinio. XI.

Hominis improborum felicitatem indignè ferentis brevem & jucundam imaginem continet.

QUID eſt, Catulle, quid moraris emori?
Sellâ [a] in curuli [b] Struma Nonius ſedet:
Per [c] conſulatum pejerat Vatinius.
Quid eſt, Catulle, quid moraris emori?

a Quod inſigne fuit nobilium magiſtratuum. b Prætor hoc nomine, vere ſtruma civitatis & fœda cicatrix. c Vatinius operâ Pompeij Conſul fuit. Hic ergo per ſuum conſulatum pejerabat: nunquam enim verè jurabat.

De Arrio vocales aſperante. XII.

Multis Epigramma hoc valdè facetum, imò etiam Quintiliano nobile viſum.

CHommoda dicebat, ſi quando commoda vellet
Dicere, & hinſidias Arrius inſidias:
Et tum mirificè ſperabat ſe eſſe locutum,
Cùm quantùm poterat dixerat hinſidias:

Credo

Credo ſic mater, ſic Liber avunculus ejus,
Sic maternus avus dixerat, atque avia:
Hoc miſſo in Syriam requiêrant omnibus aures;
Audibant eadem hæc lenitèr & leviter:
Nec ſibi poſtillà metuebant talia verba;
Cùm ſubitò affertur nuncius horribilis:
Ionios fluctus, poſtquam illùc Arrius îſſet,
Jam non Ionios eſſe, ſed Hionios.

Ego viros eruditiſſimos vidi qui illud infra mediocria dejicerent. Luſus enim tenuis in homine blæſo vocales aſperante; quod genus obvium & perfacile, nec valdè urbanum eſt.

Amantium furor. XIII.

ODI & amo, quarè id faciam fortaſſè requiris,
Neſcio, ſed fieri ſentio, & excrucior.

Commentarij loco eſſe poſſunt Terentiani verſus, ex quibus diſtichum illud expreſſum eſt;

O indignum facinus! Nunc ego
Et illam ſceleſtam eſſe & me miſerum ſentio,
Et tædet & amore ardeo; & prudens, ſciens,
Vivus, videnſque pereo; nec quid agam ſcio.

In Cæſarem. XIV.

NIL nimiùm ſtudeo, Cæſar, tibi velle placere,
Nec ſcire utrùm ſis albus, an ater homo.

Contumeliarum maximâ, ſcilicet contemptu, hîc ulciſcitur Cæſarem.

E varijs

E variis Poëtis Antiquis.

CICERO.

Jocus in ſundum Varronis. XV.

FUndum [a] Varro vocat quem poſſim mittere fundâ,
Ni tamen exciderit quâ cava funda patet.
Extractam puteo [b] ſitulam cùm ponit in horto,
Ulteriùs ſtandi non habet ille locum.

[a] Epigramma ex genere hyperbolicorum, quod totum parùm elegans eſſe oſtendimus in Præfatione; relictum tamen ad exemplum eorum quæ ſine causâ mirata eſt vetuſtas: laudatur enim à Quintiliano quaſi facetum. Niſi fortè ille Ciceroni parcere voluit: Nam præclarè idem continuò admonet l. viij. c. ult. non alio genere dicendi magis in cacozeliam iri quam illo hyperbolico. [b] Situla, genus vaſis ad hauriendam aquam; *a Bucket.*

Laureæ Tullij liberti Ciceronis, in fontes calidos ſalubres oculis, qui poſt obitum Ciceronis in ejus villâ eruperunt. XVI.

QUO tua, Romanæ vindex clariſſime linguæ,
Sylva loco meliùs ſurgere juſſa viret,
Atque Academiæ celebratam nomine villam
Nunc reparat cultu ſub potiore Vetus:
Hîc etiam apparent lymphæ non antè repertæ,
Languida quæ infuſo lumina rore levant.
Nimirùm locus ipſe ſui Ciceronis honori
Hoc dedit, hâc fontes cùm patefecit ope;
Ut, quoniam totum legitur ſine fine per orbem,
Sint plures, oculis quæ medeantur, aquæ.

Epigramma hoc ob ipſius celebritatem in hanc collectionem inſeruimus. Eſt tamen ex vitioſo falſorum genere, de quo multa in præfatione. Prorsùs enim de ſanandis eorum qui Ciceronem legerent oculis, in patefaciendo illo fonte, natura cogitaverat nunquam. Repertum eſt in ſcriptis Plinij majoris lib. xxxi. c. 2.

VIR-

VIRGILIUS.

Laus Auguſti poſt victoriam Actiacam. XVII.

NOcte [a] *pluit totâ, redeunt ſpectacula manè:*
Diviſum imperium cum Jove Cæſar habet.

[a] Ne Virgilij Poëtarum Principis nulla hic mentio fieret, viſum eſt hoc epigramma referre ab Auguſto quondam totoque Romano Populo mirificè laudatum. Cujus autorem cùm requireret, Bathyllus quidam mediocris Poëta, tacente Virgilio, ſibi illud adſcripſit. Quamobrem donatus honoratuſque à Cæſare fuit. Quod æquo animo non ferens Virgilius, valvis Auguſti affixit quater hoc principium, *Sic vos non vobis.* Poſtulabat Auguſtus ut hi verſus complerentur. Quod cùm fruſtrà cæteri conati eſſent, Virgilius præpoſito diſticho ſubjunxit:

Hos ego verſiculos feci, tulit alter honores,
Sic vos non vobis nidificatis aves.
Sic vos non vobis vellera fertis oves.
Sic vos non vobis mellificatis apes,
Sic vos non vobis fertis aratra boves.

SENECA.

De temporum mutabilitate. XVIII.

*OMnia * tempus edax depaſcitur, omnia carpit:*
Omnia ſede movet, nil ſinit eſſe diù.
Flumina deficiunt, profugum mare littora ſiccat,
Subſidunt [a] *montes, & juga celſa ruunt.*
Quid tam parva loquor? [b] *moles pulcherrima cœli*
Ardebit flammis tota repentè [c] *ſuis.*
Omnia mors poſcit. [d] *Lex eſt, non pœna, perire.*
Hic aliquo mundus tempore nullus erit.

* Hoc Epigramma verſibus nobile, materiâ excelſum, non tàm acumine quàm perpetua quâdam majeſtate commendatur.

[a] Aliquid ex hujus verſus pulchritudine detrahit, quòd duo illius membra idem ſignificare videantur.

[b] Quædam apud Ethnicos mundi per conflagrationem diſſolvendi opinio vigebat, à ſacris fortè literis hauſta, aut traditione propagata.

[c] Suis, id eſt, ex ipſius orbis incendio erumpentibus.

[d] Falſum, ſi de hominibus intelligas, quos non natura, ſed peccatum morti mancipavit; ſed ità ferebat gentilium cæcitas. Mira autem brevitas & vis in hâc ſententiâ. *Lex eſt, non pœna, perire.*

Magnatum conſortia fugienda. XIX.

* Pulcherrimum Epigramma ex intimis hominum ſenſibus & affectibus ductum, innatæ omnibus ſuperbiæ, ſuperiorum impatienti, ſuaviſſimè blandiens, nobili, excelsâ & verâ ſententiâ concluſum.

a Homines famâ celebratos.

b Oneroſas, an potiùs amplas & magnas?

INgentes * *dominos, & a famæ nomina claræ,*
Illuſtrique b *graves nobilitate domos,*
Devita, & longè cautus fuge: c *contrahe vela,*
Et te littoribus cymba propinqua vehat.
In d *plano tua ſit ſemper fortuna, pareſque*
e *Noveris. Ex alto magna ruina venit.*
Non benè cum parvis junguntur grandia rebus:
Stantia namque f *premunt, præcipitata*
g *ruunt.*
Mitte ſuperba pati faſtidia, ſpemque caducam
Deſpice; h *vive tibi, nam moriere tibi.*

c Cave ne totis velis ventus acceptus in altum te efferat: infra mediocritatis tuæ limites te cohibe. d Non in lubrico, non in prærupto loco, undè timeatur caſus. e Paribus te adjunge. f Oneri & moleſtiæ ſunt. g In eandem ruinam ſecum te trahunt. Activè dictum puto, *ruunt*, ut *& ſpumas ſalis ære ruebant*. Virg. h Expreſſit indè Tertullianus ſuum illud dictum; *Nemo alij naſcitur, moriturus ſibi.*

Seneca in Corſicâ exulans. XX.

Mediocre Epigramma, quod excerpendum duximus ad oſtendendam Senecæ exulantis mollitiem & infractionem.

BArbara præruptis incluſa eſt Corſica ſaxis,
Horrida, deſertis undique vaſta locis.
Non poma Autumnus, ſegetes non educat æſtas:
Canaque Palladio munere bruma caret:
Umbrarum nullo ver eſt lætabile fœtu,
Nullaque in infauſto naſcitur herba ſolo:
Non panis, non hauſtus aquæ, non ultimus ignis.
Hic ſola hæc duo ſunt, exul, & exilium.

Ejuſdem exulis querela. XXI.

Et hoc Epigramma eodem etiam conſilio ſelectum.

OCciſi jugulum quiſquis ſcrutaris amici
Tu, necdùm miſerum me ſatis eſſe putas:
Deſere confoſſum: victori vulnus iniquo
Mortiferum impreſſit mortua ſæpe manus.

Exulis

Exulis Senecæ querela. XXII.

QUiſquis es (& nomen dicam? dolor omnia cogit)
Qui noſtrum cinerem nunc, inimice, premis:
Et non contentus tantis ſubitiſque ruinis,
Stringis in extinctum tela cruenta caput:
Crede mihi, vires aliquas natura ſepulchris
Attribuit, tumulos vindicat umbra ſuos.
Ipſos, crede, Deos hoc nunc tibi dicere, [a] *Livor*
Hoc tibi nunc, Manes dicere, crede meos:
Res eſt ſacra miſer: noli mea tangere fata;
[b] *Sacrilegæ buſtis abſtinuêre manus.*

In hoc Epigrammate præter magnificentiam quandam, & incitationem, præcipuè afficit animos legentium hic verſus, *Res eſt ſacra miſer.* Nam quia quiſque veretur fieri miſerum, ideò ſacrari miſerorum conditionem mirificè gaudet. Diſcant indè lectores illud quod in poëmatis vel libris & ſcriptis vocant delectabile, nihil aliud eſſe, quàm verba & ſententias legentium affectibus attemperatas, quas qui ſolertiùs eruit & exhibet, hic potentiùs movet & validiùs delectat. [a] Livor, id eſt, lividè, ut ſcelus pro ſcelerato. [b] Etiam ſacrilegi à violandis tumulis abſtinent.

In malignè jocantem. XXIII.

CArmina mortifero tua ſunt ſuffuſa veneno,
Et ſunt carminibus pectora nigra magis:
Nemo tuos fugiat, non vir, non fœmina, dentes,
Haud puer, haud ætas undique tuta ſenis.
Utque furens totas immittit ſaxa per urbes
In populum: ſic tu verba maligna jacis.
Sed tu, perque jocum, dices, ludumque. Quid ad rem,
Si plorem, viſus ſi tuus iſta facit?
Quarè tolle jocos: non eſt jocus eſſe malignum.
Nunquam ſunt grati, qui nocuêre ſales.

In hoc Epigrammate præcipuè notanda extrema ſententia, de quâ diximus in præfatione, cùm totum genus malignorum Epigrammatum rejiceremus.

INCER-

INCERTORUM AUTORUM.

Judicium de Virgilio. XXIV.

DE numero vatum ſi quis ſeponat Homerum,
Proximus à primo tum Maro primus erit:
Et ſi poſt primum Maro ſeponatur Homerum,
Longè erit à primo, [a] *quiſque ſecundus erit.*

Vulgare dictum continet non inconcinnè expreſſum, quod Quintilianus ſic extulit l. x. c. 1. *Utar,* inquit, *iiſdem verbis quæ ex Afro Domitio juvenis accepi, qui mihi interroganti, quem Homero crederet maximè accedere: ſecundus, inquit, Virgilius eſt, propior tamen primo quam tertio.* Is antiquorum fuit de Virgilio & Homero ſenſus, quorum hac in parte judicium valdè requirit Scaliger, & cum Scaligero ferè omnes. [a] Quiſquis.

Illuſtres Græciæ ruinæ. XXV.

GRæcia bellorum longâ ſucceſſa ruinâ
Concidit, [a] *immodicè viribus uſa ſuis.*
Fama manet: fortuna perit: cinis ipſe jacentis
Viſitur: & tumulo eſt nunc quoque ſacra ſuo.
Exigua ingentis retinet veſtigia famæ:
Et magnum infelix nil niſi nomen habet.

Epigramma grandi nec ambitioſo ornatu. Ex eorum genere quæ tota ſplendida acumen nec habent nec requirunt. [a] Id eſt malè uſa & ſine modo.

De eodem argumento. XXVI.

QUiſquis [a] *Cecropias hoſpes cognoſcis Athenas,*
Quæ veteris famæ vix tibi ſigna dabunt:
Haſne [b] *Dei, dices, cœlo petiêre relicto?*
Regiaque innumeris hæc fuit una Deis?
Idem [c] *Agamemnonias, dices, cùm videris arces:*
Heû victrix [d] *victâ vaſtior urbe jaces!*

Eodem argumento quo ſuperius, eodem ferè ſtylo & ornatu: pungit aliquantò acriùs extremus verſus, non indecorum ex audaci metaphorâ leporem captans. Sed quid Poëtam mirere? cùm audaciùs adhùc in ſolutâ oratione Sulpitius ruinas urbium, earum dixerit eſſe *cadavera.* Eodem quoque ſpiritu dixit Sannazarius *de Part. Virg. Cùm regna palàm moriantur & urbes.* [a] Ità dictæ à Cecrope rege biformi. [b] Multis in cauſis; ut cùm Neptunus & Minerva, ut de imponendo illi nomine certarent; Mars ut in Areopago judicaretur. Mitto alias fabellas quæ hic congeri poſſunt. [c] Agamemnonias arces, id eſt Mycenas. [d] Victâ urbe Trojâ, quam Rex Mycenarum Agamemnon expugnavit.

Hæc

* *Hæc ſunt, quas meritò quondam eſt mirata vetuſtas.*
Magnarum rerum magna ſepulchra vides.

* Fortè *Hæ*, aut ſi ſtet *hæc*, lege mox *quæ* pro *quas*.

Boni infelices, Impij felices. XXVII.

MArmoreo [a] *Licinus tumulo jacet, & Cato parvo;*
Pompeius nullo. [b] *Credimus eſſe Deos?*

[a] In hunc ſenſum erumpebant obſcurati Gentilium animi, quoties improbos felices, probos autem infelices animadverterent. [b] Ad Chriſtianos illuſtris utrobique videtur Dei Providentia, ſive bonos temporariis flagellis probet, & ad contemptum terrenæ felicitatis erudiat: ſive malorum quædam benefacta caducis beneficiis remuneretur, aut malas eorum cupiditates, conceſsâ ad tempus eorum quæ expetunt uſurâ, ulciſcatur.

In Cappadoces. XXVIII.

VIpera Cappadocem malè ſana momordit; at ipſa
Guſtato periit ſanguine Cappadocis.

Aiunt viperis letiferum eſſe Cappadocum ſanguinem, quod brevitèr duobus verſiculis expreſſum non piguit referre.

Decoctoris jocus. XXIX.

CUM ſua decoctor ſubeuntem limina furem
Quærere ſperatas nocte videret opes:
Nocte quid in noſtris circumſpicis ædibus? inquit;
Hic ego nil mediâ cernere luce queo.

Epigramma ſatis facetum, nec longè accerſito ſale conditum.

De Acone & Leonillâ. XXX.

LUmine [a] *Acon dextro, capta eſt Leonilla ſiniſtro,*
Et potis eſt formâ vincere uterque Deos.
Blande puer, lumen quod habes, concede parenti:
Sic tu cæcus Amor; ſic erit illa Venus.

[a] Epigramma à multis celebratum, nec immeritò; non enim ſua elegantia, ſuo pretio caret.

Fratricida.

Fratricida. XXXI.

[a] A partibus ſtans melioribus.
[b] Saltu ſe in hoſtilem ratem injicere.
[c] Damno ſuo felix, victoriâ impius.
[d] Tumulo, neci dedit.

MÆvius à caſtris miles [a] melioribus, auſus
Hoſtilem [b] ſaltu præcipitare ratem :
In damnum felix, & [c] victor ut impius eſſet,
Neſcius occiſo fratre ſuperbus erat.
Dum legit exuvias, hoſtiliaque arma revellit,
Fraternos vultus oraque nota videt.
Ille ferox; quid lenta manus nunc denique ceſſes?
Juſtiùs hoſte tibi, qui moriatur, adeſt :
Fraternam res nulla poteſt defendere cædem :
Mors tua ſola poteſt, morte levanda tuâ eſt.
Viximus adverſis, jaceamus partibus îſdem ;
Dixit, & in dubio eſt utrius enſe cadat.
Enſe meo moriar maculato cæde nefandâ?
Cui moreris, ferrum quo moriare, dabit.
Dixit, & in fratrem fraterno concidit enſe ;
Victorem & victum [d] condidit una manus.

Ex ANTHOLOGIA GRÆCORUM POETARUM.

Spartana fugacem filium interficiens. XXXII.

Ex genere hiſtoricorum eſt, in quibus utilitas magis quàm elegantia ſpectata eſt.

A Bello reducem natum Spartana, petentem
Cùm vidit celeri patria tecta pede,
Irruit, & nudi pectus tranſverberat haſtâ,
Et ſuper occiſo maſcula verba dedit ;
Quin morere, ô Spartæ, dixit, non vera propago,
O mentite genus, & patris, & patriæ !

Ubique

Ubique labor. XXXIII.

ECquam quiſque viam vitæ ſecet? acria tantùm
Jurgiaque & lites aggerit omne forum:
Cura domi eſt, & rure labor; maris æquor aranti
Horror adeſt; peregrè ſi quid habes, metus eſt;
Si nihil, hoc miſerum; ſequitur connubia triſtis
Anxietas; careas conjuge, ſolus eris:
Sollicitat ſoboles, orbatque carentia prolis:
Stulta juventa ferè eſt, firma ſenecta parùm:
Alterutrum ergò optes, aut nunquam in luminis oras
Veniſſe; aut natum morte repentè frui.

Satis elegantèr hoc epigramma humanæ vitæ miſerias pingit. Nec aliter ſentire debuerunt qui nullo fidei lumine imbuti, cùm mala quibus hîc premimur ignorare non poſſent, de felicitate alterius vitæ cogitare non potuerunt. Auſonius item hoc argumentum venuſtè quidem, ſed latiùs perſecutus eſt, & ob eam cauſam locum hîc habere non potuit.

Hercules cuſtos fure non melior. XXXIV.

OPtimus Alciden aries, vel pinguior agnus
Placat, & in toto victima lecta grege:
At fugat ille lupos: ſed ſi cuſtoſve, lupuſve
Cuſtodita vorat, [a] quid pepuliſſe juvat?

[a] Quid profuit lupos abegiſſe?

Avarus. XXXV.

DItis opes retines, animum ſed pauperis: ergo
Hæredi dives, pauper es ipſe tibi.

Niobe. XXXVI.

ISud Sepulchrum intùs cadaver non habet:
Extrà, Sepulchrum non habet cadaver hoc:
Imò Sepulchrum ipſa, & cadaver eſt ſui.

Cogita Nioben lapidem factam, nec te fallet hoc acumen, ex ipsâ quidem materiâ natum, non laborioſè quæſitum, nec tamen exquiſitum.

Alexandri

Alexandri ſtatua. XXXVII.

Aliquid habet magnifici, non aſſurgit tamen ultra mediocria.

Fortis Alexandri vultum Lyſippus, & audax
Expreſſit pectus; vis, puto, in ære latet:
Æneus ille Jovem ſic compellare videtur;
Ceſſit terra mihi; Jupiter aſtra cole.

CLAUDIANUS.

In ſphæram Archimedis. XXXVIII.

Sphæram vitream fabricarat Archimedes Mathematicorum princeps, in qua cœleſtes motus cernebantur, curſumque ſuum peragebant aſtra, tam inerrantia quàm erratica. Hoc opus ità nobile habitum eſt, ut ejus imago ſepulchro Archimedis ſuperpoſita ſit. Quâ notâ Cicero ignoratum à popularibus Archimedis ſepulchrum detexiſſe ſe gloriatur, l. v. Tuſcul. *Ità,* inquit, *nobiliſſima Græciæ civitas quondam, imò etiam doctiſſima, ſui civis unius acutiſſimi monumentum ignorâſſet, niſi ab homine Arpinate didiciſſet.*

Jupiter in parvo cùm cerneret æthera vitro,
Riſit, & ad ſuperos talia dicta dedit:
Huccine mortalis progreſſa potentia curæ?
Jam [a] meus in [b] fragili luditur [b] orbe [a] labor.
Jura [c] poli, [d] rerumque fidem, [e] legeſque Deorum,
Ecce Syracoſius tranſtulit arte ſenex.
Incluſus variis famulatur [f] ſpiritus aſtris,
Et [g] vivum certis motibus [h] urget [g] opus.
Percurrit [k] proprium [i] mentitus [i] ſignifer annum,
Et ſimulata novo [l] Cynthia menſe redit:
Jamque ſuum volvens audax induſtria mundum,
Gaudet, & humanâ ſidera mente regit.
Quid falſo [m] inſontem tonitru [n] Salmonea miror?
Æmula naturæ parva reperta manus.

[a] Mundi machina. [b] Sphærâ vitreâ. [c] Cœli motus rato ordine procedentes. [d] Naturæ conſtantiam & æqualitatem. [e] Leges à Deo mundo impoſitas, à quibus ille nunquam diſcedit. [f] Diceres in hac ſphæra, quendam veluti animum & mentem eſſe. [g] Quod ex motu vivum eſſe poſſis putare. [h] Movet. [i] Zodiacus in ſphæra expreſſus. [k] Percurrere Zodiacum dixit, pro eo quod erat à planetis ipſum percurri. [l] Luna in hac ſphæra ſingulis menſibus renovatur. [m] Regem Elidis qui cum Jovis tonitru, *Ære, & cornipedum curſu ſimularet equorum,* à Jove ictus fulmine interiit, ità Poëtæ fabulantur. [n] Qui præ Archimede inſons fuit, cum ipſe ſolum tonitru, hic totum mundum maximum Dei opificium ſimulaverat.

AUSO-

AUSONIUS.

Modeſtè fortunâ utere. XXXIX.

FAMA eſt fictilibus cœnâſſe Agathoclea regem,
Atque abacum Samio ſæpè oneráſſe luto;
Fercula gemmatis cùm poneret horrida vaſis:
Et miſceret opes pauperiemque ſimul:
Quærenti cauſam, reſpondit: Rex ego qui ſum
Siciliæ, figulo ſum genitore ſatus.
Fortunam reverentèr habe, quicunque repentè
Dives, ab exili progrediere loco.

Hiſtoricum Epigramma ſatis utili ſententia concluſum. Ne inſolentèr fortunâ tuâ abutaris, ſed modeſtè ac verecundè eâ fruere; ità eſto quod es, ut memineris qui fueris.

Venenum veneno pulſum. XL.

*TOxica * zelotypo dedit uxor mœcha marito:*
Nec ſatis ad mortem credidit eſſe datum:
Miſcuit argenti lethalia pondera vivi:
Cogeret ut celerem vis geminata necem.
Dividat [a] hæc ſi quis, faciunt diſcreta venenum;
Antidotum ſumet, qui ſociata bibet.
Ergò inter ſeſe dum noxia pocula certant,
Ceſſit lethalis noxa ſalutiferæ.
Quàm pia cura Deûm! prodeſt crudelior uxor;
Et cùm fata volunt, bina venena juvant.

* Hiſtoricum.

[a] Si quis ſeorſim vel toxicum ſumat, vel argentum vivum.

Echo ad pictorem. XLI.

VANE, quid affectas faciem mihi [a] ponere, pictor,
Ignotamque [b] oculis ſollicitare deam?
Aeris [c] linguæ ſum filia, mater [d] inanis
Indicij, vocem quæ ſine mente gero.

[a] Simulare & effingere.
[b] Cur mihi oculis tuis moleſtiam faceſſis? Cur me oculis tentas attingere, quæ oculis cerni non poſſum? [c] Echo enim eſt vox repercuſſa; vox aër linguâ ad palatum denteſque colliſus. Eximiè Virg. *Vociſque offenſa reſultat imago.* [d] Inane indicium dicit, quia mente carens; vox enim hominis hoc ſenſu inanis dici non poteſt, quia cum mente conjuncta eſt.

Extremos [e] *pereunte modos à fine reducens,*
Ludificata ſequor verba aliena meis.
Auribus in veſtris habito [f] *penetrabilis echo:*
Et ſi vis ſimilem pingere, pinge ſonum.

[e] Omnes quidem ſyllabas repetit Echo, ſed extremæ tantùm audiuntur, quia vox loquentis impedit ne ſimul cum illâ exilior ſonus ab Echo repercuſſus audiatur. [f] Quæ penetrat & pervadit aures.

De varietate fortunæ. XLII.

Facetus eventus.

QUI laqueum collo nectebat, repperit aurum;
Theſaurique loco depoſuit laqueum.
At qui condiderat poſtquam non repperit aurum:
Aptavit collo, quem reperit laqueum.

Spartanarum mulierum fortitudo. XLIII.

MAter Lacæna clypeo obarmans filium,
Cum [a] *hoc, inquit, aut* [b] *in hoc redi.*

[a] Extremæ erat infamiæ clypeum abjicere.
[b] Scilicet mortuus; mortuos enim ſuper clypeos referebant. De illâ matrum Lacænarum fortitudine vide Auguſt. Ep. xxxviii.

Ad Philomuſum Grammaticum. XLIV.

EMptis quod libris tibi bibliotheca referta eſt:
Doctum, & Grammaticum te, Philomuſe, putas?
Hoc genere & chordas, & plectra, & barbita conde;
Mercator hodiè, cràs citharœdus eris.

Tabula Rufi. XLV.

HÆC Rufi tabula eſt? nil verius; ipſe, ubi Rufus?
In cathedrâ; quid agit? [a] *Hoc, quod & in tabulâ.*

[a] Nempè tacet.

De

De Diogene Cynico Philoſopho. XLVI.

PERA, polenta, tribon, baculus, ſcyphus, arcta ſupellex Hiſtoricum.
Iſta fuit Cynici: ſed putat hanc nimiam.
Namque cavis manibus cernens potare bubulcum,
Cur, ſcyphe, te, dixit, geſto ſupervacuum?

Ad Notarium velociſſimè excipientem. XLVII.

*PUER * notarum præpetum,*
Solers miniſter advola.
Bipatens pugillar expedi,
Cui multa fandi copia,
Punctis peracta ſingulis,
Ut una vox abſolvitur.
Evolvo libros uberes,
Inſtarque denſæ grandinis,
Torrente linguâ perſtrepo.
Tibi nec aures ambigunt,
Nec occupatur pagina:
Et mota parcè dextera,
Volat per æquor cereum.
Quum maximè nunc proloquor,
Circumloquentis ambitu:
Tu ſenſa noſtri pectoris,
*Ut * dicta jam ceris tenes.*
Sentire ª tam velox mihi
Vellem dediſſet mens mea,
Quàm præpetis dextræ fugâ
Tu me loquentem prævenis.

* Non inſcite hoc epigrammate deſcribitur ars nobiliſſima, & magnæ utilitatis, quæ temporum injuriâ, & hominum neg-ligentiâ, intercidit.

* Al. *Vix.*

ª Utinam tam celeriter res mente perciperem; quàm tu eas notis exprimis.

Epitaphium Didonis. XLVIII.

INfelix Dido nulli benè nupta marito:
Hoc pereunte fugis, hoc fugiente peris.

Julius Cæſar. XLIX.

IMperium, binis fuerat ſolemne quod olim
Conſulibus, Cæſar Julius obtinuit.
Sed breve jus regni, [a] *ſolâ trieteride geſtum,*
Perculit [b] *armatæ factio ſæva togæ.*

Hæc Cæſarum elogia quatuor quæque verſibus comprehenſa, licèt alioqui multis in locis inconcinna, tamen ad juvandam puerorum memoriam ſelecta ſunt; non enim Cæſarum modo nomina & ſeriem, ſed quandam etiam cujuſque morum effigiem continent. [a] Tribus annis, poſt quos in Senatu à Bruto & Caſſio interfectus eſt. [b] Non in bello, ſed in pace. Toga pacis habitus.

Octavianus Auguſtus. L.

ULtor, ſucceſſorque dehinc Octavius, idem
Cæſar, ac Auguſti nomine nobilior.
Longæva, & [a] *nunquam dubiis violata poteſtas,*
In terris poſitum credidit eſſe Deum.

[a] Incertis & adverſis. Quanquam cruenta illius pax, tum multorum nobilium cædibus, tum cladibus Varianis & Lollianis. Tamen iſta non fuerunt tanti, ut ſtatum imperij labefactarent.

Tiberius Nero. LI.

PRænomen Tiberî [a] *nactus Nero, prima juventæ*
Tempora laudato geſſit in imperio:
Fruſtrà dehinc ſolo Caprearum clauſus in antro,
Quæ prodit vitiis, credit operta locis.

[a] Eleganter Tacitus Tiberij vitam in varia tempora diſtinguit; "Morum, inquit, tempora illi diverſa; egregium vitâ famâque quoad privatus, vel in imperiis ſub Auguſto fuit: occultum ac ſubdolum fingendis virtutibus, donec Germanicus ac Druſus ſuperfuère: idem inter bona malaque mixtus incolumi matre: inteſtabilis ſævitia, ſed obtectis libidinibus, donec Sejanum dilexit timuitve: poſtremò in ſcelera ſimul ac dedecora prorupit, poſtquam remoto pudore & metu, ſuo tantum ingenio utebatur."

Caius Caligula. LII.

POST [a] *hunc caſtrenſis caligæ cognomine Cæſar*
Succeſſit, [b] *ſævo ſævior ingenio:*

[a] Tacit. 1. Annal. *Infans in caſtris genitus, in contubernio legionum eductus, quem militari vocabulo Caligulam appellabant, quia plerumque ad concilianda vulgi ſtudia eo tegmine pedum induebatur.* [b] Hoc eſt, Tiberio crudeli crudelior.

Cædibus,

Cædibus, inceſtiſque dehinc maculoſus, & omni
Crimine pollutum qui ſuperavit [c] *avum.*

[c] Antonium: Germanicus enim ex Antoniâ Antonij filiâ genitus. An Tiberium notat, qui Germanicum adoptaverat, & ſic avus Caligulæ dici poteſt?

Claudius Cæſar. LIII.

Claudius [a] *irriſæ privato in tempore vitæ,*
In [b] *regno ſpecimen prodidit ingenij.*
Libertina [c] *tamen,* [d] *nuptarum & crimina paſſus,*
Non [e] *faciendo nocens, ſed patiendo fuit.*

[a] Ob ſtuporem: adeò ut mater Antonia, ſi quem inſigni tarditate vellet ſignificare, ipſo Claudio tardiorem & hebetiorem appellaret. [b] Cùm deridiculo fuiſſet privatus; Princeps tamen aliquod ſpecimen edidit ingenij. [c] Libertorum, Pallantis, Narciſſi, & Calliſti, penes quos, regnante Claudio, imperium fuit. [d] Meſſalinæ ſcilicet & Agrippinæ, quarum illa impurior, hæc ambitioſior. [e] *Qui non vetat peccare cum poſſit, jubet,* Senec. Vide Cic. 1. de Offic. de duplici injuſtitiæ genere præclarè diſſerentem.

Nero. LIV.

Æneadum generis qui [a] *ſextus, & ultimus hæres,*
Polluit & clauſit [b] *Julia ſacra Nero.*
Nomina [c] *quot pietas, tot habet quoque crimina vitæ;*
Diſce ex Tranquillo, me meminiſſe piget.

[a] Sextus à Julio Cæſare, qui genus ad Æneam referebat. [b] Juliam familiam. Singulis familiis ſua ſacra. V. Cicer. de Leg. [c] Matrem Agrippinam, uxorem Octaviam, mox etiam Poppæam, fratrem Britannicum, præceptorem Senecam interfecit; peſſimus maritus, peſſimus frater, peſſimuſque diſcipulus.

Servius Galba. LV.

Spem [a] *fruſtrate ſenex, privatus ſceptra mereri*
Viſus, at imperio proditus inferior.
Fama tibi melior juveni: ſed juſtior ordo eſt,
Complacuiſſe dehinc, diſplicuiſſe priùs.

[a] Secutus eſt Poëta Taciti ſententiam; ſed non eſt aſſecutus elegantiam. Ille enim ſic in elogio Galbæ; "Quinque Principes proſperâ fortunâ emenſus, & alieno imperio felicior quam ſuo. Ipſi medium ingenium, magis extra vitia quàm cum virtutibus, famæ nec incurioſus, nec venditator, pecuniæ alienæ non appetens, ſuæ parcus, publicæ avarus. Major privato viſus, dum privatus fuit, & omnium conſenſu capax imperij, niſi imperâſſet. *Hiſt. l.* 1."

Marcus Otho. LVI.

ÆMula [a] *polluto geſturus ſceptra Neroni,*
Obruitur [b] *celeri raptus Otho exitio.*
Fine tamen laudandus erit: qui [c] *morte decorâ*
Hoc ſolum fecit nobile, quòd periit.

[a] Hanc de futuro principatu Othonis ſuſpicionem dabat vita ante principatum flagitioſiſſima, nomenque ipſius Neronis ab illo in militum gratiam aſſumptum. [b] Nam poſt imperij nonaginta dies ſibi ipſi vim attulit. [c] Hujus cauſas ipſe expreſſit apud Tacitum, ſuos dimittens; "Hunc, *inquit*, "animum, hanc virtutem "veſtram ultra periculis objicere, nimis grande vitæ meæ pretium puto. "Alij diutiùs imperium tenuerint, nemo tam fortiter reliquerit: An ego "tantùm Romanæ pubis, tot egregios exercitus, ſterni rursùs & Reipub. "eripi patiar?" Ipſe quoque Tacitus de illo; "Tantumdem apud poſteros "meruit bonæ famæ, quantum malæ.

Aulus Vitellius. LVII.

VItæ ſors, [a] *mors fœda tibi, nec digne Vitelli,*
Qui fieres Cæſar: [b] *ſic tibi fata placent.*
Umbra tamen brevis imperij, quia præmia regni
Sæpè [c] *indignus adit: non niſi dignus habet.*

[a] Quippè à populo innumeris ante contumeliis affectus tandem in Gemoniis occiſus eſt.
[b] Adeò tibi fata indulgent.
[c] Principatum ei detulêre qui ipſum non noverant, inquit Tacitus.

Divus Veſpaſianus. LVIII.

QUærendi [a] *attentus,* [b] *moderato commodus uſu,*
Auget, [c] *nec reprimit Veſpaſianus opes.*
Olim [d] *qui dubiam privato in tempore famam*
(Rarum [d] *aliis) princeps tranſtulit in melius.*

[a] Attentior enim ad rem fuiſſe traditur, & nullum turpe lucrum dixiſſe.
[b] *Antiquo cultu victuque,* inquit Tacitus, qui ejus parſimoniâ ſolutos Romanorum mores aſtrictos fuiſſe affirmat. [c] Opes ſuas rationis modo coercere non poteſt. [d] Acumen ex Tacito; *Ambigua,* inquit, *de Veſpaſiano fama, ſoluſque omnium ante ſe principum in melius mutatus eſt.*

Titus Veſpaſianus. LIX.

[a] *FELIX imperio,* [b] *felix brevitate regendi.*
Expers [c] *civilis ſanguinis, orbis amor;*

[a] Habuit enim flagrantiſſima populi Romani ſtudia.
[b] Metus enim erat ne in deterius, ut ſæpè fit, prolaberetur. [c] Belli civilis contra Vitellianos nullam partem attigit Titus, & interim in oriente manſit.

Unum

Unum [d] *dixiſti moriens te crimen habere:*
Sed [e] *nulli de te, non tibi credidimus.*

[d] Nota hoc Dion, & variis ſuſpicionibus indagat, l. lxv. [e] Sed te alicujus eſſe criminis reum, nulli credidimus, ne tibi ipſi quidem.

Domitianus. LX.

HActenus edideras [a] *dominos,* [b] *gens Flavia, juſtos:*
Cur duo quæ dederant, tertius eripuit?
Vix [c] *tanti eſt habuiſſe illos, quia dona bonorum*
Sunt brevia: æternum, quæ nocuêre, dolent.

[a] Veſpaſianum & Titum. [b] Familia Veſpaſianorum, quam obſcuram & ſine ullis majorum imaginibus aſſerit Tranquillus. [c] Hos verſus illuſtrat Epigramma Martialis:

Flavia gens, quantum tibi tertius abſtulit hæres?
Penè fuit tanti non habuiſſe duos.

Nerva. LXI.

PRoximus extincto moderatur ſceptra tyranno
Nerva ſenex, princeps nomine, * *mente parens;*
Nulla viro ſoboles; imitatur adoptio prolem;
Quam legiſſe juvet, quam genuiſſe velit.

* Plinius in Panegyrico ad Trajanum; *Eodemque animo divus Nerva parens tuus factus eſt, quo erat omnium.*

Trajanus. LXII.

AGgreditur regimen [a] *viridi Trajanus in ævo,*
Belli laude prior, [b] *cætera patris habens.*
Hic quoque prole carens, ſociat ſibi ſorte legendi,
Quem fateare bonum, [c] *diffiteare parem.*

[a] Annos enim natus 42 adoptione ad imperium aſcitus eſt. De eo Plinius; "Jam "firmitas, jam "proceritas corporis, jam honor capitis & "dignitas oris, ad hoc ætatis indeflexa maturitas, nec ſine quodam munere "Deûm, feſtinatis ſenectutis inſignibus, ad augendam majeſtatem cæsaries, "nonne longè latéque principem oſtentant?" [b] Uterque optimus erat, inquit Plinius, "Dignuſque alter eligi, alter eligere." [c] A Trajano ille tam longè abfuit, quàm longè ab illo mali.

Ælius Hadrianus. LXIII.

ÆLius hinc ſubiit mediis præſignis in actis:
Principia *, & finem fama notat gravior.
Orbus & hic, ſociatque virum documenta daturum,
Adſciti quantum præmineant genitis.

* Sub initia & finem principatus varios variis ſuſpicionibus Senatores morte mulctavit: hinc tanta in ſe Senatûs odia concitavit, ut vix à reſcindendis ejus actis, Antonini ſucceſſoris lacrymæ preceſque Senatum dimoverent.

Antoninus Pius. LXIV.

ANtoninus abhinc regimen capit: ille [a] vocatu
Conſultiſque Pius, [b] nomen habens meriti.
Filius huic fato nullus: ſed lege ſuorum
A [c] patriâ ſumpſit, qui regeret patriam.

[a] Et nomine & prudentiâ.
[b] Ex merito nomen habens.
[c] *Imperaturus omnibus eligi debet ex omnibus*, inquit Plin.

Marcus Antoninus. LXV.

POST Marco tutela datur; qui [a] ſcita Platonis
Flexit ad imperium, [b] patre Pio melior.
Succeſſore ſuo, moriens, ſed principe pravo,
Hoc ſolo patriæ, quod [c] genuit, nocuit.

[a] Platonis dogmata factis in imperio executus eſt.
[b] Ad imperium regendum optimo patre magis aptus & idoneus: ille enim ſolùm pacis artibus clarus, hic etiam bellicis.
[c] Filium Commodum ſui diſſimilem, & ipſo Nerone multo pejorem habitum.

Commodus. LXVI.

COmmodus inſequitur, pugnis [a] maculoſus arenæ,
Threcidico [b] princeps [c] bella movens gladio.
Eliſo [d] tandem perſolvens gutture pœnas,
Criminibus faſſus [e] matris adulterium.

[a] Infamis.
[b] Thracico, gladiatorio.
[c] Qui nulla, niſi in arenâ, bella gerebat.
[d] Nam cùm venenum ſibi à Martiâ pellice datum evomuiſſet, illa robuſtum adoleſcentem immiſit, qui ipſi cervices frangeret.
[e] Fauſtinæ, de cujus integritate non bella fama: vitâ flagitioſiſſimâ ac degenere, ſe ab Aurelij ſanguine aliquam probavit.

Helvius

Helvius Pertinax. LXVII.

HElvî, judicio & conſulto, lecte, [a] ſenatûs,
Princeps decretis prodite, non ſtudiis.
Quod doluit [b] maleſida cohors, [c] errore probato,
Curia [d] quod caſtris ceſſerat, imperio.

[a] Helvij Pertinacis electio in Imperatorem a Senatu magno aſſenſu confirmata, cùm ille hunc honorem præfractiùs recuſaret, vide Herod. [b] Prætoriani milites. [c] Cùm imperatorem illum a Senatu potius quàm à ſe factum animadverterent. [d] Quia jus eligendi Imperatores à Senatu ad caſtra & milites tranſierat.

Didius Julianus. LXVIII.

DII benè quòd [a] ſpoliis Didius non gaudet opimis:
Et citò [b] perjuro præmia adempta ſeni.
Tuque, Severe pater, titulum ne horreſce novantis.
Non rapit imperium vis tua, ſed recipit.

[a] Imperio quod à militibus emerat. [b] Qui nec ipſum militibus donativum reddidit, quod ipſe promiſerat.

Severus Pertinax. LXIX.

IMpiger [a] egelido movet arma Severus ab Hiſtro,
Ut [b] parricidæ regna adimat Didio.
Punica origo illi: ſed qui virtute probaret,
Non obſtare locum, quum valet ingenium.

[a] Glaciali, gelido. [b] In ſe enim credis Pertinacianæ odium, pactione cum militibus factâ, contraxit.

Baſſianus Antoninus Caracalla. LXX.

DIſſimilis virtute patri, & multo magis illi,
Cujus [a] adoptivo nomine te perhibes.
Fratris [b] morte nocens, punitus ſine cruento,
Irriſu populi tu [c] Caracalla magis.

[a] Alexandri, cujus ſibi nomen aſſumebat. [b] Getæ, quem in ipſo matris gremio obtruncavit.

Caracalla dictus erat ob veſtis cujuſdam Punicæ uſum. An ergò id dicit Auſonius, Caracallam ſuo ſanguine cruentatum ridente populo magis fuiſſe Caracallam? id eſt, non ſolum veſte ſed & corpore cruentum & puniceum.

Opilius Macrinus. LXXI.

PRincipis hic cuſtos ſumptum pro Cæſare ferrum,
Vertit [a] *in auctorem cæde, Macrinus iners.*
Mox cum prole ruit: gravibus pulſare querelis
Ceſſet perfidiam: quæ patitur, meruit.

[a] Cùm peractam ſibi à Caracallâ mortem comperiſſet Macrinus, imminens exitium interfecto inſidiatore vitavit. Sed brevi deſertus à ſuis, ab Heliogabali militibus, cum filio Diadumeno, cæſus eſt.

Antonius Heliogabalus. LXXII.

TUNE [a] *etiam auguſtæ ſedis penetralia fœdas,*
Antoninorum [b] *nomina falſa gerens?*

[a] Tune etiam imperatorum ſedem polluis?
[b] Falſo enim jactabatur Caracallæ filius. Multa deſiderantur.

SEPTEM SAPIENTUM SENTENTIÆ.

Bias Prienæus. LXXIII.

QUænam ſumma boni? mens quæ ſibi conſcia recti.
Pernicies homini quæ maxima? [a] *ſolus homo alter.*
Quis dives? qui nil cupiat. Quis pauper? avarus.
Quæ dos matronæ pulcherrima? Vita pudica.
Quæ caſta eſt? De quâ mentiri fama veretur.
Quid prudentis opus? Quum poſſit, nolle nocere.
Quid [b] *ſtulti proprium? non poſſe, & velle nocere.*

[a] Cicero de Offic. l. ii. *Nulla tam deteſtabilis peſtis eſt, quæ non homini ab homine naſcatur.*
[b] Cicer. in epiſt. ad Appium; *Quòd ſi eſſem eâ perfidiâ, quâ ſunt ii qui in nos hæc contulerunt, tamen eâ ſtultitiâ certè non fuiſſem, ut aut in obſcuro odio apertas inimicitias, aut in quo tibi nihil nocerem, oſtenderem nocendi voluntatem.*

Pittacus

Pittacus Mitylenæus. LXXIV.

LOqui ignorabit, qui tacere neſciet.
Bono probari malo, quam multis malis.
Demens ſuperbis invidet felicibus.
Demens dolorem ridet infelicium.
Pareto legi, quiſque legem ſanxeris.
Plures amicos re ſecundâ compara.
Paucos amicos rebus adverſis proba.

Cleobulus Lindius. LXXV.

QUanto [a] *plus liceat, tam libeat minus.*
Fortunæ [b] *invidiæ eſt immeritus miſer.*
Felix criminibus nullus erit diù.
Ignoſcas aliis multa; nihil tibi.
Parcit quiſque malis, perdere vult bonos.
Majorum meritis gloria non datur.
Turpis [c] *ſæpè datur fama minoribus.*

[a] Senec. Troad. *Minimum decet libere, cui multum licet.*

[b] In fortunæ odium cedit, ſi quis citra culpam ſit miſer; hinc illa impia Lucani de Pompeio;——
Crimenque deûm crudele notavit.

[c] Immerita.

Periander Corinthius. LXXVI.

NUnquam diſcrepat utile à decoro.
Plus eſt ſolicitus, magis [a] *beatus.*
Mortem optare malum, timere pejus.
Faxis ut libeat, quod eſt neceſſe.
Multis terribilis, caveto multos.
Si fortuna juvat, caveto [b] *tolli.*
Si fortuna tonat, caveto [c] *mergi.*

[a] Beatum hic intellige opulentum, uſu apud Latinos crebro. Horat.— *Pueriſque beata creandis uxor,* id eſt, locuples juxta multos. Expreſſit autem hanc ſententiam eleganter idem Horat.
Creſcentem ſequitur cura pecuniam,
Majorumque fames.

[b] Inſoleſcere, extolli. [c] Quaſi à fluctu, ſic à calamitatibus obrui, Horat. *Adverſis rerum immerſabilis undis.*

Solon Athenienſis. LXXVII.

DICO [a] tunc beatam vitam, cùm peracta
fata ſint.
Par [b] pari jugator conjux: quicquid impar,
[c] diſſidet.
Non [d] erunt honores unquam fortuiti muneris.
Clàm coarguas propinquum, propalàm laudaveris.
Pulchrius [e] multò parari, quàm creari nobilem.
Certa ſi decreta ſors eſt, quid cavere proderit?
Sive ſint incerta cuncta, quid timere convenit?

[a] Ovid.
----Dicique beatus Ante obitum nemo ſupremaque funera debet.
[b] Idem Ovid.
Si benè vis nubere, nube pari.
Juvenalis enim,
Intolerabilius nihil eſt, quàm fœmina dives.
[c] Non benè convenit.
[d] Nunquam fortuna tantum valebit, ut verum honorem quaſi ſuum munus, cui velit, largiatur.
[e] Nobilitatem factis conſequi, quàm genere.

Chilo Lacedæmonius. LXXVIII.

NOLO, minor me timeat, deſpiciatque
major.
Vive memor mortis, uti ſis memor & ſalutis;
Triſtia [a] cuncta exuperans aut animo, aut amico.
Tu [b] benè ſi quid facias, non meminiſſe fas eſt;
Quæ benè facta accipias, perpetuò memento.
Grata ſenectus homini, quæ parilis juventæ,
Illa juventa eſt gravior, quæ ſimilis ſenectæ.

[a] Aut propriâ fortitudine, aut amici ſolatio.
[b] Cicer. de Amic.
Beneficia meminiſſe debet in quem collata ſunt, non commemorare qui contulit.

Thales Mileſius. LXXIX.

TUrpe quid auſurus, te ſine teſte time.
Vita perit, mortis gloria non moritur.
Quod facturus eris, dicere ſuſtuleris.
Crux eſt, ſi metuas, vincere quod nequeas.
Cùm verè objurgas, ſic, inimice, juvas:
Quùm falsò laudas, ſic &, amice, noces.
Nil nimiùm ſatis eſt: ne ſit & hoc nimium.

Auſonij

Auſonij Villula. LXXX.

Salve, hærediolum, majorum regna meorum,
Quod proavus, quod avus, quod pater excoluit.
Quod mihi jam ſenior, properatâ morte, reliquit,
Eheu! nolueram tam citò poſſe frui.
Juſta quidem ſeries patri ſuccedere; verùm
*Eſſe * ſimul dominos, gratior ordo piis.*

* Cum patre ſimul poſſidere prædia, piis magis in voto eſt.

Monoſticha de ærumnis Herculis. LXXXI.

*Prima * Cleoneï tolerata ærumna [a] leonis.*
Proxima Lernæam ferro, & face contudit hydram.
Mox Erymantheum vis tertia perculit aprum.
Æripedis quarto tulit aurea cornua cervi.
Stymphalidas pepulit volucres diſcrimine quinto.
Threïciam ſexto ſpoliavit Amazona balteo.
Septima in Augeis ſtabulis impenſa laboris.
Octava expulſo numeratur [b] adorea [c] tauro.
In [d] Diomedeïs victoria nona quadrigis.
Geryone extincto decimam dat Iberia palmam.
Undecimo mala Heſperidum [e] diſtricta triumpho.
Cerberus extremi ſuprema eſt meta laboris.

* De his omnibus vide Diction. Poët.
[a] Quem occidit in Nemæâ ſylvâ juxta Cleonas, & cujus pellem poſtea geſſit pro inſigniis.
[b] Gloria, ab adore frumenti genere pretioſiſſimo apud Romanos, ex quo libationes diis fiebant, *Adorea liba*. Virg.
[c] Qui Cretam initam devaſtabat.
[d] Diomedis Thraciæ regis, qui equos humanis carnibus paſcebat.
[e] Rapta, decerpta.

Auſonius Paulino. LXXXII.

Paulino Auſonius. [a] Metrum ſic ſuaſit, ut eſſes
Tu prior: & nomen prægrederere meum.
Quanquam & [b] faſtorum titulo prior, & tua Romæ
Præceſſit noſtrum ſella curulis ebur.

Honori Sancti Paulini datum eſt, ut hoc Epigramma, cæteroqui valdè mediocre, excerperetur.
[a] Neque enim conſtaret verſus, ſi more Romano ſuum nomen præpoſuiſſet, ſcripſiſſetque Auſonius Paulino.
[b] Uterque enim Conſul fuit, ſed ante Auſonium Paulinus.

Et

Et quæ jamdudum tibi palma poëtica pollet,
Lemniſco [c] *ornata eſt: quo mea palma caret.*
Longævæ tantum ſuperamus honore ſenectæ.
Quid refert? cornix non ideo ante [d] *cycnum.*
Ne quia mille annos vivit [e] *Gangeticus ales,*
Vincit centum oculos, regie pavo, tuos.
Cedimus ingenio, quantum præcedimus ævo.
Aſſurget [f] *muſæ noſtra Camœna tuæ.*
*Vive, vale: & totidem venturos * congere* [g] *Janos,*
Quot tuus, aut noſter, [h] *conſeruêre patres.*

[c] Lemniſco ornatæ palmæ honorabiliores erant, hinc Cicero, *Lemniſcata palma*, pro inſigni. Lemniſcus autem eſt tenia & vitta.

[d] Græcâ libertate penultimam corripit ſatis dure.

[e] Phœnix, ut opinor.

[f] Cedit & ſe inferiorem fatetur: vide quid diſcipulo tribuat præceptor.

* Al. *Conſere.*

[g] Annos à Jano initium ducentes. [h] Simul vixêre.

Theodoſio Auguſto Auſonius. LXXXIII.

SCribere me Auguſtus jubet, & mea carmina poſcit
Penè rogans: blando vis latet imperio.
Nil dubites auctore bono. [a] *Mortalia quærunt*
Conſilium: certus juſſa capeſſe Dei.
Non [b] *habeo ingenium: Cæſar ſed juſſit: habebo.*
Cur me poſſe negem, poſſe quod ille putat?
Invalidas vires ipſe excitat; & juvat idem,
Qui jubet. [c] *Obſequium ſufficit eſſe meum.*

[a] In rebus quæ prudentiâ humanâ adminiſtranda ſunt, conſilio locus eſt, non in iis quæ fiunt juſſu divino.

[b] Verba ſunt ſegnitiei reſponſantis.

[c] Ego partes obſequij tantùm mihi ſumo; cætera ipſe ſubminiſtrabit.

Sixtus tertius ſummus Pontifex. Inſcriptio baptiſterij. LXXXIV.

GENS ſacranda polis hic ſemine naſcitur almo,
Quam fœcundatis Spiritus edit aquis.
Virgineo fœtu genitrix Eccleſia, natos
Quos ſpirante Deo concipit, amne parit.
Cœlorum regnum ſperate hoc fonte renati:
Non recipit felix vita ſemel genitos.
*Fons hic eſt vitæ, & qui totum * depluit orbem,*
Sumens de Chriſti vulnere principium.

* Al. *diluit.*

Mergere

Mergere peccator ſacro purgande fluento,
Quem veterem accipiet, proferet unda novum.
Inſons eſſe volens iſto mundare lavacro,
Seu patrio premeris crimine, ſeu proprio.
Nulla renaſcentum eſt diſtantia, quos facit unum
Unus fons, unus Spiritus, una fides.
Nec numerus quenquam ſcelerum, nec forma ſuorum
Terreat: Hoc natus flumine, ſanctus eris.

Sic D. Paulinus in idem argumentum.

HIC reparandarum generator fons animarum,
Vivum divino lumine flumen agit.
Sanctus in hunc cœlo deſcendit Spiritus amnem,
Cœleſtique ſacras fonte maritat aquas;
Concipit unda Deum, ſanctamque liquoribus almis,
Edit ab æterno ſemine progeniem.
Mira Dei pietas! Peccator mergitur undis:
Mox idem emergit juſtificatus aquâ.
Sic homo, & occaſu felici functus, & ortu,
Terrenis moritur, perpetuis oritur.
Culpa perit, ſed vita redit; vetus interit Adam,
Et novus æternis naſcitur imperiis.

Magnus Felix Ennodius Epiſc. Ticinenſis.
Ara victoriæ everſa. LXXXV.

DIcendi palmam [a] *Victoria tollit* [b] *amico,*
Tranſit ad [c] *Ambroſium,* [d] *plus favet ira Deæ.*

Epigramma valdè mediocre; quod non rejiciendum eâ re duximus, quia rem celeberrimam in memoriam redigit. [a] Dea Victoria. [b] Symmacho ethnico qui cultum iſtius Deæ reſtaurari ab imperatore poſtulabat. [c] Qui quod volebat obtinuit, ut ara, Victoriæ ſcilicet, deſtrueretur. [d] Irata erat Dea Victoria, Ambroſio cultum ejus oppugnanti; propitia Symmacho defendenti; & tamen victor Ambroſius extitit. Ergo plus prodeſt iratam habere Victoriam, quàm propitiam.

BOETIUS.

Inconſtantia fortunæ. LXXXVI.

Erunt, qui hoc metrum, Elegiam magis quam Epigramma eſſe cauſentur: ſed nos Epigrammatis nomine latè uti maluimus, quàm nimiâ diligentiâ hos verſus elegantiſſimos excludere. Certè clauſula ejuſmodi eſt quæ etiam aptè Epigramma concludat. Hos autem verſus ut totum de conſolatione Philoſophiæ opus aureolum, ſcripſit Boëthius in carcerem à Theodorico Rege Ariano, ob fidem catholicam conjectus, ubi & poſtea cæſus eſt.

Carmina qui quondam [a] *ſtudio florentè peregi,*
Flebilis, heu! mæſtos cogor inire modos.
Ecce mihi [b] *laceræ dictant ſcribenda Camœnæ,*
Et [c] *veris elegi fletibus ora rigant.*
Has [d] *ſaltem nullus potuit pervincere terror,*
Ne noſtrum comites proſequerentur iter.
Gloria [e] *felicis quondam, viridiſque juventæ,*
Solatur mæſti nunc mea fata ſenis.
Venit enim properata malis inopina ſenectus,
Et dolor ætatem juſſit ineſſe [f] *ſuam.*
Intempeſtivi [g] *funduntur vertice cani,*
Et tremit effœto corpore [h] *laxa cutis.*
Mors hominum felix, quæ nec ſe [i] *dulcibus annis*
Inſerit, & mæſtis ſæpè vocata venit.
Eheu! quam ſurdâ miſeros [k] *avertitur aure,*
Et flentes oculos claudere ſæva negat?
Dum levibus maleſida bonis fortuna faveret,
Penè caput triſtis merſerat hora meum;
Nunc [l] *quia fallacem mutavit nubila vultum*
Protrahit ingratas impia vita moras.
Quid me felicem toties jactâſtis amici?
Qui cecidit, ſtabili non erat ille gradu.

[a] Dum florente fortunâ, muſarum ſtudia paritèr florerent.
[b] Sciſſis præ luctu veſtibus & capillo.
[c] Triſtia & luctuoſa propria elegorum materia. Hinc Ovid. in eleg. de morte Tibulli;

Flebilis heu mæſtos Elegëia ſolve capillos!
Heu nimis ex vero jam tibi nomen habes.

Pòſt tamen variæ item materiæ elegis tractatæ ἔλεγος Græc. luctus. [d] *Pernoctant enim nobiſcum, peregrinantur, ruſticantur,* inquit Cicero. [e] Muſæ quæ florenti ætati ornamento fuerant, nunc afflictæ ſenectuti ſolatia ſunt. [f] Senectutem addictam doloribus ætatem; hinc Terentius, *Senectus ipſa eſt morbus.* [g] Præcoces & immaturi, quia nondum ætate ſenex ſum. [h] Laxa, id eſt, rugoſa, macilenta. [i] Juventâ florenti. [k] Averſatur, ſe avertit, *novè* dictum. [l] Quaſi diceret, juvenem penè mors oppreſſit, nunc *à miſero ſene refugit.*

Qui nil cupit, nil metuit. LXXXVII.

QUiſquis [a] *compoſito ſerenus ævo,*
Fatum ſub pedibus dedit ſuperbum,
Fortunamque tuens utramque [b] *rectus,*
Invictum potuit tenere vultum;
Non illum rabies, minæque ponti
Verſum [c] *funditùs excitantis æſtum,*
Nec ruptis quoties vagus caminis
Torquet fumificos [d] *Veſevus ignes,*
Aut celſas ſoliti ferire turres
Ardentis via fulminis [e] *movebit.*
Quid tantùm miſeri feros tyrannos
Mirantur ſine viribus furentes?
Nec ſperes aliquid, nec extimeſcas,
Exarmaveris impotentis iram:
At quiſquis trepidus pavet, vel optat,
Quòd non ſit ſtabilis, ſuique juris,
Abjecit clypeum, [e] *locoque motus*
Nectit, quâ valeat trahi, catenam.

[a] In vitâ undique ordinatâ, ut loquitur Junior Plinius, vel fortè placidâ, componere enim eſt ſedare. *Non noſtrum inter nos tantas componere lites.* Virg. [b] Non averſo vultu, ſed oculis immotis & irretortis. [c] Eodem quo Virgilius ſenſu, & *imis ſtagna refuſa vadis*, mari ſuſque deque everſo. [d] Mons in Italiâ non longè à Neapoli, de cujus triſti incendio vide inſignem Plinij junioris Epiſtolam, ubi Plinij avunculi caſum narrat, qui cùm curioſiùs inviſeret recentem Veſevi conflagrationem, vapore ſulphureo & cinere ſuffocatus eſt. [e] Metaphora à militibus qui gradu dimoventur; de conſtantiâ mentis dejectus eſt.

Mundus archetypus. LXXXVIII.

O Qui perpetuâ mundum ratione gubernas,
Terrarum cœlique ſator, [a] *qui tempus ab ævo*
Ire jubes, ſtabiliſque manens [b] *das cuncta moveri;*
Quem non [c] *externæ pepulerunt fingere cauſæ*
Materiæ fluitantis opus; verum [d] *inſita ſummi*
Forma boni, [e] *livore carens: tu cuncta ſuperno*

[a] Ab initio temporum. [b] Immotus omnia moves. [c] Deus nullam habet cauſam extra ſeipſum; univerſa enim propter ſemetipſum operatus eſt Dominus. [d] Idea τοῦ ἀγαθοῦ quam in ipsâ mente divinâ Plato conſtituebat, quamvis aliam præceptori mentem Ariſtoteles affinxerit. [e] Quæ nulli ſe invidet, & ideò ſe in opera ſua effundit.

Ducis

Ducis ab [f] *exemplo, pulchrum pulcherrimus ipſe*
Mundum mente gerens, ſimilique [g] *in imagine formans:*
Tu [h] *numeris elementa* [i] *ligas, ut frigora flammis,*
Arida conveniant liquidis, ne purior ignis
Evolet, aut [k] *merſas deducant pondera terras.*
Da pater auguſtam menti conſcendere [l] *ſedem,*
In te [m] *conſpicuos animi defigere viſus.*
Disjice terrenæ [n] *nebulas & pondera molis,*
Atque tuo ſplendore [o] *mica: tu namque ſerenum,*
Tu requies tranquilla piis: te cernere finis,
Principium: vector, [p] *dux, ſemita, terminus idem.*

[f] Immutabilibus rerum mutabilium rationibus, quæ in mente divinâ æternum vivunt. [g] Ad Archetypi illius mundi imaginem, mundum externum fingens, niſi fortè de ipſo Dei filio meliùs intelligatur, qui eſt figura ſubſtantiæ ejus, ità ut ſimilitudo non excludat τὸ ὁμοούσιον. [h] Certâ temperatione, modo & menſurâ. [i] Ne imbecilliora à valentioribus deſtruantur. [k] Ne terra pondere ſuo infra locum ſuum deprimatur. [l] Scientiæ tuæ lumen inacceſſum. [m] Perſpicaces, lucidos. [n] Offuſam menti à corpore caliginem. [o] In mentibus ſcilicet noſtris. [p] Illuſtrantur hi verſus eximio Sancti Proſperi loco in Carmine de innatâ gratiâ;

Hæc (gratia) *ut cujuſquam ſtudio affectuque petatur,*
Ipſa agit, & cunctis lux eſt venientibus ad ſe:
Ergò ad iter per iter ferimur; ſine lumine lumen
Nemo videt: vitam ſine vitâ acquirere mors eſt.

EPI-

EPIGRAMMATUM DELECTUS.

Liber Septimus.

E Recentioribus Poetis.

JACOBUS SANNAZARIUS.

De Poggio Florentino hiſtorico amantiore patriæ, & mendaciore. I.

DUM patriam laudat, damnat dum Poggius hoſtem;
Nec [a] *malus eſt civis,* [b] *nec bonus hiſtoricus.*

Jacobus Sannazarius qui ſibi Actij Sinceri nomen adoptavit, Neapoli equeſtri familiâ natus, vario Poëſeos genere floruit, Hetruſcæ ſcilicet & Latinæ, epicis, ſatyricis & aliuſmodi carminibus. Vixit annos 72. cujus tumulum Bembus ornavit hoc diſticho:

Da ſacro cineri flores; hoc ille Maroni
Sincerus muſâ proximus ut tumulo.

Poggius autem, de quo hoc Epigramma, Theologiæ Doctor, & Hiſtoricus, Laurentij Vallæ acerbiſſimus inimicus, interfuit Concilio Conſtantienſi, Quintilianum & Aſconium orbi reddidit. Claruit anno 1420. Romæ ſepultus.
[a] Quia patriæ amans vel plus ſatis. [b] Quia mendax, & ideò in primam illam hiſtoriæ legem peccat, ut *nequid falſi audeat, nequid veri non audeat.*

* De mirabili urbe Venetiis. II.

* Nobiliſſimum Epigramma, & carè à Venetis emptum, qui pro ſingulis verſibus magnum aureorum numerum Sannazario dederunt: non tamen undique perfectum; eſt enim è genere fabuloſorum, de quo diximus in præfatione.

VIderat Hadriacis Venetam Neptunus in undis
Stare [a] *urbem, & toti ponere jura mari:*

[a] Immotam manere; magna vis in hoc verbo.

Nunc

Nunc mihi [b] *Tarpeias quantumvis,* [c] *Jupiter, arces*
Objice, & illa tui [d] *mœnia Martis, ait.*
Si pelago Tibrim præfers, urbem aſpice utramque;
Illam [e] *homines dices,* [f] *hanc* [g] *poſuiſſe Deos.*

[b] Romanas, Capitolinas; à rupe Tarpeiâ, cui nomen inditum à Tarpeiâ Virgine à Sabinis obrutâ clypeorum congeſtu: vide Plut. in Rom. [c] Jovi ſacrum Capitolium fuit. [d] A Romulo Martis filio extructa. [e] Romam. [f] Venetias. [g] Fundâſſe. Uno verſu Virgilius hoc verbo in utroque ſenſu utitur;

—moreſque viris & mœnia ponet.

Quemadmodum hic noſter jura ponere, ſuprà dixit, hic urbem poſuiſſe.

De Cæſare Borgiâ. III.

AUT nihil, aut Cæſar vult dici Borgia: quidni?
Cùm ſimùl, & Cæſar poſſit, & eſſe nihil?

[a] Quidni alterutrum velit, cùm utrumque aſſequi poſſit, ut Cæſar ſit nomine, & re nihil? utrumque revera aſſecutus eſt: nam poſt mortuum patrem omni ditione ſpoliatus, atque in carcerem conjectus ab Hiſpanis, cùm hinc ægrè evaſiſſet, non ità multò poſt in Navarra militans miſerè interiit. Is eſt Alexandri VI. Supremi Pontificis filius, vir projectæ, & omnibus notæ, audaciæ, crudelitatis, & perfidiæ.

De patriâ Homeri. IV.

SMyrna, Rhodos, Colophon, Salamis, Chios, Argos, Athenæ,
Cedite [a] *jam: Cœlum patria Mæonidæ eſt.*

Non poterant pueri breviùs hoc diſcere, quam illo diſticho, quod ea tantùm gratia excerptum eſt. [a] Ne diſceptetis ampliùs de patria Homeri.

POETÆ ITALI.

ANDREAS NAUGERIUS.

De Pythagoræ ſimulachro. V.

QUem totiès vixiſſe, animâ redeunte, renatum
Mutato, fama eſt, corpore [a] *Pythagoram;*

Naugerius patricius Venetus, erat orator, hiſtoricus, Poëta. Ciceronis æmulus & Catulli. Martiali ſic infenſus, ut quotannis ſtato die Muſis dicato (vide hominis ineptiam) ejus libros cremaret. [a] Aſtruebat enim metempſychoſin, & ſe in bello Trojano Panthoidem Euphorbum fuiſſe fingebat. Vide Ovid. 15 Metamorph.

Cerne

Cerne iterùm ut docti [b] *cœlo generatus Aſylæ*
Vivat: ut antiquum ſervet in ore decus.
Dignum [c] *aliquid certè volvit; ſic fronte ſeverâ eſt,*
Sic [d] *in ſe magno pectore totus abit.*
Poſſet [e] *& ille altos animi depromere ſenſus:*
Sed veteri obſtrictus [f] *relligione ſilet.*

[b] Sculptus inſtrumento Aſylæ ſculptoris; hic ergo cœlum accipe pro eo quod vernaculè dicimus, *a graving Tool, a Chiſſel*.
[c] Magnum aliquid in mente agitat.
[d] Cogitabundus videtur; ut & Græci loquuntur σύννυς. Perſ. de Philoſ. *Obſtipo capite, & figentes lumine terram.*
[e] Quod ſilet, propoſito & religione fieri diviſim videtur, non neceſſitate. Sic enim ſcitè ſculptus eſt, ut loqui poſſe videatur, ſi voluerit.
[f] Nota Pythagorici ſilentij in quinquennium indicti religioſa obſervatio; hac Pythagoras ſervat in ſtatuâ. Falſum acumen.

ANTONIUS TEBALDEUS.

Victo parcere, quàm vincere glorioſius. VI.

Gloria vincendi juncta eſt cum milite, Cæſar;
Cæſar, parcendi gloria ſola tua eſt.

[a] Sumpta eſt ſententia ex Cic. Orat. pro Marcello; *Nihil ſibi ex iſtâ laude centurio, nihil præfectus, nihil cohors, nihil turma decerpit.* Vide totum locum præclariſſimum. Floruit Tebaldæus Carolo V. Imperatore.

THOMAS PORCATIUS.

In Chriſtum crucifixum. VII.

PRO ſervis dominus moritur, pro ſontibus inſons,
Pro ægroto medicus, pro grege paſtor obit.
Pro populo rex mactatur, pro milite ductor,
Proque opere ipſe opifex, proque homine ipſe Deus.
Quid ſervus, ſons, ægrotus, quid grex, populuſque,
Quid miles, quid opus, quidve homo ſolvat? Amet.

Epigramma verſibus durius, & generis non admodùm elegantis, cùm ille vocum ad unum aliquid relatarum congeſtus abhorreat â naturâ, ſed tamen in hoc genere laudandum.

JANUS VITALIS.

Antiquæ Romæ ruinæ illuſtres. VIII.

QUid Romam in mediâ quæris novus advena Româ,
Et Romæ in Româ nil reperis mediâ?
Aſpice murorum moles præruptaque ſaxa,
Obrutaque horrenti vaſta theatra ſitu:
Hæc ſunt Roma. Viden' [a] *velut ipſa cadavera tantæ*
Urbis adhuc ſpirant imperioſa minas?
Vicit ut hæc mundum, niſa eſt ſe [b] *vincere: vicit,*
A ſe non victum ne quid in orbe foret.
Nunc victâ in Româ, victrix Roma illa ſepulta eſt,
Atque eadem victrix victaque Roma fuit.
Albula [c] *Romani reſtat nunc nominis index,*
Qui quoque nunc rapidis fertur [d] *in æquor aquis.*
Diſce hinc quid poſſit fortuna; immota labaſcunt,
Et [e] *quæ perpetuò ſunt agitata, manent.*

De hoc Epigrammate vide præfationem.

[a] Audax metaphora: ſed quâ uſus, ut diximus, Sulpitius, in Epiſt. ad Ciceron. *Cum uno,* inquit, *loco tot oppidorum cadavera projecta jaceant.*

[b] Orbe devicto in ſe arma verterunt Romani, quod furoris proprium. In eandem ſententiam Seneca in Hercule furente; *Quæris Alcidæ parem? Nemo eſt niſi ipſe; bella jam ſecum gerat.* Horat. Luc. initio lib. i. *Populumque potentem in ſua victrici converſum viſcera dextrâ:* & idem elegantèr & gravitèr; *quid in arma furentem impulerit populum, qui pacem excuſſerit orbi. Invida fatorum ſeries, ſummiſque negatum ſtare diù! nimioque graves ſub pondere lapſus.*

[c] Tibris olim ſic dictus.

[d] Mare Inferum.

[e] Flumina quæ in motu ac fluxu perpetuo.

ANGELUS COLOTIUS.

Epitaphium Laſcharis. IX.

DIlectus muſis, & [a] *rebus natus agendis,*
Quem [b] *gravida imperiis protulit alta domus:*
Tot [c] *freta dum curris, totque invia regna pererras,*
Auſoniâ tandem, Laſcharis, urbe jaces.
Sed [d] *ſitus in patriâ es, Graio licèt orbe remotus:*
Nulla eſt virtuti terra aliena tuæ.

[a] Carolo enim & Ludovico Galliæ regibus operam in legationibus navavit.

[b] Erat ille è familiâ Palæologorum, quæ Conſtantinopolitanum Imperium diù tenuit.

[c] Totum enim orientem luſtrârat juſſu Laurentij Medicei, ad conficiendam illam inſignem bibliothecam Florentinam.

[d] Romæ quidem & longè à patriâ; ſed ut ait Ovid. *Omne ſolum forti patria eſt.*

POMPONIUS GAURICUS.

De ſtatuâ Medeæ. X.

QUod natos peritura ferox Medea [a] *moratur,*
Præſtitit hoc magni dextera Timomachi.
Tardat amor facinus, ſtrictum dolor incitat enſem,
Vult, non vult natos perdere & ipſa ſuos.

P. Gauricus Italus Poëta, ſcriptor indiligens, ſed curioſus etiam in metallicis, in ſano captus amore nuſquam comparuit, in mare procul dubio projectus, aut aliâ ratione è medio ſublatus.

[a] In tabellâ videlicet in quâ ſculptor æſtum illum & dubitationem Medeæ de filiis interficiendis expreſſerat.

HERCULES STROZA.

De Callirrhoe quæ viva ſepulta eſt. XI.

BIS vixit ſemel orta, bis hoc compôſta ſepulchro eſt,
Poſt ſua Callirrhoe funera, facta parens.
Fœta erat: exanimis tumulatur: at excita partu
Poſcit opem: eruitur: mox parit, atque perit.

Mirabilis eventus breviter eleganter expreſſus.

Epitaphium pro Joanne Pico Mirandulâ. XII.

JOannes jacet hic Mirandula, cætera nôrunt
Et Tagus, & Ganges, forſan & Antipodes.

Picus Mirandulanus nobili & principali familiâ, ſed nobiliori ingenio, & cui nihil defuerit niſi maturitas, & meliorum ſtudiorum delectus: magnam enim ætatis partem in Philoſophiæ cabalæ, ſcholaſticæ etiam Theologiæ, arcanis perſcrutandis conſumpſit. O ſi ille hoc totum in ſcripturis & patribus impendiſſet! Mira tamen in illo indoles, imò eloquentia, & ubertas, quam ſatis indicat epiſtola extempore conſcripta ad Hermolaum; inter epiſtolas virûm illuſtrium. Obiit Florentiæ anno ætatis 33 eo ipſo die quo Florentiam ingreſſus eſt Carolus octavus in nobili illâ expeditione Italicâ.

Epitaphium boni & periti procuratoris. XIII.

PRocuratori fido imprimis, & bono,
Quibus [a] *parentes lachrymis, non te fugit,*
Viator,

[a] Supremos honores habeas.

Viator, uſquam ſi lites nôſti & forum;
Sin minimè nôſti, noſſe tu nuſquam velis.

THOMAS MUSCONIUS.

In Victoriam Columnam, uxorem Davali Marchionis Piſcarij. XIV.

NON vivam ſine te, mî Brute, exterrita dixit
Porcia, & ardentes ſorbuit ore faces.
Te, Davale, extincto dixit Victoria, vivam
Perpetuò mœſtos ſic dolitura dies.
Utraque Romana eſt; ſed in hoc Victoria victrix,
Perpetuò hæc luctus ſuſtinet, illa ſemèl.

Victoria illa uxor Davali à multis ſcriptoribus celebrata eſt, ob ſingularem virtutem & eruditionem quæ tanta in eâ fuit, ut res geſtas mariti Hetruſcis verſibus proſecuta ſit, quos aiunt ſoli demùm Petrarchæ concedere. Davali res præclarè geſtas multis libris pertexuit Jovius, quem cònſule. Occidit autem Ticini in eâ pugnâ in quâ captus eſt Franciſcus primus. Hujus ſcriptoris Epigrammata gravitatem & ornatum non habent, ſed acumine & indole non carent, meritoque inter mediocria recenſentur.

JOANNES AUDOENUS.

Ad Medicos & Juriſconſultos. XV.

ULceribus, Galene, vales tantummodò noſtris:
Stultitiâ noſtrâ, Juſtiniane, ſapis.

Ad quendam pauperem medicum. XVI.

PHarmaca das ægroto, aurum tibi porrigit æger;
Tu morbum curas illius, ille tuum.

In ædificatores ſepulchrorum. XVII.

NE pereat tua fama, ſtruis tibi, Paule, ſepulchrum;
Tanquam non poſſint ipſa ſepulchra mori.

Mentiris.

Mentiris. XVIII.

MEntiris! cave militibus ne dixeris unquam:
Majus eo nullum dedecus eſſe putant:
Mentiris, tantum qui dedecus eſſe putatis,
Mentiri quarè creditis eſſe decus!

Vir bonus. XIX.

SI quicquid rarum carum eſt, pretiumque meretur,
Crede mihi, res eſt vir pretioſa bonus.

Ad Principem. XX.

SI non audires, ô princeps, falſa loquentem,
Auderet falſum dicere nemo tibi.

In Battum. XXI.

BAtte tacenda ultrò loqueris, veniamque precaris;
Viſne tibi veniâ nil opus eſſe? tace.

Battus quemvis loquacem notat, quia Battus in lapidem verſus ob loquacitatem. Vide Metamorph.

Nec temere, nec timidè. XXII.

OMnia deſpera prudentèr, & omnia ſpera
Fortitèr: ut caveas omnia, nil metuas.

In doctum inſipientem. XXIII.

PLurima deguſtat ſtomachus, nil concoquit æger:
Sic tu ſcis, fateor, multa; nihilque ſapis.

Bombyx. XXIV.

ARte meâ pereo, tumulum mihi fabricor ipſe,
Fila mei fati duco, necemque neo.

Speculum.

Speculum. XXV.

FIngere non Phidias, nec Apelles pingere motum
Novit: tu Phidiâ plus & Apelle facis.

Via lata & anguſta. XXVI.

IN latum te anguſta locum niſi ſemita ducat,
Ducet in anguſtum te via lata locum.

Mortificatio. XXVII.

‡ MOrtuus ut vivas, vivus moriaris oportet:
Aſſueſce ergo priùs, quàm moriare, mori.

Philautia. XXVIII.

CRimina qui cernunt aliorum, nec ſua cernunt:
Hi ſapiunt aliis, deſipiuntque ſibi.

De variis in Angliâ fidei architectis. XXIX.

SOrtitur ſibi quiſque fidem, ſibi quiſque magiſtrum:
Nunquam plus fidei perfidiæque fuit.

Prudens ſimplicitas. XXX.

‡ UT nulli nocuiſſe velis, imitare columbam:
Serpentem, ut poſſit nemo nocere tibi.

Credulitas. XXXI.

‡ QUI cuivis quidvis credit, malè creditur illi:
Quo mihi plus credis: hoc tibi credo minùs.

Poëta

Poëta mittit ſeipſum. XXXII.

QUID mittam? Mihi me præter nil ſuppetit: ergo
Me tibi do; magnum me tibi munus habe.

Reſponſio ad ſuperius. XXXIII.

QUOD mihi miſiſti nihil eſt; nihil ergo remitto:
Te mihi donâſti, [a] te tibi reddo: vale. ‡

[a] Acutum, at malignius Epigramma.

In Ponticum ſexagenarium. XXXIV.

QUI, dum vixiſti, nulli benefeceris unquam,
Incipies fieri, Pontice, quando pius?
Omnia pauperibus, dicis, poſt fata relinquam:
Qui poſt fata ſapit, Pontice, ſerò ſapit.

In Philautum. XXXV.

SE ſolum Labienus amat, miratur, adorat:
Non modò ſe ſolum, ſe quoque ſolus amat. ‡

Deus. XXXVI.

OMnia cùm videat, nulli Deus ipſe videtur.
Solus ubique patet, ſolus ubique latet. ‡

Sententia ex Auguſtino ſumpta: Deus ubique ſecretus & ubique notus eſt, quem nulli licet, ut eſt, cognoſcere, quem nulli permittetur ignorare.

Contemptus mundi. XXXVII.

FElicem vitam vis vivere? ſpernito vitam:
Vivit enim miſerè, cui ſua vita placet. ‡

Cui nemo placet, nulli placet. XXXVIII.

LAudas, Gaure, nihil; reprehendis cuncta; videto
Ne placeas nulli, dum tibi nemo placet.

Cibis pauperes, divites egent fame. XXXIX.

GAllinas pingues, perdices, & phaſianos,
Divitibus mittis, pauperibuſque nihil.
Mittere perſonæ vis convenientia cuique?
Mitte cibos miſeris, divitibuſque famem.

In hoc Epigrammate illud incommodum, quòd in redditione numeret ea, quorum antè non meminerat: nihil enim pauperibus miſſum dixerat: undè alternantem ſententiam claudere debuerat hoc modo, *divitibuſque nihil.* Sed quia hoc frigidum, maluit dicere famem, cujus antè mentio nulla,

THEODORUS BEZA.

Epitaphium Franciſci Valeſij Galliarum Delphini. XL.

HUNC etiam [a] *juvenem extinctum, rogo, cerne, viator:*
Hei mihi, cur vivum dicere fata vetant!
Hic eſt, quo niti regnum debebat avitum,
Spes patriæ nuper, ſpes quoque prima patris.
Pro quibus intrepidus fortem dum fertur in hoſtem,
Ipſe illum Mavors vidit, & obſtupuit.
Aggreſſuſque dolo, & crudelis fraude veneni
Suſtulit; heu magnis fraus benè nota viris!
Macte tamen Princeps: nam te mors ipſa fatetur,
Non aliter vinci quàm potuiſſe dolo;
Nempe erat hoc reliquum, [b] *Pellæi ut Principis acta*
Æquares, ſimili te quoque fraude mori.

[a] Erat hic filiorum Franciſci I. Galliæ Regis natu maximus, florente juventâ veneno interceptus; cujus criminis ſuſpicione aſperſus eſt Carol. V. ex indicio venefici; meritone an ſecus, diviſim alij judicent.

[b] Alexandri è Pellâ Macedoniæ oppido oriundi veneno item ſublati cùm Babylonem eſſet ingreſſus.

Epita-

Epitaphium Guilielmi Langæi Inſubriæ Proregis. XLI.

LAngæus ille magnus hîc jacet, lector,
Unus Minervam colere doctus & Martem,
Quo nemo melior pace vixit, aut bello.
Vitæ genus habes, mortis en genus diſce:
Ætate conſumptâ laboribus multis;
Suis ſuorumque omnium ferè exhauſtis
Bonis in uſum Galliæ ſuæ; tandem,
Quum [a] *plus Milone aut Curione deberet,*
Interiit. Ergo pauper occidit, dices:
Imò locuples, cui patria debuit tantum.

Similia de hoc Langæo omnes hiſtorici, de quo hæc Caroli V. imperatoris vox memoriæ prodita; *plura illum Regi ſuo verbis, quàm cæteros duces armis, conficere:* Ea erat in ejus verbis auctoritas & pondus.

[a] Ciceronis amicis multo ære alieno oppreſſis.

Franciſci Borbonij, Ducis Anguienenſis Epitaphium. XLII.

QUUM [a] *nuper gladios & fortem evaſeris hoſtem* [b],
Hic, Franciſce, jaces, nec tamen enſe jaces.
Sed nec in hoſtili potuiſti occumbere campo,
Nec fortis forti victus ab hoſte cadis.
Sedibus at patriis, belli ſimulacra cientem
Miſſa infelici ſuſtulit arca manu.
Arca olim, ut credo, Stygiâ compacta cupreſſu,
Arca eheu quantâ [c] *nobilitata nece?*
Arca, in quâ [d] *Parcam Mavors abſconderat ipſe,*
Audiit ut factis [e] *æmula facta ſuis.*
Sic igitur, miſerande, cadis, nec cernere longum
Illa tuâ licuit parta tropæa manu!
At ſi nobiſcum vis, O fortuna, jocari;
Cur iſtis mors eſt ſeria mixta jocis?

[a] En triſtis illius eventus brevem hiſtoriam. Cùm ludibundi juvenes globis ex nive compactis, domum hinc oppugnarent, indè defenderent, deficiente nive unus ex obſeſſis arcam temerè dejecit, quæ ſubjecti forte fortuna Borbonij caput fregit; ſic ille graves improvidi luſûs pœnas perſolvit.

[b] Inſignem ille apud Ceriſolas victoriam de Hiſpanis retulerat.

[c] Celebrata; ſed in malam partem accipe.

[d] Mortem; durè, fabuloſè.

[e] Suis æqualia.

BUCHANANUS.

Amator ſui ſine rivali. XLIV.

Buchananus Scotus, Poëta elegantiſſimus, variis caſibus jactatus, inopem ferè & erraticam vitam duxit in Scotiâ, in Angliâ, in Galliâ, in Luſitaniâ. Hujus Epigrammatis vulgare argumentum, vulgare acumen, commodè tamen tractatum.

[a] NEſcio an inſpexti Narciſſi, Poſthume, fontem,
Hoc ſcio, deliras, Poſthume, amore tui.
Ille tamen meritò: [b] nam quod malè ſanus amabat,
Antè quidem id multis cauſa [c] furoris erat.
At tua non paulò eſt major veſania, qui te,
Sed [d] ſine rivali, Poſthume, ſolus ames.

[a] Neſcio an inſpexeris. [b] Nam Narciſſus meritò ſe amabat, cùm tam multi ipſius amore arderent. [c] Inſaniæ, vel ſimpliciter amoris; quo ſenſu ſæpè *furor* uſurpatur apud Poëtas, ut apud Virg. in Eclog. *Seu quicumque furor.* [d] Cic. de Hirtio; *Quam ſeipſe amans ſine rivali!*

Ad amicum difficilem. XLV.

In hoc Epigrammate cæteroquin eleganti nimiam viri eruditi loquacitatem quidam notavêre.

ODiſti Selium: teneris mihi ſemper ab annis
Carus, & illæsâ perſtitit ille fide.
Hîc mihi tu [a] Pyladen, & [b] inanem mentis Oreſtem,
Et [c] Samiæ jactas pectora fida ſcholæ:
Meque vocas ficti [d] fucatum nomen amici,
Quòd [e] nec amemus idem, nec fugiamus idem.
Ergo tibi jus eſt noſtros odiſſe ſodales,
Nec mihi fas, hoſtem, fiet, amare tuum?
Scilicet haud æqua jamdudùm lege coimus,
Nec [f] ferimus parili conditione jugum:
Cùm [g] per me tibi ſint vel iniqui fræna doloris
Libera, tu noſter [h] vis famuletur amor.
Nil igitur, dices, veteri tribuetur amico?
Do: ſed amicitiæ jure repoſco vicem.
Odero, ſi jubeas, Selium tibi ſcilicet hoſtem,
Si, mihi, tu Selium, quòd ſit amicus, ames.

[a] Pylades & Oreſtes nobile par amicorum. [b] Furioſum, & emotæ mentis, ob interfectam matrem furiis agitatum. [c] Damonem & Pythiam Pythagoreos, quorum alter vadem ſe mortis pro altero præſtitit Dionyſio tyranno, alter autem die dictâ ſe ſiſtens amicum liberavit, imò & ſeipſum; miratus enim illorum amorem Dionyſius, offenſione depoſitâ, rogavit, ut tertium ſe in amicitiam adſcriberent. Vide Cicer. 3. de Officiis. Pythagoras autem ex Samo oriundus, unde Samia ſchola pro ejus ſectâ. [d] Vocas me fucatum amicum. [e] Quam unam certiſſimam eſſe amoris notam docet Ariſtoteles in Rhetoricis; undè hoc effatum; *Eadem velle & eadem nolle ea demum vera amicitia eſt.* [f] Iniquis conditionibus noſtra amicitia conſtituta eſt. [g] Cùm *per me tibi liceat* amicis meis vel iniquè ſuccenſere. [h] Vis ſerviat iracundiæ *tuæ, & illius arbitrio* adjiciatur.

In Zoilum. XLVI.

FRuſtrà ego te laudo, fruſtrà me, Zoile, lædis:
Nemo mihi credit, Zoile, nemo tibi.

Præpoſtera pietas. XLVII.

CUM patre nil vivo tibi conveniebat, iniquis
Litibus [a] *extinxti, diſſidiiſque ſenem.*
Defunctum nunc thure colis, tumulumque coronas
Floribus, & [b] *magnâ mole ſepulchra locas.*
Quamlibet his tumeas, pietas præpoſtera certè eſt,
In patre nil præter [c] *funus amare patris.*

[a] Extinxiſti.
[b] Magnâ mole ſepulchra locas facienda; & ſecanda marmora locas ſub ipſum funus, *Hor.*
[c] Ovid. *Filius ante diem patrios inquirit in annos.*

In Budæum. XLVIII.

GAllia quòd Græca eſt, quòd Græcia barbara non eſt,
Utraque Budæo debet utrumque ſuo.

Gulielmus Budæus vir de literis optimè meritus incredibili labore, ſtylo durior & horridior; ideoque Eraſmo poſthabitus à Franciſco I. Et certè viro tanto ars & diſpoſitio nonnihil defuit, ut teſtatur docta commentariorum ejus in linguam Græcam, ſed rudis & indigeſta moles.

Henrico Borbonio. XLIX.

BOrboniæ ſpes illa domûs patriæque patriſque,
Nunc patris & patriæ, Borbonidumque dolor,
Hic ſitus Henricus: violas aſperge viator;
Neu, bona quæ fuerit vita, reare brevem.
Sat vixit, benè qui vixit; ſpatium brevis ævi
Ignavi numerent [a] *tempore, laude boni.*

Epitaphium jure laudandum brevitate, gravitate, ornatu. Sententiâ quidem vulgari concluſum, ſed non vulgari nitore expreſsâ. Is eſt, ut arbitror, Henricus Borbonius Marchio de Beaupreau, qui annos natus quatuordecim, equo inter currendum excuſſus, ſuccedentis alterius equi pedibus obtritus eſt. Cum hoc extinctus eſt regiæ ſtirpis ramus. Vide Sammarthanum in ejus elogio. [a] Senec. *Actu illa metiemur, non tempore. Nam licèt ætas imperfecta ſit, vita perfecta eſt. Non ut diù vivamus curandum eſt, ſed ut ſatis.*

Carolo Coſſæo Brixiaci Comiti. L.

CArolus hic ſitus eſt medicâ Coſſæus in urnâ,
Pyramidum dignus cui tegat oſſa labor.
Patria Brixiacum, genus alto è ſanguine Coſſi,
Nec proavûm inferior nobilitate [a] *torus.*
Ingenium felix, facies gratiſſima, vicit
Nemo [b] *manu juvenem conſilioque ſenem.*
Quæcumque armiferis inimica eſt natio Francis,
Auxit eum titulis Marte coacta novis.
Cum Batavo Germanus, Iber, Ligur, Inſuber, Anglus,
Laudavêre fidem, ſeu tremuêre manum.
Quod mortale fuit, rapuit mors: fama vireſcit,
Dum domus Hectoridum regia ſceptra geret.

Coſſæus ille ſub Franciſco primo, & Henrico ſecundo multis bellicis facinoribus inclaruit, à Cambrenſi pacificatione regem Henricum quoad potuit, dehortari conatus eſt. Et dum vixit, militaris virtutis effigies fuit.

[a] Uxor tori particeps.

[b] Haſta juvenum, conſilium ſenum. Clauſula nimis vulgaris, nonnihil hoc Epitaphium dedecorat: de clauſulis autem vulgaribus vide præfationem.

Chryſalus. LI.

DIves [a] *opum, pauperque animi plus poſſidet auri*
Chryſalus [b], *in* [c] *fulvâ quàm vehit* [d] *Hermus aquâ.*
Poſſidet [e] *incluſum ſic cæci carceris umbris,*
Nec procul infernis, ut reor, à tenebris.
Et [f] *decies unâ, vel ſæpius, inſpicit horâ,*
Et numerans miſeras uſque fatigat opes.
Nec ſatis hoc, centum ferratis limina portis
Addita, centenis ferrea clauſtra feris.
Cuſtodeſque canes, atque horridus ære ſatelles
Excubat ad clauſas pervigilatque fores.
Non miſer uxori, non audet credere natis:
Frigida [g], *non pictis, quos habet ara, deis.*
Formidat, ſi vermis humo, mus exeat antro,
Si luteum [h] *Progne ſub trabe figat opus.*

Epigramma elegantiſſimis verſibus contextum, ſed nimiis hyperbolis vitiatum, ideoque tantùm ad exemplum appoſitum generis hujus nec probandi, nec imitandi.

[a] Horat. *Magnas inter opes inops.*

[b] Auri amore captum, avarum intellige.

[c] Propter arenas aureas.

[d] Minoris Aſiæ fluvius juxta Dorilaum, qui Pactolo auctus Smyrnam alluit, & aureas arenas devolvere dicitur. [e] Aurum. Sed quomodò non procul ab inferno, ſi ſol radios immittere in latebras illas poterat? ut infra dicit. [f] Feſtive hoc Euclione expreſſit Comicus, qui videndus. [g] Quia rarò adolet thura, ne ſumptum faciat. [h] *Hirundo.*

Si

Si trabibus laxum ſuſpendit aranea caſſem,
Eſſe putat nummis retia tenſa ſuis.
Si ſol [i] *ſemotas penetret, vel luna feneſtras,*
Et tenuem fudit lux inopina diem;
Oblinit extemplo rimas, ne ſcilicet auro
Inficiat [k] *radios* [l] *ille vel illa ſuos.*
Nec minùs obſcuras formidat luce tenebras,
Et latebras, promptas ad ſcelus omne duces:
Ipſe ſuam veluti furem luctatur in umbram,
Gypſatas [m] *metuunt* [n] *credula corda manus:*
Huc labor, huc miſeri ſpectat veſania voti,
Et trepidi ſemper corde [o] *micante metus:*
Poſt inopis curas, & inania tædia vitæ,
Dives ut ad Stygias iſſe feratur aquas.
Atque opibus mortem ceu placaturus [p] *avaram,*
Semper inops vivit, ne moriatur inops.

[i] Nam in domûs penetralibus opes abdidit.
[k] Tingat, aliquid abradat ex auro.
[l] Sol aut Luna.
[m] Apparentem credo in gypſato pariete umbram; vel manus quomodocumque ex gypſo, aut in gypſo ſculptas; obſcuriùs dictum quàm decebat tam illuſtri epigrammate; fortè commodiùs ſcripſiſſet, & *pictas*, i. e. umbram manuum ſuarum in pariete depictam.
[n] Propter timorem. Sic Seneca, *Prona eſt timori ſemper in pejus fides.* [o] Micare, propriè dicitur de venarum & arteriarum pulſu. [p] Avaram dicit mortem, quia rapit omnia.

Ad Mariam illuſtriſſimam Scotorum Reginam. LII.

Nympha, [a] *Caledoniæ quæ nunc feliciter oræ*
Miſſa [b] *per innumeros ſceptra tueris avos:*
Quæ [c] *ſortem antevenis meritis, virtutibus annos,*
Sexum animis, morum nobilitate genus:
Accipe (ſed [d] *facilis)* [e] *cultu donata Latino*
Carmina, fatidici nobile regis opus.
Illa quidem [f] *Cirrhâ procul &* [f] *Permeſſide lymphâ*
Penè [g] *ſub Arctoi ſidere nata poli.*
Non tamen auſus eram [h] *malè natum exponere fœtum,*
Ne [i] *mihi diſpliceant, quæ placuêre tibi.*

[a] Antiquum id Scotiæ nomen.
[b] Longâ majorum ſerie ad te tranſmiſſa.
[c] Fortunam regiam.
[d] Benigna; eleganter.
[e] In Latinos verſus tranſlata, quod opus nunc in omnium eſt manibus.
[f] Loca Muſis ſacra, Poëtarum ineptiis celebrata.
[g] In ſeptentrione facta carmina.
[h] Non auſus eſſem in publicum edere fœtum non faventibus Muſis editum. Equidem præter pſalmos nonnullos magis elaboratos ſolitus Buchanani nitor in iis deſideratur. [i] Ne improbare neceſſe haberem, quæ tu probâſſes.

Sed quod ab ingenio domini ſperare nequibant,
Debebunt genio forſitan illa tuo.

Ad eandem. LIII.

DO [a] *quod adeſt;* [b] *opto quod abeſt; tibi dona darentur*
Aurea, ſors animo ſi foret æqua meo.
Hoc leve ſi credis, paribus me ulciſcere donis:
Et [c] *quod abeſt, opta tu mihi,* [d] *da quod adeſt.*

Elegans & faceta argutia.
[a] Verſus.
[b] Omnium bonorum affluentem copiam, quâ careo.
[c] Tibi ſcilicet.
[d] Opes quibus abundas.

BIDERMANUS.

S. Kunigunda inter ignes illæſa. LIV.

TEſtatura viro ſalvum Kunigunda pudorem
In candente libens vomere fecit iter.
Exploratorem ſed ubi pede contigit ignem,
Non fuit in plantâ ſenſus, in igne fuit.

Comitis Palatini filia Henrico ſecundo Imperatori nupta virginitatem in matrimonio ſervavit, & falsâ criminatione appetita caſtitatem ſuam probavit eo modo qui in epigrammate refertur Hæc ratio probandæ caſtitatis à multis poſtea Conciliis prohibita eſt.

De Viatore Hierichuntino. LV.

AMbulat incauto dum per loca devia paſſu,
Fertur in hoſtiles inſcius erro globos.
Hi captum ſternuntque ſolo, crebriſque laceſſunt
Tuberibuſque caput, vulneribuſque latus:
Ille ſed exanimi miſerandus voce laborat
Inclamare piam prætereuntis opem.
Audiit hinc myſtes clamantem, hinc aſſecla myſtæ;
Auxiliaturos hos ratus æger erat.
Verùm myſta fugit, myſtæ fugit aſſecla. Quidquid
Latro facit ſicâ, fecit uterque fugâ.

Relictum hoc Epigramma uti ſequens, quod ſatis aptè alicui picturæ inſcribi poſſit.

De

De eodem. LVI.

SEmianimum vidit Samarita jacere cadaver,
Feſtinamque tulit, quam dare quivit, opem.
Nam poſtquam ingentes plagarum advertit hiatus,
Admovit medicâ ſedulus arte manus.
Excepitque ſinu, lenique perunxit olivo,
Et calido fovit vulnera lota mero.
Mox ubi manantes repreſſit ſindone rivos,
Membra laboratis intulit ægra toris.
I levis, æger ait, meque aſpernare, ſacerdos,
Profuit auxilio nunc caruiſſe tuo.

JANUS DOUZA.

Barbâ ſapiens, moribus inſipiens. LVII.

QUOD ſapiens vulgò, quòd vir, Mariane, videris,
Acceptum barbæ [a] *fer, Mariane, tuæ;*
Quòd mihi nec ſapiens, nec vir, Mariane, videris,
Moribus acceptum fer, Mariane, tuis.

Janus Douza nobili familiâ, Orator item & Poëta, Notas in Salluſtium edidit & varia Poëmata, vixit ann. 1604. Ex illius Epigrammatis unum hoc ſelectum, & quidem valdè mediocre.

[a] Aſcribe, aſſigna. Multos ad ſapientiæ famam barba commendat; hinc feſtivè Horatius:
Juſſit ſapientem paſcere barbam.

BARLÆUS.

Amſtelodamum. LVIII.

URBS ſpatioſa, potens opibus, tectiſque ſuperba,
Viribus [a] *invidiam, crimina lege, domat.*
Civibus aucta novis, nunquam ſtat finibus iſdem,
Latiùs expanſis mœnibus hoſpes abit.

[a] Suæ potentiæ æmulos viribus frænat.

Quicquid mortalis fingit ſolertia curæ,
Vel natura ſuo parturit alma ſinu,
Illa dabit, totoque parans commercia mundo,
Nunc emere, & totam vendere ſemet amat.
Moſchus, Arabs, Perſæ, Maurus, Judæus, [b] *uterque,*
Quod ferat huc, rurſúſque auferat, Indus habet.
Hanc dum mundus adit, mundumque hæc ipſa pererrat,
Non urbs fixa loco, ſed vagus orbis erat.

Uterque Indus l in Oriente vel Occidente poſi-b.

In ſcriptorem ineptum. LIX.

NUlla tuis quarè reddatur epiſtola chartis,
Quæris? Ne poſthac ſcribere ſæpè velis.

PASCHASIUS.

Tardi Clientis tardus Patronus. LX.

ARnus nupèr adit novus cliens me,
Ut patrocinium ſuum ſubirem:
Suſcepi fateor lubens volenſque,
At nil obtulit Arnus advocato.
Paucis poſt rediit diebus Arnus,
Ut cauſam peragam rogat moleſtus,
Sed Arno mihi non datur vacare.
Idem poſtea tertio atque quarto
Et quinto vacuus domum reviſit,
Meque ſolicitè angit, urget, inſtat;
Sed nil proficit ille plus apud me.
Hinc cœlum variis ciens querelis,
Accuſat malè, meque ſeque damnat,
Quod talem ſibi nactus eſt patronum:
In ſummâ, nihil Arnus ipſe credit
Suo vivere tardius patrono:
Et eſt tam tamen hic cliens ſupinus;
*Ut ſe non putet eſſe * tardiorem.*

* Ad ſolvendum icet.

Officiis

Officiis nonnunquam emuntur inimicitiæ. LXI.

MUtua cùm centum ſeſtertia, Marce, rogares,
Per ſanctum obteſtans nomen amicitiæ,
Non habeo, dixi, & ſi forſitan arca recondat,
Hæc tibi habe paucis, hoc tibi non habeam.
Protinùs exclamans, cælumque ululatibus implens,
Officio quereris me cecidiſſe meo.
Siccine amicitiam noſtram, inquis, perdis? at inquam,
Tanti [a] *inimicitias non emo, Marce, tuas.*

[a] Quia dum repoſcerem, inimicum me tibi fieri neceſſe eſt.

Nimius cunctator. LXII.

DUM dubius fluit hac aut illac, dum timet anceps
Ne malè quid faciat, nil benè Quintus agit.

Scitè & ſapienter dictum.

Philippus. LXIII.

NIL non Aſper agit, pro me ſi fortè rogetur
Quicquam agere: at nuſquam commodat Aſper equum.
Quæro operam aut ſtudium; ſtudium mihi protinùs Aſper
Non negat: at nuſquam commodat Aſper equum.
It [a], *redit, & currit pro me, ſi fortè rogetur*
Currere: ſed nuſquam commodat Aſper equum.
Quàm ſapis, ô Aſper, quàm te benè noſcis, amice,
Pluris quàm teipſum qui facis, Aſper, equum.

Acutum Epigramma; at aliquanto malignius.

[a] Imitatione ductum ex Horatio, *It, redit, & narrat.*

In Judicem. LXIV.

MIlle mihi nummos ſubtraxerat Heliodorus,
In quem bella fori litigioſa paro.

Cauſam

Cauſam agit in vinclis, longoque examine utrinque
Res trahitur, negat is, contra ego teſte probo.
Convictus tandem furti damnatur, eidem
Pœna & perpetui ſcribitur exilij.
Reſtitui argentum decernitur: at priùs à me
Mercedem judex exigit ipſe ſuam.
Sic qui judicio mihi reddi mille putabam,
Exhauſtis primis, altera mille dedi.
In jus ô iterum, judex veterator, eamus,
Mille ego perdideram, millia bina rapis.

Ad Achillem Harlæum Baumontium in Pariſienſi Senatu Præſidem. LXV.

QUOD nullam judex ſectaris principis aulam,
Integer & vitæ, propoſitique tenax,
Et rigidus juſti cuſtos, pietatis, honeſti,
Temporibuſque iſtis non potes eſſe malus:
Hæc ſuperis primò, tum debes omnia patri,
Quem tu juſtitiâ, quem pietate refers.

In POSTHUMIUM.

Miſer ſuo judicio verè miſer. LXVI.

ERrat Poſthumium felicem qui putat; ipſe
Poſthumius miſerum ſe putat, & miſer eſt.

Ploratur lachrymis amiſſa pecunia veris. LXVII.

OMnia pauperibus moriens dedit Harpalus, hæres
Ut ſe non fictas exprimat in lachrymas.

Inconſtans. LXVIII.

DIruis, ædificas, mutas quadrata rotundis,
Præcipitique ruunt omnia conſilio.

Tum

Tum quod conſuluit levitas, ratione tueris:
Ni caveas, fies cum ratione miſer.

Franciſci I. Galliarum regis morientis ad Henricum filium verba. LXIX.

NATO hæc Franciſcus dixiſſe noviſſima verba
Fertur, & in gemitus proſiluiſſe pios.
Imprimis venerare Deum, chariſſime fili,
Mox tibi ſit populi cura ſuprema tui.
Dixit & occubuit. Duo ne præcepta putate;
Alterutri ſi quis deſit, utrique deeſt.
Nam cui nulla Dei cura eſt, nec cura ſuorum eſt:
Et cui non populi cura, nec ulla Dei.

Epitaphium Juſtiniani Imperatoris. LXX.

FLavius Auguſtus, felix, pius, inclytus, Afri,
Vandalici, Alani victor & imperij;
Francicus, Anticus, & Goticus, Germanicus, idem
Alamanicus, hoc marmore contegitur.
Quis docet hæc? lapis unus: at, ô ſpes vana potentum!
Tot titulos mutum non niſi marmor habet.

Non quicquid cum antiquis convenit, ex antiquis ſumptum. LXXI.

PLurima me veterum ſenſa expreſſiſſe fatebor,
Ni fatear, fur ſim, vel furioſus ego.
Multa ſed ex aliis falsò ſumpſiſſe putabis,
Quæ mea percupiam dicier, & mea ſunt;
Conveniunt tamen hæc antiquis: Dî malè perdant
Antiquos, mea qui præripuêre mibi.

Jugum

Jugum conjugii. LXXII.

NUlla dies nobis, non horula præterit una,
Non punctum, nullus temporis articulus;
Quo non (væ!) miſeris ſervis ſuccenſeat uxor;
Succenſetque mihi nî ſimul ipſe querar.
Illius ad nutum totus componor, & idem
Pacificus cùm ſim, triſtia bella gero.
Sic mihi pax bello, ſic bellum pace paratur,
Et placidè ut poſſim vivere, vivo miſer.
Sic vel cum ſervis, vel conjuge litigo; ſic eſt,
Hei mihi! conjugium litigioſus amor.

NICOLAUS FABER.

Ex Græco Nazianzeni in tetraſtichis. LXXIII.

NEmo ſuo damno, tibi ſit quàm magna poteſtas
Sentiat: officiis plurima poſſe proba.
Quantula enim laus eſt, vel multum poſſe nocere?
Frigidus hoc ſerpens, hocque cicuta poteſt.

Mediocre ac utile epigramma. Theodorus, inquit Cicero Tuſcul. v. Lyſimacho mortem minitanti, *Magnum verò*, inquit, *effeciſti, ſi cantharidis vim conſecutus es.*

SCÆVO-

SCÆVOLA SAMMARTHANUS.

Ad ampliſſimum virum Philippum Huraltum Chevernium Franciæ Cancellarium. LXXIV.

CLare ſenex, veteri cui ductus origine ſanguis
Armoricos longo ſtemmate jactat avos:
Cujus & in dubiis Regi prudentia rebus
Cognita, & adverſo tempore certa fides,
Supremum hoc meruêre decus, regnique labantis
Molem ingentem humeris impoſuêre tuis.

Hujus elogium habes apud Sammarthanum Lib. III. Elogiorum his verbis. Philippum Huraltum Chevernij Comitem ex Britannicâ nobilitate oriundum, Belnea mater, fœmina quoque nobilis, ultimo partu poſthumum edidit, cùm Rodolphus pater aliquot antè menſibus Neapolitano bello periiſſet. Adoleſcentem excepit Academia Pictavienſis, legum ſtudio celeberrima; cui tamen ità ſe dedit, ut hiſtoriarum interim & earum artium quæ ad Imperij gubernacula pertinerent aliquanto curioſior, unum ferè Tacitum aut Cominium, & alios ejuſdem notæ ſcriptores haberet in manibus, eorumque diligenti & quotidianâ lectione mirificè delectaretur. Scilicet generoſi adoleſcentis egregia jam tum indoles viam ſibi ad intima Principum conſilia, tanquam naturâ duce, per hæc ſtudia parabat, ac muniebat. Nec tantæ ſpei poſtea defuit ad facilem eventum præſens & opportuna ſortis occaſio. Duxit enim uxorem Philippus Chriſtophori Thuani Senatus Principis filiam, qui vir clariſſimus, & in aſſiduâ tanti muneris functione occupatus, cùm ab Henrico Regis fratre ad Cancellarij dignitatem invitaretur, maluit eam ad generum ſuum deferri; undè præcipuus illi deinceps patuit ad Regem futurum auctoritatis & gratiæ locus. Cui demum abſenti, & è Sarmatiâ, reditum in Galliam, audito fratris funere, molienti ſic adfuit, ejuſque rationibus adeò cautè fideliterque proſpexit, ut nunquam ingratus Princeps matris quidem auctoritate, ſed ſalutaribus Huralti conſiliis aſſertum ſibi, & ſervatum fuiſſe Imperium non obſcurè profiteretur, neque porrò conquieſceret, donec eum in ſupremo togatæ militiæ gradu collocaret: lubrico illo quidem & ancipiti, ſed in quo tamen vir incomparabili prudentiâ vel inter medios aulæ fluctus, & latentes æmulorum inſidias perſtitit incolumis, & in perpetuo proſperitatis tenore diù permanſit; nullam inſtabilis & iniquæ fortunæ vicem experturus, niſi optimus Princeps, qui detecta multorum perfidiâ deſertum ſe turpitèr à ſuis, & proditum ſentiret, ſuſpicionum ideò plenus, omnes quamtumvis probatos, & fideles miniſtros, atque in iis Huraltum ipſum Regiâ pepuliſſet ac ſummoviſſet. Verùm altero poſt anno revocavit eum novus Regni ſucceſſor Henricus IV. & priſtinæ dignitati reſtituit. Erat ſtaturâ mediocri, ſpecie decorâ, moribuſque ſuaviſſimis: nulli ſe in acceſſu difficilem aut aſperum, nulli moroſum oſtendebat, ea comitate vultus, eaque blandi ſermonis efficacia, ut etiam eos qui repulſam paterentur, nunquam niſi lætos, ac benè ſperantes à ſe dimitteret. Nec eò minùs gravitatem in conſiliis, & inſignem totius rei Gallicæ peritiam, quodque miremur in tantâ negotiorum multitudine & varietate paratam ſempèr, & expeditam acerrimi judicij vim præferebat. Sanè conſtat ejus interitum Regi maximo, & omnibus aulicis valdè

fuiſſe

Si vacat, & gravium magna inter pondera rerum
Aonij memorem non piget eſſe chori,
Hoc etiam, tenui quos edimus arte libellos,
Sume lubens vatis dulce jocantis opus.
Quid vetat ingenuis poſt ſeria luſibus uti,
Ingrataſque hilari pellere fronte minas?
Dura tot humanam vexent cùm tædia vitam,
Triſtia qui lætis temperat; ille ſapit.

fuiſſe triſtem, & acerbum. Longè tamen acerbiorem futurum, niſi ampliſſimi viri Pomponij Belleuræi ſucceſſoris eo loco digniſſimi admirabilis integritas cum ſingulari doctrinâ & longiſſimo rerum uſu conjuncta, huic facilè deſiderio modum adferrent. Vixit ad ſeptuaginta duos annos, vivido ſempèr ingenio, & ſenſibus integerrimis; annoque tandem ſupra mille & quingentos undecenteſimo, ſextili menſe apud Chevernium ſuum, ubi natus erat, mortuus eſt, ac ibidem in majorum conditorio juxta parentis oſſa, quæ Capuâ juſſerat in Galliam aſportari, tumulatus.

Ad Franciſcum Sanlucium Picardiæ Proregem. LXXV.

NE tibi quid deſit, referas [a] *ut totus Achillem,*
Dum pia pro patriâ fortitèr arma geris;
Quondam [b] *etiam dulces Muſæ digreſſus in hortos*
Aonium [c] *patrio pectine tangis* [d] *ebur;*
Nec placidam tractare [d] *Chelyn poſt horrida bella*
Negligit hoſtili ſanguine tincta manus.
Quos titulos, quæ non meruit præconia laudum,
Quique [e] *canenda gerit, quique gerenda canit?*

[a] Arma cantibus ſociantem.
[b] Aliquando.
[c] Verſibus Gallicis ludis.
[d] Citharam eburneam.
[e] Lyram pacis amicam. Luſus in verbo, de quo diximus in præfatione.

In quoſdam hujus ætatis ſcriptores. LXXVI.

QUid juvat obſcuris involvere ſcripta latebris,
Ne pateant animi ſenſa? tacere potes.

Ad Petrum Ronſardum. LXXVII.

ÆMula dum Latiis Ronſardi Gallica noſtri
Conor ego in Latios vertere ſcripta modos:
Me vis major agit ſolito, ignotaſque per auras
Abripit hinc tanti ſpiritus ille viri.
Quique [a] *olim proprio cùm plectra furore moverem,*

[a] Quanto olim in pretio Ronſardus extiterit, & omnium illius ætatis in eum congeſtæ laudes & hoc unum Epigramma ſatis teſtantur. Sed ipſum nunc negligi non mirabitur quiſquis fucatam & temperariam pulchritudinem à verâ & perenni novit internoſcere. Scilicet rudes adhuc Gallicæ Poëſeos populorum aures facile fuit Ronſardo qualibuſcunque verſibus detinere. At poſtquam acrioribus *ſtudiis vera noſtræ* Poëſeos elegantia cœpit inquiri, Ronſardi illico vitia patuerunt, *admiratio* concidit. Quod totum contra Virgilio accidit ob eam quam *diximus in præfati*one cauſam. [a] Latinorum carminum dignitatem aſſequentia.
Olim. i. e. aliquando.

Vix

Vix benè ſum notæ ſerpere viſus humi:
Summa feror ſuper aſtra: juvat quoſcunque Poëtas
Deſpicere, & ſacri pectinis eſſe Patrem.
Sic olim æthereis aquilæ dum regulus alis
Suſcipitur, reliquas deſpicit altus aves.

BARCLAIUS.

Epitaphium Seleniſſæ. LXXVIII.

Buſta vides, ſævique, hoſpes, monumenta doloris,
Bis moritur, quæ ſe eſt judice digna mori.
Non effare tamen ſeu verba gravantia manes,
Seu placidâ faciunt quæ leve pondus humo.
Huic tumulo pacemve nefas, [a] *ſtimuloſve precari,*
Dic tantum, ut merita es, ſit precor, umbra, tibi.
Nempè Seleniſſa eſt, dubium furioſa magiſne
Læſerit, an læſam ſit magis ulta fidem.

Seleniſſa ficta perſona in Argenidis fabulâ, de quâ hæc accipe quæ ad hujus Epigrammatis intelligentiam ſufficiunt. Ingens illa arcanum donis à Rege Sardiniæ corrupta prodiderat, mox perfidiæ convicta, tantum indè pudoris cepit, ut necem ſibi ipſa conſciverit.

[a] Furiarum ſtimulos: faces umbras excruciantes.

De Margaretâ Valeſiâ Navarræ Reginâ. LXXIX.

O Patria, ô arces, ô dulcia tecta parentum,
Undè [a] *avus, undè* [b] *pater,* [c] *tres undè ex ordine fratres*
Sceptra tulêre mei, mene ô agnoſcitis arces?
Illa ego ſum, cui vos cunabula cara dediſtis,
Et patrio ingentem cultu jactâſtis alumnam;
Stirpe Deas, & fronte Deas, & ſidera vultu
Cùm premerem, [d] *amborum ſpes ambitioſa procorum,*
Nunc [e] *conjux vidua, & vani cum nomine regni,*
Rupibus [f] *è nudis, longique è carcere montis*
Excedo. Sed & hîc cauſas infeſta dolendi

[a] Franciſcus I.
[b] Henricus II.
[c] Franciſcus II. Carolus IX. & Henricus III.
[d] Henrici Guiſii & Henrici Navarræ Regis.
[e] Quia ab Henrico IV. repudium ipſi miſſum eſt.
[f] Ubi diù in quodam velut exilio degere coacta eſt.

Diſponit

[g] Reginam Mariam Mediceam, quæ in ejus thorum ſucceſſerat.
[h] Rex Galliæ Ludovicus XIII.
[i] Cum Henrico IV. ſimultates exercuiſſe.
[k] Olim illa Henricum deſpectui habuerat multo in Guiſium propenſior.

Diſponit fortuna mihi, [g] monſtratque colendam
Quæ mihi ſucceſſit, [h] quique, ah! de corpore noſtro
Debuit eſſe puer. Nec jam contendere promptum,
Damnavit dudùm miſeram, fecitque nocentem,
Cum [i] tali certaſſe viro. Jam cedere Divis,
Feliceſque ſequi juvat, & ſubſcribere fato.
O dolor! an potui victos inflectere vultus,
Deſpectoſque [k] orâſſe viros? Ne credite vivam,
Jamdudùm perij, jamdudùm extincta ſuperſum;
Et vivo, & morior toties, me funere longo
Nempè mori decuit, quæ tot per ſæcula clarum
Induco tumulis ſuprema Valeſia nomen.

NICOLAUS BORBONIUS.

In depictam Carthuſiæ majoris vaſti montis ſolitudinem. LXXX.

Clauſula hujus Epigrammatis non ſatis bellè è ſuperioribus verſibus fluit, reliqua ornatiſſima ſunt.
[a] Bruno Majoris Carthuſiæ totiuſque Ordinis conditor.

HAS ſteriles ſaltûs rupes, & inhoſpita ſaxa
Ne deſerta voces: omnia plena Deo.
Hâc [a] pater auguſtis in cœlum callibus ibat
Noſter, inacceſſas impiger ire vias:
Quemque nec in mediis invenerat urbibus unum
Quærebat cupidus colle ſilente Deum.
Credo equidem ſancto Brunonis pectore, & iſtîc
Numen in ardenti ceu latuiſſe rubo.

In opera Philoſophica Craſſotij eximij Philoſophi. LXXXI.

POST cineres auctoris, abi, ſecurus edacis
Invidiæ, meritâ luce, libelle, frui:
Fixerit hæc vivo dentem: fortuna negârit
Quæ benè promeritis, non ſatis æqua, ſolet.

Viventi enim Craſſotio non ſatis æqua hominum judicia fuerunt: credo illius inculta & horrida ſpecie alienata: at poſthumis ejus operibus quæ debebatur exiſtimatio reddita eſt. Ariſtotelicæ Philoſophiæ peritiſſimum fuiſſe Craſſotium omnes *fatentur, imò ipſo* Ariſtotele in pleriſque ſubtiliorem: nuſquam enim ille *major quàm cùm* ab Ariſtotele diſcedit.

Omnis

s eò ſortis vis eſt conſumpta malignæ,
naſci fato jam meliore potes.
im, in excuſis ſera amplexabitur ætas,
em ſua ſpreverunt ſecula, Ariſtotelem.

IUGO GROTIUS.

Erudita ignorantia. LXXXII.

JI curioſus poſtulat a *totum ſuæ*
Patere menti, ferre qui non [b] *ſufficit*
ıcritatis conſcientiam ſuæ,
: iniquus, æſtimator eſt malus
:, naturæque: nam rerum parens,
da [c] *tantùm quæ venit mortalibus,*
ire pauca, multa mirari jubet.
rimus error auctor eſt pejoribus:
qui fateri nil poteſt incognitum,
[d] *necesse eſt placet ignorantiam.*
r quieſcet animus, errabit minùs,
ıtus eruditione [e] *parabili;*
uæret illam, ſi qua quærentem fugit.
e quædam magna pars ſapientiæ eſt.

Epigramma egregium pulchris & gravibus ſententiis elegantèr expreſſis refertum.

[a] Totum poſuit pro eo quod eſt omnia.

[b] Non poteſt, non valet, qui ſe tam exigua rerum ſcientia prædıtum ægrè fert.

[c] Non intus ſcrutanda, ſed ſtrictim tantùm & leviter attingenda.

[d] Subtiliùs & ideò obſcuriùs dictum; hoc tamen credo neceſſe eſt ut multis falſis aſſentiatur, dum nihil ſibi incognitum fateri

[e] Quæ facile parari poteſt.

Oſtenda

Oſtenda loquitur. LXXXIII.

Hoc Epigramma proculdubio nobile Gallicis verſibus reddidit Malherbius in poëmatis: notum eſt Oſtendæ obſidionem per tres annos duraſſe, obſeſſis novos ſemper aggeres, nova propugnacula ſtruentibus, in quæ prioribus depulſi ſeſe recipiebant, ut ad extremum exigua tantùm area ſupereſſet.

AREa parva [a] *ducum,* [b] *totus quam reſpicit orbis,*
Celſior [c] *una malis, &* [d] *quam damnare ruinæ*
Nunc quoque fata timent, [e] *alieno in littore reſto,*
Tertius annus abit: toties mutavimus [f] *hoſtem,*
Sævit hyems pelago, morbiſque furentibus æſtas,
Et minimum eſt quod fecit Iber; crudelior armis
In nos orta lues, [g] *nullum eſt ſine funere funus,*
Nec perimit mors [h] *una ſemel. Fortuna, quid hæres?*
Quâ mercede tenes mixtos in ſanguine [i] *Manes?*
Quis [k] *tumulos moriens hos occupet hoſte perempto*
Quæritur, & ſterili tantum de pulvere pugna eſt.

[a] Quam duces tum Batavi tum Hiſpani certaminis campum delegerant. [b] In quam arrecti ſunt omnium animi. [c] Calamitatibus nacta celebritatem. [d] Nondum audent fata decernere ut ab Hiſpanis capiatur. [e] Hiſpanorum ditione undique circumſeſſa. [f] Dum novi ſubinde milites obſidioni ſuccederent. [g] Singulæ mortes alias item mortes contagione accerſunt. [h] Plures in quemque confluunt cauſæ moriendi fames, frigus, lues, &c. [i] Non jam homines vivos, ſed meras umbras ſanguine concretas. [k] Tumulos vocat, quia exigua illa area mortuorum corporibus tumulandis vix ſatis erat.

In Obitum Juſti Lipſij. LXXXIV.

[a] Lipſius.
[b] Quod urbem Romam olim terrarum Dominam præterfluit.
[c] Septem collibus urbis Romæ.
[d] Miram enim curam Lipſius poſuit in veteris Romæ monumentis eruendis & illuſtrandis.

HOC quoque fer totum, ſed triſtis, fama per orbem:
Ille [a] *diu plauſus, deliciæque tuæ:*
Quem populis unum cunctis narrare ſolebas,
Occidit, & tantùm vivit in ore tuo.
Omnis ad exequias, quâ ſol oriturque caditque,
Hoc eſt, quâ legitur Lipſius, orbis eat.
Præcipuè aſpicies [b] *domini cùm Tibridis arces,*
Fac [c] *ſeptem reſonet vox lachrymoſa jugis:*
Lipſius occubuit, [d] *cui quantum defuit ævi,*
Tantum neſcitur maxima Roma tui.

In

mortem Scaligeri. LXXXV.

a lux ſæcli, [a] genitoris gloria, nemo
'em [b] puerum, nemo credidit eſſe [c] ſenem:
'i par ſemper, quàm [d] cunctis celſior unus,
ti ſe [e] totum debuit ipſe ſibi:
ms famâ quos æquat ſanguine [f] reges;
rigeris majus nomen adeptus avis,
et ille capax immenſi Scaliger ævi,
ſibi mors unquam plus licuiſſe putet.
erimur raptum? mens eſt quâ vivitur: annos
ot [g] exegit mente, quot orbis habet.
dum retrò mundi veſtigia quærit,
rentem retrò deſtituêre dies.
s populos, & [h] diſſona gentibus ora,
erat quantum lumine Phœbus obit.
r, natura, tibi non defuit ille:
entes alias, ſecula plura, dares.
caligerum nihil eſt: nec Scaliger ultra:
ui finem repperit, ille ſui.

Joſephi Scaligeri elogium, in quo multas fuiſſe literas fatentur omnes.
[a] Julij Scaligeri.
[b] Ob adultam & præcocem maturitatem.
[c] Ob vividum, & nullâ ex parte debilitatum ingenium.
[d] In humanioribus literis vel chronologicis rebus.
[e] Eruditionem ſuam non aliundè mutuatus eſt.
[f] Ortos ſe ſanguine principum ſemper Scaligeri venditârunt.
[g] Præclarum certè inventum Julianæ periodi illi debetur; ſed utrumin reliquis ei diligen- lege Petavium.
[h] Fuit in Scaligero magna variarum lingua- ia.

iem Scaligeri in bibliothecâ ſervatam. LXXXVI.

mille libros (nec ſedes dignior ulla)
æ tulit immenſus Scaliger ora vides:
bros, hoſpes, nimiùm ne reſpice, major
tibi quem monſtro, bibliotheca fuit.

Aliud. LXXXVII.

1 [a] plutei doctis turgerent undiq; chartis,
uas velit æterno fama fovere ſinu,
davit moriturus Scaliger orbem,
tuit poſt ſe ſcripta videre diem.

[a] Armaria bibliothecarum.

Heu

Heu nimium duras è miti pectore leges,
Pro quibus impietas magna ſit eſſe pium!
Digna ſit hâc pœnâ præſens quæ vivitur ætas,
Nempè [b] *hæc quæ Titios, Schoppiadaſque tulit.*
Sed quo poſteritas meruit non poſſe doceri?
Aut quid fecerunt tam bona ſcripta mali?
Parce, pater, ſi nos rectè tibi cuncta monenti,
Cedere in hoc uno credimus eſſe nefas.
Publica ſunt iſthæc; ſemel & te fata dederunt
Omnibus, indè poteſt jam nihil eſſe tuum.
Sic tamen, ut mandas: nequeunt vel preſſa latere,
Quæ tantum ex tanto nomine lucis habent.
Quicquid neſcitur, foliis quæretur in Iſtis,
Hinc ſibi reſponſum maxima turba petet,
Quanta nec Euboicæ celebravit virginis antrum,
Nec Tripodes medio quos habet orbe locus.
Quid juvat in populos has non dimittere chartas?
Scaligeri circum ſcrinia mundus erit.

[b] Obtrectatores Scaligeri.

In Meurſij lexicon Græcobarbarum. LXXXVIII.

ACcipe quem tibi dat, lector ſtudioſe, laborem
Meurſius, hâc chartâ Græcia tota patet.
Non quæ Socratico quondam ſermone locuta eſt,
*Quæ * Macedum linguæ fulmine fregit opes:*
Sed qualis moriens in regni ſede ſuperbi,
Singultus olim, mæſtaque verba dedit:
Cùm Byzantinos habuit nova Roma Quirites,
Heu malè vicinis præda futura Getis!
Doctrinæ, cultûſque parens (quis credere poſſit!)
Græcia, quâ demptâ barbarus orbis erat,
Hûc cecidit: Græcos velit ut qui diſcere libros,
Debeat hinc Græcam diſcere barbariem.

* Multas Philippi Macedonis molitiones orationibus ſuis diſturbavit Demoſthenes, irrito tamen ad ultimum eventu.

In

In Effigiem Henrici magni Regis Galliarum. LXXXIX.

QUantum alijs Reges; hic tantum regibus extat,
In bello, & belli victor, & ipſe ſui.
Hic, ille Henricus, quo, Gallia, dante recepit
Fracta decus, mores barbara, pauper opes.

In Orationes Danielis Heinſij. XC.

Epigramma comptis & elegantibus verſibus, vulgaribus ſententiis.

JAM Demoſthenicæ [a] *ſititor undæ*
Linquis [b] *Pegaſeos, amice, fontes,*
Regnans eloquio ſolutiore:
Dum nunc ingenij fluentis æſtum
Libertas tibi Tulliana [c] *laxat:*
Nunc facundia Plinium ſecuta
Conſtringi ſtudet [d] *arctiore gyro:*
Nunc docti Senecæ refert acumen
Denſis pagina ſeminata gemmis.
Heinſi, vive diù, diùque de te
Certent Suada potens, novemque Muſæ.
Quicquid [e] *nominibus prioris ævi*
Æternam potuit parare famam,
Hoc in te liceat ſtupere ſolo.
Millenis facibus ſuperba nox eſt,
Aſtrum ſufficit unicum diei.

[a] Qui ſitis.
[b] Poëticam relinquis, ut ad ſolutam orationem te transferas.
[c] Quia amplioribus periodis explicandi ingenij copiam præbet.
[d] Quia Plinius numeris adſtrictior.
[e] Celebratis prioris ævi ſcriptoribus.

In Illuſtriſſimi Principis Currus veliferos. XCI.

HActenus immenſum Batavi decurrimus æquor,
Oceani nobis invia nulla via eſt.
Vidêre Amſtelias vada Calpetana carinas,
Vidit in oppoſito littore fuſcus Arabs:
Quâque Magellanum cohibent freta fervida mundum,
Quâque procelloſas Java colerat aquas:

Quâque

Quâque [a] *ruit Ganges cognato turbidus auro*
In mare, & Arctoo quâ riget unda gelu;
Nerea Cattorum ſoboles conſumſimus omnem:
Jam nihil eſt ultrà: velificatur humus.

a Nimiam in enumerando diligentiam non ſatis vitaviſſe Grotium cenſuerunt viri acuti, qui propterea duos illos verſus reſecandos exiſtimabant.

JOSEPHI SCALIGERI.

In Lexicographos. XCII.

SI quem dura manet ſententia Judicis olim
Damnatum ærumnis ſuppliciiſque caput,
Hunc neque fabrili laſſent ergaſtula maſſâ,
Nec rigidas vexent foſſa metalla manus.
LEXICA contexat; nam cætera quid moror? omnes
Pœnarum [a] *facies hic labor unus habet.*

a Hoc Epigramma ſcripſiſſe fertur Scaliger, poſtquam Indicem in Theſaurum Inſcriptionum Gruterianum compo- fuerat.

FAMIANUS STRADA.

Fidicinis & Philomelæ certamen. XCIII.

JAM Sol à medio pronus deflexerat orbe,
Mitius è radiis vibrans crinalibus ignem:
Cùm fidicen propter Tiberina fluenta ſonanti
Lenibat plectro curas, æſtumque levabat
Ilice defenſus nigrâ, ſcenâque virenti.
Audiit hunc hoſpes ſylvæ Philomela propinquæ,
Muſa loci, nemoris Siren, innoxia Siren,
Et propè ſuccedens ſtetit abdita frondibus, altè
Accipiens ſonitum, ſecumque remurmurat, & quos,
Ille modos variat digitis, hæc gutture reddit.

'enſit ſe fidicen, Philomelâ imitante, referri,
Et placuit ludum volucri dare; pleniùs ergo
Explorat citharam, tentamentumque futuræ
'ræbeat ut pugnæ, percurrit protinùs omnes
'mpulſu pernice fides. Nec ſegniùs illa
Mille per excurrens variæ diſcrimina vocis
'enturi ſpecimen præfert argutula cantûs.
'unc fidicen per fila movens trepidantia dextram,
Nunc contemnenti ſimilis diverberat ungue,
Depectitque pari chordas & ſimplice ductu:
Nunc carptìm replicat, digitiſque micantibus urget
'ila minutatìm, celerique repercutit ictu.
Mox ſilet. Illa modis totidem reſpondet, & artem
Irte refert. Nunc ceu rudis, aut incerta canendi
'rojicit in longum, nulloque plicatile flexu
'armen init, ſimili ſerie, jugique tenore
'ræbet iter liquidum labenti in pectore voci:
Nunc cæsìm variat, moduliſque canora minutis
Delibrat vocem, tremuloque reciprocat ore.
Miratur fidicen parvis è faucibus ire
'am varium, tam dulce melos: majoraque tentans
Ilternat mirâ arte fides: dum torquet acutas,
'nciditque graves, operoſo verbere pulſat,
'ermiſcetque ſimul certantia rauca ſonoris,
'eu reſides in bella viros clangore laceſſat.
Ioc etiam Philomela canit: dumque ore liquenti
'ibrat acuta ſonum, moduliſque interplicat æquis:
'x inopinato gravis intonat, & leve murmur
'urbinat introrſùs, alternantique ſonore
larat & infuſcat, ceu Martia claſſica pulſet.
'ilicèt erubuit fidicen, irâque calente,
ut non hoc, inquit, referes Cithariſtria ſylvæ,
ut fractâ cedam Citharâ. Nec plura locutus,
'on imitabilibus plectrum concentibus urget.
'amque manu per fila volat, ſimul hos, ſimul illos
xplorat numeros, chordâque laborat in omni,
t ſtrepit, & tinnit, creſcitque ſuperbiùs, & ſe
Iultiplicat relegens, plenoque choreumate plaudit.

Tum ſtetit expectans, ſi quid paret æmula contra.
Illa autem, quanquam vox dudùm exercita fauces
Aſperat, impatiens vinci ſimul advocat omnes
Nequicquam vires; nam dum diſcrimina tanta
Reddere tot fidium nativâ & ſimplice tentat
Voce, canaliculiſque imitari grandia parvis;
Impar magnanimis auſis, imparque dolori
Deficit, & vitam ſummo in certamine linquens,
Victoris cadit in plectrum, par nacta ſepulchrum:
Uſque adeò & tenues animas ferit æmula virtus.

Hic eſt ille Strada, quem ſcripta Belgicarum turbarum Hiſtoria ſatìs nobilem fecit: ſcripſit idem proluſiones quaſdam, ſive orationes initio ‡ prælectionum à ſe recitatas, in quarum unâ non infeliciter varios Poëtarum Characteres imitatur: ex eâ ſumptum eſt illud carmen, in quo Claudianum ſibi propoſuit effingendum; an bellè ipſi ceſſerit imitatio alij judicent: ipſum certè carmen per ſe elegans & dignum quod in ſimilibus argumentis alij imitentur.

VINCENTIUS GUINISIUS.

De ſanctâ Felicitate filios ad mortem exhortante. XCIV.

ITE, mea ô quondam, nunc Chriſti pignora, dixit;
Dum natos mortem vidit adire parens;
Ite, & magnanimo teſtetur ſanguine virtus,
Non vos fœminei germinis eſſe genus.
Vos ego ponè ſequar; quæ veſtræ credita vitæ
Mater eram, veſtræ filia mortis ero.
O pluſquam mater! bis prolem enixa! nec illud
Extinxiſſe genus, ſed peperiſſe fuit.

De

De ſacro Jejunio. XCV.

DEſinite in medio jejunia quærere luxu,
Atque inopem victum dicere mille dapes:
Ingluvies eſt & rabies fœdiſſima ventris,
Sive ſit hæc cœlo, ſeu ſaturata mari.
Jejunum non eſca facit quæſita ſub undis,
Mutant delicias æquora, non prohibent.

De eodem Argumento. XCVI.

QUID juvat exiguis jejunia ponere menſis,
Et ſeſe tenui debilitare cibo,
Si gravis eſt vitiis animus, ſi pectus onuſtum
Criminibus, ſaties ſi tibi nulla mali eſt?
Non domat is corpus, dapibus qui parcit opimis:
Qui vitiis animum non alit, ille domat.

INCERTORUM AUCTORUM.

De [a] Mathilde Imperatrice. XCVII.

ORTU magna, viro major, [b] ſed maxima prole,
Hîc jacet Henrici filia, ſponſa, parens.

[a] Hæc patrem habuit Henricum I. Regem Angliæ, virum Henricum IV. Germaniæ Imperatorem, filiumque Henricum II. ejuſdem Angliæ regem. [b] Et prole quidem illa maxima & longè feliciſſima fuit. Henricus enim II. ejus filius, ut ſcripſit, qui tum vixit, Ivo Præſul Carnotenſis: *Rex optimus apud Britannias, Normannorum & Aquitanorum Dux feliciſſimus, & primus tam amplitudine rerum, quam ſplendore virtutum. Quàm ſtrenuus, quàm magnificus, quàm prudens, & modeſtus ab ipſâ, ut dicam, infantiâ, nec ipſe livor ſilere, nec diſſimulare poteſt, cùm opera recentia & manifeſta ſint, & à Britanniarum finibus ad Hiſpaniæ limites, virtutis ſuæ protenderit & continuaverit titulos.* De hoc autem Epigrammate ſic in ſuâ Britanniâ Camdenus, cui vulgatum debetur; *Accipe*, inquit, *diſtichum tumulo Mathildis inſcriptum, & illud meo ſanè judicio Muſis faventibus natum.*

In ſtatuam equeſtrem Ludovici XIII. poſitam Pariſiis in circo regali. XCVIII.

QUOD bellator hydros pacem ſpirare rebelles,
Deplumes trepidare aquilas, miteſcere pardos,
‡ *Et depreſſa jugo ſubmittere colla leones,*
Deſpectat Lodoicus *equo ſublimis aëno,*
Non digiti, non artifices finxêre camini,
Sed virtus, & plena Deo fortuna peregit:
Armandus [a] *fidei vindex, paciſque ſequeſter,*
Auguſtum curavit opus, populiſque verendam
Regali voluit ſtatuam conſurgere circo;
Ut poſt civilis depulſa pericula belli,
Et circum domitos armis felicibus hoſtes,
Æternùm dominâ Lodoicus in urbe triumphet.

[a] Richelius Cardinalis.

Inſcriptio armamentarij Regij Pariſienſis vulgò dicti, Arſenal. XCIX.

ÆTNA hæc Henrico Vulcania tela miniſtrat;
Tela gigantëos debellatura furores.

NTENTIÆ ILLUSTRIORES,

EX

ntiquorum Poëtarum Principibus ſelectæ.

PLAUTUS.

I.

A T habet [a] *favitorum ſemper qui rectè facit.*

II.

ento homini hoc ſervitus dura eſt:
agis miſer eſt [b] *divitis ſervus.*

III.

parva res eſt voluptatum in vitâ atque in ætate
dâ, [c] *præ quàm quod moleſtum eſt.*

IV.

er oculatæ ſunt noſtræ manus; credunt quod vident.

V.

ſe [d] *eſt facere ſumptum, qui quærit lucrum.*

VI.

* *decet ſuperbum eſſe hominem ſervum.*

VII.

imile [e] *non eſt hominem pauperem*
illum parvi facere quin nummum petat:
modò morata veniat, dotata eſt ſatis.

VIII.

die ſi quid prodegeris,
ſto [f] *egere liceat, niſi peperceris.*

[a] *Favitorum* pro *fautorum* antiquè dictum.

[b] Id eſt, hoc ipſo dura eſt ſervitus, quo opulento homini ſervitur.

[c] Si cum moleſtiis conferas.

[d] Ità Terentius: *Pecuniam in loco negligere maximum interdum eſt lucrum.*

* Homines omnes ſervi erga Deum: nemo ergo ſuperbiat.

[e] Exemplum eſt conjecturæ, quæ tamen ſæpè fallit.

[f] Non ſeſto.

IX.

Nam quæ indotata eſt, ea in poteſtate eſt viri:
Dotatæ mactant, & malo, & damno viros.

X.

Enimvero Dij nos [g], *quaſi pilas, homines habent.*

[g] Hominum vitam ac fortunas parvi æſtimant.

XI.

Tum denique omnes noſtra intelligimus bona,
Quum quæ in poteſtate habuimus, ea amiſimus.

XII.

Ut ſæpè ſumma ingenia in occulto latent?

XIII.

Nam doli non doli ſunt [h], *niſi aſtu colas.*

[h] Niſi aſtu tractes & gubernes.

XIV.

Nam ferè maxuma pars morem hunc homines habent;
Dum id impetrant boni ſunt, ſed ubi jam penes ſe habent,
Ex bonis peſſumi, & fraudulentiſſimi ſunt.

XV.

Fortuna [i] *humana fingit arctaque, ut lubet.*

[i] Humanas res pro libito componit, ſolvit, adſtringit.

XVI.

Eſt profectò Deus, qui quæ nos gerimus auditque, & videt.

XVII.

Meus mihi, ſuus cuique eſt charus.

XVIII.

Eſt miſerorum ut malevolentes ſint, atque invideant bonis.

XIX.

Cur ego te non novi? R. *Quia mos obliviſci hominibus,*
Neque noviſſe [k] *quovis nihili ſit faciunda gratia.*

[k] A quo nihil amplius ſperes.

XX.

Noli amabò verberare lapidem, ne perdas manum.

XXI.

Plerique homines quos cùm nihil refert pudet,
Ubi pudendum eſt, ibi deſerit eos pudor,
Quum magis uſus eſt ut pudeat.

XXII.

quidem meo animo ingrato homine nihil [l] *impenſius.*

XXIII.

ılefactorem amitti ſatiùs, quam relinqui beneficùm.

XXIV.

niò præſtat [m] *impendioſum te quàm ingratum dicier:*

ım laudabunt boni, hunc etiam ipſi culpabunt mali.

XXV.

um hoc ſcito, nimio celeriùs

ıre quod moleſtum eſt, quàm id quod cupidè petas.

XXVI.

ſpes nullus, tam in amici hoſpitium [n] *diverti poteſt,*

in ubi triduum continuum fecerit, jam odioſus fiet;

metſi dominus non invitus patitur, ſervi murmurant.

XXVII.

od [o] *eorum causâ obſonatum eſt culpant, ſed comedunt tamen.*

XXVIII.

mo [p] *ſolus ſapit.*

ıciter [q] *is ſapit qui periculo alieno ſapit.*

XXIX.

pertuſum ingerimus dicta dolium.

XXX.

ınes res perinde ſunt ut agas, ut eas magni facies.

XXXI.

ıè [r] *ubi quid diſcimus conſilium accidiſſe, hominem cautum eum*

declaramus; ſtultum autem illum cui vortit malè.

[l] Id eſt, perniciosius, gravius, moleſtius.

[m] Id eſt, prodigum & effuſum in ſumptus.

[n] Pro divertere.

[o] De iis facetè dictum qui nimio apparatu excipi ſe queruntur.

[p] Sine conſilio.

[q] Scitum eſt, periculum ex aliis facere.

[r] Ex eventis hominès judicamus, ſed nonnunquam malè.

 XXXII. *Mag-*

XXXII.

Magnum hoc vitium vini eſt, pedes captat primùm,
Luctator doloſus eſt.

XXXIII.

Viam [a] *qui neſcit quâ deveniat ad mare,*
Eum oportet amnem quærere comitem ſibi.

XXXIV.

Pluris eſt oculatus teſtis unus, quàm auriti decem.

[a] Longiorem quidem amnis, at certam demonſtrat viam ad mare.

TERENTIUS.

I.

FAciunt [a] *næ intelligendo, ut nihil intelligant.*
Sic [b] *vita erat; facilè omnes perferre, ac pati,*
Cum quibus erat cumque unà, his ſe dedere,
Eorum obſequi ſtudiis, adverſus nemini,
Nunquam præponens ſe illis; ità facillimè
Sine invidiâ laudem invenias, & amicos pares.

II.

Obſequium [c] *amicos, veritas odium parit.*

III.

Id arbitror apprimè in vitâ utile, ut ne quid nimis.

IV.

Dum in dubio eſt animus, paulo momento hùc illùc impellitur.

V.

Quoniam id fieri, quod vis, non poteſt, velis id quod poſſis.

VI.

Facilè omnes, cùm valemus, recta conſilia ægrotis damus;
Tu ſi hîc ſis, aliter ſentias.

VII.

Neutiquàm officium liberi eſſe hominis puto,
Cùm is nihil promereat, poſtulare id gratiæ apponi ſibi.

[a] Rectè hoc dicitur in anxiam & morosam diligentiam.

[b] Egregia imago compoſiti adoleſcentis, imò viri aulici.

[c] Obſequium hoc ſenſu primum Terentius dixit.

VIII. Verum

VIII.

Verum illud eſt, vulgò quod dici ſolet,
Omnes ſibi malle meliùs eſſe, quàm alteri.

IX.

Amantium iræ amoris integratio eſt.

X.

Scio, coactus tuâ voluntate es.

XI.

Nihilne [d] *eſſe proprium cuiquam!*

XII.

Fallacia alia aliam trudit.

XIII.

Paulùm intereſſe cenſes, ex animo omnia
Ut fert natura facias, an de induſtria?

XIV.

Here, quæ res in ſe neque conſilium neque modum
Habet ullum, eam conſilio regere non potes;
In amore hæc omnia inſunt vitia; injuriæ,
Suſpiciones, inimicitiæ, induciæ,
Bellum, pax rursùs, incerta hæc ſi tu poſtules
Ratione certa facere, nihilo plus agas
Quàm ſi des operam, ut cum ratione inſanias.

XV.

Dî immortales! homini homo quid præſtat! ſtulto intelligens
Quid intereſt!

XVI.

Imperavi [e] *egomet mihi,*
Omnia aſſentari. Is quæſtus eſt multò uberrimus.

XVII.

Omnium [f] *rerum, heus, viciſſitudo eſt!*

XVIII.

Tacent [g], *ſatis laudant.*

XIX.

Quod cavere poſſis, ſtultum admittere eſt;
Malo ego nos proſpicere, quàm hunc ulciſci acceptâ injuriâ.

[d] Nihilne ab ullo perpetuò conſtanterque poſſideri! id enim eſt proprium apud Latinos. Virg. *Propria hæc ſi dona fuiſſent.*

[e] Aſſentationis effigies.

[f] Guiſiana ſententia.

[g] Eo ipſo quo rem ſibi inviſam vituperare non audent; extrà reprehenſionem eſſe conſitentur.

XX.

Omnia priùs verbis experiri, quàm armis, ſapientem decet.

XXI.

Novi ingenium mulierum ;
Nolunt ubi velis, ubi nolis cupiunt ultrò.

XXII.

Nullum eſt jam dictum, quod non dictum ſit priùs.

XXIII.

Primùm [b] *ego vos credere ambos hoc mihi vehementer velim,*
Me hujus quidquid facio, id facere maxumè causâ meâ,
Verùm ſi idem vobis prodeſt, vos non facere, inſcitia eſt.

[b] Multum habet elegantiæ ſic ſimpliciter cupiditatem confiteri ſatis ſuâpte vi apparentem, nec diſſimulare fruſtrà quod tegi non poteſt.

XXIV.

Homo ſum, humani à me nil alienum puto.

XXV.

Quem ferret ſi parentem non ferret ſuum?

XXVI.

Bona fortunæ perindè ſunt ut illius animus qui ea poſſidet ;
Qui uti ſcit, ei bona : qui non utitur rectè, mala.

XXVII.

Verùm ubi animus ſemel ſe cupiditate devinxit malâ,
Neceſſe eſt conſilia conſequi conſimilia.

XXVIII.

Scitum eſt periculum ex aliis facere, tibi quod ex uſu ſiet.

XXIX.

Quàm [i] *iniqui ſunt patres in omnes adoleſcentes judices !*
Qui æquum eſſe cenſent nos jam à pueris illicò naſci ſenes,
Ex ſuâ libidine moderantur, nunc quæ eſt, non quæ olim fuit.

[i] Veritatem aliquam habet ſententia in patres quoſdam nimiò plus rigidos, nec ſatis ætati puerorum indulgentes.

XXX.

Ea res dedit tum exiſtimandi copiam
Quotidianæ vitæ conſuetudinem,
Quæ cujuſque ingenium ut ſit declarat maximè.

XXXI.

—— [k] *Haud ſtulte ſapis,*
Siquidem id ſapere eſt, velle te id quod non poteſt contingere;
Aut hæc cum illis ſunt habenda, aut illa cum his amittenda ſunt.

[k] In eos dictum qui mala & bona invicem nexa volunt diſſociare, & ſecretis malis bonis frui contra naturam.

XXXII.

Dies adimit ægritudinem hominibus.

XXXIII.

Vehemens in utramque partem, Menedeme, es nimis.

XXXIV.

Nam deteriores omnes ſumus licentiâ.

XXXV.

Ità comparatam eſſe naturam omnium,
Aliena ut meliùs videant & dijudicent,
Quàm ſua. An eo fit, quia in re noſtrâ aut gaudio
Sumus præpediti nimio, aut ægritudine?

XXXVI.

Næ iſte herclè magno conatu magnas nugas dixerit.

XXXVII.

Jus ſummum ſæpè ſumma eſt malitia.

XXXVIII.

Nulla eſt tam facilis res, quin difficilis ſiet,
Quam invitus facias.

XXXIX.

Nonne id flagitium eſt, te aliis conſilium dare,
Foris ſapere, tibi non poſſe auxiliarier?

XL.

Nam qui mentiri aut fallere inſuerit patrem;
Tanto magis is audebit cæteros.

XLI.

Pudore & liberalitate liberos
Retinere ſatius eſſe duco quàm metu.

XLII. *Et*

XLII.

Et erat longè meâ quidem ſententiâ,
Qui imperium credat gravius eſſe aut ſtabilius,
Vi quod fit, quam illud quod amicitiâ adjungitur.

XLIII.

Malo coactus qui ſuum officium facit,
Dum id reſciri poſſe credit, tantiſper cavet;
Si ſperat fore clàm, rursùs ad ingenium redit:
Ille quem ex beneficio adjungas ex animo facit;
Studet par referre, præſens abſenſque idem erit.

XLIV.

Hoc patrium eſt, potiùs conſuefacere filium
Suâ ſponte rectè facere, quàm alieno metu.
Hoc pater ac dominus intereſt; hoc qui nequit,
Fateatur ſe neſcire imperare liberis.

XLV.

Pecuniam in loco negligere maximum interdum eſt lucrum. R. *Ego ſpem pretio non emo.*

XLVI.

Quid facias? ut homo es, ità morem geras.

XLVII.

Omnes, quibus res ſunt minùs ſecundæ, magìs ſunt neſcio quo modo
Suſpicioſi, ad contumeliam omnia accipiunt magìs,
Propter ſuam impotentiam, ſe ſemper credunt negligi.

XLVIII.

Ita vita eſt hominum quaſi cùm ludas teſſeris,
Si illud quod maximè opus eſt jactu non cadit;
Illud quod cecidit fortè, id arte ut corrigas.

XLIX.

—— *Multa in homine*
Signa inſunt, ex quibus conjectura facilè fit,
Duo cùm idem faciunt, ſæpè ut poſſis dicere,
Hoc licet impunè facere huic, illi non licet;
Non quò diſſimilis res ſit, ſed quòd qui facit.

L. *Ad*

L.

Ad omnia alia ætate ſapimus rectiùs;
Solum unum hoc vitium affert ſenectus hominibus,
Attentiores ſumus omnes ad rem, quàm par eſt.

LI.

Nunquam ita quiſquam benè ſubductâ ratione ad vitam fuit, Nunquam ita quiſquam rectè de vitâ agendâ deliberavit, &c.
Quin res, ætas, uſus, ſemper aliquid apportet novi,
Aliquid moneat; ut ea quæ te ſcire credas, neſcias,
Et quæ tibi putâris prima, in experiundo ut repudies.

LII.

Prob Deûm atque hominum fidem! Quod hoc genus eſt, quæve eſt hæc conjuratio?
Ut omnes mulieres eadem æquè ſtudeant, nolintque omnia,
Neque declinatam quidquam ab aliarum ingenio ullam reperias?
In eodem omnes mihi videntur ludo doctæ ad malitiam.

LIII.

Non maxumas, quæ maxumæ ſunt interdum iræ, injurias
Faciunt: nam ſæpè eſt quibus in rebus alius ne iratus quidem eſt;
Cum de eâdem causâ eſt iracundus factus inimiciſſimus.
Pueri inter ſe quàm pro levibus noxiis iras gerunt?
Quapropter? quia enim qui eos gubernat animus infirmum gerunt.
Itidem illæ mulieres ſunt fermè ut pueri, levi ſententiâ.

LIV.

II. *Qui amat cui odio ipſus eſt, bis facere ſtultè duco:*
Laborem inanem ipſus capit, & illi moleſtiam affert.

II. Sententia hæc etſi primâ fronte videatur manſuetudini Chriſtianæ adverſa, tamen benè intellecta cum eâ facilè conciliatur: non enim de ipſo amore interiore loquitur, ſed de externis amoris officiis, quæ inimicis adhibere non tum neceſſe eſt, cum illis ipſi magis abalienantur & exaſperantur.

LV. Omnibus

LV.

Omnibus nobis ut res dant ſeſe, ità magni atque humiles ſumus.
O Fortuna, ut nunquam perpetuò es bona!

LVI.

Homine imperito nunquam quidquam injuſtius,
Qui niſi quod ipſe facit, nil rectum putat.

VIRGILIUS.

I.

Trahit [a] *ſua quemque voluptas.*

II.

Quis [b] *enim modus adſit amoris?*

III.

— *Non omnia poſſumus omnes.*

IV.

An qui amant ipſi ſibi ſomnia fingunt?

V.

Omnia [c] *fert ætas, animum quoque.*

VI.

Omnia vincit amor.

VII.

— [d] *Labor omnia vincit*
Improbus [e], *& duris urgens in rebus egeſtas.*

VIII.

— [f] *Sic omnia fatis*
In pejus ruere, ac retrò ſublapſa referri.

IX.

Nec [g] *verò terræ ferre omnes omnia poſſunt.*

X.

— *Adeò in teneris conſueſcere multum eſt!*

[a] Neceſſe eſt ſecundum id operari quod magis delectat.
[b] Nullus; quia cupiditate ſuâ res, non veritate metitur.
[c] Aufert.
[d] Induſtria.
[e] Aſſiduus.
[f] Omnia fato defluunt & collabuntur.
[g] Non omnia ingenia iiſdem rebus apta.

XI. *Laudato*

XI.

— [h] *Laudato ingentia rura,* *uum colito.*

dic ingentibus ruribus. Eſt enim hic ea vis verbi *laudare*, quemadmo-
le Græcè ἐπαινεῖν, ut notat Plutarch. Tract. de leg. Poëtis.

[h] Πολλὰ χαίρειν φράζε, Multam ſa-

XII.

rtunatos nimiùm, bona ſi ſua nôrint,
colas, quibus ipſa procul diſcordibus armis
lit humo facilem victum [i] juſtiſſima tellus.

[i] Tellus non ingrata laboribus.

XIII.

· [k] qui potuit rerum cognoſcere cauſas,
e metus omnes, & inexorabile fatum
cit pedibus, ſtrepitumque Acherontis avari.

[k] Stultus qui hoc ſperet in hâc mortali vita.

XIV.

ma quæque dies miſeris mortalibus ævi
na fugit, ſubeunt morbi triſtiſque ſenectus,
bor, & duræ rapit inclementia mortis.

XV.

cipuum jam indè à teneris impende laborem.

XVI.

us amor laudum, tantæ eſt victoria curæ!

XVII.

- Viamque inſiſte domandi,
faciles animi juvenum, dum mobilis ætas.

XVIII.

fugit interea, fugit irreparabile tempus.

XIX.

- Alitur vitium, vivitque [l] tegendo.

[l] Tegendo, id eſt, dum tegitur; paſſivè ſumptum.

XX.

inuò culpam ferro compeſce, priuſquam
per incautum ſerpant contagia vulgus.

XXI.

nui labor, [m] at tenuis non gloria.

[m] Eniteſcit enim non minùs in levibus ars & induſtria, quàm in gravibus.

XXII.

ites animos anguſto in pectore verſant.

XXIII.

· Si parva licet componere magnis.

XXIV.

XXIV.

—— Rege incolumi mens omnibus una eſt;
Amiſſo rupêre fidem.

XXV.

—— Tantæne animis cæleſtibus iræ?

XXVI.

—— Sævitque animis ignobile vulgus.

XXVII.

—— Furor arma miniſtrat.

XXVIII.

—— Dabit Deus his quoque finem.

XXIX.

—— Forſan & hæc olim meminiſſe juvabit:
Durate, & voſmet rebus ſervate ſecundis.

XXX.

—— Ponuntque ferocia Pœni
Corda, volente Deo.

XXXI.

Non ignara mali miſeris ſuccurrere diſco.

XXXII.

Scinditur incertum ſtudia in contraria vulgus.

XXXIII.

—— Timeo Danaos, & dona ferentes.

XXXIV.

—— Et quæ ſibi quiſque timebat,
Unius in miſeri exitium converſa tulêre.

XXXV.

Una ſalus victis nullam ſperare ſalutem.

XXXVI.

—— Dolus an virtus, quis in hoſte requirat?

XXXVII.

Heu nihil invitis fas quemquam fidere divis!

XXXVIII.

Non tibi Tyndaridis facies inviſa Lacænæ,
Culpatuſve Paris, verùm inclementia Divûm
Has evertit opes.

XXXIX.

—— Facilis jactura ſepulchri eſt.

XL.

's aliter viſum.

XLI.

— *Quid non mortalia pectora cogis,*
ri ſacra fames!

XLII.

ite felices quibus eſt fortuna peracta
m ſua.

XLIII.

generes animos timor arguit.

XLIV.

u vatum ignaræ mentes! Quid vota furentem,
id delubra juvant?

XLV.

— *Tacitum vivit ſub pectore vulnus.*

XLVI.

— *Quis fallere poſſit amantem?*

XLVII.

nia tuta timens.

XLVIII.

probe amor, quid non mortalia pectora cogis?

XLIX.

ta obſtant, placidaſque viri Deus obſtruit aures.

L.

— *Varium & mutabile ſemper*
mina.

LI.

tus ama, —— *Altum alij teneant.*

LII.

— *Poſſunt, quia poſſe videntur.*

LIII.

tatur favor Euryalum, lachrymæque decoræ;
atior ac pulchro veniens de corpore virtus.

LIV.

n vires alias, converſaque numina ſentis?
de Deo.

LV.

— *Deus ipſe faces animumque miniſtrat.*

LVI. — Quò

LVI.

—— *Quò fata trahunt retrahuntque ſequamur:*
Quicquid erit, ſuperanda omnis fortuna ferendo eſt.

LVII.

Exigui numero, ſed bello vivida virtus.

LVIII.

Mene ſalis placidi vultum, fluctuſque quietos
Ignorare jubes? Mene huic confidere monſtro?

LIX.

Tu ne cede malis, ſed contrà audentior ito.

LX.

Deſine fata Deûm flecti ſperare precando.

LXI.

Quiſque ſuos patimur manes.

LXII.

Parcere ſubjectis, & debellare ſuperbos.

LXIII.

Sævit amor ferri, & ſcelerata inſania belli.

LXIV.

Aude, hoſpes, contemnere opes; & te quoque dignum
Finge Deo, rebuſque veni non aſper egenis.

LXV.

—— *Sua cuique Deus fit dira cupido.*

LXVI.

—— *Speravimus iſta,*
Dum fortuna fuit.

LXVII.

—— *Spes addita ſuſcitat iras.*

LXVIII.

Audentes fortuna juvat.

LXIX.

Numina nulla premunt; mortali urgemur ab hoſte,
Mortales; totidem nobis animæque, manuſque.

LXX.

Stat ſua cuique dies; breve & irreparabile tempus
Omnibus eſt vitæ; ſed famam extendere factis,
Hoc virtutis opus.

LXXI. *Neſcia*

LXXI.

Neſcia mens hominum fati ſortiſque futuræ,
Et ſervare modum rebus ſublata ſecundis.
Turno tempus erit, magno cùm optaverit emptum
Intactum Pallanta.

LXXII.

Rhœbe diù, res ſiqua diù mortalibus ulla eſt.

LXXIII.

—— *Experto credite.*

LXXIV.

—— *Cuncti ſe ſcire fatentur,*
Quid fortuna ferat populi, ſed dicere muſſant.

LXXV.

Nulla ſalus bello.

LXXVI.

Cur ante tubam tremor occupat artus?

LXXVII.

Multa dies, variuſque labor mutabilis ævi
Rettulit in melius, multos alterna reviſens
Luſit, & in ſolido rursùs fortuna locavit.

LXXVIII.

—— *Vocat labor ultimus omnes.*

LXXIX.

—— *Pulchramque petunt per vulnera mortem.*

LXXX.

—— *Forſan miſeros meliora ſequentur.*

LXXXI.

Uſque adeone mori miſerum eſt?

LXXXII.

—— *Nec me tua fervida terrent*
Dicta, ferox; Dii me terrent, & Jupiter hoſtis:
Ulteriùs ne tende odiis.

HORA-

HORATIUS.

I.

NIL mortalibus arduum eſt.

II.

Pallida [a] *mors æquo pulſat pede*
Pauperum tabernas, Regumque turres.

[a] Le pauvre en ſa cabane ou le chaume le couvre
Eſt ſujet à ſes loix.
Et la garde qui veille aux barriers du Louvre
Ne deffend pas nos Rois.

III.

Vitæ ſumma brevis ſpem nos vetat incboare longam.

IV.

Quid [b] *ſit futurum cras, fuge quærere;*
Quem ſors dierum cumque dabit, lucro
Appone.

[b] Epicurea ſententia, ſed quam non ægrè feceris Chriſtiánam: Vetat enim Chriſtus ſolicitam de craſtino curam.

V.

——— *Spatio brevi*
Spem longam reſeces, dum loquimur fugerit invida
Ætas, carpe diem quàm minimum credula poſtero.

VI.

Durum; ſed levius fit patientiâ,
Quicquid corrigere eſt nefas.

VII.

Valet [c] *ima ſummis*
Mutare, & inſignem attenuat Deus,
Obſcura promens.

[c] Sumptum è Græco τά δ' ὑπέρτερα νέρτερα θήσει Ζεὺς ὑψιβρεμέτης.

VIII.

——— *Quid nos dura refugimus*
Ætas? Quid intactum nefaſti
Liquimus?

IX.

Latius regnes avidum domando
Spiritum, quam ſi Libyam remotis

Gadibus

Gadibus jungas; & [d] uterque Pœnus
Serviat uni.

[d] Tyrij & Carthaginenſes.

X.

Creſcit indulgens ſibi dirus hydrops,
Nec ſitim pellit, niſi cauſa morbi
Fugerit venis, & aquoſus [e] albo
Corpore languor.

[e] Pallido.

XI.

Æquam memento rebus in arduis
Servare mentem, non ſecùs ac benis.
Ab inſolenti temperatam
Lætitiâ, moriture Deli.

XII.

Omnes eodem cogimur; omnium
Verſatur urna; ſeriùs, ocyùs
Sors exitura.

XIII.

Auream quiſquis mediocritatem
Diligit, tutus caret obſoleti
Sordibus tecti, caret invidendâ
Sobrius aulâ.

XIV.

Sæpiùs ventis agitatur ingens
Pinus, & celſæ graviore caſu
Decidunt turres, feriuntque ſummos
Fulgura montes.

XV.

Sperat infeſtis, metuit ſecundis,
Alteram ſortem, benè præparatum
Pectus.

XVI.

Rebus anguſtis animoſus, atque
Fortis appare, ſapientèr idem
Contrahes vento nimiùm ſecundo
Turgida vela.

XVII.

Quid æternis minorem
Conſiliis animum fatigas?

XVIII. *Quod*

XVIII.

Quod [f] *quiſque vitet, nunquam homini ſatis Cautum eſt in horas.*

[f] Nemo ſatis proſpexit quid ſibi in ſingulas horas vitandum ſit.

XIX.

Eheu fugaces, Poſthume, Poſthume,
Labuntur anni, nec pietas moram
Rugis & inſtanti ſenectæ
Afferet, indomitæque morti.

XX.

Privatus illis cenſus erat brevis;
Commune, magnum.

XXI.

Non enim gazæ neque conſularis
Summovet lictor miſeros tumultus
Mentis, & curas laqueata circum
Tecta volantes.

XXII.

Quid brevi fortes jaculamur ævo
Multa? Quid terras alio calentes
Sole mutamus? Patriæ quis exul
Se quoque fugit?

XXIII.

Truditur dies die,
Novæque pergunt interire lunæ.

XXIV.

—— *Æqua tellus*
Pauperi recluditur, [g] *Regumque pueris.*

[g] Id eſt, Regibus, Phraſis Græca.

XXV.

—— *Æqua lege neceſſitas*
Sortitur [h] *inſignes, & imos.*
Omne capax movet urna nomen.

[h] Sortes educit tum nobilium tum plebeiorum.

XXVI.

—— *Sed timor & minæ*
Scandunt eodem quò dominus, neque
Decedit æratæ triremi, &
Poſt equitem ſedet atra cura.

XXVII. Du

XXVII.

ulce & decorum eſt pro patriâ mori.

XXVIII.

uſtum & tenacem propoſiti virum,
on civium ardor prava jubentium,
on vultus inſtantis tyranni
ente quatit ſolidâ, neque Auſter
ux inquieti turbidus Adriæ,
ec fulminantis magna Jovis manus.
fractus illabatur orbis,
ıpavidum ferient ruinæ.

XXIX.

's conſilî expers mole ruit ſuâ.

XXX.

ecunda culpæ ſecula nuptias
rimùm inquinavêre, & genus & domos:
oc fonte derivata clades
ı patriam, populumque fluxit.

XXXI.

amnoſa quid non imminuit dies!
tas parentum pejor avis, tulit
os nequiores, mox daturos
rogeniem vitioſiorem.

XXXII.

urum per medios ire ſatellites,
t perrumpere amat ſaxa.

XXXIII.

uantò quiſque ſibi plura negaverit,
Diis plura feret.

XXXIV.

Magnas inter opes inops.

XXXV.

reſcentem ſequitur cura pecuniam,
Majorumque fames. Multa petentibus
Deſunt multa. Benè eſt cui Deus obtulit
Parcâ, quod ſatis eſt, manu.

XXXVI. *Vir-*

XXXVI.

Virtutem incolumem odimus,
Sublatam ex oculis quærimus invidi.

XXXVII.

Quid triſtes querimoniæ,
Si non ſupplicio culpa reciditur?
Quid leges ſine moribus
Vanæ proficiunt?
Magnum pauperies opprobrium jubet
Quidvis & facere & pati.

XXXVIII.

Plerumque gratæ divitibus vices,
Mundæque parvo ſub lare pauperum
Cœnæ, ſine aulæis & oſtro,
Sollicitam explicuêre frontem.

XXXIX.

Prudens futuri temporis exitum
Caliginosâ nocte premit Deus,
Ridetque, ſi mortalis ultra
Fas trepidet. Quod adeſt memento
Componere æquus.

XL.

——— *Ille potens ſui*
Lætuſque deget, cui licet in diem
Dixiſſe, Vixi.

XLI.

Fortuna ſævo læta negotio,
Ludum inſolentem ludere pertinax
Tranſmutat incertos honores,
Nunc mihi, nunc alij benigna.
Laudo manentem; ſi celeres quatit
Pennas, reſigno quæ dedit, & meâ
Virtute me involvo, probamque
Pauperiem ſine dote quæro.

XLII.

Fortes creantur fortibus & bonis;
Eſt in juvencis, eſt in equis patrum

tus, nec imbellem feroces
ıgenerant aquilæ columbam.

XLIII.

ctrina ſed vim promovet inſitam:
ılùm ſepultæ diſtat inertiæ
ata virtus.

XLIV.

î fit, Mæcenas, ut nemo quam ſibi ſortem,
ratio dederit, ſeu fors objecerit, illâ
ıtentus vivat, laudet diverſa ſequentes?

XLV.

— Ridentem dicere verum
id vetat?

XLVI.

bona pars hominum decepta cupidine cæcâ,
l ſatis eſt, inquit, quia tanti quantum habeas ſis.

XLVII.

modus in rebus, ſunt certi denique fines,
'os ultra citraque nequit conſiſtere rectum.

XLVIII.

glectis urenda filix innaſcitur agris.

XLIX.

———— Eheu!
àm temerè in noſmet legem ſancimus iniquam?
m vitiis nemo ſine naſcitur. Optimus ille eſt,
i minimis urgetur. Amicus dulcis, ut æquum
eſt,
n mea compenſet vitiis bona, pluribus hiſce
modò plura mihi bona ſunt) inclinet, amari
volet, hâc lege in trutinâ ponetur eâdem.
———— Æquum eſt
catis veniam poſcentem, reddere rurſus.

L.

———— Avidos vicinum funus ut ægros
ınimat, mortiſque metu ſibi parcere cogit;
teneros animos aliena opprobria ſæpè
terrent vitiis.

LI.

Judice quem nôſti populo; qui ſtultus honores
Sæpè dat indignis, & famæ ſervit ineptus;
Qui ſtupet in titulis & imaginibus.

LII.

——— *Nil ſine magno*
Vita labore dedit mortalibus.

LIII.

——— *Ridiculum acri*
Fortiùs & meliùs magnas plerumque ſecat res.

LIV.

Eſt brevitate opus ut currat ſententia, neu ſe
Impediat verbis laſſas onerantibus aures.

LV.

Sæpè ſtylum vertas, iterùm quæ digna legi ſint
Scripturus; neque te ut miretur turba labores,
Contentus paucis lectoribus.

LVI.

——— *Malè verum examinat omnis*
Corruptus judex.

LVII.

Jejunus rarò ſtomachus vulgaria temnit.

LVIII.

——— *Corpus onuſtum*
Heſternis vitiis animum quoque prægravat unà.

LIX.

Ad caſus dubios fidet ſibi certiùs, hic qui
Pluribus aſſuêrit mentem corpuſque ſuperbum;
An qui contentus parvo, metuenſque futuri,
In pace, ut ſapiens, aptârit idonea bello?

LX.

——— *Quoad vixit, credidit ingens*
Pauperiem vitium.

LXI.

Si quis emat citharas, emptas comportet in unum,
Nec citharæ ſtudiis, nec muſæ deditus ulli:
Si ſcalpra & formas non ſutor; nautica vela
Averſus mercaturis; delirus, & amens

Und

ndiquè dicatur meritò. Quî diſcrepat iſtis,
ui nummos aurumque recondit, neſcius uti
ompoſitis, metuenſque velut contingere ſacrum?
imirùm inſanus paucis videatur, eò quòd
Iaxima pars hominum morbo jactatur eodem.

LXII.

major tandem parcas inſane minori.

LXIII.

il agit exemplum, litem quod lite reſolvit.

LXIV.

t genus & virtus, niſi cum re, vilior algâ eſt.

LXV.

ars hominum gaudet vitiis conſtanter, & urget
ropoſitum; pars multa natat, modò recta capeſ-
ſens,
terdum pravis obnoxia.

LXVI.

——————— Laudas
rtunam & mores antiquæ plebis, & idem,
quis ad illa Deus ſubitò te agat, uſque recuſes:
ut quia non ſentis quod clamas rectius eſſe,
ut quia non firmus rectum defendis, & hæres,
equicquàm cœno cupiens evellere plantam.

LXVII.

uiſnam igitur liber? ſapiens, ſibique imperio-
ſus:
uem neque pauperies, neque mors, neque vincula
terrent;
eſponſare cupidinibus, contemnere honores
rtis, & in ſeipſo totus teres atque rotundus.

LXVIII.

——————— Ingenium res
dverſæ nudare ſolent, celare ſecundæ.

LXIX.

t mihi res, non me rebus ſubmittere conor.

LXX.

t aliquid prodire tenùs, ſi non datur ultrà.

LXXI.

Virtus eſt vitium fugere, & ſapientia prima Stultitiâ caruiſſe.

LXXII.

——— Hic murus aëneus eſto,
Nil conſcire ſibi, nullâ palleſcere culpâ.

LXXIII.

Quicquid delirant reges, plectuntur Achivi.

LXXIV.

——Vivendi rectè qui prorogat horam,
Ruſticus expectat dum defluat amnis, at ille
Labitur, & labetur in omne volubilis ævum.

LXXV.

Quod ſatis eſt cui contingit, nil ampliùs optet.
Non domus aut fundus, non æris acervus & auri,
Ægroto domini deduxit corpore febres,
Non animo curas. Valeat poſſeſſor oportet,
Si comportatis rebus benè cogitat uti.

LXXVI.

Sincerum eſt niſi vas, quodcunque infundis, aceſcit.

LXXVII.

Omnem crede diem tibi diluxiſſe ſupremum:
Grata ſuperveniet quæ non ſperabitur hora.

LXXVIII.

Ira furor brevis eſt; animum rege; qui, niſi paret,
Imperat; hunc frænis, hunc tu compeſce catenâ.

LXXIX.

Quo ſemel eſt imbuta recens, ſervabit odorem
Teſta diù.

LXXX.

Nil admirari, propè res eſt una, Numici,
Solaque, quæ poſſit facere & ſervare beatum.

LXXXI.

Naturam expellas furcâ, tamen uſque recurret,
Et mala perrumpet furtim faſtidia victrix.

LXXXII. Quer

LXXXII.

Quem res plus nimiò delectavêre ſecundæ,
Mutatæ quatiunt. Si quid mirabere, pones
Invitus.

LXXXIII.

Cœlum, non animum mutant, qui trans mare currunt.

LXXXIV.

Strenua nos exercet inertia: Navibus atque
Quadrigis petimus benè vivere. Quod petis hic eſt,
Eſt Ulubris; animus ſi te non deficit æquus.

LXXXV.

Pauper enim non eſt, cui rerum ſuppetit uſus:
Si ventri benè, ſi lateri eſt, pedibuſque tuis, nil
Divitiæ poterunt regales addere majus.

LXXXVI.

Rure ego viventem, tu dicis in urbe beatum,
Cui placet alterius, ſua nimirum eſt odio ſors.
Stultus uterque locum immeritum cauſatur iniquè,
In culpâ eſt animus qui ſe non effugit unquam.

LXXXVII.

Stultorum incurata malus pudor ulcera celat.

LXXXVIII.

Nec furtum feci, nec fugi, ſi mihi dicat
Servus: habes pretium, loris non ureris, aio.
Non hominem occidi; non paſces in cruce corvos.

LXXXIX.

Virtus eſt medium vitiorum & utrinque reductum.

XC.

—— Qui cupiet, metuet quoque.

XCI.

Percunctatorem fugito, nam garrulus idem eſt,
Nec retinent patulæ commiſſa fideliter aures.

XCII.

Qualem commendes etiam atq; etiam inſpice, ne mox
Incutiant aliena tibi peccata pudorem.

XCIII.

Urit enim ſplendore ſuo qui prægravat artes
Infra ſe poſitas: extinctus amabitur idem.

XCIV.

Diſcit enim citiùs, meminitque libentiùs illud
Quod quis deridet, quàm quod probat, & veneratur.

XCV.

Multa fidem promiſſa levant, ubi pleniùs æque
Laudat venales qui vult extrudere merces.

XCVI.

Si tibi nulla ſitim finiret copia lymphæ,
Narrares medicis; quòd quanto plura paràſti,
Tanto plura cupis, nulline faterier audes?

XCVII.

—— Pictoribus atque Pcētis
Quidlibet audendi ſemper fuit æqua poteſtas:
Sed non ut placidis coëant immitia, non ut
Serpentes avibus [1] geminentur, tigribus agni.

[1] Copulentur & ſub uno jugo exhibeantur.

XCVIII.

In vitium ducit culpæ fuga.

XCIX.

Sumite materiam veſtris, qui ſcribitis, æquam
Viribus; & verſate diù quid ferre recuſent,
Quid valeant humeri; cui lecta potenter erit res,
Nec facundia deſeret hunc, nec lucidus ordo.

C.

Multa renaſcentur quæ jam cecidêre, cadentque
Quæ nunc ſunt in honore vocabula, ſi volet uſus,
*Quem penes arbitrium eſt & * vis, & norma loquendi.*

* Al. Jus.

CI.

—— Si vis me flere, dolendum eſt
Primùm ipſi tibi.

CII.

Reddere qui voces jam ſcit puer, & pede certo
Signat humum, geſtit paribus colludere, & iram
Colligit, ac ponit temerè, & mutatur in horas.

CIII.

Imberbis juvenis, tandem cuſtode remoto,
Gaudet equis, canibuſque, & aprici gramine campi;
Cereus in vitium flecti, monitoribus aſper,

Utilium

Utilium tardus proviſor, prodigus æris,
Sublimis cupiduſque, & amata relinquere pernix.

CIV.

Converſis ſtudiis ætas animuſque virilis
Quærit opes & amicitias, inſervit honori,
Commiſiſſe cavet quæ mox mutare laboret.

CV.

Multa ſenem circumveniunt incommoda, vel quòd
Quærit, & inventis miſer abſtinet, ac timet uti;
Vel quòd res omnes timidè, gelidéque miniſtrat,
Dilator, ſpe longus, iners, aviduſque futuri,
Difficilis, querulus, laudator temporis acti
Se puero; cenſor, caſtigatorque minorum.

CVI.

—— Carmen reprehendite, quod non
Multa dies & multa litura coërcuit, atque
Perfectum decies non caſtigavit ad unguem.

CVII.

Verbaque proviſam rem non invita ſequentur.

CVIII.

Reſpicere exemplar vitæ morumque jubebo
Doctum imitatorem, [k] & vivas hinc ducere voces.

CIX.

Vir bonus & prudens verſus reprehendet inertes,
Culpabit duros, incomptis illinet atrum
Tranſverſo calamo ſignum, ambitioſa recidet
Ornamenta, parùm claris lucem dare coget.

CX.

—— Verſus inopes rerum, nugæque canoræ.

CXI.

Omne tulit punctum qui miſcuit utile dulci.

CXII.

Quicquid præcipies, eſto brevis.

CXIII.

—— Mediocribus [l] eſſe Poëtis
Non homines, non Dî, non conceſſêre columnæ.

[k] Non mortuas, ut è libris.

[l] Rationem reddit Horatius: quia in neceſſariis eſt mediocribus locus: at in voluptuariis non niſi eximia probantur. Idem habet Craſſotius.

LUCRETIUS.

Lucretium, quia in ordine ſuo prætermiſſus eſt, maluimus tamen hoc in loco reponere, quàm omnino omittere, ne id quod ex operibus ejus excerpſimus, quantulumcunque ſit, hoc in libro deſideretur.

I.

——————— Olim
Religio peperit ſceleroſa atque impia facta.

II.

Sed veluti pueris abſinthia tetra medentes
Cùm dare conantur, priùs oras pocula circum
Contingunt mellis dulci flavoque liquore,
Ut puerorum ætas improvida ludificetur
Labrorum tenus, interea perpotet amarum
Abſinthi laticem: volui ſic ſuave loquenti
Carmine Pierio rationem exponere noſtram.

III.

Suave mari magno turbantibus æquora ventis,
E terrâ magnum alterius ſpectare laborem;
Non quia vexari quemquam eſt jucunda voluptas,
Sed quibus ipſe malis careas quia cernere ſuave eſt.
Suave etiam belli certamina magna tueri,
Per campos inſtructa, tuâ ſine parte pericli.
Sed nil dulcius eſt benè quàm munita tenere
Edita doctrinâ ſapientum templa ſerenâ:
Deſpicere undè queas alios, paſſimque videre
Errare, atque viam palantes quærere vitæ.

IV.

Nam veluti pueri trepidant, atque omnia cæcis
In tenebris metuunt: ſic nos in luce timemus
Interdum nihilo quæ ſunt metuenda magìs, quàm
Quæ pueri in tenebris pavitant, metuuntque futura.

V.

Quò magis in dubiis hominem ſpectare periclis
Convenit, adverſiſque in rebus noſcere qui ſit:

Nam

Nam veræ voces tum demum pectore ab imo
Ejiciuntur, & eripitur perſona, manet res.

VI.

O miſeras hominum mentes! ô pectora cæca!
Qualibus in tenebris vitæ, quantiſque periclis
Degitur hoc ævi quodcunque eſt!

VII.

——Porrò puer, ut ſævis projectus ab undis
Navita, nudus humi jacet, infans indigus omni
Vitaï auxilio, cùm primùm in luminis oras
Nixibus ex alvo matris natura profudit,
Vagitúque locum lugubri complevit, ut æquum eſt,
Cui tantum in vitâ reſtet tranſire malorum.
At variæ creſcunt pecudes, armenta, feræque,
Nec crepitacillis opus eſt, nec cuiquam adbibenda eſt
Almæ nutricis blanda atque infracta loquela;
Nec varias quærunt veſtes pro tempore cæli.
Denique non armis opus eſt, non mœnibus altis
Queis ſua tutentur; quando omnibus omnia largè
Tellus ipſa parit, naturaque dædala rerum.

Pulcherrimè idem ſolutâ oratione Plinius Hiſtoricus perſequutus in Præfatione lib. vii. *Cæteris variè*, inquit, *tegumenta natura tribuit, teſtas, cortices, coria, ſpinas, villos, ſetas, pilos, plumas, pennas, ſquamas, vellera; hominem tantùm nudum & in nudâ humo natali die abjicit, ad vagitus ſtatim & ploratum. Ab hoc lucis rudimento jacet manibus pedibuſque revinctis flens animal cæteris imperaturum, & à ſuppliciis vitam auſpicatur, unam tantùm ob culpam, quia natum eſt. Heu dementiam ab his initiis exiſtimantium ad ſuperbiam ſe genitos.* Nec ineleganter Cicero in libris de repub. ab Auguſtino laudatus 14 contra Julianum. “ Idem Tullius, *inquit*, hominem dicit, non ut à “ matre ſed ut à noverca naturâ editum in vitam, corpore & nudo, & fragili “ & infirmo; animo autem anxio ad moleſtias, humili ad timores, molli ad “ labores, prono ad libidines, in quo tamen ineſſet tanquam obtutus quidam “ divinus ignis ingenii & mentis.

MANILIUS.

I.

PER varios uſus artem experientia fecit,
Exemplo monſtrante viam, ſpeculataque longè
Deprendit tacitis dominantia legibus aſtra.

II.

Sed cùm longa dies acuit mortalia corda,

Et labor ingenium miſeris dedit, & ſua quemque
Advigilare ſibi juſſit fortuna premendo.
Seducta in varias certârunt pectora curas,
Et quæcunque ſagax tentando repperit uſus,
In commune bonum commentum læta dedêre;
Omnia conando docilis ſolertia vicit.

III.

Quis credat tantas operum ſine numine moles,
Ex minimis [a] *cæcoque creatum fœdere mundum?*
Si [b] *ſors iſta dedit nobis, ſors ipſa gubernet.*

[a] Sine intelligentiâ & ratione.
[b] Oſtendit mundum à fortuito coaleſcere non potuiſſe, quia certâ ratione gubernatur.

IV.

Ornari res ipſa negat, contenta doceri.

V.

Quid tam ſollicitis vitam conſumimus annis,
Torquemurque metu, cæcâque cupidine rerum,
Æterniſque ſenes curis; dum quærimus ævum,
Perdimus, & nullo votorum ſine beati,
Victuros agimus ſemper, nec vivimus unquam;
Pauperiorque bonis quiſque eſt qui plura requirit,
Nec quod habet numerat, tantum quod non habet optat;
Cúmque ſui parvos uſus natura repoſcat,
Materiam ſtruimus magnæ per vota ruinæ,
Luxuriamque lucris emimus, luxúque rapinas,
Et ſummum censûs pretium eſt, effundere cenſum.

VI.

Solvite mortales animos curamque levate,
Totque ſupervacuis vitam deflere querelis;
Fata regunt orbem, certâ ſtant omnia lege.

VII.

Naſcentes morimur, finiſque ab origine pendet.

VIII.

——— Quid mirum, noſcere mundum
Si poſſunt homines, quibus eſt & mundus in ipſis,
Exemplumque Dei quiſque eſt in imagine parvâ?

OVIDIUS.

I.

SCilicet ut fulvum ſpectatur in ignibus aurum,
Tempore ſic duro eſt inſpicienda fides.
Si non Euryalus Rutulos cecidiſſet in hoſtes,
Hyrtacidæ Niſi gloria nulla foret.

II.

In pretio pretium nunc eſt, dat cenſus honores,
Cenſus amicitias; pauper ubique jacet.

III.

Omne ſolum forti patria eſt, ut piſcibus æquor,
Ut volucri vacuo quicquid in orbe patet.

IV.

Fertilis aſſiduo ſi non renovetur aratro,
Nil niſi cum ſpinis gramen habebit, ager.

V.

Neſcio quâ natale ſolum dulcedine cunctos
Ducit, & immemores non ſinit eſſe ſui.

VI.

——————— Intra
Fortunam debet quiſque manere ſuam.

VII.

Eximia eſt virtus præſtare ſilentia rebus:
At contrà gravis eſt culpa tacenda loqui.

VIII.

Terra ſalutiferas herbas eademque nocentes
Nutrit, & urticæ proxima ſæpè roſa eſt.

IX.

Tempore ducetur longo fortaſſè cicatrix,
Horrent admotas vulnera cruda manus.

X.

Tempore crevit amor, qui nunc eſt ſummus, habendi:
Vix ultrà quò jam progrediatur habet.

Creverunt

Creverunt & opes, & opum furioſa cupido,
Et cùm poſſideant plurima, plura petunt.
Sic quibus intumuit ſuffusâ venter ab undâ,
Quo plus ſunt potæ plus ſitiuntùr aquæ.

XI.

Interdum lacbrymæ pondera vocis babent.

XII.

Ut deſint vires, tamen eſt laudanda voluntas.
Hâc ego contentos auguror eſſe Deos.
Hæc facit ut veniat gratus quoque pauper ad aras,
Et placeat cæſo non minùs agna bove.

XIII.

Conſcia mens recti famæ mendacia ridet,
At nos in vitium credula turba ſumus.

XIV.

Quo quiſque eſt major, magis eſt placabilis iræ,
Et faciles motus mens generoſa capit.
Corpora magnanimo ſatis eſt proſtrâſſe leoni,
Pugna ſuum finem, cùm jacet hoſtis, habet.
At lupus, & turpes inſtant morientibus urſi,
Et quæcunque minor nobilitate fera eſt.

XV.

Terretur minimo pennæ ſtridore columba,
Unguibus, accipiter, ſaucia facta tuis.
Haud procul à ſtabulis audet diſcedere, ſiqua
Excuſſa eſt avidi dentibus agna lupi.

XVI.

Laudamus veteres, ſed noſtris utimur annis.

XVII.

Æra nitent uſu, veſtis bona quærit haberi:
Caneſcunt turpi tecta relicta ſitu.

XVIII.

Luxuriant animi rebus plerumque ſecundis,
Nec facile eſt æquâ commoda mente capi.

XIX.

Sit piger ad pœnas Princeps, ad præmia velox,
Et doleat quoties cogitur eſſe ferox.

XX. *Non*

XX.

Non eſt in medico ſemper relevetur ut æger,
Interdùm doctâ plus valet arte malum.

XXI.

Eſt Deus in nobis, agitante caleſcimus illo;
Impetus hic ſacræ ſemina mentis habet.

XXII.

Leniter, ex merito quidquid patiare, ferendum eſt:
Quæ venit indignè pœna, dolenda venit.

XXIII.

Paſcitur in vivis livor, poſt fata quieſcit,
Tunc ſuus ex merito quemque tuetur honor.

XXIV.

Serò reſpicitur tellus, ubi fune ſoluto
Currit in immenſum panda carina ſalum.

XXV.

Cui peccare licet peccat minùs; ipſa poteſtas
Semina nequitiæ languidiora facit.
Nitimur in vetitum ſemper, cupimuſque negata,
Sic interdictis imminet æger aquis.

XXVI.

Si non peccâſſem, quid tu concedere poſſes?
Materiam veniæ ſors tibi noſtra dedit.

XXVII.

In causâ facili quemvis licet eſſe diſertum.

XXVIII.

Non facilè invenies multis in millibus unum
Virtutem pretij qui putet eſſe ſui.
Ipſe decor recti facti, ſi præmia deſint,
Non movet, & gratis pœnitet eſſe probum.

XXIX.

Ludit in humanis divina potentia rebus,
Et certam præſens vix habet hora fidem.

XXX.

Crede mihi, miſeros prudentia prima relinquit,
Et ſenſus cum re conſiliumque fugit.

XXXI.

Ne quoddam officiis odium quæratur in ipſis;
Sit ſuus in blandâ ſedulitate modus.

XXXII.

Principiis obſta, ſerò medicina paratur,
Cùm mala per longas convaluère moras.

XXXIII.

Jam propera, nec te venturas differ in horas,
Qui non eſt hodiè, cràs minùs aptus erit.

XXXIV.

Otia ſi tollas, periêre Cupidinis arcus,
Contemptæque jacent, & ſine luce faces.
Quæritur Ægiſthus quarè ſit factus adulter?
In promptu cauſa eſt, deſidioſus erat.

XXXV.

Ut corpus redimas, ferrum patieris, & ignes,
Arida nec ſitiens ora levabis aquâ.
Ut valeas animo, quidquam tolerare negabis?
At pretium pars hæc corpore majus habet.

XXXVI.

Livor, iners vitium, mores non exit in altos,
Utque latens imâ vipera ſerpit humo.

XXXVII.

Res eſt ſolliciti plena timoris amor.

XXXVIII.

—— Tardè, quæ credita lædunt,
Credimus.

XXXIX.

—————— Errat,
Quiſquis ab eventu facta notanda putat.

XL.

Credula res amor eſt.

XLI.

—— Acceptiſſima ſemper
Munera ſunt, autor quæ pretioſa facit.

XLII.

Tarda ſolet magnis rebus ineſſe fides.

XLIII. — *Me-*

XLIII.

— *Meminerunt omnia amantes.*

XLIV.

— *Leve ſit, quod benè fertur onus.*

XLV.

ui dabit, is magno fiet mihi major Homero.
Crede mihi res eſt ingenioſa dare.

XLVI.

ui non vult fieri deſidioſus, [a] amet.

XLVII.

— *Ut ameris, amabilis eſto.*

XLVIII.

os eſt uxoria lites.

XLIX.

æcum habet ingenium, qui cùm libet, Accipe, dicit.

L.

ede repugnanti, cedendo victor abibis.

LI.

uod malè fers, aſſueſce, feres benè.

LII.

uæ non proſunt ſingula, multa juvant.

LIII.

nervant animos citharæ, cantuſque, lyræque.

LIV.

eu! quàm difficile eſt crimen non prodere vultu?

LV.

— *Nulla eſt ſincera voluptas,*
llicitumque aliquid lætis intervenit.

LVI.

— *Medio tutiſſimus ibis.*

LVII.

via virtuti nulla eſt via.

LVIII.

— *In audaces non eſt audacia tuta.*

LIX.

——————— *Ultima ſempèr*
xſpectanda dies homini eſt, dicique beatus
nte obitum nemo ſupremaque funera debet.

[a] Vera enim charitas, ut ait totiès Divus Auguſtinus, vacare non poteſt.

LUCA-

LUCANUS.

I.

——— [a] *Scelera ipſa, nefaſque*
Hâc mercede placent.

[a] Peſſimè hic ſententiâ Lucanus utitur, qui id de Nerone dicit, cui bella civilia Cæſaris & Pompeij aditum imperium paraverant: at non inſcitè idem accommodari poteſt quibuſdam c[…] pis & peccatis, è quibus Deus, pro ſuâ ſapientiâ, magna nonnunquam bo[…] magnam utilitatem elicit.

II.

——— [b] *Summiſque negatum*
Stare diu; nimioque graves ſub pondere lapſus,
Nec ſe Roma ferens.

[b] Cauſas illas affert Lucanus everſæ Reipub.

III.

In ſe magna ruunt: lætis hunc numina rebus
Creſcendi poſuêre modum.

IV.

Nulla fides regni ſociis, omniſque poteſtas
Impatiens conſortis erit; nec gentibus ullis
*Credite, nec longè *fatorum exempla petantur;*
Fraterno primi maduerunt ſanguine [c] muri.
Nec pretium tanti tellus, pontuſque furoris
Tunc erat, exiguum dominos commiſit aſylum.

* Fortè, factorum.

[c] Muri ſive potiùs agger, quo primùm Roma ſepta eſt. Nota Romuli & Remi hiſtoria, de quâ vide Livium, lib. i.

V.

Quæ mare, quæ terras, quæ totum poſſidet orbem
Non cepit fortuna duos.

VI.

Nec quenquam jam ferre poteſt, Cæſarve priorem,
Pompeiuſve parem. Quis juſtius induit arma,
Scire nefas; magno ſe judice quiſque tuetur:
Victrix cauſa Diis placuit, ſed victa [d] Catoni.

[d] Nobilis at horribilis impietas, ex quâ cognoſci poteſt, quàm Deos ſuos Ethnici parvi fecerunt.

VII.

——— [e] *Stat magni nominis umbra.*

[e] Hoc de Pompeio Lucanus, quod commodè in eos transtuleris, qui viribus defecti antè partâ [f…] famâ ſuſtentant.

VIII.

——— [f] *Gaudetque viam feciſſe ruinâ.*

[f] Cæſar.

IX.

——— [g] *Menſuraque juris*
Vis erat.

[g] Tantum ſibi quiſque licere putabat, *quantum poterat.*

X. [h] *Par-*

X.

— [h] *Partiri non potes orbem,*
habere potes.

[h] Curionis ad Cæſarem verba ſunt.

XI.

— [i] *Arma tenenti*
ia dat, qui juſta negat.

[i] Hoc Cæſaris verbum inſcripſit ſtatuæ ſuæ Annas Momorantius Franciæ Connestabilis.

XII.

[k] *nôſſe Deos, & cæli numina vobis,*
ſolis neſcire, datum.
— *Certè populi quos deſpicit Arctos,*
es errore ſuo; quos ille timorum
imus haud urget, lethi metus; indè ruendi
rrum mens prona viris, animæque capaces
tis, & ignarum rediture parcere vitæ.

[k] De Druidis hoc dictum, quibus religio à cæteris Ethnicis planè diverſa.

enim in eâ opinione, cujus author Pythagoras, animas è corpore exein alia migrare corpora, quam Metempſychoſim vocant. Sed ſi ſtulta rſuaſio tantum in illis poterat ad amovendam formidinem, quanto plus in ianis valere debet felicis immortalitatis & certæ reſurrectionis expectatio?

XIII.

— *Sic quiſque pavendo*
vires famæ, nulloque autore malorum,
finxêre timent.

XIV.

ciles dare ſumma Deos, eademque tueri
ciles!

XV.

— [l] *Nunc flere poteſtis,*
pendet fortunâ ducum, cùm vicerit alter
lendum eſt.

[l] Simulanda lætitia.

XVI.

— *Trahit ipſe furoris*
us, & viſum eſt lenti, [m] *quæſiſſe nocentem.*

[m] Tardi ſibi viderentur illi carnifices, ſi nocentes ab innocentibus ſecernere curaviſſent.

XVII.

uit vitæ Mario modus, omnia paſſo
pejor fortuna poteſt; atque omnibus uſo
melior. —

XVIII.

uit inſomni volventem publica curâ
virum, caſuſque urbis, cunctiſque timentem,
umque ſui.

XIX. *Acci-*

XIX.

[n] Bruti ad Catonem verba.

Accipient [n] *alios, facient te bella nocentem.*

XX.

Lege Deûm, minimas rerum diſcordia turbat:
Pacem ſumma tenent.

XXI.

[o] En illius ſapientis pietatem.

Sed quò fata trahunt, virtus ſecura ſequetur:
Crimen [o] *erit ſuperis & me feciſſe nocentem.*

XXII.

[p] Catoni.

Uni [p] *quippè vacat, ſtudiiſque odiiſque carenti,*
Humanum lugere genus.

XXIII.

——— Hi mores, hæc duri immota Catonis
Secta fuit; ſervare modum, finemque tenere,
Naturamque ſequi, patriæque impendere vitam;
Nec ſibi, ſed toti genitum ſe credere mundo.
Huic epulæ, viciſſe famem: magnique Penates,
Submoviſſe hyemem tecto. ———
——— Urbi pater eſt, urbique maritus;
Juſtitiæ cultor, rigidi ſervator honeſti,
In commune bonus: nulloſque Catonis in actus
Subrepſit, partemque tulit, [q] *ſibi nata voluptas.*

[q] Sibi nata, id eſt, propter ſe expetita voluptas, non utilitati ſerviens; falsò tamen hoc de Catone dictum, quem aiunt ſæpè crapulæ & ebrietati operam dediſſe. Unde Horatius illo: *Narratur priſci Catonis ſæpè mero caluiſſe virtus.* Sed tamen ipſa ſente... per ſe præclara, longéque hâc in parte ſeverior Stoicorum Philoſophia q... noſtratium Caſuiſtarum, qui voluptates ſenſuum per ſe expeti poſſe impude... affirmant.

XXIV.

[r] Solita eorum excuſatio, qui nolunt brachia tendere contra torrentem, & vitam impendere vero.

——— [r] *Tot rebus iniquis*
Paruimus victi: venia eſt hæc ſola pudoris,
Degeneriſque metûs, nil jam potuiſſe negari.

XXV.

Audendo magnus tegitur timor.

XXVI.

——— Quidquid multis peccatur, inultum eſt.

XXVII.

[s] Cæſarianorum militum in ſeditione oratio.

——— Rheni mihi Cæſar in undis
Dux erat, hic ſocius. Facinus quos inquinat, æq...

XXVIII.

——— [s] *Quidquid gerimus fortuna vocatur.*

Nos fatum ſciat eſſe ſuum: licèt omne Deorum
Obſequium ſperes, irato milite, Cæſar
Pax erit.

XXIX.

— [t] *Stetit aggere fultus*
Ceſpitis, intrepidus vultu, meruitque timeri
Non metuens.

[t] Cæſar.

XXX.

— *An vos momenta putatis*
Ulla dediſſe mihi? Nunquam ſic cura Deorum
Se [u] *premit, ut veſtræ morti, veſtræque ſaluti*
Fata vacent: Procerum motus hæc cuncta ſequuntur.

[u] Se premit & dejicit in rem tam humilem.

XXXI.

Infelix [x], *quantâ Dominum virtute parâſti!*

XXXII.

Hoc [y] *placet, ô ſuperi, cùm vobis vertere cuncta*
Propoſitum, noſtris erroribus addere crimen.
Cladibus irruimus, nocituraque poſcimus arma.

[x] De Scævâ milite Cæſariano, qui ſolus penè totam Pompeianam aciem ſuſtinuit. [y] Inde ſumpta eſt celebrata Paterculi ſententia, lib. 2. *Cujuſcunque Deus fortunam mutare conſtituit, conſilia corrumpit:* & Ammiani, *Mutum injicientibus fatis hebetari ſenſus hominum, & obtundi.*

XXXIII.

— [z] *Multos in ſumma pericula miſit*
Venturi timor ipſe mali.

[z] *Fugiendo*, inquit Livius, *in media ſæpè ruitur fata:* & Seneca, *Multi ad fatum venêre ſuum, dum fata timent.*

XXXIV.

— *Vivit poſt funera Magnus,*
Sed fortuna perit: quod defles illud amâſti.

XXXV.

— *Exeat aulâ*
Qui volet eſſe pius: virtus & ſumma poteſtas
Non coëunt.

XXXVI.

— *Serpens, ſitis, ardor arenæ*
Dulcia virtuti: gaudet patientia duris.
Lætius eſt, quoties magno ſibi conſtat honeſtum.

XXXVII.

— *Sic concitus irâ*
Excuſſit galeam, ſuffecitque omnibus unda.

XXXVIII.

Eſtne Dei ſedes, niſi terra, & pontus, & aër,

Et

XIX.

Accipient [n] alios, facient te bella noce... nocens.

XX.

Lege Deûm, minimas rerum diſcr... philippi
Pacem ſumma tenent.

XXI

Sed quò fata trahunt, virt... que quod omnes
... ſidus iniquum
Crimen [o] erit ſuperis & ... is qui caſtra ſequuntur,
Uni [p] quippè vacat, ... fas, ubi maxima merces.
Humanum lugere g...

—— Hi mo...
Secta fuit; ſe...
Naturamqu...
Nec ſibi,...
Huic ep...
Subinde...

——
Juſ...
In...
S...

SENECA.

I.

... que tegitur nocet.
... odia vindictæ locum.

II.

... dolor, qui capere conſilium poteſt.

III.

Fortuna fortes metuit, ignavos premit.

IV.

Nunquam poteſt non eſſe virtuti locus.

V.

Fortuna opes auferre, non animum, poteſt.

VI.

Si judicas, cognoſce; ſi regnas, jube.

VII.

Iniqua nunquam regna perpetuò manent.

VIII.

Qui ſtatuit aliquid parte inauditâ alterâ,
Æquum licèt ſtatuerit, haud æquus fuit.

IX.

Confide regnis, cùm levis magnas opes
Huc illuc ferat caſus. Hoc reges habent
Magnificum & ingens, nulla quod rapiet dies,
Prodeſſe miſeris.

X. Nulli

[n] Bruti ad Catonem verba.

[o] En illius ſapientis pietatem.

[p] Catoni.

[q] Sibi nata, id eſt, propter ſe expetita ... ctum, quem ... illo: Narra... per ſe præcl... noſtratium, affirmant, ...

[r] Solita... rum exc... tio, qui ſunt bra... tendere ... tra tor... tem, & ... impend... vero.

[s] Cæ... rum ... tum ... tione...

X.

...d nocendum tempus anguſtum eſt malis.

XI.

...minem verus poteſt.

XII.

...ſt ſempèr.

...III.

...,

XIV.

...ſit, quiſquis eſt pro te nocens.

XV.

...uiſquis in primo obſtitit,
...ique amorem, tutus ac victor fuit.
...i blandiendo dulce nutrivit malum,
...erò recuſat ferre, quod ſubit jugum.

XVI.

Fortem facit vicina libertas ſenem.

Tacitus eodem ſenſu, *Præter ferociam animi extremâ ſenectâ liber.*

XVII.

Quid pœna præſens conſciæ mentis pavor,
Animuſque culpâ plenus, & ſemet timens?
Scelus aliqua tutum, nulla ſecurum tulit.

XVIII.

Quod non poteſt, vult poſſe, qui nimium poteſt.

XIX.

Pars ſanitatis velle ſanari fuit.

XX.

Alium ſilere quod voles, primus ſile.

XXI.

Cur omnium ſit culpa paucorum ſcelus?

XXII.

—— Qui timidè rogat,
Docet negare.

XXIII.

Honeſta quædam ſcelera ſucceſſus facit.

XXIV.

Curæ leves loquuntur, ingentes ſtupent.

XXV. *Scelere*

Et cælum, & virtus? Superos quid quærimus ultrà?
Jupiter eſt quodcunque vides, quocunque moveris.

XXXIX.

—— Illic Pellæi proles veſana Philippi
Felix prædo jacet: ——
Terrarum fatale malum, fulmenque quod omnes
Percuteret paritèr populos, & ſidus iniquum
Gentibus.

XL.

Nulla fides pietaſque viris qui caſtra ſequuntur,
Venaleſque manus; ibi fas, ubi maxima merces.

SENECA.

I.

—— Ira quæ tegitur nocet.
Profeſſa perdunt odia vindictæ locum.

II.

Levis eſt dolor, qui capere conſilium poteſt.

III.

Fortuna fortes metuit, ignavos premit.

IV.

Nunquam poteſt non eſſe virtuti locus.

V.

Fortuna opes auferre, non animum, poteſt.

VI.

Si judicas, cognoſce; ſi regnas, jube.

VII.

Iniqua nunquam regna perpetuò manent.

VIII.

Qui ſtatuit aliquid parte inauditâ alterâ,
Æquum licèt ſtatuerit, haud æquus fuit.

IX.

Confide regnis, cùm levis magnas opes
Huc illuc ferat caſus. Hoc reges habent
Magnificum & ingens, nulla quod rapiet dies,
Prodeſſe miſeris.

X. Nullum

X.

Nullum ad nocendum tempus anguſtum eſt malis.

XI.

Amor timere neminem verus poteſt.

XII.

Gravis ira regum eſt ſemper.

XIII.

—— Cui prodeſt ſcelus,
Is fecit.

XIV.

Tibi innocens ſit, quiſquis eſt pro te nocens.

XV.

—— Quiſquis in primo obſtitit,
Repulitque amorem, tutus ac victor fuit.
Qui blandiendo dulce nutrivit malum,
Serò recuſat ferre, quod ſubit jugum.

XVI.

Fortem facit vicina libertas ſenem.

Tacitus eodem ſenſu, *Præter ferociam animi extremâ ſenectâ liber.*

XVII.

Quid pœna præſens conſcia mentis pavor,
Animuſque culpâ plenus, & ſemet timens?
Scelus aliqua tutum, nulla ſecurum tulit.

XVIII.

Quod non poteſt, vult poſſe, qui nimium poteſt.

XIX.

Pars ſanitatis velle ſanari fuit.

XX.

Alium ſilere quod voles, primus ſile.

XXI.

Cur omnium ſit culpa paucorum ſcelus?

XXII.

—— Qui timidè rogat,
Docet negare.

XXIII.

Honeſta quædam ſcelera ſucceſſus facit.

XXIV.

Curæ leves loquuntur, ingentes ſtupent.

XXV. *Scelere*

Et cælum, & virtus? Superos quid quærimus ultrà?
Jupiter eſt quodcunque vides, quocunque moveris.

XXXIX.

—— Illic Pellæi proles veſana Philippi
Felix prædo jacet: ——
Terrarum fatale malum, fulmenque quod omnes
Percuteret paritèr populos, & ſidus iniquum
Gentibus.

XL.

Nulla fides pietaſque viris qui caſtra ſequuntur,
Venaleſque manus; ibi fas, ubi maxima merces.

SENECA.

I.

—— Ira quæ tegitur nocet.
Profeſſa perdunt odia vindictæ locum.

II.

Levis eſt dolor, qui capere conſilium poteſt.

III.

Fortuna fortes metuit, ignavos premit.

IV.

Nunquam poteſt non eſſe virtuti locus.

V.

Fortuna opes auferre, non animum, poteſt.

VI.

Si judicas, cognoſce; ſi regnas, jube.

VII.

Iniqua nunquam regna perpetuò manent.

VIII.

Qui ſtatuit aliquid parte inauditâ alterâ,
Æquum licèt ſtatuerit, haud æquus fuit.

IX.

Confide regnis, cùm levis magnas opes
Huc illuc ferat caſus. Hoc reges habent
Magnificum & ingens, nulla quod rapiet dies,
Prodeſſe miſeris.

X. Nullum

X.

Nullum ad nocendum tempus anguſtum eſt malis.

XI.

Amor timere neminem verus poteſt.

XII.

Gravis ira regum eſt ſemper.

XIII.

—— Cui prodeſt ſcelus,
Is fecit.

XIV.

Tibi innocens ſit, quiſquis eſt pro te nocens.

XV.

—— Quiſquis in primo obſtitit,
Repulitque amorem, tutus ac victor fuit.
Qui blandiendo dulce nutrivit malum,
Serò recuſat ferre, quod ſubit jugum.

XVI.

Fortem facit vicina libertas ſenem.

Tacitus eodem ſenſu, *Præter ferociam animi extremâ ſenectâ liber.*

XVII.

Quid pœna præſens conſciæ mentis pavor,
Animuſque culpâ plenus, & ſemet timens?
Scelus aliqua tutum, nulla ſecurum tulit.

XVIII.

Quod non poteſt, vult poſſe, qui nimium poteſt.

XIX.

Pars ſanitatis velle ſanari fuit.

XX.

Alium ſilere quod voles, primus ſile.

XXI.

Cur omnium ſit culpa paucorum ſcelus?

XXII.

—— Qui timidè rogat,
Docet negare.

XXIII.

Honeſta quædam ſcelera ſucceſſus facit.

XXIV.

Curæ leves loquuntur, ingentes ſtupent.

XXV. Scelere

XXV.

—— *Scelere velandum eſt ſcelus.*

XXVI.

Tutiſſimum [a] *eſt inferre, cùm timeas, gradum.*

[a] Eodem ſenſu Lucanus. *Audendo magnus tegitur timor.*

XXVII.

O vita fallax! abditos ſenſus geris,
Animiſque pulchram turpibus faciem induit:
Pudor impudentem, celat audacem quies,
Pietas neſandum.

XXVIII.

—— *O nimiùm potens,*
Quanto parentes ſanguinis vinclo tenes,
Natura! quàm te colimus, inviti quoque!

XXIX.

Haud quiſquam honeſtè flere, quod voluit, poteſt

XXX.

Quanti caſus humana rotant!

XXXI.

Minùs in parvis fortuna furit,
Leviuſque ferit leviora Deus.

XXXII.

—— *Non capit unquam*
Magnos motus humilis tecti
Plebeia domus;
Circa regna tonat.
Volat ambiguis
Mobilis alis hora, nec ulli
Præſtat velox fortuna fidem.

XXXIII.

—— *Regium hoc ipſum reor*
Adverſa capere.

XXXIV.

—— *Qui pavet vanos metus,*
Veros fatetur.

XXXV.

—— *Odia qui nimiùm timet,*
Regnare neſcit.

XXXVI. Q

XXXVI.

Qui ſceptra duro ſævus imperio regit,
Timet timentes, metus in autorem redit.

XXXVII.

Quidquid exceſſit modum
Pendet inſtabili loco.

XXXVIII.

Fatis agimur, cedite fatis.
Non ſollicitæ poſſunt curæ
Mutare rati ſtamina fuſi.
Quidquid patimur mortale genus,
Quidquid facimus venit ex alto.
It cuique ratus, prece non ullâ
Mobilis, ordo; multis ipſum
Timuiſſe nocet; multi ad fatum
Venêre ſuum, dum fata timent.

XXXIX.

Juvenile vitium eſt regere non poſſe impetum.

XL.

Quo plura poſſis, plura patientèr feras.

XLI.

Violenta nemo imperia continuit diù;
Moderata durant.

XLII.

——— Quoque fortuna altiùs
Evexit ac levavit humanas opes;
Hoc ſe magis ſupprimere felicem decet,
Varioſque caſus tremere, metuentem Deos
Nimiùm faventes. Magna momento obrui
Vincendo didici.
** Tu me ſuperbum, Priame, tu timidum facis.*

* Tua clades, ô Priame, & me ſuperbum facit, quia te vici, & timidum, quia celſa ruere poſſe demonſtrat.

XLIII.

Qui non vetat peccare cùm poſſit, jubet.

Eſt

XLIV.

Eſt regis alti ſpiritum regi dare.

XLV.

Præferre patriam liberis regem decet.

XLVI.

Quod non vetat lex, hoc vetat fieri pudor.

XLVII.

Minimum decet libere, cui multum licet.

XLVIII.

—— Levia perpeſſi ſumus,
Si flenda patimur.

XLIX.

Hic mihi malorum maximum fructum abſtulit,
Nil timere.

L.

Miſerrimum eſt timere, cum ſperes nihil.

LI.

Grave pondus illum, magna nobilitas, premit.

LII.

Miſer occupet præſidia, ſecurus legat.

LIII.

Leviùs ſolet timere, qui propiùs timet.

LIV.

Generoſa in ortus ſemina exurgunt ſuos.

LV.

Dediſcit animus ſerò quod didicit diù.

LVI.

———— Domini pudet,
Non ſervitutis.

LVII.

Dulce mœrenti populus dolentûm,
Leniùs luctus lachrymæque mordent,
Turba quas fletu ſimili frequentat:
Ferre, quam ſortem patiuntur omnes,
Nemo recuſat.

LVIII.

Sidunt ipſo pondere magna,
Ceditque oneri fortuna ſuo.

LIX.

—— Quicquid in altum
Fortuna tulit, ruitura levat.

LX.

—— Redire, cùm perit, neſcit pudor.

LXI.

Per ſcelera ſempèr ſceleribus certum eſt iter.

LXII.

Quod ratio nequiit, ſæpè ſanavit mora.

LXIII.

Nec regna ſocium ferre, nec tædæ ſciunt.

LXIV.

Det ille veniam facilè, cui veniâ eſt opus.

LXV.

Id eſſe regni maximum pignus putant,
Si quidquid aliis non licet, ſolis liceat.

LXVI.

Pretio comparata vincitur pretio fides.

LXVII.

O quàm miſerum eſt neſcire mori!

LXVIII.

Mortem aliquid ultra eſt? Vita, ſi cupias mori.

LXIX.

—— Novit paucos
Secura quies, qui velocis
Memores ævi, tempora nunquam
Reditura tenent; dum fata ſinunt,
Vivite læti, properat curſû
Vita citato, volucrique die
Rota præcipitis vertitur anni.
At gens hominum fertur rapidis
Obvia fatis, incerta ſui.
Stygias ultrò quærimus undas.

LXX.

Altè virtus animoſa cadit.

O LXXI. Finis

LXXI.

—— *Finis alterius mali,*
Gradus eſt futuri.

LXXII.

—— *Proſperum ac felix ſcelus*
Virtus vocatur.

LXXIII.

—— *Quod nimis miſeri volunt,*
Hoc facilè credunt.

LXXIV.

—— *Imò quod metuunt nimis,*
Nunquam amoveri poſſe nec tolli putant.
Prona eſt timori ſemper in pejus fides.

LXXV.

Quem ſæpè tranſit caſus aliquando invenit.

LXXVI.

—— *Qui genus jactat ſuum,*
Aliena laudat.

LXXVII.

—————— *Aliena in loca*
Haud ſtabile regnum eſt.

LXXVIII.

Ars prima regni eſt poſſe te invidiam pati.

LXXIX.

Sequitur ſuperbos ultor à tergo Deus.

LXXX.

Cogi qui poteſt, neſcit mori.

LXXXI.

Imperia dura tolle, quid virtus erit?

LXXXII.

Non eſt ad aſtra mollis à terris via.

LXXXIII.

Quemcumque miſerum videris, hominem ſcias.

LXXXIV.

Quemcumque fortem videris, miſerum neges.

LXXXV.

O Fortuna viris invida fortibus,
Quàm non æqua bonis præmia dividis!

LXXXVI.

—— Quæ fuit durum pati,
Meminiſſe dulce eſt.

LXXXVII.

—— Quos cogit metus
Laudare, eoſdem reddit inimicos metus.

LXXXVIII.

Rex velit honeſta, nemo non eadem volet.

LXXXIX.

—— Ubi non eſt pudor,
Nec cura juris, ſanctitas, pietas, fides,
Inſtabile regnum eſt.

XC.

Nefas nocere vel malo fratri puta.

XCI.

Sæpè in magiſtrum ſcelera redierunt ſua.

XCII.

Ut nemo doceat fraudis & ſcelerum vias,
Regnum docebit.

XCIII.

—— Magna nolentem quoque
Conſilia produnt.

XCIV.

Regem non faciunt opes:
Rex eſt qui poſuit metus,
Et diri mala pectoris.
Mens regnum bona poſſidet:
Rex eſt qui metuit nihil:
Rex eſt quique cupit nihil.

XCV.

Illi mors gravis incubat,
Qui notus nimis omnibus,
Ignotus moritur ſibi.

XCVI.

Eſt miſer nemo, niſi comparatus.

XCVII.

Cùm quid datur ſpectabis, & dantem aſpice.

XCVIII.

Venenum in auro bibitur.

XCIX.

Serum eſt cavendi tempus in mediis m

C.

Pejor eſt bello timor ipſe belli.

CI.

Vos, quibus rector maris atque terræ
Jus dedit magnum necis atque vitæ,
Ponite inflatos tumidoſque vultus.
Quicquid à vobis minor extimeſcit,
Major hoc vobis dominus minatur:
Omne ſub regno graviore regnum eſt.

CII.

Quem dies vidit veniens ſuperbum,
Hunc dies vidit fugiens jacentem.
Nemo confidat nimiùm ſecundis,
Nemo deſperet meliora lapſis.

CIII.

Nemo tam divos habuit faventes
Craſtinum ut poſſit ſibi polliceri:
Res Deus noſtras celeri citatas
Turbine verſat.

CIV.

Proprium hoc miſeros ſequitur vitium,
Nunquam rebus credere lætis;
Redeat felix fortuna licèt,
Tamen afflictos gaudere piget.

CV.

——— Tantis in malis vinci malum

CVI.

Eripere vitam nemo non homini poteſt,
At nemo mortem: mille ad hanc aditu

CVII.

——— Non eſt virtus, ut putas,
Timere vitam, ſed malis ingentibus
Obſtare, nec ſe vertere, ac retrò dare.

CVIII.

Inviſa nunquam imperia retinentur diù.

CIX.

Contempſit omnes ille, qui mortem prius.

CX.

Pauci reges non regna colunt,
Plures fulgor convocat aulæ.

CXI.

Id facere laus eſt quod decet, non quod licet.

PERSIUS.

I.

QUIS [a] *expedivit pſittaco ſuum χαῖρε,*
Picaſque docuit noſtra verba conari?
Magiſter artis ingeniique largitor
Venter, [b] *negatas artifex ſequi voces.*

II.

O curas hominum! O quantum eſt in rebus inane!

III.

——— [c] *Uſque adeòne*
Scire tuum nihil eſt, niſi te ſcire id ſciat alter?

IV.

——— [d] *Nec nocte paratum*
Plorabit, qui me volet incurvâſſe querelâ.

V.

Nec [e] *pluteum cædit, nec demorſos ſapit ungues.*

VI.

O curvæ in terras animæ, & cœleſtium inanes!
Quid juvat hos templis noſtris immittere mores?

VII.

Dicite, Pontifices, in ſacro quid facit aurum?

VIII.

Udum [f] *& molle lutum es; nunc, nunc properandus, & acri*
Fingendus ſine fine rotâ.

[a] Quis docuit pſittacum expeditè ſuum χαῖρε pronunciare?
[b] Qui callet imitari voces à naturâ ſibi non conceſſas.
[c] Vulgaris ſententia & ipſo uſu ſordida.
[d] Lacrymas nocte paratas profundet.
[e] In indiligentia Poëmata.
[f] In juvenum ætatem convenit.

IX.

[g] Ad populum phaleras; ego te intùs & in cute novi.

[g] Ad populum ablega vanum illum ornatum, quo te jactas.

X.

Magne pater Divûm, ſævos punire Tyrannos
Haud aliâ ratione velis, cùm dira libido
Moverit ingenium ferventi tincta veneno;
[h] Virtutem ut videant, intabeſcantque relictâ.

[h] Erit etiam hæc damnatorum maxima pœna.

XI.

[i] Eſt aliquid quò tendis & in quod dirigis arcum?
An paſſim ſequeris corvos teſtâque lutoque,
Securus quò pes ferat; atque ex tempore vivis?

[i] Id eos qui in diem vivunt.

XII.

[k] Diſcite, ô miſeri, & cauſas cognōſcite rerum;
Quid ſumus, aut quidnam victuri gignimur; ordo
Quis datus? —— Quem te Deus eſſe
Juſſit, & humanâ quâ parte locatus es in re.

[k] Horum nihil ſciebat ipſe, qui hæc dixit.

XIII.

Tange miſer venas, & pone in pectore dextram.

XIV.

Reſpice quod non es; tollat ſua munera cerdo,
Tecum habita, & noris quàm ſit tibi curta ſupellex.

XV.

Ut nemo in ſeſe tentat deſcendere, nemo?
Sed præcedenti ſpectatur mantica tergo.

XVI.

[l] Cædimus, inque vicem præbemus crura [m] flagellis.
Vivitur hoc pacto.

[l] Aliis obtrectamus, alij nobis obtrectant.

[m] Alludit ad morem pueros caſtigandi ludimagiſtris Italis, jam indè ab antiquiſſimis temporibus ſolemnem, quo ob culpas pueriles commiſſas, nudatis cruribus eos verberibus petebant.

XVII.

[n] Non equidem hoc ſtudeo bullatis ut mihi nugis
Pagina turgeſcat, dare pondus idonea fumo.

[n] In tumidos ſcriptores.

XVIII.

Mille hominum ſpecies & vitæ diſcolor uſus:
Velle ſuum cuique eſt, nec voto vivitur uno.

XIX.

° Cras hoc fiet. Idem cras fiet. Quid? quaſi magnum
Nempe diem donas? Sed cùm lux altera venit,
Jam cras heſternum conſumpſimus. Ecce aliud cras
Egerit hos annos, & ſemper paulùm erit ultrà.

° In dilatores.

XX.

Vive memor lethi, fugit hora: hoc, quod loquor, indè eſt.

STATIUS.

I.

——— Nos vilis turba caducis
Deſervire bonis, ſemperque optare parati,
Spargimur in caſus. Celsâ tu mentis ab arce
Deſpicis errantes, humanaque gaudia rides.

II.

——— O cæca nocentum
Conſilia! ô ſemper timidum ſcelus!

III.

Dulce loqui miſeris, vetereſque reducere quæſtûs.

IV.

Da ſpatium tenuemque moram; malè cuncta miniſtrat
Impetus.

XCVIII.

Venenum in auro bibitur.

XCIX.

Serum eſt cavendi tempus in mediis malis.

C.

Pejor eſt bello timor ipſe belli.

CI.

Vos, quibus rector maris atque terræ
Jus dedit magnum necis atque vitæ,
Ponite inflatos tumidoſque vultus.
Quicquid à vobis minor extimeſcit,
Major hoc vobis dominus minatur:
Omne ſub regno graviore regnum eſt.

CII.

Quem dies vidit veniens ſuperbum,
Hunc dies vidit fugiens jacentem.
Nemo confidat nimium ſecundis,
Nemo deſperet meliora lapſis.

CIII.

Nemo tam divos habuit faventes
Craſtinum ut poſſit ſibi polliceri:
Res Deus noſtras celeri citatas
Turbine verſat.

CIV.

Proprium hoc miſeros ſequitur vitium,
Nunquam rebus credere lætis;
Redeat felix fortuna licèt,
Tamen afflictos gaudere piget.

CV.

——— *Tantis in malis vinci malum eſt.*

CVI.

Eripere vitam nemo non homini poteſt,
At nemo mortem: mille ad hanc aditus patent.

CVII.

——— *Non eſt virtus, ut putas,*
Timere vitam, ſed malis ingentibus
Obſtare, nec ſe vertere, ac retrò dare.

CVIII.

Invisa nunquam imperia retinentur diù.

CIX. Con-

CIX.

Contempſit omnes ille, qui mortem prius.

CX.

Pauci reges non regna colunt,
Plures fulgor convocat aulæ.

CXI.

Id facere laus eſt quod decet, non quod licet.

PERSIUS.

I.

QUIS [a] *expedivit pſittaco ſuum χαῖρε,*
Picaſque docuit noſtra verba conari?
Magiſter artis ingeniique largitor
Venter, [b] *negatas artifex ſequi voces.*

II.

O curas hominum! O quantum eſt in rebus inane!

III.

——— [c] *Uſque adeóne*
Scire tuum nihil eſt, niſi te ſcire id ſciat alter?

IV.

——— [d] *Nec nocte paratum*
Plorabit, qui me volet incurváſſe querelâ.

V.

Nec [e] *pluteum cædit, nec demorſos ſapit ungues.*

VI.

O curvæ in terras animæ, & cœleſtium inanes!
Quid juvat hos templis noſtris immittere mores?

VII.

Dicite, Pontifices, in ſacro quid facit aurum?

VIII.

Udum [f] *& molle lutum es; nunc, nunc properandus, & acri*
Fingendus ſine fine rotâ.

[a] Quis docuit pſittacum expeditè ſuum χαῖρε pronunciare?

[b] Qui callet imitari voces à naturâ ſibi non conceſſas.

[c] Vulgaris ſententia & ipſo uſu ſordida.

[d] Lacrymas nocte paratas profundet.

[e] In indiligentia Poëmata.

[f] In juvenum ætatem convenit.

IX.

[g] *Ad populum phaleras; ego te intùs & in cute novi.*

[g] Ad populum ablega vanum illum ornatum, quo te jactas.

X.

Magne pater Divûm, ſævos punire Tyrannos
Haud aliâ ratione velis, cùm dira libido
Moverit ingenium ferventi tincta veneno;
[h] *Virtutem ut videant, intabeſcantque relictâ.*

[h] Erit etiam hæc damnatorum maxima pœna.

XI.

[i] *Eſt aliquid quò tendis & in quod dirigis arcum?*
An paſſim ſequeris corvos teſtâque lutoque,
Securus quò pes ferat; atque ex tempore vivis?

[i] In eos qui in diem vivunt.

XII.

[k] *Diſcite, ô miſeri, & cauſas cognoſcite rerum;*
Quid ſumus, aut quidnam victuri gignimur; ordo
Quis datus? —— Quem te Deus eſſe
Juſſit, & humanâ quâ parte locatus es in re.

[k] Horum nihil ſciebat ipſe, qui hæc dixit.

XIII.

Tange miſer venas, & pone in pectore dextram.

XIV.

Reſpice quod non es; tollat ſua munera cerdo,
Tecum habita, & noris quàm ſit tibi curta ſupellex.

XV.

Ut nemo in ſeſe tentat deſcendere, nemo?
Sed præcedenti ſpectatur mantica tergo.

XVI.

[l] *Cædimus, inque vicem præbemus crura* [m] *flagellis.*
Vivitur hoc pacto.

[l] Aliis obtrectamus, alij nobis obtrectant.

[m] Alludit ad morem pueros caſtigandi ludimagiſtris Italis, jam indè ab antiquiſſimis temporibus ſolemnem, quo ob culpas pueriles commiſſas, nudatis cruribus eos verberibus petebant.

XVII.

[n] *Non equidem hoc ſtudeo bullatis ut mihi nugis*
Pagina turgeſcat, dare pondus idonea fumo.

[n] In tumidos ſcriptores.

XVIII.

Mille hominum ſpecies & vitæ diſcolor uſus:
Velle ſuum cuique eſt, nec voto vivitur uno.

XIX. [o] *Cras*

XIX.

Cras hoc fiet. Idem cras fiet. Quid? quaſi magnum
Nempe diem donas? Sed cùm lux altera venit,
Jam cras heſternum conſumpſimus. Ecce aliud cras
Egerit hos annos, & ſempèr paulùm erit ultrà.

In dilatores.

XX.

Vive memor lethi, fugit hora: hoc, quod loquor, inde eſt.

STATIUS.

I.

——— Nos vilis turba caducis
Deſervire bonis, ſemperque optare parati,
Spargimur in caſus. Celsâ tu mentis ab arce
Deſpicis errantes, humanaque gaudia rides.

II.

——— O cæca nocentùm
Conſilia! ô ſemper timidum ſcelus!

III.

Dulce loqui miſeris, vetereſque reducere quæſtûs.

IV.

Da ſpatium tenuemque moram; malè cuncta miniſtrat
Impetus.

JUVENALIS.

I.

AUDE aliquid brevibus [a] *Gyaris & carcere dignum,*
Si vis eſſe aliquid; probitas laudatur & alget.

II.

Quandoquidem [b] *inter nos ſanctiſſima divitiarum*
Majeſtas.

III.

Nil [c] *erit ulterius, quod noſtris moribus addat*
Poſteritas; eadem cupient facientque minores.
Omne in præcipiti vitium ſtetit.

IV.

Fronti [d] *nulla fides.*

V.

Dat veniam corvis, vexat cenſura columbas.

VI.

Nemo [e] *repente fuit turpiſſimus.*

VII.

Quid [f] *Romæ faciam? mentiri neſcio.*

VIII.

Quis nunc diligitur niſi conſcius, & cui fervens
Æſtuat occultis animus ſemperque tacendis?

IX.

Græculus [g] *eſuriens in cœlum juſſeris ibit.*

X.

Quantum quiſque ſuâ nummorum condit in arcâ,
Tantum habet & fidei; jures licèt & Samothracum
Atque Deos omnes; contemnere fulmina pauper
Creditur atque Deos, Diis ignoſcentibus ipſis.

[a] Gyaros maris Ægei inſula, in quam exules deportabantur.

[b] Nihil tam ſanctè colimus, quàm divitias.

[c] Vitia ad ſummum pervenêre.

[d] Oculi, vultus, frons perſæpè mentiuntur.

[e] Quibuſdam quaſi gradibus ad ſummam turpitudinem aſcenditur.

[f] Commodè hoc ad aulam transtuleris, de quâ Lucanus, *Exeat aulâ, Qui volet eſſe pius.*

[g] De Aſſentatoribus rectè dicitur.

XI.

Nil [h] *habet infelix paupertas durius in ſe*
Quàm quòd ridiculos homines facit.

[h] Digna Ethnicis ſententia, qui nulla exempla beati pauperis eſſe putaverunt. Aliter pij & verè Chriſtiani ſentiunt, quibus contrà nihil videtur in paupertate felicius, quàm quòd homines abjectos atque adeò humiles facit.

XII.

Haud facilè [i] *emergunt, quorum virtutibus obſtat*
Res anguſta domi.

[i] Ad altiorem ſtatum aſcendunt.

XIII.

—— [k] *Heic vivimus ambitioſâ*
Paupertate omnes.

[k] Convenit hoc dictum in multos, qui dum ambitioni ſerviunt, immodicis ſumptibus rem familiarem exhauriunt.

XIV.

—— [l] *Nihil eſt quod credere de ſe*
Non poſſit cùm laudatur Diis æqua poteſtas.

[l] Quaſcumque adulationes, quamlibet abſurdas patiuntur, & meritò ſibi tribui putant.

XV.

—— [m] *Sed quid violentius aure tyranni !*

XVI.

Ille [n] *igitur nunquam direxit brachia contra*
Torrentem, nec civis erat, qui libera poſſet
Verba animi proferre, & vitam impendere vero.

[n] Cùm ſcilicet reprehenditur & admonetur. [n] Hoc de quodam Criſpo, quod idem in omnes illos convenit qui malis temporibus ſe accommodant, & dum nimis ſaluti conſulunt, parùm conſulunt veritati.

XVII.

—— [o] *Nobilitas ſola eſt atque unica virtus.*

[o] Vulgaris ſententia.

XVIII.

Rarus [p] *enim fermè ſenſus communis in illâ*
Fortunâ.

[p] In multos nobiles bellè cadit, quibus pulchrum eſt imperitos & abſurdos eſſe.

XIX.

—— [q] *Tollas licèt omne quod uſquam eſt*
Auri atque argenti; ſpoliatis arma ſuperſunt.

[q] In eos qui dum populum nimiis onerant tributis, ſic ipſos ad rebellionem compellunt.

XX.

Omne [r] *animi vitium tanto conſpectius in ſe*
Crimen habet, quanto major qui peccat habetur.

[r] Pulcherrima ſententia, ſed paulò communior.

XXI.

—— *Nam lingua mali pars peſſima ſervi.*

XXII.

—— *Quid enim ratione timemus?*
Aut cupimus?

XXIII.

Cantabit [s] vacuus coram latrone viator.

XXIV.

—— [t] Sed nulla aconita bibuntur
Fictilibus.

XXV.

—— Et qui nolunt occidere quemquam,
Poſſe volunt.

XXVI.

—— [u] Nam qui nimios poſcebat honores
Et nimias poſcebat opes, numeroſa parabat
Excelſæ turris tabulata, undè altior eſſet
Caſus, & impulſæ præceps immane ruinæ.

XXVII.

—— [x] Quis enim virtutem amplectitur ipſam,
Præmia ſi tollas?

XXVIII.

—— [y] Mors ſola fatetur
Quantula ſint hominum corpuſcula.

XXIX.

Nil ergo optabunt homines? Si conſilium vis,
Permittes ipſis expendere numinibus quid
Conveniat nobis, rebuſque ſit utile noſtris.
Nam pro jucundis aptiſſima quæque dabunt Dî.
Carior eſt illis homo, quam ſibi.

XXX.

Interea guſtus elementa per omnia quærunt,
Nunquam animo pretiis obſtantibus. [z] Interius ſi
Attendas, magis illa juvant, quæ pluris emuntur.

XXXI.

Exemplo quodcunque malo committitur, ipſi
Diſplicet auctori. [a] Prima eſt hæc ultio, quod, ſe
Judice, nemo nocens abſolvitur, [b] improba quamvis
Gratia fallacis Prætoris vicerit urnam.

XXXII.

—— Ducimus autem
Hos quoque felices, qui ferre incommoda vitæ,
Nec [c] jactare jugum vitâ didicêre magiſtrâ.

[s] Trita ſententia.

[t] Quia venenis magnæ hæreditates petuntur.

[u] De Sejano hoc dicitur: ſed commodè de omnibus dici poteſt qui Sejanum imitantur.

[x] Ut pateat eos non virtutem ſequi, ſed præmia.

[y] Quia vivis nihil ſatis amplum eſt, ſed cupiditate omnia amplectuntur.

[z] Plus enim illos in luxu ſuo juvat ambitio, quam gulæ voluptas.

[a] Ob morſus conſcientiæ, quos ſedare non poteſt.

[b] Quamvis Judices gratia corruperit.

[c] Et humanæ conditioni ſponte ſe ſubmittere multo rerum humanarum uſu didicerunt.

XXXIII. Com-

XXXIII.

Committunt eadem diverſo crimina fato:
Ille crucem ſceleris pretium tulit, hic diadema.

XXXIV.

———— *Majore tumultu*
Planguntur nummi, quam funera. Nemo dolorem
Fingit in hoc caſu.
Ploratur lachrymis amiſſa pecunia [d] veris.

[d] Non fictis ut in luctu propinquorum.

XXXV.

At vindicta bonum vitâ jucundius ipſâ.
Nempè hoc indocti, quorum præcordia nullis
Interdum, aut levibus videas flagrantia cauſis.
Chryſippus non dicit idem, nec mite Thaletis
Ingenium, dulcique [e] ſenex vicinus Hymetto,
Qui partem acceptæ ſæva inter vincla cicutæ
Accuſatori nollet dare.

[e] Socrates.

XXXVI.

———— *Minuti*
Sempèr, & infirmi eſt animi, exiguique voluptas
Ultio.

XXXVII.

———— *Cur tamen illos*
Evaſiſſe putes, [f] quos diri conſcia facti
Mens habet attonitos, & ſurdo verbere cædit,
Occultum quatiente animo tortore flagellum?

[f] Pulchrè conſcientiæ laniatus effingit.

XXXVIII.

[g] *Nam ſcelus intra ſe tacitum qui cogitat ullum,*
Facti crimen habet.

[g] Notanda ſententia, quâ damnatur Phariſaica virtus manum tantùm à flagitio cohibens, non animum.

XXXIX.

Mobilis & varia eſt fermè natura [h] malorum.
Cum ſcelus admittunt, [i] ſupereſt conſtantia; [k] quid fas
Atque nefas tandem incipiunt ſentire, peractis
Criminibus.

[h] Improborum.

[i] Firmi & conſtantes ſunt.

[k] Tranſactâ voluptate flagitij quâ cæcabantur, accedente faſtidio & conſcientiæ morſu.

XL.

———— *Dociles imitandis*
Turpibus & pravis omnes ſumus.

XLI. Sic

XLI.

Sic natura jubet; velociùs & citiùs nos
Corrumpunt vitiorum exempla domeſtica, magnis
Cùm ſubeunt animos auctoribus.

XLII.

Nil dictu fœdum viſuque hæc limina tangat,
Intra quæ puer eſt.

XLIII.

Undè [l] *tibi frontem libertatemque parentis,*
Cùm facias pejora ſenex?

[l] Quo jure tibi ſumis paternam in caſtigando ſeveritatem?

XLIV.

Sponte tamen juvenes imitantur cætera; ſolam
Inviti quoque avaritiam exercere jubentur:
Fallit [m] *enim vitium ſpecie virtutis & umbrâ,*
Cùm ſit triſte hăbitu, vultuque, & veſte ſeverum.

[m] Vitium enim avaritiæ, parſimoniæ & prudentiæ nomine prætexitur.

XLV.

Creſcit amor nummi, quantum ipſa pecunia creſcit:
Et minùs hanc optat, qui non habet.

XLVI.

——— [n] *Nam dives qui fieri vult;*
Et citò vult fieri.

[n] Convenit in noſtros publicanos.

XLVII.

——— [o] *Lucri bonus eſt odor ex re*
Quâlibet.

[o] Sententia Veſpaſiani.

XLVIII.

Undè [p] *habeas quærit nemo; ſed oportet habere.*

[p] Exprimit hîc improborum vocem.

XLIX.

Senſit Alexander, teſtâ cùm vidit in illâ
Magnum [q] *habitatorem, quanto felicior hic qui*
Nil cuperet, quàm qui totum ſibi poſceret orbem,
Paſſurus geſtis æquanda pericula rebus.

[q] Diogenem, quem in dolio vidit.

L.

Nunquam [r] *aliud natura, aliud ſapientia dicit.*

[r] Quia ſapientia eſt congruere naturæ.

LI.

Tantis parta malis curâ majore metuque
Servantur, miſera eſt magni cuſtodia cenſûs.

SILIU

SILIUS ITALICUS.

I.

——— *Blandeque veneno*
Deſidiæ, virtus paulatim evicta ſeneſcit.

II.

Explorant adverſa viros; perque aſpera duro
Nititur ad laudem virtus interrita clivo.

CLAUDIANUS.

I.

——— *Tolluntur in altum,*
Ut lapſu graviore ruant.

II.

Deſinat elatis quiſquam confidere rebus,
Omnia mors æquat.

III.

Semper inops, quicunque cupit.

IV.

Vivitur exiguo meliùs; natura beatis
Omnibus eſſe dedit, ſi quis cognoverit uti.

V.

Eheu quàm brevibus pereunt ingentia cauſis?

VI.

Si metuis, ſi prava cupis, ſi duceris irâ,
Servitij patière jugum, tolerabis iniquas
Interiùs leges. Tunc omnia jure tenebis,
Cùm poteris rex eſſe tui.

VII.

Nec tibi quid liceat, ſed quid feciſſe decebit,
Occurrat, mentemque domet reſpectus honeſti.

VIII. Quì

VIII.

Qui terret, plus ipſe timet.

IX.

Tu civem patremque geras; tu conſule cunctis,
Nec tibi; nec tua te moveant, ſed publica vota.

X.

——— Componitur orbis
Regis ad exemplum; nec ſic inflectere ſenſus
Humanos edicta valent, quàm vita regentis.

XI.

Inquinat egregios adjuncta ſuperbia mores.

XII.

——— Sola Deos æquat clementia nobis.

XIII.

Quàm benè depoſitum terris, ut dignus iniqui
Fructus conſilij primis auctoribus inſtet!

XIV.

Aſperius nihil eſt humili, cùm ſurgit in altum;
Cuncta ferit, dum cuncta timet, deſævit in omnes,
Ut ſe poſſe putent.

XV.

Sed quum cæcus ineſt vitiis amor, omne futurum
Deſpicitur, ſuadentque brevem præſentia fructum;
Et ruit in vetitum damni ſecura libido:
Dum mora ſupplicij lucro, ſerumque quod inſtat,
Creditur.

XVI.

Damna minùs conſueta movent.

XVII.

Ipſa quidem virtus pretium ſibi, ſolaque latè
Fortunæ ſecura nitet, nec faſcibus ullis
Erigitur, plauſuve cupit clareſcere vulgi,
Nil opis externæ cupiens, nil indiga laudis;
Divitiis animoſa ſuis, immotaque cunctis
Caſibus, ex altâ mortalia deſpicit arce.

XVIII.

Qui fruitur pœnâ, fervet, legumque videtur
Vindictam præſtare ſibi.

XIX. — Dis

XIX.

— *Dîs proximus ille eſt,*
Quem ratio, non ira movet; qui facta rependens
Conſilio punire poteſt.

XX.

— *Peragit tranquilla poteſtas,*
Quod violenta nequit, mandataque fortiùs urget
Imperioſa quies.

XXI.

Eſt aliquid meriti ſpatium, quod nulla furentis
Invidiæ menſura capit.

XXII.

Fallitur egregio quiſquis ſub principe credit
Servitium; nunquam libertas gratior extat,
Quàm ſub rege pio.

XXIII.

Publicus hinc ardeſcit amor, cum moribus æquis
Inclinat populo regale modeſtia culmen.

XXIV.

Mars gravior ſub pace latet.

D. LABERIJ, P. SYRI,

Et aliorum veterum Sententiæ, Iambicis verſibus ſingulis comprehenſæ, ordine alphabetico.

A.

I.

AB alio expectes, alteri quod feceris.

II.

Animus vereri qui ſcit, ſcit tuto ingredi.

III.

Auxilia humilia firma conſenſus facit.

IV.

Aut amat aut odit mulier; nil eſt tertium.

V.

Ad triſtem partem ſtrenua eſt ſuſpicio.

VI.

Ames parentem, ſi æquus eſt: ſi aliter, feras.

VII.

Amici vitium ni feras, prodis tuum.

VIII.

Abſentem lædit, cum ebrio qui litigat.

IX.

Amans quod ſuſpicatur, vigilans ſomniat.

X.

Ad calamitatem quilibet rumor valet.

XI.

Amici mores noveris, non oderis.

XII.

Ægrè reprendas, quod ſinis conſueſcere.

XIII.

Amicum ità habeas, poſſe ut fieri hunc inimicum ſcias.

XIV.

Amare, & ſapere, vix Deo conceditur.

XV.

Apertè mala cùm eſt mulier, tum demùm eſt bona.

XVI.

Avarus, niſi cùm moritur, nil rectè facit.

XVII.

Avaro quid mali optes, ni ut vivat diù?

XVIII.

Alienà nobis, noſtra plus aliis placent.

XIX.

Ad pœnitendum properat, citò qui judicat.

XX.

*Aleator quantum in arte * eſt, tanto eſt nequior.*

* Deeſſe videtur, *melior*.

XXI.

Alterius damnum gaudium haud facias tuum.

XXII.

Avarum irritat, non ſatiat pecunia.

XXIII. Amici

XXIII.

Amicos res optimæ pariunt, adverſæ probant.

XXIV.

Audendo virtus creſcit, tardando timor.

XXV.

Arcum intenſio frangit, animum remiſſio.

XXVI.

Amicitia sempèr prodeſt, amor & nocet.

XXVII.

Amicum lædere ne joco quidem licet.

XXVIII.

Amicitia pares aut accipit, aut facit.

XXIX.

A morte ſempèr homines tantundem abſunt.

XXX.

Amicum perdere, eſt damnorum maximum.

XXXI.

Amor miſceri cum timore non poteſt.

XXXII.

Æs debiterem leve, grave inimicum facit.

B.

XXXIII.

Bis eſt gratum quod opus eſt, ultrò ſi offeras.

XXXIV.

Bonarum rerum conſuetudo peſſima eſt.

XXXV.

Beneficia dare qui neſcit, injuſtè petit.

XXXVI.

Bonum eſt fugienda aſpicere in alieno malo.

XXXVII.

Beneficium accipere, libertatem vendere eſt.

XXXVIII.

Bona nemini hora eſt, ut non alicui ſit mala.

XXXIX.

Bis emori eſt, alterius arbitrio mori.

XL.

Beneficia plura recipit, qui ſcit reddere.

XLI. Bis

XLI.

Bis peccas, cùm peccanti obſequium adcommodas.

XLII.

Bonus animus læſus graviùs multò iraſcitur.

XLIII.

Beneficia dando accepit, qui digno dedit.

XLIV.

Bonus animus nunquam erranti obſequium adcommodat.

XLV.

Beneficia qui dediſſe ſe dicit, petit.

XLVI.

Bonitatis verba imitari, major malitia eſt.

XLVII.

Bis vincit, qui ſe vincit in victoriâ.

XLVIII.

Benignus etiam dandi cauſam cogitat.

XLIX.

Bis interimitur, qui ſuis armis perit.

L.

Benè dormit, qui non ſentit, quàm malè dormiat.

LI.

Bonorum crimen eſt officioſus miſer.

LII.

Beneficium ubi des dignis, omnes obliges.

LIII.

Bonis nocet, quiſquis pepercerit malis.

C.

LIV.

Cuivis poteſt accidere, quod cuiquam poteſt.

LV.

Conſueta vitia ferimus, non reprehendimus.

LVI.

Crudelis in re adverſâ eſt objurgatio.

LVII.

Cui ſempèr dederis, ubi negas, rapere imperas.

LVIII. Cru

LVIII.

Crudelem medicum intemperans æger facit.

LIX.

Cum inimico nemo in gratiam tutò redit.

LX.

Citiùs venit periculum, cùm contemnitur.

LXI.

Caſta ad virum matrona parendo imperat.

LXII.

Citò ignominia fit ſuperbi gloria.

LXIII.

Conſilio meliùs vincas, quam iracundiâ.

LXIV.

Cuivis dolori remedium eſt patientia.

LXV.

Cotidè damnatur, qui ſempèr timet.

LXVI.

Comes facundus in viâ pro vehiculo eſt.

LXVII.

Citò improborum læta ad perniciem cadunt.

LXVIII.

Contemni eſt gravius ſtultitiæ, quàm percuti.

LXIX.

Cotidiè eſt deterior poſterior dies.

LXX.

Cupiditati tarda eſt ipſa celeritas.

LXXI.

Conjunctio animi maxima eſt cognatio.

LXXII.

Cui plus licèt quàm par eſt, plus vult quàm licet.

LXXIII.

Caret periculo, qui etiam tutus cavet.

LXXIV.

Caſus quem ſæpè tranſit, aliquando invenit.

D.

LXXV.

Diſcipulus eſt prioris, poſterior dies.

LXXVI.

Dolor decreſcet, ubi quo creſcat non habet.

LXXVII.

Deſunt inopiæ multa, avaritiæ omnia.

LXXVIII.

Dari bonum quod potuit, auferri poteſt.

LXXIX.

Diſcordiâ fit charior concordia.

LXXX.

Deliberandum eſt diù, quod ſtatuendum eſt ſeme[l.]

LXXXI.

* *Difficile oportet * aurum habere ad crimina.*

* Fortè, *Difficilem aurem.*

LXXXII.

Damnum appellandum eſt cum malâ famâ lu-crum.

LXXXIII.

Ducis in conſilio poſita eſt virtus militum.

LXXXIV.

Deſpicere oportet quod poſſis deperdere.

E.

LXXXV.

Etiam innocentes cogit mentiri dolor.

LXXXVI.

Ex vitio alterius ſapiens emendat ſuum.

LXXXVII.

Etiam oblivisci quod ſis, interdum expedit.

LXXXVIII.

Ex hominum quæſtu facta Fortuna eſt Dea.

LXXXIX.

Etiam qui faciunt, odio habent injuriam.

XC.

Eripere telum, non dare, irato, decet.

XCI.

Etiam capillus unus habet umbram ſuam.

XCII.

Eheu! quàm miſerum eſt fieri metuendo ſenem?

XCIII.

Excelſis multo faciliùs caſus nocet.

XCIV.

Eget minùs mortalis, quo minùs cupit.

XCV.

Exeritur opere nequitia, non incipit.

XCVI.

Etiam ſanato vulnere cicatrix manet.

F.

XCVII.

Fortuna cùm blanditur, captatum venit.

XCVIII.

Fortunam citiùs rapias, quàm retineas.

XCIX.

Formoſa facies muta commendatio eſt.

C.

Fortuna nimiùm quem fovet, ſtultum facit.

CI.

Fatetur facinus is, qui judicium fugit.

CII.

Felix improbitas optimorum eſt calamitas.

CIII.

Feras, non culpes, quod vitari non poteſt.

CIV.

Furor fit læſa ſæpiùs patientia.

CV.

Fidem qui perdit, perdere ultrà nihil poteſt.

CVI.

Fides unanima undè abit, eò nunquam redit.

CVII.

Fulmen eſt, ubi cum poteſtate habitat iracundia.

CVIII.

Fruſtrà cùm ad ſenectam ventum eſt, repetas adoleſcentiam.

CIX.

Fer difficilia, ut & facilia perferas.

CX. Fortuna

CX.

Fortuna vitrea eſt; tum cùm ſplendet, frangitur.

CXI.

Feras quod lædit, ut, quod & prodeſt, feras.

CXII.

Fortuna quò ſe, eodem & inclinat favor.

CXIII.

Factum tacendo crimen facias acrius.

CXIV.

Felicitas nutrix eſt iracundiæ.

CXV.

Frequens vindicta paucorum odium reprimit.

CXVI.

Fortuna uſu dat multa, mancipio nihil.

CXVII.

Fortuna magna, magna domino eſt ſervitus.

CXVIII.

Faciliùs creſcit, quàm inchoatur, dignitas.

CXIX.

Fortuna multis dat nimis, nulli ſatis.

G.

CXX.

Graviùs nocet, quodcumque inexpertum accidit.

CXXI.

Gravior eſt inimicus, qui latet in pectore.

CXXII.

Graviſſimum eſt imperium conſuetudinis.

CXXIII.

Geminat peccatum, quem delicti non pudet.

CXXIV.

Graviora quædam ſunt remedia periculis.

H.

CXXV.

Heu quàm difficilis gloriæ cuſtodia eſt?

CXXVI.

Heu quàm eſt timendus, qui mori tutum putat?

CXXVII.

omo qui in homine calamitoſo eſt miſericors, meminit ſui.

CXXVIII.

oneſta turpitudo eſt pro bonâ causâ mori.

CXXIX.

'abet in adverſis auxilia, qui in ſecundis commodat.

CXXX.

'eu quàm miſerum eſt ab eo lædi, de quo non poſſis queri!

CXXXI.

'ominem experiri multa paupertas jubet.

CXXXII.

'eu dolor quàm miſer eſt, qui in tormento vocem non habet!

CXXXIII.

'abet ſuum venenum blanda oratio.

CXXXIV.

'omo totiens moritur, quotiens amittit ſuos.

CXXXV.

'oneſtus rumor alterum eſt patrimonium.

CXXXVI.

'omo vitæ commodatus, non donatus eſt.

CXXXVII.

'ui? quàm multa pœnitenda incurrunt viventi diu?

CXXXVIII.

'æredis fletus ſub perſonâ riſus eſt.

CXXXIX.

'æredem ferre utilius eſt, quàm quærere.

CXL.

'abent locum maledicti crebræ nuptiæ.

I.

CXLI.

ferior neſcit, quicquid peccat ſuperior.

CXLII.

imicum ulciſci, vitam accipere eſt alteram.

CXLIII.

vitum cùm retineas, exire incitas.

CXLIV. In-

CXLIV.

Ingenuitatem lædis cùm indignum rogas.

CXLV.

In nullum avarus bonus eſt, in ſe peſſimus.

CXLVI.

Inopi beneficium bis dat, qui dat celeritèr.

CXLVII.

Inſtructa inopia eſt in divitiis cupiditas.

CXLVIII.

Invitat culpam qui peccatum præterit.

CXLIX.

Jucundum nihil eſt niſi quod reficit varietas.

CL.

Irritare eſt calamitatem, cùm te felicem vocave

CLI.

Ingratus unus miſeris omnibus nocet.

CLII.

In amore ſempèr mendax iracundia eſt.

CLIII.

Invidia tacitè ſed inimicè iraſcitur.

CLIV.

Iratum brevitèr vites, inimicum diù.

CLV.

Injuriarum remedium eſt oblivio.

CLVI.

Iram qui vincit, hoſtem ſuperat maximum.

CLVII.

In malis ſperare benè, niſi innocens, nemo ſolet

CLVIII.

In vindicando criminoſa eſt celeritas.

CLIX.

Inimicum, quamvis humilem, docti eſt metuere.

CLX.

In calamitoſo riſus etiam injuria eſt.

CLXI.

Judex damnatur, cùm nocens abſolvitur.

CLXII.

In rebus dubiis plurima eſt audacia.

CLXIII.

Ità crede amico, ne ſit inimico locus. CLXI

CLXIV.

Iratus etiam facinus conſilium putat.

CLXV.

Id agas, ne quis tuopte te merito oderit.

CLXVI.

Improbè Neptunum accuſat, qui iterùm naufragium facit.

CLXVII.

Ignoſcito ſæpè alteri, nunquam tibi.

CLXVIII.

Inſanus omnis furere credit cæteros.

L.

CLXIX.

Loco ignominiæ eſt apud indignum dignitas.

CLXX.

Laus nova niſi oritur, etiam vetus amittitur.

CLXXI.

Levis eſt fortuna: citò repoſcit, quod dedit.

CLXXII.

Lex univerſa eſt, quæ jubet naſci & mori.

CLXXIII.

Lucrum ſine damno alterius fieri non poteſt.

CLXXIV.

Lingua eſt mali loquax mentis indicium malæ.

M.

CLXXV.

Malignos fieri maximè ingrati docent.

CLXXVI.

Multis minatur, qui facit uni injuriam.

CLXXVII.

Mora omnis odio eſt; ſed facit ſapientiam.

CLXXVIII.

Mala cauſa eſt, quæ requirit miſericordiam.

CLXXIX.

Miſerrima fortuna eſt, quæ inimico caret.

CLXXX.

Malus eſt vocandus, qui ſuâ causâ eſt bonus.

CLXXXI.

Malus bonum ubi ſe ſimulat, tunc eſt peſſimus.

CLXXXII.

Mortuo qui mittit munus, nil dat illi, adimit ſibi.

CLXXXIII.

Minor eſt quàm ſervus, dominus, qui ſervos ti-met.

CLXXXIV.

Magis hæres fidus naſcitur, quàm ſcribitur.

CLXXXV.

Magno periclo cuſtoditur quod multis placet.

CLXXXVI.

Malè vivunt, qui ſe ſemper victuros putant.

CLXXXVII.

Maledictum interpretando facias acrius.

CLXXXVIII.

Malè ſecum agit æger, medicum qui hæredem facit.

CLXXXIX.

Mens incorrupta miſeriâ corrumpitur.

CXC.

Minùs decipitur, cui negatur celeriter.

CXCI.

Mutat ſe bonitas irritata injuriâ.

CXCII.

Mulier quæ ſola cogitat, malè cogitat.

CXCIII.

Malefacere qui vult, nuſquàm non cauſam invenit.

CXCIV.

Malè imperando ſummum imperium amittitur.

CXCV.

Malum conſilium conſultori peſſimum eſt.

CXCVI.

Magnanimo injuriæ remedium oblivio eſt.

CXCVII.

Miſer dici bonus vir eſſe non poteſt.

CXCVIII.

CXCVIII.

Mortem timere crudelius eſt quàm mori.

CXCIX.

Magiſter infidelis eſt recti mitus.

N.

CC.

Non peccant oculi, ſi animus oculis imperet.

CCI.

Nil proprium ducas, quod mutarier poteſt.

CCII.

Non citò perit ruinâ, qui primùm timet.

CCIII.

Nullus tantus quæſtus, quàm quod habes parcere.

CCIV.

Nunquam perîclum ſine perîclo vincitur.

CCV.

Nulla eſt tam bona fortuna de quâ nil poſſis queri.

CCVI.

Negandi cauſa avaro nunquam deficit.

CCVII.

Nil eripit fortuna, niſi quod & dedit.

CCVIII.

Non eſt tuum, fortuna quod fecit tuum.

CCIX.

Non eſt beatus, ipſe qui ſe neſciat.

CCX.

Nimiùm altercando veritas amittitur.

CCXI.

Neceſſitatis eſt remedium parcitas.

CCXII.

Nulli imponas quod ipſe non poſſis pati.

CCXIII.

Nil turpius, quàm vivere inſipiens ſenex.

CCXIV.

Non eſt bonitas eſſe meliorem peſſimo.

CCXV.

Nunquam ſatis eſt, quod improbæ ſpei datur.

CCXVI.

Non eſt puſillum ſi quid maximo eſt minus.

CCXVII.

Nunquam ſecura eſt prava conſcientia.

CCXVIII.

Negata eſt magnis ſceleribus ſemper fides.

CCXIX.

Neceſſe eſt multos timeat, quem multi timent.

P.

CCXX.

Perpetuò vincit, qui utitur clementiâ.

CCXXI.

Pars beneficij eſt, quod petitur, ſi citò neges.

CCXXII.

Parere ſcire, par imperio gloria eſt.

CCXXIII.

Puras Deus, non plenas, adſpicit manus.

CCXXIV.

Pati neceſſe eſt multa mortalem mala.

Q.

CCXXV.

Quàm ſæpè veniam, qui negaverat, petit!

CCXXVI.

Quàm pœnitenda incurrunt vivendo diù!

CCXXVII.

Quod facere turpe eſt, dicere ne honeſtum puta.

CCXXVIII.

Quid quiſque poſſit, niſi tentato, neſciit.

CCXXIX.

Quod neſcias, damnare ſumma eſt temeritas.

CCXXX.

Quod vult habet, qui velle quod ſatis eſt poteſt.

R.

CCXXXI.

Ridiculum eſt nocentis odio perdere innocentiam.

CCXXXI

CCXXXII.

Repentè dives nemo factus eſt bonus.

CCXXXIII.

Res inquieta eſt in ſeipſam felicitas.

S.

CCXXXIV.

Sæpè diſſimulare, quàm ulciſci ſatius fuit.

CCXXXV.

Semper redundat ipſe in auctores timor.

CCXXXVI.

Secretè amicos admone, lauda palàm.

CCXXXVII.

Spes præmij laboris eſt ſolatium.

CCXXXVIII.

Stultum eſt timere, quod vitare non potes.

CCXXXIX.

Stultum imperare reliquis, qui neſcit ſibi.

CCXL.

Sæpè oculi & aures vulgi teſtes ſunt mali.

CCXLI.

Suſpecta ſemper ornamenta ementibus.

T.

CCXLII.

Tam deeſt avaro quod habet, quàm quod non habet.

CCXLIII.

Timidus vocat ſe cautum, parcum ſordidus.

V.

CCXLIV.

Veterem ferendo injuriam invitas novam.

CCXLV.

Velox conſilium ſequitur pænitentia.

CCXLVI.

Vitium fuit, nunc mos eſt, adſentatio.

SENTENTIÆ BREVES, ex illuſtrioribus Auctoribus Græcis, Latinis, & Hiſpanis excerptæ.

1 *PRincipium dimidium totius.* Heſiodus.
Ἀρχὴ ἥμισυ παντός.

2 *Fruſtrà habet, qui non utitur.* Homerus.

3 *Eodem collyrio mederi omnibus.* Hieron.

3 Leges, admonitiones & objurgationes, non oportet omnibus eaſdem admovere.

4 *Annulus aureus in naribus ſuis.* Prov. xi.

5 *Gladiator in arenâ conſilium capit.*

6 *Caput artis eſt decere quod facias.* Quintil.

4 Ubi res quæpiam per ſe præclara illic adhibetur, ubi minimè addecet.
5 Pro eo quod eſt, ab eo ſperare emolumentum, cui ne ſit quidem, quod auferri queat.

7 *Exactâ viâ viaticum quærere.* Cic. Senec.

7 Quadrat in ſenes avaros.

8 *Aliorum medicus, ipſe ulceribus ſcates.* Plut.
Ἄλλων ἰατρὸς, αὐτὸς ἕλκεσι βρύων.

9 *Haudquaquam difficile, Athenienſem Athenis laudare.* Ariſtoteles.
Οὐ χαλεπὸν Ἀθηναίους ἐν Ἀθήναις ἐπαινεῖν.

9 Dictum eſt propter encomia orationeſque panegyricas, quæ Athenis ex more exhibebantur iis qui fortitèr oppetiiſſent in bello; in quibus quia plurima dicebantur in laudem populi Athenienſis, pronis auribus audiebantur.

10 *In re malâ, animo ſi bono utare, adjuvat.* Plautus.

10 Fortitèr ferendo vincitur malum, quod evitari non poteſt.

11 *Magiſtratum gerens audi & juſtè & injuſtè.* Solon.
Ἄρχων ἄκουε καὶ δικαίως καὶ ἀδίκως.

11 Sumptum aiunt ex Solonis elogiis. Admonet, ut qui in tractandis Reip. muneribus verſatur, patientiſſimis ſit auribus.

12 *Aſinus aſino, & ſus ſui pulcher.* Alcim.
Ὄνος τ' ὄνῳ κάλλιστος, ὗς δὲ τῷ ὑΐ.

13 *Non luctu, ſed remedio opus in malis.* Hom.

14 *Ne depugnes in alieno negotio.* Homer.

15 *Quæ ſupra nos, nihil ad nos.*
Τὰ ὑπὲρ ἡμᾶς, οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς.

15 Dictum Socraticum in Aſtrologos. Torqueri poteſt in illos qui de negotiis Principum aut Theologiæ myſteriis temerè loquuntur. Vertere licebit & in contrarium; *Quæ infra nos, nihil ad nos.*

16 *Mores amici noveris, non oderis.* Porphyr.
Φίλου τρόπους γίνωσκε, μισήσῃς δὲ μή.
17 *Novos amicos dum paras, veteres cole.* Hermes.
18 *Neque nulli ſis amicus, neque multis.* Heſiodus.
19 *Amicorum omnia communia.* Pythag.
20 *Vultu ſæpè læditur pietas.* Cicero.
21 *Amicus magis neceſſarius, quàm ignis & aqua.* Plutarch.
22 *Intempeſtiva benevolentia nihil à ſimultate differt.* Suidas.
23 *Multas amicitias ſilentium diremit.* Ariſtot.
Πολλὰς φιλίας ἀπροσηγορία διέλυσεν.
24 *Amicus uſque ad aras.* Aulus Gell.
25 *Animo ægrotanti medicus eſt oratio.* Plut.
Ψυχῆς νοσούσης εἰσὶν ἰατροὶ λόγοι.
26 *Conciliant homines mala.* Ariſtot.
27 *Queruli ad amicitiam parùm apti.* Herod.
Οἱ φιλομεμφέες εἰς φιλίην οὐκ εὐφυέες.
28 *Felicitas multos habet amicos.* Theogn.
Εὐτυχία πολύφιλος.
29 *Amicus certus in re incertâ cernitur.* Enn.
30 *Viri infelicis procul amici.* Ariſtid.
Ἀνδρὸς κακῶς πράσσοντος ἐκποδὼν φίλοι.
31 *Sapientes principes ſapientum congreſſu.* Plato.
Σοφοὶ τύραννοι τῶν σοφῶν συνουσίᾳ.
32 *Amicitias immortales eſſe oportet.* Cicero.
33 *Qui non zelat, non amat.* Auguſt.
34 *Magiſter artis amor.* Auguſt.
35 *Vel capillus habet umbram ſuam.* Publius.
36 *Ut poſſumus, quando ut volumus non licet.* Terent.
37 *Mortuo leoni & lepores inſultant.* Homer.

37 Vulgare Philonis elogium, quod nôſſe expedit.

38 *Gutta cavat lapidem non vi, ſed ſæpè cadendo.* Homerus.
'Ρανὶς ἐνδελεχοῦσα κοιλαίνει πέτραν.
39 *Dicendo dicere diſcunt.* Zenod.
Ἐκ τοῦ λέγειν τὸ λέγειν πορίζεται.
40 *Exercitatio poteſt omnia.* Perian.
Μελέτη πάντα δύναται.
41 *Hoc age.* Homer.
42 *Conſulendum & conſiliis parendum.* Hom.
43 *Fortes fortuna adjuvat.* Terent.
44 *In diſcrimine apparet qui vir.* Ariſtot.
45 *Sapiens ſua bona ſecum fert.* Suidas.
Ὁ σοφὸς ἐν αὑτῷ περιφέρει τὴν οὐσίαν.

41 Cum aliquem jubemus eſſe attentum, dicimus, *Hic eſto*, aut *Hoc age*.

46 *Tranquillo quilibet gubernator eſt.* Senec.
47 *Ineſt ſua gratia parvis.*
Χάρις βαιοῖσιν ὀπηδεῖ.
48 *Pauciloquus, ſed eruditus.* Varro.
49 *Neque cæcum ducem, neque amentem conſultorem.* Ariſtoph.
50 *Unus vir, nullus vir.* Plato.
Εἷς ἀνὴρ, οὐδεὶς ἀνήρ.
51 *Sine ope divinâ nihil valemus.* Homer.
Πάντες δὲ θεῶν χατέουσ' ἄνθρωποι.
52 *Ne gladium tollas, mulier.* Homer.
53 *In magnis voluiſſe ſat eſt.* Tibull.
54 *De alieno liberalis.*
55 *Ut ſementem feceris, ita & metes.* Cic.
56 *Qualis vir, talis oratio.* Seneca.
57 *Protinùs apparet quæ plantæ frugiferæ futuræ.* Senec.
58 *Conſilium res ſacra.* Zenod.
59 *E flammâ cibum petere.* Terent.
60 *Corrumpunt bonos mores colloquia prava.* Paulus.

50 Senſus eſt, nihil egregium præſtari poſſe ab uno homine.

52 Nec ſuſcipias negotij molem, cui nequeas auxiliari.

59 h. e. Quidvis cibi causâ pati & facere.

60 Menandri ſenarius, Φθείρουσιν ἤθη χρηστὰ ὁμιλίαι κακαί. quem Divus Paulus haudquaquam gravatus eſt in 1 ad Corinthios Epiſtolâ citare. Celebratur & hic ſenarius à Græcis:

Κακοῖς ὁμιλῶν κ' αὐτὸς ἐκβήσῃ κακός.
Malus ipſe fies, ſi malis convixeris.

61 *A bonis bona diſcè.* Theogn.
62 *Nihil eſt inanius, quàm multa ſcire.*
Πολυμαθημοσυνης ὐ κενεώτερον ἄλλο.
63 *Multæ regum aures atque oculi.* Lucian.
64 *Bis dat, qui citò dat.*
65 *Heroum filij noxæ.*
Ἀνδρῶν ἡρώων τέκνα πήματα.
66 *Difficilia quæ pulchra.* Solon.
67 *Quot ſervi, tot hoſtes.* Seneca.
68 *Hoſtium munera, non munera.*
69 *Homo homini lupus.*
70 *Homini diligenti ſemper aliquid ſupereſt.* Chryſ.
71 *Flamma fumo proxima eſt.* Plautus.
72 *Ne puero gladium.* Suidas.
73 *Quid cæco cum ſpeculo?* Stobæus.
74 *Aſinus portans myſteria.* Ariſtoph.
75 *In eburnâ vaginâ plumbeus gladius.* Diog.
76 *Dives aut iniquus eſt aut iniqui hæres.* Hieron.
77 *Satietas ferociam parit.* Theogn.
78 *Veſtis virum facit.*
Εἵματα ἀνήρ.
79 *Nemo benè imperat niſi qui paruerit imperio.* Ariſtot.
Οὐκ ἔςιν τὸ ἄρξειν μὴ ἀρχθέντα.
80 *Boni ducis bonus comes.*
81 *Arbore dejectâ quivis ligna colligit.* Juven.
Δρυὸς πεσούσης πᾶς ἀνὴρ ξυλεύεται.
82 *Solus ſapit.* Homerus.
83 *Si tanti vitrum, quanti margaritam?* Tert.
84 *Mali principij malus finis.*
85 *Reſpublica virum docet.* Plutarch.
86 *Poſt malam ſegetem ſerendum eſt.* Senec.
87 *Tum canent cycni, cùm tacebunt graculi.* Greg. Nazianz.
88 *Odi puerulos præcoci ſapientiâ.* Apul.

65 Manet & hodiè vulgatus jocus; Ex ſapientiſſimis patribus ſtultiſſimos propagari liberos.

70 Qui verè diligens in negotio nunquam ſibi ſatisfacit.

72 Subaudiendum, *commiſeris.*

74 In eum dicebatur, qui præter dignitatem in munere quopiam verſabatur.

89 *Feſtina lentè.*
90 *Priſcis credendum.* Tullius.
91 *Ignis, mare, mulier, tria mala.* Homer.
92 *Optimum obſonium labor.*
93 *Qui non litigat, cælebs eſt.* Hieron.
94 *Simia eſt ſimia, etſi aurea geſtet inſignia.* Lucian.

3 Quia con-gati ſem-èr rixas ha-ent.

95 *Simiarum pulcherrima deformis eſt.* Plato.
96 *Nemo mortalium omnibus horis ſapit.* Plin.
97 *Malum vas non frangitur.* Sophocl.
98 *Ne quære mollia, ne tibi contingant dura.* Phur.
99 *Duos qui ſequitur lepores, neutrum capit.*
100 *Spem pretio emere.* Terent.
101 *Sempèr agricola in novum annum dives.*
'Αεὶ γεωργὸς εἰς νέωτα πλούσιος.
102 *Scipioni arundineo inniti.* Iſaias.
103 *Non eſt ejuſdem multa, & opportuna dicere.* Menand.
Χωρὶς τότ' εἰπεῖν πολλὰ καὶ τὰ καίρια.
104 *Leviſſima res oratio.* Syneſius.
105 *Ignavis ſemper feriæ ſunt.*
106 *Fontes ipſi ſitiunt.* Cicero.
107 *Dulce bellum inexperto.* Veget.
108 *Compendiaria res improbitas, virtuſque tarda.*
Σύντομος ἡ πονηρία, βραδεῖα ἡ ἀρετή.
109 *Inſania non omnibus eadem.*
110 *Canes timidi vehementiùs latrant quàm mordent.*
111 *Leonem larva terret.* Diogen.
112 *Mortuo verba facis.* Plautus.
113 *Reti ventos venaris.* Lucianus.
114 *Aranearum telas texere.* Baſilius.
115 *Cum diis pugnare.* Cicero.
Θεομαχεῖν.
116 *In cœlum jaculari.* Zenod.
117 *Contra ſtimulum calces.* Hieron. Terent.

118 *Ver ex anno tollere.* Herodot.
119 *Umbra pro corpore.*
120 *Lachrymâ nil citiùs areſcit.* Tullius.
121 *Multa nôris oportet quibus Deum fallas.*
122 *A fonte puro pura defluit aqua.* Theog.
123 *E ſe finxit velut araneus.*
124 *Tempus omnia revelat.* Tertull.
125 *Neque mel neque apes.* Tryph.
Μήτε μέλι μήτε μέλισσας.
126 *Serere ne dubites.* Columell.

125 In eos dici ſolitum qui recuſant incommodum ferre, quod ſit cum commodo quopiam conjunctum. 126 Ne pigeat ejuſmodi rerum aliquid moliri, è quibus parum diſpendij, ſed plurimum emolumenti, poſſit proficiſci.

127 *Proba eſt materia, ſi probum adhibeas artificem.* Plaut.
128 *Obedientia felicitatis mater.* Æſchin.
Πειθαρχία γὰρ ἐςὶ τῆς εὐπραξίας μήτηρ.

127 Egregia quidem indoles, ſi rectè inſtituatur.

129 *Lupus pilum mutat, non mentem.*
130 *Senectus ipſa morbus eſt.* Terent.
131 *Corpus ſine pectore.* Horat.
132 *Roſam quæ præteriit ne quæras iterùm.* Ariſtid.
133 *Moleſtum ſapientem apud ſtultos loqui.* Diogen.
Ἀργαλέον φρονέοντα παρ' ἄφροσι πόλλ' ἀγορεύειν.
134 *In pace leones, in prælio cervi.*
135 *Eſurienti ne occurras.* Theocr.
136 *Figulus figulo invidet, faber fabro.* Heſiod.
Καὶ κεραμεὺς κεραμεῖ φθονέει, καὶ τέκτονι τέκτων.

135 Fames enim exaſperat iracundiam.

137 *Inimicus & invidus vicinorum oculus.* Alcipp.
138 *Expertes invidentiæ Muſarum fores.*
Ἄφθονοι Μουσῶν θύραι.
139 *Jactantiæ comes invidia.* Homerus.
140 *Optat ephippia bos piger, optat arare caballus.* Horat.
141 *Fertilior ſeges eſt alieno ſemper in agro.* Ovid.

142 *Non licet in bello bis peccare.*

143 *Quod index auro, id aurum homini.*

144 *Juſtitia virtutem in ſe complectitur omnem.* Ariſtot.

Ἐν δὲ δικαιοσύνῃ συλλήβδην πᾶσ' ἀρετ' ἔνι.

145 *Ad amuſſim applica lapidem, non ad lapidem amuſſim.* Plutarchus.

146 *Nemo quenquam ire prohibet publicâ viâ.* Plautus.

147 *Quod aliis vitio vertas, ipſe ne feceris.* Homerus.

148 *Unguis in ulcere.* Cicero.

148 Cicero in Clodium qui populum fame jam exaſperatum concionibus inſuper ſeditioſis in rabiem agebat: *Ut tu*, inquit, *in hoc ulcere tanquam unguis exiſteres.*

149 *Veritas ſimplex oratio.* Diogen.

150 *Maturè fias ſenex.* Cicero.

151 *Venter auribus caret.* Plutarch.

152 *Qui quæ vult dicit, quæ non vult audiet.* Terent.

153 *Ignis non extinguitur igni.*

154 *Oleo incendium reſtinguere.* Plato.

155 *Nota res mala, optima.* Plautus.

155 Dictum eſt apud Plautum ſub perſonâ ſenis ſuadere conantis amico ne uxorem malam repudiaret, aliam ducturus, propterea quod plerumque fit, ut qui commutat primum, pro malo pejus accipiat, tum ignotum pro noto, inſuetum pro familiari.

156 *Sibi parat malum qui alteri parat.* Ariſtot.

157 *Colubrum in ſinu fovere.* Æſop.

158 *Nemo læditur niſi à ſeipſo.* Diogen.

159 *Malum benè conditum ne moveris.* Virg.

160 *Fæcem bibat, qui vinum bibit.* Ariſtoph.

161 *Fumum fugiens in ignem incidi.*

162 *Jucundi acti labores.* Cicero.

163 *Ubi quis dolet, ibidem & manum habet.* Plut.

Ὅποι τις ἀλγεῖ, κεῖσε καὶ τὴν χεῖρ' ἔχει.

164 *Meminiſſe gaudet laborum, qui ſervatus eſt.*

Ἀλλ' ἡδύ τοι σωθέντα μεμνῆσθαι πόνων.

163 Plutarchus hoc torquet, ubi quid ſive dolet, ſive delectat, ibi quiſque linguam habet.

165 Con-

165 *Conſcientia mille teſtes.* Quintil.
166 *Noſce teipſum.* Plato.
Γνῶθι σεαυτόν.
167 *Secum vivere.*
168 *Ne vities muſicam.* Plutarch.
Μὴ χαλκεύειν τὴν μουσικήν.
169 *Ubi parueris impera.*
170 *Jucunda rerum viciſſitudo.* Ariſtot.
Μεταβολὴ πάντων γλυκύ.
171 *Iniquum petendum ut æquum feras.* Quin.
172 *Summum cape, & modicum habebis.* Zen.
173 *Donum quodcunque aliquis dat, proba.* Strabo.
174 *Ingens telum neceſſitas.*
175 *Feras, non culpes, quod vitari non poteſt.* Gellius.

165 *Heu quàm difficile eſt crimen non prodere vultu!*
166 Juvenalis: *E cœlo deſcendit.*
167 Confine eſt cum illo: *Tecum habita.*
168 Ne loquaris diſcrepantia, ne nova moliaris.

176 *Deum ſequere.*
177 *Mortuis non conviciandum.* Homerus.
178 *Jugulare mortuos.*
179 *Carpet citiùs aliquis quàm imitabitur.* Diogen.
Μωμήσεταί τις μᾶλλον ἢ μιμήσεται.
180 *Tollenda mali occaſio.* Homerus.
181 *Non ſemper erit æſtas.* Heſiod.
182 *Cùm licet fugere, ne quære litem.* Alcibiad.
183 *Oderint dum metuant.* Cicero.
184 *Bonæ leges malis ex moribus procreantur.* Macrobius.
185 *Multa docet fames.*
Πολλῶν ὁ λιμὸς γίνεται διδάσκαλος.
186 *Quærendæ facultates, deinde virtus.* Diog.
187 *Mendico ne parentes quidem amici ſunt.*
188 *Lunæ radiis non matureſcit botrus.* Plut.
189 *Quod volumus ſanctum eſt.* Auguſtinus.
190 *Patriæ fumus igne alieno luculentior.* Lucianus.
191 *Multi te oderint, ſi teipſum ames.*

188 Convenit in eos qui conantur quod ob defectum virium non queunt perficere.

192 *Sine rivali diligere.* Auſon.

193 *Preces armatæ.*

193 M. Tullius eandem viſum appellat ſuaſionem cum neceſſitate vique conjunctam; quales ſunt principum preces. Tacitus. *Preces erant quibus contradici non poſſit.*

194 *Pinguis venter, ſenſum non gignit tenuem.* Hieron.

Παχεῖα γαστὴρ λεπτὸν οὐ τίκτει νόον.

195 *Homo homini Deus.*

196 *Ex otio negotium.* Lucian.

197 *Nequicquam ſapit qui ſibi non ſapit.* Plautus

198 *Quod adeſt boni conſule.* Homer.

199 *Seneſco ſemper multa addiſcens.* Solon.

Γηράσκω δ' αἰεὶ πολλὰ διδασκόμενος.

200 *Nec paſſim, nec omnia, nec ab omnibus.* Ulpianus.

201 *Boni paſtoris eſt tondere pecus, non deglubere.* Suetonius.

202 *Summum jus ſumma injuria.* Cicero.

203 *Deſtitutus ventis remos adhibe.* Hermol.

204 *Optimum alienâ inſaniâ frui.* Plinius.

205 *Satius eſt initiis mederi quàm fini.* Suid.

206 *Poſt bellum auxilium.* Idem.

207 *Ægroto dum anima eſt, ſpes eſt.* Cicero.

208 *Spes alunt exules.* Euripid.

209 *In beato omnia beata.* Horat.

210 *Mulierem ornat ſilentium.*

211 *Quam quiſque novit artem, in hâc ſe exerceat.* Cicero.

212 *Inſcitia confidentiam parit.* Thucydid.

213 *Aliam ætatem alia decent.*

214 *Emere malo, quàm rogare.* Suidas.

215 *Ante tubam trepidas.* Zenod.

216 *Mulier imperator & mulier miles.* Plut.

217 *Vir fugiens & denuò pugnabit.* Idem.

Ἀνὴρ ὁ φεύγων καὶ πάλιν μαχήσεται.

218 *Initio confidens, in facto timidus.* Euſt.

200 Nam inhumanum à nemine accipere: ſed paſſim viliſſimum eſt, & omnia avariſſimum.

201 Hodiè vulgo celebratum durat, ubi quis eſt exactor durior atque inſtantior.

203 Cum res non ſuccedit ut volumus, ad alia præſidia confugiendum eſt.

209 A divitibus omnia magnificè fiunt.

216 Quoties totum negotium ignavis commiſſum eſt.

219 Lingua

219 *Linguâ bellare.* Ariſtoph.
220 *Cùm adſit via, ſemitam quæris.* Homer.
221 *Fumos vendere.* Martial.
222 *Leonis catulum ne alas.*
223 *Leonina ſocietas.*

221 Principum benevolentiam ſimulato commendationis officio per occaſionem familiaritatis pretio vendere. 222 Admonet adagium non eſſe fovendam potentiam quæ leges poſſit opprimere. 223 Cum omne commodum ad unum aliquem redit, reliquis vi fraudatis.

224 *Dimidio vitæ nihil differunt felices ab infelicibus.* Plutarch.
225 *Vita hominis peregrinatio.* Plato.
226 *Longæ regum manus.* Ovidius.
227 *Ineſt & formicæ bilis.* Lucian.
Ἔνεστι κἀν μύρμηκι χολή.
228 *Malè parta malè dilabuntur.* Plautus.
229 *Malis ter mala.* Stobæus.
Τοῖς κακοῖς τρία κακά.
230 *Sui cuique mores fingunt fortunam.* Cor. Nepos.
231 *Vindicta tarda, ſed gravis.* Homer.
232 *Adoraturi ſedeant.* Plutarch.
233 *Præterita ſemper meliora.* Diogen.
Ἀεὶ τὰ πέρυσι βελτίω.
234 *Felix qui nihil debet.*
235 *Bos laſſus fortiùs figit pedem.*

224 Somno qui velut fœnerator dimidium vitæ aufert.

SENTENTIÆ BREVES, è ſolis Græcis excerptæ.

1 *PRæſtat principio mederi, quam fini.*
Ἀρχὴν ἰᾶσθαι πολὺ λῷον ἢ τελευτήν.
2 *Tutius eſt tacere quàm loqui.*
Ἀσφαλέστερον τοῦ λέγειν τὸ σιγᾷν.
3 *Sponte Deus bona emittit.*
Αὐτομάτως ὁ Θεὸς ἀνίησι τ᾽ ἀγαθά.

4 Vit

4 *Vir ſapiens forti melior.*
Βέλτιςος ἀλκήεντος ἔφυ σεσοφισμένος ἀνήρ.
5 *Brevis voluptas mox doloris eſt parens.*
Βραχεῖα τέρψις ἡδονῆς τίκτει λύπην.
6 *Vetulus ſimius non capitur laqueo.*
Γέρων πίθηκος οὐχ ἁλίσκεται πάγῃ.
7 *Fruſtra ſenem lapſum in juventâ corrigas.*
Γέροντα δ' ὀρθοῦν φλαῦρον, ὃς νέος πίσοι.
8 *Senectus omnimoda mutilatio; omnia habet, & omnium indiget.*
Γῆρας ὁλόκληρός ἐστι πήρωσις, πάντα ἔχει καὶ πάν ἐνδεῖ.
9 *Senectus atque paupertas duo ſunt vulnera vi medicabilia.*
Γῆρας καὶ πενία δύο τραύματα δυσθεράπευτα.
10 *Lingua maledica improbæ mentis argumentum.*
Γλῶσσα βλάσφημος διανοίας κακῆς ἔλεγχος.
11 *Lingua demens pœnæ conciliatrix.*
Γλῶσσα ματαία ζημίᾳ περιςρίζεται.
12 *Lingua, quo vadis urbem inſtaurans, & rurſùm illam ſubvertens?*
Γλῶσσα, ποῦ πορεύῃ, πόλιν ἀνορθώσουσα, καὶ πάλι καταςρέψασα.
13 *Silentium & taciturnitas, ô mulier, veſtrum decorat genus.*
Γυναιξὶ κόσμον ἡ σιγὴ φέρει.
14 *Confide verum proloquens, nunquam cades.*
Θάρσει λέγων τ' ἀληθὲς, οὐ σφαλῇ ποτέ.
15 *Deo favente livor haud quicquam poteſt;*
At non favente nil poteſt ullus labor.
Θεοῦ διδόντος οὐδὲν ἰσχύει φθόνος,
Καὶ μὴ διδόντος οὐδὲν ἰσχύει κόπος.
16 *Nempè otioſis nullus adſiſtit Deus.*
Θεὸς τοῖς ἀργοῦσιν οὐ παρίσταται.
17 *Medela linguæ ventris abſtinentia.*
Ἴαμα γλώττης ἐγκράτεια κοιλίας.

Ubi enim timor, ibi & pudor.
...α γὰρ δέος, ἵνα καὶ αἰδώς.
Æqualitas bellum non parit.
... πόλεμον οὐ ποιεῖ.
Tempus anima rei.
...ιρὸς ψυχὴ πράγματος.
1 *Audire nempè quàm loqui præſtat malè.*
...κῶς ἀκούειν κρεῖσσον ἢ λέγειν κακῶς.
2 *Honeſta paupertas prior quàm opes malæ.*
...λῶς πένεσθαι, ἢ πλουτεῖν κακῶς.
3 *Commune naufragium omnibus eſt conſolatio.*
...νὸν ναυάγιον τοῖς πᾶσι παραμύθιον.
4 *Præſtat ipſos eſſe plurimi, quàm res plurimi poſſidere.*
...εῖσσον αὐτοὺς εἶναι πολλοῦ ἀξίους, ἢ κεκτῆσθαι πολλοῦ ἄξια.
5 *Optima loquere, pulcherrima fac.*
...γειν μὲν τὰ ἄριστα, πράττειν δὲ τὰ κάλλιστα.
5 *Lapis qui volvitur algam non generat.*
...θος κυλιόμενος φῦκος οὐ ποιεῖ.

Ita Adagium Anglicum,
A rolling Stone gathers no Moſs.

7 *Lupus paſtor.*
...ύκος ποιμήν.
8 *Certamen non admittit cauſationes.*
...γὼν οὐ δέχεται σκήψεις.
9 *Os oſtio carens.*
...θύρωτον στόμα.
0 *Infructuoſus rebus in malis pudor.*
...ἰδὼς γὰρ ἐν κακοῖσιν οὐδὲν ὠφελεῖ.
1 *Audi quæ ex corde dicuntur.*
...κουε τὰ ἀπὸ καρδίας.
2 *Non id quod magnum eſt, pulchrum eſt: ſed id quod pulchrum, magnum.*
...λλ' οὐ τὸ μέγα εὖ ἐστι, τὸ δὲ εὖ μέγα.
3 *Delicti cauſa, melioris ignorantia.*
...μαρτίας αἰτία, ἡ ἀμαθία τοῦ κρείσσονος.

34 Simul

34 *Simul da, & accipe.*
Ἅμα δίδου καὶ λάμβανε.
35 *Viri probi tyrannidem pulchrum eſt pati.*
Ἀνδρὸς ὑπ' ἐσθλοῦ καὶ τυραννεῖσθαι καλόν.
36 *Si amicos oderimus, quid faciemus iis qui nos oderunt?*
Ἂν τοὺς φίλους μισῶμεν, τί ποιήσομεν τοὺς μισοῦντας;
37 *Nullum anarchiâ majus eſt malum.*
Ἀναρχίας δὲ μεῖζον οὐκ ἔστι κακόν.
38 *Si claudo cohabites, ſubclaudicare diſces.*
Ἂν χωλῷ παροικήσῃς, ὑποσκάζειν μαθήσῃς.
39 *Omne ſolum viro forti patria eſt.*
Ἅπασα δὲ χθὼν ἀνδρὶ γενναίῳ πατρίς.
40 *Sermo ſimplex veritati convenit.*
Ἁπλοῦς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφυ.
41 *Prudentiæ ſunt univerſa ſubdita.*
Ἅπαντα δοῦλα τοῦ φρονεῖν καθίσταται.
42 *Trepidum opes, at gratum animo ſunt malum.*
Δειλὸν δ' ὁ πλοῦτος καὶ φιλόψυχον κακόν.
43 *Gladius calumniâ acutior, modò gladius calumniatorem antevertat.*
Διαβολῆς ὀξύτερον τὸ ξίφος, εἰ τὸ ξίφος προφθάσει τὸν διαβάλλοντα.
44 *Litem parit lis, noxa item noxam parit.*
Δίκη δίκην ἔτικτε, καὶ βλάβη βλάβην.
45 *Quærentibus bona vix obveniunt, mala autem etiam non quærentibus.*
Διζημένοισι τ' ἀγαθὰ μόλις παραγίνεται, τὰ δὲ κακὰ καὶ μὴ διζημένοισι.
46 *Bis pueri ſenes.*
Δὶς παῖδες οἱ γέροντες.
47 *Turpe eſt eundem bis ad lapidem impingere.*
Δὶς πρὸς τὸν αὐτὸν αἰσχρὸν προσκρούειν λίθον.
48 *Ad imbecilles imbecillis advenis.*
Εἰς ἀσθενοῦντας ἀσθενῶν ἐλήλυθας.

) *Unus vir non omnia videt.*

'ς ἀνὴρ ὀ πάνθ' ὁρᾷ.

) *Ex aſpectu hominibus naſcitur amor.*

κ τοῦ εἰσορᾶν γίνεται ἀνθρώποις ἐρᾶν,

ι *Ex unguibus leonem.*

:κ τῶν ὀνύχων τὸν λέοντα.

2 *Me quidem ſi inſaniant, te autem ſi ſapiant.* 52 Phocionis reſponſio adverſus neſcio quem importunè ſibi occinentem, *te, Phocion, interficient Athenienſes.*

μὲ μὲν ἂν μανῶσι, σὲ δ' ἂν σωφρονῶσι.

3 *Solertiâ capiuntur quæ alioqui capi nequeunt.*

πινοίαις θηρᾶται τὰ ἀθήρατα.

4 *Res juvenum, conſulta virûm, ſunt vota ſenectæ.*

ργα νέων, βουλαὶ δὲ μέσων, εὐχαὶ δὲ γερόντων.

5 *Aut opportunum ſilentium, aut ſermonem utilem habe.*

σιγὴν καίριον, ἢ λόγον ὠφέλιμον.

5 *Modeſtius de ſe ſentire, aut plus virium habere oportet.*

φρονεῖν ἔλασσον, ἢ δύνασθαι δεῖ μεῖζον.

7 *Ubi virtuti ſuus honos deeſt, improbitas licentiùs graſſatur.*

ὴ τιμωμένης ἀρετῆς, ἡ κακία παῤῥησιάζεται.

3 *Certamen exile haud decus magnum parit.*

ικροῦ δὲ ἀγῶνος οὐ μέγ' ἔρχεται κλέος.

9 *Una hirundo non facit ver.*

ία χελιδὼν ἔαρ οὐ ποιεῖ.

0 *Odi ſophiſtam quiſquis haud ſapit ſibi.*

ισῶ σοφιστὴν ὅστις οὐκ αὐτῷ σοφός.

1 *Acti laboris nulla habetur gratia.*

ιόχθου καὶ οὐδεὶς τοῦ παρελθόντος λόγος.

2 *Stultus tacere neſcit.*

ωρὸς σιωπᾷν οὐ δύναται.

3 *Mens videt, & mens audit.*

οῦς ὁρᾷ καὶ νοῦς ἀκούει.

4 *Servare leges patrias pulchrum ac bonum.*

όμοις ἕπεσθαι τοῖς ἐγχωρίοις καλόν.

65 Par

65 *Par cum diis parentibus lege eſt honos.*
Νόμος γονεῦσιν ἰσοθέοις τιμὰς νέμει.

66 *Mœrore morbum perpeti minùs grave.*
Νόσον πολὺ κρεῖττόν ἐστιν ἢ λύπην φέρειν.

67 *Morbus amicitiæ aſſentatio.*
Νόσος φιλίας ἡ κολακεία.

68 *Lignum curvum nunquam rectum.*
Ξύλον ἀγκύλον οὐδέποτ' ὀρθόν.

69 *Deo volente ridet & flet quilibet.*
Ξὺν τῷ θεῷ πᾶς ϗ γελᾷ ϗ ὀδύρεται.

70 *Communis Mars perimentem ſæpè perimit.*
Ξυνὸς Ἐνυάλιος ϗ τὸν κτανέοντα κατέκτα.

71 *Punit ſuperbè ſe gerentes Jupiter.*
Ὁ Ζεὺς κολάστης τῶν ἄγαν ὑπερφρόνων.

72 *Domus amica, domus optima.*
Οἶκος φίλος, οἶκος ἄριστος.

73 *Domi manere convenit felicibus.*
Οἴκοι μένειν δεῖ τὸν καλῶς εὐδαίμονα.

74 *Vinum & pueri veraces.*
Οἶνος ϗ παῖδες ἀληθεῖς.

75 *Iones liberi quidem mali, ſervi autem probi.*
Οἱ Ἴωνες ἐλεύθεροι μὲν κακοί, δοῦλοι δὲ ἀγαθοί.

Hoc noſtrates de Gallis uſurpant.

Frenchmen are good Servants, but bad Maſte

76 *Mundus ſcena, vita tranſitus, veniſti, vidi abîſti.*
Ὁ κόσμος σκηνή, ὁ βίος πάροδος, ἦλθες, εἶδες, ἀπῆλθες.

77 *Tempus levabit ſoſpitator omnium.*
Ὁ κοινὸς ἰατρός σε θεραπεύσει χρόνος.

78 *Oratio quidem admirabilis, ſed qui illam profi non credendus.*
Ὁ μὲν λόγος θαυμαστὸς, ὁ δὲ λέγων ἄπιστος.

79 *Quiſquis bis naufragium faciet, fruſtrà Nept num accuſat.*
Ὅστις δὶς ναυαγήσει, μάτην μέμφεται Ποσειδῶνα.

80 N

Non ſinit me dormire aut negligentiùs agere Miltiadæ trophæum.

ἐᾷ με καθεύδειν οὐδὲ ῥαθυμεῖν τὸ Μιλτιάδου τρόπαιον.

Vox Themiſtoclis.

Non potes Phocione amico & aſſentatore uti.

δύνῃ Φωκίωνι φίλῳ χρῆσθαι ϗ κόλακι.

In eo quod non neceſſarium eſt, neceſſario uteris.

ἐν δέοντι χρῇ τῷ δέοντι.

Nil prorsùs æqui cogitat vir urbicus.

ὲν φρονεῖ δίκαιον ἀστικὸς ἀνήρ.

Homini cum Deo nefas contendere.

ἐστι πρὸς δαίμονα φωτὶ μάχεσθαι.

Non locus virum, ſed vir locum glorioſum facit.

ὁ τόπος τὸν ἄνδρα, ἀλλ᾽ ὁ ἀνὴρ αὐτὸν ἔντιμον ποιεῖ.

Clavus clavo pellitur.

σσαλος πασσάλῳ προσκρούεται.

Paupertas ſapientiam ſortita eſt.

ία σοφίαν ἔλαχεν.

Multa cadunt inter calicem ſupremaque labra.

λλὰ μεταξὺ πέλει κύλικος ϗ χείλεος ἄκρου. Antholog.

Nempè, ut loquuntur, gloriæ eſt labor parens.

νος γε, ὡς λέγουσιν, εὐκλείας πατήρ.

Me copioſè multa ob invidiam doces, ut multa poſt audita, nil diſcam tamen.

λλά με διδάσκεις ἀφθόνως διὰ φθόνον· ὅπως ἀκούων πολλά, μηδὲν μάθω.

Sæpè etiam eſt ſtultus valdè opportuna locutus.

λλάκι γὰρ μωρὸς ἀνὴρ κατακαίριον εἶπεν.

9‑ [Q]uæ manibus tenentur meliora ſunt iis quæ [ex]pectantur.

Τὰ ἐν χερσὶ κρατούμενα, μείζονά ἐστι τῶν προσδεχομένων.

Adagium Anglicum.

A Bird in the Hand is worth two in the Buſh

93 *Opes amicos comparant mortalibus.*

Τὰ χρήματ᾽ ἀνθρώποισιν εὑρίσκει φίλους.

94 *Veritatem reticere, aurum eſt ſepelire.*

Τὸ σιγᾷν τὴν ἀλήθειαν, χρυσὸν ἐστι θάπτειν.

95 *Amans circa rem amatam cæcus redditur.*

Τυφλοῦται περὶ τὸ φιλούμενον ὁ φιλῶν.

96 *Audere multa, ut multa peccentur facit.*

Τὸ πολλὰ τολμᾷν, πολλὰ ἁμαρτάνειν ποιεῖ.

97 *Quæ conſequi non poſſis, ne aggrediaris.*

Τῶν ἀνεφικτῶν μὴ ἐπιχείρει.

98 *Pulchrorum etiam autumnus pulcher eſt.*

Τῶν καλῶν καὶ τὸ μετόπωρον καλόν ἐστι.

99 *Nam laborantem etiam Deus juvat ſimul.*

Τῷ γὰρ πονοῦντι καὶ Θεὸς συλλαμβάνει.

100 *Plurium calculus vincit.*

Τῶν πλειόνων ἡ ψῆφος νικᾷ.

101 *Ab æquitate vincier pulchrum ac bonum.*

Ὑπὸ τοῦ δικαίου δ᾽ ἐστὶν ἡττᾶσθαι καλόν.

102 *Formidabilior cervorum exercitus duce leo[ne], quàm leonum cervo.*

Φοβερώτερόν ἐστιν ἐλάφων στρατόπεδον ἡγουμένου λέοντος, ἢ λεόντ[ων] ἐλάφου.

103 *Amare ineptè nil ab odio diſcrepat.*

Φιλεῖν ἀκαίρως ἴσον ἐστὶ τῷ μισεῖν.

104 *Amans quæ non oportet, non amabis q[uæ] oportet.*

Φιλῶν ἃ μὴ δεῖ, οὐ φιλήσεις ἃ δεῖ.

105 *Amat enim Deus omnia eminentia deprime[re].*

Φιλεῖ γὰρ Θεὸς τὰ ὑπερέχοντα πάντα κολούειν.

106 *Mortalem exiſtentem non oportet altum ſape[re].*

Φρονεῖν δὲ θνητὸν ὄντ᾽ οὐ χρὴ μέγα.

107 T[i]

âmet lyrâ utitor, non proximi.

ιαυτȣ͂ λύρᾳ, μὴ τῇ τȣ͂ πέλας.

agiſtratus virum demonſtrat.

ᾳ δείκνυσι.

:ere oportet, aut ſilentio potiora loqui. ✓

ἢ κρείσσονα σιγῆς λέγειν.

ro loquente ſermo inanis omnis eſt.

ὄντος, πᾶς ἀπρακτείτω λόγος.

ſuadet aurum quidlibet, ſilens tamen.

οἶδε κὴ πέφυκε μὴ λέγειν.

brum artis medicæ imperitorum, manifeſta s eſt medicorum.

τρων ἔπαινος ἄντικρυς ἰατρῶν.

ns parturivit, deinde murem enixus eſt.

, εἶτα μῦν ἀπέτικτεν.

nihil ſatis, huic etiam nihil turpe.

δὲν, τȣ́τῳ γε αἰσχρὸν ȣ̓δέν.

e puer, multum boni in ſilentio.

ώπα, πολλ' ἔχει σιωπὴ καλά.

ALTERIUS DELECTUS

SPECIMEN,

Ex nuperis maximè

POETIS,

AB

Electoribus Prætermiſſis.

PRÆFATIO.

DIvenditâ propè Editione Londinenſi Delectûs Epigrammatum, cùm novam Bibliopola meditaretur, cuperetque ut ea Auctario aliquo Poëtico cumulatior prodiret, venit mihi in mentem (quod aliquot abhinc annis inaudiveram) ornatiſſimum virum Ph. Fowke, M. D. nonnulla, haud indigna quæ graviſſimo Delectui adjicerentur, ex multâ Poëtarum lectione annotâſſe: Per literas itaque rogavi, ut ſiquando fructus otij daretur ab utilioribus artis ſuæ ſtudiis & occupationibus ad politiorem literaturam imprimiſque Poëticen recolendam, excerpere ea & publici juris facienda communicare dignaretur; perbenignè adeò (ut eſt ad comitatem unicè factus) feſtinante calamo exſcripſit, meoque arbitrio permiſit, quæ Additamenti nomine habes, Lector, Epigrammata ſive mavis Poëmatia.

Monendus es autem hæc non ad Diſſertationis normam accuratè exigenda eſſe, neque enim illud fuiſſe Electoris noſtri propoſitum videtur; ſed potiùs limites Poëſeos nimis anguſtè conſtitutos protendere, & patentiorem ingenio campum aperire, quo latiùs expatietur & liberiùs ſe exerceat.

Duo præcipuè in ſeligendis Epigrammatis graviſſimi Cenſores videntur ſpectâſſe, morum integritatem & conjunctam naturæ veritatem: alteri quidem optimè conſultum eſt, rejectis quibus inerant immunda ignominioſaque dicta, in alterâ verò ſeverum nimis (detur verbo venia) cenſuram egerunt: qui enim Fabulas rejiciunt propriam Poëſeos materiam, qui Fictionem animam ipſam Poëſeos excludunt, næ illi liberum Poëtices genium intra nimias anguſtias coercent: Quod nolumus dictum exiſtimari in invidiam doctiſſimorum Criticorum, quorum judicio plurimum tribuimus; ità tamen Epigrammata illorum regulis convenientia maximè probamus, ne quæcunque iis minùs reſpondeant continuò improbanda fateamur.

Duplici quippè Poëſeos fine ab optimo Artifice propoſi Prodeſſe & Delectare, *illum (utpotè longè nobiliorem) ità ſpectabant, ut magnam hujus partem prætermitterent: qui varia delectatio è Poëſi orta, ſit humana admodùm & lib animi remiſſio, & ad acuenda puerorum ingenia mirè eff viſum eſt operæ pretium hujuſmodi Amænitatum Poëtic (inter quas aliquot Amatoriis locus eſt reſtitutus) ſpecimen bere, in tenui plerumque materiâ, nec tamen ideò minori laude; nam in luſibus hiſce magiſque non argumenti dignitas felicitas inventi advertenda eſt.*

In ſummâ, cùm imagines ad veri imitationem effictæ g jucunditate teneras mentes influunt, & inſitam ingenij vi ſuſcitant; fruatur ingenua juventus utili oblectatione ex h ſuperiore Delectu Epigrammatum; quinetiam (hortante Qui liano) audiat hæc ætas plura & inveniat & inventis gau Sint licet illa non ſatis interim ſicca & ſevera, facile re llum eſt ubertatis, *&c. Ne verò luxuriet nimiùm indoles & libertas fingendi in licentiam excidat; ſæpiùs obverſetur a Poëtica meditanti monitum illud ſummi Artificis,*

Ficta voluptatis causâ ſint proxima veris.

Johan

Johannis Lud. Balſacij Galli V. Cl. Epigramma in Epigramma.

MALIM Elegos, malim longas componere Sylvas:
Heu! quam difficilis res Epigramma mihi eſt!
Nempè illic poſſum ſpatioſo currere campo,
Hic anguſto agilem flectere cogor equum.
Sit fuerit ſcripſiſſe alibi caſtè atque Latinè,
Hic lepor & brevitas mixta lepore decet.
Ni lectum legiſſe juvet, ni pruriat auris;
Judice me, Verſus, non Epigramma leges.

Non inelegans, ut mihi videtur, & compendioſa deſcriptio genij & ſtructuræ hujus carminis: cæterùm ut accuratiſſimè innoteſcat Junioribus, quibus ſalivam movent iſtiuſmodi deliciæ, diligentèr relegenda eſt pulcherrima de pulchritudine, &c. diſſertatio.

Lis & Victoria mutua.

BElla inter geminos pluſquam Civilia Fratres
Traxerat ambiguus Relligionis apex:
Ille Reformatæ Fidei pro partibus inſtat,
Iſte reformandam denegat eſſe fidem:
Propoſitis cauſæ rationibus, alterutrinque
Concurrêre pares, & cecidêre pares:
Quod fuit in votis, fratrem capit alteruterque,
Quod fuit in fatis, perdit uterque fidem:
Captivi Gemini nullos habuêre triumphos,
Sed victor victi transfuga caſtra petit:
Quod genus hoc pugnæ eſt? ubi victus gaudet uterque,
Et tamen alteruter ſe ſuperâſſe dolet.

Epigramma Doct. Guilielmi Alabaſter in Fratres Joannem & Guilielmum Reynolds ſeſe mutuò in diverſam fidem pertrahentes. Vide D. Foulis Hiſtor. Conjurat. & Prodit. Papiſt. p. 421. vel Heylini Coſmograph. p. 303.

Κηριοκλέπτης Theocrit. Idyl. xix. Jul. Cæ Scaligeri V. Cl.

DUM cellas vexat digitis, furtivaque pusili
Surripit argutus mella Cupido manu:
Parca operis vindex ſecurum & plura parantem
Verrere, ſæva fera vulnere fixit apes.
Excutit ille hoſtem, ac terram pede pulſat, & n
Ter quater incenſam perflat ab ore manum.
Ignea tum lachrymans oſtendit vulnera matri
Singultans preſſis blæſa ſuperciliis;
Quodque adeò tenui ſævîſſet barbara telo,
Tantula ſit tanti vulneris auctor apes!
Cui ridens Genitrix: Ne me his inceſſe querelis
Tu quoque tam parvus vulnera quanta facis?

Idem argumentum interprete Jacobo Windi M. D.

QUando Amor aërio manantes nectare ceras
Diripuit, digitos improba punxit apes;
Ille dolens ſufflare manum, terrâque recuſſâ
Exilit, & matri ſaucia membra refert.
Et conqueſtus, apes quod parvæ cuſpidis ictu
Quamlibet exiguæ, vulnera tanta darent:
Nonne & apum ſimilis tu? rettulit illa renidens
Quamlibet exiguus vulnera quanta facis!

‡ Jacob. Windet non ita pridem Coll. Regal. Med. Lond. Socius, Vir tam in ſuâ arte quàm in omnis generis politioris literaturæ ſcientiâ percelebris; quantum in Poëticâ valuit, oſtendunt, quæ extant ſpecimina, Immane illud Caroli I. Regis Parricidium σχετλιαστικὸν, cum ejus indi natione ad Auguſtiſſ. Carolum II. Reducem, &c. Aurea carmina & Æ perenniora.

Ejuſde

Ejuſdem Viri Clariſſ.

In F. Petrarchæ Poëmata quibus Lauram ſuam proſequitur.

QUAM pulchrâ flammâ incaluit tibi vena, lepores
Quanti inſunt numeris, Die Petrarche, tuis?
Nec virgo abludit nec dives vena, videtur
Arſiſſe hic Daphnen alter Apollo ſuam.

Nota eſt fabula Phœbi & Daphnes. Synonym. voc. gr. Daphnes & Laurûs.

RORELLA

Abrahami Couleij Angli.

SOL tibi ſe præbet nimiùm natura benignam,
Et vitæ tempus dapſile mollis habes.
Flos micat argento, *tegitur* ſanguine *corpus*
Purpureâ, & *venis* aureus humor *ineſt.*
Nec non in calicem *ſolium tibi quodque cavatum eſt,*
Et potu *nunquam non tumet ille* Calix.
Exſiccare illum non Commeſſator Apollo,
Non acris potor Syrius *ipſe valet.*
Arentes circum deſpectas turgida campos,
Fluminibuſque *ipſis invidioſa mades.*
Et bibis & rides ſitibundos improba menſes,
Hydra *rebullit aquæ prodigioſa novæ.*
Te tuus irrorat Nilus *de* fonte latenti,
Et jubet invito luxuriare Jove.

Item tibi unam ariſtam, nedum ſpicilegium, ex divite meſſe libri Plantarum, quem Latinè edidit Abr. Couleius noſter, Anglorum Pindarus, Maro, Flaccus, uti miritiſſimè in Cippo Marmoreo inſcribitur, Poëta natus, Divinus, ſupra omnium præconium celebris: ad ipſum fontem harum amœnitatum ſtudicſa juventus releganda eſt. Rorella, Ros ſolis, Rorida, & corruptè apud vulgus, Roſa Solis, Anglicè *Sun-Dew*, quæ nomina ſortita eſt, quòd, magno naturæ miraculo, rore ſemper madeſcat, & tum maximè cum Sol ferventiſſimus eſt, quaſi ab ipſo Sole ros in eam dilaberetur: Itaque meridie colligi jubent. Veteribus nota non erat.

Duplici quippè Poëſeos ſine ab optimo Artifice prop
Prodeſſe & Delectare, *illum (utpotè longè nobiliorem) ita*
ſpectabant, ut magnam hujus partem prætermitterent: qu
varia delectatio è Poëſi orta, ſit humana admodùm & li
animi remiſſio, & ad acuenda puerorum ingenia mirè e
viſum eſt operæ pretium hujuſmodi Amœnitatum Poëti
(inter quas aliquot Amatoriis locus eſt reſtitutus) ſpecimen
bere, in tenui plerumque materiâ, nec tamen ideò minu
laude; nam in luſibus hiſce nugiſque non argumenti dignita
felicitas inventi advertenda eſt.

In ſummâ, cùm imagines ad veri imitationem effictæ
jucunditate teneras mentes influunt, & inſitam ingenii vi
ſuſcitant; fruatur ingenua juventus utili oblectatione ex h
ſeveriore Delectu Epigrammatum; quinetiam (hortante Qu
tiano) audiat hæc ætas plura & inveniat & inventis gau
ſint licet illa non ſatis interim ſicca & ſevera, facile r
dium eſt ubertatis, *&c. Ne verò luxuriet nimiùm indoles*
& libertas fingendi in licentiam excidat; ſæpiùs obverſetur
Poëtica meditanti monitum illud ſummi Artificis,

Ficta voluptatis causâ ſint proxima veris.

Joha

Johannis Lud. Balſacij Galli V. Cl. Epigramma in Epigramma.

MALIM Elegos, malim longas componere Sylvas:
Heu! quam difficilis res Epigramma mihi eſt!
Nempè illic poſſum ſpatioſo currere campo,
Hic anguſto agilem flectere cogor equum.
Sit fuerit ſcripſiſſe alibi caſtè atque Latinè,
Hic lepor & brevitas mixta lepore decet.
Ni lectum legiſſe juvet, ni pruriat auris;
Judice me, Verſus, non Epigramma leges.

Non ... gans, hi vid ... & com ... dioſa de ... tio geni ... ſtructura hujus car ... nis: cæt ... rùm ut ac ... ratiſſimè i ... noteſcat J ... nioribus, qu ... bus ſalivam movent iſtiuſmodi deliciæ, diligentèr relegenda eſt pulcherrima de pulchritudine, &c. diſſertatio.

Lis & Victoria mutua.

BElla inter geminos pluſquam Civilia Fratres
Traxerat ambiguus Relligionis apex:
Ille Reformatæ Fidei pro partibus inſtat,
Iſte reformandam denegat eſſe fidem:
Propoſitis cauſæ rationibus, alterutrinque
Concurrêre pares, & cecidêre pares:
Quod fuit in votis, fratrem capit alteruterque,
Quod fuit in fatis, perdit uterque fidem:
Captivi Gemini nullos habuêre triumphos,
Sed victor victi transfuga caſtra petit:
Quod genus hoc pugnæ eſt? ubi victus gaudet uterque,
Et tamen alteruter ſe ſuperâſſe dolet.

Epigramma Doct. Guilielmi Alabaſter in Fratres Joannem & Guilielmum Reynolds ſeſe mutuò in diverſam fidem pertrahentes. Vide D. Foulis Hiſtor. Conjurat. & Prodit. Papiſt. p. 421. vel Heylini Coſmograph. p. 303.

Alterius Delectûs Specimen.

Κηριοκλέπτης Theocrit. Idyl. xix. Jul. Cæſ. Scaligeri V. Cl.

DUM cellas vexat digitis, furtimque puſillâ
Surripit argutus mella Cupido manu:
Parca operis vindex ſecurum & plura parantem
Verrere, ſæva fero vulnere fixit apes.
Excutit ille hoſtem, ac terram pede pulſat, & ud
Ter quater incenſam perflat ab ore manum.
Ignea tum lachrymans oſtendit vulnera matri
Singultans preſſis blæſa ſuperciliis;
Quodque adeò tenui ſæviſſet barbara telo,
Tantula ſit tanti vulneris auctor apes!
Cui ridens Genitrix: Ne me his inceſſe querelis
Tu quoque tam parvus vulnera quanta facis?

Idem argumentum interprete Jacobo Wind M. D.

QUando Amor aërio manantes nectare ceras
Diripuit, digitos improba punxit apes;
Ille dolens ſufflare manum, terrâque recuſſâ
Exilit, & matri ſaucia membra refert.
Et conqueſtus, apes quod parvæ cuſpidis ictu
Quamlibet exiguæ, vulnera tanta darent:
Nonne & apum ſimilis tu? rettulit illa renidens:
Quamlibet exiguus vulnera quanta facis!

antum in Poëticâ valuit, oſtendunt, quæ extant ſpecimina, in
llud Caroli I. Regis Parricidium σχετλιαστικόν, cum ejus indig-
Auguſtiſſ. Carolum II. Reducem, &c. Aurea carmina & Ære

Ejuſdem

uſdem Viri Clariſſ.

rchæ Poëmata quibus Lauram
ſuam proſequitur.

ulchrâ flammâ incaluit tibi vena,
it numeris, Die Petrarche, tuis?
dit nec dives vena, videtur
Daphnen alter Apollo ſuam.

Nota eſt fabula Phœbi & Daphnes. Synonym. voc. gr. Daphnes & Laurûs.

ORELLA

rahami Couleij Angli.

ſe præbet nimiùm natura benignam,
tempus dapſile mollis habes.
ento, *tegitur* languine *corpus*
venis aureus humor *ineſt.*
icem *folium tibi quodque cavatum*
iquam non tumet ille Calix.
non Commeſſator Apollo,
otor Syrius *ipſe valet.*
deſpectas turgida campos,
ne *ipſis invidioſa mades.*
es ſitibundos improba menſes,
lit aquæ prodigioſa novæ.
t Nilus *de* fonte latenti,
ito luxuriare Jove.

Item tibi unam ariſtam, nedum ſpicilegium, ex divite meſſe libri Plantarum, quem Latinè edidit Abr. Couleius noſter, Anglorum Pindarus, Maro, Flaccus, uti miritiſſimè in Cippo Marmoreo inſcribitur, Poëta natus, Divinus, ſupra omnium

: ad ipſum fontem harum amœnitatum ſtudioſa juventus
ella, Ros ſolis, Rorida, & corruptè apud vulgus, Roſa
Dew, quæ nomina ſortita eſt, quòd, magno naturæ mi-
madeſcat, & tum maximè cum Sol ferventiſſimus eſt,
s in eam dilaberetur: Itaque meridie colligi jubent. Ve-
t.

Renati Rapin è Soc. Jeſ. Theologi, Poëtæ Latini hujus ſeculi longè celeberrimi.

ERramus, & nos, Belleuri, *vanus tenet*
Ac faſcinat præpoſteræ
† *Severitatis cultus: auſteri palàm*
Volumus videri, nec ſumus.
Loquimur ſevera, & delicatè vivimus:
Sic indoles eſt ſeculi.
Crepare mores inverecundi bonos
Audemus, & noſtri jacent,
Fœdaque molles diffluunt inertiâ,
Ætatis hujus in probrum.
Longinqua velis navigamus æquora,
Pontique ridemus minas,
Negotioſo ut ſerviamus luxui:
Quæcunque naufragio venit,
Pretioſa res eſt: menſæ & abaci à finibus
Mundi afferuntur ultimis.
Lignumque fuco diſcolore patrium,
Maculiſque deformat faber,
Ut inſolens quid atque peregrinum exprimat.
Noſtro palato deſipit
Vulgare quicquid atque plebeium ſapit.
Niveſque [a] *pœnas montium*
Laborioſas facere delicias gulæ,
Studemus per artes novas:
Partuque fructus arbores [b] *adulteras*
Dum parere ferro cogimus:
Nil eſurimus obvium & parabile;
Eſt vile quod pronum eſt nimis.
Regum illa veſtis, Principumque purpura,
Noſtros in uſus viluit.
Spectatur atlas Optimatum per domos
Jam [c] *purpurata ſervitus.*

Pro foribus ipſis turba famulantium fremit,
Longiſque oberrat atriis,
Populo viſenda, ſe ſui oſtentans heri
Coloribus ſub ſplendidis.
Amnes regeſto ſubmoventur è ſolo,
Campi innatantur amnibus;
Et ſubſtruendis molibus terra intimis,
Perfoſſa viſceribus gemit:
Faſtu inſolenti magna privatæ domus
Struuntur in palatia.
Marmore ſuperbum limen eſt, & grandibus
Addenda tectis porticus,
Auriſque aperta perviis, longum explicat
Se per columnarum ordinem.
Opulenta ſplendent ſumptuoſa ædibus
Aulæa: Cryſtallus domum
Lucet per omnem multa: laqueare nitet
Auro nitenti perlitum.
Ferro vibratam, perque nexus tortiles
Pexam renodamus comam;
Trans mare petitis crinibus, quos nutriit
Et vendidit [d] Britannia:
Et per colores non ſuos nigrum caput
Mutare flavo diſcimus.
Ori paratur arte medicatus rubor,
Genaſque fucus inficit.
Manus olentes roribus Jaſmineis,
Roſeis capillos ungimus:
Pictamque plumis addimus ſuperbiam,
Tumidum ut inumbremus caput.
Faſtidioſus nomina exhauſit novis
Antiqua luxus veſtibus.
Monilibuſque colla torquata exteris,
Cenſus maritæ conjugum
Doteſque vendunt, ut novum formæ decus
Parent & exponant procis.
Virgata veſtis moris externi placet
Veſtes ſupra jam patrias!

[d] Britannia, Suecia, Dania, genteſque verſus Aquilonem capillos ſufflavos & candicantes (ut plurimùm) habent frequentiùs quàm quæ ad Auſtrum.

Sed latera amictu deprimunt arctiſſimo
Unde [e] *gracileſcant virgines:*
Comptumque velo dum levi obnubunt caput
Ardent videri, dum latent:
Et diſſolutis induuntur veſtibus,
Ut [f] *pateat inſidiis pudor.*
Hoc merſa cœno Civitas non ſe ampliùs
Agnoſcit, & ſui pudet.
Morum hæc ruina, dedecuſque ſeculi,
Longa eſt querelarum ſeges,
Et digna, cur per inſitam modeſtiam,
Frugalitatem per tuam,
Sanctoſque mores, temporis tam perditi
Hanc improbaturos luem,
Placandus ad te provocarem, Belleuri,
Et rumperem ſilentium.

Ejuſdem ad Cicadam.

O Quæ virenti graminis in toro,
Cicada, blande ſidis, & herbidos
Saltus oberras, otioſos
Ingenioſa ciere cantus:
Seu fortè adultis floribus incubas,
Cœli caducis ebria fletibus;
Gaudeſve perſultare campi
Graminei virides per undas:
Seu voce concors accinis æmulâ,
Pagi eruditas inter arundines;
Aut provocatos cantilenis
Agricolas animoſa vincis:
Seu per loquaces garrula rivulos
Stridore rauco ludis agreſtibus
Laſſis, fatigatiſque bobus
In medio modulamen æſtu:

Exagger(

Exaggerati ſeu tibi Nectaris
Rorem miniſtris perpulit imbribus
Cœlum, coronatoſque gemmis
Roriferis thalamos adornat.
Ades canenti; dum tibi marmore
Vates perenni, carminibus bonus
Molitur immortale templum,
Undè per ora virûm volabis.

EJUSDEM AD ILLUSTRIS. PRINCIPEM SENATUS LAMONIUM IN FONTEM POLYCRENEN.

O Fons, ocelle ruris atque uber tui!
Heri O voluptas innocens!
Quamne certem pauperis venâ ingenî
Æquare vates copiam?
Cui par nec ille fuerit Aonius liquor
Movere cantus efficax:
[a] *Nec qui Sicano gurgite intactus fugit*
Amnem maritum reſpuens.
Non te ſuperbo, [b] *Parius hinc ambit lapis,*
Hinc concha dives, margine.
Non alta regum tecta, picto in alveo
Tumidus videri, perluis.
[c] *Sed muſco & udo gramine agreſtem paras*
Tibi ipſi thalamum ruſticus:
Et inter umbras, atque aperta vallium
Vitreo fugax curris pede:
At ne pudori ſit tamen, quod nil manus
Tibi fabra cultus addidit.
Caduca dos eſt artis; æternus manet
Creſcitque naturæ decor.
Sorte O tuâ beate! Lamonidæ *places;*
Hunc nuda ſimplicitas capit,

[a] Nota eſt Hiſtoria Arethuſæ & Alphei in Siciliâ fluminum quæ aquas non intermiſcent. Idem dicitur de Rhodano cum Lacu Lemano immiſcibili.

[b] Paros inſula Cycladum una, nobilis marmoris copiâ & elegantiâ.

[c] *Quanto præſtantius eſſet Numen aquæ, viridi ſi margine clauderet undas Ripa, nec ingenuum violarent marmora tophum?* Juv. S. iij. v. 18.

Fuci

Fuci animus expers ſcilicet, mores ſuos
In te intuetur & probat:
At nunc in undis ſponte decurrentibus
Placidoque ſiſtis agmine,
Siticuloſis ſpecimen aliquod exhibes
Blande influentis amnibus:
Nunc liberalem pingis, & avaras opes
Sibi retinere neſcium,
Seu cùm ardet æſtas, fers bonus violis opem
Herbiſque ſupplicantibus;
Seu vitæ egentes arbores felicibus
Rigando lymphis recreas.
Nec te rapacis more torrentis juvat
Latè ruinis creſcere,
Corripere meſſes, nemora, cùmque ovilibus
Ipſas colonorum domos:
Herum æmularis nempè, quem nulli gravem,
Cuncti benignum ſentiunt:
Hunc ipſe ſentis, quando reclinans caput
Amatæ in oræ gramine
Æſtum liquore temperat gelido, & ſuis
Te conſecrat ſudoribus;
Trepidæ laborant undæ, & alternis manus
Gaudent adorare oſculis:
Juſtâ hinc tumentes ſe ferunt ſuperbiâ,
Dulcique plenæ imagine
Monti, obviiſque vallibus Lamonium
Fluctu loquuntur garrulo..
Jure ergo, Fons venuſte, delicias ſuas
Suoſque amores te vocat:
Teque Polycrenen jure dici vult, novo
Plaudente famâ nomini.
Certe [d] *Hippocrenen occupatam Barbaris*
Meliore reddas omine;
Phœbo & relicto, ſacra Muſarum còhors
Unum colat Lamonium.

ɔocrene
celebris
i, quem
ı fabu-
ex
ungulæ
ı equi
n Bœo-
ta He-
m jam
cis oc-
m.

Fons Pamphylius Innocentij X. Pont. Max. opus admirabile in Circo Agonali Romæ.

Ferdinandus lib. Baro de Furſtenberg.

ORbis quadrifidi ſimulacrum cernis in urbe
Flumina qui noſtro fonte quaterna bibis:
Hîc Ganges, hîc qui dulces Argenteus amnis
In mare, perruptâ [a] Doride, volvit aquas.
Hic Iſter pronâ recubat ſeptemfluus urnâ,
Et totidem Nilus cornua fronte gerit.
Omnes [b] Roma parens gentes complexa miniſtrat
Omnibus ex uno fonte ſalutis aquam.

[a] Doris nympha marina pro mari ipſo. Amnis Argenteus Hiſpanis dictus Rio de la Plata, h. e. ab argento, Leucarum quadraginta oſtio in mare fertur adeò violentus, ut indè nautæ dulces hauriant aquas, priuſquam tellurem ex alto conſpiciant. Maffæus, Hiſt. Ind. lib. ii. [b] Sic loqui amant Papicolæ: verum nos ex ipſo fonte aquarum viventium, SS. Scripturâ, & Eccleſiâ verè primævâ ſalutares latices haurimus.

In Fontem in Vico Sancti Auguſtini Pariſiis.

QUÆ dat aquas, ſaxo latet hoſpita nympha ſub imo,
Sic tu cùm dederis dona, latere velis.
Neſciat ſiniſtra quid dextera porrigat.

Super

Super Pontem Noſtre-Dame Pariſiis, ſubter-currente Sequanâ.

Sequana cùm primùm Reginæ allabitur urbi,
Tardat præcipites ambitioſus aquas;
Captus amore loci, curſum obliviſcitur amnis
Quò fluat, & dulces nectit in urbe moras.
Hinc varios implens, fluctu ſubeunte, canales,
Fons fieri gaudet, qui modò flumen erat.

Petri Molinæi Viri magni Doct. Theol. Canonic. Cantuarienſis.

Rubellioni ad Canonicas preces aſſiduo.

Sacris amice cantibus Rubellio,
Noſtrique ſuccentor chori,
Cui pura noſtris concolores infulis
Plumas honeſtat purpura;
Vernante cantu noſtra demulces ſacra,
Hyememque templo ſubmoves.
Quâ te celebrem laude, purpuratule?
Tuâne ſub ſpecie latet
Alatus ut tu, Cantor ut tu laudium
Summi Tonantis Angelus?
Qui dum organorum concavi pulſu tonant
Ædis ſuperbæ fornices,
Adeſt benignus & favet pſallentibus,
Et æmulos miſcet ſonos,
Alis coruſcans alacre geſtientibus
Dei beati laudibus.
Si verò avis tu, & verus es Rubellio,
Veſtram fidem Fanatici!

Aviſne

Alterius Delectûs Specimen.

Aviſne ut hymnis ex ferâ fiat cicur,
Vos fecerint hymni feros?
Ipſaſque Templo dulce concilians aves
Vos laus Dei Templo fuget?
Salveto noſtri fida pars Collegij,
Totius exemplum Chori,
Cui non ſevero fixit ullam codice
Abſentis aut tardi notam
Præcentor acer; ſive ſol ſanctas preces
Oriens reducit aut cadens,
Mediove celſus axe, tu nunquam dees
In æde ſubſultim ambulans.
Mox organorum pegma ſublimis petis
Cantuque vincis organa
Gracili & ſonorâ voce, Cornicinum vicem
Acuens gravem ſymphoniam.
At his, Rubelle, pro tuis meritis pius
Spargit tibi micas puer;
Quas tu per aream, huc & illuc ſaltitans
Sacro peracto colligas;
Tum dum canentum certa ſtant ſtipendia
Immunis unicus canas!

Ejuſdem Mitiſſa.

Mitiſſa celsâ nobile ab Cypro genus,
Cypriquе blandâ blandior felis Deâ,
Qui Veneta nigro illuſa pellis limite
Ambagioſo tortili volumine
Jaſpide nitet [b] imbricata puriùs:
Plumâ columbæ turturiſve mollior,
Tenero puellæ flore delicatior,
Pellaciorque & nequior vulpeculâ;
Quâ nec pitheci geſtuoſi ſunt magis,
Quâ vel ſciuri ludibundi ſunt minùs.

Alterius Delectûs Specimen.

Mihi prodeunti prodeambulas comes;
Ego geſtienti geſtiens colludere,
Cyclos ſinuſque virgulam circum movens
Deſigno, tuque virgulam prehendens
Avida, in volucrem proſilis volucrior,
Cita curſu, præpes ungue, oculis micantibus,
Lumbo huc & illuc flexilis verſatili,
Æquaſque gyros & ſinus cum virgulâ.
Domum revertor, tuque mecum, vix benè
Lecturus aut ſcripturus aſſedi, ſtatim
(Muſis miniſtra ſcilicet) menſæ inſilis;
Tenuique roncho blanda te mihi affricas,
Et uſque & uſque teque mulceri jubes,
Surrecta caudam rigidulam, dorſo ardua;
Mox aſſides, notaſque quid rei geram,
Tentare luſu certa quicquid movero,
Verſare chartam, morſicare pennulam,
Recenſque ſcriptam lineam, procacula
Tagace c frictu literam lutam facis.
Talitro repreſſa, mæſta retrahis pedem;
Breviorque collo, pavida connives nocens
Oculos pudentes; dein remotior ſedens
Amans, inaudax, cui reæ fiduciam
Adimens, amorem non tamen minuit, metus:
Modeſta ſupplex in me figis lumina.
At jure, Mitiſſa, ambigas mihi an tibi
Sit cura major integrandæ gratiæ.
Sed exi, & icta ſi quid irarum premis,
Mitiſſa, quicquid eſt apud me ſoricum
Offenſioni dedo mactandum tuæ:
Hi luridi hoſtes & mei, & tui, meam
Iram ſuâ cæde expient, ſatient tuam.

agax (ab
oleto Ta-
) furtivus,
ancularia.

Theodori Bezæ Tinea:

Ad Muſas tineæ ſacrificium ludicrum.

SI rogat Cereremque Liberumque
 Vitæ ſolicitus ſuæ colonus;
Si Mavortis opem petit cruentus
Miles, ſolicitus ſuæ ſalutis:
Quidni, Calliope, tibi tuiſque
Jure ſacra feram, quibus placere
Eſt unum ſtudium mihi, omnibuſque
Qui vatum è numero volunt haberi?
Vobis ergo ferenda ſacra, Muſæ:
Sed quæ victima grata? quæ Camœnis
Dicata hoſtia? parcite, ô Camœnæ:
Nova hæc victima, ſed futura vobis
Suavis, arbitror, admodumque grata.
Accede, ô Tinea; illa quæ puſillo
Ventrem corpore tam geris voracem:
Tene Pieridum aggredi miniſtros?
Tene arrodere tam ſacros labores?
Nec factum mihi denega. Ecce furti
Tui exempla, tuæ & voracitatis.
Penè tu mihi paſſerem Catulli,
Pene tu mihi Lesbiam abſtuliſti.
Nunc certè meus ille Martialis
Ima ad viſcera roſus uſque languet,
Imò & ipſe Maro, cui pepercit,
Juſto Cæſare ſic jubente, flamma,
Læſus dente tuo, ſceleſta, languet.
Quid dicam innumeros penè eruditos,
Quorum tu monumenta, tu labores
Iſto peſſimo ventre devorâſti?
Prodi, jam tunicam relinque, prodi:
Vah! ut callida ſtringit ipſa ſeſe!
Ut mortem ſimulat! ſceleſta, prodi,

Pro

Pro tot criminibus datura pœnas.
Age, iſtum jugulo tuo cruento
Mucronem excipe, & iſtum & iſtum.
Vide ut palpitat, ut cruore largo
Aras polluit hæc profana ſacras.
At vos, Pierides, *bonæque Muſæ,*
Nunc gaudete: jacet fera interempta,
Jacet ſacrilega illa, quæ ſolebat
Sacros Pieridum vorare ſervos;
Hanc verò tunicam, has dico, Camœnæ,
Vobis exuvias, ut hinc tropæum
Parnaſſo *in medio locetis, & ſit*
Hæc inſcriptio: De ferâ interemptâ,
Beza dat ſpolia hæc opima Muſis.

Naturæ ſatisfit ex facilè parabilibus; ex Petr. Arbitri fragmentis.

OMnia quæ miſeras poſſunt finire querelas,
In promptu voluit candidus eſſe Deus:
Vile olus, & duris hærentia mora rubetis,
Pugnantis ſtomachi compoſuêre famem.
Flumine vicino ſtultus ſitit; & riget Euro,
Cum calidus tepido conſonat igne rogus:
Lex armata ſedet circum fera limina nuptæ,
Nil metuit licito fuſa puella toro.
Quod ſatiare poteſt, dives natura miniſtrat:
Quod docet infrænis gloria, fine caret.

Vita Beata. Pentades ex Apollodoro magnâ ex parte.

NON eſt, falleris, hæc beata, non eſt
Quod vos creditis eſſe, vita non eſt,
Fulgentes manibus videre gemmas,
Aut teſtudineo jacere lecto,
Aut plumâ latus abdidiſſe molli,
Aut auro bibere, aut cubare cocco,
Regales dapibus gravare menſas,
Et quicquid Libyco ſecatur arvo,
Non unâ poſitum ſervare cellâ:
Sed nullos trepidum timere caſus,
Nec vano populi favore tangi;
Et ſtricto nihil æſtuare ferro:
Hoc quiſquis poterit, licebit illi
Fortunam moveat loco ſuperbus.

Si nec metu premi, nec ambitu populari torqueri,
Nec titulis inflari te patieris; ipſe tui Rex.
Rex eſt, qui metuit nihil,
Rex eſt, quique cupit nihil. —— Seneca.

Luſus Pilæ (Amatorius) ex nive coactâ. Petronij Afranij Epigramma.

ME nive candenti petiit modò Julia, rebar
Igne carere nivem, ſed tamen ignis erat.
Quid nive frigidius? noſtrum tamen urere pectus
Nix potuit manibus, Julia, miſſa tuis.
Quis locus inſidiis dabitur mihi tutus amoris,
Frigore concreta ſi latet ignis aquâ?
Julia, ſola potes noſtras extinguere flammas,
Non nive, non glacie, ſed potes igne pari.

Elegans & acutum Epigramma! me Judice, ut ut in tenui materiâ, & affabrè undiquaque concinnatum, & omnibus numeris abſolutum.

Luſus Cupidinei, ſive Paroxyſmi Febriles Amatoris.

Thomæ Randolphi Angli.

AH miſer & nullo felix in amore! Corinnam,
Cùm rogat illa, negas; cùm negat illa, rogas.
Ambos urit amor, quid ſit felicius? ambos
Tempore non uno, ſed tamen urit amor.
Cùm flagrat Corydon, frigeſcit fibra Corinnæ?
Cum tua frigeſcit fibra, Corinna calet.
Cur æſtas Corydonis hyems ſit facta Corinnæ?
Quidve Corinnæ æſtas ſit Corydonis hyems?
Undè ignis glaciem? Glacies undè efficit ignem?
Deſine crudeles, ſæve Cupido, jocos!
Deſine! ſed nec te Corydonis tollere flammas,
Tollere nec caſtas virginis, oro, nives.
Ure duos, extingue duos: Et pectus utriſque
Aut calor, aut teneat pectus utrumque gelu.

Nitidum Epigramma, eleganti undique Antitheſi ex genere amatorio; quod ſi quis omnimodo reſpuat, næ is parùm humanus eſt, niſi contra bonos mores peccet, quod ſacer limes eſto: ſic ſcripſit quicunque verſus ſcripſit: Et profectò ſine Venere friget Apollo. Sed cui non ſit venia poſt Cardinalem Perronium. Bertaldum Epiſc. Portæum Abbatem; qui amatoria quæ fecerant Juvenes carmina, etiam ſeniores publicare non dubitârunt? Ægid. Menagius, in Epiſt. ſuorum Poëmatum dedicatoriâ.

In Angelam in puerperio extinctam.

HIC jacet, in medio quæ concidit Angela partu,
Dum Juno gravidæ ſæva negaret opem:
Impia res; tenerum ſaltem mors improba fœtum
Liquiſſet miſero, matre cadente, patri.
Aut matrem potiùs: quis enim cùm carpſerit uvam,
Ipſam etiam vitem ſubſecuiſſe velit?
Plaudite vos ſteriles: ſoboles hanc perdidit, & ſic
Sæpè ſolent ramos frangere poma ſuos.

Epigramma minimè ſpernendum, in fine ingeniosè aculeatum. Inter Epigrammata & Poëmata vetera Edit. Pariſiis. A. D. 1590.

E

-------ii

...dem libro Fortunæ mediocritas.

Tebriles

E, & amicitias Regum fuge, pauca monebo,
Maximus hic ſcopulus, non tamen unus erat.
ſive, & amicitias nimio ſplendore nitentes, ‡
Et quicquid colitur perſpicuum, fugito.
Ingentes dominos & famæ nomina clara
Illuſtrique graves nobilitate domos
Devita, & longè vivens cole, contrahe vela,
Et te littoribus cymba propinqua vehat.
In plano tua ſit ſemper fortuna; pareſque
Noveris: ex alto magna ruina venit.
Non benè cum parvis junguntur grandia rebus.
Stantia namque premunt, præcipitata ruunt.

Pace tantorum virorum ad Catulliana liceat inſerere mellitum iſtud Epigramma.

ACmen Septimius ſuos amores
Tenens in gremio, Mea, inquit, Acme,
Ni te perditè amo, atque amare porrò
Omnes ſum aſſiduè paratus annos, ‡
Quantum qui pote plurimum perire;
Solus in Libyâ, Indiâve toſtâ,
Caſio veniam obvius leoni.
Hoc ut dixit, Amor ſiniſter ante,
Dextram ſternuit adprobationem.
At Acme levitèr caput reflectens,
Et dulcis pueri ebrios ocellos
Illo purpureo ore ſuaviata,
Sic, inquit, mea vita Septimille,
Huic uni domino uſque ſerviamus:
Ut multo mihi major acriorque,

Ignis

Ignis mollibus ardet in medullis.
Hoc ut dixit, Amor ſiniſter antè,
Dextram ſternuit adprobationem.
Nunc ab auſpicio bono profecti,
Mutuis animis amant, amantur.
Unam Septimius miſellus Acmen
Mavult, quam Syrias, Britanniaſque.
Uno in Septimio fidelis Acme
Facit delicias, libidineſque.
Quis ullos homines beatiores
Vidit? quis Venerem auſpicatiorem?

Ad illa Auſonij aureum iſtud Buculæ Æneæ

[a] Myron celebris ſtatuarius.

BUcula ſum cœlo genitoris facta [a] Myronis,
Ærea, nec factam me puto, ſed genitam:
Sic me Taurus init, ſic proxima bucula mugit,
Sic vitulus ſitiens ubera noſtra petit:
Miraris quod fallo gregem? gregis ipſe magiſter
Errantes inter me numerare ſolet.

Divinum iſtud Senecæ ex Cleanthe.

DUC me parens celſique Dominator cœli
Quocunque placuit, nulla parendi mora eſt:
Adſum impiger: fac nolle, comitabor gemens,
Maluſque patiar facere quod licuit bono:
Ducunt volentem fata, nolentem trahunt.

Nullum tam arctum eſt jugum, quod non minùs lædat ducentem quàm repugnantem; unum levamen eſt malorum ingentium neceſſitatibus ſuis obſequi. *Sen. de Irâ*, lib. iii.

Ad Excerpta Perſiana iſtud penè Chriſtianum.

COmpoſitum jus faſque animi, ſanctoſque receſſus
*Mentis, & incoctum * generoſo pectore honeſtum.*
Hæc cedo ut admoveam templis, & farre litabo.

* Al. *Generoſo pectus honeſto.*

Ad

d Virgiliana perelegans & admodùm Poëtica noctis ſilentis & intempeſtæ deſcriptio, lib. iv. Æneidos.

VOX erat, & placidum carpebant feſſa ſoporem
rpora per terras, ſylvæque & ſæva quiêrant ‡
quora: cùm medio volvuntur ſidera lapſu,
um tacet omnis ager, pecudes, pictæque volucres,
uæque lacus latè liquidos, quæque aſpera dumis
ura tenent, ſomno poſitæ ſub nocte ſilenti
nibant curas, & corda oblita laborum.

Ad Horatiana Satyr. lib. ij.

ADDE quòd idem
on horam tècum eſſe potes, non otia rectè
mere, teque ipſum vitas fugitivus, ut erro:
m vino quærens, jam ſomno fallere curam
uſtrà: nam comes atra premit, ſequiturque fugacem.

Interdum quies inquieta eſt, & ideò ad rerum actus excitandi, ac tractatione bonarum artium occupandi ſumus, quoties nos malè habet inertia ſui impatiens. *Seneca Epiſt.* lv. ‡

Illud Epiſtolarum. Lib. I.

UI non conveniet ſua res, ut calceus olim
Si pede major erit, ſubvertet: ſi minor, uret. ||

Ad

Ad illa D. J. Juvenalis ex aureâ Satyrâ X.

ORandum eſt, ut ſit mens ſana in corpore ſan
Fortem poſce animum, & mortis terrore c
rentem,
Qui ſpatium vitæ extremum inter munera ponat
Naturæ, qui ferre queat quoſcunque dolores,
Neſciat iraſci, cupiat nihil, & potiores
Herculis ærumnas credat, ſævoſque labores,
Et Venere, & cœnis, & plumis Sardanapali.
Monſtro quod ipſe tibi poſſis dare: ſemita certè
Tranquillæ per virtutem patet unica vitæ.
Nullum numen abeſt, ſi ſit prudentia: ſed nos
Te facimus, Fortuna, *deam, cœloque locamus.*

——— Parce privatus nimiùm cavere,
Dona præſentis rape lætus horæ, &
Linque ſevera
Hor. Od. VIII. *lib.* iij

F I N I S.